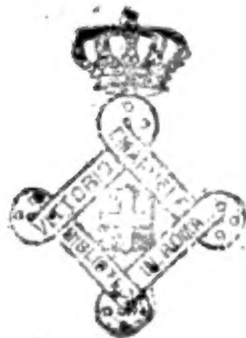
Digitized by Google

Digitized by Google

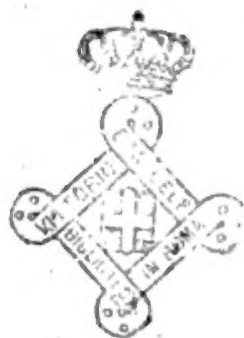
B I e 2 122

Digitized by Google

Digitized by Google

R. P. F.
LVDOVICI
A S. RAYMVNDO
TRACTATVS VARII
VARIARVM RESOLVTIONVM
MORALIVM

Digitized by Google

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ. ROMA
Digitized by Google

Digitized by Google

TRACTATVS VARII

VARIARVM RESOLVTIONVM MORALIVM

PARS PRIMA

AVTHORE REVERENDO ADMODVM PATRE

F. LVDOVICO A S. RAYMVNDO

GRANATENSI ORDINIS REFORMATORVM B. MA-
rię de Mercede Redemptionis Captiuorum Sacrę Theologię Primario
Profeſſore, & quondam in Collegio Ciuitatis Gadicenſis eiuſdem
Ordinis in Hiſpania, in Prouincia Immaculatę Conceptionis
apud Vandaliam ſtudiorum Regente: Nunc autem Se-
cretario Reuendiſsimi Patris Commiſſarij
Generalis eiuſdem Ordinis in Italia.

PANORMI, Ex Typographia Ioſephi Biſagni. M. DC. LIX.

Imprimatur Abbas Geloſus V. G. *Imprimatur R. D. Petrus de Gregor. P.*

Digitized by Google

ILLVSTRISS. AC REVERENDISS. DOMINO

D. FRANCISCO CRESPOS DE ESCOBAR

APOSTOLICO QVÆSITORI

In hoc Siciliæ Regno.

FRATER LVDOVICVS A S. RAYMVNDO Ordinis Discalceatorum B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum.

F.

VRBIS claues ab Atheniensium Senatu apud Zenonem Stoicorum Principem asseruari sanctum fuerat, sub singulari enim viro sapientia exculto; obfirmatique consilij, tutius murorum custodia in Vrbe, in qua, vbi nomen Neptuni victrix Pallas imposuit, Regiam fixit sedem, gazamque disciplinarum omnium reposuit opulentissimam; sagacioris curæ præsidio obuallabatur. Nec mirum si cui patuerant adita pectorum secretiora, serarum munimẽta concrederentur. En quam facile lectores, quotquot opus sibi vẽdicabit, in meam comprobandam sententiam pellectos adtraxero, cũ ẽgo in obseruãtiæ pignus, ac spem patrocinij in tuæ Illustrissimæ Dominationis manus deuoluo excipiendos labores meos. Claues Theologiæ moralis, resolutiones, decisionesque in hac facultate expersas concinno, quibus vel compellendi inter angustias sunt animi; cum per liberos campos effusius expatiantur, ne præcipites per abrupta deuoluantur, vel dum dubio morsu hærentique Religionis stimulo

† 2 arctius

arctius detineri contendo, relaxandi tibi ingenij fructus deuoueo; apud quem in hoc Siciliæ Regno Quęsitori munere summum ius factum, atque potestas; quique clauibus reos in censurarum angustias detrudis, vel inde eruis ad se pœnitentiæ redeũtes. Tuo nomine quod in hac frõte prætexo, celso omine prodo lucubrationẽ meã industria, ac labore concinnatam, quæ dum tuis euoluetur in manibus per honorificum sibi complaudentem experietur. Excipe illam comi supercilij nutu, facilisque frontis illicio. Sat enim erit tàm perhumaniter ad blandientis fauor vmbratilis quo ad te confugientem foues. Nam quantum cœteros dignitate, ac sapientia præcurris, tantum amplior mihi patronus arrides. Quam libere in tua merita, ac libens expatiarer. Dares hanc veniam obseruantiæ meæ, si tuo pudori molestus in tuas inueherer laudes, quando harum magnes virtus adest, non adulatrix assentatio. At micanti sulco, vel inuita nube erumpunt fulgura. Si tuas laudes silentio præfocem, haud illaudatus abibis: *licet enim* (vt cum Seneca proludam) ep. 103. *vir bonus taceat, sed aliquem iudicet laude dignum, laudatus est. Et laudat quem laudandum esse iudicat.* Demirata est Hispania nobilitatis genus, ingenij acumen, consilii promptitudinem, pondus prudentiæ, dulcedinem sermonis morum suauitatem, vitæque candorem, & pietatem. Cum suo fœnore, inquam, est demirata cum te tot perhonorificis functum muneribus animaduertit, vel cum primus Cathedraticus facultatem iuris magna Auditorũ frequentia apté, aperteque exponebas; vel cum Vicarias suppetias tot infulis impendisti: modo inspector in Diœcesibus, modo Rector in Academijs, modo Quæsitorum inuestigator commorabaris. Huc tandẽ nostris vicibus fortuna obsecundante Apostolicus Toleti Quæsitor gradum faciens appulisti. Fortunet Deus Dominationis tuæ Illustrissimæ labores, ac iubar honoris, quod modo in sydus emicat, in Solem se expandat augustius.

Digitized by Google

APPROBATIO

REVERENDI ADMODVM PATRIS F. IOSEPHI A S. BERNARDO

Ordinis Scalceatorum Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum; quõdam in hac Prouincia Patris Nostri S. Raymundi Nonnatii in hoc Siciliæ Regno; iterum Vicarij Prouincialis; atque iterum meritissimi Prouincialis: vlteriusque Diffinitoris Generalis dicti Ordinis. Nũc autem Magistri Nouitiorum Conuentus S. Mariæ de Populo huius felicissimæ Ciuitatis Panormi extra muros.

DE ordine, & mandato Reuerendi Patris Nostri Fratris Francisci à S. Ioanne Commissarij Generalis dicti nostri Ordinis pro Italia vidi librum cuius titulus est *Tractatus varij variarum Resolutionum moralium*, Pars Prima compositum à Patre Fratre Ludouico à S.Raymundo S. Theologiæ Primario Professore, & quondam in Collegio Ciuitatis Gadicensis eiusdem Ordinis in Hispania in Prouincia Immaculatæ Conceptionis apud Vandaliam studiorũ Regente; nunc autem Secretario Generali eiusdem Patris nostri Commissarij Generalis pro Italia. In quo nihil quod, vel à Fide Catholica, vel à Christianis moribus abhorret reperi: imo potius admiratus sum Authoris ingeniũ perspicax, & nitidum, & propterea censeo, vt Typis mandetur, vtpote opus hoc omnibus valde vtile, & gratum fore. Data Panormi die 18. Mensis Decembris Anni Domini 1658.

Frater Ioseph à S. Bernardo.

FACVLTAS ORDINIS

FRater Franciscus à S. Ioanne Commissarius Generalis Ordinis Scalceatorum Beatæ Marię de Mercede Redemptionis Captiuorum in hoc Sicilię Regno, vt liber, cuius titulus est *Tractatus varij variarum Resolutionum moralium* Pars Prima compositus à P. Fratre Ludouico à S. Raymundo nostræ sacræ Religionis S. T. Primario Professore, ac nostro Secretario compositus & à grauioribus, & doctis eiusdem nostri Ordinis Theologis recognitus, & approbatus Typis mandetur tenore præsentium facultatem concedimus; In quorum fidem has literas manu nostra, & sigillo, ac Secretarij nostri nomine subscriptas dedimus: Panormi die 2. Mensis Ianuarij Anno 1659.

F. Franciscus à S. Ioanne Commissarius Generalis.

De Mandato Patris Nostri Commissarij Generalis
F. Ludouicus à Sancto Raymundo Secretarius.

Digitized by Google

BENEVOLO
LECTORI.

DVm adhuc prælum hæc meorum laborum pars meditaretur exaudire mihi ipse tacitas, quorumdam voces, haud temere videbar, qui cum nec loquaces adeo sint, vt cętera splendide ignari, suas omnes merces in lingua habeant, nec adeo mordaces occurrant, vt turpes gentis humanæ loligines dixeris; nihil nigro non infecturas succo; superbas haud quaquam aures merentur. Admonebant isti nostram ætatem libris satis refertam esse, si velit suam sapientiæ operam dare, & liberalem nimium defluere auream disciplinarum venam, quam tot Heroum sudores publicis vsibus dedere, si cordi vnicuique sit illos suam Ingenij vrnam immergere. Insurgentium vero scriptorum votis frœna adhibenda hac in re esse, cum tot, tantæque Bibliothecæ tineis tantummodo apertæ Lectorem frustra suspirent. Attamen Ego benigne exceptis salutaribus hisce monitis, quæ meus mihi animus amicorũ nomine in aures istillat, inceptum tenax propositi persequor, & tot vndique à sapientia solibus per orbem accensis, meas quoque stellulas palam non timeo exponere. Nam si rarus hodie pollex libris insudat, id Auctorum vitio, non Lectoris vecordiæ maiori ex parte tribuendum puto; res enim, Theologiæ Moralis argumenta præsertim, aut ita prolixius tractant, vt ipsam fatigent æternitatem, aut leuiter adeo percurrunt, vt splendidos Doctorum nomenclatores merito nuncupaueris. Cœterum mortalibus à natura insita cũ sit sciendi cupido, nulla ne ferrea quidem sæcula eam valent delere. Insulsa multorum dicta non librorum frequentia legentium nares corrugant, animosque à veteribus Bibliothecis auertunt. Assurgant vel in montes volumina, suo si abundent sale, suos actutum ad se rapient amatores, & frequens Lector efficiet, vt scriptorem suę fortunæ numquam pœniteat. Argumento sint ipsa eadem antiquorum figmenta, qui hominum animam solis particulam esse voluerunt, eius scilicet, qui cum literarum pater, ac radix effingatur; immortales sapiẽtię Amores suis ramis, ac proli communicet, inserat necesse est. Eo igitur in præsenti hoc opere mea omnis collemabit industria, vt qua lõgos scopulos, qua breues Syrtes in dicendo effugiens, placidum Lectori pelagus sternam: eaque semper scribendi moderatione vtar, vt dũ antiqua Doctorum sententia nouo aliquo amictu conuestita propono, togam illis, non syrma videar consuisse faueat optatis Cœlum, & ad Termaximi Numinis gloriam, nostrique non aspernandam salutem omnia prospere vertat.

Digitized by Google

VIdi de mandato Reuerendissimi Domini D. Io. Antonij Geloso Vicarij Generalis Excellentissimi, & Reuerendissimi Domini D. Petri Martinez Rubio Archiepiscopi Panormitani, Præsidentis, & Capitanei Generalis in hoc Regno Siciliæ. Nec non etiam de mandato Illustrissimi Regentis D. Petri de Gregorio Præsidis M. R. C. eiusdem Regni librum cuius titulus est *Tractatus varij variarum Resolutionum moraliũ:* & in eo nihil reperi, quod bonis moribus, aut fidei Catholicæ obsit; Quin imo mira illum eruditione, ac pietate refertum esse censeo, multorũq; profuturum saluti. Panormi 22. Decembris 1658.

Hieronymus Lachianna è Soc. Iesu Deputatus.

AD ILLVSTRISSIMVM ET REVERENDISSIMVM
D. Dominum meum colendissimum
D. FRANCISCVM CRESPOS
DE ESCOBAR
APOSTOLICVM SICILIAE QVAESITOREM
De Opere sibi dicato.

EPIGRAMMA
DOCTORIS D. MATTHAEI
CRISTADORO, ET CAVAGNA

IMpia quo commissa luant, pænasque scelesti
Dent meritas, ferrum stringere dextra valet.
Sed mentis Pietas ramo se prodit oliuæ,
Quò fraus insontem nulla, dolusue premat.
Dum libro infensos, Quæsitor nobilis, ense
Arces, Authoris cingat oliua caput;
Nam reduces fert ad summum Metanœa Tonantem
Hic homines, & Pax est sibi iuncta comes.
Qui pacem exposcunt præcingit Palladis arbor,
Palladis ast armant Aegis, & hasta manus.
Mirum opus, & miro munitum numine! Bellum
Et Pax insolito fœdere iuncta vides.

DON

Digitized by Google

D. FRANCISCVS E CRESPOS
DE ESCOBAR
Ac Inquisitor Apostolicus Siciliæ

ANAGRAMMA PVRVM

Quos reos noscis plenus claro iubare Fidei,
Citò sana cor, sic dictis pasce.

EPIGRAMMA

CVm siculum Fidei scandis dans iura Tribunal,
Miris vera modis irradiat Pietas;
Quin obscura Fides claro se lumine vestit,
Quo plenus sontes noscis, & innocuos;
Dumque hos absoluis Iudex æquissimus, illos
Et plectis, nobis aurea sæcla fluunt.

EIVSDEM EPIGRAMMA
Ad Reuerendum Admodum Patrem

F. LVDOVICVM
A SANCTO RAYMVNDO
E discalceatis S. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum Auctorem operis.

VIncitur stygijs Animus persæpe catenis,
Tam dura penè, ac compede nemo caret;
Quæ manus, aut quæ vis adamantina vincla resoluet?
Captiuos Erebo quis reuocare valet?
Hoc, Ludouice, tibi debetur iure, Parentis
Id cum lacte bibens munus obire potes.
Sed matri & præstas; transfert hæc corpora Mauris
Ad Patriam, ipse animas è styge ad Empyreum
Illius vt natus terrenas solue catenas,
Disrumpe vt Doctor vincula Tartarea.

Digitized by Google

A. R. D.

ABBATIS DON OCTAVII DE AVGVSTINO

SACERDOTIS PANORMITANI V. I. D. PROTHONOTARII

Apostolici in Panormitana Diœcesi Iudicis Synodalis, ac olim in Romana Curia quondam Eminentissimi, & Reuerendissimi Domini Iulij S. R. E. Cardinalis Roma sacri Collegij Decani Auditoris.

AD ILLVSTRISSIMVM, ET REVERENDISSIMVM DOMINVM

D. FRANCISCVM CRESPVM ET ESCOBAR

HISPANVM APOSTOLICVM FIDEI QVAESITOREM

In hoc Siciliæ Regno, cuius Gentilitium stemma tres Scopæ Pro Operis dedicatione, & Auctoris laudatione.

EPIGRAMMA

AMissam Fidei cum rectè inquirere Drachmam Luc. 15.
Sit Quæsitoris munus, & officium.
Quam benè tot sordes animorũ hæc pagina in vnum
Cogit! vt inde Tibi iure dicetur opus.
Subdit nempè tuis verrenda volumina Scopis.
Vt Fidei mundas sic tuearis opes.

AD EVMDEM IN AVREA PANORMITANAE VRBIS CONCHA

Degentem pro quinis Conchis in eodem Gentilitio stemmate

Aliud Epigramma.

QVid Tibi Crespe notant Indo de littore Concha
Quæ Gentilitij stemmatis orbe nitent?
Indica Concha suis pretium dat nobile Baccis
Bacca suum Conchis dat pretiosa decus.
Cum Te Gemmam habeat non Inda, sed Aurea Concha
Maius ab alterutro surget Vtrique decus.

Digitized by Google

IN AVCTORIS LAVREAM, ET NOMINIS SPECIMEN

S. T. ET V. I. D.

D. CAROLVS DE LEO

PANORMITANVS GRATISSIMI ANIMI
Viua Expressio.

PATER LVDOVICVS
A SANCTO RAYMVNDO

ANAGRAMMA PVRVM

Aurea componit Vir Doctus laudans

EPIGRAMMA

AVrea componit Vir Doctus, qualia Ibera
Terra, Heroum Altrix progenuisse solet.
Hinc Doctos inter Laudans mirabitur Orbis
Auctaque diuitiis Aurea Concha suis.

EIVSDEM IN AVCTORIS, ET OPERIS
Encomium.

QVod sacrum cernis quaeso venerare volumen
Quisquis es, & gratum sit tibi Lector opus
Hic Doctor concha caelestia Dogmata dictat
Temporis, vt nostri sit celebrandus olor.

Digitized by Google

DON IACOBVS LANTERNA
ET LA COMMARI DREPANITA V.I.D.
Dominationis Suæ Deditissimus Seruus.

ILLVSTRISSIMVS, ATQVE REVERENDISSIMVS DOMINVS

DON FRANCISCVS, ET IOSEPH E CRESPOS ET ESCOBAR

ANAGRAMMA PVRVM LITERALE.

Quæsitor ecce dum rescindis nodos certos fidei Romanis Phæbus eris præsul almus suus Antistes.

EPIGRAMMA

Dum generosa tui natalis sydera nosco
Nomen ob hoc clarum nomen, & omen inest.
Ortus es Hispanus, sed sunt tamen alma per orbem
Ortus fata tui gloria tu Hesperidum
Roma faue tibi, surgit opus, date candida Ciues
Omina, & inceptis dextera cantet auis.
Igitur altitonat, dum scandis clare Tribunal
Quæsitor Certos Dum, & Fidei dubios
Rescindis Nodos Romanis Eccene Phæbus
Antistesque Suus Præsul, & Almus Eris.

ALIVD AD EVMDEM EIVSDEM AVCTORIS

ILLVSTRISSIMVS D. FRANCISCVS E CRESPOS, ET ESCOBAR

Anagramma Arithmeticum
1 6 7 6.
Bis decor Panormitanus: Triumphus Fidei Siculus.
1 6 7 6.

EPIGRAMMA

Nullum præ cunctis hominem vidit Orbibus almũ
Trinacris hac sedes officiosa diù
Te prater Hispanum Franciscum nomine Crespos
Inquisitorem maximum Apostolicum.
Viue diù felix Felici in Trinacris Vrbe:
Ciues vnde sui dicta dedere tibi.
Tu DECOR alme PANORMITANVS BISque TRIVMPHVS
Tu FIDEI SICVLVS, sic cecinere Lares.

Digitized by Google

ALIVD AD EVMDEM EIVSDEM AVCTORIS

ILLVSTRIS·D·FRANCISCVS IOSEPH

CRESPOS DE ESCOBAR

Anagramma Arithmeticum

1 6 4 4.

Heros stellam in fronte deducis Prælatis non cedes doctis

1 6 4 4.

EPIGRAMMA

TE duce delisus nunquam mihi deditus augur
Tuque regis sortes magna Sibilla canit,
Francisci nomen terris fatale regendis
Hispani dederunt prouida fata tuum.
Magnus Heros magnam Deducis denique Stellam
In Fronte & Doctis Non sine velle tuo
Prelatis Cedes, & tu visurus honores
Sint tibi natalis munera grata tui.

AD ADMODVM REVERENDVM PATREM

FRATREM LVDOVICVM A S. RAYMVNDO

AVCTOREM OPERIS.

P. LVDOVICVS SANCTI RAYMVNDI

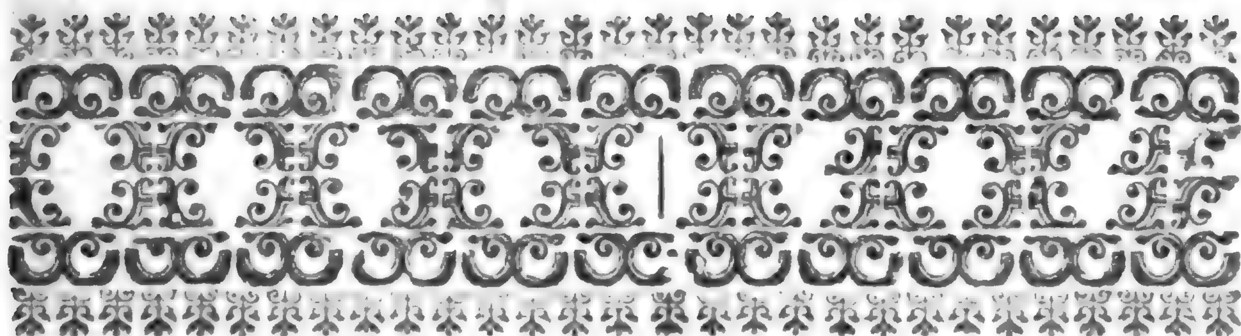
Anagramma.

Radius lucis Mundi vocant.

EPIGRAMMA

SOl sicut exoriens radios compellere mundo
Implicitas tenebras, sic & abire iubet
Sic Confessorum tenebras tua lumina pellunt
Cum latij Phœbus tu exoriens vocitas
Dant lucem non lucem magna volumina quarunt
Maxima scripturum gloria docte Pater.
Teque Vocant; Radius Mundi Pater optime Lucis
Quod tua per literas nomina rite probant.

Digitized by Google

INDEX
TRACTATVVM, ET RESOLVTIONVM
Quæ in hoc opere continentur.

TRACTATVS PRIMVS
De Sacramento Pœnitentiæ.

Re-

Digitized by Google

TRACTATVS SECVNDVS

Variarum Resolutionum moralium in Bullã Cruciatæ.

Digitized by Google

FINIS.

Digitized by Google

TRACTATVS VARII VARIARVM RESOLVTIONVM MORALIVM

AVTHORE R. ADMODVM P.

FRATRE LVDOVICO A SANCTO RAYMVNDO

Ordinis Excalceatorum Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum Sacræ Theologiæ primario Professore, ac Secretario Reuerendissimi Patris Commissarij Generalis eiusdem Ordinis in Italia.

TRACTATVS PRIMVS
DE SACRAMENTO POENITENTIAE.

RESOLVTIO I.

Vtrum Sacramentum pœnitentiæ possit esse validum, & informe?

1 COmmunis est sententia Thomistarum, asserentium dari Sacramentum Pœnitentiæ validum, sed informe; Confessionem informem (aiunt) illam esse quando ex defectu caritatis: Sacramentum licet sit validum non confert gratiam nisi recedente fictione, ita videtur sentire expresse D. Thõ. in 4. dist. 17. quæst. 3. art. 4. questiunc. 1. tam in corpore, quam in solutionibus Argumentorum, quem sequntur, Riccardus, Paludanus, Capreolus, Durandus, in 4. dist. 17. Sotus dist. 18. Caietanus tom. 1. opusculorum tract. 5. quæst. 5. Petrus de Soto lect. 8. de pœnitent. Syluester verb. confessio 1. quæst. 22. Canus parte quinta Relectione de pœnit. §. dupliciter Nauarrus in summa cap. 9. num. 13. Couarr. Rub. in cap. Alma mater part. 1. §. 4. à num. 13. Reginaldus lib. 6. sect. 6. num. 168. Valentia 3. part. disput. 7. quæst. 9. punct. 2. §. ad quæstionem Granadus controuer. 7. disp. 3. sect. 3. Suarez tõ. 4. in 3. part. disp. 20. sect. 5. Rodriquez in summa tom. 1. cap. 57. conclus 6. Henriquez lib. 2. de Sacramento pœnitentiæ cap. 11.

Digitized by Google

11. Toletus lib. 3. summæ cap. 10. Tabiena in summa verb. confessor 2. quæst. 39. num. 42. D. Antoninus 3. part. titul. 14. cap. 18. in tertia conditione Ioannes à Cruce in direct. parr. 1. de Sacrament. pœnitentiæ quæst. 3. dub. 9. concl. 2. Petrus Fray in addit. ad 3. partem quæst. 9. disp. 2. Martinus de Ledesma quæst. 8. art. 2. dub. 4. concl. 7. Petrus de Ledesma in summa cap. 13. de pœnit. concl. 6. Nugnus 3. part. tom. 2. quæst. 9. art. 2. Diana part. 3. tract. 4. resol. 65. Gratianus in cap. quærat hic aliquis, & in cap. vlt. de pœnit. distinct. 3. Vincentius Candidus tom. 2. disquisit. 24. per totam, quos citat, & sequitur Pater Thomas Hurtado tom. 2. resolut. moral. tract. vlt. resol. 10. Gesualdus de Bononijs tom. 1. de sacramentis part. 1. tract. 21. cap. 7. num. 32. & 33. Eminentissimus Cardinalis Delugo disput. 14. de pœnit. sect. 6. num. 68.

2 Probat primo hanc sententiã Pater Thomas Hurtado: quia Sacramentum pęnitentiæ se habet veluti arbor quædã, quæ est causa remissionis peccatorũ, & gratiæ sanctificantis; sed amplius requiritur vt sit fructus productus ab arbore, quam ad hoc vt sit arbor ipsa, siquidem ad fructum requiritur terræ irrigatio, temperatus aer; si enim nimis frigidus sit, fructus non oritur, vel detinetur: ergo benè potest esse, quod sacramentum pœnitentiæ validum sit habens quidquid requiritur ad hoc quod existat, quamuis non producat effectum, & fructum gratię, quod est Sacramentum esse validum, & informe, probatur consequentia: quia ad hoc vt Sacramẽtum pęnitentiæ validè existat Patres, & Cõcilia solum exigunt materiã, & formam; atqui ad præstandũ effectum gratiæ, requiritur ex parte recipientis aliqua specialis dispositio, quæ non est pars essentialis sacramenti; ergo est dabilis Sacramentum pęnitentię validum, & informe, probatur minor ex Concilio Tridentino sessione 6. cap. 6. vbi dum Conciliũ loquitur de modo quoquis se præparare debet ad percipiẽdam iustitiam, & sanctitatem in Baptismo dicit, *quod mouere se quis debet aduersus peccatum per odium aliquod, & detestationem hoc est per eam pænitentiam, quæ antè baptismum agi oportet*, sine qua pœnitentia, & si consequatur validum baptisma non tamẽ fructus, qui est remissio peccatorum: ergo pari modo ad consequendum fructum sacramenti pœnitentiæ, qui est gratia sanctificans aliqua specialis dispositio exigitur, quæ nõ exigitur ad eius valorem.

3 Secundo probat, quia quamuis Sacramentum pœnitentiæ ex sui primaria institutione sit recõciliatiuum hominum cum Deo, nec de hoc nullus catholicus dubitet, tamen actualis reconciliatio est finis Sacramenti, sicut quælibet operatio est finis agentis; sed quamuis agens sit perfectum in sua natura potest impediri nè finem suum consequatur: Ergo optimè potest dari Sacramentum pœnitentiæ validum, & informe probatur consequentia: nam aliud est aliquam medicinam esse sanatiuam, aliud sanare actualiter, nam virtus sanatiua fundatur in natura, & essentia physicè rei, at sanatio actualis requirit benè dispositum subiectum, sed sacramentum pęnitentię est medicina animæ: ergo licet sit sanatiuum potest actu non sanare ex indispositione

sub-

subiecti, quod est esse validum, & informe.

4 Tertio probat: quia vt est de fide determinatum in Concilio Tridentino sessione 14. cap. 5. Sacramentum pœnitentiæ institutum est à Christo Domino, tãquam iudicium in quo Sacerdotes sũt Præsides, & Iudices, qui pro potestate clauium remissionis, aut detentionis sententiam pronunciant contra reum, qui pœnitens subijciens omnia sua peccata mortalia præfatæ potestati, vt à iurisdictione sua quantum ad vim absoluendi, vel detinendi ipsum absoluat, & correctum, & emendatum remittat tanquam eum qui dignè se accusauit; sed digna accusatio est, quod omnia sua peccata commissa propalet Sacerdotibus iudicibus, & suæ iurisdictioni supponat emendandã; quod nullus facit absque aliquo dolore, & odio in prefata crimina, si enim illa aliquo odio nõ prosequeretur nullatenus voluntariè ea Iudici cõmitteret, & eo ipso quod committat nullius habet expressam complacentiam, sed omnia verè confitetur, & subijcit clauibus, & potestate Iudicum, qui proferentes sententiam, & absolutionem pœnitentem liberum mittunt absolutum, & absque obligatione iterum ea peccata subijciendi clauibus ecclesiæ: Ergo dabilis est sacramentum pœnitentiæ validum, & informe probatur consequentia: quia prædictum effectum causat sacramentum pœnitentiæ validũ, sed informe in pœnitente, sicut baptismus, & confirmatio informis causat caracterem.

5 Sed quãuis prædicti Auctores omnes cõueniant dari sacramẽtum pœnitentiæ. Validum, & forme differunt tamen in modo, & radice vnde hæc validitas informis proueniat, primus modus dicendi est Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 20. sect. 5. vbi assignat confessionem esse validam, & informem in eo scilicet casu, quo aliquis, qui commisit dupplex peccatum mortale v. g. alterum furti, alterum odij confitetur peccatum furti, & de ipso dolorem habet propter ipsius peccati specialem turpitudinem, & feditatem, de peccato autem odij non dolet, nec ipsum confitetur, quia illius inuincibiliter est oblitus in quo casu, inquit Pater Suarez, cum homo apponat materiam, scilicet confessionem formaliter integram, & dolorem efficacem cum proposito absoluto nil videtur deesse ad hoc, vt adueniente absolutione, fiat verum, & validum sacramentum, & tamen non confertur gratia, quia datur obex peccati odij nõ retractati per dolorem aliquem formaliter, aut virtualiter, nam dolor de facto cum sit ex speciali motiuo turpitudinis propriæ furti, vt supponitur, non potest extendi virtualiter ad peccatum odij, quod illam turpitudinem non participat, sed aliam diuersam: vndè remitti non potest etiam indirectè per tale Sacramẽtum: atque adeò sacramentum in hoc casu erit validũ, & informe, hunc etiam modum dicendi latè defendit Eminẽtissimus Cardinalis Delugo vbi supra.

6 Sed iste modus dicendi impracticabilis est, quia potius est, vt ait Candidus tom. 2. disquisit. moralium disquisit. 24. dub. 2. speculatio metaphysica, quam casus moralis, præterea quia no est necessarium ad hoc vt Sacramentum pœnitentiæ sit formatum, quod attritio sit de omnibus peccatis sigillatim propter

eorum specialem turpitudinem, seu deformitatem, sed satis est de omnibus dolere sub generali ratione offensæ Dei, vel priuationis gloriæ apprehensis, vt late probat Vasquez quæst. 86. art. 2. dub. 7. deinde quia vel attritio peccati furti propter eius specificam turpitudinem si non haberet ille homo alia peccata est sufficiens ad fructum sacramēti, vel non? Hoc secundum dici nō potest, vt de se patet. Si autem primum dicatur, vt debet dici: ergo etiam si haberet alia peccata erit sufficiens, probo consequētiam: quia de illo peccato furti, & de alijs si haberet inculpabiliter non dolet, vt supponit Suarez, ergo idem est, ac si inculpabiliter ignoraret, & ad memoriā non venirent; sed tunc indirectè remittuntur: ergo sacramentū pœnitentiæ erit formatum, & non informe.

7 Secundus modus dicendi est Paludani, & Capreoli asserentiū sacramentum pœnitentiæ, tunc fieri informe, quando talis est dolor, qui nec cum Sacramento esset sufficiens ad gratiam consequendam, vt homo se iustificet à peccato. Si autem illis interroges qualis sit dolor iste imperfectus explicant, vt si dolebat de præterito non proponens cauere in futurum, putans inuincibiliter tale propositum non esse necessarium, quod videtur docuisse expresse Diuus Thomas in 4. dist. 21. quæst. 3. art. 1. quæstiunc. 1. ad 1. his verbis: *Sicut Baptismus est Sacramentum, quāuis quis fictus accedat, nec est mutandum propter hoc aliquid de essentialibus sacramenti: ita confessio non desinit esse Sacramentalis, quamuis ille, qui confitetur emendationem non proponat.*

8 Sed iste modus dicendi mihi non probatur, quia vel qui confitetur peccata sua legitimo Cōfessore habet veram attritionem suorum peccatorum quamuis nō habeat expressum, & formale propositum non peccandi de cętero, vel non habet. Si habet veram attritionem supernaturalē suorum peccatorum, quæ necessario (vt postea dicam) requiritur ad validitatem sacramenti pœnitentiæ, etiam si non habeat explicitum, & expressum propositum non peccandi de cætero facit sine dubio, non solum validam, sed etiam formatam confessionem: nam in illo actu attritionis supernaturalis includitur virtualiter propositum nō peccandi de cætero, quod sufficit, vt confessio, non solum sit valida, sed etiam formata, vt communiter docent Doctores. Si autem non habet veram attritionē supernaturalem: ergo implicat, quod confessio sit valida, probo consequentiam: ad hoc vt aliquod sacramentum sit validum debet necessariò constare ex vera materia, & vera forma, sed materia proxima præcipua sacramenti pœnitentiæ est contritio, vel attritio ordinis supernaturalis, vt docet Concilium Tridentinū sessione 14. cap. 4. quod postquam cap. 3. dixit esse quasi materiam sacramenti pœnitentiæ ipsius pœnitentis actus, nempe Contritio, Confessio, & Satisfactio; postea cap. 4. inquit; Cōtritio, quæ primum locum inter dictos pœnitētis actus habet, animi dolor, & detestatio est de peccato commisso cum proposito non peccandi de cætero: ergo si non habet attritionem suorum peccatorum, confessio erit nulla. Nec valet dicere, quod multoties contingit, maximè illis, qui sunt in occasione proxi-

ma

ma peccãdi; isti enim multoties non habent propositum emendæ in futurum, & maximè dolēt de præteritis, illis autem non occurrit confiteri propositi defectum: ergo in tali casu confessio erit valida licet informis, hoc inquam non valet: nam vel illi, qui sunt in occasione proxima peccandi taliter dolent de peccatis præteritis, vt Confessarius prudenter iudicet attentis circumstantijs pœnitentis esse sufficienter dispositum, vt mereatur beneficium absolutionis, vel non? Si primum dicatur confessio erit valida, & formata; nam in illo dolore de peccatis præteritis est inclusū virtualiter propositum emendæ in futurum, quod sufficit, vt supra dixi. Vel ille dolor non est talis, vt Confessarius prudenter iudicet esse sufficiens ad validitatem Sacramenti; quia Confessarius cognoscit pœnitentem non habere propositum emendę in futurum, si hoc dicatur. Ergo confessio erit nulla, etiam si Confessarius ex ignorantia, vel malitia conferat pœnitenti sacramentalem absolutionem. Patet consequentia: nam Concilium Tridētinum dicto cap. 4. petit, vt pars essentialis Sacramenti pœnitentiæ cōtritionem imperfectam, seù attritionem, quæ includat propositum emendæ in futurum, vt cōstat ex illis verbis contritio, quæ primum locum inter dictos pœnitētis actus habet, animi dolor, ac detestatio est, de peccato cōmisso cum proposito non peccādi de cetero, nec potest dici, quod Concilium loquitur de Sacramento pœnitentiæ, pro vt inducit fructum remissionis peccatorum, non verò quantum ad eius essentiam, & validitatem. Hoc inquam dici nequit; nam Concilium loquitur de cōtritione, quæ est materia proxima Sacramenti pœnitentiæ, vt cōstat ex illis verbis cap. 3. antecedentis, sunt autem quasi materia huius Sacramenti, ipsius pœnitentis actus, nempè Contritio, Satisfactio, & Cōfessio, quæ quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenāque, & perfectam peccatorum remissionem, ex Dei institutione requiruntur hac ratione pœnitentiæ partes dicuntur. Sed nullum Sacramentum potest esse validū deficiente parte essentiali materiali: ergo & cętera.

9 Nec Diuus Thomas fauet hūc modum dicendi verbis superius relatis ex 4. sent. dist. 21. quæst. 3. art. 1. quæstiunc. 1. ad 1. nam Angelicus præceptor in dicto art. interrogat, vtrum in quolibet casu teneatur Sacerdos celare peccata, quæ sub sigillo confessionis nouit. Et in ratione dubitādi sibi obijcit primum argumentum sic. Ad primum sic proceditur. Videtur, quod non in quolibet casu teneatur celare Sacerdos peccata, quæ sub sigillo confessionis nouit, quia sicut dicit Bernardus, quod est institutum pro charitate, contra charitatem non militat: sed celatio confessionis in aliquo casu contra charitatem militaret: sicut si aliquis in confessione scit aliquē Hæreticum, quem non potest inducere ad hoc, quod desistat à corruptione plebis; & similiter de illo, qui scit per confessionem affinitatem esse inter aliquos, qui contrahere volunt. Ergo talis debet confessionem reuelare. Et postquam D. Thomas in corpore articuli respondit, quod Sacerdotem celare confessionem, est de necessitate Sacramenti pęnitentiæ. Respondet ad argumētum

tum in hunc modum. Ad primũ ergo dicendum, quod quidam dicunt, quod Sacerdos non tenetur seruare sub sigillo confessionis nisi peccata, de quibus pœnitens emendare promittit, aliàs potest ea dicere, ei qui potest prodesse, non obesse. Sed hæc opinio videtur erronea cum sit cõtra veritatem Sacramenti. Sicut enim baptismus est Sacramentũ, quamuis quis fictus accedit, nec est mutandum propter hoc aliquid de essentialibus Sacramenti: ita confessio non desinit esse sacramentalis, quamuis ille, qui confitetur emendationem non proponat, & ideo nihilominus sub occulto tenendum est. En quomodo D. Thomas non fauet præfatum modum explicãdi cõfessionem validam, & informẽ, nec tam clarè loquitur in eius fauorem, vt malè iudicat Pater Thomas Hurtado vbi supra §. 4. num. 591. aliud enim est, quod confessio sit sacramentalis, aliud vero quod sit valida; ad validitatem autem confessionis necessario requiritur, quod ille, qui confitetur accedat ad Sacramẽtũ pœnitentiæ cum contritione saltem imperfecta suorũ peccatorũ, quę sit donũ Spiritus Sãcti, & efficaci proposito non peccandi in futurum, aliàs confessio erit inualida. Ad hoc vero vt confessio sit sacramentalis non est necessarium, vt ille, qui confitetur emendationem proponat, nã optimè stare potest, quod confessio sit sacramentalis licet non sit valida in qua Sacerdos tenetur celare sub sigillo peccata, quę sciuit in confessione, licet non conferat absolutionem pœnitẽti, qui emendationem non proponit, & hoc secundum est, quod docet D. Thomas, non primũ. Nec exemplum de Sacramento baptismi adducitur à D. Thomã in sensu relato à Paludano, scilicet, quod sicut baptismus est Sacramentum, quamuis fictus accedat, ita & confessio sacramẽtalis est valida, quamuis informis quando ille, qui confitetur emendationem non proponit aliàs sequeretur, quod ille, qui confitetur sacramentaliter sua peccata alicui Confessori absque expresso proposito emendæ faceret cõfessionem validam licet non formatam, quod est plusquã falsum. Exemplum igitur de Sacramento baptismi adducitur à D. Thoma in hoc sensu, quod sicut baptismus est Sacramentũ, quamuis quis fictus accedat, nec est mutandum propter hoc aliquid de essentialibus Sacramenti: ita confessio facta sine proposito emendæ est sacramentalis, & ideo tenetur Sacerdos seruare sub sigillo peccata, quæ nouit in tale confessione cum Sacerdotẽ celare confessionem sit de necessitate sacramenti pœnitentiæ, quod totum ex contextu ipsius art. constat.

10 Tertius modus dicendi est Petri de Soto de institutione Sacerdotum lect. 8. proposit. 3. asserentis attritionẽ existimatam sufficere ad confessionem validã, & informem, dummodo adhibita sit sufficiens diligentia, & cõscientiæ examinatio, ac proindè ex ignorantia inuincibili existimatio orta sit, verba Petri de Soto hæc sunt. Defectus perfectæ contritionis, qui deprehensus non est, à pœnitente, vel Sacerdote bona fide, & debita diligẽtia (quæ videlicet iudicata est sufficere) agentibus, & si nonnũquam factum auferat absolutionis, nõ tamen nullam reddit cõfessionem, aut repetendam, sed est validum Sacramentum, quod

po-

Digitized by Google

postea recedente fictione operabitur. Hæc est in qua solum locum habet prior sententia illa, & rationibus, quæ pro illa factæ sunt satis probatur. Nullum ibi peccatum committitur, non repugnat rationi iudicij illius sententia illa, nec diuinæ bonafide se subijcit Ecclesiæ clauibus pœnitens, & Sacerdos secundum eas similiter bona fide absoluit; ratum est ergo vtrumque; Et cõfirmatur hoc, quia alioquin sẽper sollicitum oporteret esse pęnitentem de iteranda confessione, cum nunquam possit certus esse de remissione peccatorum, etiam cũ Sacramento huccusque ille; quem modum dicendi amplectuntur Granadus, Valentia, Henriquez, & Toletus locis superius citatis, Victoria in summa quæst. 144.

11 Iste autem modus dicendi cõmuniter reijcitur à Doctoribus asserentibus non posse dari verũ Sacramentum pœnitentiæ validum adhuc informe absque vera attritione supernaturali existẽte parte rei, & non solum existimata ita docent D. Bonauent. in 4. dist. 17. 1. part. art. 2. quæst. 3. Suarez in 3. part. tom. 4. disp. 20. sect. 4. n. 13. & 16. Eminentissimus Delugo disp. 14. de pœnitẽt. n. 70. & sequent. Vasquez quæst. 92. art. 2. dub. vnico num. 26. Fagundez in præcep. Ecclesiæ præcep. 2. lib. 2. cap. 5. num. 5. & 6. Vincẽtius Candidus disquisit. 24. art. 12. dub. 4. & 5. Leander tom. 1. de sacramentis tract. 5. de pœnitent. disput. 5. quæst. 67. Ratio præcipua huius est: quia implicat dari aliquod verũ Sacramẽtum etiam informe absque vera, & reali materia existẽte à parte rei, sed contritio, aut attritio ordinis supernaturalis vera est sola materia præcipua Sacramenti pœnitentiæ, ergo contritio, seu attritio existimata non sufficit ad validitatem Sacramenti pęnitentiæ, consequẽtia est manifesta, nam Concilij Trident. sessione 14. cap. 4. petit ad valorem Sacramenti pœnitẽtiæ verum dolorem supernaturalem, atqui dolor tantum existimatus non est verus dolor cũ existimatio rei non sit res: ergo dolor, seu contritio existimata non sufficit ad valorem Sacramenti pœnitentiæ. Minor in qua potest esse difficultas probatur, quia in Sacramento Baptismi aqua existimata etiam inuincibiliter nõ potest esse materia baptismi, sed sola aqua vera, & naturalis: ergo in Sacramento pęnitentiæ sola vera, & realis attritio supernaturalis erit materia, & non tantum existimata, aliàs sequeretur, quod si aliquis baptizaret puerum cum oleo, aut vino, iudicando inuincibiliter vinum esse aquam, faceret Sacramentum Baptismi validum licet informe, quod est plus quã falsum. Nec ratio, quæ in sui fauorem adducitur à Patre Petro de Soto aliquid conuincit: quia licet bona fides cum qua pœnitens accedit ad Sacramentum pœnitentiæ iudicando se habere attritionem supernaturalem, si illam in re non habeat eum excuset à peccato, non tamen potest facere prædicta bona fides cum qua confitetur, & accipit absolutionem à Sacerdote, quod Sacramentum pœnitentiæ in re sit validum cũ deficiat vna pars essentialis materialis, quæ est attritio supernaturalis. Ad confirmationem respondeo, quod si confessio facta fuit bona fide eadem bona fide durante nullum est periculum, nam, & si re vera fuit inualida confessio, per subse-

sequentem tamen confessionem remittuntur illa peccata indirectè, attamen si postea pœnitens apertè cognoscat defectū prioris confessionis, nō mirum quod oporteat eam repetere, sicut si constet de defectu iurisdictionis in Confessario, qui eam audiuit est necessariò repetenda.

12 Quartus modus dicēdi est Patris Thomæ Hurtado part. 2. resolut. moral. tract. vlt. resol. 10. §. 7. num. 504. asserentis contritionem, & attritionem ordinis naturalis sufficere ad hoc, quod Sacramentum pœnitētiæ sit validum, & quia huiusmodi actus non possunt disponere ad gratiā ideo, inquit, relinquitur informe, & sine fructu. Pro quo modo dicendi citat Dominicum de Soto, Granadum, Caietanum, & Martinum de Ledesma, vt autē hunc modum explicandi confessionem validam, & informem suadeat supponit, quod considerandа est triplex attritio. Prima quando quis dolet de peccato propter motiuum naturale, vt si doleat de peccato, quia est cōtra rationem naturalem, & Deū authorem naturæ, turpitudinē naturalem peccati, aut quia ex ipso contraxit infirmitatem, aut infamiam. Secunda attritio est, quando quis dolet de peccato, propter motiuū supernaturale, oriturque à supernaturali motiuo, vt si quis doleat propter pęnas inferni, aut purgatorij, ex quo dolore oritur odium peccati, considerans homo, quod Deus iustissimus est Iudex puniens peccatum mortale, pœna æterna, & veniale purgatorij. Tertia attritio est, quando quis dolet de peccato, quia est offensa Dei, non summè dilecti, amore charitatis perfectæ, sed dilecti dū taxat quodam amore imperfecto quo diligitur Deus, vt author donorum supernaturalium de quo amore, & dolore loquitur Tridēt. sessione 6. cap. 6. peccatores dum se disponunt ad iustitiam Deum tamquam omnis Iustitiæ fontem diligere incipiūt, ac propterea mouentur aduersus peccata per odium aliquod, & detestationem, hoc est per pœnitentiam, & cętera. Ex quibus attritionibus prima, inquit, est sufficiens ad hoc vt Sacramentū pœnitentiæ sit validum licet nō formatum; duæ autem vltimæ attritiones, non solum sunt materia proxima Sacramenti pęnitentiæ, sed etiam sunt dispositiones ad eius effectum. Quo supposito probat P. Thomas Hurtado suam sententiam, quoad primam eius partem, scilicet attritionem naturalem sufficere ad validitatem Sacramenti pœnitentiæ: quia etiam sunt actus naturales confessio, & absolutio, & in Sacramento Baptismi, tam forma, quam ablutio, sunt ordinis naturalis, & tamen eleuantur ad rationem Sacramenti: ergo idē potest dici de contritione, vel attritione naturali in ordine ad Sacramentum pœnitentiæ, quæ vt sic non disponit ad gratiam, sed illam causat, sicut cętera alia Sacramenta, vt instrumentum physicum. Ergo cum hac attritione naturali de peccatis commissis potest homo facere confessionem validam, quamuis informem. Patet hæc vltima consequentia, quia cum iste homo de quo loquimur, habeat attritionem solum naturalem, putans bona fide esse supernaturalem, aut naturalem sufficere, cum habeat aliquem dolorem de peccatis, non est cur non accipiat Sacramentum validum, cum ex parte pœnitentis detur dolor, con-

Digitized by Google

confessio, & sit vera accusatio, & ex parte ministri intentio, & absolutio. Quod enim contritio sit naturalis quo ad substantiam nil obstat, vt supra probatum est. Quo ad secundam verò partem nempè attritionem naturalem non sufficere ad faciẽdum Sacramentum formatum probat: quia effectus Sacramenti pœnitentiæ, est causare gratiã ex se remissiuã peccati; sed dispositio ad aliquã formam debet esse eiusdem ordinis cum ipsa forma ad quam disponit: ergo cum gratia sit ordinis supernaturalis attritio, quæ ad illam disponit debet esse supernaturalis. Aliàs incideretur in hæresim Pelagij asserentis hominem posse se disponere, ex viribus naturæ ad gratiam sanctificantem suscipiendam.

13 Sed iste modus dicendi expressè aduersatur Concilio Tridentino sessione 14. cap. 4. nam postquam Concilium cap. 3. decreuit, quod actus pœnitentis sunt materia Sacramenti pœnitentiæ per illa verba, sunt autem quasi materia huius Sacramenti, ipsius pœnitentis actus, nempè Contritio, Confessio, & Satisfactio; qui quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti ad plenamque, & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur hac ratione pęnitentiæ partes dicuntur. Sed eo ipso, quod contritio, vt est pars materialis confessionis requiratur vt dispositio ad remissionem peccatorum, quæ fit media gratia debet esse ordinis supernaturalis, & donũ Dei, Spiritusque Sancti impulsum, vt postea explicat Concilium cap. 4. agendo de contritione perfecta, seu attritione, quæ est præcipua pars materialis Sacramenti pęnitentiæ: Ergo nullo modo attritio naturalis potest sufficere ad constituendum validum Sacramentum pœnitentiæ.

14 Ad hoc argumentum respondet Pater Thomas Hurtado vbi supra §. 8. num. 508. quod Concilium loquitur de Sacramento pœnitentiæ prout inducit fructum remissionis peccatorum, cũ dicat, quod contritio, vel attritio de qua loquitur, ad Dei gratiam in Sacramento pœnitentię disponat, & de eadem loquitur quando dicit, quod est quasi materia huius Sacramenti, non quãtum ad eius essentiam, ad quam an sufficiat alius imperfectus dolor non determinat, ne dum innuit Concilium.

15 Sed hæc responsio (salua pace tanti viri) est omnino falsa, & cõtra mentem Concilij: nam Concilium manifestè loquitur de illa contritione, vel attritione, quæ est pars materialis Sacramenti pœnitentiæ, & simul cum forma constituit adequatam essentiam huius Sacramenti; sed in tantum est pars materialis Sacramẽti pęnitentiæ quatenus ad integritatem Sacramenti. ad plenamque, & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiritur, vt docet Concilium: ergo contritio vel attritio, quæ constituit Sacramentum pœnitentiæ quantum ad eius essentiã debet esse ordinis supernaturalis: aliàs attritio naturalis disponeret ad gratiam, & remissionẽ peccatorum, quod est hæreticũ.

16 Præterea iste modus dicendi est contrarius doctrinæ D. Thomæ 3. part. quæst. 84. art. 1. ad 2. vbi D. Thomas docet, quod Sacramentum pœnitentiæ habet pro materia actus pœnitentis, quos elicit Deo interius inspirãte his verbis *Ad secundum dicendum. Quod in Sacramentis, quæ habent*

Digitized by Google

corporalem materiam; oportet, quod illa materia adhibeatur à Ministro Ecclesiæ, qui gerit personam Christi, in signum, quod excellentia virtutis in Sacramento operantis est à Christo. In Sacramento autem pænitentiæ, sicut dictum est, sunt actus humani pro materia, qui proueniunt ex inspiratione interna: vnde materia non exhibetur à Ministro, sed à Deo interius operante: sed complementum Sacramenti exhibet Minister, dum pænitentem absoluit. Atqui attritio, quę prouenit à Deo interius mouente, & inspirante hominem, est ordinis supernaturalis; ergo asserere, quod attritio naturalis constituit vt pars materialis Sacramentũ pœnitentiæ est manifestè contra doctrinam D. Thomæ. Nec valet si dicas cum Patre Thoma Hurtado supra §. 7. num. 504. quod verba D. Thomæ intelliguntur de Deo inspirante vt est author naturæ, vel à Deo interius inspirante per aliquod auxilium gratiæ non debitum naturæ, sicut inspirat etiam confessionem pœnitenti, quæ est actus naturalis, quæ contritio, vel attritio naturalis, etiam si procedat ex auxilio isto gratiæ, non sat est ad disponendum ad gratiam ad quam debet disponere actus, qui habeat motiuum supernaturale, vt dicit Trident. sessione 14. cap. 4. hoc inquam non valet: nam gratis, & sine fũdamento dicitur. Quia D. Thomas in illo art. docet, quod in Ecclesia Dei datur verũ Sacramentum pœnitentiæ medio quo peccator se reconciliat cum Deo, & accipit gratiam remissiuam peccati, quod Sacramentum constare docet ex materia, quæ sunt actus humani, qui proueniunt à Deo interius operante, & mouente, & ex forma, quæ est absolutio Sacerdotis, quæ per ea, quæ agit, & dicit circa pœnitentem, significat opus Dei remittentis peccata, vt constat ex toto corpore articuli; ergo loquitur D. Thomas de attritione peccatoris orta ex motiuo supernaturali, & de Deo interius mouẽte vt author gratiæ, & non vt author naturæ consequentia est formalis: nam attritio merè naturalis non potest disponere ad gratiam. Antecedens verò probatur ex Diu. Thoma in corpore art. vbi sic ait respõdeo. Dicendum, quod sicut Greg. dicit in cap. supradicto, Sacramẽtum est in aliqua celebratione, cum res gesta ita sit, vt aliquid significatiuè accipiamus, quod sãctè accipiendum est. Manifestum est autem, quod in pœnitentia ita res gesta sit, quod aliquid Sãctum significatur, tam ex parte peccatoris pœnitentis, quàm ex parte Sacerdotis absoluentis. Nã peccator pœnitens per ea, quæ facit, & dicit, ostendit cor suum à peccato recessisse: similiter etiã Sacerdos per ea, quæ agit, & dicit circa pœnitentem, significat opus Dei remittentis peccata. Vnde manifestum est, quod pœnitentia, quæ in Ecclesia agitur, est Sacramentum. Videat ergo Pater Thomas Hurtado si in toto contextu D. Thomæ est aliquod vestigium, aut vmbra ex qua colligere liceat quo D. Thomas in responsione ad 2. Argumentum loquatur de attritione naturali, & de Deo interius inspirante, & mouente, vt est author naturæ.

17 Deinde ratione impugnatur iste modus dicendi: nam iste dolor imperfectus, seu attritio naturalis, quæ dicitur sufficere ad validitatem Sacramenti pœnitẽtiæ, aut consideratur cognita, vt

naturalis à pœnitente, & nihilominus accedit ad Sacramentum pœnitẽtiæ sciens prædictum dolorem, seu attritionem naturalẽ non sufficere ad consequendam gratiam, & remissionem peccatorum, aùt talis attritio naturalis existimatur à pœnitente supernaturalis, & sufficiens ad cõsequendam gratiam sacramentalem, vel accedit pœnitens cũ ignorantia iudicando inuincibiliter attritionem naturalem sufficere ad validitatem Sacramenti pœnitentiæ, & ad perfectam peccatorum remissionem; sed nullo ex his modis est sufficiens attritio naturalis ad constituendum Sacramentum pœnitentiæ validum, & informe: ergo iste modus dicendi est falsus. Antecedens quò ad primam partem probatur: quia iste pœnitens sciens, & videns attritionem naturalem non sufficere ad consequẽdam gratiam sacramentalis pœnitentiæ, representat se Sacerdoti tamquam inabsolubilis, seu omnino absolutione indignus: ergo de se non sufficit illa dispositio ad valorem Sacramenti pœnitentiæ. Probatur consequẽtia: quia cum pœnitens accedit ita dispositus, vel occultat Confessori hanc dispositionem, seu vt melius dicam indispositionem suam, vel proponit Confessori suam dispositionem? Si primum dicitur confessio est nulla, quia non est integra: si verò secundũ dicatur. Ipse suamet confessione testificatur se esse absolutione indignum: ergo incredibile est attritionem naturalem in hoc sensu sufficere ad valorem Sacramenti pœnitentiæ. Secunda pars antecedentis probata manet ex dictis supra num. 11. impugnando tertium modum dicendi. Vltima verò pars antecedẽtis probatur: quia ille modus ignorantiæ, vt benè notat Suarez disput. 20. sect. 4. num. 32. præter quàm quod moraliter vix accidere potest, ita vt à peccato excuset, omnino est per accidens, & nihil refert ad modum doloris, neque ad modum accusationis. Quod dupliciter declarat Suarez, primo quia ille dolor de peccatis mere naturalis per se est insufficiẽs, dupplici titulo, scilicet, quia non auertit de se voluntatem à peccato, seu ab affectu peccati: quod autem hic, & nunc propter ignorantiam actu nõ peccet est per accidens, & non mutat qualitatem materiæ, vel dispositionis: & quia huiusmodi dolor non sufficit ad veram accusationem coram Deo: non enim omnis accusatio peccati proprij cũ aliquo dolore habet rationem accusationis, vt de se notum est: ergo ille modus doloris intrinsecè est insufficiens ad valorem Sacramenti pœnitentiæ, neque propter illam ignorantiam potest fieri sufficiens.

18 Nec ratio adducta à Patre Hurtado in sui fauorem aliquid conuincit: quia si dolor procedat ex motiuo merè naturali, & humano, quantum est ex se non auertit voluntatẽ ab affectu culpæ, sed ad summum continet ab actu externo. Vndè non sufficit ad veram accusationem coram Deo, sed potius videtur esse narratio quædam periculi proprij, aut incommodi: si verò actus ille est ex aliquo motiuo honesto, & virtutis, tamen merè naturali, etiam est insufficiens ad veram attritionem, quam requirit Concilium Tridentinũ, quod est in hac materia potissimum fũdamentum. Est etiam insufficiẽs ad propriam accusationem de peccato Deo factam: nam licet

Digitized by Google

proximè fiat Confessori, tamen reuera principaliter Deo fieri debet. Nec bona fides pęnitentis potest facere, quod ista attritio naturalis sufficiat ad constituendum pœnitentiæ Sacramentũ validum, vt supra probaui nu. 17.

19 Quintus modus dicendi quem sequitur Pater Gaspar Hurtado disp. 6. de pœnitentia difficult. 8. affirmat Sacramentum pœnitentiæ posse esse validum, & informe ex defectu actus expressi fidei, vel spei, quod sic explicat: addimus, Sacramentum pœnitentiæ, non tantum posse esse informe ex defectu doloris, sed etiã ex defectu fidei, & ex defectu actus spei veniæ peccatorum: quia Sacramentum pęnitentiæ potest recipi validè absque nouo actu fidei diuinæ Dei iustificatoris, & absque nouo actu spei veniæ, & absque eis perseuerantibus actu, post aliud Sacramentum pœnitentiæ prius susceptum: & tamẽ sic receptum non confert gratiã: quia quoties nouiter recipitur, requiritur tamquã noua dispositio actus spei veniæ, ac proindè actus etiam fidei diuinæ Dei iustificatoris, & veniam concedẽtis, necessarius ad eum actum spei veniæ quamuis non sit necessarium, quod hi actus sint actu quãdo Sacramentum recipitur, sed sufficit, quod præcesserint, & nõ sint reuocati. Quod autem Sacramentum pœnitentiæ possit validè recipi absque eis actibus, nouiter elicitis, & absque eis actu perseuerãtibus, post aliud Sacramentum pœnitentiæ prius susceptum, constat: quia ex vna parte dicti actus, non sunt partes essentiales Sacramenti pęnitentiæ: nec sunt intentio recipiendi illud vt Sacramentum; & ex altera potest recipi absque illis non peccando mortaliter in eorum omissione si recipiatur absque illis, ex ignorantia, aut cum ignorantia inuincibili, vel ex inconsideratione, aut cum inconsideratione naturali necessitatis eorumdem ad effectum Sacramẽti. Hæc sunt formalia verba huius Doctoris, quem sequitur Caspensis tom. 2. tract. 24. de pœnitent. disp. 4. sect. 11. conclus. 3.

20 Sed iste modus dicendi nouus, & singularis est, & à nemine alio excogitatus nisi ab hoc Doctore, quare illum non approbo, & eum sic impugno. Ille homo, qui accedit ad Sacramentum pœnitentiæ cum vera attritione supernaturali, etiam si non habeat expressè, & explicitè actus fidei diuinæ Dei iustificatoris, & spei veniæ facit verum, & validum Sacramentum: ergo etiam facit Sacramentum formatum: ergo nõ potest dari Sacramentum pœnitentiæ validum, & informe ex defectu actus expressi fidei, vel spei. Antecedens concedit Pater Gaspar hurtado; quia vt ipse ait cum isti actus non sint partes essentiales Sacramenti pœnitentiæ, nec intentio recipiendi illud vt Sacramentum, non est cur sine illis nõ possit saluari validitas Sacramenti pęnitẽtiæ, sicut quia attritio, vel contritio, non est pars essentialis Sacramenti Baptismi, neque intentio recipiendi illud, vt Sacramentum, potest dari Sacramẽtum Baptismi validum sine contritione, aut attritione peccatorum in homine adulto. Secunda consequentia manifestè sequitur ex prima: prima verò in qua potest esse difficultas probatur. Quia Conciliũ Tridentinum sessione 14. cap. 4. ad hoc vt pęnitens iustificetur per Sacramentum pęnitentiæ, & illud non solum sit validum, sed etiam firmatum, quod homo ac-

ce-

Digitized by Google

cedat ad Sacramentum pœnitentiæ cum atttitione supernatutali, & spe veniæ, vt constat ex illis verbis: *Illam verò contritionem imperfectam, quæ attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ, & pœnarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat, & cum spe veniæ; declarat non solum non facere hominē hyppocritam, & magis peccatorem, verùm etiam donum Dei esse, & Spiritus Sancti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum, mouentis. Et quamuis sine Sacramēto pœnitentiæ per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat, tamen eum ad Dei gratiā in Sacramento pœnitentiæ impetrandam disponit.* Sed in his verbis Concilium non petit, vt dispositionem ad iustificationem peccatoris per pœnitētiæ Sacramentum, quod peccator accedat cum actu expresso fidei, vel spei, sed cum actu expresso contritionis in quo includuntur, & continentur implicitè actus fidei, & spei, quod sufficit: ergo ille qui ita dispositus accedit ad Sacramentum pœnitentię, non solùm facit illud validum, sed etiam formatum. Probatur minor: quia ad iustificationem impij per Sacramentum Baptismi eodem tenore verborum requirit Tridēt. Septem actus, nempè timorem diuinę iustitię, spem remissionis donandę per Christum Dominū amorem Dei, odium peccatorū, seù actus pœnitentię, propositū inchoandi nouam vitam, propositum seruandi mandata, & suscipiendi Baptismum. Ac requirit ad iustificationem per Sacramentum pœnitentię actus fidei, & spei: atqui adultus, qui accedit ad Sacramentum Baptismi, cum peccatis mortalibus, ex eo precisè, quod accedat cum contritione, vel attritione supernaturali expressa, & explicita etiam si expressè, & explicitè non habeat alios actus quia implicitè includuntur in actu explicito contritionis, vel attritionis supernaturalis, non solum facit Sacramentum Baptismi validum, sed etiam formatum: vt docet ipse Caspensis eodem tom. 2. tract. 27. disp. 1. sect. 6. conclus. 4. nu. 59. Ergo idem dicendum est de Sacramento pœnitentię. Quarè non fuit consequēter loqutus Pater Caspensis.

21 Secunda, & verior sententia negat dari posse confessionem validam, & informem ita Vasquez tom. 4. in 3. par. quęst. 92. art. 2. dub. 1. num. 13. Aegidius de Coninch. disp. 4. de pœnit. dub. 11. Fagundez in pręcep. ecclesię pręcep. 2. lib. 2. cap. 7. nu. 9. Castropalaus part. 4. tract. 23. de pœnitent. disp. vnica punct. 7. num. 3. & 5. & alij, & probatur primò nullum Sacramentū potest esse validum absque materia debita illi Sacramento; sed sola attritio supernaturalis in re existens est materia Sacramenti pœnitentię constituens simul cū forma validum Sacramētum; ergo Sacramentum pœnitentię nō potest esse validum absque vera attritione supernaturali: tunc sic sed attritio supernaturalis est sufficiens dispositio cum Sacramēto pœnitētię ad causandam gratiam remissiuam peccati, quę est effectus huius Sacramenti: ergo nullum potest dari Sacramentū pœnitentię validum quod non sit formatum. Maior huius discursus est per se nota, minor cōstat ex impugnationibus factis contra tertium, & quartum modum dicendi, minor autem subsumpta probatur. Nam Conci-

li-

lium Trident. seſſ. 14. citata cap. 4. declarans contritionem, quæ pars eſt Sacramenti pœnitentiæ affirmauit eſſe dolorem, & deteſtationem de peccato commiſſo cum propoſito non peccandi de cætero, quem dolorem imperfectum, ſcilicet attritionem appellat, & perfectum dolorem contritionem vocat. Et loquendo de dolore perfecto, nempè contritione, definiuit per ſe eſſe ſufficientem abſque Sacramento in re benè tamē in voto ſuſcepto ad iuſtificandum peccatorem loquendo autem de dolore imperfecto videlicet attritione, decreuit cum Sacramento diſponere ad gratiam impetrandam: ergo nullus alius dolor aſſignatus eſt à Concilio pars huius Sacramenti niſi qui ſufficiens ſit ſaltem cum Sacramento ad impetrandam à Deo gratiam: ergo nullum poteſt dari Sacramentum pœnitentiæ validum, & informe: nam poſita diſpoſitio neceſſaria ad hoc, quod forma Sacramenti pœnitentiæ cauſet ſuum effectum, ſcilicet gratiam remiſſiuam peccati non poteſt illum non cauſare.

22 Sed ad hoc argumentum reſpondet Pater Suarez diſput. 20. ſect. 5. num. 7. Concedendo totum diſcurſum, & negando vltimam conſequentiam: quia optimè ſtare poteſt per ſe eſſe neceſſarium eumdem dolorem ad valorem Sacramenti pœnitentiæ, qui neceſſarius ad illius effectum, & nihilominus ex accidenti oppoſitum contingere. Exemplum ſit habet quis duo peccata mortalia, vnū fornicationis, & aliud furti accedit ad confeſſionem, & confeſſus eſt peccatum fornicationis, oblitus inuincibiliter de violatione præcepti nō furandi, & dolet de peccato fornicationis ob innatam illius turpitudinem in tali caſu iſte homo Sacramentum abſolutionis recipit: quia eſt dolor de peccato ob illius turpitudinem, quem Concilium Trident. affirmauit Sacramenti pęnitentiæ partē eſſe, & ad gratiam obtinēdam per ſe diſponere: at effectum Sacramenti non recipit, quia hic recipi non poteſt, niſi ſimul omnia peccata ei remittantur, quæ tamen abſque eorum deteſtatione formali, vel virtuali remitti non poſſunt. Cū autem ex vi prædicti doloris ſolā ſpeciem fornicationis deteſtetur iſte homo neque ad alias peccatorum ſpecies dolorem extēdat, vtpotè, quæ diuerſam turpitudinem habent, certè eo caſu nullū peccatum remittitur: cum tamē Sacramentum conficiatur. Ergo nō benè infertur ex eo quod idē dolor, qui eſt neceſſarius ad valorem Sacramenti pœnitentiæ, ſit neceſſarius ad eius effectum, quod non ſit aſſignabilis aliquis caſus in quo poſſit dari Sacramētum pœnitentię validum, & informe.

23 Sed contra eſt primò: quia prædictus dolor eſt inſufficiens, non ſolùm per accidens, ex cōiunctione peccati obliti, ſed etiā per ſe, tam ad remiſſionem peccati, quàm ad Sacramenti pœnitentiæ valorem: ergo ſolutio eſt inſufficiens. Probo antecedēs: quia ſimul cum illo dolore cōſiſtere poteſt actualis volūtas peccandi; ſed Concilium Trident. excludit à materia Sacramenti pœnitentiæ dolorem cui non ſit coniunctum propoſitum efficax voluntatis non peccandi de cætero: ergo prædictus dolor non ſolùm per accidens, ſed etiam per ſe eſt inſufficiens, tam ad remiſſionem peccati, quàm ad valorem Sacramenti pœnitentiæ, neque obſtat dixiſſe Concilium

do-

dolorem ex turpitudinis peccati consideratione esse partẽ Sacramenti pœnitentiæ, & ad gratiam obtinendam in Sacramento disponere; quia intelligi debet non ex turpitudine peccati speciali, sed generali, & omnibus alijs peccatis mortalibus communi qualis est offensa Dei, violatio diuinæ legis, dissonantia, & oppositio cum ratione; quia solus hic dolor, & turpitudinis detestatio, voluntatem peccandi excludit: & ratio est manifesta: quia recipere non potest verum Sacramẽtum pœnitentiæ sine voluntate absoluta, & efficaci reconciliationis cum Deo, cum ad hãc reconciliationem obtinendam fuerit institutum; sed prædictam voluntatem habere homo non potest absque detestatione virtuali omnium peccatorum vtpotè reconciliationi contraria: ergo, & cætera.

24 Contra est secundo: quia vel ille homo, qui habet dolorem de peccato fornicationis ob illius specialem turpitudinem, simul cum illo dolore habet coniunctum expressum propositum de cętero non peccandi, vel non? Si hoc secundum dicatur confessio erit inualida, quia prædictus dolor non est per se sufficiens ad valorem huius Sacramenti, nam cum illo consistere potest actualis voluntas peccandi, vt supra dixi. Si vero primum dicatur, scilicet cum illo dolore simul habere coniūctum expressum propositum de cætero non peccandi: ergo non solùm faciet confessionem validam, sed etiam formatam. Probo consequentiam: quia in prædicto proposito, est virtualis detestatio omniũ peccatorum: ergo est sufficiens dispositio vt Sacramentum pęnitẽtiæ non solum sit validum, sed etiam formatum.

25 Sed ad hanc replicam respondit Eminẽtissimus Cardinalis Delugo in defensionem Patris Suarez disp. 14. sect. 6. num. 83. eligendo primam partem dilẽmatis, & negando consequentiã quia licèt dolor efficax, & expressus peccatorum nõ propter specialem, & specificam deformitatem peccati, sed sub generali offensa Dei includat virtualiter propositum non peccandi in futurum, non tamen è contrà propositum efficax includit dolorem efficacem de præteritis, nec sunt pares hi duo actus quo ad hoc: nam potest aliquis præteritum non reprobare, & tamẽ firmissimè in futurum proponere. Quod maximè verum est si supponamus vt in replica supponitur; ex parte doloris sufficere ad validitatem Sacramenti dolorem de vno peccato ex motiuo specificæ deformitatis illius peccati si adiũgatur expressum propositum de cætero nõ peccandi, quod ostendit, suo videri ad hominem, ponamus (inquit Eminẽtissimus Delugo) aliquem dolere ex motiuo speciali furti, vt est contra virtutem iustitiæ, non tamen de peccato luxuriæ, cuius non recordatur: habet iterum propositum de cętero non peccandi numquam mortaliter ex motiuo generali ad omnia peccata futura nimirum propter malitiam reincidentiæ, quæ inuenitur in alijs peccatis mortalibus futuris, à qua aliquam maiorem grauitatem accipiunt, quod quidem motiuum sufficiens est ad propositum vniuersale, & firmũ concipiendum. Hoc autem motiuum licèt generale sit ad omnia peccata futura, non tamen extenditur ad peccatum luxuriæ præteritum; supponamus, enim il-

illum fuisse primum peccatum mortale totius vitę; nec habuisse malitiam reincidentię: ergo hic homo habet quidquid requiritur ad valorem Sacramenti absque vlla detestatione etiam implicita illius peccati luxuriæ, habet enim dolorem efficacem, qui facta suppositione in replica nostra sufficit in ratione doloris; habet item propositum vniuersale, & firmissimum non peccandi de cętero ex odio reincidentiæ, quæ iam inerit omni peccato mortali futuro, quod propositum, videtur etiam ponere quidquid ex parte propositi petitur in Tridentino, cum excludat omnem voluntatem peccādi: ergo recipiet Sacramentum validum, sed informe propter obicem luxurię mortalis non dū retractatæ explicitè, vel implicitè.

26 Sed contra: quia illud propositum efficax, & expressum non peccandi de cætero includit implicitè detestationem omnium peccatorum: ergo extenditur explicitè ad omnia peccata de quibus iste homo recordatur, & implicitè ad peccata præterita, de quibus non recordatur, quod sufficit, vt confessio sit non solū valida, sed etiam formata: probo consequentiam: Et sumo exemplum ipsius Delugo, de illo, qui dolet de peccato furti, (non tamen de peccato luxuriæ cuius non recordatur) propter specificam deformitatem illius peccati, & simul habet propositum explicitum non peccandi de cętero propter malitiam reincidētię hoc propositum non peccandi de cætero ex tali motiuo, vel oritur ex voluntate efficaci, qua iste homo detestatur efficaciter malitiā specialem reincidentię in peccatis, quia potest ei sequi aliquod graue incommodum in vita, aut in fama, vel in bonis temporalibus. Vel detestatur malitiam illam, quia est offensa grauissima Dei in peccatis perseuerare, aut ad fugiendum periculum damnationis ęternę. Si dicatur primum confessio non erit valida, etiam supposito dolore de peccato furti, nam Concilium petit pro materia huius Sacramenti dolorem de peccatis, qui excludat voluntatem peccandi de cętero, & quod hoc non oriatur ex motiuo merè naturali, sed ex supernaturali motiuo. Si verò secundum dicatur: ergo illa voluntas efficax, & propositum explicitum non peccādi de cętero includit implicitè detestationem omnium peccatorum, non solùm futurorum, sed etiam pręteritorum, & consequenter confessio illa non solum erit valida, sed etiam formata, nam sicut dolor de peccatis sub generali ratione offensę Dei includit implicitè dolorem omniū peccatorum, ita propositum explicitum non peccandi de cętero, aut non perseuerandi in peccatis, quia perseueratio in peccatis est offensa Dei, aut periculum certum, saltem moraliter damnationis ęternę includit implicitè detestationem omnium peccatorum, quod sufficit ad cōfessionem formatam.

27 Secundò probatur: quia pœnitentia est Sacramentum recōciliationis hominis cum Deo; sed reconciliatio hominis cum Deo non potest dari, quin detur in pœnitente nempè gratia remissiua peccati: ergo non potest dari Sacramentum pęnitentię validum, & informe. Maior constat expresè ex Concilio Trident. sessione 14. cap. 3. vbi postquam concilium determinauit mate-

riam,

Digitized by Google

riam, & formam huius Sacramẽti subdit sanè verò res, & effectus huius Sacramenti, quantum ad eius vim, & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quæ interdum in viris pijs, & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientiæ pax, ac serenitas cum vehementi spiritus consolatione consequi solet. Et Canone primo eiusdem sessionis ait: Si quis dixerit in catholica Ecclesia pęnitentiam nõ esse verè, & propriè Sacramentũ pro fidelibus quoties post baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, à Christo Domino nostro institutum: anathema sit. Minor verò probatur reconciliatio hominis cum Deo, essentialiter petit mutuam redamationem inter Deum, & hominem; atqui Deus non potest diligere hominem amore amicitię, nisi homo sit constitutus in gratia, & amicitia Dei: ergo, & cętera.

28 Ad hoc argumentum respondet Pater Thomas Hurtado supra num. 511. Sacramentum pęnitentię esse Sacramentum recõciliatiuum, quod etiam conuenit Sacramento valido, & informi, quod est de fide sicut quod sit secunda tabula, sicut etiam Sacramentum Baptismi reconciliatiuum est, & tamen propter impedimentum aliquando non reconciliat, ita Sacramentum pęnitentię. Aliud enim est, quod Sacramentum pænitentię sit reconciliatiuum hominis cũ Deo; aliud verò, quod sit Sacramentũ reconciliationis in actu secundo. primum est verum, & in hoc sẽsu loquitur Concilium Trident. & secundum falsum, & ita optimè potest saluari, quod Sacramentum pœnitẽtię informe validum tamen; sit reconciliatiuum hominis cũ Deo quãuis actu non reconciliet propter aliquod impedimentum, vt contingere potest in Sacramento Baptismi.

29 Sed contra est quia Conciliũ Trident. cap. 3. citato. vocat Sacramentum pœnitentię reconciliationem cum Deo; sed recõciliatio est actus secundus: ergo et cętera: nec paritas Sacramẽti Baptismi, valet nam materia Sacramenti Baptismi est materia corporalis, quę adhibetur à ministro Ecclesię, et non est dispositio ad hoc vt Sacramentum baptismi causet suum effectum, et ita in adulto requiritur contritio, aut attritio supernaturalis tamquã dispositio, vt homo regeneretur per baptismum qua posita Sacramentum causat regenerationem spiritualem hominis media gratia, et ita Sacramentum baptismi potius est regeneratiuũ quam reconciliatiuum: et ita nõ posita dispositione ex parte adulti baptizati Sacramentum remanet informe quamuis validũ. In Sacramento autem pęnitentię vbi dispositio ad causandam gratiam non distinguitur à materia, imo est ipsa materia pręcipua Sacramenti; et pars essentialis illius, vt docet D. Thomas in addit. ad 3. part. quęst. 8. art. 2. ad 1. his verbis: Ad primum ergo dicendum: quod in Sacramento pœnitentię nõ solum est aliquid ex parte ministri, scilicet absolutio; et satisfactionis iniunctio, sed etiam aliquid ex parte ipsius qui suscipit Sacramentum, quod est etiam de essentia Sacramenti, scilicet contritio, et confessio. non potest dari Sacramentum pœnitentię validũ sine eo quod causet gratiam media qua homo reconciliatur cum Deo, et ideo potius appellari debet Sacramẽtum reconciliationis cum Deo,

quam reconciliatiuum, præterea: quia in alijs Sacramentis positis eorum partibus essentialibus, materia scilicet, & forma, semper ex operatione ministri consequitur aliquis effectus, sicut caracter in baptismo, & confirmatione; & transubstantiatio in Eucharistia; sed actus pœnitentis nempè contritio, & confessio sunt materia, & pars essentialis Sacramenti pœnitentiæ: ergo posita forma nempe absolutione, semper ex operatione ministri, scilicet Confessoris consequitur aliquis effectus, at qui Sacramẽtum pœnitentiæ non potest causare in homine pœnitente alium effectum præter gratiam remissiuam peccati, ergo implicat dari Sacramentum pęnitentiæ validum, quod non sit formatum.

30 Ad hoc respondet Pater Thomas Hurtado, ad authoritatem D. Thomæ ait num. 512. quod ibi D. Thomas sumit contritionem pro dolore ex parte pœnitentis, vel dicit esse de essentia Sacramenti in quantum inducit fructum remissionis peccatorũ. Deinde respondet ad instantiam negando minorem subsumptam, nã Sacramentum validum, & informe (inquit §. 9. num. 525.) causat in anima quamdam qualitatẽ, quam ipse appellat dispositionẽ, & ornatum, qui ex natura sua habet cõnexionem cum gratia habituali, & eam exigit ablato obice, & impedimento; quo ablato statim confertur gratia, nisi per nouum peccatum iam reddatur indignus.

31 Sed contra est primo: quia illa explicatio est expresè contra mentem D. Thomæ, vt ex ipso contextu manifestè apparet, nã D. Thomas in illo art. 2. quæst. 8. in addit. ad 3. partem interrogat. Vtrum in aliquo casu liceat alijs, quàm Sacerdoti confiteri; & in ratione dubitãdi sibi objicit hoc argumentum ad secundum sic proceditur. Videtur, quod in nullo casu liceat alijs, quam Sacerdotibus confiteri: quia confessio sacramentalis accusatio est; vt ex supposita definitione habetur: sed dispensatio sacramentalis ad illum tantum pertinet, qui est Sacramenti minister, cum ergo minister sacramenti proprius sit Sacerdos, videtur quod nulli alij sit cõfessio faciẽda. Ad quod Argumentum sic respondet D. Thomas. Ad primum ergo dicẽdum, quod in Sacramento pœnitentie, non solum est aliquid ex parte ministri, scilicet absolutio, & satisfactionis iniunctio, sed etiam aliquid ex parte ipsius, qui suscipit Sacramentum, quod est etiam de essentia Sacramenti, scilicet contritio, & confessio. Satisfactio autem iam incipit esse à Ministro, in quantum eam iniungit, & à pœnitente in quantũ eam implet: & ad plenitudinem Sacramenti vtrumque debet cõcurrere, quando possibile est. Sed quando necessitas imminet, debet facere pœnitens, quod ex parte sua est, scilicet conteri, & confiteri: cui potest, qui quamuis Sacramentum perficere non possit vt faciat id, quod ex parte Sacerdotis est absolutionem, scilicet, defectum tamen Sacerdotis Summus Sacerdos supplet: nihilominus confessio laico ex desiderio Sacerdotis facta sacramẽtalis est quodammodo, quamuis non sit Sacramentum perfectum quia deest ei id quod est ex parte Sacerdotis. Ex quibus verbis clarè constat D. Thomam loqui de contritione, seu attritione supernaturali, quæ contritio imperfecta dicitur, de qua ait, quod est de essentia Sacramenti pœnitẽtiæ,

Digitized by Google

tiæ, quam debet ponere pœnitens quoties Sacerdoti confitetur, vt validè ab eo accipiat absolutionem suorum peccatorum in secundo autem casu loquitur de contritione perfecta, quæ absque Sacramento in re bene tamẽ in voto sufficiens est ad præstandam iustificationem homini peccatori. Contra secundo: quia illa qualitas quã dicit Pater Thomas Hurtado causari in anima à Sacramento pęnitentiæ valido licet informi, quæ est ornatus ipsius animæ habens ex se connexionem cum gratia sanctificãte remissiua peccati est gratis ab ipso excogitata, nam hæc qualitas, aut ornatus vel producitur in anima etiam si Sacramentum pœnitentiæ sit validum, & formatum; vel solum producitur, quoties Sacramentum est informe validum tamẽ; si dicatur primum inquiro ista qualitas, seu ornatus, aut est permanens, & indelebilis existens in anima, & hoc non aliàs Sacramentum pœnitentiæ possemus dicere imprimere characterẽ, sicut Sacramẽtum Baptismi, & Confirmationis, quod est falsum, aut est delebilis, & deperditur quoties deperditur gratia quod verisimilius est ad quid rogo desideratur ista qualitas, seu ornatus: nam non desideratur neque ex parte materiæ huius Sacramenti, neque ex parte formæ, neque ex parte subiecti, scilicet pœnitentis. Ergo est superflua prædicta qualitas, & merè gratis excogitata.

32 Nec valet si dicas cum Hurtado supra num. 517. Quod requiritur ex parte subiecti, nempe animæ tamquam dispositio vt gratia sanctificans in pœnitente causet effectum formalem recõciliationis hominis cum Deo, seu gratiam per modum sanationis: nam sicut à gratia, quæ est in essentia animæ pullulant diuersæ virtutes, & dona, quæ insunt potentiæ animæ, & sicut ab eadem anima oriuntur diuersæ potentiæ in diuersis corporis partibus iuxta diuersitatem organorum, & dispositiones in illis partibus existentes; ita in suscipientibus sacramenta à gratia habituali, supra virtutes, & dona fluunt quædam gratiæ perfectiones ordinatæ ad speciales effectus Sacramentorum quare vt à gratia sanctificante oriatur perfectio, quæ dicitur gratia regenerationis, alia dispositio requiritur in anima, ab illa, quæ exigitur, vt sit gratia cófirmationis in fide, & etiam ab illa, quæ requiritur, vt sit gratia remissionis peccatorũ per modum sanationis, & sic de alijs Sacramẽtis. Cuius rationem assignat Hurtadus, quia quando vna forma dare potest diuersos effectus, quos simul non tribuit, neque eidem parti subiecti; vt det potius hunc effectum, quam illum, & modò det istum, modò illum necessaria est aliqua præuia dispositio in subiecto, ad cuius positionem ponatur talis effectus, & antequã non ponebatur, atqui in gratia habituali, alius est effectus regenerationis, quæ sit in baptismo, alius, qui fit per augmentum, & fortitudinem, qui fit in confirmatione, alius qui fit per nutritionem, qui fit per Eucharistiã, alius, qui fit per sanationem ab infirmitate peccati mortalis, qui fit per pœnitentiam, alius, qui fit per restitutionẽ valitudinis pristinæ, per remotionem reliquiarum peccati, & hic fit per extremam vnctionem, alius qui fit quando homo accepit potestatem regendi multitudinem in

Digitized by Google

ordine ad vitam æternam, & hic fit per Sacramentum ordinis, & vltimò alius fit in ordine ad propagandam prolem, & hic fit per Sacramentum matrimonij: ergo vt à gratia habituali huiusmodi diuersi effectus promanēt requiruntur diuersæ dispositiones in subiecto quas causant diuersa Sacramenta, & ita Sacramentum pœnitentiæ non solum validum, & formatum, sed etiam validum, & informe causat in anima prædictam dispositionē, & ornatum, qui ex natura sua habet connexionem cum gratia habituali, & eam semper exigit ablato obice, & impedimento.

33 Sed licet hæc responsio includat doctrinam veram, & fundatā in doctrina D. Thomæ in 4. dist. 1. quæst. 1. art. 4. quæstiunc. 1. in corpore §. ad cuius euidentiam, & quæst. 27. de veritate art. 4. ad 8. vbi dicit, quod omne instrumentum physicum vltra propriā actionem debet, vel attingere formam substantialem, vel eius dispositionem, & ita Sacramenta non attingunt entitatem, gratiæ habitualis, attingunt tamen quādam dispositionem, iuxta effectū quem gratia Sacramentalis secūdum Sacramētum à quo producitur causat. Nihilominus ex hac generali doctrina non sequitur, quod Sacramentum pœnitentiæ causet in anima illam qualitatē, seu ornatum, qui sit dispositio ad hoc, vt prestet talem effectū formalem per modum sanationis, quia attritio supernaturalis non solum est materia proxima Sacramenti pœnitentiæ, sed etiam est sufficiens dispositio, vt Sacramentum pœnitentiæ causet in anima ita disposita gratiam sanatiuam infirmitatis peccati mortalis, vt docet Concilium Trident. session. 14. cap. 3. & 4. & concedit ipse Pater Hurtado supra num. 506. ergo ista qualitas, & ornatus, qui sit dispositio ex parte subiecti ad hoc vt gratia habitualis causet effectum per modum sanationis, est superflua. Præterea: quia licet concedamus Patri Thomæ Hurtado, quod Sacramentum pœnitentiæ validū, & formatum causaret prædictam dispositionem, & ornatum in anima non potest hoc concedi de Sacramento pœnitentiæ valido, & informi: ergo vel non datur tale Sacramentum validum, & non formatum, vel si datur ex operatione ministri non consequitur aliquis effectus, & sic remanet argumentum à nobis factum in sua vi, & efficacia. Probo antecedens. Istæ dispositiones diuersę, quæ requiruntur in anima iuxta diuersitatem Sacramentorum ad hoc vt gratia causet diuersos illos effectus, quos simul non tribuit, neque eidem parti subiecti fluunt à gratia habituali, vt concedit ipse Pater Thomas Hurtado num. 516. per hæc verba. Ita in suscipientibus Sacramenta à gratia habituali supra virtutes, & dona fluunt quædam gratiæ perfectiones ordinatæ ad speciales effectus sacramentorū; sed qui recipit Sacramentum validum, & informe non recipit gratiam habitualem: ergo non recipit prædictam dispositionē, & ornatur, qui per se à gratia habituali fluere debet: ergo datur aliquod Sacramentum validum, quod ex operatione ministri non prestet aliquem effectum, & sic in tota sua efficacia, & vi remanet nostrum argumentum.

34 Ex dictis facilè patet solutio ad argumenta oppositæ sententiæ ad primum respondetur omittendo maiorem, & minorem, & negando consequentiam ad cuius proba-

bationem respondeo negando. Suppositum antecedentis: nam Patres, & Concilia non distingunt dispositionem huius Sacramenti ab eius materia; imo hoc est discrimen inter hoc Sacramentum. in quo idem actus, qui est dispositio necessaria ad ipsius effectum, est etiam ipsius pars essentialis, & inter alia sacrameta in quibus dispositio necessaria ad effectũ, omnino distinguitur ab omnibus ijs, quæ ad eorum essentiam requirũtur, & ideo Sacramentum pœnitentiæ numquam potest esse validum quin sit formatum, vt supra probatum est.

35 Ad secundum respondetur cõcessa maiori. Distinguendo minorem potest impediri, si dispositio vltima ad productionem effectus, aut ad finis consequtionem nõ sit pars essentialis, sed solum conditio sine qua non concedo minorẽ si dispositio ad effectum sit simul pars essentialis, nego minorem, & similiter nego cõsequẽtiam propter rationem dictam in solutione ad primum argumentum de disparitate inter Sacramentum pœnitentiæ, & alia Sacramenta.

36 Ad tertium respondetur concedendo maiorem, & distinguendo minorem; sed dicta accusatio est, quod omnia sua peccata commissa propalet Sacerdotibus iudicibus, & suæ iurisdictioni supponat. Si talis accusatio oriatur ex attritione supernaturali, quæ excludat propositum peccandi de cætero, concedo minorem. Si solùm oriatur ex aliquo dolore imperfecto merè naturali, nego minorem. Et similiter nego consequentiam, & ad eius probationẽ dico esse magnam disparitatem inter Sacramentum pœnitentiæ, & Sacramentum baptismi, ac cõfirmationis; nam in istis dispositio necessaria ad hoc vt præstent suũ effectum non est illorum pars essentialis cæterum in Sacramento pœnitentiæ dispositio necessaria ad hoc vt causet suum effectum, est simul pars essẽtialis ipsius Sacramenti pœnitentiæ, vt supra dixi.

RESOLVTIO II.

Vtrum, qui confessus est peccatum vt dubium teneatur cessante dubio iterum illud cõfiteri, vt certum.

37 PRO intelligentia huius resolutionis notandum est, quod duobus modis potest quis confiteri peccatum; vt dubium primo confitendo illud integrè, & practicè certum, & dubitando, an sit mortale, vel veniale, licet hoc dubium se teneat, vel ex parte pœnitentis, vel ex parte Confessoris, aut ex parte vtriusque si pœnitens, aut Confessor, postea cognoscat illud fuisse mortale, non tenetur illud vlterius confiteri: ita Corduba in summa, quæst. 9. Thomas Sãchez in summa lib. 1. cap. 10. num. 69. Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 22. num. 14. Conioch disp. 6. dub. 5. num. 18. Gesualdus de Bononijs par. 1. theologiæ moralis tract. 14. cap. 2. de ministro absolutionis tract. 7. nu. 21. Pater Thomas Hurtado par. 2. resolut. moral. tract. 12. cap. 1. dub. 9. num. 2090. cuius ratio est, quia pœnitens in eo casu sufficienter manifestauit peccatum suum, & non est necesse, quod Confessarius manifestè sciat peccatum confessum fuisse mortale, aut veniale, sed satis est, vt percipiat peccatum commissum, licet omnino determinatum iudicium ferre non possit, vt docent præter Doctores allegatos Vasquez

Digitized by Google

quez 3. p. quæst. 13. art. 2. ad 1. num. 1. Reginaldus lib. 1. num. 247. Bonacina de pœnitent. tō. 1. disp. 5. quæst. 7. punct. 4. nu. 12. Secundo potest quis confiteri peccatū dubium, vt dubium, nō dubitando de grauitate peccati, quia verè scit esse mortale; sed dubitādo de commissione ipsius peccati, an scilicet ipsum commisisset, vel non, v. g. confitetur quis sub dubio in hoc secundo sensu peccatum adulterij, & de hoc est difficultas, an si postea inueniat prædictum peccatum adulterij de quo erat dubius certo commisisse teneatur iterum prædictum peccatum, vt certum confiteri.

38 Affirmatiuè respondent communiter Doctores: ita Thomas Sanchez supra num. 69. Turrianus de pœnitent. disp. 29. dub. 6. quæst. 9. Art. 1. Gaspar Hurtadus de Sacrament. pœnitent. disp. 9. difficult. 7. eruditissimus Pater Antoninus Diana part. 3. tract. 4. resol. 91. & part. 4. tract. 3. resol. 5. in fine. Pater Vincentius Tancredi in suis quæstionibus moralib. tom. istius Auctoris quinto disp. 6. quæst. 2. licet cōtrariam sentētiam practicè probabilem appellet, & nouissimè hanc sententiam nominatim cōtra Eminētissimum Cardinalem Delugo acriter defendunt Pater Thomas Hurtado vbi supra à nū. 2091. & Pater Angelus Maria Verricelli Congregationis Clericorum Regularium in suis qq. moral. & legalibus tract. 8. miscell. quæst. 21. Diana part. 10. tract. 16. resol. 79.

39 Probat primò Pater Thomas Hurtado hanc sententiam ex Concilio Tridēt. sessione 14. cap. 5. vbi habentur hæc verba constat enim nihil aliud, in Ecclesia à pœnitentibus exigi, quam vt postquam quisque diligentius se excusserit, & conscientiæ suæ sinus omnes, & latebras explorauerit ea peccata confiteatur quibus Dominum, & Deum suum mortaliter offendisse meminerit. Ergo si quis vt dubium confessus est peccatum, dubitans an sit mortale, si post, explorans conscientiæ suæ sinus, & latebras, inuenerit mortaliter offēdisse Dominum, & Deum suum nullus Catholicus dubitare potest, quod tenetur illud confiteri, & tamquam certum clauibus subijcere, quod antea sub dubio subiecit. Cuius rationem à priori (inquit Pater Hurtadus num. 2092.) tradidit idem Concilium ibidem in principio capitis, vbi postquam dixit, quod Christus Dominus Sacerdotes reliquit sui Vicarios, tamquam Præsides, & Iudices ad quos omnia mortalia crimina deferantur, qui pro potestate clauium retentionis, & remissionis peccatorum sententiā pronuncient, addit hæc verba: Cōstat enim Sacerdotes iudiciū hoc incognita causa exercere non potuisse, neque ęquitatem quidem in illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua ipsi peccata declarassent ex his colligitur oportere à pœnitētibus omnia peccata mortalia quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent in confessione recensere.

40 Ex quibus Concilij verbis iudicat Pater Hurtado posse colligere demonstrationem moralē satis claram huius (quam ipse vocat) veritatis, quam sic format: num. 2093. De fide est, quod omne mortale peccatum, quod quis post deligentem sui discussionem, & examen in conscientia

tia

Digitized by Google

tia habet debet in confessione directè subijcere clauibus, quia Sacerdotes non possunt sententiam, & iudicium ferre causa incognita, neque æquitatem seruare in iniungendis pœnitentijs, atqui quando pœnitens sub dubio an esset mortale fassus est peccatum incognitum est Confessori, an sit mortale, siquidem de hoc dubitabat, sicut & penitens: ergo de illo quatenus est determinatè mortale non est factum iudicium, nec sententia lata, & ita quatenus mortale nõ est subiectum clauibus, cum de illo vt sic non possit Sacerdos iudicare, & illud vt mortale non est directè dimissum: ergo semper quod claruerit fuisse mortale tenetur illud Sacerdoti approbato confiteri. Consequentia est euidens, quia ex Christi institutione tenetur omnis fidelis directè subijcere clauibus omnia peccata in specie, & omnia, quæ certo nouit esse mortalia: hoc enim, & nihil aliud exigit Ecclesia à fidelibus, atque ita si post diligentẽ discussionem inueniat peccatum dubiè confessum determinatè esse mortale certissimo, ita vt oppositum etiam speculatiuè nullã habeat probabilitatem tenetur confiteri Sacerdoti approbato. hoc est totum fundamentum Patris Thomæ Hurtado, quod ex intento ad vnguem apposui, ne forte quando illi satisfaciam, possit contra me formare quærelã, quod variaui substantiam sui argumenti, & consequenter vim, & efficaciam eius, quod multis scriptoribus multoties cõtingit, quod mutando stylum, et formã fundamentorum oppositæ sentẽtiæ, quam substinent sub prætextu ne illis imputetur esse potius copiatores, quam scriptores mutant simul substantiam, et vim fundamenti contrarij in nõ parum preiudicium Doctorum, qui talem sententiam substinent.

41 Secundo probatur hæc sentẽtia à Patre Angelo Maria Verricelli, specialiter contra Eminentissimum Delugo, quia quando quis certus est se peccasse mortaliter, ignorat tamen peccati speciem, tenetur iterum confiteri, de quo nullus dubitat: quo supposito ita argumentatur Pater Angelus Maria: vel iste fuit directè, vel indirectè absolutus, si directè: ergo post directam absolutionem iterum confitendum est peccatum, et iterum directè absoluendum, quando antea nõ fuit perfectè cognitum à Sacerdote: Si indirectè fuit absolutum peccatum mortale in genere cõfessum: ergo etiam dicendum est indirectè absolui peccatum dubium: nam non minus illud peccatum in genere prius confessum, quam peccatum dubium, aliquando est sola materia Sacramenti: ergo vel vtrumque, vel neutrum dicitur tunc indirectè absolui.

42 Cõfirmat hoc: quia fingamus aliquem sic confiteri: certus sũ me aliquando lingua peccasse mortaliter, sed dubito an per blasphemiam, periurium, detractionem, aut contumeliam, si deinde iste certo cognouit fuisse peccatũ blasphemiæ vtique nemo audebit dicere hunc non teneri iterum confiteri blasphemiã certam: ergo etiam si dixisset dubito an semel blasphemauerim, tenetur iterum deinde vt certũ confiteri.

43 Probatur tertio ab eodẽ Doctore: quia quando quis confitetur peccatũ dubium, quod deinde certo cognoscit, notabiliter variatur iudicium; non autem variatur notabiliter iudicium, si con-

confessus est furtum decies plus minusuè si deinde certò cognoscat duodecim furta commissa, ergo in primo, non in secundo casu repetenda est confessio. Ea enim repetenda est quando est notabilis defectus in præterito iudicio Confessarij, probatur antecedens: nam iudicium sacramentale est verum, ac proprium iudicium, vt definit Trident. sessione 14. cap. 5. ergo habet aliquam proportionem cum iudicio externo, & forensi; sed in iudicio forensi notabiliter variatur iudicium, si homicidiũ, quod antea erat dubium, & non planè constabat deinde cõuincatur plenè per testes: Vnde quamuis prius fuerit causa terminata cõdemnando reum ad pœnam extra ordinariam, vt docent iuristæ, & seruat quotidiana praxis, si plusquam semiplenè constet de delicto vt per vnicum testem de visu, famam, & confessionem extra iudicialem, tamen iterum reus cognita. Certa veritate delicti iudicatur, & ad mortẽ damnatur: at si testes deponant Petrum bis plus minus furatum singulis vicibus decem aureos, & condemnatus sit ad triremes per biennium v.g. si deinde alij testes probent quatuor fuisse furta, & singula decem aureorum, vtique non iudicabitur iterum, neque augebitur pœna triremium ad quatuor annos: ratio est quia hoc non variat notabiliter iudicium: ergo pari ratione idem dicendum est in iudicio sacramentali notabiliter enim variatur cũ peccatum confitetur vt dubiũ, quod deinde vt certum cognoscitur, non autem variatur notabiliter, quando quis confitetur se decies plus minus furatum, si deinde cognoscat certissimè fuisse duodecim furta.

44 Quarto probatur: quia ad Sacramentum pœnitentiæ duo ex institutione Christi requiruntur, primo cognitio status pœnitentis, eaque perfecta, cognitis peccatis in particulari, vt ait Tridẽt. dicta sessione 14. cap. 5. Secundo requiritur absolutio: ergo quãuis peccatum illud fuerit absolutum, tamen non fuit perfectè cognitum, vt certum ergo iterum iudicandum, & absoluendum: sicuti instante morte dato signo pœnitentiæ absoluitur moribũdus, nullo omnino peccato expresso, si tamen periculum euadat, vtique tenetur iterum confiteri; noua autem hæc confessio non requiritur præcisè, vt peccata per absolutionem tollãtur; sed vt cognoscantur à Sacerdote, quia prius fuerant imperfectissimè cognita; ita peccatum dubium non est iterum confitendũ, vt certum, præcisè vt absoluatur; nam fuit directè absolutum, sed vt perfectè cognoscatur; quia prius fuerat imperfectè cognitũ; debet autem iterum absolui, quia de essentia iudicij sacramentalis est absolutio, sine qua nequit iudicium sacramentale exerceri, & sic nequit à Sacerdote iterũ cognosci, nisi iterum absoluatur: Vnde si posset separari absolutio à cognitione sacramẽtali, vtique posset iterum cognosci, non autem deberet iterum absolui.

45 Secunda sententia affirmat, quod qui confessus est peccatum tamquam dubium, si postea certo cognoscat illud peccatum cõmisisse non tenetur iterum prædictum peccatum confiteri, vt certum, ita Eminentissimus Cardinalis Delugo de penitent. disp. 16. num. 77. quem sequitur Pater Angelus Maria Verricelli tract. 5. de scrupulorum causis, atque remedijs quæst. 6. num. 22.

his

Digitized by Google

his verbis. Notandum præterea, quod qui cõfessus est peccatum, tamquam dubium, si deinde recordetur certissimè illud commisisse, non tenetur iterum vt certum fateri, ita ille. Cum tract. 8. vt vidimus oppositum pertinaciter defendat, & ita manifestè iste Doctor in hac difficultate se ipsum contradicit, hanc sententiam tenent etiam Merolla tom. 1. disp. 3. cap. 3. dub. 2. nu. 557. & 559. Bresserus de conscientia lib. 4. cap. 18. num. 197. Pellizzarius tract. de monialibus cap. 10. num. 198. Pater Thomas Tamburinus opusculo de confessione lib. 2. cap. 1. num. 24. Leander de Sacrament. part. 1. tract. 5. disp. 5. quæst. 27.

46 Præcipuum fundamentum Eminentissimi Cardinalis Delugo ad sustinendam hanc sententiã est: quia ille, qui dicit se periurasse decies plus minusue non dicit vt certum vndecimum periuriũ; sed vt dubium; atqui si postea cognoscat certissimè, quod vndecim, vel duodecim vicibus periurauit non tenetur dicere tamquam certum in alia confessione illud vndecimũ aut duodecimũ periuriũ dicere, quod prius sub dubio dixerat, vt concedunt auctores oppositæ sententiæ: ergo neque tenetur confiteri, vt certum peccatum prius confessum, vt dubium postea quam certissimè cognouit illud commisisse. Probatur consequentia: nã ideo non tenetur ille, qui confessus est se periurasse decies plus minusuè periuriũ vndecimũ, aut duodecimũ cõfiteri, habita etiam postea certa scientia de illis duobus periurijs confessis sub conditione; quia de illis fuit iam directè absolutus à Cõfessario sub cõditione implicita, atqui peccatũ prius confessum, vt dubium fuit absolutum à Confessore directè sub conditione implicita si fuit peccatum coram Deo: ergo sicut qui confessus est se periurasse decies plus minus si postea euidenter inueniat se periurasse duodecies non tenetur iterum confiteri, vt certa duo illa periuria, quæ iam fuerunt absoluta sub illo dubio plus minus, ita similiter, qui confessus fuit peccatum adulterij, vt dubium, si postea cognoscat certissimè illum commisisse non tenebitur illud confiteri, vt certum. Maior ex se est manifesta minor verò probatur: quia peccatum dubium, vt dubiũ (loquor de dubio proprio quando quis est ita anceps, quod non habet rationes probabiles pro aliqua parte cõtradictionis determinata, sed æquè indifferens est ad vtrãque in æquilibrio positus) mortale est in materia necessaria Sacramenti pœnitentiæ, vt communiter tenent Doctores contra Laiman tom. 1. lib. 2. tract. 1. cap. 5. §. 4. nu. 37. qui videtur inclinare in negatiuã sententiam, quam postea Ioannes præpositus 3. part. de pœnitent. quæst. 5. de integritate cõfessionis num. 117. iudicat probabilem speculatiuè licet in praxi non sit recedẽdum à communi quare non est audiendus Pater Gesualdus à Bononijs, qui parte prima theologiæ moralis tract. 18. cap. 4. de pœnitent. tract. 1. num. 11. affirmat, quod peccatum dubium, quando dubium est de facto, an fuerit commissum non est materia sufficiẽs confessionis: Sequens aliquos modernos, qui eam nouissimè defendũt isti sunt Petrus Merchãt. in tribunal. Sacrament. tract. 4. tit. 6. quæst. 5. Ioannes Caramuel in Theologia morali lib. 3. disp. 4. à num. 1478. Martinon. in

Theologia scolast. tom. 5. disput. 50. sect. 8. num. 95. quia hæc opinio nec speculatiuè est probabilis, nec practicè; non speculatiuè: quia nullum habet fundamentũ, quod facillimè non dissoluatur, non practicè quia est contra cõmunem vsum, & praxim totius Ecclesiæ, & contra omnes Doctores, qui ante, & post Conciliũ scripsere quos egregiè citat Thomas Sanchez lib. 1. summæ cap. 10. num. 66. cuius rationem euidentem tradidit D. Thomas in 4. dist. 1. quæst. 2. art. 3. quia quãdo aliquis dubitat de aliquo peccato, an sit mortale tenetur illud confiteri dubitatione manente: qui aliquid committit, vel omittit in quo dubitat esse mortale peccatum, peccat mortaliter discrimini se committens, & similiter periculo se committit qui de hoc, quod dubitat esse mortale negligit confiteri, non tamen debet asserere illud esse mortale, sed cum dubitatione loqui, & iudicium Sacerdotis expectare cuius est discrimen inter lepram, & non lepram hæc D. Thomas, ergo peccatum dubiũ vt dubium est materia necessaria Sacramenti pœnitentiæ. Ergo remittitur directè; atqui peccatum semel remissum directe per penitentię Sacramentum etiam sub illa conditione implicita si est peccatum mortale, et in hoc sensu semel subiectum clauibus non est necesse vlterius directè remitti, et clauibus subijci: ergo peccatum semel cõfessum vt dubium et vt tale a Confessore absolutum non est opus iterum confiteri vt certum, postquam pœnitens cognouit certissimè illud commisisse, ad quid enim requiritur peccatum illud vlterius ad iudicium deferre? Non certe ad obtinendam directam absolutionem prædicti peccati, quia iam fuit directè absolutum, neque vt clauibus Ecclesiæ subijciatur cum iam fuerit clauibus subiectum saltem sub illa conditione implicita, si tale peccatum fuit in re commissum. Ergo ex nullo capite est necessariũ illud iterum, vt certum confiteri.

47 Ad hoc argumentum respondet Pater Thomas Hurtado supra num. 2097. esse euidens discrimen inter vtrumque casum, quia dum quis confitetur peccatum sub dubio an illud commiserit, prudentia iudicis non potest elicere certum iudicium circa illud distinguens lepram à lepra, sed manet in ancipite, nec proferre potest de illo sentẽtiam determinatam, quia nec iudicium, et cognitio practica implicita est de commissione illius peccati, et in illa non potest seruare æqualitas in pœnitentijs imponendis, & est idem ac si in genere confiteretur quis peccata sua, circa quæ vt ait Concilium, Iudex nõ potest procedere cum sit incognita causa in specie, at dum quis confitetur decem periuria plus minusuè Iudicis prudentia elicit iudicium determinatum circa peccata confessa, & implicitè ex illis verbis subijcit pœnitens illa duo peccata periurij, et circa illa fert Confessor sententiam seruãs æquitatem in pœnis imponendis, atque ita non est necessariò illa duo confiteri, postquam pęnitẽs certo cognouit duodecim vicibus periurasse. Vnde duo illa periuria non sunt confessa, vt dubia an sint mortalia, sed determinatè iudicãtur mortalia, sed nõ explicitè dicuntur commissa, sed confusè, & implicitè. Vnde quãdo explicite cognoscuntur commissa non est necessarium illa cõfiteri iterum quia implicitum efficit,

Digitized by Google

ficit, quod explicitum faceret lege cum quid ff. de legatis 2. lege vlt.C. quis bonis Couarruuias in cap. quamuis pactum part. 2. num. 6. Menochius consil. 108. num. 54. Sousa in Bullam Cœnę disp. 101.num.2.Gõzalez ad Regular. 8. Glosa 14. num. 64. Frãciscus Leo in thesauro par.3.cap. 7. num. 61.

48 Sed hæc responsio non eneruat vim argumenti Eminentissimi Cardinalis Delugo, imò potest retorqueri in suum Authorem.Dupplici ex capite; primo: quia qui confitetur peccatum cum dubio tam ex parte sua, quã ex parte Confessarij, an fuerit mortale, vel veniale non tenetur si comperiat esse mortale iterum confiteri,vt ex Sanchez docet ipse Pater Hurtado supra nu. 2090. ergo neque, qui confessus est sub dubio an commiserit tale peccatum mortale v. g. adulterij tenetur iterum confiteri:probatur consequentia: nã in vtroque casu Confessarius dedit absolutionem prout peccatum erat in se. Et ita profert Confessarius de illo sententiam determinatã sub illa cognitione implicita si in re tale peccatum adulterij fuit à pœnitente commissum,& in hoc sensu potest seruare æqualitatem in pœnitentijs iniungendis, nec currit eadẽ ratio de peccato cõfesso in genere dumtaxat;v.g. cũ quis sic se accusat in confessione accuso me peccasse mortaliter vt in sequenti resolutione dicam, ac de illo, qui sub conditione se accusat de aliquo peccato determinato, si fortè illud in re commisit,nam in primo casu non potest Confessarius facere iudicium determinatum cum peccatum sit incognitum secundum speciem sicut qui habet cognitionẽ genericã de ratione generica animalis non potest determinatè, neque explicitè, neque implicitè habere determinatam cognitionem hominis, aut leonis, quæ sunt species animalis, & consequenter non potest de illo peccato in genere cognito proferre determinatam sententiam, nec potest seruare æqualitatem in pœnitentia imponenda. In secundo autẽ casu subijcit pœnitens implicitè iurisdictioni Confessoris per illa verba si fortè illud commisi de quo sum dubius, & Confessor confert circa illud sub illa conditione implicita, si verè ita est in re sententiam determinatam. Seruans æquitatem in pœnitentijs imponendis: ergo non est necessarium illud peccatum vt certum iterum confiteri. Secundo: quia ideo, qui confessus est decies periurasse plus minusuè si postea certissimè sciat duodecies periurasse, non tenetur illa duo periuria: iterum confiteri; quia illa duo periuria non fuerunt cõfessa, vt dubia an sint mortalia, sed determinatè iudicantur mortalia, sed non explicite dicuntur commissa, sed confusè, & implicitè; atqui qui confessus est peccatum v. g. adulterij sub dubio, si illud commisit non confitetur illud vt dubium an sit mortale, nec iudicatur, vt dubium in ratione mortalis, sed determinatè iudicatur mortale, licet non explicitè dicatur commissum, sed implicitè, & sub conditione: ergo sicut illa duo periuria quãdo cognoscuntur explicitè commissa non est necessarium illa confiteri iterum;quia implicitum efficit, quod explicitum faceret, vt docet ipse Hurtado in supradicta responsione, ita similiter dicendum erit de peccato adulterij v. g. confesso vt dubio, si postea explicitè appareat illud fuisse

se commissum propter eamdem rationem cum in vtroque casu currat eadem ratio.

49 Aliter ad argumentum Eminentissimi Cardinalis Delugo respondet Pater Angelus Maria Verricelli dicto tract. 8. quæst. 21. in solutione ad primum, ait enim esse maximam disparitatẽ inter vtrumque casum: quia notabiliter variatur iudicium, quãdo peccatum confessum est, vt dubium, quod deinde certum cognoscitur, & ita quia fuit antea imperfecte cognitum à Sacerdote, iterum subijciendum est sacramentali iudicio, vt patet in absolutione data per nutus, & in absolutione peccati mortalis in genere, & assignat rationem: quia iudicium adhuc pendet, neque est perfectum, quousque plenè, & perfectè peccatum innotescat; quod patet in foro externo, nam dubius homicida, aliquando condemnatur ad pœnam extraordinariam, deinde plenè probato delicto, iterum iudicatur, & ad pœnam ordinariam mortis dãnatur. Secus est de numero peccatorum, bona fide cũ dubio expresso per illam particulam plus minusuè, non enim iterum confitendum post certitudinem talis numeri, quia numerus plerumque non variat notabiliter iudicium de statu peccatoris, sicuti neque in foro externo variatur pœna, variato aliquando numero delictorum; semper autem variatur, si delictum dubium cognoscatur certum; hoc enim ponitur pœna ordinaria, dubium vero, vel nulla, vel leui extraordinaria, itaque notabiliter variatur cognitio dubij, ac deinde certi peccati, non autem variatur notabiliter si numerus præcisus, vel cũ illa particula plus minusuè exprimatur.

50 Hæc autem solutio non satisfacit argumento Eminentissimi Delugo, neque eius efficaciam minuit: nam falsò dicitur, quod quando peccatum confessum est vt dubium notabiliter variatur iudicium confessionis sacramentalis quãdo deinde certo cognoscitur, ex eo quod antea imperfectè cognitum fuit à Sacerdote, & ideo iterum esse subijciendum sacramentali iudicio, hoc inquã falsum est nam vel loquimur de cognitione peccati dubij, vt est peccatũ mortale, vel de dubietate illius quoad existentiam eius in re v. g. quando quis se accusat de peccato adulterij, sed cũ dubio si illud verè cõmisit (loquor de dubio proprio modo superius explicato) si loquamur de hoc peccato dubio in ratione peccati mortalis certissimum est, quod Sacerdos habet de illo perfectã cognitionem, non solum quoad rationem genericã peccati mortalis, sed etiam quoad rationem specificam adulterij, nam perfectè cognoscit, quod pœnitens se accusat, quod si peccauit de quo non est omnino certus peccatũ fuit adulterij: ergo fuit perfectè cognitum à Sacerdote quando fuit confessum, vt dubium in ratione peccati mortalis, tam genericè, quam specificè. Si verò loquamur de illo, quo ad eius existentiam in re, seu quo ad cõmissionem illius peccati iudiciũ Confessoris fertur in illud peccatum sub illa conditione si fuit verè in re commissum; atqui ex suppositione, quod tale peccatũ fuisset à pœnitente commissum remittitur directè tale peccatum per absolutionem sacramentalẽ Sacerdotis, vt concedit iste Doctor: ergo non est cur quando deinde cognoscitur, vt certum iterum subijciatur sacramentali iu-

dicio, neque est ad rem exemplū de absolutione data per nutus, vel de absolutione data de peccato mortali in genere (si licitum est illam dare de quo resolut. sequenti) quia absolutio data per nutus fuit valida in virtute confessionis sacramentalis in voto nam omnis fidelis tenetur omnia peccata mortalia post Baptismum commissa subijcere clauibus Ecclesiæ, & cum peccata confessa per nutus in periculo mortis, licet maneant directè absoluta non manent subiecta Ecclesiæ clauibus, est necesse illa iterum confiteri si infirmus periculum euadat. Sicut si quis in periculo mortis constituto haberet perfectum actum contritionis suorum peccatorum, si postea euaderet mortis periculum etiā si haberet reuelationem diuinam quod peccata fuerunt ei remissa per contritionem, tenetur prædicta peccata legitimo Sacerdoti confiteri, non vt ei remittantur per absolutionem sacramentalē cum iam supponantur remissa per contritionem, sed vt maneant subiecta clauibus Ecclesiæ. De absolutione data de peccatis mortalibus confessis in genere, vel in casu periculi mortis, vel in alio, scilicet, debent prædicta peccata iterum confiteri vt subijciantur Ecclesiæ clauibus, quod non currit in confessione peccati dubij cum iam sit absolutum directè, & subiectum clauibus Ecclesiæ quoad speciem peccati explicitè, & quo ad eius esse indiuiduale, seu numericū implicitè ratione illius conditionis ex suppositione, quod sit quod sufficit ad hoc vt non sit necessariū illud iterum confiteri quando vt certum cognoscatur, nec tenet exemplum allatum, in prædicta solutione de foro externo, & forensi: nam licet iudicium sacramētale habeat aliquam proportionem cum iudicio externo, & forensi, quia sicut iudicium exterius, & forense constat ex reo accusatore, & legitimo iudice, qui legitimè profert sententiam definitiuā per quam liberat reū, aut condemnat secundum allegata, & probata: ita iudicium sacramentalis confessionis constat ex reo, qui est pœnitens, & ex accusatore, qui est propria peccatoris conscientia, & tandē ex legitimo Iudice, qui est Sacerdos ritè, & legitimè approbatus, qui legitimam profert sententiam circa peccata confessa supposita tamen ex parte confessoris cognitione necessaria peccatorum per quam peccatorem liberat, & absoluit à suis peccatis commutando pœnam æternā eis debitam in pœnam temporalem. Tamen differunt hæc duo iudicia ex parte finis: nam iudicium criminale exterius, & forense habet pro fine vindictam, & punitionem delinquētis, iudicium verò sacramentalis confessionis habet pro fine, non vindictam, & punitionem peccatoris, sed correctionem illius, & sanitatem ab infirmitate peccati mortalis iuxta dictū Christi Domini, nolo mortem peccatoris, sed vt magis conuertatur, & viuat. Et ita gratia, quæ confertur in hoc Sacramēto dicitur gratia sanationis, seu sanatiua infirmitatis peccati mortiferi, quare licet concedamus, quod in iudicio externo, & forensi si homicidiū, quod antea erat dubium, & non planè constabat, si deinde planè conuincatur per testes quamuis prius fuerit causa deeterminata condemnando reum ad pœnam extraordinariam, nihilominus iterum reus cognita certa verita-

tate delicti iudicetur, & ad mortem damnetur, hoc fit quia finis huius iudicij est punitio, & vindicta, & ne delictum verè commissum, & verè probatum per testes nempè homicidium, quod antea erat dubiũ, et cõstat planè, & manifestè fuisse cõmisũ, maneat impunitum, iterum ad iudicium vocatur reus, & ad mortem damnatur in vindictam sui delicti, quæ ratio non currit in iudicio sacramentalis confessionis. Cuius finis non est vindicta, & punitio pœnitentis, sed eius correctio, & emendatio, præterea: quia vt optimè notat Pater Thomas Tamburinus supra nu. 24. Si Iudex sæcularis, reum de crimine non plenè probato, seu dubio, per sententiam definitiuam absolueret, non posset iterũ id crimen iterũ in iudicium deduci, vt docet Couarruuias lib. 1. variar. cap. 1. num. 8. citatus à Sanchez lib. 8. de matrimonio disp. 34. num. 57. non ita profectò quando quis absoluitur ab instantia, seu obseruatione iudicij, id quod fit per sententiam interlocutoriam: nam tunc ex nouis indicijs, nouisque probationibus, potest iterum in iudicium deduci; sed in nostro casu sententia Confessarij est definitiua, & directè illud peccatum absoluit: ergo non est pęnitens iterum deducendus in iudicium sacramentalis confessionis, omitto alias probationes pro hac sentẽtia, quæ videri possunt apud Eminẽtissimũ Delugo supra cõtentus hoc fundamento, quo fortius, & efficacius suadetur hæc sentẽtia.

51 Sed licet ex his opinionibus prima sit moraliter, securior tamen hæc secunda probabilissima est & tuta in praxi quare ad primum fundamentum primæ sententiæ respondetur, quod Concilium Trident. dixit esse materiam huius Sacramenti necessariam ea peccata mortalia omnia quibus quisque Dominũ Deum offendisse meminerit, peccatum autem dubium memoria retinetur, & quamuis non sit certum iudicium, quod fuit commissum, est tamẽ iudicium certum, quod si fuit commissum est talis determinatę speciei v. g. cum quis se accusat esse dubium an commiserit peccatum adulterij, quia est ita anceps, quod non habet rationes probabiles pro aliqua parte contradictionis determinata, sed æque indifferens ad vtrumque in ęquilibrio positus Cõfessarius licet nõ faciat iudicium certũm, & absolutum de cõmissione peccati, facit tamen iudicium certũ, quod si fuit cõmissum fuit adulterij, & non alterius speciei, & sub illa conditione implicita si fuit commissum eum absoluit, & prædictum peccatum ex suppositione, quod fuit remanet implicitè subiectum non solum in specie, sed etiam in indiuiduo clauibus Ecclesiæ, & remissum directè per absolutionem sacramentalem, & ideo quando pœnitens certissimè cognoscit illud commisisse non tenetur illud iterum confiteri, nam in tali casu implicitum efficit, quod explicitum faceret lege cum quid ff. si certum petatur lege vltima C. quis bonis, quod non contingit cum quis confitetur peccatum aliquod mortale in genere, nam in isto casu Confessarius non potest de illo facere iudicium certũ, & determinatum neque implicitè, neque explicitè, & ita non potest de illo proferre sententiã determinatam, neque peccatum illud secundum suum esse specificum manet subiectum clauibus Ecclesiæ quare si quis in mortis pe-

periculo confessus fuit sua peccata mortalia in genere, qui aliter facere nõ potuit licet per absolutionem sacramentalem talia peccata in genere cõfessa fuerint ei directè remissa; manet obligatus si periculum euadat iterum confitendi omnia peccata in specie, & numero; tum quia ei fuerunt remissa per sacramentalem absolutionem in virtute confessionis in voto tum vt maneant subiecta clauibus Ecclesiæ.

52 Ad secundum respõdetur posse retorqueri in suum authorem nã ipse supra dub. 8. num. 2086. affirmat peccatum dubium vt dubium esse materiam necessariam Sacramenti pœnitentiæ, ita vt contrarium asserere sit omnino improbabile tam practicè, quam speculatiuè; quá doctrina supposita retorqueo argumentũ, peccatum, quod potest per se esse materia necessaria Sacramẽti pœnitentiæ potest Confessarius circa tale peccatum terminare absolutionem directè, sed tũc manet tale peccatum directè remissum, & implicitè subiectum clauibus Ecclesiæ per illam conditionem si fortè est mortale, aut si fortè illud commisi; at qui vt inquit iste Author supra num. 209. in tali casu implicitum efficit, quod explicitum faceret: ergo aut peccatum dubium, vt dubium non est materia necessaria, imo nec sufficiens Sacramẽti pœnitentiæ quod non concedis, aut si est materia necessaria, vt affirmas remittitur per absolutionem sacramẽtalem directè, & manet saltem implicitè subiectum clauibus Ecclesiæ: ergo post quam cognoscitur vt certum nõ est necessarium illud iterum cõfiteri, nec explicitè subijcere illud clauibus, nam iam implicitũ efficit, quod explicitum faceret.

53 Ad tertium respondetur eligẽdo primam partem dilemmatis nempè qui confessus fuit peccatum in genere, qui aliter fieri non potuit vt in periculo mortis maneret illud peccatum directè absolutum, & postea est iterũ confitendum non vt directè absoluatur, cum iam fuisset absolutum, sed vt subijciatur Ecclesiæ clauibus, quæ ratio non militat in peccato cõfesso vt dubio vt supra diximus num. 48. ad tertium respondetur negãdo antecedens, ad cuius probationem manifestè patet ex dictis dicto num. 48.

Ad quartum nego antecedens quo ad primam partem ita vt il-
54 lud sit de necessitate essentiali, vt ita dicam, validitatis Sacramẽti pœnitentiæ ex institutione Christi, & in primis, quod cognitio status penitentis perfecta non sit semper necessaria, patet manifestè: nam cognitio status pœnitẽtis in tantum requiritur, in quãtum deseruit ad exactam peccatorum notitiam; sed multoties ad peccatorum exactam notitiã, non est necessaria status pœnitẽtis cognitio perfecta: ergo antecedens quo ad hanc partem non est generaliter verum; sed solum quando ad exactam malitiæ peccati specificam cognitionem deseruit, quod attinet ad cognitionem peccatorum in particulari, etiam antecedẽs nõ est vniuersaliter verum, ita vt talis cognitio perfecta peccatorum in particulari sit essentialiter necessaria ad validitatem Sacramenti pœnitẽtiæ, vt manifestè constat in illo qui duodecies periurauit, & post exactum conscientiæ examen; quia non recordatur de numero determinato, se accusat periurasse decies plus minusuè in quo casu Confessarius non potest habe-

bere perfectã cognitionẽ in particulari de duodecim illis periurijs, & nihilominus confessio sic facta valida est, & manẽt directè absoluta illa duo periuria absque obligatione iterum ea confitendi postquam pœnitens habuit scientiam de illis: ergo etiã antecedens, quo ad hoc non est vniuersaliter verum, quare concesso antecedenti quoad secundam partem, & primam consequentiã negãda est secunda, nec huic doctrinę aduersatur Concilium Trident. sessione illa 14. in argumẽto citata cap. 5. nam post quam Cõcilium ibi dixit loquẽdo de cognitione peccatorum ex parte Confessarij: cõstat enim Sacerdotes iudicium hoc incognita causa exercere non potuisse, & cætera postea immediate loquendo de obligatione ex parte pœnitentis subdit: ex his colligitur oportere à pœnitentibus omnia peccata mortalia quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent, in confessione recenseri, & cætera, & postea prope medium prosequitur. Constat enim nihil aliud in Ecclesia à pœnitẽtibus exigi, quàm vt postquam quisque diligentius se excusserit, & conscientiæ suæ sinus, & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur quibus se Dominum, & Deum suum mortaliter offendisse meminerit: Reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt in vniuersum eadem confessione inclusa esse intelliguntur ex quibus verbis satis clarè colligitur, quod peccata dubia sunt materia huius Sacramenti, & in Concilio ipso fuisse implicitè dictum, tum quatenus sola venialia excipit ab obligatione confessionis, & quatenus dicit peccata esse detegenda eo modo, quo sunt in conscientia pœnitentis: cum igitur sint in cõscientia tamquam dubia, eo modo sunt aperienda, tum etiã: quia licet Concilium nihil explicuerit de peccatis dubijs, ea tamen non exclusit, imo in illa generalitate verborum videntur inclusa: nam de peccatis dubijs, & si non sit iudicium asseuerans, est tamen memoria aliqua; quæ minus est, quam iudicium. Cõcilium autem in verbis relatis dixit ea peccata esse confitenda, quorũ homo meminit: per quod verbum solum videntur exclusa peccata oblita, non peccata dubia. Hæc enim in rigore non sũt oblita: deinde quia licet horum peccatorum non sit scientia, ea tamen iam sunt in conscientia, quæ vt inquit D. Bernardus lib. de conscientia cap. 8. conscientia est quasi cordis scientia, & ideo conscientiæ nomine comprehẽditur etiam notitia illa, seu reminiscentia dubia: quare communiter diuidi solet conscientia in conscientiam certam, dubiam, erroneam, & probabilem, & cętera: ergo conscientia dubia cõscientia est; vnde qui habet dubium de peccato commisso, dicitur habere remorsum conscięntiæ: igitur illud peccatum iam aliqua ratione est in eius conscientia, non vt certum, sed vt dubium. Ergo tenetur illud vt dubium pęnitens confiteri: ergo peccatum dubium, est per se materia Sacramenti pœnitentiæ. Ratio huius à priori est, quia adest præceptum positiuum procurandi amicitiam Dei, & habere pacem cum illo; atqui eo ipso, quod quis sit dubius an sit in amicitia Dei tenetur eligere medium necessarium relictũ à Christo ad illam amicitiam consequẽdam qualis est confessio: ergo, & cętera. Atqui qui confessus est pec-

peccatum dubium non dat Confessario notitiam claram, & manifestam sui peccati in singulari cum dubius sit de eius commissione, & nihilominus facit validã confessionem, & peccatum sic confessum vt est in memoria pęnitentis remittitur directè. Ergo falsò dicitur in argumento, quod ex Concilio Trident. loco ibi citato constat, quod ad Sacramẽtum pœnitentiæ ex institutione Christi cognitio perfecta peccatorum in particulari semper: ad probationem vltimæ consquentiæ respondeo esse maximam disparitatem inter vtrumque casũ, nam ille, qui instante morte dato signo pœnitentiæ absoluitur à peccatis solum dat Confessario notitiam genericam suorũ peccatorum, & per illam notitiam non manent peccata clauibus Ecclesiæ subiecta neque explicitè neque implicitè, & ideo moribundus si periculum mortis euadat, tenetur iterum confiteri; nõ autem hęc noua confessio requiritur præcisè vt peccata per absolutionem tollantur, sed vt clauibus Ecclesiæ maneant subiecta: quæ ratio non militat in cõfessione peccati dubij, vt supra dixi præcipue num. ...

55 Sed adhuc instas cum subtilissimo Patre Caramuel in Theologia morali lib. 3. disp. 4. num. 1478. & sequ. illud peccatum, quod non remittitur directè per absolutionem sacramẽtalem, sed solum indirectè debet iterum in alia confessione confiteri, vt directè per sacramentalem confessionem remittatur, at qui peccatum dubium cum non sit materia necessaria Sacramenti pœnitentiæ nõ potest per absolutionem directè remitti. Ergo habita certa cognitione de peccato sub dubio confesso debet iterum confiteri: probatur minor: nam confessionis tribunal est analogum tribunali forensi, & litigioso: Vtrumque enim constituitur actore, reo, testibus, & iudice; in confessionis tribunali Iudex est Confessarius, reus pœnitens in quantũ peccauit, actor ipsemet pęnitens in quantum Deũ amãs, & peccata fragiliter commissa detestans, testimonia sunt rationes graues, & infallibiles, quibus actio fundatur; atqui in Tribunali Mechliniensi hæ accusationes, appello de latrocinio fortẽ, quia dubito vtrũ furatus fuerit: Ambrosium, quia tam et si nullus testis id afferat forte furatus est: Anselmum, quia est vnum indicium leue: & huiusmodi aliæ admitti nõ debẽt: ergo neque in tribunali cõfessionis sacramentalis.

56 Confirmatur primo pœnitẽti legitimè confitenti Confessarius debet impendere absolutionem; atqui absolui non potest absolutè ille qui peccatum dubiũ confitetur: ergo peccatum dubium non est materia necessaria Sacramenti pœnitentiæ nec remittitur directè per absolutionẽ sacramentalem, & consequenter quando cognoscitur, vt certum debet iterum vt certum confiteri: probatur minor, quia absolutio absoluta requirit materiam certam, & absolutam, quæ non reperitur cũ quis cõfitetur peccatũ dubium vt de se manifestũ est.

57 Nec valet si respondeas primo quod ille, qui habet aliquod peccatum dubium tenetur simul cũ illo confiteri aliquod peccatum certum, & sic supra vtrumque cadere poterit absolutio, sed hęc solutio non satisfacit: nam contra est: quia nemo tenetur addere peccatis dubijs peccatum veniale certum, quia veniale non est materia necessaria Sacramenti

ti pœnitentiæ. Sicut nec tenetur addere peccatum mortale semel confessum, & ritè absolutum propter eamdem rationem.

58 Et minus valet si secundo respondeas, quod licet peccatum dubium non possit absolui absolutè, cum absolutio absoluta requirat absolutam, & determinatam materiam, potest tamen absolui sub conditione: nam contra hoc est quia ex vi absolutionis conditionatæ non est certum confici Sacramentum, quia poterit conditio non purificari: ergo asserendum est, quod supra peccatum dubium non potest vllo modo cadere absolutio.

59 Confirmatur secundo: quia in nullo forensi tribunali potest Iudex condemnare reum, neque eum punire, aut aliquam imponere pœnam: ergo neque in cõfessionis tribunali: ergò confitẽti crimen dubium, nequit imponi pœnitentia certa, nec Absolutio dari potest sine conditione: ergo cum quis sic confitetur, si verè furatus sum me accuso. Confessarius sic procedere debet in tali casu in Sacramenti pœnitentiæ administratione nempè dicendo, si verè furatus est ego tibi talem pœnitentiam impono, absoluo, & cætera, atqui hoc non est ferre sententiam, nec reum multare, neque eum absoluere: ergo absolutio sacramentalis nullo modo supra peccatum dubium cadere potest.

60 Ad argumentum Patris Caramuel vt respondeamus supponẽdum est cum eruditissimo Patre Francisco Bardi tomo de conscientia disp. 6. cap. 11. part. 4. §. 1. num. 15. plura esse discrimina inter tribunal forense, & sacramentalis confessionis tribunal, vt vnanimiter omnes concedunt: ex quibus vnum, vel alterũ, quod ad rem nostram pertinet reliquis omissis explicabo. Assero igitur, quod tribunal forense primo, & per se fuit institutũ ad puniendũ reum, (vt supra dixi num. 50.) qui aliquem delictum commisit de quo est conuinctus iuridicè, & hoc in bonum commune totius Reipublicæ, aut etiam priuatæ personæ postulantis vindictam, de offensa recepta, tribunal verò sacramentalis confessionis: nõ fuit ad puniendum institutum, sed potius ad liberandum reum si humiliter sua fateatur delicta commissa, quare potius fuit institutum hoc tribunal sacramentalis pœnitentiæ in personæ offendentis fauorem, quam in fauorem personæ offensæ. Ex hoc autem discrimine aliud notabile oritur circa præsumptionem, nã in fori externi tribunali, illa præsumptio præualet, quæ est pro delicti negatione; quia ista magis fauet reo, cum ex vi illius liberationem obtineat, in tribunali autem Sacramenti pœnitentiæ totum oppositũ euenit; quia illa præsumptio fauorabilis est reo in isto tribunali, quæ delictũ supponit, quod si manifestetur reus libertatem consequitur, & ideo ex confessione delicti in foro externo punitur reus, in foro autem sacramentalis pœnitentiæ à punitione liberatur, quam doctrinam approbant plures canonistæ, quos refert Pater Frãciscus Bardi vbi supra. quare loquendo de tribunali sacramentalis confessionis, in dubio præsumendum est pro delicto commisso, & ideo est aperiendum in confessione, quia in bonum ipsius rei, nempe pœnitentis hoc totum redundat.

61 Quo supposito ad argumentũ in forma respondeo concedẽdo maiorem, & minorem, & negã-

do

do consequentiam; ob manifestam disparitatem inter vtrũque tribunal, nam vt docet Menochius de præsumptionibus lib. 5. præsumpt. 2. num. 24. & quamplures alij Canonistę apud ipsũ, cum cogimur presumere delictum, debemus illud, quod minus est, & non quod maius præsumere, & addunt oppositum esse asserendum in fauorem animæ, nimirum, quod maius, & nõ quod minus præsumendum, & sic in hoc pœnitentiæ tribunali in dubio præsumendum est pro delicto commisso, vtpotè redundans in fauorem ipsius rei, scilicet pœnitentis; iuxta regulam illam iuris in 6. in rebus dubijs potius fauendum reo, quàm actori.

62 Nec valet si dicas, quod nemo in dubijs præsumitur deliquisse, vt habetur in lege merito ff. pro socio, & communiter affirmant Iuristæ: ergo cum non constat an Petrus peccatũ mortale commiserit, & post requisitam diligentiam manet dubia, præsumptio esse debet in fauorẽ Petri cum pro eodem stet possessio, & in rebus dubijs melior sit conditio possidentis, hoc inquã non valet, nam licet in rebus dubijs, nemo præsumendum est deliquisse iuxta præfatam legem, hoc intelligendum venit quãdo ex tali præsumptione, sequitur damnum contra delinquentem, non vero venit hoc intelligẽdũ, quando, oritur fauor in bonum ipsius delinquentis, ad illud autem, quod additur in rebus dubijs meliorem esse conditionem possidentis, dico possessionem stare, pro eo, pro quo stat præsumptio, & in casu nostro præsumptio stat pro ipso pœnitentię Sacramento instituto in gratiam delinquentis, ideoque pro eodẽ etiam debet stare possessio. Lex autem merito citata loquitur de foro externo.

63 Ad primam confirmationem benè ibi responsum est, & ad id quod contra primam solutionẽ arguit Caramuel respõdeo, quod licet nullus teneatur simpliciter, & absolutè peccata venialia confiteri, aut mortalia aliàs ritè cõfessa, & absoluta, tamen ex suppositione aliqua ad vitãdum videlicet periculum irritandi Sacramentum pœnitentiæ tenetur necessario aliquod veniale peccatum confiteri, aut mortale aliàs ritè confessum, & absolutũ, neque hæc doctrina noua est, imò euenire potest in multis alijs casibus: nam si quis voueret cõfiteri semel singulis mensibus, vel ob meram sui deuotionem, vel in remedium vitandi occasionẽ peccandi, iste vouens quamuis mortalibus careat tenebitur tamen venialia confiteri; ad impugnationem contra secundam solutionem, respondeo verum esse, quod per absolutionem sub conditione collatam non habetur certitudo de efficientia Sacramenti, cum de eiusdem conditionis purificatione incerti simus, & ita si pœnitens commisit peccatum illud de quo dubitat conficitur Sacramentum; secus autem si minimè illud commisit, quod contingere potest in multis alijs casibus, vt communiter docent Doctores, ex quo patet ad secundam confirmationem, & addo, quod licet verum sit, quod in tribunali forensi nullus possit condemnari, & puniri pro delicto de quo nõ est conuinctus; hoc non valet in tribunali sacramentalis confessionis vbi non condemnatur reus, sed potius absoluitur, & liberatur, vt ex superius dictis constat.

RESOLVTIO III.

Vtrum possit licitè, & validè absolui pœnitens, qui confitetur sua peccata mortalia genericè tantum, vel quia inculpabiliter ea ignorat secundum speciem, vel quia habet impotentiam ad aliter se confitendum ob imminentem mortis periculum, aut ob aliam legitimam causam.

64 NEgatiuam sententiam substinent, Nauarr. cap. 26. num. 27. & 28. Sotus disput. 18. quæst. 2. ar. 6. ad 1. Canus relect. de pœnit. part. prima §. at inhęrendo Lopez in instruct. par. 1. cap. 18. Conradus in responsionibus casuum conscientię part. 1. quæst. 10. Medina in summa part. 2. cap. 8. num. 19. regul. 6. Peraca in sum. cap. 7. Graffius part. 1. lib. 1. cap. 36. num. 25. Abulensis in Matth. quæst. 79. Caramuel in theolog. morali lib. 3. disp. num. 1478. & sequ. Petrus Marchant. in tribunal. Sacrament. tract. 4. titul. 6. quæst. 5. & alij.

65 Probatur primo hæc sententia ex Concil. Trident sessione 14. cap. 5. vbi habentur hæc verba: *Constat enim Sacerdotes iudiciũ hoc incognita causa exercere nõ potuisse, neque ęquitatem quidem illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, si in genere dũtaxat, & non potius in specie, ac singillatim sua ipsi peccata declarassent*: quid clarius desiderari potest pro hac sententia: ergo ex dispositione Concilij peccata mortalia genericè sumpta dumtaxat non sunt materia necessaria, imo nec sufficiens Sacramẽti pœnitentiæ, nec supra illa potest cadere absolutio sacramentalis confessionis, probatur consequentia, quia Sacerdos in administratione Sacramenti pœnitentiæ, vt licitè, & validè fiat, debet facere iudicium certum, & determinatum de peccatis ritè confessis, atqui si peccata mortalia solum genericè à pœnitente confiteantur non potest Cõfessarius de illis, ita confessis facere certum, & determinatum iudicium: ergo peccata mortalia genericè dumtaxat sumpta non sunt materia Sacramenti pęnitentię, nec supra illa potest cadere validè absolutio sacramentalis, quæ non potest cadere nisi supra propriam, & veram materiam, aliàs daretur Sacramentũ validum absque materia cum sola forma, quod est impossibile cũ omne Sacramentum, essentialiter debeat constare, ex vera materia, & vera forma tamquam ex partibus essentialibus.

66 Secundo probatur ratione: quia absolutio Sacramentalis debet necessariò cadere directè saltem super aliqua peccata; quia aliàs pœnitens à nullo peccato directè absolueretur; atqui non potest cadere directè super peccata mortalia genericè dũtaxat confessa: ergo talia peccata, sic confessa non sunt materia necessaria, imo nec sufficiens Sacramenti pœnitentiæ: ergo non potest nec licitè, nec validè absolui pęnitens, qui solum in genere peccata confitetur, hæc vltima consequentia manifestè sequitur ex prima; prima vero ex præmissis clarè deducitur, maior propositio à nullo Theologorũ negatur, minor autem in qua est tota difficultas, sic ostenditur: si absolutio sacramentalis confessionis caderet directè supra peccata mortalia genericè dumtaxat confessa sequeretur, quod pœnitẽs postquam facto meliori exami-

mine certò sciret species, & numerum peccatorum non teneretur prædicta peccata secundum propriam cuiuscumque peccati speciem verum confiteri, sed hoc est manifestè falsum: ergo & illud ex quo sequitur, probatur sequela, nam ideo peccatum dubium confessum vt dubium per se solũ est materia necessaria Sacramenti pęnitentię secundum communem, & probabiliorem opinionem, quia per absolutionem Sacramentalis pœnitentiæ remittitur directè; sed pęnitens, qui confessus fuit aliquod peccatum dubium vt dubium postquam certissimè nouit tale peccatum commisisse, non tenetur illud vt certum iterum confiteri, vt nos diximus resolutione præcedenti: ergo si peccatum mortale genericè sumptum, est per se materia necessaria Sacramenti pœnitentiæ, & per sacramentalem absolutionem remittitur directè; pœnitens, qui confessus fuit peccata sua generice non tenebitur postquam certissimè sciat species peccatorum talia peccata secundum proprias species iterum cõfiteri; falsitas consequentis probatur: nam de fide est, quod omnis Catholicus tenetur omnia peccata mortalia post baptismũ cõmissa clauibus Ecclesiæ subijcere; atqui peccata mortalia genericè dumtaxat confessa non remanent per talem confessionẽ, neque explicitè, neque implicitè clauibus Ecclesiæ subiecta: ergo, & cætera.

67 Nec valet si dicas, quod qui confitetur peccata sua genericè tenetur licèt non per se per accidens tamen, & ex suppositione, quod cognouit se Deum offendisse mortaliter, ignorat tamen species peccatorum facto debito examine confiteri simul aliqua peccata venialia, vt possit recipere sacramentalem absolutionem; quia quando quis confitetur peccata genericè sumpta cum certissimè sciat se Deum offendisse mortaliter licet ignoret inculpabiliter species peccatorũ debet Confessarius dare illi absolutionem absolutè, & non sub conditione, & cum absolutio determinata non possit cadere nisi supra determinatam materiam cadit determinatè super peccata venialia, & indeterminatè supra peccata mortalia genericè dumtaxat confessa, & ideo habita à pęnitente sciẽtia de specie peccatorum, debet iterum peccata secundum proprias species confiteri, vt determinatè absoluantur cum fuerint prius tantum indeterminatè, & genericè absoluta, quod non militat in illo, qui cõfessus fuit peccatum vt dubiũ: quia isti datur absolutio sub conditione si illud commisit, & si illud in re commisit conficitur Sacramentum; & remanet peccatum determinatè absolutum, & absque obligatione illud iterum confitendi, post illius peccati certissimam cognitionem, & si illud verè non commisit in re nõ conficitur Sacramentum, & hoc absque ipsius Sacramẽti iniuria.

68 Sed contra nam quando pœnitens confitetur peccata mortalia genericè, & aliqua peccata venialia determinata, & absolutionem recipit à Confessario, vel ex vi absolutionis Sacramentalis confessionis remittuntur ei directè, tam peccata mortalia, quam venialia, vel solum remittuntur directè venialia, & mortalia dũtaxat indirectè. Si hoc secundum dicatur: ergo peccata mortalia genericè confessa ingrediuntur confessionem eo modo, quo ingrediuntur peccata oblita: ergo si-

ſicut peccata oblita nullo modo ſunt materia, nec neceſſaria, nec ſufficiens Sacramenti pœnitentiæ; ita peccata genericè confeſſa nullo pacto erunt materia Sacramenti pœnitentiæ, etiam ſi ſimul cum illa confiteantur aliqua venialia; imò non tenebitur quis illa genericè confiteri, ſicut non tenetur confiteri peccata oblita. Si autem primum dicatur: ergo non tenebitur pœnitens prædicta peccata ſecundum proprias ſpecies iterum confiteri quando ſuæ memoriæ occurrant, probo hanc conſequentiã prædicta peccata manent remiſſa directè per Sacramẽtalem abſolutionem, vt ſupponitur, & ſimul manent ſecũdum proprias ſpecies cuiuslibet eorum ſubiecta implicitè licet non explicitè clauibus Eccleſiæ: ergo ſicut propter hanc rationem non eſt iterum confitendum peccatum confeſſum, vt dubium quando conſtat pœnitenti de eius certitudine, ita ſimiliter nec peccata genericè confeſſa quando conſtet de eorum ſpeciebus. Conſequentia valet à paritate rationis, & antecedens quo ad ſecundam partem oſtenditur, ponamus caſum exempli cauſa. Petrus ſic confitetur; ſcio in multis me grauiter Deũ offendiſſe, ſpecies tamen peccatorum pœnitus ignoro, & ideo me accuſo de his offẽſis Deo factis in genere, & in ſpecie, vt in ſe fuerunt commiſſæ, de quibus ſi haberem certam cognitionem me accuſarem: ergo iſte talis idem dicit, ac Franciſcus, qui ita confitetur, accuſo me de peccato adulterij, ſi forte illud commiſi de quo ſum in dubio, quod ſi certo ſcirem illud commiſiſſe, vt certum illud cõfiterer: ergo ſicut propter hãc rationem peccatum confeſſum, vt dubium manet implicitè clauibus Eccleſiæ ſubiectum, & ideo non eſt iterum vt certum confitendum, quia implicitum facit, quod explicitum faceret vt diximus reſolutione præcedenti, ita ſimiliter erit dicendum de peccatis in genere confeſſis. Siquidem remittuntur directè per ſacramentalem abſolutionem, vt ſupponitur, & remanent implicitè clauibus Eccleſiæ ſubiecta, vt probatum eſt, præterea huic reſponſioni obſtat: quia ſi peccata mortalia genericè confeſſa non poſſunt abſolui, niſi pœnitens ſimul cum illa aliqua venialia peccata confiteãtur, ſequitur manifeſtè Confeſſarium non poſſe beneficium ſacramentalis abſolutionis impendere moribundo, qui non poteſt, niſi per nutus ſua manifeſtare peccata, quod videtur eſſe cõtra praxim totius Eccleſiæ, & communem Theologorum ſententiam: ergo, & cętera.

69 Secunda ſententia cõmunior, & probabilior ſubſtinet peccata mortalia genericè dumtaxat cõfeſſa quando inculpabiliter ob aliquod impedimentum phyſicum, aut morale aliter confiteri non poſſunt, eſſe veram materiã Sacramenti pœnitentiæ, atque adeo Confeſſarius licitè, & validè poteſt pœnitenti ſic confitenti beneficium ſacramentalis abſolutionis impendere præcipuè in mortis articulo, ita docet expreſsè Concilium Arauſicanum, & Carthag. 3. & 4. & D. Leo epiſt. 91. ita etiam expreſsè D. Thomas in 4. diſt. 21. quæſt. 2. art. 1. & 2. docent etiam eam Regius in reſolut. caſuum conſcientiæ caſ. 39. Alphonſus de Leone in tract. de officio, & poteſt. confeſs. tom. 1. recollect. 6. num. 121. Pharaonius de Sacrament. pœnitent.

Digitized by Google

tract. 1. session. 16. casu 15. Thomas à Iesu in tribunali conf. cap. 11. §. 10. Ragucius in lucerna parroch. tit. de absolut. quæst. 97. Corduba lib. 5. de indulgent. quæst. 39. Suarez in 3. part. tom. 4. disp. 23. sect. 1. num. 5. Salas in primam secundæ tract. 8. disp. vnica sect. 5. num. 65. Turrianus de pœnit. quæst. 9. art. 2. disput. 30. dub. 1. Megala in 1. part. lib. 1. cap. 11. num. 8. Pitigianus in 4. tom. 2. dist. 27. quæst. vnica art. 8. concl. 4. quos citat, & sequitur Diana part. 3. tract. 3. resolul. 1. Aegidius de Coninch de Sacrament. disp. 7. dub. 10. num. 97. conclus. 1. Pater Thomas Tamburinus opuscul. de confess. lib. 2. cap. 10. num. 7. Leandrus de Sacrament. part. 1. tract. 5. de pœnitent. disp. 5. quæst. 38. vbi pro hac sententia citat Patrem Franciscum Fœlix: intentatoria complutens. tract. 4. cap. 3. difficul. 10. num. 1. immeritò tamẽ, quia iste Doctor neque vnũ verbum ibi dixit ex quo colligi possit Eminentissimus Delugo disp. 17. sect. 1. num. 8. Gaspar Hurtado disp. 8. difficult. 3. Villalobos tract. 9. de Sacrament. pœnitent. difficult. 34. licet affirmet securius esse confiteri simul aliqua peccata venialia.

70 Probatur primo hæc sentẽtia: quia confessio peccati in genere potest esse materia necessaria Sacramenti pœnitentiæ: ergo potest esse materia sufficiens: ergo potest Sacerdos licitè, & validè absoluere pœnitẽtem, qui propter impotentiam physicam, aut moralem non potest alio modo sua peccata confiteri, hæc vltima consequentia sequitur ex prima, prima verò ex antecedenti constat, antecedens autem docetur à D. Thoma in 4. dist. 21. quæst. 2. art. 1. & 2. vbi docet, quod qui solum meminisset in genere se aliquod mortale peccatum fecisse, & hoc ita confitetur deberet absolui, cum tamen nihil in particulari confiteretur, at qui absolutio Sacramentalis non debet dari, nisi detur vera materia, aut necessaria, vel ad minus sufficiẽs: ergo si Confessarius tenetur absoluere eum, qui confitetur peccatum aliquod mortale in genere signũ euidens est quod est materia necessaria Sacramenti pœnitentiæ, aliàs Sacerdos non teneretur talem pœnitentem absoluere. Deinde ratione probatur antecedens: quia pœnitens, qui ob aliquam impotentiam physicam, aut moralem non potest confiteri, nisi peccata in genere, & non in specie ponit veram sui ipsius accusationem, cum ostensione doloris, quantum hic, & nunc dare potest: ergo dat veram materiam huius Sacramenti, quam hic, & nunc præstare potest, & ex qua Confessarius in hoc foro Sacramentalis pœnitẽtiæ cognoscit pœnitentem peccasse, & eum de hoc dolere, & consequenter cognoscit statum pœnitentis, eumque esse sufficienter dispositum ad recipiẽdam sacramentalem absolutionem; quantum hic, & nunc potest cognosci: ergo hæc sufficiunt, vt pœnitens sacramentaliter licitè, & validè absolui possit, patet hæc consequentia; quia Deus à nobis non requirit aliam confessionẽ, quàm quæ nobis hic & nunc possibilis est.

71 Secundo probatur, quia licet ex institutione Christi confessio Sacramentalis debeat esse integra, tamen iustis de causis potest sæpè omitti vt communiter docent Doctores; ergo similiter propter impotentiam siue physicam, siue moralem qualis datur

vel

vel in moribundo, qui aliter quã genericè non valet sua peccata confiteri, aut in illo, qui post exactam suæ conscientiæ discussionem recognoscit certissimè se Deum grauiter offendisse, ignorata tamen specie peccatorum inuincibiliter, potest dari confessio non materialiter, sed formaliter integra, probatur consequentia; nam in tali casu pœnitens explicat suum peccatum eo meliori modo quo potest; & sicut est necessarium explicare speciẽ peccati, sic necessarium est dicere omnia, & singula peccata; nec aliter de vna, quam de alia necessitate loquitur Concilium Trident. sess. 14. cap. 5. & canone 7. ergo sicut potest stare valor Sacramenti pœnitentiæ non explicatis omnibus peccatis, maximè quando ob impotentiam nõ explicantur; ita similiter poterit validum esse Sacramentum licèt ob impotentiam non explicetur species peccati in particulari.

72 Ad primum fundamẽtum cõtrariæ sententiæ respondetur, quod cum per prædictam confessionem detur Cõfessori specialis notitia, quam antea non habebat, tum quia prius non sciebat in hoc foro, & postea scit: quia aliud est scire alterum peccasse, aliud verò est scire alterum recognoscere, & cum dolore subijcere clauibus sua peccata, vt remittantur: & hæc notitia specialis ibi confertur. Vnde licet illa confessio quo ad materiam remotam dicatur generalis, quo ad proximam est particularis, nam hic, & nunc cum talibus circũstantijs fit; quare nil ibi deest ad veram rationem accusationis: nã quod ex parte Rei de qua fit accusatio debeat esse distincta, & quod hoc omnino sit de essentia Sacramenti pœnitentiæ nulla sufficienti ratione probatur, neque etiam ex Concilio Trident. Colligitur, alioqui pari ratione probaretur, integram confessionem omnino necessariam esse: ergo si quo ad hanc partem loquitur Concilium per se, & quãdo fieri potest, ita etiam quo ad illam de confessione peccatorum in generali.

73 Ad secundum respondetur distinguendo maiorem, absolutio Sacramentalis debet semper cadere directè super aliqua peccata, vel secundum rationem genericam, scilicet sumendo peccatum in ratione offensæ diuinæ, vt talis est, aut supra singula peccata mortalia secũdum proprias species, concedo maiorem semper debet cadere super singula peccata secundum proprias species, ita vt hoc sit de essentia validitatis Sacramenti pœnitentiæ nego maiorem, & in eodem sẽsu distinguo minorem: peccata mortalia generaliter confessa dũtaxat non possunt remitti directè per absolutionem Sacramentalem secundum rationem genericam, videlicet vt induunt rationem offensæ Dei, vt talis est; nego minorem secundum suas proprias species, concedo minorem, & ideo prædicta peccata mortalia sub generali ratione peccatorum præcisè cõfessa manent obnoxia clauibus; quia secundum proprias rationes specificas non fuerunt illis subiectæ: neque obstat, quod materia remota, quæ est veluti obiectum illius confessionis, sit vniuersalis, quia absolutio immediatè versatur circa materiam proximam, quæ est particularis confessio, & effectus eius, etiam versatur circa hanc particularem personam, & ita tota hæc actio circa particu-

cu-

Digitized by Google

cularia versatur: quare nego vtramque consequentiam, ad probationem minoris respõdeo negando sequelam, & ratio disparitatis est, quod quando quis confitetur peccatum vt dubium, datur illi absolutio sub conditione si ita fuit commissum, vt in resolutione præcedenti diximus, quare si purificetur conditio, quod peccatum à pęnitente fuit verè commissum remittitur tale peccatum per absolutionem Sacramentalem directè, non solum secundum rationem genericam, vt est offensa Dei vt talis, sed etiã secundum propriam rationem specificam, & simul manet implicitè subiectum clauibus Ecclesiæ vt supra diximus; & ideo non est iterum confitendum, vt certum, in peccatis autem confessis sub ratione generali peccatorum nõ ita euenit, vt in solutione argumenti dictum est, & ita est necessarium ea iterum confiteri transacta impossibilitate, vt secundũ suas proprias species subijciantur clauibus Ecclesiæ, vt supra diximus.

RESOLVTIO IV.

Vtrum moribundus sensibus destitutus, qui nec confessionem petijt, nec vlla dedit pœnitẽtiæ signa possit Sacramentaliter sub conditione absolui.

74 PArtem affirmatiuam tuentur plures, & grauissimi Doctores isti sunt Molfesius in sum. part. 1. tract. 7. cap. 5. num. 48. & 49. Homobonus in examine Ecclesiastico part. 1. tract. 7. cap. 18. quæst. 84. Bartholomæus à Sancto Fausto in Theologia morali tom. 1. lib. 4. quæst. 204. Iacobus Bayus in constit. Religion. Christianæ l. 2. cap. 91. Antonius de Litteratis in sum. part. 1. cap. 35. num. 7. Lezzana in sum. quæst. regular. tomo 3. verb. confessio num. 11. Pellizzarius tract. de monialibus cap. 10. num. 184. & in manuali regularium tom. 2. tract. 8. cap. 3. sect. 2. subsect. 2. num. 114. ibi in principio vocat hanc opinionem non omnino improbabilem, & postea eodem numero in fine §. 1. affirmat ex propria sententia eam esse probabilem probabilitate tantum respectiua. Bresserus de conscientia lib. 3. cap. 8. num. 98. & idẽ Pellizzarius tom. 1. tract. 5. cap. 3. sect. 1. num. 60. sed immeritò hic citatur iste Doctor à Patre Angelo Maria Verricelli loco postea allegando nam Pellizzarius in hoc 1. tom. loquitur de Confessario, qui die antecedenti cæpit audire confessionem infirmi, & veniens die sequenti inuenit eum sensibus destitutum. Auersa de Sacramento pœnitentiæ quæst. 10. Victorinus Præmoli in manuali Clericorũ part. 4. cap. 1. num. 14. Pater Thomas Tamburinus, in methodo expeditæ confess. lib. 2. cap. 10. num. 11. Leander de Sacrament. part. 1. tract. 5. quæst. 64. Ioannes Caramuel. in Theolog. moral. lib. 3. disp. 4. num. 154. quos citat dictus Pater Angelus Maria Verricelli in suis qq. moral. tract. 6. quæst. vnica.

75 Ex auctoribus, qui hanc sententiam sectantur aliqui eam limitant, vt solum possit admitti in viro catholico timoratæ conscĩetiæ, ita D. Antoninus in summula incipiente defecerunt part. 3. seu tract. 2. cap. 17. his verbis talis infirmus, qui amisit loquelam, vel vsum rationis, si benè viuebat, vt bonus fidelis, & frequentabat confessionem, & cõmunionem, quamuis non petierit

erit Sacramenta, quia ex inspe-rato talia acciderunt, vel etiam si malus diu perseuerās in peccatis, & diu non confessus est, si petijt Sacerdotem, vt confiteretur, ostendit se facere velle omnia, quæ debet, & interea factus est mutus, vel phreneticus, & periculum est in mora, debet supponi contritus, & faciēte aliquo confessionem generalem pro eo, sicut fit in populo, Sacerdos faciat absolutionem, ab omni sententia, & peccato. Deinde debet ei dari Eucharistia, à proprio Sacerdote sæculari; quamuis non sit confessus, quia non potuit, astantibus autem infirmo debet credi si perhibent testimonium, quod petierit cōfessionem, & ostēderit signa contritionis. Si autem non est diu confessus, vel quia notorius peccator incurrit subito amentiam, vel mutitatē, vel infirmitatem, nec prius, nec post ostendit signa contritionis, nihil ei dari debet, nec sacramēta, nec Ecclesiasticam sepulturā. Hæc Sanctus Antoninus; eamdē sententiam in hoc sensu defendit subtilissimus Pater D. Ioannes Caramuel in sua Theologia fundamentali morali fundamēt. 66. à num. 1305. & vt eam probet supponit vt certum cum omnibus Theologis, primo omnia Sacramenta constare sua quasi materia, & sua quasi forma, idest moralibus materia, & forma; secundo supponit, non esse cuiuscumque Theologi determinare formas, materiasque Sacramentorum, sed debere omnes stare, institutioni Christi, & Ecclesię Romanæ expositioni. Tertio supponit Sacramenti pœnitentiæ materiam esse ipsiusmet pœnitentis actus, attritionē, videlicet, confessionem, & satisfactionem, vt determinat Concilium Trident. *sessione* 14. cap. 3. formam vero Ego te absoluo, breuius absoluo te, breuissimè si admittitur Patris Paludani Louaniensis Doctoris, & Eremitarum Sancti Patris nostri Augustini Prouincialis sententia, quam nullo Doctore condemnante defensauit, vt testificat tāquam testis ocularis ipse Caramuel. his positis nu. 1306. explicat in prima conclusione quomodo debent intelligi verba illa satis obscura Concilij Trident. videlicet, sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius pęnitentis actus nempe contritio, confessio, & satisfactio, & ait primo, quod secundum communē Theologorum sententiam contritionis nomine intelligitur cōtritio imperfecta, & impropria, vt Concilium declarat cap. 5. eiusdem sessionis 14. secundo dicit, confessionis vocabulum æquiuocum esse, & à multis de confessione integra materialiter intelligi saltem in multis casibus, in quibus alij sunt contenti integritate formali. Tertio asserit, quod satisfactio etiam variè accipitur: quia sunt Auctores, qui excitent hodie sepultam veterum opinionem satisfactionē ad purgatorium remittentium, & pręter hos cæteri satisfactionis nomine, non actum, sed votum intelligunt: nam potest stare Sacramentum pęnitentiæ validum nō posita satisfactione, dūmodo adsit animus satisfaciendi in eo, qui potest, aut saltem conditionatum in eo, qui non potest, his igitur positis.

76 Sic argumentatur Pater Caramuel à paritate rationis; eodem modo Concilium loquitur de confessione, quod de cōtritione quod de satisfactione; atqui sufficit contritio impropria, & imper-

perfecta nempe attritio, sufficit etiam satisfactio imperfecta nēpè volita: ergo etiam sufficit cōfessio impropria, & imperfecta, qualis illa fortè est, quæ non ex asseueratione testis alicuius, sed ex vitæ testimonio colligitur, probatur consequentia: quia Concilium Tridentinum nomine contritionis intelligit contritionis desiderium: & satisfactionis nomine idem Concilium intelligit propositum satisfaciendi: ergo confessionis nomine idem Concilium intelligit confessionis desiderium: non ergo confessionem actualem, sicut nec contritionem actualem, nec satisfactionem actualem.

77 In num. autem 1307. statuit Pater Caramuel secundam conclusionem, & asserit: quod benè stat non posse absolui, qui nec Sacerdotem verbis petijt, nec vllum signum actuale doloris dedit, & tamen debere absolui moribundum, qui lapidi similis destitutus sensu reperiatur, quæ duę propositiones, ait, Auctores accipiunt in vno, & eodem sensu easque confundunt cum sint toto cęlo diuersas, quia licet verū sit moribundum, qui non faciat confessionem qualem Tridentinum requirit, non posse absolui; quia tunc non datur materia, & sine illa confici Sacramentum nō potest, tamen cum nos scire non possimus euidenter (hoc est certitudine omni probabilitate maiore) qualem confessionem Trident. requirat: nec scire cur nō ita possimus benignè interpetrare confessionis vocabulum, sicut interpetramur vocabulum contritionis, & satisfactionis, quæ ponuntur in eodem contextu, imò quia hæc duo vocabula benignè, & impropriè accipiunt vniuersi Theologi, vnde paritas rationis oritur, quæ postulat eodem sensu confessionis vocabulū debere sumi, quibus ita stabilitis.

78 Probat primo Pater Caramuel suam conclusionem; quia etiā si daremus Sacramentum pœnitentiæ, etiam in casu extremæ necessitatis, exigere ex vi suæ institutionis confessionis desideriū, & petitionem, signo externo expressa, & Confessario manifestata, hoc non obstante in multis casibus est absoluendus moribūdus destitutus sensibus, quod sic ostendit: sæpè contingit moribundum sensibus destitutum, taliter confiteri: ergo in talibus casibus debet absolui: consequētia est legitima, & antecedens probatur: ille est dicendus extrinsecè petere confessionem, qui extrinsecè facit aliquid, quod omnino non faceret, si confiteri nollet; sed qui vellet mori impœnitens, & ad infernum ire nō ageret vitam christianam: ergo singulæ vitæ christianæ actiones sunt totidem linguæ, quibus homo extrinsicè protestatur, se velle ante quam moriatur confiteri: ergo nullum signum huius voluntatis certius, & euidentius isto reperiri potest: ergo est signū sufficientissimè manifestatiuum interioris attritionis, & desiderij confitendi sua peccata si posset, probatur hæc consequentia, quia qui conuersationem orthodoxam, & piam diceret non significaret extrinsecus, animum pœnitentem, & petentem vltimam absolutionem; deberet negare omnia signa: certius enim est viuētem christianè velle mori christianè, quam confessionē peti ab eo, qui pectus manu percutit, aut cœlum aspicit; at qui iste est absoluendus, vt concedūt Auctores oppositæ sentētiæ, quia prędictæ actiones sunt signa in-

terioris contritionis, & confessionis desiderium manifestant: ergo etiam moribũdus cuius vita christiana talis est, vt omnes eius Christianæ actiones sint totidem linguæ quibus extrinsicè protestatur se velle ante quam moriar confiteri, & absolui ante mortem.

79 Confirmatur primò, & ponamus duo moribundi, Petrus, & Paulus, Petrus hæreticus formalis, & Paulus Catholicus, vtrumque tamen carens consensu Ioannes Catholicus, filius Petri hęretici, vocat Confessarium, & ei affirmat patrem suum petijsse cõfessionem, iste talis Confessor in sententia Doctorum oppositæ sententiæ debet absoluere Petrũ hæreticum moribundum, propter testimonium Ioannis affirmãtis petijsse Confessorem, etiam si res periculo plena sit, cum filius sit testis suspectus, & qui mentiri possit, ne patre in loco prophano sepulto ignominiã incurrat: & tamen vera loqui præsumitur: ergo etiam poterit absolui, Paulus Catholicus, probatur consequentia: nam certiùs est Paulum virum catholicum, & honestæ vitæ noluisse sine confessione mori, quàm Petrum formalem hæreticum fuisse in agone conuersum; potius enim Pauli bonam voluntatem probat, & publicat vita ante acta, cuius singulæ actiones Catholicæ totidẽ confessionis extremæ petitiones videntur, quàm voluntatem Petri testimonium Ioannis, habentis cur mentiatur: ergo si absolui Petrus potest, etiam poterit Paulus.

80 Confirmatur secundo: nam moribundus existentibus in illo his duabus conditionibus, nempè, vt prudenter existimetur esse Catholicus, & catholicè vixisse, id est vt non sciatur esse in statu peccati mortalis, v. g. hæreticus, aut vsurarius, & præsertim si solitus fuit frequentare sacramenta iudicatur capax vt detur ei absolutio sub conditione absque eo quod fiat iniuria Sacramento pœnitentiæ: ergo potest, & debet Confessarius ei absolutionem sacramentalem cõferre. patet consequentia: nam in necessarijs ad salutem tutior pars est amplectenda, & certiori periculo occurrẽdum est præcipuè cum periculum irritandi Sacramentum cessare videatur, tum conditione apposita, tum auctoritate Doctorum hanc opinionẽ tenentium. Antecedẽs verò probatur, licitè impendi potest moribundo Sacramẽtalis absolutio cum prudenter à Confessario iudicatur benè dispositus, & præbet aliqualem confessionem materiam ad absoluendum; atqui in casu proposito explicato, ita res se habet: ergo existentibus in moribundo illæ duæ supradictæ conditiones iudicatur subiectum capax recipiendi sacramentalem absolutionem sub conditione. Maior ab omnibus Theologis recipitur, minor autem in qua est difficultas, probatur per singulas eius partes, primo talis moribũdus præsumitur vixisse more catholico, & extra statũ peccati mortalis, hæreseos, vsuræ, & concubinatus, solere adire templa, conciones audire, & sacramenta Ecclesiæ frequentare; atqui huiusmodi homines post lapsum in graue peccatum solẽt dolere, eos vrgente conscientia saltem ante nocturnum somnũ, aut cum vehementius pulsat recordatio, simulque proponere cõfiteri maximè ante suam mortem: ergo talis moribundus prudenter censetur à Confessario ritè

tè

tè dispositus: alia enim dispositio hic non requiritur, quàm dolor de peccatis, & desiderium suo tempore confitendi. Secundo dolor ille, & desideriũ in talibus cõmuniter solet exprimi aliquo actu externo, & sensibili voce orando, vel signo tunsionis pectoris, & coniunctione manuum: ergo etiam hoc prudenter præsumi potest in casu talis moribũdi. Tertio: talis dolor sensibilis, & externum desiderium confitẽdi suo tempore, præsertim in morte, est velle confiteri: atqui hoc velle est petere aliquo modo absolutionem, & fateri saltem in genere se habere aliquod peccatum, sicut qui desiderat medicũ, aut medicinam confitetur de se aliquam ægritudinem: ergo etiã hic reperitur aliqualis confessio, & materia absoluta sufficiens in casu necessitatis, quando maior notitia haberi non potest: nam hoc modo docetur cõmuniter, eum qui in casu necessitatis dat signa doloris, aut desiderium confitendi, sufficienter confiteri se esse peccatorem. preterea: quia præsẽte Sacerdote; ipsa vita moribundi catholicè, & probè acta in circumstantijs superius positis exprimit, & loquitur talis moribundi dolorem, & desiderium confitendi: ergo, & cætera.

81 Secundo probat Pater Caramuel suam sententiam num. 316. ex Sacramento extremæ vnctionis. Nam ad hoc Sacramentum suscipiẽdum etiam requiritur vt recipiens prudenter præsumatur dispositus per aliquem dolorem, si sit in peccato, & vt aliquo modo desideret, & petat hoc Sacramentum sibi conferri, nam Sacramentum nullum potest prodesse adultis peccatoribus, nisi suscipiens sit dispositus, & petat sibi Sacramentum applicari; atqui extrema vnctio datur, & dari debet moribundo etiam à sensibus alieno, qui catholicè vixerit; quia talis prudenter præsumitur dolere de peccatis, & velle sibi adhiberi ante mortem media à Christo instituta pro eo articulo: ergo sic similiter in nostro casu, qui catholicè vixit prudẽter censebitur ritè dispositus ad recipiendam absolutionem Sacramentalem saltem sub conditione. Cum Sacramentum pœnitentiæ magis institutum sit pro tali remedio ad salutem necessario, quàm extrema vnctio.

82 Tertio probat num. 309. ex practica recepta apud milites, vt absoluantur, etiam si nullum signum doloris dederint; atqui ideo miles sẽsibus destitutus absolui potest, quia præsumitur habere voluntatem antecedentem continuatam, qua desiderat sic absolui si sine sensibus mori contingat: ergo etiam potest absolui moribũdus catholicus, catholicè viuens cuius vita christiana est vna continuata voluntas, qua vult sic absolui si sine sẽsibus mori contingat. hæc sunt fundamẽta subtilissimi Patris Caramuel, qui præter authores superius citatos nẽpè Molfesium Homob. Literat. Barthol. à Sanct. Fausto citat alios Sapientissimos Theologos Academiæ Louaniẽsis, qui hanc opinionem vt probabilem defendunt, imo, & Pater Suarez vt affirmat Pellizzarius tom. 2. manual. regul. tract. octauo cap. 3. sect. 2. sub sect. 2. num. 114. ex fideli attestatione virorum grauium talem doctrinam priuatim tradidit imo, & practicauit, quãuis eam in suis tractatibus non ediderit.

83 Sed ad hæc argumenta respõdet Eminentissimus Cardinalis Delugo ad primum cum suis cõfir-

firmationibus refpõdet difp. 17. de Sacrament. pœnit. num. 39. negando bonam hominis catholici vitam effe fufficientem accufationem, vt quis in articulo mortis cõftitutus abfque alio figno fenfibili interioris attritionis poffit facramentaliter abfolui: quia Sacramentum pœnitẽtiæ; ex fua inftitutione eft iudicium, atque adeo minifter non poteft illud conferre nifi vt Iudex; atqui Iudex non poteft procedere nifi accufator præcedat, qui vel in fpecie fe accufet de delicto in particulari, vel certè imploret eius officium: ergo debet ex parte pœnitentis dari aliqua voluntas poft peccatum commiffum fenfibiliter manifeftata, qua fe accufet, vel certè imploret officium Iudicis alioquin proferretur fententia fine vllo proceffu: Cum ergo hoc Sacramentum fit iudicium externum, feu fenfibile, debet includere fententiam fenfibilem, & accufationem, feu implorationẽ officij Iudicis externam, & fenfibilem, quæ reddat fenfibilem dolorem internum de peccatis, quare debet effe accufatio fenfibilis poft commiffum peccatum, quæ accufatio non datur in moribundo fenfibus deftituto, qui nec petit confeffionẽ, nec fecit aliud fignum hoc manifeftans.

84 Hæc autem folutio (falua pace tanti viri) non fatisfacit fubtiliffimis rationibus fuperius adductis ex Sapientiffimo Caramuel in fauorem huius piæ, & probabilis fententiæ, fateor Sacramentum pœnitentiæ ex fua inftitutione effe iudicium vt conftat ex Concilio Trident. feffione 14. cap. 9. & fateor etiam libenter, quod iudicium hoc petat aliqualem accufationẽ poft peccatum commiffum, fed fallitur certè Eminẽtiffimus Delugo iudicans hanc accufationem debere femper etiam in cafu extremæ neceffitatis, effe verã, & realem, fufficit enim in cafu extremæ neceffitatis, vt in mortis articulo, quod talis accufatio fit virtualis orta ex præfumptione probabili, ad hoc vt Iudex poffit licitè, & validè proferre fententiam in iudicio, vt ex ipfa definitione iudicij probabilis quam ex Baldo tradit Farinacius de indicijs quęft. 26. num. 28. & amplectũtur communiter Iuriftæ, quos ibi citat, quæ hæc eft, indicium eft coniectura probabilibus, & non neceffarijs orta, à quibus poteft abeffe veritas, fed non verifimilitudo, & quare quandoque iudicantis mentem ita præftringit, vt cogat iudicis confcientiã fecũdum eam indicare, fæpe enim ex indicijs, & circumftantijs cõcurrẽtibus ad iudicium proceditur, & fæpe ipfummet delictũ accufat, at qui bona vita chriftiana eft fufficiens coniectura, & verifimilitudo ad hoc vt Confeffarius probabiliter iudicet moribundum catholicum in tali periculo cõftitutum habere attritionem fuorum peccatorum, & defiderium confitendi, ergo poteft mouere confcientiam Confeffarij, vt impendat moribundo catholico catholicè viuente facramentalem abfolutionem fub cõditione ad vitandum periculum irritandi pœnitentiæ Sacramentum, nam licet bona vita chriftiana fit indicium interioris attritionis, & confeffionis defiderij in tali cafu, tamen cum folum fit coniectura quædam ex probabilibus orta, & non ex neceffarijs, & confequenter poffit abeffe veritas licet non verifimilitudo, & probabilitas, ideo abfolutio facramentalis debet folum à Confef-

fessario moribundo Catholico concedi sub conditione, & non absolutè. Ex quibus infero nihil deseruire ad hanc doctrinam explicandam, & confirmandam casum adductũ à Patre Caramuele vbi supra num. 1320. quem describit, vt melius intelligas, hunc casum à te decidendũ propono. Bacher captus Bruxellis dum arctè custoditur in secretissimo carcere, laqueo inuenitur suspensus: & damnatur statim: & quia fuit desperationis reus, per pedes patibulo infausto suffigitur. An ne sanctè damnatur? in vrbe illa fui cum casus accidit, nec audiui, vel vnum, qui contra sententiam mussitaret. Sed quis eum accusauit obsecro? quis conuicit? Accusauit eum, & cõuicit vita ante acta proditiones, & scelera de quibus videbatur conuictus, itaut omnibus cõsideratis non aliter videretur occisus quam à se. Ergo in tribunalibus indicia, quæ vehementia dicuntur loco accusationis, & probationis haberi solent; & indicia quæ elidi nõ possunt æquiualent informationi plenè hucusque Caramuel.

85 Iste autem casus, ni fallor, potius fauet oppositam sententiam, quam confirmat doctrinam Caramuelis: quod sic ostendo, ad hoc vt Iudex possit moueri ex indicijs ad proferendam sententiam contra reum indicia debẽt esse talia vt quilibet vir prudens, & minimè suspiciosus iudicet necessario ex tali, vel talibus indicijs colligi delictum commissum, vt in casu superius proposito à Caramuel, atqui bona vita christiana facta à viro catholico moribundo, qui in mortis articulo inuenitur sensibus destitutus, nõ est indicium tale attritionis interioris, & confessionis desiderij, vt Confessarius prudens, & doctus necessario iudicet talem moribundum esse attritum in ordine ad iudicium Sacramentalis confessionis cum desiderio confitendi sua peccata, ergo talis Confessarius non potest, vt Iudex proferre sententiam sacramentalis absolutionis: ergo casus propositus à Caramuele nõ confirmat, sed potius infirmat suam doctrinam.

86 Sed vt clarius patefiat doctrina superius tradita num. 85. in fauorem piæ opinionis, supponere vt certum oportet, quod indicium genericè sumptum ita definitur à Iuristis, indicium est signum, seu argumentum, quo viso intellectus aliquid aliud non visum cõiecturat, & iudicat. Vnde Baldus in lege non hoc sub num. 1. C. vnde cognati vt refert Menochius de præsumptionibus lib. 1. quæst. 7. num. 6. definiuit indicium vt supra diximus indicium est coniectura ex probabilibus, & non necessarijs orta, à quibus potest abesse veritas, sed non verisimilitudo, & cetera, indicium autem ita definitum cõmuniter diuiditur à Doctoribus in indicium leue, graue, & grauissimum, seu indubitatum, indicium leue, seu non repugnãs, est ex quo leuis oritur præsumptio, veluti cum signa, & argumenta sunt remota, vt cum quis domi solus relictus, si res aliqua desideretur, in suspitionem venit, quod ille rapuerit, hæc autem leuia indicia, apud sæculares Iudices sufficiunt vt quis in carcerem detrudatur. Clarus d. §. fin. quæst. 21. indicium graue, & proximum illud dicitur, quod licet non habeat necessariam cõnexionem cum delicto habet tamen probabilem connexionem cum illo, & ideo facit semiplenã

pro-

probationem sufficientem, vt Iudex reum ad torturam condemnet, de quo Menochius in arbitrar. casu 270. indicium autem grauissimum, & indubitatum illud est quando ex eo necessario cōcluditur delictum fuisse ab eo commissum, qui illud dedit, nam ita vehemens argumentum est, vt quilibet vir prudens, & minimè suspiciosus iudicet necessario ex eo colligi delictum commissum, Abbas in cap. tertio loco num. 9. de probat. vbi Decius num. 50. Clarus §. fin. quæst. 20. num. 1. Menochius casu 270. nu. 7. Prosper Farinacius 2. tom. quæst. 36. num. 178. hæ autem præsumptiones ita vrgentes, & necessariæ plenam efficiunt probationem, quia factum ita Iudicis oculis conspiciēdum præbēt, vt de veritate dubitare non possit; ac propterea reus sit pœna etiam ordinaria plectendus, vt graues Doctores censent, vt cōstat ex Decio in dict. cap. tertio loco num. 59. Boerio decis. 164. num. 3. Iulio Claro d. §. fin. quęst. 20. vers. scias tamen, & quæst. 21. vers. si aliquis, diffusè Mascardus tom. 3. conclus. 1220. num. 12. & 1221. num. 58. Farinacius 2. tom. quæst. 52. num. 60. quibus ita suppositis dico; quod licet in tribunali forensi vt Iudex contra reum sententiā difinitiuam pronuntiet condemnans eum, sit necessaria, aut plena probatio delicti, aut indicium vehementissimum, & indubitatum, quod plenariæ probationi æquiualet, vt supra diximus, attamen in tribunali Sacramentalis confessionis in quo non condemnatur reus, vt in forensi tribunali, sed potius à delicto liberatur, & absoluitur non desideratur indiciū indubitatum, quod pœnitentem accuset de suis peccatis, qualis est accusatio vera, & realis suorū peccatorum, vel in specie si possibilis est, vel saltem in genere in casu extremę necessitatis si aliter fieri nō potest, in quo falluntur Diana, & alij, sed sufficit indiciū probabile attritionis peccatorum, & accusatio virtualis ex quo indicio Confessarius prudenter iudicare possit moribundum ritè esse dispositum ad recipiendam sacramentalem absolutionem quale probabile indiciū attritionis, & sacramentalis cōfessionis desideriū habetur à Cōfessario, ex ipsa vita catholicè acta ab ipso moribundo, quę exprimit, & loquitur talis moribundi dolorem, & desiderium, neque id mihi multo minus innotescit ex illis signis christianæ pietatis istius hominis moribundi, quàm si puer v. g. veniret ad me, & mihi significaret parentē, vel dominum suum petijsse confiteri, vbi absolutio non cadit in significationem, sed in confessionem significatam, ita hic, nam vitæ istius professio mihi significat talem saltem non multo tempore ante exercuisse actum doloris, & desiderij confitendi ante mortem: ergo in moribundo probatę vitę datur accusatio virtualis suorum peccatorum, & indicium satis probabile interioris attritionis, quod sufficit vt Confessor sub conditione illi impendat absolutionem sacramentalē.

87 Ad secundum argumentum Patris Caramuel respondet Eminentissimus Cardinalis Lugo supra num. 39. ex doctrina, à se ipso tradita tract. 9. de Sacramentis in genere sect. 7. cōcedendo maiorem, & minorem, et negādo consequentiam, quia diuerso modo requiritur voluntas ad recipiendum Sacramentum extremæ vnctionis, quam ad Sacramen-

mentum pœnitentiæ : nam ad recipiendum extremæ vnctionis Sacramentum sufficit voluntas generalis, quam quilibet christianus habet dum profitetur religionem christianam; quia in illa voluntate generali includitur voluntas suscipiendi remedia, quæ sunt instituta pro omnibus christianis in illo articulo necessitatis, at verò Sacramentum pœnitentiæ, quod ex sua institutione est iudicium, necessariò petit accusationem, vt minister tamquam Iudex possit illud conferre, quæ accusatio non datur in moribundo sensibus destituto, nam vt supponitur nec petijt cõfessionem, nec aliud signum doloris dedit.

88 Sed hæc solutio non satisfacit argumento, quia si illa voluntas generalis sufficeret, vt moribundo sensibus destituto, qui nec petijt confessionem, nec vllum signum cõtritionis dedit vt ei cõferatur Sacramentum extremæ vnctionis; sequeretur debere dari extrema vnctio notorio peccatori, qui nec petijt confessionem, nec vllum signum contritionis dedit, nam iste profitetur religionem christianam, in qua professione includitur illa volũtas generalis suscipiendi remedia quæ sunt instituta pro omnibus christianis in illo articulo necessitatis; at qui hoc est falsum, vt docet Diuus Antoninus in summa incipienti defecerunt part. 3. seu tract. 2. cap. 17. his verbis. Si autem non est diù confessus, vel quia notorius peccator incurrit subito in amentiam, vel mutitatem, vel infirmitatem, nec prius, nec post ostendit signa contritionis, nihil ei debet, nec Sacramenta, nec Ecclesiasticam sepulturam, ita ille, & ratio hoc suadet, nam vt supra dixi ad conferendum moribundo sensibus destituto, qui nec petijt confessionem, nec aliud signum contritionis dedit Sacramentum extremæ vnctionis, requiritur, quod minister prudenter iudicet suscipiens esse sufficienter dispositus per aliquem dolorem, et aliquo modo desideret, et petat hoc Sacramentum sibi conferri; atqui hoc non potest prudenter iudicari de publico peccatore in casu proposito : ergo voluntas illa generalis non semper sufficit ad conferẽdum moribundo Sacramentum extremæ vnctionis: ergo requiritur, quod prudenter iudicetur ex aliquibus indicijs, et circumstantijs occurrentibus in tali casu moribundum habere aliquem dolorem, et desiderium suscipiendi hoc Sacramentum; atqui de illo, qui catholicè vixit prudenter à Cõfessario censetur ritè dispositus per aliquem dolorem, et petere pro eo casu sibi impendi Sacramentum pœnitentiæ : ergo si in tali casu potest ei concedi Sacramẽtum extremæ vnctionis, potest etiam ei dari absolutio Sacramẽtalis pœnitentiæ sub cõditione.

89 Ad tertium argumentum respondet Eminentissimus Delugo supra num. 40. quod in praxi cõcedendum est, si repentina hostium aggressione milites spatiũ confitendi non habent, & dicãt ex corde se desiderare confessionem, & ex tunc absolutionem petere Sacramẽtalem, si in mortis articulo sint, posse in virtute illius voluntatis iam manifestatæ Confessarium absoluere milites, quos sine sensu moriẽtes inuenit, quia iam pro temporis angustia petierunt confessionem, & ostẽderunt desiderium confitendi meliori modo, quo poterant, debere tamen moneri omnes

ante prælij initium, ad habendũ dolorem de peccatis, quo se ad effectum absolutionis disponerent.

90 Fateor hanc esse optimam responsionem, tamen ex illa sumitur non inualidum argumentum in fauorem huius piæ sententiæ, quod sic formo ex doctrina Doctissimi Caramuel supra nu. 1319. ideo miles sensibus destitutus absolui potest, quia vult sic absolui si sine sensibus mori cõtingat; atqui omnes volumus eodem modo absolui: ergo absolui possumus, aut debemus, probo minorem: quia omnes volumus reddere securam nostram salutẽ æternam, & consequenter volumus ponere omnia media, quæ sunt necessaria ad salutem; atqui in tali casu Sacramentalis absolutio omnino necessaria est: ergo omnes volumus in articulo mortis Sacramentaliter absolui si sine sensibus mori contingat. Confirmatur: ideo miles potest absolui quando sensibus est destitutus, quia etiam si careat sensu, ante initium prælij dixit, si evenerit, vt ego careã sensu, volo sacramentaliter absolui, atqui Catholici omnes catholicè viuẽtes id extrinsecè dicũt: ergo etiã possunt Sacramẽtaliter absolui, maiorem concedit Eminentissimus Delugo, minorem probo, quia omnes christianæ actiones hominis Catholici catholicè viuentis sunt protestationes extrinsece quibus homo catholicus protestatur se velle medium ponere vnicum ad salutem æternam consequendam, quod est confessio: ergo nemo est, qui nõ significet extrinsicè, se velle cõfiteri, & absolui ante mortem.

91 Quartò potest probari hæc pia sententia authoritate Patris nostri Augustini tom. 6. lib. 1. de adulterinis coniugijs cap. 26. 27. & 28. vbi more scolastico quærens, an baptizari debeãt cathecumeni in vltimo vitæ constituti, qui morbo, seu aliquo sic oppressi sunt, vt quamuis adhuc viuant, petere tamen sibi baptismum, vel ad interrogata respõdere non possunt, hæc habet. Cathecumenis ergo in huius vitæ vltimo constitutis si morbo, aut casu aliquo oppresli sint, vt quamuis adhuc viuant petere tamen baptismum, vel ad interrogata respondere non possint, possit eis, quod eorum in fide christiana iam nota voluntas est, vt eodem modo baptizẽtur quo baptizantur infantes, & infra, si voluntas eius incerta est, multo satius est nolenti dare, quam volenti negare ita D. Pater noster August. cap. 26. ergo in simili casu poterit dari absolutio sacramentalis moribundo catholico catholicè viuenti: nam in vtroque Casu eadem ratio militat.

92 Ad hoc argumentum respondet Aegidius de Coninch. de Sacrament disp. 5. dub. 1. num. 29. ex verbis D. August. potius oppositum colligi, quia D. August. hic dicit eamdem esse rationem Sacramenti Baptismi respectu catechumeni, & Sacramenti pœnitentiæ respectu pœnitentis; sed illud non potest dari nisi ei, quem constat esse catechumenũ: ergo similiter Sacramentum pęnitentiæ non potest dari nisi ei, quem constat esse pęnitentem, quod sine aliquali eius confessione fieri nequit, hæc autem responsio non nocet piam sententiam, sed potius eam confirmat, quod sic probo ex doctrina D. August. quando constat aliquẽ esse catechumenum, si incidit in periculum mortis, & ita destitutus est sensibus, vt non possit vl-

lo

lo modo significare se dolere de peccato, aut cupere baptizari nihilominus debet baptizari, quia præsumendum est eum pęnitere, & baptismum desiderare in illo articulo tamquam mediũ necessarium suæ salutis æternæ, atqui bona, & inculpabilis vita hominis Christiani catholicè viuentis, est indicium probabilissimum interioris attritionis de suis peccatis, & desiderij confitendi sua peccata, & impetrandi beneficium Sacramentalis absolutionis in illo periculo, vtpotè medium necessarium suæ salutis æternæ: ergo sicut quando cõstat aliquem esse catechumenum debet ei in dicto casu extremæ necessitatis dari Sacramentũ baptismi, ita similiter quando constat aliquem catholicę vixisse debet ei impendi Sacramentalis absolutio in eodem necessitatis casu.

93 Alij autem Doctores, qui hanc piam sententiam substinent, affirmant absolutè, & absque restrictione aliqua moribũdum catholicum quantumcumque perditæ vitæ nullo dato pęnitentiæ signo sub conditione absoluendum; nam licet ad hoc vt moribundus in casu proposito possit absolui, requiritur, vt Sacerdos ex concurrentibus circumstantijs possit probabiliter credere illum esse dispositum ad absolutionem sacramentalem, & tunc temporis elicere actum contritionis, aut attritionis: quod vtique piè, & probabiliter credi potest etiã de existente in occasione proxima peccandi (v.g. de concubinario) cum præsumatur nemo immemor suæ salutis æternæ G. ad leg. Iuli repet. lib. si adde, cap. sancimus 2. quæst. 7. & alio, cui gratia Dei non deficiat in necessarijs: secus de eo qui in mortis articulum deueniat in actu ipso peccandi (v.g. in actu fornicãdi) sic enim probabiliter credi nequit illum esse dispositũ, quãuis simpliciter loquẽdo contingere possit, quod verè sit dispositus: nam ad faciendum Sacramentum requiritur materia moraliter certa: cuiusmodi in isto casu non censetur adesse ex cõmuniter contingentibus, ita Pellizzarius tom. 2. Manual. regu gular. tract. 8. cap. 3. sect. 2. sub sect. 2. num. 115. & alij.

94 Probatur primo ex D. Patre nostro Augustino vbi supra cap. 28. vbi sic ait Ego non solũ alios catechumenos, verum etiam ipsos, qui viuentium coniugijs copulati retinent adulterina consortia, cum saluos corpore in his permanentis nõ admittimus ad baptismum; tamen si desperati, & intra se pęnitentes iacuerint, nec pro se respondere potuerint, baptizandos puto, vt hoc etiam peccatum lauacro regenerationis abluatur. Ergo si licitum est in sentẽtia D. August. baptizare catechumenũ in adulterino coniugio mortis periculo præoccupatum saltem sub conditione, quamuis nulla dederit pœnitẽtiæ signa; quia tunc pręsupponitur intra se pęnitens, etiã erit licitum sacramentalem absolutionem impendere Catholicõ quantumcumque perditæ vitæ sit; etiã si sit in occasione proxima peccandi (v.g. concubinario) nullo dato pœnitentiæ signo; quia tunc debet præsupponi intra se pœnitens.

95 Secundo probatur ratione: nã apud omnes certum est attritum sine pœnitentiæ Sacramento si existit in peccato mortali dãnandum, cum ipso autem saluandum, vt docet Trident. sessione 14. cap. 4. atqui homines perdi-

tæ vitæ quorum cor induratum, ingenti conuersionis difficultate premitur, vt passim scripturæ, ac Patres monent possunt in extremis a misericordi Deo ad regnũ cęleste vocari, vt docet D. Pater noster August. lib. de prædestinat. contra Pelagianos, vbi sic inquit: Nouimus aliquos à iuuentute sua in omni scelere, & damnabilitate vsque ad ætatem decrepitam perdurasse, & repẽtè cælitus inspirata salute raptos esse ad regna cœlorum: ergo licet hoc rarissimè talis hominibus contingat, nihilominus omnibus in mortis articulo danda est absolutio Sacramentalis sub conditione, probatur consequẽtia, quia in hoc casu nulla fit iniuria Sacramento pœnitentiæ, si tales prædicti homines, & sceleratissimi absque vllo signo sub conditione absoluantur: ergo possunt, & debent absolui, antecedens probatur primo ex D. parente nostro August. lib. 1. de adulterinis coniugijs cap. 26. vbi ait non incredibile est in fine vitæ, baptizari catechumenum velle, verum etiam si voluntas eius incerta est, multo satius est nolenti dare, quam volenti negare. Secundo nam, vt communis docet sententia cum Sacramentum sub conditione ministratur, si non purificetur cõditio non adest voluntas conficiendi Sacramẽtum, atqui quod non ministratur, neque irreuerenter tractatur, neque irritatur: ergo ex eo quod sub conditione impendatur sacramentalis absolutio hominibus sceleratis, & perditæ vitæ in articulo mortis, etiam si nullum dent signum cõtritionis, aut attritionis nulla fit iniuria pęnitẽtiæ Sacramẽto.

96 Nec valet si dicas, quod impius agonizans, & vitiorum cęno consepultus, nullam verisimilem præbet internæ pœnitentiæ coniecturam, quare nullo dato pœnitentiæ signo, deficit materia sensibilis Sacramẽti pęnitentiæ, scilicet dolor internus sensibilis aliqua coniectura manifestatus, quæ coniectura desumitur à frequenter accidentibus, leg. in obscuris ff. de regulis iuris, quæ coniectura in casu proposito ex frequenter accidẽtibus non habetur, vix enim ex mille vnum conteri reperies teste D. Patre nostro Augustino, cuius hæc sunt verba: iusto namque Dei iudicio, in morte non recordatur sui, qui in vita oblitus est Dei. Cum autem coniectura à probabilibus oriatur, vt ait Menochius de præsumpt. lib. 1. quæst. 7. num. 26. in casu proposito non adest coniectura aliqua contritionis aut attritionis, quæ essentialiter requiritur, vt possit dari tali moribundo sceleratæ, & perditæ vitæ absolutio Sacramentalis sub conditione. Deinde: quia si quæ coniectura adest, ea est leuissima, nam vt docet Alensis 3. part. quæst. 45. memb. 7. ea est leuissima coniectura, seu præsumptio; quando parua adsunt signa pro ipsa, & multa in oppositum, præterea leuis coniectura insufficiens est adiudicandum, cum nullis probabilibus fundetur rationibus, vt docent Glosa verb. indicijs in leg. finali C. familiæ erciscundæ, Bart. in leg. finali nu. 7. de quęst. communis sententia Iulius Clarus §. finali quæst. 22. initio, Menochius lib. 1. de præsump. quæst. 91. num. 3. Farinacius in praxi 2. tom. quæst. 37. num. 13. & tom. 3. quæst. 86. num. 95. D. Thomas 2. 2. quæst. 60. art. 3. in corpore, itaque cum rarissimè accidat sceleratos homines in

in exitu vitæ interius pœnitere: etiam si verè peniteant, tamen nulla apparet sensibilis, ac probabilis coniectura, quare deficit dolor sēsibiliter manifestatus, & sic deficit Sacramenti materia; vnde irrita est absolutio, quamuis sit dolor internus.

97 Hoc inquam non videtur satisfacere: nam contra arguit primo Angelus Maria Verricelli in suis qq. moral. tract. 6. de absolutione moribundi quæst. vnica sect. 12. num. 87. quia licet nulla sit coniectura interni doloris in catechumeno adulterino thoro agonizante, nihilominus in sententia Diui Augustini debet baptizari: ergo etiam impendi debet absolutio Sacramentalis homini catholico moribundo quamtumuis perditę vitę sit, etiā si nullum dederit signum cōtritionis, seu pœnitentiæ cum in vtroque casu eadem ratio militet. Secundo arguit, quia dupppliciter accipiēda est finalis perditorum hominum impęnitentia, primo, quia vix ex centum millibus vnus perfectè conteritur, quod sanè verissimum est; quia nec mortis angustia, nec phantasmatum confusio, & perturbatio; nec fluctuantium cogitationum procella, nec domesticarum rerum, ac filiorum sollicitudo, nec diuturnus peccandi vsus, nec dęmonum grauissimè tentantium, ac quandoque visibiliter apparentium agmen; nec tenuissimum excitantis gratiæ auxilium; nec temporis breuitas, præsertim, nec dilectionis Dei super omnia, veram perfectamque contritionem miserrimis permittit. Secundo accipitur formalis impęnitentia, itaut neque imperfectè doleant, quod videtur certè esse falsum, nam vt dicitur prouerbior. 1. Inuocabunt, & Dominus non exaudiet, manè consurgent, & non inuenient, hæc autem imperfecta impenitentia, in sceleratis hominibus nō rara, sed frequentissima est testante experientia: mox enim cum possunt clamant confessionem, postulāt Sacerdotes, anhelant Sacramēta: ergo adest sensibilis, & probabilis cōiectura de imperfecto interno dolore; talisque coniectura probabilis est cum sit ex communiter accidentibus, vt docet D. Anselmus explicans illa verba Matthæi, Domine, Domine aperi nobis, quibus respōdet Dominus nescio vos, tunc inquit Anselmus: erunt peccata accusantia à dextris: à sinistris infinita dęmonum turba: subtus horrendum chaos inferni superius Iudex iratus.

98 Secunda sententia absolutè negat talem moribundum, qui nullum pœnitentiæ dedit signū fore absoluendum sub conditione, ita Vasquez de pœnitent. quæst. 91. Henriquez lib. 6. cap. 10. nu. 8. Aegidius de Coninch disp. 5. num. 18. & disp. 7. num. 96. dicens contrarium non videri probabile Layman tract. 6. cap. 12. num. 4. Luzzius de pęnitent. quæst. 9. art. 2. disp. 30. dub. 1. ad 3. Eminētissimus De Lugo disp. 17. de Sacrament. pœnit. num. 39. Reginaldus, Bellochius, Pitigianus, Fraz, Malderus, Naldus, & alij, quos refert, & sequitur Diana par. 3. resol. 8. & part. 4. tract. 4. resol. 92. & part. 9. tract. 6. resol. 20. Fr. Frāciscus Felix in sua tentatiua cōplutensi tract. 4. cap. 3. num. 1. qui oppositam sentētiā improbabilem vocat.

99 Probatur primo hæc sententia: quia contritio saltem imperfecta hoc est attritio ordinis super-

per naturalis est pars essentialis materialis Sacramenti pœnitentiæ, vt constat ex Concilio Trident. sessione 14. cap. 3. vt omnes Doctores contra Durandum in 4. dist. 16. quæst. 1. cōcedunt; atqui contritio, seu dolor quamuis verè adesset in moribundo nulla exhibēte signa non est sensibilis: ergo neque Sufficiens, vt ei à Sacerdote Sacramentalis absolutio impendatur, minor patet, quia actus internus ex se est insensibilis, & fit sensibilis per actum externum, nempè per Cōfessionem, ab ipso actu interno imperatum; atqui in moribundo sensibus destituto, vt supponitur nullus est actus externus: ergo talis dolor est omnino insensibilis. Consequentia autem probatur: quia cum Sacramentum sit signum sensibile, debet habere materiam sensibilem, & formam sēsibilem, atqui in tali moribundo dolor est omnino insēsibilis, tam per se vtpotè internus, quàm per accidens, quia non fit sensibilis, per aliquod signum externum: ergo moribūdus, qui nec petijt Confessionem nec vllum pœnitentiæ signum dedit non præbet materiam sufficientem Sacramenti pęnitentię: ergo nullo modo debet ei impēdi à Confessario absolutio Sacramentalis, hæc vltima consequētia patet ex prima; nam aliàs posset dari Sacramentum validum & formatum absque materia parte illius essentiali cum sola forma, quod est manifestè falsum, prima verò consequentia probatur, (scilicet, quod dolor insensibilis, & nullo modo per externū signum factus sēsibilis nō sit apta materia Sacramenti pœnitentiæ) ex D. Thoma 3. part quęst. 90. art. 2. ad primum vbi ait, materiam huius Sacramenti esse actus pœnitentis, vt exterius apparentes. His verbis, ad primum ergo dicendum, quod contritio, secundum essentiam quidem est in corde, & pertinet ad interiorem pęnitentiam, virtualiter autem pertinet ad exteriorem pœnitentiam, in quātum scilicet explicat propositum, confitendi, & satisfaciendi, quam doctrinam tradit etiā Doctor Angelicus in 4. dist. 14. quęst. 1. art. 1. ad primum ergo, &c.

100 Secundo probatur. Confessio est materia partialis Sacramenti pœnitētiæ, & consequēter est de essentia illius; atqui in moribundo nulla præstante signa nequit omnino esse aliqua confessio, ergo nullo modo est capax absolutionis Sacramentalis etiam sub conditione, maior est expresè ex Concilio Tridēt. dicta sessione 14. art. 3. vbi, sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius pœnitentis actus nempè contritio, confessio, & satisfatio, vnde omnes docent, quod contritio, & confessio ita spectant ad substantiam Sacramenti pœnitētię, vt sint etiam de essentia illius, satisfatio autem quæ à Sacerdote imponitur est pars integralis tantum, & consequenter sine qua existente, saltem in re potest salua persistere essentia Sacramenti pœnitentiæ, vt docet D. Thomas in 4. dist. 16. quęst. 1. art. 1. & 3. part. quęst. 84. art. 2. & quęst. 90. art. 2. in corpore. Minor verò probatur, nam confessio est actus exterior à virtute pœnitentiæ elicitus; atqui in tali moribundo, omninò abest actus exterior à virtute pœnitentiæ, elicitus, ergo nulla adest in eo peccatorum confessio, & consequēter non est capax absolutionis Sacramentalis, etiam sub cōditione.

Ter-

Digitized by Google

101 Tertio probatur; Sacramentũ pœnitentiæ est verè, & propriè iudicium cuius pars essẽtialis est confessio, seu accusatio; atqui in moribundo sensibus destituto, qui nullum dedit signum pœnitentiæ nulla datur accusatio: ergo non potest Sacerdos tamquã verus Iudex iudicialiter cognoscere de eius contritione, & cõsequenter nequit sententiam absolutionis pronunciare. Patet, nam Iudex nequit procedere, vt Iudex, nisi accusator præcedat, vel in specie accusans de delicto in particulari, vel certè imploret eius officium, & nullus iudicare potest, nisi de ijs, quæ iudiricè noui; maior autem expressè habetur in Concilio Trident. sessione 14. cap. 5. & canone nono vbi definitur esse verè, & propriè iudicium, & Sacerdotes verè esse iudices, qui iudiciũ hoc in cognita causa exercere nõ possunt.

102 Quarto probatur ex Concilijs Cartaginens. & Arausican. Concilium autem Cartaginense 3. canone 34. refertur in canone ægrotantes 75. de consecrat. dist. 4. sic habet ægrotantes si pro se respondere non possunt, cum voluntatis eorum testimonium sui dixerint baptizentur, similiter, & de pœnitentibus agendũ est, & Cõcilium Cartaginense 4. canone 76. refertur in canone, is qui pœnitentiam in infirmitate petit, si casu dum ad eum Sacerdos inuitatus venit, oppressus infirmitate obmutuerit, vel in phrænesim versus fuerit, dent testimonium, qui eum audierunt, & accipiat pœnitentiam, deinde Concilium Arausicanum primum canone 12. inquit: subito obmutescens (pro vt statutum est) baptizari, aut pœnitentiam accipere potest, si volũtatis præteritæ testimonium aliorum verbis habet, aut præsentis in suorum. ergo ex Conciliorũ dispositione constat moribundum, qui nulla dedit pœnitentiæ signa nõ deberi à Sacerdote absolui.

103 Ex his sententijs, hanc secundam semper iudicaui speculatiuè veriorem longeque probabiliorem (si inter duas opiniones probabiles vna alia probabilior dici valeat de quo mihi maximũ dubium est) primam tamen existimo, vtpotè probabilem non solũ ab extrinseco propter graues Doctores, qui eam tenent, sed etiam ab intrinseco ob rationes efficaces in quibus fundatur, in praxi obseruari debere, & practicari. Quam Pater Leander vbi supra §. vltimo affirmat in ocurrenti casu semel, atque iterum ipse Romæ practicasse, & ego in Ciuitate Gadicensi anno 1649. vbi Sacramẽta infirmis contagij pestis infectis administraui hanc opinionem piam secutus iterum, atque iterum moribundis sensibus destitutis nulla dãtibus pœnitentiæ signa mihi constante esse probatæ vitæ, & catholicè vixisse impendi sub conditione absolutionem Sacramentalem, & in hac pia opinione magis me confirmauit sequens casus, inter aliòs infirmos vulneratos pestilenti contagio, quadam nocte inueni quemdam moribundum sensibus destitutum, & à me facta exacta informatione non inueni prædictum moribundum me abiente perijsse confessionem, neque aliquod signum pœnitentiæ fecisse, nec me præsente aliquod pęnitentiæ signum exterius fecit, ego autem vt mihi moris erat, hunc sub cõditione Sacramentaliter absolui, & Sacramentum extremæ vnctionis administraui, post duodecim autem circiter horis iterum à consan-

sãguineis prædicti infirmi fui vocatus, eumque inueni recuperatis sensibus, qui mihi asseueranter affirmauit, quod dum erat in illa agonia constitutus internè dolebat de suis peccatis, & maximè desiderabat ea confiteri si posset; hanc piam opinionem præter superius allegatos, tenent Iansenius penes Lessiũ in 3. part. D. Thomæ quæst. 9. art. 2. dub. 2. num 20. Raynaudus de martirio part. 2. cap. 3. num. 7. vt refert Diana part. 9. trac. 6. resol. 20.

104 Ad fundamenta illorum Doctorum, qui affirmant posse Cõfessarium absoluere moribundũ perditæ vitę, qui nullum pœnitentię signum dedit, respondetur ad primum desumptum ex authoritate D. Patris nostri August. respõdeo admissa authoritate D. August. de administrando Sacramento Baptismi catechumeno adultero destituto sensibus, qui nullum dedit signum, & negãdo de catholico perditæ vitæ, nã catechumenus, eo ipso quod catechumenus est præsumitur probabiliter (vt inquit pater noster August.) quod habeat desiderium, & voluntatem recipiendi baptismum, & propositum non permanendi amplius in adulterino statu post receptũ Baptisimum. verba D. August. hæc sunt: Quis enim nouit vtrũ fortassis adulterina carnis illecebra vsque ad baptismum statuerat detineri? Si autem ab illa desperatione recreati potuerint viuere, aut facient, quod statuerint, aut edocti obtemperabũt, aut de contemptoribus fiet, quod fieri etiam de baptizatis talibus debet, de catholico autem perditæ vitæ non præsumitur probabiliter in tali mortis agonia habere contritionem, aut attritionem supernaturalem, quæ est materia Sacramenti pœnitentiæ, nam licet aliqua adsit coniectura in catholico perditæ vitæ, ea est leuissima, quæ non sufficit, vt Sacerdos licitè possit ei beneficium Sacramentalis absolutionis impendere, nam, vt optimè notant Doctores nu. 95. citati, ea est leuis coniectura, seu præsumptio, quando parua adsunt signa pro ipsa, & multa in oppositum, vt contingit in nostro casu de catholico moribundo perditę vitę, qui nullum contritionis signum dedit, quare non est sufficiens ad ferẽdum iudicium in tribunali Sacramentalis confessionis.

105 Ad Secundum respondetur responsione ibi posita, ad id autem, quod in contra arguitur respondetur: ad primum respondeo primo negando suppositum antecedentis; supponit enim in catechumeno adultero, qui destitutus sensibus pro se respondere non potest nullum esse signum probabile ratione cuius debeat, à Sacerdote baptizari, quod falsum est, nam eo ipso quod est catechumenus potest præsumi probabiliter, quod habet desiderium recipiendi Baptismum, & quod voluntas illius existendi in adulterino statu nõ erat absoluta, sed quod solum habebat voluntatem persistendi in tali statu vsq; ad baptismi tẽpus, & non amplius, vt ex D. Patre nostro August. dixi numero præcedenti, & ita debet baptizari, quare neganda est consequentia propter rationem datã in dicto num. 103. vel secundo respondetur concesso antecedẽti, negando consequentiam: & ratio disparitatis est, quod cum contritio non sit pars essentialis Sacramenti Baptismi, sed solum dispositio necessaria ad eius effe-

ctum

ctum recipiẽdum nullum est inconueniens, quod sub conditione detur Baptismi Sacramentum Catechumeno illo adultero, qui nullum dedit pœnitentiæ signũ, nec fit aliqua iniuria Sacramento Baptismi, cum in illo casu detur vera materia Sacramenti, & vera forma, & quoad effectum ab ipso Sacramento pręstandum, apponatur cõditio, quod si detur in re in ipso subiecto, pręstabit, effectum gratię regenerantis, si verò non detur, illũ nõ pręstabit, ex quo nulla infertur iniuria Sacramẽto facta, secus autem est in Sacramento pœnitentię, cuius pars essentialis pręcipua materialis, est contritio, seu attritio ordinis supernaturalis & confessio, vt in resolutione prima diximus, & cum non liceat Sacerdoti impendere formam Sacramẽtalem, vbi non est materia Sacramenti determinata saltẽ probabiliter, hinc est, quod Sacerdos non debet concedere absolutionem Sacramẽtalis pęnitentiæ, Catholico moribundo perditę vitę, quia illũ habere non pręsumitur probabiliter cõtritionem, seu attritionem supernaturalem suorum peccatorũ, nec accusationẽ, quæ est materia necessaria Sacramẽti pœnitentię, sed potius oppositum pręsumitur, vt diximus num. 95.

106 Ad secundam instantiam respondetur negando, quod ex frequenter accidentibus colligi possit probabiliter, quod pręd icti homines perditę vitę generaliter in mortis articulo habeant interiorẽ attritionem suorum peccatorum, quę sufficiat, vt eis à Sacerdote possit absque magno scrupulo concedi absolutio sacramentalis: nam vt inquit D. August. vt supradiximus, predicti homines perditę vitę iusto Dei iudicio in morte non recordantur sui, qui in vita obliti sunt Dei, quę verba non solum de perfecta contritione, sed etiam de imperfecta, ordinis supernaturalis intelligi debent, saltem generaliter loquendo, quare non adest coniectura sufficiens ex frequenter accidentibus in tali casu, ex qua Sacerdos colligere possit prędictum moribundum perditę vitę habere pęnitentiam internam sensibilẽ: ergo cum deficiat in prędicto casu materia sensibilis Sacramenti pœnitentię nempè dolor sensibilis, aliqua coniectura probabili manifestatus, nequit predictus moribũdus in tali casu à Sacerdote sacramentaliter absolui quare nullo modo adhereo sententię Patris Thomę Tãburini, asserentis in methodo expeditę confessionis lib. 2. cap. 10. §. 1. num. 12. quod homo Catholicus, qui in actu peccaminoso v. g. fornicationis sẽsibus destituitur, potest à Sacerdote sacramentaliter absolui. Cuius Doctoris hęc sunt verba; sed ego sub prędicta conditione vix illum regulariter sine absolutione dimitterẽ, non quia velim absoluere non dispositum; sed quia rarissimè euenit, vt tam citò sensibus quis, dum actu peccat, destituatur: ita vt vicinus morti non velit suę saluti consulere per aliquam attritionem, ita ille: huic autem opinioni non adhęreo; quia in tali casu nullum datur indicium, seu coniectura probabilis excõmuniter accidentibus, ex qua Confessarius possit probabiliter iudicare prædictum moribundũ, qui in ipsa occasione peccati subitò destitutus est sensibus, habere attritionem supernaturalem, & accusationẽ suorum peccatorum, quæ necessaria est, vt Con-

fessarius licitè possit ei sacramẽtalem absolutionẽ sub cõditione impẽdere; imò oppositũ ex communiter in tali casu accidentibus plusquã probabiliter inferri debet, vt ex supradictis cõstat; & ita idem esset concedere supradicto moribundo Sacramentalem absolutionem sub conditione, ac velle absoluere subiectum non dispositum. Quare non expedit sub pietatis specie in re tanti momenti operari contra communẽ omnium Theologorum sententiam oppositum asserentium.

107 Pater Angelus Maria Verricelli, qui dicto tract. 6. qq. moral. per totum hanc difficultatem per distinctas sectiones examinat, quamuis partem negatiuam substineat affirmans sect. 16. num. 98. assertione quarta; dubium sibi esse, an affirmatiua opinio sit probabilis ab extrinseco, & ideo ipse non auderet asserere hodie esse probabilem affirmatiuam opinionem, saltem per principia extrinseca; nihilominus ad fundamenta secundæ sententiæ respondet solutionibus (vt ipse fatetur assertione quinta) a se excogitatis, ad primum respondet concessa maiori, negando minorem, ait enim sect. 4. num. 12. assertione 1. quod agonia Catholici est probabile signum, eũ in tali actu interius conteri, desiderare Sacramentum peniteñtiæ, illudque petere velle si posset: siue quia tempore agoniæ habet vsum rationis; siue quia paulo ante agoniam habens vsum rationis aduertebat se esse morti proximum; quare probabile est, quod tũc ingemuerit, ac ex corde pænitens desiderauerit confessionem, quod probat primo; quia id dicitur probabile, seu verisimile, quod plerumque fieri solet, leg. in obscuris ff. de Regulis iuris, sed fere omnes Catholici moribundi instantis mortis periculo territi, interius dolent desiderant Sacramenta petuntque si possunt confessionem: ergo probabile est, hunc agonizãtem etiam interius conteri, ac desiderare pœnitentiæ Sacramẽtum. Secundo probat: quia huiusmodi moribundus sepelliendus est sepultura Ecclebastica, quamuis nulla dederit pœnitentiæ signa, præsumitur enim decessisse contritus; vt de expirante in actu venereo, docet Diana part. 5. tract. 3. Resol. 99. & de occiso à marito in adulterino cõplexu, docet Sanchez in selectis disp. 36. num 3. deinde quia tales excomunicati nullo dato pœnitentiæ signo sunt absoluendi ab excomunicatione, quia præsumuntur intra se pœnitentes, atque optantes absolutionem, vt tenet Diana part. 7. tract. 10. resolut. 10. ergo etiam possunt sacramentaliter absolui. Probatur consequentia: nam Sacramentum pœnitentiæ institutum est ad modum iudicij, ac est verum, ac propium iudicium, vt cõstat ex Concilio Trident. sessione 14. de Sacramento pœnitentię cap. 5. & canone 9: atqui in iudicio externus Catholicus agonizans etiam nullo præstito signo, absoluitur ab excomunicatione, vt possit gaudere sepultura Ecclesiastica, & in loco sacro sepelliri: ex eo quod præsumitur contritus; ergo si Agonia Catholici est sufficiens signum contritionis in iudicio interno, erit etiam in iudicio interno Sacramentali, sensibile signum contritionis, vt possit sub conditione, absolui à peccatis.

108 Hæc autem responsio non satisfacit: quia vel dictus Pater Angelus Maria Verricelli loquitur de

de Agonia Catholici moribundi præcisè, & formaliter quatenus agonia mortis, vel loquitur non de agonia præcisè sumpta, sed de illa coniuncta cum vita catholicè acta à viro catholico moribũdo. Si loquitur de Agonia catholicè præcisè in ratione agoniæ, quæ Agonia mortis est, falsum est asserere ipsam esse sensibile signum probabile interioris contritionis, & confessionis sacramentalis, seu accusationis peccatorũ, quæ sufficiat ad impendendam moribundo cuicumque catholico absolutionem sacramentalẽ sub conditione, vt probauimus num. 104. & 105. alias Sacerdos teneretur dare sub conditione absolutionem sacramentalẽ moribundo catholico perditæ vitę, imò illi, qui in ipsa actuali occasione peccandi, nempè in actu venereo destitutus est sensibus, quod est contra omnium Patrũ, & Theologorum doctrinam, & vt benè notat Cardinalis Eminentissimus Lugo disp. 17. sect. 3. num. 40. non expedit in re tanti momenti sub pietatis specie sapere, plusquam omnes nostri Sãcti Patres, sed obseruare terminos, quos apposuerũt nobis; nec probationes in dicta responsione positæ aliquid conuincunt: non prima, nam concessa maiore, neganda est minor generaliter loquendo: nam in catholico moribundo perditæ vitæ, licet possint esse aliqua inditia interioris contritionis, ea sunt leuissima, cum adsint parua signa pro ipsa contritione, & multa in oppositum, vt supra dixi num. 103. 104. & 105. & ideo non debet ei concedi absolutio Sacramentalis, quia leuis illa coniectura pęnitentiæ est insufficiens ad iudicandum in foro interno sacramentalis pœnitentiæ, vt supra diximus. Ad secundam probationem respõdeo, quod licet peccatoribus publicis absque signis pœnitentiæ moriẽtibus, de iure communi deneganda sit sepultura, modo tamen contraria cõsuetudine illud ius abrogatum est, & illis est concedenda sepultura Ecclesiastica, ex hoc tamen non sequitur, quod illis sit etiam concedenda sub conditione Sacramentalis absolutio, nam in dictis hominibus perditæ vitæ, qui in mortis articulo nullum dederunt pœnitentiæ signum, deest materia necessaria, etiam probabilis Sacramenti pœnitẽtiæ, nempè cõtritio sensibilis per confessionem manifestata, quæ necessaria est vt Sacerdos possit licitè in tribunali sacramentalis pœnitentiæ proferre sententiam sacramentalis absolutionis, ad id autem, quod additur de absolutione ab excõmunicatione, Respondeo omittendo antecedens, & negando consequentiam: ad cuius probationem concesso antecedenti negãda est consequẽtia, disparitas autem est manifesta, quia absolutio à censuris fit extra Sacramentum, & etiam confertur absenti, vt docent Bossius de conscientia tom. 2. titulo 5. de absolutione in articulo mortis §. 4. num. 38. Suarez de censuris disp. 7. sect. 6. num. 7. Caspensis in curso Theologico tom. 2. disp. 2. sect. 13. num. 140. Sacramentum autem pœnitentiæ cum petat essentialiter actus internos pœnitentis tamquam materia, necessarium est, quod fiant manifesti per cõfessionem, seu accusationem saltem virtualem; vel per aliud signum sensibile Confessario notum, quod non inuenitur in catholico homine perditæ vitæ, qui nullum signum interioris pœnitentiæ de-

dedit, ex quo patet responsio ad probationẽ cõsequentiæ, si verò loquatur Verricelli nõ in ipsa agonia mortis præcisè sũpta; sed prout coniuncta cum bona vita catholicè acta ab ipso moribundo catholico, nihil nouum dicit, nam ipsamet vita catholici, catholicè acta, est probabile signũ interioris attritionis, & accusatio virtualis suorum peccatorũ, & consequenter sufficiẽs, vt possit Confessarius ei impendere in illo casu extremæ necessitatis sacramentalem absolutionem, vt nos supra probauimus cum authoribus primæ sententiæ.

109 Ad secundum respondet prædictus Pater Angelus Maria sect. 6. concedendo maiorem, & minorem, & negando consequentiam: quia ad essentiam compositi physici, vel moralis sufficit sola materia partialis, cum forma; quamuis deficiat altera pars materiæ, nam licet materia sit de essentia cõpositi, tamẽ aliqua pars materiæ (saltem minus præcipua) nõ est de essentia compositi, sed spectat tantum ad integritatem: quare sine illa habetur compositum, quod sic ostẽdit à priori: nam vt docet Caietanus 3. part. quæst. 90. art. 2. pars dupplex est, essentialis, & integralis, & licet sine parte essentiali sacramentum nullum sit, tamẽ sine parte integrali Sacramentum verum est, licet imperfectum. Sicut in composito physico hominis si deficiat anima, aut corpus deficit homo, at verò si solum deficiat manus, est verus homo, sed mancus; atqui quando adest materia partialis, & forma, tunc habentur duæ partes essentiales compositi, nẽpè materia, & forma: ergo quãuis deficiat altera materia partialis, saluatur essentia compositi physici, vel moralis: ergo quãuis deficiat confessio sacramentalis, dum adsit contritio, vel attritio sensibilis cum forma, saluatur essentia Sacramenti pœnitẽtiæ, cum autem in catholico moribundo sensibus destituto, supponatur habere saltem attritionem sensibiliter manifestatã per ipsam mortis agoniam, posita à Sacerdote forma sacramentalis absolutionis, saluatur essentia Sacramenti pœnitentiæ, licet nõ integra, & si illi obijcias, quod licet quando adsit altera tantum partialis materia cum forma tũc habetur compositum; quando materia partialis, quæ deficit, non est ex partibus præcipuis materiam integrantibus, non autem quando est præcipua pars integrans materiam compositi; atqui confessio est præcipua pars Sacramenti pœnitentiæ, quare antonomasticè Sacramentum confessionis vocatur; ergo deficiente materia partiali confessionis, contritio sensibilis cum forma, non sufficit ad essentiam Sacramenti. Respondet haberi essentiam compositi physici, vel moralis, quamuis deficiat aliqua pars æque, vel saltem minus præcipua integrans materiam, dummodo adsit altera pars materialis partialis saltem magis principalis simul cum forma, quia pars materiæ (saltem minus principalis) non est de essentia compositi; atqui inter partes integrantes materiam Sacramenti pœnitentiæ, principalior est cõtritio; nam propter quod vnum quodque tale, & illud magis: ideo enim confessio est pars Sacramenti, quia à contritione procedit, ergo multo magis ipsa contritio est pars Sacramenti, quod expressè docet D. Thomas 3. part. quæst. 90. art. 3. vbi ait con-

Digitized by Google

contritionem esse partem præcipuam, & continere virtute totã pœnitentiam, ac se habere tamquam fundamentum, quod quodammodo virtute continet totũ ædificium.

110 Sed licet hæc solutio multa dicat vera, & probabilia, displicet tamen primo: quia aliqua peccatorum externa confessio saltẽ virtualis ad essentiam huius Sacramenti, ita est necessaria, vt nullo vmquam casu sine ea possit consistere; atqui non semper in quocumque moribũdo sensibus destituto, qui nullum pęnitentiæ signum dedit, potest Cõfessarius probabiliter iudicare illum habere contritionem etiam imperfectam, & accusationem saltem virtualem suorum peccatorum, seu desiderium sacramentalis cõfessionis: ergo prædicta solutio non est generaliter, seu vniuersaliter vera, maior probatur, quia confessio saltem in desiderio est pars essentialis Sacramenti pęnitentiæ, atqui nulla res potest cõsistere absque sua parte essentiali, in nullo casu etiam grauissimæ necessitatis potest dari Sacramentum pęnitentiæ absque aliqua externa confessione, seu accusatione peccatorum, probatur consequentia: quia casus necessitatis non mutat essentiam Sacramenti; aliàs si validè daretur Sacramentum pęnitentiæ absque aliqua confessione in casu necessitatis, posset etiam id fieri validè extra necessitatem, quod est apertè falsum, minor verò constat ex supradictis nam in moribũdo Catholico perditæ vitæ, qui nullum signum pœnitentiæ dedit, non datur aliquod indicium, vel coniectura probabilis contritionis, vel attritionis supernaturalis, nec confessionis, seu accusationis saltem virtualis suorum peccatorum, vt ex supradictis constat; Secundo: quia supponit Pater Angelus Maria Verricelli pro fundamento prædictæ solutionis vnũ falsum suppositum nempè, quod agonia ipsa Catholici est, vniuersaliter loquendo signum sensibile, seu indicium probabile contritionis interioris, vt probaui nu. 107.

111 Quare ad argumentum aliter respondeo: dico igitur, quod si sermo sit de moribundo catholico perditæ vitæ, vel de eo, qui in ipso actu venereo destitutus est sensibus, & nullum dedit signũ pęnitentiæ, concedo totum argumentum. Si vero sermo sit de moribundo Catholico, catholicè viuente concessa maiore, distinguenda est minor, in moribundo nulla præstante signa, nequit esse aliqua confessio actualis, cõcedo minorem: nequit esse aliqua confessio saltem virtualis, & in desiderio, nego minorem, nã bona vita à viro Catholico acta est indicium probabile, non solum contritionis in illo euentu, sed etiam desiderij confitendi, si possit, quod totum imperatur à virtute pęnitentiæ, ex quo patet ad probationem minoris, & ita neganda est consequentia.

112 Ad tertium argumentum respondet Pater Angelus Maria Verricelli sect. 18. num. 50. ipsã agoniam Catholici esse sensibilẽ coniecturam internæ accusationis, ac voluntatis moribundi, atque desiderij subijciendi se clauibus, ac Sacramenti pœnitentiæ, atque ita ipsam agoniam Catholici quatenus est sensibilis coniectura interni doloris, & accusationis internæ, æquiualere formali accusationi, quod sic demonstrat: nam multi probabiliter docent, quod quamuis infirmus in phrenesim lapsus absol-

solui non possit; etiam si sanus esset, & nihil de mortis periculo cogitaret, pectus secundum morem. pulsaret, aut subleuans ad Cęlum oculos diceret miserere mei Deus, quia tunc hæc non dicerentur in ordine ad Sacramētalem absolutionem, nec essent coniectura accusationis, & voluntatis subijciendi se clauibus: tamen si morti vicinus talia dedit, cum plura verba proferre nō posset, tunc pręsumptio est, quod sacramentalem absolutionem à Sacerdote per hæc signa petijt, ita Layman lib. 5. tract. 6. cap. 8. num. 4. Zambranus de casibus tempore mortis cap. 4. dub. 2. sect. 4. Pharaonius de Sacramēt. pœnitent. tract. 1. sect. 16. casu 25. Capeauille de Sacramentis ministrandis tempore pestis cap. 3. quæst. 11. Diana part. 3. tract. 3. resol. 2. Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnitent. disp. 17. sect. 2. num. 30. & ego addo his authoribus, Sanchez in selectis disp. 44. num. 35. Leandrum de sacrament. part. 1. tract. 5. de pœnitent. disp. 5. quæst. 42. qua doctrina supposita sic arguit dictus Pater Angelus Maria Vericelli; illa signa tunsionis pectoris, & cætera, quia in his circūstantijs agoniæ, sunt sensibiles, & probabiles coniecturæ internæ accusationis, doloris, ac voluntatis subijciendi se clauibus; ideò ęquiualent formali accusationi, seu formali confessioni, quare tunc moribundus poterit sub conditione absolui: ergo agonia catholici, quia est sensibilis, ac probabilis coniectura internæ accusationis, doloris ac voluntatis subijciēdi se clauibus, ideo æquiualet formali accusationi, seu formali confessioni, quare tunc moribundus poterit sub conditione à Sacerdote absolui. 113

Ex qua doctrina infert Vericelli num. 53. quod ipsa agonia catholici, quia est sensibilis coniectura internæ accusationis, ac proinde ęquiualet formali accusationi; ideo sufficit ad verum iudicium sacramentale exercēdū, & proferendam sacramentalem absolutionem per modum sententię; nam Sacerdos accedens ad moribundum vt absoluat, iudicialiter cognoscit de coniecturata interna accusatione, seu de presumpta, & verisimili voluntate subijciendi se clauibus, quod sic probat: quia non plus requiritur ad sacramentale iudicium, quam ad iudicium Forēse; atqui ad iudicium Forense sufficit cōiectura delicti, quę ęquiualet accusationi, & ad ferendam sentētiam: ergo etiam in foro interno, & in iudicio sacramentali, ipsa agonia catholici, quę est sēsibilis coniectura internę accusationis, & æquiualet formali accusationi, seu confessioni, atque adeo sufficit ad essentiam iudicij sacramentalis, & ad proferendā Sacramentalem absolutionis sētentiam: ergo etiam sufficit ad hoc vt Sacerdos habeat iudicialem cognitionem ortam à coniecturata interna accusatione, probatur hęc vltima consequētia: quia illa est iudicialis cognitio, quę est à Iudice, vt Iudice; atqui tunc Sacerdos tamquam Iudex, idest prolaturus absolutionis sacramentalis sententiam accedit ad moribundum, nam tunc in moribundo considerat omnes illas coniecturas, nempè eum esse catholicum, & agonizantem, ex quibus coniecturis sensibiliter arguit internam voluntatem subijciendi se clauibus: ergo ea cognitio coniecturarum est verè, & propriè iudicialis, quia est à Iudice prolaturo sētētiam.

Hęc

114 Hęc autē solutio sicut & precedentes fundatur in illo principio falso, scilicet, quod Agonia Catholici formaliter, vt talis est, est coniectura sensibilis internę accusationis, & voluntatis moribundi subijciendi se clauibus Ecclesię: quare concesso antecedenti argumenti Patris Verricelli neganda est consequentia: nam tunsio pectoris, ideo in ijs circumstantijs agonię ęquiualet formali accusationi, seu formali confessioni: quia est actio libera, & imperata à virtute pœnitentię, atqui ipsamet agonia Catholici, non est actio libera imperata à virtute pœnitentię: ergo ipsamet agonia non ęquiualet formali confessioni, nec valet responsio Patris Verricelli, quam adhibet ad hanc rationem, scilicet, quod licet agonia Catholici si vt agonia consideretur, non ęquiualeat formali confessioni; si tamen consideretur agonia Catholici, quatenus est signum sensibile, ac probabile interni doloris, & contritionis ęquiualere optimè formali confessioni: quia agonia Catholici quamuis non sit actio libera, & imperata à virtute pœnitentię: tamen prout est sensibile; & probabile signum interni doloris, ac desiderij confitendi (iuxta communiter accidentia in agonizantibus Catholicis) ipsa agonia ita considerata, est signum internæ actionis liberè imperatæ à virtute pœnitentiæ; imo est immediatum signum probabile ipsius pœnitentiæ; quamuis non sit signum liberum, hæc inquam solutio non valet; nam manifestè inuoluit petititionem principij, quod enim inquirimus est quare agonia Catholici, vt agonia Catholici est sit coniectura sēsibilis, & probabilis interni doloris, ac desiderij confessionis, vt possit ęquiualere accusationi, seu confessioni formali; atqui tu dicis hoc ita esse, quia agonia Catholici est: ergo manifestè petis principium, nam licet verum sit quod si loquamur de Catholico Agonizante probatæ vitæ in ipso reperiri indicium, seu coniectura probabilis, & sensibilis internæ contritionis, & confessionis desiderij, quæ ęquiualet cōfessioni formali, hoc tamen non colligitur ex ipsa agonia Catholici, vt agonia catholici est, sed ex ipsa vita catholicè ante acta ab ipso Catholico, agonizante, vt supra probauimus cū authoribus primæ sententiæ, sistendo in primo modo dicendi ipsius opinionis: nam etiam agonia mortis catholici perditæ vitæ, qui nullum dedit signum pœnitentiæ, imo & agonia illius, qui in ipso actu peccandi v. g. fornicationis destitutus est sēsibus, agonia Catholici est, & tamen ex illa non colligitur indicium, aut coniectura aliqua probabilis interioris contritionis, ac confessionis desiderij, vt supra probauimus contra secūdum modum dicendi primę sententiæ.

115 Ad argumētum igitur respōdetur concedendo maiorem, & distinguendo minorem, in moribundo sensibus destituto (loquor de moribundo Catholico probatæ vitæ) nulla datur accusatio realis actualis concedo minorē; nulla datur accusatio virtualis nego minorem, & similiter nego consequentiam; ad iudicium enim sacramentalis confessionis, vt confessarius tamquā Iudex proferat sentētiam sacramentalis absolutionis, non est necessarium, vt præcedat accusatio vera, & realis, sed sufficit si pręcedat accusatio virtualis fundata

data in probabili præsumptione, nam vt supradiximus in iudicio forensi ad proferendam sententiam, & ad condemnandum reum ad pœnam saltem extraordinariam, sufficit indicium grauissimum delicti, quod virtualiter reum accusat de delicto commisso, quamuis ad condemnandum reum ad pœnam ordinariã, nempè ad pœnam capitis requirantur indicia indubitata, quæ æquiualent plenæ probationi: ergo cum tribunal Sacramentalis pœnitentiæ sit institutum à Christo Domino ad liberandum reum, nempè peccatorẽ a morti peccati, & Iudex scilicet Confessarius procedat vt Iudex liberans, & non condemnans reum, sufficit ad dictum iudicium Sacramentalis confessionis, accusatio virtualis fundata in probabili præsumptione, quare ex hac doctrina potest sumi argumentũ non leue, ad ostendendam probabilitatem primæ sententiæ in hac forma, absolutio est actus iudicialis: ergo sicut in iudicijs forensibus, proportione seruata, sic etiam in pœnitentiæ Sacramento proceditur, atqui in tribunali forensi non solum accusatio vera, & realis, sed etiam virtualis moralis, & interpretatiua locum habet: ergo etiam in tribunali Sacramentalis confessionis.

116 Ad quartum argumentum respondet Pater Angelus Maria Verricelli, ad primam authoritatem ex Concilio Cartaginensi 3. canone 34. respondet, quod illa verba; similiter, & de pœnitentibus agendum est, non reperiuntur in canone Cõcilij, sed addita sunt à Gratiano in dicto cap. ægrotantes 74. de consecrat. distinct. 4. Cõcilium autem Cartaginense 4. dicit, quod agit manifestè de publico peccatore, qui in articulo mortis admittitur ad publicam pœnitentiam; quod patet ex verbis sequẽtibus eiusdem Concilij; nam subdit, quod si super vixerit, subdatur statutis pœnitentię legibus, quãdiu Sacerdos, qui pœnitentiam dederit probauerit; & canone 78. dicitur: quod si superuixerint nõ se credant absoluti sine manus impositione; atqui illa manus impositione, soli publici pœnitẽtes indigebant, vt patet ex Sãcto Cipriano epistola 10. & epist. 12. & lib. de lapsis num. 97. ergo, & cætera. eodem modo respondet ad authoritatem Concilij Arausic. scilicet quod Concilium expressè loquitur in illo canone 12 de eo qui indigebat publica, & solemni pœnitentia: nam in eodem Concilio canone 3. dicitur, quod si super vixerint stent in ordine pœnitentium, vt ostensis necessarijs pœnitentiæ fructibus, legitimam communionem cum reconciliatoria manus impositione accipiant.

117 Pater autẽ Caramuel Cõcedit cõcilia loqui de sacramẽtali absolutione, sed nihilominus non conuincere aliquid contra primam sententiam, imò pro illa stare: quia Concilia coniungunt baptismum cum pœnitentia; quare stante paritate sic argui potest. Sicut de baptismo, sic de pœnitẽtia discurrere possumus, & debemus; atqui Catechumenus, qui in morbum lapsus sensibus destituitur, baptizari potest: quia ipsa status Catechumeni professio, est baptismi antemortem suscipiendi petitio: ergo Catholicus, qui in morbum similiter lapsus sensibus destituitur, absolui poterit: quia ipsa status Catholici professio, est absolutionis sacramentalis ante mor-

Digitized by Google

mortem suscipiende petitio. Cõuinceret tamen argumentum, si in verbis Conciliorum esset apposita particula tantum, aut solum. Sic enim poterit formari argumentum, moribundus sensibus destitutus baptizari, aut pęnitentię Sacramentum accipere potest in eo tantum casu, quo voluntatis præteritæ testimonium aliorum verbis habet, aut præsentis in suo nutu, atqui moribũdus ille de quo loquimur, neutrũ facit, ergo absolui non potest, hoc enim argumentum conuinceret si illa particula, tantum, reperiretur in Concilijs; cum autẽ non reperiatur nihil concludit contra pimàm sententiam.

118 Hoc est quod sentio in hac grauissima difficultate; cęterum non condemnarem tamquam culpæ mortalis reum Sacerdotẽ, qui iudicans probabile saltem ab extrinseco, posse absolui moribũdum Catholicum perditę vitæ, qui nec petijt confessionem, nec vllum pœnitentiæ signum dedit, si illum sub conditione absolueret, imo iudico debere illũ absoluere, etiam si ipse putaret sententiam esse falsam per principia intrinseca. Cuius ratio est, quia cum tũc licitè possit absoluere deponendo iudicium, seu formando iudicium practicum, quod liceat absoluere, stante probabilitate per principia extrinseca, tenetur deponere, & absoluere, vt docent Suarez tom. 4. in 3. par. disp. 23. sect. 1. num. 15. Vasquez tom. 4. in 3. part. disput. 91. art. 12. dub. 1. num. 38. Coninch de sacrament. disput. 7. dub. 10. num. 106. & alij; imò nõ condemnarem tamquam sacrilegij reum Sacerdotem, qui dubitans an sit ab extrinseco probabile, posse absolui sub conditione prædictum moribundum perditæ vitæ, illũ absolueret; moueor primo: quia quando alij dubitãt an aliqua opinio sit per principia extrinseca probabilis, potest stante tali dubio vrgẽte grauissimo periculo proximi, ea opinione vti, vt docent Nauarrus in cap. inter verba numer. 135. Sanchez de matrimonio lib. 2. cap. 36. num. 8. Villalobos tom. 1. tract. 1. difficult. 8. Baldellus tom. 1. Theologiæ moral. lib. 4. disp. 12. num. 4. Ioannes præpositus in 3. p. quæst. 8. de confessione num. 88. Castropalaus tõ. 1. tract. 1. disp. 2. punct. 2. num. 5. Pellizarius tract. de monialibus cap. 10. num. 184. vbi sic ait: quotiescũque agitur de euitando graui malo, ac periculo proximi, lex charitatis obligat ad operandum secũdum opinionẽ, quæ solum habeat aliquam speciem probabilitatis, saltem apparentis, & quæ verius dicatur formido, quam opinio, Bossius tom. 1. de conscientia part. 1. titulo 1. §. 24. num. 283. in fine: ergo non peccat Sacerdos vtens hac opinione, quã dubitat probabilem in tam graui periculo salutis proximi. Secundo quia tunc est irrisio, & grauissima sacramenti irreuerentia, etiam si sub conditione ministretur, quãdo omnino certum est, inualidè ministrari; atqui si dubium sit si validè ministretur vrgẽte graui periculo non irridetur, neque irreuerenter tractatur; si in eo dubio sub conditione ministretur: ergo non peccat Sacerdos, neque irridet Sacramentum, qui dubitans an validè absoluat, & an hæc opinio sit probabilis in tam graui periculo moribũdum sub conditione absoluit. Consequentia manifestè sequitur ex

Digitized by Google

præmiſſis. Maior enim ab omnibus recipitur, minor vero probatur, nam vt rectè docet Eminentiſſimus Cardinalis Lugo, in extrema neceſſitate poteſt baptizari ſub conditione cum aliquo liquore, de quo dubium eſt an ſit aqua, neque ob loci obſcuritatem aliaſque circumſtantias, ex colore, odore, ſapore, poſſit vllatenus cognoſci: ergo ſimiliter in noſtro caſu poteſt Sacerdos ſub conditione dictum moribundum ſenſibus deſtitutum abſoluere.

119 Ex dictis infero non ſolum licere abſoluere moribundum Catholicum probatæ vitæ ſenſibus deſtitutum, qui nec petijt confeſſionem, neque aliud pœnitẽtiæ ſignum dedit, ſed etiam Sacerdotem teneri ſub mortali eũ abſoluere; qui ſi ſit proprius Parochus peccabit mortaliter contra iuſtitiam, alius vero Sacerdos contra charitatem, ita Caramuel vbi ſupra num. 1310. & in Theolog. morali lib. 3. diſput. 4. num. 1542. Pellizzarius de monialibus cap. 10. num. 184. Leander dicto tract. quinto de pœnitent. diſp. 5. quæſt. 57. Ratio ex ſupradictis conſtat, nam opinio affirmans poſſe Sacerdotem abſoluere dictum moribundum, eſt probabilis, tam ab extrinſeco, quam ab intrinſeco, vt ex ſupradictis conſtat, cum pro ſe habeat, quam plures, & graues Doctores, & nitatur rationibus valdè probabilibus; atqui quotieſcumque Sacerdos poteſt abſque graui incommodo ſuccurrere periclitãti circa æternam ſalutem, ad id tenetur: ergo cum Sacerdos poſſit prodeſſe moribundo in tam grauiſſimo periculo ſalutis æternæ conſtituto, illum à peccatis abſoluendo abſque ſuo graui incommodo, & abſque eo quod irriſionem faciat Sacramento, tenetur ſub mortali peccato illum ſub conditione abſoluere. Conſequentia patet ex ſupradictis num. 117.

120 Secundo ex dictis infero, quod ſi Sacerdos inuenit aliquem infirmum in freneſim incidere, & non conſtat petijſſe confeſſionẽ, & tempore freneſis illam nõ vult, ſi dictus infirmus erat vir perditæ vitæ, qui vix in Paſchate cõfitebatur, vt meretrix, & vſurarius publicus, non eſt ei danda abſolutio ſacramentalis confeſſionis; quia præſumitur in eadem voluntate praua in freneſim incidere, at ſi infirmus erat vir ſolitus viuere Chriſtiano more debet dari abſolutio ſacramentalis ſub conditione, quia eodem modo de iſto infirmo frenetico eſt diſcurrendum, ac de illo, qui sẽſibus deſtitutus nulla ſigna doloris dedit.

RESOLVTIO V.

Vtrum moribundus ſenſibus deſtitutus, qui nec petijt confeſſionem, nec aliud pœnitentię ſignum dedit, ſi Sacerdos inueniat aliquam ſchedulam, in qua moribũdus iſte habebat ſcripta ſua peccata ad ea integrè cõfitenda, poſſit eum ſub conditione abſoluere.

121 NEgatiuam partem ſubſtinẽt illi Doctores, qui affirmant eſſe de neceſſitate ſacramentalis confeſſionis, vt confeſſio fiat in preſentia Sacerdotis, quos citat, & ſequitur Diana par. 3. tract. 3. reſol. 7. in quorum ſententia, ſi quis non coram infirmo, ſed ſtatim in eius abſẽtia mani-

ni-

Digitized by Google

nifestet Confessario illum petijsse confessionem, vel signa contritionis ostendisse, non potest Sacerdos dictum infirmum absoluere, si illum inueniat sensibus destitutum, quod probari potest primo: quia vt Sacerdos licitè possit alicui infirmo absolutionem Sacramentalis confessionis concedere, necessariò requiritur, vt saltem probabiliter iudicet, tunc quando absolutionem impendit, esse in pœnitente veram materiam Sacramẽti pęnitentiæ nempè contritionem saltem imperfectam, & aliqualẽ peccatorum confessionem, ad minus per aliquod signum sensibile manifestatã; atqui in prædicto moribundo sensibus destituto, hoc non datur, cum supponatur illum non petijsse confessionem, nec aliud signum pœnitentiæ fecisse, neque schedula illa, in qua prædictus moribundus habebat scripta sua peccata est sufficiens indicium probabile, interioris contritionis, & confessionis: ergo non potest Sacerdos ei concedere absolutionem sacramentalis confessionis, probatur minor: nam illa schedula in qua Sacerdos inuenit peccata scripta ipsius moribundi potuit esse ab ipso facta multo tempore ante quam destitueretur sẽsibus, imò, & antequam in infirmitatẽ incideret: ergo non potest esse indicium probabile actualis contritionis, & interioris confessionis ipsius infirmi, ac proinde nõ potest Sacerdos prædicto moribundo concedere licitè, & validè absolutionem sacramentalis confessionis.

122 Secundo potest probari: quia hoc videtur esse contra decretũ Clementis Octaui editum die 30. Iunij 1602. in quo damnatur tãquam falsa, temeraria, & scandalosa, ista propositio, scilicet licere per literas, seu inter nuncium Confessario absente peccata Sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere, quę verba accipienda sunt in sensu diuisiuo, & non complexiuo: vt docẽt Seraphinus Freitas in addit. ad tract. de confessione quæst. 13. nu. 31. Alphonsus de Leone tract. de offic. & potestat. confessoris tom. 1. Recollect. 6. num. 123. Turrianus de pęnitẽt. quęst. 9. art. 2. disp. 32. dub. 4. Fagundez de præcept. Ecclesiæ præcept. 2. lib. 2. cap. 10. num. 5. Coquetius disertatione de confessione per literas cap. 5. num. 15. Aluarez in primam secundæ D. Thomæ quæst. 19. art. 6. disp. 80. in appendice num 34. & sequent. Petrus Fray de pænitent. in addit. ad 3. part. quæst. 9. art. 3. disp. 3. Pitigianus in 4. sentent. tom. 2. dist. 27. quæst vnica art. 8. concl. 2. Nugnus in 3. part. tom. 2. quęst. 9. art. 3. difficult. 2. Ioanes Chapeauilla tract. de modo ministrãdi Sacramenta tempore pestis quæst. 30. Syluius in 3. partem quæst. 9. art. 3. quos citat, & sequitur Diana dicta part. 3. tract. 3. resol. 7. atqui in casu nostro Confessarius solum habet notitiam peccatorum istius moribũdi per literas, seu per illam schedulam in qua inuenit scripta peccata istius infirmi moribundi, qui destitutus est sensibus, cũ supponatur ipsum non petijsse confessionem, nec aliud signum pœnitentiæ dedisse: ergo non potest Confessarius eum absoluere sacramentaliter.

123 Nihilominus affirmatiuè respondeo cum Layman tract. 6. theolog. moralis cap. 3. in fine, quem sequitur Bossius de conscientia tom. 1. part. 1. tit. 1. §. 25.

num. 373. probatur primo: quia si quis indicauit Confessario aliquem moribundum signa contritionis dedisse, vel quod confessionem petijt in absẽtia ipsius infirmi, debet absolui à Sacerdote superueniẽte illum adhuc viuum, sensibus tamen destitutum inueniente, vt docent Filliucius tom. 1. tract. 7. cap. 5. num. 122. Bonacina de sacrament. disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punt. 2. §. 4. nu. 10. Fernandez in exam. resolut. moral. part. 3. cap. 7. §. 6. num. 50. Zambranus de cas. tempore mortis cap. 4. dub. 2. sect. 5. nu. 31. Layman in theolog. moral. tract. 8. cap. 3. num. 9. in fine, vt refert Diana dict. resol. 7. id ipsum docent Machinus de bello diuino part. 3. cap. 13. num. 15. Ioannes Sancius in selectis disput. 44. num. 35. §. quod si eueniat in fine, vbi sic ait. Nec opus erit interpretem in præsentia infirmi testificari de signis doloris, cum enim interpres coram Confessario comparet, confessio fit in præsentia Sacerdotis, ita ille: Eminentissimus Lugo de pœnitentia disp. 17. num. 85. & 86. non obstante decreto Clementis Octaui. Ergo similiter potest, & debet Sacerdos absoluere moribundum, quem inuenit sensibus destitutum, quamuis sciat ipsum non petijsse confessionem, nec vllum signum pœnitentiæ dedisse, si inueniat illum habuisse in schedula scripta sua peccata ad ea integrè confitenda; sine eo, quod contraueniat decreto supradicto Clementis Octaui. Cõsequentia apertè sequitur ex antecedenti: nam vtrobique est eadem ratio. Antecedens probo contra Dianam: nam ipse affirmat, quod quando astantes in cubiculo moribundi, iam sensibus omnino destituti, & propè ipsum existentes Sacerdoti accersito testimonium de petitione confessionis, vel signis pœnitentiæ in ordine ad confessionẽ in eius absentia datis exhibent, licere Sacerdoti moribundum absoluere (quod non concedunt Aluarez, nec Doctores præsertim Dominicanę familiæ, quos in sui fauorem citat Diana dict. resol. 7.) sine eo, quod contraueniat Cõfessarius prędicto decreto Clementis Octaui, qua doctrina Dianę supposita, sic argumentor: vel decretum Clementis Octaui intelligitur non solum complexiuè, sed etiam diuisiuè, itaut Pontifex damnet, non solum complexiuè, sed etiam diuisiuè illam propositionem, quod liceret confiteri absente Sacerdote per litteras, aut internuncium, & ab eo absente accipere absolutionem, & Sacramẽtum semper esse nullum, siue fiat confessio in absentia, siue absolutio sola detur ab absente Sacerdote, vel vtraque contingat in absentia; vel intelligitur tantum complexiuè, itaut Pontifex damnet totam illam propositionem hypoteticam copulatiuè, & non diuisiuè? Si hoc secundum dicatur: ergo sicut Sacerdos potest, & debet absoluere moribũdum sensibus destitutum, quando astantes in cubiculo moribũdi in eius præsentia testificant Sacerdoti, ipsum moribundum petijsse confessionem, aut signa aliqua absente Sacerdote in ordine ad sacramentalem confessionem fecisse; ita potest, & debet absoluere moribundum, quando aliquis testis in absentia ipsius moribundi ipsi Sacerdoti certificat, quod infirmus petijt confessionem, si quando accedit

ad

Digitized by Google

ad infirmum inuenit eum viuũ, quamuis sensibus destitutum, patet consequentia, nam in vtroque casu datur absolutio sacramentalis præsenti pęnitenti moribundo à Sacerdote pręsente, licet testificatio, quod infirmus confessionem petijt in vno casu fiat Sacerdoti præsenti in præsẽtia moribundi sensibus destituti, & in alio Sacerdoti absenti in absentia infirmi tamquam per internuncium, aliàs prædictum Clementis Octaui decretum damnaret propositionem illam nõ solũ cõpulatiuè, sed etiam diuisiuè, cuius contrarium supponitur in responsione data. Si autem dicatur, quod prædictum Pontificis decretum damnat propositionẽ illam non solum complexiuè, sed etiam diuisiuè, vt fatetur Diana: ergo sicut Sacerdos non potest absoluere moribundum sensibus destitutum, quando attestans Sacerdoti in ipsius moribundi absentia certificat ipsum petijsse confessionem, aut aliqua signa in absentia Confessoris in ordine ad sacramentalem confessionem fecisse; quia hoc obstat Clementis Octaui decreto; ita nec poterit Sacerdos absoluere moribundum destitutum sensibus, quãdo astantes in cubiculo ipsius moribundi sensibus destituti, & prope ipsum existẽtes Sacerdoti accersito testimonium de petitione confessionis, vel signis pœnitentię in ordine ad confessionem in eius absentia datis exhibet. Probo consequentiam, quia tunc verè confessio à pœnitente moribundo est facta Sacerdoti absẽti, seu in absentia Sacerdotis: ergo sicut in primo casu secundum Dianam nõ licet Sacerdoti moribundum sensibus destitutum absoluere, neque in secũdo licebit, probatur antecedens: nam dictus moribundus, vt supponitur in aduentu, & pręsentia Sacerdotis est omnino sensibus destitutus, & carens totaliter vsu rationis; atqui quod astãtes propè eumdem moribundum existẽtes, Sacerdoti pręsenti manifestent, petitionem confessionis factam, vel signa contritionis data ab infirmo absẽte Sacerdote, non sufficit, vt idem infirmus tunc per eosdem astantes confiteatur, vel censeri debeat coram Sacerdote confiteri; quia nullo modo ipsi Sacerdoti ostendit, seu ostẽdere potest se approbare id, quod astãntes eidem Confessario aperiunt cum nullo polleat vsu rationis; & respectu testimonij confessionis à se petitæ, vel signorum pœnitentiæ exhibitorum, se habet ac si non esset, & veluti cadauer; atqui idem astantes solum explicant, & notam faciunt Sacerdoti præsenti confessionem à moribundo factam in eius absentia: ergo si decretum supradictum Clementis Octaui damnat illam propositionem non solum complexiuè, sed etiam diuisiuè, vt vult Diana, sicut non potest Sacerdos conferre absolutionem sacramentalis pœnitentiæ moribundo illo, de quo aliquis affirmat Confessario in absentia ipsius moribundi, quod petijt confessionem, vel aliquod pœnitẽtiæ signum dedit, si illum inueniat Sacerdos, seu Confessarius sensibus destitutum, vt fatetur Diana, similiter nõ licebit Cõfessario sacramentaliter absoluere moribundum sensibus destitutum, de quo testes in præsentia prædicti moribundi Sacerdoti, seu Confessario affirmant in eius absentia petijsse confessionem, vel signa contritionis dedisse, cũ in vtroque casu confessio sit à pęnitente facta in absentia Confes-

sa-

ſarij, ergo ſicut in hoc ſecundo caſu fere omnes Doctores affirmant Confeſſarium teneri moribundum ſenſibus deſtitutum ſacramentaliter abſoluere; ita ſimiliter debebit in primo caſu moribundum illum abſoluere, ac proinde etiam tenebitur Cõfeſſarius abſoluere moribundum ſenſibus deſtitutum, qui nec petijt confeſſionem, nec vllum cõtritionis ſignum dedit, quando peccata ſua in ſchedula illum ad integrè confitenda annotaſſe eidem Sacerdoti, ſeu Confeſſario conſtaret, nam prædicti caſus nõ comprehenduntur in decreto Clementis Octaui, vt ex poſtea dicendis apertè conſtabit cum prædictum decretũ explicemus.

124 Secundo probatur, quia in caſu tam graui, vt eſt articulus mortis, vbi vita æterna viri Catholici periclitatur, ſi Confeſſarius tunc habeat aliquod indiciũ probabile interioris cõtritionis, ſeu attritionis, & confeſſionis ſacramentalis deſiderij in Catholico moribundo ſenſibus deſtituto, qui nec Confeſſionem petijt, nec vllum contritionis ſignum dedit, non ſolum poteſt, ſed tenetur ſub mortali peccato eum ſacramentaliter abſoluere ſaltem ſub conditione, vt ex dictis reſolutione præcedenti cõſtat; atqui ſchedula illa in qua prædictus moribundus, qui à Confeſsario inuentus fuit ſenſibus deſtitutus ſua peccata ſcripſit ad ea integre confitenda, eſt pluſquam probabile indicium interioris contritionis, & deſiderij confitendi ſua peccata, eaque clauibus Eccleſię ſubijciendi ipſius moribundi: ergo non ſolum poteſt, ſed etiam debet Confeſſarius eum ſacramẽtaliter abſoluere aliàs peccabit mortaliter ſi fuerit proprius Parochus contra iuſtitiam, ſin autẽ contra charitatem. Conſequentia eſt formalis, & maior conſtat ex dictis reſol. præcedenti, minor vero probatur manifeſtè: nã ex eo quod vnus teſtis affirmet Confeſſario aliquem moribundũ ſenſibus deſtitutũ in abſentia ipſius Confeſſarij petijſſe confeſſionem, aut ſignum aliquod contritionis dediſſe, infert probabiliter prudens Cõfeſſarius interiorem contritionem, confeſſioniſque ſacramentalis deſiderium ipſius moribundi, & tenetur illum ſacramentaliter abſoluere abſolutè, & abſque conditione aliqua ſecundum probabiliorem ſentẽtiam; atqui ſchedula illa in qua infirmus ille antequam deſtitueretur ſenſibus, ſua ſcripſit peccata ad ea integrè confitenda, non minorem teſtimonium præbet deſiderij confitendi ipſius moribundi, quam præbet ille, qui Cõfeſſario teſtificat moribundum petijſſe confeſſionem, aut ſignũ aliquod contritionis dediſſe: ergo prædicta ſchedula eſt pluſquã probabile indicium, ne dicam certum, interioris contritionis, & voluntatis confitendi, ipſius moribundi ſenſibus deſtituti, igitur tenebitur Confeſſarius ipſum ſacramentaliter abſoluere abſolutè, & abſque conditione aliqua dum illi conſtet, quod infirmus prędicta ſua peccata ſcripſit, ad integrè ea confitenda, poſtquam incidit in illam infirmitatem.

125 Ad primum argumentum negatiuæ ſententiæ reſpondetur, conceſſa maiori negando minorem; ad cuius probationem dico, quod ſi Sacerdoti conſtet prædictã ſchedulam fuiſſe à moribundo illo factam, poſtquam incidit in illam infirmitatẽ, animo integrè confitendi ſua peccata, debet præſumere ipſum moribundum, tunc permanere in ea-

Digitized by Google

eadem voluntate, & ita teneri illum sacramentaliter absoluere, vt diximus num. 123. sicut tenetur sacerdos absoluere moribundum destitutũ sensibus, de quo astantes in cubiculo ipsius moribundi affirmant Confessario, ipsum petijsse cõfessionem, vel aliquod signum contritionis dedisse, vt eodem num. 123. diximus; nam ipsa schedula, in qua ille moribundus sua scripsit peccata, est Sacerdoti sufficiens signum sensibile interioris contritionis, & desiderij sacramentalis confessionis, ipsius moribundi sensibus destituti. Si autem Confessario certo constet prædictam schedulam fuisse à dicto infirmo factã non multo tẽpore antequam in illam infirmitatem incideret, iudico Confessarium posse, imo, & debere prædictum moribundum sensibus destitutum, sub conditione sacramentaliter absoluere, iuxta dicta resolutione præcedenti.

126 Ad secundum argumẽtum respondẽt Bonacina disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punt. 2. §. 4. difficult. 4. num. 10. in vltima impressione Filliuc. tract. 7. num. 122. Mozora 3. part. summæ cap. 6. num. 50. Zambranus cap. 4. dub. 2. sect. 5. num. 31. Eminentissimus Cardinalis Lugo disp. 17. de pœnitent. sect. 4. num. 72. & num. 85. quos citat, & sequitur Leander part. 1. de Sacramentis tract. 5. de pœnitent. disp. 5. quæst. 45. negando maiorem: nam decretum Clementis Octaui Solum loquitur de confessione strictè accepta, quæ fieri nequit nisi in præsentia Confessarij, non vero de confessione magis vniuersaliter sumpta, qualis est illa, quæ fit Confessario per testes, quamuis testes non repetant testimonium coram infirmo: nam licet dicta per testes confessio facta sit in absentia, tamen postea absolutio datur in præsentia pœnitẽtis, quod sufficit ad valorem Sacramenti, & vt non fiat contra decretum Clemẽtis Octaui, quod explicat Eminentissimus Lugo dicto nu. 72. vbi notat dupplicẽ dari confessionem, vnam in stricta significatione, quæ est, quando reus coram Iudice explicitè confitetur iuridicè; sua delicta; altera latè, & in magis vniuersali significatione, quæ nihil aliud est, quam desiderium, seu votũ confitendi, delicta voce viua, vel alijs signis externis expressum, siue hoc desiderium manifestetur coram Iudice, siue in illius absẽtia, dicit ergo Clementem Octauum in suo decreto loqui solũ de confessione sacramentali stricta, & qua explicitè delicta, seu peccata iuridicè aperientur Iudici, eo quod cum decretum sit odiosum, debet in sensu magis stricto intelligi, & quia ideo confessio sacramentalis requirit præsentiam Confessarij, quia per illam satisfacit pœnitens obligationi, quam ex Christi præcepto habet sistendi se coram legitimo Iudice, & confitendi delicta sua; hæc autem obligatio non est nisi ad confessionem strictam, & explicitam, quæ iuxta leges etiam est actus partialis, qui fieri debet coram Iudice comparendo personaliter in iudicio: confessio verò secundo modo, & in vniuersali significatione accepta, seu voluntas, & desiderium confitẽdi, cum sit quid antecedens, & præparatoria, non requirit talẽ præsentiam, & vult Clementem loqui in sensu diuiso, itaut inhibeat non solum dari absolutionẽ sacramentalem in absentia, sed etiam fieri confessionem sacramentalem in absentia Cõfessarij,

lo-

loquendo de hac confessione sacramentali stricta, & explicita.

127 Sed hæc responsio non placet Patri Ioanni Angelo Bossio de conscientia tom. 1. part. 1. tit. 1. §. 25. num. 371. & ita eam sic arguit: quia vel illud desiderium confitendi voce, vel nutibus, & signis contritionis expressam in absentia Confessarij, est vera cōfessio sacramentalis, vel non; Si non certè Confessarius vocatus, & certior factus de tali desiderio, non poterit infirmum sensibus destitutum absoluere, quia nulla præcessit vllo modo confessio, & accusatio peccatorum; si est vera confessio sacramentalis: ergo iam vera confessio sacramentalis potest licitè, & validè fieri in absētia Confessarij: ergo vel decretū Clementis Octaui comprehēdit etiam hunc casum, vel debet intelligi collectiuè, non diuisiuè. probatur hæc vltima consequētia: quia tam est confessio verè, & strictè sacramentalis illa, quæ in ordine ad absolutionem fit solū in genere, cum alio modo ob impotentiam physicam, vel moralem explicitè, & in specie fieri nequit; quam quæ fit explicitè, & in specie nec Patres, Concilia, & Paulus Quintus certè aliud volunt, dum decernunt moribundum, qui ostendit desiderium confitendi ipsimet Confessario, vel in eius absentia deberi absolui à Sacerdote; volunt enim ipsā ostensionem desiderij confitendi factam coram, vel absente Sacerdote esse confessionem sacramētalem verè, & strictè iuxta institutionem factam à Christo Domino, alioqui non potuissent decernere fore absoluendum: ergo, & cætera.

128 Sed hæc omnia nullatenus infirmant solutionem Eminentissimi Cardinalis Lugo; quia benè stat, quod aliqua confessio sit sufficiens, imò & necessaria ad valorem huius sacramenti pœnitētiæ, itant simul cum absolutione Sacerdotis dicatur vera confessio sacramentalis, hoc est sufficiens ad valorem huius Sacramenti in quolibet casu: & quod non dicatur confessio stricta, & per se loquēdo ex institutione Christi Domini: nam vt benè notat Eminentissimus Lugo supra nū. 75. confessio aliqua necessaria est ad valorem huius Sacramenti in quolibet casu: cōfessio vero stricta necessaria est per se loquendo; vnde quando Concilium Tridēt. sessione 14. cap. 5. & canone 7. dicit ad remissionem peccatorum necessariam esse de iure diuino confessionem loquitur de confessione strictà, sed de necessitate per se loquendo, quod apertè constat ex eo quod non solum dicit necessariam esse cōfessionē, sed confessionem omnium peccatorum, & circumstantiarum saltem mutantium speciem, quā confessionem certum est requiri per se loquendo, non vero in casu necessitatis; quo homo per accidens excusatur à confessione omnium, & singulorum peccatorum, quando vero in eodem Concilio eadem sessione 14. cap. 3. & 4. dicitur tres esse huius Sacramenti partes ad integram, & perfectam remissionem peccatorum ex Dei institutione requisitas, contritionem, confessionē, & satisfactionem: potest intelligi de necessitate simpliciter, & tunc nomine confessionis intelligitur confessio in significatione magis vniuersali: si verò intelligatur de necessitate solum per se: nomine confessionis intelligitur cōfessio stricta, sicut dicitur in eisdem locis necessaria etiam satisfactio, quæ tamen non est necessaria, nisi

Digitized by Google

nisi per se loquendo; cum sine illa possit dari Sacramentum validum, denique quando canone 9. dicitur; si quis dixerit non requiri Confessionem pœnitentis, vt Sacerdos eum absoluere possit, anathema sit, intelliguntur prædicta verba de necessitate solum per se, qua necessitate requiritur confessio saltem virtualis ad sacramentalem absolutionem, ob quam rationem potest, & debet Sacerdos absoluere sacramentaliter Catholicum moribundum probatæ vitæ sub cõditione, qui sensibus destitutus, nec petijt confessionem, nec vllum contritionis signum dedit; nam vita ab ipso moribundo catholicè acta est sufficiens inditiũ probabile interioris cõtritionis, seu attritionis, & confessionis sacramentalis desiderij, quę est accusatio, seu confessio virtualis, quæ sufficit ad hoc, vt Sacerdos dictum moribundum absoluere possit sub conditione, vt diximus resolutione præcedenti. Vel intelligitur de omnimoda necessitate alicuius confessionis, non tamen confessionis in significatione magis stricta, sed magis vniuersali, vt supra explicatum est, ex quo patet solutio ad argumentum Bossij: Respõdeo igitur eligendo primam partem dilẽmatis, & distinguendo primũ consequens: ergo iam vera confessio sacramentalis potest licitè, & validè fieri in absentia Sacerdotis; si nomine confessionis intelligatur confessio strictè sumpta nego consequentiam. Si nomine confessionis sacramentalis intelligatur confessio in significatione magis vniuersali, & simul absolutio detur à Sacerdote pręsenti, in præsentia ipsius pœnitẽtis, qui ante in absentia Confessarij petijt confessionem, vel aliquod contritionis signum dedit concedo consequentiam; neque hoc est contrá prædictum Clementis Octaui decretum editum 21. Iunij 1602. ab Aluarez in dicta appendice num. 20. relatum in quo damnauit hanc propositionem, scilicet licere per literas, aut inter nunciũ, Confessario absenti peccata sacramentaliter cõfiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere, quia vt patet ex ipsis verbis casus in decreto damnatus, est distinctus à præsenti de quo loquimur, deinde, quia idemmet Clemens Octauus in re rogatus, an moribundus in casu simili de quo loquimur, deberet sacramentaliter absolui, scilicet quando infirmus petijt confessionem in absentia Confessarij, & ante aduentum eius destitutus est sensibus, respondit debere absolui, & se eum absoluturum, neque huiusmodi casum suo decreto vllo modo comprehendi; vt anno 1608. 16. Aprilis testati sunt ex eo audiuisse, Cardinalis Bellarminus, & Archiepiscopus Armacanus; addens etiam se priuaturum parochũ sibi subiectum, qui in simili euentu pœnitenti moribundo negasset absolutionem; & præterea literas de hac re testimoniales sua manu subscriptas, dedit Prouinciali in belgio Francisco Florentino e Societate Iesu, & Patri Leonardo Lessio Romæ, tunc temporis existentibus, quæ omnia ex Coninchio, & Ioanne Sancio. Refert ipse Bossius supra num. 363. quare neganda est secunda consequentia, ad cuius probationem nego suppositum antecedentis; supponit enim falso Pater Bossius, quod confessio, peccatorum, quæ fit in

in genere dumtaxat cum alio modo ob impotentiam physicã, aut moralem, alio modo à pœnitente fieri non potest esse cõfessionem sacramentalem strictè sumptam, sicut est ea, quæ fit explicitè, & in specie, quod est omnino falsum: nam illa est confessio sacramentalis strictè sumpta per quam pœnitens satisfacit omni ex parte obligationi, quam ex Christi præcepto habet coram Iudice; at, qui cõfitetur peccata secundum genericã dumtaxat rationem, ob aliquam impotentiam physicam, aut moralem, non satisfacit omni ex parte obligationi, quam ex Christi præcepto habet, nempe cõfitendi omnia sua peccata distinctè, & secundum speciem, aliàs non teneretur postea ablata impotentia confiteri peccata prius in genere confessa iterum in specie, & indiuiduo: ergo confessio peccatorum genericè sumptorum, non est cõfessio sacramentalis stricta licet ob grauem necessitatem, aut impotentiam dictam sufficiat ad validitatem Sacramenti pœnitẽtiç.

RESOLVTIO VI.

Vtrum qui confessus est, se centies plus minusue commisisse peccatum furti, si deinde certo sciat, fuisse centum quinquaginta furta teneatur confiteri excessum?

129 HAEc difficultas maxime pẽdet ex alia difficultate, ad quod scilicet se extendant illa verba plus minusue, in qua difficultate variè loquũtur Doctores aliqui dicũt extendi ad duo, vel tria; alij vero prædicta verba extendunt ad quartam partem summæ cui adijcitur, vt si dicas octo plus minusue verificetur in sex, vel in decem, quia duo sunt quarta pars ex octo, sic aliqui, quos refert Glosa in lege hęc adiectio 192. ff. de verb. significat. alij dicunt illa verba verificari posse de quinque pro quolibet centenario, alij denique de viginti pro quolibet centenario, quorum Doctorum sẽtentiam refutat, vt bene Eminẽtissimus Cardinalis Lugo de pęnitent. disp. 16. sect. 2. num. 94. alij præterea docent, quod qui confitetur se peccasse decies plus, minusue; tunc ijs verbis comprehendit alias tres, vel quatuor vices, ita Pater Gaspar Hurtado de Sacrament. disput. 9. de pœnitentia diff. 5. Diana part. 4. tract. 4. resolut. 204. Filliucius tract. 7. cap. 4. num. 82. apud Lugum inuenies citatum Dianam resol. 294. nõ rectè. Alij autem prædicta verba plus, minusue, aut parum plus, vel minus, ad summam paruam referri affirmant, quanta autem debeat esse, non posse vniuersali regula definiri, sed arbitrio prudentis relinqui; notant tamen, quod quo maior est numerus peccatorum, qui nominatur, maior numerus debet intelligi verbis illis plus, minusue, ita Eminentissimus Lugo vbi supra num. 96. Vasquez quæst. 91. art. 1. dub. 6. num. 2. Leander de Sacrament. part. 1. tract. 5. de pœnitent. disput. 5. quęst. 10.

130 Pater Angelus Maria Verricellus in suis qq. moral. & legal. lib. tract. 1. singularium opinionum quęst. 8. num. 4. affirmat illã particulã plus, minusue addere medietatẽ supra sũmam expressã, & cõsequẽter docet, quod qui con-

Digitized by Google

confessus est se centies, plus, minusue, furatum si deinde certo sciat fuisse centum quinquaginta furta, non teneri iterum ea confiteri. Verba istius Doctoris sunt: dico illam particulam, circiter, aut plus, addere quo ad confessionem medietatem supra summam expressam: vnde qui confessus est, centum plus, minus furta commisisse, non tenetur iterum confiteri, si comperiat, fuisse centum quinquaginta, etiam si certus sit, ex reperta cartula v.g. in qua singula singulis diebus denotauerat furta: ita ille; qui quamuis in fine dictæ quæstionis asserat non esse recedendum à communi sententia oppositum affirmante, nihilominus hanc sententiam, vt propriam defendit, tum quia in hac quæstione ad argumenta, quæ format in fauorem huius sententiæ non respondet; tum etiam, quia postea tract. 5. de scrupulorum causis, & remedijs quæst. 6. num. 23. absolute affirmat, quod qui confessus est se decies circiter fornicatum, comperiens deinde fuisse vigesies, non tenetur iterum confiteri, pro qua opinione citat Viualdum in candelabro aureo, tit. 7. §. sed dixi nu. 3.

131 Probat suam sententiam primo Pater Angelus Maria Verricellus, quia quamuis proprietas dictionis circiter, aut plus, minus, importet adiectionem paruæ summæ supra expressam, tamē in declaratione numeri peccatorum præsertim cum numerus est magnus, & longi temporis, ex communi vsu loquendi cōfitentium significat longè maiorem quantitatem: ergo addit dimidium supra quantitatem expressam, propter ingentem difficultatem, ac ferè moralem impossibilitatem, quæ est in expressione certioris numeri, seu in restrictione ad illam propriam, ac legalem significationem dictionis pluris vt modicam quantitatem exprimat: probatur consequentia: nam qui per annum furatus est, atque fornicatus, & dixit, hoc anno bis plus minusue, aut circiter in hebdomada furatus sum, & centies, plus minusue, fornicatus in toto hoc anno, si deinde certissimè comperiat, fuisse centum quinquaginta furta, centum quinquaginta fornicationes, non tenetur repetere confessionem furtorum, vt docent omnes, quia particula circiter, aut plus minus, comprehēdit tertium furtum in hebdomada: ergo neque tenetur repetere confessionem fornicationum, probo consequentiam: nā potuisset eodem modo confiteri fornicationes, dicendo bis circiter, in hebdomada fornicatus sum, siquidem liberum est pœnitenti exprimere numerum frequentium fornicationum vtroque modo, vel dicendo centies circiter, vel dicendo bis in hebdomada fornicatus sum, qui numerus redactus ad vnam summā continet centum quinquaginta, sunt enim in anno ferè 52. hebdomadæ.

132 Secundo probatur, quia turpi amore sauciatus sufficienter explicat numerum cogitationum, dicendo per mensem quasi continuè mulierem concupiui, nec tenetur se magis explicare, vt docet Coninchius de Sacramēt. disp. 7. dub. 7. num. 151. & 152. & tamen magnum est in hoc numero incundo discrimen, si præsens erat mulier excitans ad turpem amorem, vel absens; frequentiora enim sunt præsente obiecto desideria, quia præsentia excitat ad amorem: ergo non te-

netur ad exactissimam discussionem numeri, an scilicet decem, vel quindecim fuerint desideria singulis diebus, ergo illa particula circiter, aut plus minusuè, ita explicanda est in expressione peccatorum, vt non redigatur ad paruæ quantitatis angustias, sed iuxta subiectam materiam ob memoriæ defectum, & ingentem difficultatem in vero numero supputando, debet ea particula circiter, aut plus minusue extēdi non ad modicam quantitatē, sed ad magnam, & ad dimidiam saltem, supra expressam, alioquin nunquam possent se satis pœnitentes explicare, quia semper inuenies, diligentissime facto calculo magnum excessum, & sic nunquam esset finis scrupulorū.

133 Tertio probatur: quia ob difficultatem magnam in aliquorū peccatorum numero, non debet Confessarius instare, vt ineatur numerus per dies, hebdomadas, aut menses, quia dum pœnitens ad talem supputationē cogitur, sæpissimè certum numerum confitendo mentitur, vnde sufficit exprimere tempus, & consuetudinem peccandi, vt docet Victoria de Sacramentis num. 178. Reginal. lib. 6. num. 123. sic sufficit in meretrice, & concubina exprimere tempus prauarum cogitationum, quamuis debeat per hebdomadas exprimere numerum fornicationum, vt aduertit Vasquez 3. par. tom. 4. quæst. 91. art. 1. dub. 5. Diana part. 3. tract. 4. resol. 89. Lugo de pœnitentia disp. 16. nu. 573. sic in periurijs, in delectationibus morosis, in furtis, in desiderijs quarumcūque mulierum, quæ obuię sunt, in turpibus colloquijs, & similibus frequentibus peccatis, in quibus impossibile est aliquem numerū inire per menses, aut hebdomadas, sine periculo maximi erroris in ea supputatione; vnde in his sufficit tempus explicare, vt tenet Lugo nu. 574. 575. & 576. ergo expresso magno numero, vt quingentum, cum labilis sit memoria, & difficillimum sit numerum supputare, pœnitentem falli, & mentiri sæpissimè necessè est, si adiecta particula circiter, aut plus minusue solum decem addat supra centum, iuxta propriam strictam, ac legalem huius dictionis significationem, consequenter illa particula circiter, aut plus minus ex vsu, & intentione confitentium non significat sola decem super centū, sed tantam tamque magnam quantitatem, vt pœnitens liber sit ab errore, & a timore repetēdi confessiones, alioquin nemo tutus esse poterit.

134 Quarto probatur: quia illa iudicatur sufficiens expressio peccatorum, qua peccatoris status innotescit; sed quando quis confitetur se centies circiter furatū, idem iudicium de ipso fit, si verè centum, aut centum, & decem, vel centum quinquaginta deinde comperiat: ergo sufficienter confessus est, se centies circiter furatum.

135 Quinto probatur: quia non tenetur rusticus repetere præcedentes confessiones, grosso modo, cum indocto Parocho factas, vt aiunt Henriquez lib. 5. cap. 3. num. 10. Fagundez de præcepto confessionis lib. 3. cap. 4. nu. 10. & cap. 2. num. 5. Lugo de pœnit. disp. 16. num. 577. ergo neque tenetur iterum confiteri, qui bona fide confitetur, centies circiter in anno se fornicatum, si postea comperiat, esse centū quinquaginta. Consequentia probatur: quia vterque tam rusticus, quam

Digitized by Google

quam iste bonafide confessus est, vterque ob difficultatem nõ explicauit certum numerum, vterque fuit directè absolutus ab omnibus, vterque grosso modo confessus, neque repetere tenetur confessionem ; ergo neque tenetur iste cum in vtraque sit par ratio.

136 Communis, & vera sententia affirmat, eum qui confessus est se centies plus minusue furatum, si deinde certo sciat, fuisse centum quinquaginta furta teneri confiteri excessum; ita Sotus in 4. dist. 18. art. 4. Syluester verbo confessio 1. num. 12. Sà num. 32. Filliucius tract. 7. num. 82. Fagundez in præcep. Ecclesiæ præcep. de confess. lib. 3. cap. 44. num. 9. Villalobos in summa tõ. 1. tract. 9. difficult. 33. num. 5. Diana part. 3. tract. 4. resol. 94. Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnitent. disp. 16. sect. 2. §. 5. Leander de Sacramentis part. 1. tract. 5. de pœnitentia disput. 5. quæst. 10. & alij, quos citaui supra num. 128. Ioannes Sancius in selectis disp. 2. num. 13.

137 Probatur communis sentẽtia; nam vt bene notat Eminentissimus Lugo supra num. 97. ad verificanda illa verba plus minusue, semper debet interuenire aliqua paruitas in eo quod additur, vel aufertur: cum autem paruitas aliquando sit absoluta, vt quando id quod additur in se ipso absolutè est paruum; aliquãdo vero est respectiua, quando scilicet licet in se non sit paruum id quod additur, est tamen paruum respectiuè ad aliquid multo maius. Vnde prouenit, quod quando verba illa plus minusue, adduntur numero paruo, verificari, etiã si id quod additur, vel aufertur sit tertia pars, vt si dicat aliquis peccaui ter, plus minusue, vera sunt si solum bis, aut quater ille peccauit, quia licet vnum sit tertia pars numeri ternarij, est tamen in se satis paruũ; atqui ille, qui dicit se centies peccasse plus minusue, non dicit verum si peccauit centum quinquaginta vicibus: ergo ille, qui confessus est se centies plus minusue, furatum, si postea certò sciat fuisse centum quinquaginta furta, tenetur confiteri prædictum excessum; maior colligitur ex lege hæc adiectio 192. ff. de verborum significatione, ibi hęc adiectio plurisue non infinitam pecuniam continet, sed modicã dumtaxat. Adiectio hæc solidorum decem plurisue, ad minusculam summam refertur. Vnde colligũt communiter Doctores particulam illam plus minusue, significare paruam quantitatem supra expressam, eamque arbitrio iudicis definiendam iuxta subiectam materiam, & iuxta quantitatem expressam, nam debet quantitas adiecta esse modica, non solum in se, & absolutè considerata, sed etiam respectiuè ad quantitatem expressam Glosa in dicta leg. hæc adiectio, & ibi Alciatus Glosa in leg. & si post tres ff. si quis cautionibus Angelus cons. 127. Alexand. cõsil. 82. in fine lib. 7. Rota decis. 220. num. 6. part. 2. diuersorũ. Menochius de arbitrar. casu 46. minor vero probatur: quia quinquaginta furta, neque in se, neque respectiuè ad centum sunt aliquid paruum, vt de se notum est: ergo si dicas peccaui centum plus minusue, non erunt verba illa vera, si centum quinquaginta peccasti: ergo teneris confiteri excessum.

138 Nec valet si dicas quod licet proprietas dictionis plus minusue, importet adiectionem paruę

sum-

summæ supra expressam, tamen in declaratione numeri peccatorum, præsertim, cum numerus est magnus, & longi temporis, ex communi vsu loquendi confitentium, significat longè maiorem quantitatem, & sic addit dimidium supra quantitatem expressam, hoc inquam non valet, tum quia licet in eo iudicio formãdo in hoc casu debeat seruari hæc regula, vt quo maior est numerus, qui nominatur; maior etiam numerus possit intelligi verbis illis plus minusue, aut alijs similibus, tamen hoc nõ debet accipi proportione arithmetica, vt dicunt, sed Geometrica: hoc est non debet accipi, vt si numero minori addita extendantur ad quintam partem, addita etiã numero maiori possint extẽdi ad quintam eius partem v. g. cum dicis, peccaui decies plus minusue, verificatur, si octo, vel duodecim vicibus peccasti, atque adeo illa verba addunt, vel demunt quintam partem numeri denarij quæ est duo: at cum dicis peccaui cẽties plus minusue non verificantur verba si quinquaginta solis, vel centũ quinquaginta peccasti vicibus; quia quinquaginta, quæ est dimidia pars numeri centenarij, non est paruum, sed multum, plus, vel minus, vt in probatione huius communis sententię diximus num. præcedenti, tum etiam: quia in casu præsenti, nõ tam attenditur in declaratione numeri peccatorum intẽtio cõfitentium, quàm integritas cõfessionis sacramentalis, quæ ad sui integritatem petit manifestationem omnium peccatorum, tam in specie, quam in indiuiduo factam Confessario; & licet quando peccatorum numerus est magnus ob difficultatem, seu moralem quasi impotentiam facto debito examine peccatorũ, liceat pœnitenti ad fugiendum mendacium vti illis verbis plus minusue, debent sumi in propria significatione, vt scilicet denotent adiectionem paruam, vel absolutè in se si numerus expressus sit paruus, vel respectiuè si numerus expressus magnus sit, vt supra explicui: ex quo non licet inferre, quod in omni numero expresso peccatorum, siue paruo, siue magno, verba illa plus minusue, addant, aut diminuant medietatem, seu dimidium supra quantitatem expressam, propter rationem superius dictam num. 136. aliàs sequeretur, quod si quis diceret, peccaui decies in hoc peccato, & de omnibus alijs, quæ Deus scit me commisisse, in hoc casu, quorũ non recordor, me accuso, & dico meam culpam, non tenetur iste talis amplius confiteri: si postea aliqua illi venissent in memoriam quamuis excederẽt medietatem numeri expressi; si in illis verbis plus minusue, attendendus esset vsus confitentium: quod est falsum; vt omnes fatentur contra Viualdum in candelabro aureo de confessione tit. 7. §. Sed diximus num. 3. qui ait, eum qui confessus est centum furta, plus minusue satisfecisse, quamuis deinde cognoscat fuisse ducentum: nam numerus cẽtenarius, scilicet centum furta, est materia magna, tam absolutè, & in se, quam respectiuè ad quantitatem expressam, & ideo necessario confitenda.

139 Ad primum fundamentum Patris Angeli Mariæ Verricelli respondetur concedendo antecedens in sensu explicato num. 136. & negando consequentiam, ad cuius probationem respõdeo pri-

primo negando antecedens, nec oppositum docetur à Theologis; (vt malè putat Verricellus) qui licet concedant nonnulli, quod qui confessus est se bis circiter, aut plus minusue, furatum, particula illa, circiter, includat tertium furtum, quia tertium furtũ est quantitas parua in se, tamen, quãdo quis in annuali cõfessione confitetur se bis circiter in hebdomada furatum, si deinde certissimè comperiat, fuisse centum quinquaginta furta, tenetur confiteri excessum: nam licet quodlibet tertium furtum secundum se consideratum, sit quantitas parua, considerata tamen quinquaginta illa furta collectiuè sunt magna quantitas, non solũ secundum se considerata; sed etiam respectiuè ad quantitatẽ expressam: & quod centum illa furta confiteãtur per hebdomadas in confessione illa annuali, dicendo peccaui bis circiter in hebdomada, aut simul, & collectiuè dicendo centies in hoc anno plus minusue, furatus sum, quod accidentarium est ad integritatem essentialiter requisitã in confessione. Secundo respondeo concedendo antecedens, & negando consequentiam; & ratio disparitatis stat in hoc, quod quando quis in annuali confessione se accusat bis in hoc anno plus minusue in hebdomada furasse, consequẽter implicitè subijcit clauibus Ecclesiæ tertium aliud furtum in qualibet hebdomada inclusũ in illis verbis, plus minusue, & Confessarius de illo tertio furto facit iudicium quasi non explicitum, & determinatum, sed conditionatum, & implicitum, & ita illa quinquaginta furta manẽt implicitè subiecta clauibus Ecclesiæ, & directè absoluta sub conditione si fuerunt commissa. Vnde quando explicitè cognoscuntur cõmissa, non est necessarium illa confiteri iterum, quia implicitum efficit, quod explicitum faceret: lege cum quid ff. si certũ petatur. lege vltima ff. de legatis 2. lege vltima C. qui bonis Couarruu. in cap. quamuis pactum part. 2. nu. 6. Menocchius cons. 108. num. 54. Sousa in bullam Cęnæ disp. 101. num. 2. Gõzalez ad regulam 8. Glosa 14. nũ. 64. Franciscus Leo in thesauro part. 3. cap. 7. num. 61. & ideo non manet defraudatum in re graui iudicium Confessarij, quãdo autem, quis se accusat centies in anno fornicasse, plus minusue, & postea certo scit centum quinquaginta commisisse fornicationes, tenetur confiteri excessum; quia nec quinquaginta illæ fornicationes includuntur in illis verbis plus minusue, cum sint magna quantitas, tam absolutè, & in se, quam respectu quantitatis expressæ, nec manent subiecta Ecclesiæ clauibus explicitè, aut implicitè, nec manent directè absoluta per sacramentalem absolutionem, etiam sub conditione, & ita manet defraudatũ in materia magna, & graui iudicium Confessarij, qui sumit (vt debet) verba illa plus minusue, in propria significatione, quæ vt supra diximus significant paruitatem summæ supra quantitatem expressam.

140 Ad secundum fundamentum respondetur negando vltimam consequentiam: nam licet quãdo numerus peccatorum est magnus, particula circiter, aut plus minusue, se extendat ad quantitatem magnam iuxta quantitatem expressam, vt supra diximus, nihilominus semper debet hoc intelligi de quantitate magna

gna in se, & parua respectiue ad quantitatem expressam: cum autem medietas supra numerũ centenarium expressum, sit quãtitas magna, tam secundum se, quam respectiuè ad quantitatem expressam vt de se notũ est, ideo tenentur illa quinquaginta cõfiteri, nec valet paritas de numero actuum internorum; quia in his actibus internis videtur impossibile, eos ad aliquem numerum reducere, sine periculo maximi erroris per excessũ, aut defectum, quod non contingit in nostro casu.

141 Ad tertium respõdetur, quod licet verum sit, quod quo maior fuerit quantitas expressa peccatorum in confessione ad maiorẽ numerum debeat se extendere particula circiter, aut plus minusue, tamen non potest hoc definiri vniuersali regula, vt semper se debeat extendi ad medietatem quantitatis expressæ (vt malè infert Verricellus) sed arbitrio prudentis viri relinquitur vt supra diximus ex Glossa, & tenet Vasquez quæst. 91. art. 1. dub. 6. nam hic non agimus de proportione Arithmetica, sed Geometrica, vt supradixi num. 137. nec valent instantiæ in argumento positæ: nam ideo in his casibus, & similibus sufficit explicare tempus, quo in tali statu, & consuetudine peccandi quis perseuerauit, quia videtur impossibile talia peccata ad aliquem numerum reducere sine periculo maximi erroris in assignatione numeri prædictorum peccatorum, quod non solum est dicendum de meretrice inueterata, sed etiam de quocumque alio peccatore, in quo æqualis sit difficultas explicandi numerũ, aut illum reducendi ad aliquam multitudinem confusam, vt ex Vasquez notauit Eminentissimus Lugo de pœnitent. disp. 16. sect. 14. num. 574.

142 Ad quartum respondetur cõcedendo maiorem, & negando minorem quo ad secundam partem: namquando quis confitetur se centies plus minusue, furatum, prudens Confessarius accipit illam particulam plus minusue, ita vt denotet quantitatẽ paruam respectiuè ad quãtitatem expressam, cum autem quinquaginta furta sint magna quantitas, non solum in se, sed etiam respectiuè ad centum furta expressata in confessione, & decem furta sunt quantitas parua respectiuè ad centum furta in confessione expressata, ideo non sit idem iudicium quando quis confitetur se centies plus minusue furatum, si verè cẽtum, aut centum & decem, vel centum quinquaginta deinde comperiat: & ita falsa est consequentia.

143 Ad quintum respondetur diuersimodè loqui Doctores circa veritatem antecedentis; nam Henriquez lib. 5. cap. 3. num. 10. vbi Glosa citat Illustrissimũ Dominum Ferdinandum Guerrerium Archiepiscopum Granatensem post consultationem cũ viris doctis; Fagundez in præcept. Ecclesiæ præcept. 2. lib. 3. cap. 4. num. 10. & cap. 2. num. 5. asserunt rusticum, qui grosso modo suo indocto Parocho confitetur bona fide, sine numero, aut discussione peccatorum, nõ esse cogendum postea repetere confessiones, sic factas; quia cũ hi habeant vniformem vitæ modum, nec extraordinarijs vitijs, aut negotijs sint affecti, ex his quæ fatentur se vna hebdomada, aut mense fecisse, facile cõiectat Confessarius expertus, quan-

Digitized by Google

quantum pro toto anno peccauerit, prout requiritur ad rectũ iudicium, & remedium peccatorum, ita præfati Doctores, qui si verba eorum attendas, non videntur loqui de repetitione præteritarum confessionum, & de accusatione de peccatis præteritis commissis ante vltimam confessionem, sed solum de explicatione magis distinctè numeri peccatorum, vt constat ex ratione, quam tradit Fagũdez dicto cap. 2. num. 5. vbi sic ait: rustici enim, & agrestes homines, nihil præmeditari noscunt, sed grosso modo, ac pene inculto sine certo numero, & sine discussione conscientiæ bona fide confitentur, & hi quidem cogendi non sunt repetere confessiones præteritas, factas cum indoctis Parochis, sed iuuandi sunt à prudenti Confessario, præmissis nonnullis interrogationibus meliori modo, quo fieri potest: Cum enim huiusmodi rustici habeant semper eumdem viuendi modum, & extraordinarijs vitijs, ac negotijs, non sint assueti, ex ijs, quæ confitentur se vno mense, vel hebdomada commisisse, facile conijcere potest expertus, prudensque Confessarius, quantum in toto anno, aut reliquis annis labentibus deliquerint, & sic formare possunt facile Confessarij iudicium plenum, ac sufficiens status conscientiæ rusticorum, vt conueniens remedium apponãt, ita docet Henriquez lib. 2. de pœnitentia cap. 3. num. 10. & est vera doctrina illius, ita Fagũdez, quod si in sensu horum Doctorũ loquamur. Concesso antecedẽti neganda est consequentia, ad cuius probationem dico: quod licet vterque, tam rusticus, quam ille, qui confessus est se centies plus minusue furatum, bona fide confessus est, vterque ob difficultatem non explicet certum numerum peccatorum, nego tamen vtrũque fuisse directè absolutũ ab omni numero peccatorum: nam aliàs non requireretur, quod quando rusticus confitetur cum Confessario prudenti, & docto, post præfatas confessiones cum Parocho ignoranti, & indocto, prudens Confessarius præmissis aliquibus interrogationibus, recognoscat modũ viuendi illius rustici, ex quo ex his quæ confitetur se vno mense, vel hebdomada commisisse coniectet quantum in toto anno, aut reliquis annis labentibus deliquerit, & formet iudicium plenũ, vt sufficiens remedium apponat, pertinens ad integritatem aliarũ confessionum antecedentium, & ad hoc vt omnia peccata illius rustici secundum speciem, & numerum maneant subiecta clauibus Ecclesiæ, & directè absoluta.

144 Sed doctrina horum Doctorũ non placet Eminentissimo Cardinali Lugo, & contra illam sic arguit num. 578. quia si rusticus ille cogendus non est magis distinctè dicere numerũ peccatorum prius confusè explicatum, eo quod ex vniformi eius vita colligitur, quid toto illo tempore fecerit, ergo & Parochus cui magis notus erat pœnitens, potuit melius ex illo loquendi modo colligere, quid toto anno fecisset, atque adeo potuit tunc formare sibi iudicium sufficiens non minus, sed magis, quam Cõfessarius doctus postea, propter maiorem notitiam, quam de pœnitente Parochus proprius habebat. Ergo non est obligatio vlla subijciendi iterum eadem

peccata præterita clauibus, si nõ est obligatio magis distinctè explicandi eorum numerum, itaque concludit Eminentissimus Lugo, quod dum rusticus ille manet in eadem impotentia, nõ est cogendus àd explicãdum melius suum statum, quod si huic adhæreamus doctrinæ; respondetur ad argumentum concedendo antecedens in sensu dicto, & negando consequentiam. Ratio disparitatis stat in hoc quod in rustico remanet, vt supponitur impotentia, vel difficultas explicãdi melius suum statum, & ideo non est cogendus repetere confessiones factas grosso modo suo cum Porocho indocto; at ille, qui confessus est secenties plus minusue furatum, quando postea certo scit esse centum quinquaginta tenetur cõfiteri excessum: quia illa quinquaginta furta nõ fuerunt inclusa in illis verbis plus minusue, quæ solum includunt materiam paruam, vel in se, vel respectiue ad quantitatem expressam; cum autem quinquaginta furta, sint quantitas magna, tam in se, quam respectiuè ad centum illa, quæ expressa fuerunt in confessione, ideo tenetur confiteri, vt supra diximus.

145 Si autẽ loquamur in casu quo rusticus ille propter maiorem notitiam, quam postea acquisiuit, vel puer grandior factus, melius iam posset explicare numerum, quem sub illa generalitate; & ita grosso modo dixerat in confessionibus bona fide antea factis, an scilicet in hoc casu teneatur repetere confessiones, vel nõ grauis est difficultas inter Doctores, ad quam difficultatem respondet Eminentissimus Lugo supra num. 585. quod stãdo in sententia illa communi, quæ affirmat, quod ille qui confessus fuit peccatum vt dubium, quando postea scit certo illud commisisse, tenetur iterum illud peccatum, vt certum confiteri, consequenter debent Auctores illius sententiæ asserere, quod rusticus ille tenetur repetere illas confessiones, quando potest melius, & magis distinctè numerum explicare, in qua doctrina stare debet Pater Angelus Maria Verricellus, cum affirmet cum communi sententia, tract. 8. miscellaneo quæst. 21. quod peccatum dictum, vt dubium in confessione, debet iterum cessante dubio confiteri vt certum. Quare sistendo in hac communissima sententia respõderi potest ad argumentum negando antecedens: quia per illum modum confusum confitẽdi, multa peccata dicta fuerũt, vt dubia, quæ nunc possent dici, vt certa: nam qui confitetur confusè multitudinem confusam viginti peccatorum plus minusue, non dicit vt certum peccatum vigesimum primum imò nec vigesimum, vt probaui resolut. 2. ergo à fortiori rusticus dicens, illum modum vitæ communem, non dicit vt certum talem numerum determinatum peccatorum, sed plura comprehendit sub aliquo dubio: ergo debet nunc dicere illa vt certa, si potest supposito maiori lumine, & instructione, quam nunc habet.

146 Sed quia durum videtur imponere hoc onus, etiam in eo casu, vt optimè notat Eminentissimus Lugo dicta disput. 16. à num. 580. vsque ad 583. ideo stando in illa doctrina satis probabili, & tuta in praxi,

Digitized by Google

praxi, quod qui confessus fuit peccatum, vt dubium, cessante dubio non tenetur iterum illud peccatum vt certum confiteri, vt dixi resolutione secunda. Respondeo ad argumentum concedendo antecedens, & negando consequentiam, quia peccata illa, quæ nunc magis distinctè cõfiteri posset rusticus, iam omnia subiecta fuerũt prius directè clauibus Ecclesiæ, atque adeo ab eis fuit directè absolutus: ergo non manet obligatus iterum cõfitendi magis distinctè postea eadem peccata; licet id facere possit, patet consequẽtia: quia iuxta communem sententiam non est obligatio iterum confitendi, & deferendi peccata ad hoc iudicium Sacramentale, à quibus pœnitens in eodem iudicio per Iudicem legitimum fuit directè absolutus, antecedens vero probatur: nam materia directa illius prioris absolutionis, nõ fuit alia, nisi quæ in illa confusa ratione continebatur: ergo prædicta peccata fuerunt iam a Iudice legitimo directè absoluta, quod nõ contingit in eo, qui confessus fuit se centies minusue, furatum, & postea certo inueniet fuisse centum quinquaginta furta; nam illa quinquaginta furta non fuerunt in illo iudicio sacramentali clauibus Ecclesiæ subiecta, nec à Iudice legitimo directè absoluta, cum in illis verbis plus minusue, non fuerint inclusa, vtpote quantitas magna, tum in se, tum respectiuè ad quantitatem expressã, vt supra diximus, ex quo patet ad probationem cõsequẽtiæ.

147 Sed dices ideo illa peccata cũ illa confusione dicta, in alijs confessionibus fuerunt directè absoluta per absolutionem sacramẽtalis confessionis, quia omnia sub illa generali confusione dicta, fuerunt saltem sub dubio clauibus subiecta; atqui ille qui cõfitetur se centies plus minusue furatũ sub dubio subijcit Ecclesię clauibus quinquaginta alia furta: ergo manent clauibus subiecta, & directè per absolutionẽ sacramentalem dimissa: ergo quando cognoscuntur, vt certa non tenetur pęnitens illa confiteri, sicut non tenetur iterum confiteri, vt certum peccatum prius confessum vt dubium. Respondetur concedendo maiorẽ, & negando minorem, nam per illa verba plus minusue, pœnitens sub dubio solum subijcere potest Ecclesiæ clauibus numerũ peccatorum in aliqua specie, qui sit paruus, vel in se, vel respectiuè ad quantitatem expressam, vt supra dixi; & sic qui confessus fuit se centies plus minusue furatum, si postea comperiat fuisse centum viginti furta, nõ tenetur confiteri excessum; quia licet viginti illa furta sint quantitas magna in se, est tamen parua quantitas, respectiuè ad centum furta expresè cõfessa; quinquaginta autem furta, non solum sunt quantitas magna in se, sed etiam respectiuè ad quãtitatem expressam, & ideo debent confiteri, quia nec fuerunt in prima confessione subiecta clauibus, nec directè à Iudice competenti remissa per absolutionem sacramentalem, sicut fuerunt peccata rustici groso modo suo, bona fide cum illa confusione dicta in alijs confessionibus.

Digitized by Google

RESOLVTIO VII.

An qui facit confessionem generalem, & confitetur simul aliqua peccata commissa post vltimam confessionem, quæ nunquam prius cõfessus erat, teneatur explicare illa peccata, esse commissa post vltimam confessionem.

148 QVamuis difficultas proposita generalis sit sæcularibus, & regularibus, nihilominus magis claritatis causa eam in religiosis examinemus, an scilicet licitè, & validè absoluatur Religiosa, aut Religiosus ille, qui erubescens fateri peccatum recenter commissum, petit à Confessario facultatem faciendi generalẽ confessionem, sicque cum peccatis aliàs confessis, confitetur etiam peccatum nõ amplius cõfessum, absque eo quod explicet esse commissum inter vnam, & alteram confessionem.

149 Prima sentẽtia substinet, quod ille, qui facit confessionem generalem tenetur necessario in illa explicare omnia illa peccata, quæ ab ipso fuerunt commissa tempore mediante, inter vltimã confessionem ab eo factam, & illam generalem confessionem, quæ modo facit, vt confessarius cognoscere valeat, quod dicta peccata non fuerunt ab ipso pœnitente antea confessa, nec directè clauibus ecclesiæ subiecta, aliàs confessio illa generalis erit sacrilega, & nullius valoris, ita cum alijs docet Aloysius Turrianus in opusculo theologiæ centuriæ theolog. 4. dubio 7. asserẽs contrariam sententiam non esse probabilem, nec tutam in praxi, imo potius perniciosam bonis moribus.

150 Probatur primo hæc sentẽtia, omnes fideles qui accedunt ad Sacramentum pœnitentiæ recipiẽdum tenentur necessario taliter sua peccata confiteri, vt in modo confitendi non defraudẽt notabiliter iudicium sacerdotis, seu Confessarij, alias confessio erit nulla, & inualida; sed ille, qui in confessione generali cum alijs peccatis iam ante ritè confessis, confitetur simul alia peccata recẽter commissa, & nondum ritè confessa, & in confessione non explicat talia peccata esse recenter commissa, & non antea confessa in alijs confessionibus notabiliter defraudat iudicium Confessarij: ergo facit confessionem nullam, & inualidam. maior manifestè colligitur ex Concilio Tridentino sessione 14. cap. 5. in illis verbis, *Constat enim Sacerdotes iudicium hoc, incognita causa, exercere non posse: neque æquitatem quidẽ illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua ipsi peccata declarassent. Ex his colligitur, oportere à pœnitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiã habent in confessione recenseri, etiã si occultissima illa sint.* Minor vero probatur, quia si ille, qui facit talem confessionem generalẽ est Religiosus, possunt illa peccata recenter commissa, & non iterum confessa esse in sua religione reseruata, quæ in sęculo commissa non erant reseruata, & si forte non sint reseruata fuerunt commissa post emissum votum sollẽne v. g. Castitatis, si forte talia peccata fuerint cõtra sextum decalogi præceptum: ergo cum Confessarius possit iudicare satis prudenter, quod illa peccata fuerunt à prædicto religioso commis-

missa in sęculo, etiam ante ritè confessa in alijs confessionibus posito, quod non declaratur ab ipso esse commissa tempore quo iam erat Religiosus, defraudatur manifestè iudicium Confessarij notabiliter, tacendo tempus cõmissionis talium peccatorum, nã vel iudicat non esse reseruata, si habeant annexam reseruationẽ, vel iudicat non habere annexam speciem sacrilegij cum iudicet talia peccata; (si sint contra castitatem) esse commissa in sæculo, & consequenter ignorat speciem talium peccatorum. deinde, quia pœnitens potest esse pro illo tũc in occasione proxima peccandi, & iterum relabendi, vel potest habere consuetudinem præsentem peccandi, quam si habeat debet illam explicare, vt Sacerdos applicet illi medicinam, & iudicet an sit dispositus ad absolutionem: ergo si pœnitens non explicat tempus in quo talia peccata commisit, defraudat notabiliter iudicium Confessarij, & cõsequẽter facit confessionem nullam, & sacrilegam.

151 Secundo probatur, quia magis distat peccatum remissum à non remisso, quã veniale à mortali, atqui pœnitens tenetur explicare eam circumstantiam, quę facit, quod peccatum transeat de veniali in mortale, vel è contra: ergo debet etiam explicare, an confessus sit illud peccatum, vel non sit confessus, cum ea circumstantia transferat de materia necessaria in non necessariam, quæ est plusquam differentia specifica in genere moris. Consequentia est formalis, & minor manifeste constat; nam ille, qui furauit paruam quantitatem existenti in grauissima, vel extrema necessitate, aut occidit aliquem sine plena aduertentia, tenetur in confessione dictas circumstãtias explicare; quia prima transfert peccatum veniale in mortale, secunda verò mortale in veniale mutat, maior vero probatur: nam ens, & non ens magis distãt inter se, quam ens magnum, & paruum: ergo magis distat peccatum remissũm à non remisso, quam veniale à mortali.

152 Tertio probatur, Confessarius potest pęnitenti interrogare, an peccatum sit recenter commissũ, vel tempore præterito, vt cognoscat, an tale peccatum, fuerit ante iterum confessum, vel non, & pęnitens tenetur respondere, an confessus iterum sit illud peccatum: ergo illa etiam circumstantia necessario explicanda est in confessione præsenti. nec valet respondere. idem argumẽtũ fieri posse de circumstantijs aggrauantibus intra eamdem speciem, quas pœnitens interrogatus non potest negare, licet de se illas explicare nõ teneatur, & ita admisso antecedenti negare cõsequentiam; quia multa potest, & aliquando debet interrogare, Confessarius, ad melius exercẽdum munus sui officij, quæ pœnitens non interrogatus explicare non tenetur, vt communiter docent Doctores. hoc inquã non valet: nam hæc circumstãtia est omnino necessaria ad hoc vt Confessarius possit prudenter imponere pœnitentiam; cum leuiorẽ debeat imponere pro peccatis iam iterum confessis, & punitis in alia confessione, quam pro nunquam confessis, nec in alia confessione punitis: ergo nõ potest pęnitens illam tacere.

153 Quarto probatur; quia pœnitens dicens se velle facere confessionem generalem, eo ipso indicat peccata illa, quæ confitetur esse antiqua, & non proxime com-

commissa; at qui si expressè diceret ea peccata esse antiqua, præter quam quod mentiret in confessione, deciperet grauiter Confessarium: ergo idem erit si implicitè dicat: probatur consequentia; nam explicitum, & implicitum quo ad hoc non videntur differre, nec valet si respondeas, pœnitentem sufficienter declarare suum peccatum, etiam si expressè dicat illud fuisse factũ anno præterito, cum factum sit hoc mense: quia illa circumstantia videtur esse omnino extrinseca: sicut si diceret se dum esset vestitus odio habuisse Petrum, cum tamen esset tunc in lecto nudus, nam odium idem est, & secundum se totum declaratur, hoc itaque non valet: nam iuxta probabilem satis sententiam, quã ex philosophia suppono, actiones, & actus voluntatis durant se ipsis, atque adeo assignantur essentialiter ad talem durationẽ: vnde actus voluntatis, qui fit hodie, non est idem cum eo, qui potuit fieri anno præterito: ergo si dico me peccasse anno præterito, non confiteor peccatum, quod feci hodie, sed aliud distinctum, & consequenter decipio grauiter Confessarium, & mentior in confessione in re graui.

154 Secunda sententia, quæ mihi probabilior videtur affirmat eũ, qui hodie commisit peccatum, si nolit Confessario manifestare, nunc illud commisisse, posse facere confessionem generalem, & illud peccatũ miscere cum alijs, ne Cõfessarius aduertat tale peccatum fuisse nunc perpetratum, ita ut tale peccatum nõ sit reseruatum, vel confiteatur cum habente iurisdictionem absoluendi a reseruatis, ita tenent eruditissimus Diana part. 3. tract. 4. resol. 61. & part. 4. tract. 3. resol. 65. Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnitent. disp. 16. sect. 1. §. 1. num. 46. Pellizzarius in manuali regular. tom. 1. tract. 5. de obligatione sacramentalis cõfessionis cap. 3. sect. 1. quæst. 32. & tomo de monialibus cap. 10. sect. 3. sub sect. 1. quæst. 29. num, 195. Thomas Tamburinus in opusculo sacramentalis confessionis lib. 2. cap. 1. Vincentius Tancredi in quæstionibus moralibus disp. 6. quæst. 1. & hanc opinionem tenentur sequi Thomas Sanchez lib. 1. in decalog. cap. 10. num. 71. & Suarez de pęnitent. disp. 22. sect. 9. quatenus affirmant, quod pœnitens non tenetur explicare se iam iterum confessum fuisse illud peccatum, sed posse peccatum antiquum confiteri, non explicando tempus, in quo casu idem docet Coninch disp. 17. dub. 8. num. 69. & Bonacina de Sacramẽtis disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punt. 2. §. 3. difficult. 4. num. 5.

155 Hanc autem sententiam limitant Cardinalis Lugo, & Pater Thomas Tamburinus vbi supra, nisi à Confessario interrogetur pœnitens de tempore in quo tale peccatum commisit; quia tũc pœnitens tenetur respondere verum, aliàs cõfessio erit sacrilega, si Confessarius petat, & ipse pœnitens positiue dicat, se tale peccatum commisisse non nunc, sed tempore præterito, cuius rationẽ reddit Pater Tamburinus loco citato numero 6. quia quando pęnitens negatiue se habet, & nihil dicit de tempore in quo delictum commisit, certè suum pręsens delictum commissum confitetur, quia in ipsa confessione illud inuoluit cum alijs peccatis iterum confessis: quare esto Cõfessarius appræhendat illud esse peccatum alio tempore fac-

factum, tamen pœnitens hoc nõ dicit: sed Confessarius ipse per se sic appræhendit, & cum ex alia parte Confessarius, quando absoluit habeat intentionem absoluendi omne illud peccatũ, quod potest, & à pœnitente dictum, & manifestatum est; non est periculum irritandi pęnitentiæ Sacramentum, at vero, quando positiuè pœnitens affirmat illud esse peccatum antiquum cum sit recens commissum: non explicat neque implicitè quidem suũ præsens delictum, sed aliud antiquum, quod non fecit; atqui hoc esset non fateri omnia sua peccata, ergo in tali casu committeret sacrilegium.

56 Sed hæc limitatio Patris Thomæ Tamburini, non placet Patri Vincentio Tancredi loco superius citato, quare absolutè affirmat validam esse confessionem, quãuis pęnitens positiuè dicat se illud peccatum non tunc, sed antea commisisse. Cuius fundamẽtum est, quia mentiri in confessione quando mendacium non impedit quin omnia peccata mortalia secundum numerum, & circumstantias mutantes speciẽ, & iuxta aliquos Doctores circũstantias notabiliter aggrauantes aperiantur, non reddit irritam confessionem; atqui hic, qui dicit se non peccasse nunc, sed antea, mentitur quidem, sed tale mendacium non impedit quin dicantur omnia peccata mortalia, & numerus, & species eorũ: ergo hìc, qui dicit se peccasse antea nõ reddit dictam confessionẽ nullam. maior à nonnullis Doctoribus recipitur, eam docent Henriquez lib. 2. de pœnitent. cap. 9. num. 2. Suarez disput. 22. sect. 10. num. 4. Coninch. disput. 6. de qualitate Confessarij dub. 3. num. 8. Fagundez in præcept. Ecclesiæ, præcepto 2. lib. 3. cap. 21. à num. 7. Vasquez quæst. 91. art. 5. dub. 7. Cardinalis Delugo de pœnitent. disp. 14. sect. 8. Dominus Iosephus de Ianuario par. 1. resolut. 34. Cuius ratio est, quia pœnitens, vel non tenetur illa peccata confiteri, vel habet iustam causam non confitendi hic, & nunc, & sic nullo modo falsificat materiam Sacramenti pœnitentiæ, cum illa peccata stantibus his circumstantijs impertinenter se habeant ad materiam Sacramenti pęnitentiæ, posito quod sit alia materia pro Sacramento; nec damnum infert alteri, vt supponitur, nec lædit ius Confessarij interrogantis, quia non tenetur pęnitens ea confiteri, aut declarare illam circumstantiam, de qua interrogatur à Confessario, cum sine illa maneant peccata sufficienter explicata, tam quoad numerum, quam quo ad eorum species: ergo confessio aliorum est valida, & pœnitens, si vtatur restrictione mẽtali, nempe quod non fecit illud peccatum, aut illud non commisit tali tempore, vt iterum, vel tunc teneatur cõfiteri, nec venialiter quidem peccat; non igitur reddit pœnitens confessionẽ inualidam, si neget consuetudinem peccandi cum æquiuocatione, quia scilicet non tenetur bis confiteri semel commissum; vel si neget occasionẽ proximam ineuitabilem sine magno incommodo, vel scandalo. minorem autem in qua potest esse difficultas probat Pater Tancredi ex Sanchez lib. 1. cap. 10. num. 71. vbi sic ait: si tamen explicetur integrè, & fideliter qualitas peccati, manifestũ est non esse opus explicare tempus quo commissum est: ergo per Sanchez explicare tempus, non est quid pertinens

nẽs ad explicandum numerum, & species peccatorum, aliàs falsò supponeret, quod posset explicare integrè qualitas peccati absque eo quod explicetur tempus quo commissum est.

157 Secundo impugnat doctrinã Patris Tamburini: quia si quis dum positiuè dicit se commisisse v. g. fornicationem mense præterito, quam heri commisit, nõ fateretur omnia peccata, & sacrilegium committeret; sequeretur quod neque posset se habere præcisiuè, quando videt Cõfessarium ex modo suæ confessionis, vt si dicat volo facere confessionem generalem; prudenter æstimare fornicationem fuisse commissam tempore antecedenti; atqui contrarium affirmat Tamburinus, vt supradictum est: ergo. Sequelam probat Pater Tancredus; quia si pœnitens aduertit, Confessarium per errorẽ minorem numerum peccatorũ apprehendere, vel vnum peccatum mortale pro alio v. g. simplicem fornicationem pro adulterio, vel non percipere omnia peccata mortalia, debet illum e tali errore amouere, clarius explicando peccatum; ne iudicium Confessarij notabiliter varietur in re graui, vt communiter docent Doctores cum Suario de pœnitent. disp. 22. sect. 10. num. 7. ergo si quando dicit hoc peccatum mense pręterito commisi, variatur notabiliter iudicium Cõfessarij, ita vt non explicetur peccatum factum à pęnitẽte, sed aliud, vt docet Tamburinus, etiã quando id non dicit, sed videt Confessarium sic apprehendere, præsertim quando prudenter se gereret Confessarius, tenetur positiuè dicere commisi hodie. Ergo cum Tãburinus dicat, peccata pœnitentiũ integrè dici, quamuis Confessarius erret circa tempus in eo casu, in quo pęnitens tantum dicit v.g. volo facere confessionem generalem; fateatur necesse est, integre dici peccata pœnitentis, nec variari in re necessaria iudicium Confessarij, etiam si pœnitens positiue dicat: *hoc peccatum non commisi hoc mense v.g. sed in iuuentute*, ad summum enim peccabit venialiter ob mendacium, quod potest vitare vtendo æquiuocatione.

158 Verũ enim vero rationes istę nihil conuincunt contra doctrinam traditam ab erudito Patre Thoma Tamburino: prima quidem nihil conuincit: nam præcipua ratio ob quam Pater Tamburinus affirmat, quod pœnitẽs qui in confessione generali miscuit peccatum recenter commissum, & interrogatus à Confessario dixit se illum tale peccatum in sua iuuentute commisisse, facit confessionem nullam, non est, quia mentitur in confessione in re graui ad confessionem pertinẽte, licet insinuet illud mendacium esse mortale iuxta doctrinam à se ipso traditam in eodem lib. 2. cap. 10. §. 2. num. 38. vbi vt certum supponit cum Eminẽtissimo Cardinali Delugo de pœnitent. disp. 16. sect. 2. num. 100. quod mẽtiri circa mortalia aliàs rite absoluta quando Confessarius de illis siue vt Medicus, siue vt Iudex interrogat, tamquam quid necessarium ad præsentem confessionem esse mortale, quia tunc habet Ius Confessarius ad bene hanc confessionem expediendam: & ex alia parte cum agatur de mortali res est grauis, & num. 39. supponit cum eodem Delugo, quod fateri aliquod mortale, quod non fecisti, esse mortale nisi forte ignorantia, vel

bo-

bona fides excuset: cuius ratio est quia variatur in re graui iudiciũ Confessarij. Relicta igitur hac ratione, præcipua ratio illius in præsenti casu est: quia tunc pęnitens non fatetur integrè omnia sua peccata, quod requiritur necessario ad validitatem confessionis, quod manifestè videtur constare: nam ille qui commisit aliquod mortale peccatum, tenetur illud confiteri, & subijci Ecclesię clauibus vt præsens saltem implicitè; atqui ille qui positiuè affirmat peccatum esse antiquum, cum sit recens factum nõ explicat neque saltem implicitè suum præsens peccatum, neque vt tale subijcit illud clauibus Ecclesiæ, ergo non confitetur integrè omnia sua peccata, & consequenter faciet confessionem sacrilegam.

159 Ad primam igitur rationem Patris Tancredi, responderi potest omittendo maiorem, & negando minorem, quoad secundam partem; quia eo ipso, quod pœnitens affirmat Confessario se non peccasse nunc, sed antea non explicat, neque implicite quidem suum pręsens peccatum, sed potius confitetur peccatum, quod non commisit, cum antea non commisisset tale peccatum, sed nunc illud commisisset: ergo eo ipso, quod nunc confitetur illud, vt antea commissum, confitetur peccatum illud vt non cõmissum, & consequenter non confitetur nunc, omnia sua peccata mortalia commissa, & facit confessionem sacrilegam, ad probationem minoris desumptam ex doctrina Sanchez. Respondetur concedendo antecedens, & simul consequentiam, sed quid inde contra doctrinam Patris Thomæ Tamburini? nihil certè si attentè aspicias, aliud enim est, quod pœnitens non teneatur explicare tempus quo commissum est peccatum, si ex tali tempore non dependeat explicatio qualitatis peccati, aliud verò quod pœnitens possit positiuè affirmare se antea commisisse peccatum, quod nunc commisit, primum est verum, & nõ negatur à Tamburino, sed potius asseritur; secundum est falsum, & rectè à Tamburino negatur, quia in primo casu pœnitens confitetur suum peccatum factum secundum numerum, & speciẽ illius, etiam si non explicet tempus in quo illud commisit, in secundo autem casu pœnitens confitetur suum peccatum nunc commissum, vt non commissum eo ipso, quod affirmat se illud antea commisisse nempe in tempore præterito in quo illud non commisit, quod est se accusare de peccato, quod non fecit non explicando in dicta confessione, nec quidem implicitè peccatum à se nunc commissum, quod est certè in dicta confessione non confiteri omnia sua peccata mortalia, & consequenter facere confessionem nullam, & sacrilegam.

160 Secunda etiam ratio Patris Tancredi, nihil conuincit contra doctrinam Patris Tamburini: nam respondetur negando sequelam, & ad eius probationem, concesso antecedenti neganda est consequentia prima quoad secundam partem: nam cum pœnitens teneatur confiteri omnia sua peccata secundum nnmerum, & species eorum, vt docet Concilium Tridentinum dicta sessione 14. cap. 5. hinc est, quod si pœnites ad-

uertit, Confessarium per errorem minorem numerum peccatorum apprehendere, vel vnū peccatum mortale pro alio v. g. adulterium pro simplici fornicatione, vel è contra tenetur tunc Confessarium è tali errore amouere clarius explicando sua peccata; ne iudicium Confessarij notabiliter varietur in re graui, at vero in nostro casu licet pœnitens non omnino explicet suum peccatum, imo vellet, quod Confessarius intelligat de alio; verè tamen habet intentionem illud confitendi, atque adeo de illo loquitur in illa confessione generali, nec aliquid contrarium dicit, neque obstat, quod dicat se velle generalem confessionem facere, nam per hoc non demonstrat se velle confiteri sola peccata antiqua, sed velle etiā comprehendere alia peccata recenter commissa, vsque ad illam horam, & punctum in quo facit talem confessionem: nam confessio generalis omnia peccata complectitur vsque ad dictam horam, & punctum, nec denique obstat quod Confessarius intelligat illlud esse peccatum antiquum; nam pœnitens id non dixit: atque adeo intentio absoluendi non regulatur ab existimatione priuata Confessarij, sed intendit absoluere à peccatis, quæ pœnitens illi manifestat, & reducit ad iudicium in tribunali sacramentalis pœnitentiæ, quæcumque illa sint, præterea non obstat, quod pœnitens videatur implicitè indicare, quod sit peccatum, vel peccata antiqua: quia ipse verè habet animum loquendi de peccatis nouis, & de illis vult loqui, licet desideret non intelligi quo ad hoc à Confessario: non est ergo idem loqui obscurè, ne intelligatur de illo de quo loquitur, ac expressè negare;) vt malè iudicat Tancredus) nam in primo casu verba vere significant id, quod vult confiteri, atque adeo defert peccatum verum: in secundo autem casu verba non possent significare verum peccatum, sed falsum, ex quo manifestè constat falsitas secundæ consequentiæ quo ad secundam eius partem.

161 Ad primum fundamentum oppositæ sententiæ, respondetur concessa maiori, negando minorem; ad cuius probationem dico, quod ex nullo illorum capitum sequitur, quod varietur notabiliter iudicium Confessarij in re graui: nam pœnitens potest significare Confessario peccatum non esse reseruatum, vel esse, & si pœnitens est religiosus, & peccatum, vel peccata nondum in alia confessione confessa sunt contra castitatem, vt Confessarius cognoscat speciem talium peccatorum tenetur dicere se quando, tale, vel talia peccata commisit, esse astrictum voto castitatis, absque eo quod teneatur in confessione explicare tempus in quo tale, vel talia peccata commisit; quantum ad occasionem proximam peccandi, vel illa est ineuitabilis, vel est euitabilis? Si ineuitabilis non tenetur illam in confessione manifestare, si vero est euitabilis, sufficit, quod habeat firmum propositum illam euitandi, de consuetudine autem peccandi dico, quod pœni-

ni-

Digitized by Google

nitens non tenetur manifestare consuetudinem peccandi præteritam, posset tamen ad suam cõsolationem petere à Confessario, vt hanc, vel illam iniungat pœnitentiam, quam hic, & nunc pœnitens iudicet esse proportionatam culpę recenter confessæ.

162 Ad secundum respondetur. distinguẽdo maiorem: magis distat secundum statum præsentem concedo maiorem: magis distat secundum statum quem habuit, quando fuit commissum nego maiorem, & concessa minori neganda est consequentia, pro cuius declaratione aduertere licet ex hoc ego, quod peccatum mortale nõ est materia cõfessionis sacramentalis, prout est habituale, seu prout habet malitiã habitualẽ perseuerantẽ, quia pęnitens non se accusat de peccato habituali, nec de perseuerantia maculæ, sed præcisè de actu pręterito, & de peccato actuali, quod fuit. Cum igitur solum detur pro materia, actus peccati prout fuit, quando fuit commissum: & prout sic, non sit differentia inter illud, quod iam nunc est ablatum per confessionem præcedentem, & quod non est ablatum: consequens est totã illam differentiam esse extrinsecam, & per accidens in ordine ad accusationem, peccatum autem veniale, & mortale differũt penes id, quod habuerunt quãdo fuerunt commissa: quare differentia illa explicanda omnino est, quãdo deferuntur ad hoc iudicium sacramentalis pœnitentiæ.

163 Ad tertium respondetur negando antecedens quo ad secũdam partem; quia nonnulli ex allegatis Doctoribus pro contraria sentẽtia affirmant, non teneri pœnitentem in confessione dicere, se tale peccatum commisisse post vltimam cõfessionem, nisi forte ob causam explicandi qualitatem peccati: sicut enim sciens, aut dubitans, se tale peccatum confessum fuisse non tenetur dicere, se illud aliàs fuisse cõfessum, aut dubitare, an illud confessus fuerit; ita qui commisit aliquod peccatum, non tenetur dicere se illud cõmisisse post vltimam confessionem, nisi adsit peculiaris circumstantia necessario aperienda, in quo sensu vera est solutio ibi posita. Ad id autem quod contra arguitur; respondeo cũ Eminentissimo Cardinali Lugo, quod multa sunt quæ possunt Confessarium monere prudenter ad minuendam, vel augendam pœnitentiã, quæ pœnitens non tenetur in confessione explicare v. g. quod intensum, vel remissum dolorẽ pęnitẽs habeat de peccatis, quod peccatum cum maiori intensione, & maiori affectu fuerit commissum, quantitas etiam maior furti iuxta sententiam probabiliorem, quod huiusmodi circumstantiæ aggrauantes non tenetur pœnitens in confessione explicare, vt dicemus resolut. 10. & 11.

164 Ad quartum respondetur distinguẽdo maiorem indicat peccata, quæ confitetur esse antiqua explicitè hoc affirmando nego maiorem, indicat implicitè, & obscurè concedo maiorem; & concessa minori neganda est cõsequentia, & ratio disparitatis est ea, quã diximus num 160. scilicet quia ille, qui loquitur obscurè ne intelligatur de illo de quo loquitur, verba verè significant id quod vult confiteri, atque adeo defert peccatum verum ad tribunal Sacramenti pœnitentiæ; ille vero, qui expresse affirmat pec-

catum recenter commissum esse antiquum, & tempore præterito commissum, ledit notabiliter iudicium Confessarij, quia verba, quæ profert non significant verum peccatum, sed falsum vt supradicto nu. 160. latè diximus.

RESOLVTIO VIII.

Vtrum licitè, & validè absoluatur ille, qui commisit peccatũ, & ob verecundiam, vel ad conseruandam bonam opinionem, quam de illo habet Cõfessarius, confitetur de peccatis venialibus commissis, & se accusat de vltimo peccato, quod commisit v. g. fornicationis, vel adulterij, nil aliud in confessione explicando.

165 HAnc difficultatẽ in proprijs terminis apud nullum Doctorem, quem legi inuenire potui: ea tamen deducitur ex difficultate resolutionis præcedentis. Doctores igitur, qui in dicta præcedenti resolutione dixerunt, oportere pœnitentem in confessione generali explicare illa peccata commissa post vltimã cõfessionẽ, & quæ nũquam prius ab ipso fuerunt confessa, vt Confessarius ea excipiat tamquam materiam necessariam; aliàs cõfessio erit nulla, & sacrilega, idẽ potiori iure dicere tenentur de confessione hac particulari, quãdo quis se accusat de peccatis venialibus, & simul de vltimo peccato, quod commisit nempe fornicationis, vel adulterij, aut furti in materia graui; nam omnia argumenta, quæ militant contra illam confessionem generalem, militant etiam contra hanc confessionem particularẽ dicto modo factam; nempe quod defraudetur notabiliter iudicium Confessarij; nam satis prudenter, ex dicto modo confitendi pœnitẽtis, potest Confessarius iudicare tale peccatum esse antiquum, & non recens commissum, & sic de alijs argumentis factis resolutione præcedenti in fauorem primæ sententiæ, seruatis seruandis.

166 Tota igitur controuersia est cum Auctoribus secundæ sententiæ relatis in præcedenti resolutione, qui affirmant in confessione generali non esse necesse explicare tempus peccati recens commissi, inter quos nouissimè eam defendit sapientissimus de Dicastillo tract. 8. de pœnit. dis. 9. dub. 2. §. 6. an scilicet idem dicendum sit de confessione particulari, facta modo superius explicato.

167 Affirmatiuè respondendum mihi videtur (saluo de hoc meliori iudicio) quod sic probo, quãdo pœnitens in confessione sacramentalis pœnitentiæ integrè, & fideliter explicat qualitatem peccati, non tenetur explicare tempus quo commisit tale peccatum; atqui pœnitens, qui in confessione particulari se accusat de vltimo peccato ab ipso cõmisso v. g. adulterij, fideliter explicat qualitatem sui peccati: ergo quamuis nõ explicet tempus quo illud commisit confessio erit licita, & valida. maior conceditur à Doctoribus citatis resolut. præcedenti pro secunda sententia; minor vero ex se est manifesta. Consequentiam vero probo, quia ideo concedunt præfati Doctores, confessionem generalem factam à pœnitente cum legitimo Cõfessario, in qua inter alia peccata preterita miscit peccatum præsens, quia in tali casu non variatur notabiliter, sed parum iudicium Confessarij; atqui in nostro casu parum, & non nota-

Digitized by Google

tabiliter variatur iudicium Confessarij; ergo sicut confessio illa generalis est licita, & valida, ita & confessio ista particularis modo dicto facta.

168 Nec valet si respondeas concedendo maiorem, & minorem, & negando consequentiam, ex eo quod non currit eadem ratio de confessione generali, ac de particulari, cum confessio generalis ex eo quod generalis est, includat tempus præteritum, & tẽpus pręsens, cõfessio autem particularis includat solum tempus vitę pręsentis, & non pręteritę, ideoque quando pœnitens in confessione generali simul cum alijs peccatis antea commissis, se accusat de aliquo peccato recenter commisso, non variat notabiliter iudicium Confessarij etiã si positiue non explicet tempus, quo commisit tale peccatum, quia vere habet intentionem illud confitendi, de illoque loquitur in tali cõfessione, nec aliquid contrarium dicit, nam verba, quę profert verè significant id quod vult confiteri, vereque defert peccatum verum in tribunali Sacramenti pœnitentię, cum autem confessio particularis solum comprehendat tempus pręsens, & non pręteritum, non potest pęnitens in illa se accusare nisi de peccato præsenti, & per verba, quę significent tempus præsens, & non præteritum; atqui quando pœnitens in confessione particulari, se accusat de vltimo peccato à se commisso v. g. adulterij non explicat suum peccatum præsens, neque vt tale illud defert ad tribunal Sacramenti pœnitentiæ: ergo confessio illa non est licita, nec valida, sed potius nulla, & sacrilega.

169 Hæc autem responsio non valet; nam vt diximus resolutione præcedenti, peccatum mortale nõ est materia necessaria Sacramenti pœnitentiæ prout est habituale, seu prout habet maculam habitualem perseuerantem: cum pœnitens non se accuset, imo nec possit se accusare de peccato habituali, nec de perseuerantia maculæ, sed præcise de actu præterito, & de peccato actuali, quod fuit, aliàs si peccatũ fuisset paulò post per contritionem deletum, deberet etiam explicari illa circumstantia: ergo solum datur pro materia, actus peccati prout fuit, & quando fuit commissum: ergo cum prout sic, nõ sit differẽtia inter illud, quod iam nunc est ablatum per confessionem præcedentem, & quod non est ablatum, manifestum est totam illam differentiam esse extrinsecam, & per accidens in ordine ad accusationem, siue confessio sit generalis, siue particularis.

170 Secundo probo hanc nostram resolutionem; quia ille, qui in confessione particulari se accusat de peccatis venialibus, & vltimo se accusat de aliquo peccato mortali in hac forma; me accuso de peccato, v. g. adulterij à me commisso, & non confesso propter obliuionem facit bonam, & legitimam confessionem, ergo similiter faciet bonam, & validã confessionem ille, qui in confessione particulari, se accusat de vltimo peccato v. g. adulterij ab ipso commisso, antecedens patet: quia mentiri in confessione, quando mendacium non impedit, quin omnia peccata mortalia secundum omnes circumstantias mutantes speciem aperiantur; non reddit irritam confessionem; atqui pęnitens qui se accusat de peccato v. g. adulterij à se commisso, & non confesso

prop-

propter obliuionem, mentitur quidem; sed tale mendacium nõ impedit, quin confiteatur suum peccatum secundum numerum, & speciem illius: ergo non reddit confessionem nullam. Cõsequẽtiam vero probo, quia ille, qui in confessione particulari se accusat de vltimo peccato à se commisso v. g. adulterij, verum dicit, & simul sufficienter explicat speciem sui peccati, & si præcisiue se habeat circa tempus quo tale peccatum commisit: ergo facit validam confessionem.

171 Sed dices ille, qui se accusat in cõfessione particulari de peccato v. g. adulterij nunc commisso, prædicto modo scilicet, me accuso de peccato adulterij à me commisso, et non confesso propter obliuionem, positiue affirmat tale peccatũ fuisse ab ipso commissum tempore præterito; atqui vt nos diximus resolutione præcedenti pęnitens, qui in cõfessione generali affirmat peccatum à se nũc commissum, fuisse commissum tempore præterito, facit sacrilegam confessionẽ: ergo similiter faciet confessionẽ nullam, & sacrilegam pęnitens, qui in confessione particulari simul cum peccatis venialibus se accusat de peccato commmisso, & non confesso propter obliuionem, quod fuit recens commissum, inter vnam, & alteram cõfessionem, minor, & consequentia constat, & maior probatur: quia ex tali modo confitendi Cõfessarius prudenter iudicat tale peccatum fuisse commissum tẽpore præterito, cum pęnitẽs positiue affirmet non fuisse illud confessum propter obliuionem: ergo positiue affirmat illud peccatum fuisse ab ipso commissum ante præteritam confessionem, quod est idem, ac affirmare fuisse commissum tempore præterito.

172 Respondetur negando maiorem; & ad probationem concesso antecedente neganda est consequentia: nam aliud est, quod Confessarius prudẽter possit iudicare tale peccatum fuisse à pęnitente commissum tẽpore pręterito, aliud vero, quod pęnitens hoc positiue affirmet; vnum enim sine alio optime inueniri potest, nam quando pęnitens in confessione generali simul cum alijs peccatis iterum confessis, se accusat de aliquo peccato recenter commisso, & non confesso absque eo quod explicet tempus quo illud commisit, Confessarius prudenter iudicare potest tale peccatum fuisse tempore antecedenti commissum, & à pęnitente iam iterum confessum in alia confessione, & nihilominus pęnitens hoc nõ affirmat, neque ex eo, quod asserat esse tale peccatum non confessum propter obliuionem affirmat positiuè esse commissum tempore præterito, vt intendit argumentum; quia aliud est se accusare de peccato commisso, & non confesso propter obliuionem, aliud vero se accusare de peccato cõmisso, & non confesso in antecedenti cõfessione propter obliuionem, in primo enim casu mentitur quidem pęnitens, sed tale mendacium non reddit nullam, nec sacrilegam cõfessionem, cum nõ variet notabiliter iudicium Cõfessarij, nec pertineat ad substãtiam confessionis, sed sit circumstantia mere extrinseca, licet pęnitens venialiter peccet propter mendacium in re leui, in secundo autem casu quia positiuè affirmat peccatum illud fuisse commisum tempore, quo illud non commisit, erit confessio nulla

la in probabiliori opinione, licet in opinione probabili dici possit valida, iuxta dicta resolutione præcedenti de confessione generali.

173 Sed adhuc instas hæc opinio ansam peccandi præbet pænitẽtibus, cum possint dicto modo confitendi certo modo celare Confessario suum peccatum, non explicãdo tempus quo illud fuit commissum, quare faciliores erũt ad peccandum, quod inconueniens vitabitur, si asseramus prædictum modum confitendi illicitum esse: ergo hæc opinio non est secura in praxi, imo est maxime periculosa. Respondeo primo; hoc idem argumentum posse fieri de illo, qui confitetur aliquod peccatum in confessione generali simul cum alijs iam iterum confessis, & non explicat fuisse commissum post vltimam confessionem, præsertim in sententia probabili saltem per auctoritatem extrinsecã Patris Vincentij Tancredi, Patris Decastillo, & aliorum asserentium posse pęnitentem interrogatum à Cõfessario affirmare peccatum ab ipso commissum post vltimam confessionem, fuisse commissum tempore præterito absque eo quod faciat inualidam confessionem, vt dixi resolutione præcedenti. Secundo respondeo negando antecedens: nam iste modus confitendi aufert à pęnitentibus occasionem, ne ob verecũdiam statim à peccatis resurgant, sed in grauiora labentur, & continuo peiores fiant, ideoque hęc opinio non solum non est periculosa, imo est maximè tuta in praxi, & vt talis iudicata à nonnullis viris doctissimis, tam Societatis Iesu, quam aliarum Religionum à me consultis.

RESOLVTIO IX.

Vtrum pęnitens, qui mortale peccatum adeò erubescit cõfiteri proprio Sacerdoti, vt sit in periculo diminutè confitẽdi possit venialia, ac illud mortale confiteri simplici Sacerdoti non approbato, ita vt directè absoluatur à venialibus, & indirectè à mortali, cũ onere deinde confitendi, cum opportunitas aderit proprio Sacerdoti, alteri cui non ita erubescit sua aperire peccata?

174 Affirmatiuam sentẽtiam docet D. Ioseph de Ianuario de casibus reseruatis resol. 35. nu. 1. vbi (vt refert Angelus Maria Verricelli tract. de Apostolicis missionibus tract. 9. de pœnitẽt. quæst. 162. dub. 1. num. 1.) ait: quod si monialis cõfiteatur Cõfessario nõ approbato pro mortalibus, habens licentiam loquẽdi cum illo, eiquè manifestet simul venialia, & mortalia, posset (nisi esset contra vsum Ecclesiæ) ab eo absolui, cum onere iterum confitendi mortalia Sacerdoti iurisdictionem habenti, & quãuis propter ea verba (nisi esset contra vsum Ecclesiæ) videatur negare, quod de facto obstante contrario vsu, possit absolui: tamen deinde per totam resolutionem præsertim num. 8. vers. ne dicas 2. & num. 9. probat, contrarium vsum Ecclesiæ non efficere, quin de facto absolui validè, & licitè valeat, deinde num. 15. asserit sufficientem causam esse, vt ita absoluatur à Sacerdote non approbato magnam erubescentiam confitendi ea peccata proprio Confessario, imo ait etiã nulla existente causa validè, & licitè absolui posse directè à veniali-

libus, & indirectè à mortalibus cum onere repetendi confessionem coram approbato Confessario.

175 Prima pars huius sententiæ, scilicet, quod magna erubescentia pœnitentis confitendi cum proprio Confessario, sit sufficiens causa ad hoc vt cōfessio de mortalibus facta simul cum venialibus simplici Sacerdoti non approbato sit licita, & valida; probatur à dicto patre D. Ioseph Ianuario, quia probabile est posse aliquem cum aliqua causa cōfiteri peccata venialia, & mortalia simplici Sacerdoti, & ab eo recipere absolutionem à mortalibus; atqui magna erubescentia pœnitentis confitendi cum proprio Sacerdote, seu Confessario, est sufficiens causa ad licitè, & validè faciendam supradictā confessionem: ergo & cætera; maiorem propositionem defendunt, vt probabilem Coninchius disp. 8. dub. 14. num. 107. Suarez tō. 4. in 3. part. disp. 31. num. 9. Reginaldus lib. 8. num. 82. Mazuchellus de casibus reseruatis disput. 1. quæst. 3. difficult. 14. nu. 43. & 44. Diana part. 9. tract. 9. Resol. 24. quos citat Ianuarius vbi supra, quibus Angelus Maria Verricellus vbi supra num. 2. addit Migist. Candidum tom. 2. disquisit. moral. disquisit. 24. art. 66. dub. 3. Petrum Hurtadum de fide disp. 84. num. 182. Franciscum Lugo de Sacramentis lib. 4. cap. 6. nu. 35. Filliucium trac. 4. num. 212. Cardinalem Lugo de Eucharistia disput. 14. sect. 5. num. 87. minor vero probatur: nam magna erubescentia cum periculo dimidiandi confessionē, est legitima causa petendi à proprio Parocho licentiam alteri confitendi, quam si ille iniustè deneget, haberi licentiam petitam pro obtenta docent Nauarrus in cap. placuit num. 150. de pœnitentia dist. 6. & Henriquez lib. 6. cap. 13. num. 9. ergo magna erubescentia ex parte pœnitentis cum periculo dimidiandi confessionem sufficit ad hoc, vt licitè, & validè possit peccatum aliquod mortale simul cum venialibus simplici Sacerdoti, non approbato confiteri, ab eoque absolui directè à venialibus, & indirectè à mortalibus, cum onere repetendi confessionem coram approbato Confessario.

176 Secūdo probatur eadem prima pars, nam iuxta communem Doctorum sententiam, etiam si quis scienter confiteatur reseruata, & non reseruata peccata: potest ab inferiori absolui directè à non reseruatis, & indirectè à reseruatis, cum onere deinde adeundi Superiorem pro reseruatorum absolutione etiam sine vlla causa: ergo similiter potest supposita ex parte pœnitentis magna erubescentia confitendi cum proprio Confessario, quæ est sufficiens causa, cōfiteri mortalia peccata simul cum venialibus simplici Sacerdoti non approbato, & ab eo absolui directè à venialibus, & indirectè à mortalibus, cum onere tamen iterū confitendi mortalia proprio, & approbato Confessario. Consequētia est manifesta à paritate rationis, & antecedēs docēt Comitolus lib. 1. quæst. 29. Fagundez præcept. 2. lib. 8. cap. 3. num. 13. Syluester verb. confessio 1. num. 20. Toletus lib. 3. cap. 8. num. 3. Nauar. in cap. consideret de pœnitent. num. 10. Medina Codice de pœnitent. quæst. 13. Suarez tom. 4. in 3. partem disp. 41. sect. 2. num. 1. 4. & 6. Coninch. disp. 7. dub. 9. num. 103. Vasquez de pœnitent. quæst. 91. art. 3. dub.

Digitized by Google

9. num. 6. Floronus de casibus reseruatis part. 1. cap. 6. num. 3. Layman lib. 5. tract. 6. cap. 12. num. 11. quos sequitur D. Ioseph Ianuario de casibus reseruatis resol. 7. & fauere videtur D. Thomas in 4. dist. 17. quæst. 3. artic. 4.

177 Secunda pars dictæ sententiæ scilicet nullam requiri causam ad confitendum mortalia simul cũ venialibus simplici Sacerdoti nõ approbato, cum onere postea iterum confitendi mortalia Sacerdoti approbato ostenditur: quia nullum extat præceptum non absoluendi directè à venialibus, indirectè à mortalibus, cum onere vt pœnitens se præsentet legitimo Confessario: ergo nulla requiritur causa, neque maximæ erubescentiæ ad hoc, vt pœnitens possit dicto modo simplici Sacerdote confiteri.

78 Partem negatiuam nempe nõ posse ex quacumque erubescẽtia pœnitens simplici Sacerdoti non approbato venialia, & mortalia confiteri, vt directè à venialibus, & indirectè à mortalibus absoluatur cum onere repetendi confessionem mortalium Sacerdoti approbato, acriter defendit Angelus Maria Verricellus vbi supradicto tract. 9. de pœnitentia quæst. 162. dub. 1. à num. 4.

79 Probatur primo hæc sententia; quia potestas absoluendi à venialibus requirit propriam, & veram iurisdictionem, cum quæcumque absolutio sit actus veri, & proprij Iudicij, vt definit Cõcilium Trident. sess. 14. de Sacramento pœnitentiæ cap. 6. & 7. siue hæc iurisdictio cõpetat simplici Sacerdoti de iure diuino, vt aliqui volunt, siue illam habeat Sacerdos ab Ecclesia, vt alij cõmunius affirmant, qui dicunt iurisdictionem hanc concedi ab Ecclesia simplici Sacerdoti vi consuetudinis; quia stante vsu fidelium Summus Pontifex tacita Iurisdictione concessa vult, vt Sacerdos simplex à venialibus absoluat, & à mortalibus aliàs rite confessis: atqui in quacumque opinione non habet Sacerdos simplex iurisdictionem absoluẽdi directe à venialibus, quando pœnitens accedit scienter cum mortalibus, quorum recordatur, & habet copiam proprij Confessarij, cui potest, & tenetur confiteri: ergo non potest pœnitens cum quacumque erubescentia confiteri venialia, & mortalia simplici Sacerdoti non approbato, cum obligatione repetendi confessionem mortaliũ Sacerdoti approbato, minor probatur in opinione asserentiũ esse de iure diuino potestatem absoluendi à venialibus: prædictum scienter accedentem cum mortalibus, posset, & teneri proprio confiteri Sacerdote: nam sicut vsus fidelium declarat iure diuino Sacerdoti simplici concessam esse facultatem, seu iurisdictionem absoluendi à venialibus: quia hoc ius diuinum non potest colligi ex Scripturis; vel aliunde; nisi ex vsu fidelium, & perpetua traditione Ecclesiæ, ex quo vsu fidelium, & dicta perpetua traditione Concilium Tridentinum sæpe colligit ea, quæ de necessitate Sacramenti requiruntur ad Sacramentorum validam administrationem, quo ad materiam, formam, ministrum, & cætera: ergo pariter perpetuus vsus fidelium (qui sacrilegam putant confessionem venialium factam cum scientia mortalium simplici Sacerdoti

Digitized by Google

ſtante copia proprij Confeſſarij) declarat iure diuino, non eſſe conceſſam iuriſdictionem, niſi accedente pœnitente ſine conſcientia mortalium, aut non habita copia Confeſſarij.

180 Nec valet dicere cum Ianuario ſupra dicta reſolut. 35. num. 9. non obſtare vſum fidelium, quia contra ius diuinum, nulla datur conſuetudo, nec vſus. hoc inquam non valet: nam reſpondet Verricellus, non eſſe vſum contra ius diuinum, ſed vſum perpetuum fidelium declarare ius diuinum, ſeu declarare caſum, in quo iure diuino conceditur ſimplici Sacerdoti juriſdictio abſoluendi à venialibus, nam non aliunde niſi ex fidelium vſu poteſt cognoſci diuina iſta inſtitutio, quo ad venialia, cum ex Scripturis illa cognoſci nequeat.

181 In opinione autem aſſerente Iuriſdictionem abſoluendi à venialibus concedi ſimplici Sacerdoti ab Eccleſia, probatur minor ex Suarez de pœnitent. diſput. 31. ſect. 3. num. 11. his verbis, dixi ſupra iuriſdictionem hanc Sacerdotum omnium ad abſoluendum à venialibus originem habuiſſe ex conceſſione Eccleſiæ: & conſuetudine retineri: hinc ergo colligimus extendendum non eſſe vltra id, quod conſuetudine receptum eſt: conſuetudine autem ſolum videtur introductum, vt tunc fideles habeant hanc licentiam, quando non habent conſcientiam peccati mortalis: ideoque quando illam habent, iam non licet eis confiteri ſimplici Sacerdoti extra articulum mortis, ac proinde ſi ita confiteantur, nullum fiet ſacramentum, ergo non confert Eccleſia iuriſdictionem abſoluendi à venialibus, quando pœnitens ſcienter accedit cum mortalibus. Probatur conſequentia: nam eadem conſuetudo, quæ contulit eam iuriſdictionem tacite conſentiente Pontifice, & totum id ex perpetuo vſu omnium fidelium nobis innoteſcit; vſus enim fidelium, qui in re graui, & difficili communiter ſeruatur, inducit conſuetudinem habentem vim legis, & obligantem ſub peccato mortali, vt docent Suarez de legibus lib. 7. cap. 15. num. 13. Caſtropalaus tom. 1. tract. 6. diſp. 3. punt. 2. §. 3. num. 13. ergo vſus omnium fidelium (qui ſacrilegium putant confeſſionem factam ſimplici Sacerdoti cum ſcientia peccati mortalis) ſufficienter oſtendit, eſſe conſuetudinem obligantem ſub mortali, & eam conſuetudinem approbare Sũmum Pontificem, qui tunc merito denegat iuriſdictionem ad abſoluenda venialia.

182 Pro reſolutione huius difficultatis notandum eſt, quod licet de integritate materiali confeſſionis habeamus præceptum diuinum, vt declarauit Concilium Tridentinum ſeſſione 14. cap. 5. canone 7. his verbis: ſi quis dixerit in Sacramento pœnitentiæ ad remiſſionem peccatorum non eſſe de iure diuino, omnia, & ſingula peccata mortalia confiteri, etiam occulta: & circumſtantias, quæ peccati ſpeciem mitant, anathema ſit, nihilominus integritas materialis confeſſionis non eſt de eſſentia Sacramenti pœnitentiæ, vt communiter docent Doctores, teſte Fagundez in præcept. 4. Eccleſiæ præcep. 2. lib. 3. cap. 3. à num.

Digitized by Google

à num. 1. nam multoties quis ratione sui, multoties ratione Confessarij, & multoties ratione proximi, non tenetur confiteri omnia sua peccata, & tamen facit Sacramentum validum : quia potest vrgere præceptũ etiam Diuinum, & naturale fortius, & absolutius præcepto integritatis confessionis, vel ignorantia talis præcepti, vel impossibilitas ad quã nemo tenetur. Vnde si quis timet graue damnum, vel temporale, vel spirituale, si omnia sua peccata confiteatur habet legitimam causam retinendi peccatum illud in eadem confessione, dummodo alium Confessariũ non habeat, & habeat intentionem confitẽdi illud, sublata causa excusante, ita *D.* Thomas in 4. dist. 17. quæst. 2. art. 4. ad secundum. Cuius ratio est; quia præceptum diuinum non obligat cum tanto detrimento.

183 Notandum est secundo, in casu necessitatis videlicet quando adest præceptum annuæ Confessionis, vel aliquis vult sacrum celebrare, vel accedere ad sanctam communionem, quod non potest vitare absque magno scãdalo, probabilissimam esse opinionem asserentium posse, imo, & debere pœnitentem habentẽ casus reseruatos, cõfiteri Confessario inferiori omnia peccata reseruata, cum non reseruatis, à quo directè absoluatur à non reseruatis, indirecteque à reseruatis, ita Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 8. de pœnit. dub. 13. num. 12. Eminentissimus Cardinalis Lugo de Eucharistia disp. 14. sect. 5. num. 87. & 99. doctus Antoninus Diana part. 3. tract. 4. resol. 104. D. Carolus Malletus in aureo Theologiæ moralis tom. 1. de Sacramentis, malleatione 16. bractea 27. respons. 3. citans Suarez disp. 31. sect. 3. nu. 8. Henriquez lib. 6. cap. 15. num. 7. Coninch. disp. 8. dub. 13. nu. 106. hoc ipsum docet Candidus tom. 1. disquisit. 3. art. 4. resol. 2. nec contra hoc facit Concilium Trident. sessione 14. cap. 7. dicẽs, Sacerdotem inferiorem extra mortis articulum nihil posse in casibus reseruatis, nam hoc est intelligendum nihil posse directè, posse tamen indirectè, sicut casu quo pœnitens immemor reseruatorum confitetur nõ reseruata, absoluitur indirectè à reseruatis in omnium sententia.

184 Tertio notandum est; quod si pœnitens in prædicto casu necessitatis, non habeat alia mortalia non reseruata, ex quibus teneatur confiteri, sed tantum venialia, potest simul cum venialibus mortalia reseruata inferiori Sacerdoti confiteri, vt ab ipso à venialibus absoluatur directè, & indirectè à mortalibus reseruatis, dixi posse; nam pœnitens habẽs tãtum venialia simul cum reseruatis, non tenetur ex præcepto venialia per se confiteri Sacerdoti inferiori, vt ab eis directè absoluatur, & indirectè à reseruatis, tenebitur tamen per accidens, quando pœnitens, non putaret se esse sufficienter contritum, imo posset confiteri venialia, & mortalia reseruata simplici Sacerdoti non approbato, vt hac via ab ipso absoluatur directè à venialibus in quibus habent iurisdictionem, & indirectè à mortalibus reseruatis, vt probabiliter docent Suarez, & Coninch locis citatis, & cum eis Cardinalis Lugo supra num. 98. sicut habens mortale non reseruatum, cuius non recordatur, posset confiteri venialia simplici Sacerdõti, & obtinere indirectè remissionem mortalium, quibus notatis.

185 Dico primo: sola magna erubescentia pœnitentis confitendi sua peccata mortalia proprio Sacerdoti, seu Confessario, non est sufficiens causa validè, & licitè confitendi peccata mortalia simul cũ venialibus simplici Sacerdoti non approbato; quam Conclusionem sic probo: quia Ecclesia solum dat iurisdictionẽ simplici Sacerdoti absoluendi pœnitentem à venialibus, etiam si accedat cum scientia mortaliũ, quando pœnitens non potest, aut non tenetur confiteri proprio Sacerdoti, adeo vt confitẽdo possit dimidiare confessionẽ; atqui magna erubescentia non excusat à confessione, nec ratione magnæ erubescentiæ potest dimidiari confessio? ergo ratione magnæ erubescentiæ non dat Ecclesia iurisdictionem simplici Sacerdoti non approbato, absoluendi à venialibus pœnitentem, qui ad talem confessionem accedit cum sciẽtia mortalis peccati: ergo si accedat pœnitens ad cõfessionem sacramentalem faciendam simplici Sacerdoti ex solo motiuo maximæ verecundiæ cõfitendi sua peccata mortalia proprio Sacerdoti, seu Confessario, confessio erit nulla, & inualida, vtpotè facta cum non habente potestatem absoluendi illum à venialibus directè, & indirectè à mortalibus in tali casu.

186 Secundo probo eamdem conclusionem: quia iste pudor, seu magna erubescentia pœnitentis confitendi suum peccatum mortale propriò Sacerdoti, seu Confessario, est intrinseca ipsi confessioni sacramentali: ergo eodẽ præcepto, quo ad confessionem, etiam ad huiusmodi pudorẽ, seu magnã erubescentiam cogimur. Consequentia est formalis, & antecedens colligitur clare ex Eccles. cap. 4. vers. 31. *non confundaris confiteri peccata tua*; vnde præclarè Tertullianus de pœnitentia inquit: *plerosque hoc opus in publicationem sui, aut suffugere, aut de die in diem differre pudoris magis memores, quam salutis.*

187 Probatur tertio, nam si ob aliquam rationem liceret pœnitenti cõfiteri suum peccatum mortale simul cũ venialibus simplici Sacerdoti ob magnam verecundiam, quam habet illud confitendi proprio Confessario, maximè esset propter periculũ, quod habet pœnitens in tali casu dimidiandi confessionem; atqui, hæc ratio non conuincit: ergo sola magna erubescentia nõ est sufficiens causa confitendi peccatum mortale simul cum venialibus simplici Sacerdoti nõ approbato, Maior necessariò debet admitti à D. Ioseph Ianuario, vt ex eius fundamentis clarè constat, minorem vero probo; quia quãuis pœnitens sit in prędicto periculo dimidiandi confessionem, ob verecundiam, quã habet confitendi suum commissum peccatum proprio Sacerdoti, seu Confesario, hoc tamen periculum ipse sibi facit; cum in manu eius sit dictum superare pudorem consideratione pudoris illius, qui erit in die iudicij, vt ait Diuus Pater noster August. lib. 2. de visitatione infirmorum cap. 5. vbi inquit: *Melius est coram vno aliquantulum ruboris tolerare, quam in die iudicij coram tot millibus hominum, graui repulsa denotatum tabescere*, ergo, &c.

188 Dico secundo, si pœnitens præter verecundiam quam habet confitendi suum peccatum mortale proprio Confesario, timeat probabiliter aliquod damnum, seu malum extrinsecum, siue temporale, siue spirituale, & adest

Digitized by Google

adeſt obligatio ad implendi præceptum annualis confeſſionis, vel vult communicare, aut celebrare, quod vitare non poteſt abſque magno ſcandalo, ſi non adeſt præter proprium Confeſſarium, alius Confeſſarius approbatus, & dubitat de contritione poteſt, imo & tenetur confiteri venialia, ſimul & mortale, aut mortalia ſimplici Sacerdoti non approbato cum onere repetendi confeſſionem, quoad mortalia poſtea Confeſſori approbato ita Suarez tom. 4. in 3. part. diſp. 23. ſect. 2. & de Sacramẽtis diſp. 66. ſect. 4. caſu 3. in fine, Reginaldus dub. 29. num. 108. Mercerus 3. part. quæſt. 80. art. 4. dubio 2. verſ. reſpondeo ſecundo. Auerſa de Euchariſtia quæſt. 8. ſect. 6. Caſtropalaus tom. 4. tract. 21. diſp. vnica punt. 21. num. 6. Frãciſcus Amicus in curſu Theologiæ moralis tom. 7. diſp. 26. ſect. 2. num. 14. & alijs.

189 Probatur primo: concluſio; quia concurrente poſſeſſione iuris ex parte Confeſſoris, & graui damno, ac periculo ex parte ſubditi nempe pœnitentis, præualet damnum probabile pęnitentis, poſſeſſioni iuris ex parte Confeſſarij: ergo ſi pœnitẽs præter verecundiam, ſeu pudorem, quem habet confitẽdi ſuum peccatum mortale à ſe commiſſum proprio Sacerdoti, ſeu Confeſſario, timeat probabiliter aliquod damnum extrinſecum, ſiue ſpirituale, ſiue temporale, & inſtat obligatio confitẽdi, aut vult celebrare, vel ſe communicare, quod omitti non poteſt abſque magno ſcandalo, poterit ſi non adeſt alius Confeſſarius approbatus, & ipſe pęnitens dubitat ſe habere contritionem confiteri peccatum illud mortale à ſe cõmiſſum (ſi aliud mortale non habet) ſimul cum venialibus, ſimplici Sacerdoti nõ approbato, cum onere tamen repetendi confeſſionem quo ad mortale peccatum. Conſequentia maniſeſtè ſequitur ex antecedenti, & antecedens probatur: nam dãnum pœnitentis; vel eſt perpetuum, vel irreparabile; ac graue; atqui præiudicium ex parte Cõfeſſoris, aut confeſſionis ſacramentalis, leue eſt, & reparabile, cum pœnitens maneat cum onere, & obligatione repetendi cõfeſſionem quo ad mortalia cum ceſſat inconueniens, ſeu graue damnum, coram proprio, & legitimo Confeſſario; ergo, damnum graue pœnitentis præualet poſſeſſioni iuris, ſeu Confeſſarij.

190 Secundo probatur concluſio: quia ſubditus non tenetur obedire Pręlato quando res præcepta eſt illicita, aut quando ſe exponit graui periculo corporali, aut ſpirituali: ergo ſtante dicto periculo, pęnitens non tenetur confiteri ſua peccata mortalia proprio Confeſſario; ergo ſi adeſt neceſſitas confitendi, celebrandi, aut communicãdi, quod non poteſt vitari abſque magno ſcandalo, poteſt pęnitens alteri Confeſſario approbato confiteri, & hoc deficiente, ſi dubitat de cõtritione; ſimplici Sacerdote nõ approbato, cum obligatione repetendi confeſſionem quo ad mortalia Confeſſario approbato, antecedens communiter cõceditur a Doctoribus, Leſſius de iuſt. & iure lib. 2. cap. 31. num. 10. & cap. 40. num. 76. verſ. aduerte tamen, Sanchez in ſumma lib. 6. cap. 3. num. 24. Sayrus in claui regia lib. 1. cap. 13. num. 41. Aragon. ſecunda ſecundæ qu. 69. art. 2. Medina prima ſecundæ quæſt. 14. art. 6. dub. 4. Henri-

riquez lib. 14. cap. 3. num. 3. in Glosa Rodriquez in summa tom. 2. cap. 9. num. 3. Vasquez prima secundæ disp. 66. cap. 6. num. 51. Diana part. 4. tract. 3. de conscientia dubia resol. 9. Thomas del Bene de parlamentis dubitatione 2. sect. 1. num. 5. Sancto Faustus de tribus votis lib. 6. quæst. 64. & 68. Nauar. in cap. inter verba num. 599. & denique probatur ratione: quia quando agitur de iurisdictione, plerumque confunditur petitorium cum possessorio, vt docet Baldus cõs. 161. num. 1. vol. 3. atqui quando subditus agit de grauissimo, & irreparabili damno, & è contra superior exigit sibi obediri, tunc veluti concurrunt petitorium, & possessorium: ergo subditus in tali casu nõ tenetur obedire Superiori, probatur consequentia: nam concurrentibus petitorio, & possessorio, præualet petitorium, & absorbet possessorium, vt docent Ancaran. cons. 146. col. 2. vers. & si dicatur. Crauetta cons. 248. num. 8. Menochius de recuperanda possessione, remed. 15. num. 367. & ratio est; quia causa possessorij in iure dicitur modici præiudicij leg. vnica C. si momentan. possess. leg. momentanea C. qui legitim. person. non habent. Iason post Bartholum in leg. admonendi ff. de iure iuran. Soccinus in leg. rem quæ nobis quæst. 7. ff. de acquirenda possess. Crauetta cõs. 558. num. 12. Alexand. cons. 103. nu. 3. vers. tamen premissis non obstant vol. 7. ergo cum subditus agat de euitando graui damno eoque irreparabili, tunc veluti petitorium intentat, è contra Prælatus cum agat veluti possessorio, vt retineat suam possessionem; non est cum tanto præiudicio subditi manutenendus prælatus in sua possessione.

191 Dixi primo in hac secunda cõclusione si pœnitens timeat probabiliter, aliquod damnum extrinsecum, nam si pœnitens non timeat prædictum damnum probabiliter, sed tantum leuiter suspicetur, aut dubitet, non poterit etiam supposita magna erubescentia sua peccata mortalia confiteri alteri, quam proprio Confessario, & multo minus simplici Sacerdoti, quia ab absoluẽdum à mortalibus, siue directè, siue indirectè requiritur iurisdictio in Confessario, vel ordinaria, aut delegata, aut obtenta ratione alicuius priuilegij, sed extra casum probabilis præiudicij ex parte ipsius pœnitẽtis solus proprius Confessarius habet potestatem absoluendi pœnitentem à mortalibus commissis: ergo, & cætera.

192 Dixi secundo in eadem conclusione, quod si in tali casu magnæ necessitatis, non adest Confessarius approbatus, & instat necessitas confitendi, aut celebrãdi, vel communicandi, quod nõ potest vitare absque magno scãdalo, & pœnitens dubitat de cõtritione, quod potest confiteri venialia, simul & mortale, aut mortalia simplici Sacerdoti non approbato, vt ab illis directè, & indirectè ab istis absoluatur, cum onere repetendi confessionem quo ad mortalia postea legitimo Confessario: nam quando non dubitat de contritione, & non habet copiam Confessarij approbati, vel non habet aliud peccatum mortale præter illud ex cuius confessione damnum timet non tenetur venialia, simul, & mortalia confiteri simplici Sacerdoti, vt absolutus indirectè à mortalibus communicet, aut sacrum celebret, hoc dico cõtra Pa-

Pasqualigum, in sacra morali doctrina disp. 113. sect. 4. & Petrũ Hurtadum de Mendozza 2. 2. disp. 84. num. 182. Contrarium affirmantes, quod sic ostendo; quia si aliqua esset ratio ob quã pœnitens in tali casu tenetur cõfiteri venialia simplici Sacerdoti non approbato, maximè esset, quia habens mortale, siue ex diuino, siue Ecclesiastico præcepto, debet ante Eucharistiam se probare per Sacramentum confessionis; atqui hoc non conuincit pœnitentem teneri ad confitenda venialia in dicto casu (si non dubitet de contritione peccati mortalis, quod habet) simplici Sacerdoti, vt absoluatur indirectè à mortali: ergo potest accedere ad communionem non præmissa confessione venialium, vt a mortali illo ex cuius confessione damnũ timet indirectè absoluatur à simplici Sacerdote non approbato, probatur minor, quia instituta ante Eucharistia, siue à Christo Domino, siue ab Ecclesia probatio, est per sacramentale iudicium; idest vt habens peccatum mortale per sacramentale iudicium; sensibili modo, reconcilietur Deo, nec sufficiat per solam contritionẽ, nec per absolutionem indirectã, cum absolutio indirecta non sit iudicium sacramẽtale de eo peccato mortali; atqui iudicium sacramẽtale peccati mortalis duo requirit: primo quod peccatum explicetur Sacerdoti tamquam vero, & proprio Iudici: secundo quod explicetur Sacerdoti habenti iurisdictionem circa illud peccatum, aliàs illud peccatum non remitteretur per sacramentale iudicium, cum nullum crimen possit per iudicium dimitti, nisi Iudex habeat iurisdictionem in cognitione eius criminis, & illi crimen manifestetur: ergo cum simplex Sacerdos non approbatus nullam habeat iurisdictionẽ in peccata mortalia, (extra mortis articulum) imo neque in venialia, quando pœnitens accedit cum scientia peccati mortalis, vt conclusione prima diximus consequens est, vt pœnitens in dicto casu excusetur à præcepto huius probationis, quando potest excusari à manifestatione peccati, vt concedunt Pasqualigus, & Hurtadus de Mendozza, cum asserant in tali casu teneri pœnitẽtem confiteri venialia, & posse tacere mortale.

193 Nec valet si respondeas cum Pasqualigo, quod præceptum iniungit probationem; per confessionem non hoc, vel illo modo, sed indeterminatè: ergo cũ possit fieri probatio, indirectè quo ad illud peccatum, per confessionem venialium, præceptum adhuc obligat, hoc inquam non valet; nam respondetur negando antecedens: quia præceptum iniũgit probationem confessionis, qua sensibili modo, & per sensibile iudicium sacramentale, Ecclesia iudicet illud esse probatũ: cum ergo sola absolutio directa peccati mortalis afferat probationem sensibilem Ecclesiæ, ideo sola probatio per absolutionem directam est præcepta, non autẽ probatio per absolutionem indirectam.

194 Sed vlterius dices cum eodem Pasqualigo, quando præceptum pluribus modis quo ad substantiam impleri potest, tunc si non potest præceptum impleri vno modo, debet impleri alio modo, quo potest; nam præceptum per se primo respicit substantiam rei præceptæ, secundario talem modum implendi præceptum, quare si modus præceptus non potest

test obseruari, debet alio modo impleri præceptum, quo tunc potest; vt docent Caietanus 2.2. quæst. 147, art. 7. Couarruuias lib. 4. variar. cap. 20. num. 13. S. Antoninus part.2.titulo 7.cap. 2. §. 7. Valentia tom. 3. disp. 4. quæst. 1. punt. 5. vers. qui autē; atqui substantia præcepti est, vt per absolutionem sacramentalē ante Eucharistiam remittatur peccatum mortale: ergo cum hæc absolutio sacramentalis possit esse directa, & indirecta; si impossibilis est directa, scilicet cōfitēdo peccatum mortale proprio Confessario, vel alio Confessario approbato debet accipi indirecta, confitendo venialia, vel solum, aut simul cum mortali Sacerdoti simplici, qui pœnitentē absoluat directè à venialibus, & indirectè à mortali.

195 Respondetur negando minorem, nam substantia præcepti est iudicium sacramentale de remissione peccati mortalis: cum autem hoc iudicium sacramentale non habeatur nisi manifestato peccato legitimo Iudici, ideo non tenetur pęnitens in tali casu confiteri suum peccatum mortale simul cum venialibus simplici Sacerdoti non approbato.

196 Sed adhuc instas: quia quamuis nullum adsit pręceptum de confessione venialium, tamen per accidens potest adesse, & nūc adest vt ita indirectè per absolutionem sacramentalem venialiū, quæ directè absolui possūt à simplici Sacerdote, indirectè remittatur mortale per talem absolutionem sacramentalem: respondetur, non teneri per accidens in hoc casu cum supponamus pœnitentem non dubitare de contritione peccati mortalis, & non teneatur confiteri venialia, vt argumentum supponit, teneretur tamen per accidens venialia confiteri, si de contritione peccati mortalis pœnitens dubitaret vt supra diximus.

197 Ad primum fundamentū primæ sententiæ respondetur distinguendo maiorem, probabile est posse aliquē cum aliqua causa confiteri peccata venialia, & mortalia simplici Sacerdoti, si illa causa solum est intrinseca, intrinsicè pertinens, ad onus confessionis prout maxima erubescentia grauissimi sceleris, aut amissio bonæ opinionis apud proprium Confessariū nego maiorem; si illa causa est extrinseca nempe timor probabilis alicuius mali extrinseci modo in secunda conclusione explicato concedo maiorem, Auctores autem citati ibidem à Ianuario, vt bene notat Verricellus dicto tract. 9. de pęnitentia quæst. 162. dub. 1. nu. 8. loquuntur quando pœnitens accedit bona fide, quę bona fides tribus modis accidere potest, in quibus tribus casibus pœnitens potest absolui indirectè à mortalibus, & directè à venialibus, primus casus est, quando oblitus est peccati mortalis, aut inuincibiliter ignorat esse mortale, putās esse veniale. Secundus casus est, quando abest Cōfessarius approbatus, præsertim si oporteat cōfiteri, ad vitandam infamiam, aut instante præcepto communicandi. Tertius casus est, quando non tenetur ex iuxta causa illud peccatum cofiteri Confessario approbato, sed potest dimidiare confessionem, illudque tàcere; cęterum extra hos tres casus, si adsit scientia peccati mortalis, nullus Doctor præter Ianuarium, docuit validam esse cōfessionem venialium factam simplici Sacerdoti, imo Magister

Can-

ed by Googl

Candidus ibidem citatus à Verricello, quamuis dicto dubio tertio probabiliter iudicet, bonam esse confessionem factam bona fide simplici Sacerdoti de venialibus, & mortalibus peccatis, nihilominus conclusione quarta probabilius iudicat simplicem Sacerdotem non approbatum ab Episcopo, nullo pacto, neque directè, neque indirectè, seu per accidens, posse pœnitentem confitentem peccata venialia, & mortalia, etiam si bona fide confiteatur, valide absoluere à peccatis mortalibus, quare neganda est minor; nam, vt prima cõclusione diximus sola magna erubescentia non est sufficiens causa ad confitẽdum mortale peccatum simul cum venialibus simplici Sacerdoti, ad cuius probationem respondetur negando antecedens; nam magna erubescentia non est sufficiens causa ad petendam licentiam superiori ad confitendum peccatum reseruatum inferiori Cõfessario, taliter quod denegata tali licentia habeatur pro optenta; nam licet tũc Superior mortaliter peccet, & illicitè deneget licentiam; cum exponat subditum graui periculo sacrilegij: tamen tenetur subditus, quo ad Superiorem sæcularem illi confiteri.

198 Dixi quo ad superiorem sæcularem; nam superior regularis tenetur concedere petitam licẽtiam, quando casus occurrerit, in quo eam debere concedi, ipse in primis Cõfessarius iudicauerit sanctitas sua quoque sua declarauit, vt si huiusmodi regularium Confessarijs casus alicuius reseruati facultatem petentibus superior dare noluerit, possint nihilominus Confessarij illa vice pœnitentes regulares etiam nõ obtenta à Superiore facultate absoluere, ita Clemens 8. in suo decreto de casuum reseruatione, quod decretum, siue declarationem, passim referunt Doctores omnes, & multi scribunt, sed vidisse in authentica forma; quare immerito Fagundez in decalogum lib. 1. cap. 45. num. 11. grauissimorum testium fidẽ in dubium reuocat.

199 Solum autem est difficultas inter Doctores in explicanda illa particula, illa vice. Aliqui exponunt, id est pro vna vice tantum; adeo vt si quis bis in casum reseruatum incidat, si secunda vice petat licentiam, ea tunc denegata, non poterit Confessarius absoluere, ita Naldus, in summa verb. casus reseruatus num. 2. Tamburinus de iure abbatum tom. 2. disp. 13. quæst. 8. num. 4. Lezana tom. 3. summæ regul. verb. casus reseruatus num. 7. & 23. mouentur autem isti Doctores ad sic explicandam dictam particulam illa vice, triplici ex capite. primo, quia alioquin otiosa, & frustratoria esset reseruatio, si toties quoties peteretur licentia, ea esset, concedenda. Secundo quia alias dissolueretur disciplina regularis obseruãtiæ. tertio, quia alioquin reseruatio, non esset pœna peccantis, sed onus Confessarij, vt peteret licentiam.

200 His tamen non obstantibus iudico probabilius, sensum illorum verborum illa vice hunc esse, denegata iniuste facultate, illa vice, Confessarius absoluere poterit; adeo, vt non acquirat ex ea facultate denegata iurisdictionem habitualiter, & permanenter; sed oporteuit toties petere licentiam, quoties casus occurrerit, vt licentia iustè petatur, & iniuste denegetur, ita Sua-

rez tom. 4. de religione tract. 8. lib. 2. cap. 19. num. 6. Castropalaus tom. 4. tract. 23. punto 15. sect. 5. num. 8. Bordouus tom. 1. resol. 39. num. 50. Alphonsus de Leone de officio, & potestate Confessarij recollect. 6. nu. 178. Angelus Maria Verricellus de Apostolicis missionibus tract. 9. quæst. 162. dub. 2. num. 15. & ratio huius est; tum quia toties denegata facultate, potest Confessarius absoluere, quoties illa iniustè negatur; atqui ea iniustè negari potest pluribus vicibus: ergo pluribus vicibus ab inferiori poterit absolui. tunc etiam quia Pius Quintus, & Clemens Octauus præcipiũt superioribus regularibus, vt sint faciles, in eiusmodi licentijs concedendis; atqui non essent faciles, si pro vna tantum vice eam facultatem concederent, & secunda vice denegarent: ergo. tum denique quia Clemens Octauus ait: debere cõmitti absolutionem, quando Confessarius in primis, ita expedire saluti pœnitentis iudicauerit; atqui ista propositio est indefinita, quæ æquiualet vniuersali, perinde enim est, ac si dixisset debere committi semper quando in primis Confessarius ita iudicauerit, ergo, & cætera.

201 Ad id quod in contrarium adducitur respondeo, non esse frustratoriam reseruationem, quæ ex hoc disciplinam regularem dissolui, neque esse onus Confessarij non peccantis; nam quãdo aderit specialis ratio eam licentiam denegandi, ob magnam frequentiam; aut ob aliam rationabilem causam, tunc iustè denegatur licentia, eaque iuste denegata, non poterit Confessarius inferior absoluere.

202 Sunt enim aliqui casus in quibus superior non solum potest, sed etiam tenetur denegare facultatem, ac debet superior regularis cogere subditum, vt sibi ipsi confiteatur; neque tunc Cõfessarius valide poterit absoluere petita, & non obtenta licentia à superiori regulari, primus casus est cum scandalum probabiliter timeri potest, aut monasterij dãnum, cui superior remedium adhibere valeat, saluo sacramẽtalis confessionis sigillo. Secundus casus est cum probabiliter timetur reciduum pœnitentis, vel alterius. tertius denique casus est, quando timetur damum tertiæ personæ, tunc enim quãdo alijs remedijs non possunt prædicta damna vitari, tenetur superior regularis facultatem denegare, eaque denegata, inualidè Confessarius absoluet; quæ doctrina procedit etiam hodie post Clementis Octaui decretum, cum ipse Summus Pontifex expresè asserat: non liceat superioribus regularium confessiones subditorum audire, nisi quando peccatum aliquod reseruatum admiserint, quæ determinatio facta fuit à dicto Pontifice maximo iuxta dispositionem Concilij Tridentini sessione 14. cap. 7. in quo determinatur: debere pęnitentes pro peccatis reseruatis ad superiores accedere. præterea, quia alioquin frustratoria esset casuum reseruatio, vt docent Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnitent. disp. 20. sect. 9. num. 148. Pellizzarius tõ. 2. Manual. regul. tract. 6. cap. 1. num. 51. Ludouicus A cruce in Bull. Cruciatæ disp. 1. cap. 3. dub. 3. num. 9. Fagũdez in decalog. tom. primo lib. 1. cap. 45. à nu. 12. Bordonus tom. 1. resol. 39. num. 47. Floronus de casibus reseruatis cap. 6. §. 3. Coninchius de pœnitent. disput. 8. dub. 14.

Ca-

Digitized by Google

Castropalaus tom. 4. tract. 23. punt. 15. sect. 5. num. 5.

203 Ad secundum argumentum pro eadem prima parte eiusdem sententiæ, respondeo cum Suarez de pœnitent. disp. 31. sect. 3. nu. 11. Concedendo antecedens, & negando consequentiam. Cuius ratio est, quia adest consuetudo, vt habēs peccata reseruata, & nō reseruata, omnia confiteatur inferiori, à quo directè absoluatur à non reseruatis, & indirectè à reseruatis, quia cum reseruatio non sit facta, nisi ad hoc tantum, vt superiori casus deferatur absoluendus, consentit Ecclesia, stante præsertim vsu fidelium, vt Sacerdos inferior iurisdictionem ad absoluenda non reseruata retineat, cum onere vt pœnitens deinde accedat pro absolutione reseruatorum ad superiorem: at vero non adest consuetudo, vt sciens se habere mortalia, venialia simul cum mortalibus simplici Sacerdoti non approbato confiteatur, extra casum necessitatis modo dicto conclusione secūda, imo vsus fidelium, qui putant id esse sacrilegium, satis declarat, Ecclesiam tūc non tribuere simplici Sacerdoti non approbato iurisdictionē super venialia. Vnde supposita denegatione iurisdictionis, adest naturale præceptum non confitendi nullam habente iurisdictionem; quia talis esset sacrilega confessio.

204 Ex quo patet solutio ad fūdamentum pro secunda parte eiusdem sententiæ: nam vsus fideliū, qui eam cōfessionem sacrilegam putant, satis declarat Ecclesiam non tribuere iurisdictionem super venialia simplici Sacerdoti quando pœnitens accedit ad cōfessionem sacramentalem cum scientia peccati mortalis, & adest proprius Cōfessarius, nam si abesset proprius Confessarius probabile est Ecclesiam concedere iurisdictionem simplici Sacerdoti ad absoluendum à venialibus accedentem cum scientia peccati mortalis: quia pia mater Ecclesia benignè consentit, ita confiteri eum dum absque sua culpa non quærit Sacerdotem approbatum ad mortalia: neque in isto casu fortè repugnat vsus fideliū, præsertim si oporteat communicare, vel ad vitandam infamiam, vel ad obseruantiam præcepti, vt dixi conclusione secunda.

205 Argumenta autem secundæ sētentiæ solum probant nostram primam conclusionem, & ita nō est necessarium ad ea in particulari respondere; nam licet Sacerdos simplex non habeat iurisdictionem absoluendi à venialibus, quando pœnitens accedit ad sacramentalem confessionem cum scientia mortalis peccati, & non habet causam legitimam non cōfitendi cum proprio Sacerdote, aut alio Confessario approbato, tamen si illam habet, vt si timet quod proprius Confessarius fractor esset sigilli confessionis, aut damnum aliquod graue tunc pariter perinde est, ac si abesset proprius Sacerdos, vnde tunc tacitè consentit Ecclesia confiteri illū simplici Sacerdote, eique tribuit iurisdictionem supra venialia, quia non est culpa pœnitentis, quod non quærat Confessarium approbatum.

RESOLVTIO X.

Vtrum copula habita cū infideli, vel hæretica, habeat speciem malitiæ sacrilegij contra reuerentiam nostræ Religionis, & sic, sit circumstantia necessariò explicanda in confessione.

206 ANte resolutionem huius difficultatis supponendũ est, vt certum, circumstantias mutãtes speciem peccatorum esse necessario in confessione exprimendas iuxta dispositionem Concilij Tridentini sessione 14. cap. 5 per hęc verba: cõstat enim Sacerdotes iudicium hoc incognita causa exercere non posse, neque æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua peccata declarassent. Cuius ratio est; quia peccatum in confessione manifestandum est perfectè, & determinatè, quod non fieret; si tacerentur circumstantię mutãtes speciem; difficultas igitur pręsens est, An copula habita cum muliere infideli, aut hęretica, habeat speciem malitiæ sacrilegij contra reuerentiam nostræ religionis.

207 Prima sententia affirmat non esse circumstantiam mutantem speciem, sed tantum aggrauantẽ, & consequenter necessario in confessione aperiendam, & sic eam copulam non differre specie à simplici fornicatione, ita Azor. 3. part. lib. 3. cap. 29. quæst. 3. Filiuccius tom. 2. tract. 30. num. 52. Alcozer. in summa cap. 20. Syluius 2. 2. quæst. 154. art. 2. §. quæritur secundo. Fagundez in decalog. tom. 2. lib. 6. cap. 1. nu. 14. Thomas Tamburinus in decalog. lib. 7. cap. 1. §. 1. num. 6. & eam non reprobat Diana part. 3. tract. 4. de Sacramentis resol. 178. imo eam probabilem appellat Diana ipse part. 7. tract. 7. resol. 72. & part. 9. tract. 9. resol. 3. vbi pro hac sentent. citat Thomã Tamb. opusc. 1. lib. 2. cap. 7. §. 4. num. 20. & nouissimè eam defendunt Angelus Maria Verricellus de Apostolicis missionibus tract. 15. miscellan. quæst. 220. & Amadeus Guimenius opusculo aduersus quorumdam expostulationes cõtra nonnullas Iesuitarum opiniones morales tract. de pœnitẽtia propositione 4. vbi num. 1. asserit, hanc opinionem non improbare Mag. Candidum tom. 2. disquis. 24. art. 23. dub. 35. immerito tamen, cum Magister Cãdidus loco citato absolutè eam improbet, vt ex ipsius verbis clare constat. Sic enim ait. dico sexagesimo, habet circumstantiã luxuriæ mutantem speciem, ac necessario fatẽdam accessus fidelis cum infideli, quia nedum talis accessus est contra virtutem castitatis, sed etiam est contra religionis christianę decus, ac proinde sacrilegam esse talem copulam, & pertinebit ad sacrilegiũ, idem dicendum de copula fidelis cum hæretica, ob dedecus christianæ religionis, ita ille. videat igitur Amadeus Guimenius quo titulo salua fidelitate, asserit Mag. Candidum hanc opinionem non reprobare, nisi forte hoc dixit, quia eum non vidit, nec legit, sed eum citatum ab aliquo inuenit.

208 Probatur primo hæc sententia à Tamburino, in dicto opusculo primo lib. 2. cap. 7. §. 4. num. 21. quia principalis ratio cur dicendum foret hoc peccatum ad speciem sacrilegij pertinere, maximè esset, quia Ecclesia dum prohibet matrimonium fidelis cum infideli prohibet etiam quamcũque copulam, seu coniunctionẽ, cum sit idem motiuum, idest vt pro reuerentia nostræ religionis vitetur illa coniunctio, quæ est damnosa, tum ipsi fideli, tũ proli educandæ; atqui hæc ratio non multum vrget: ergo peccans cũ infideli, quantum est ex hoc capite non peccat nisi simplici fornicatione saltẽ in opinione proba-

ba-

Digitized by Google

babili: probatur minor, quia in matrimonio est longe maior cōiunctio, quam in copula furtiua: ergo non ex eo quod Ecclesia prohibeat matrimonium fidelis cum infideli, colligitur clare prohibitam; esse copulam fornicariam ex eodē adæquato motiuo.

109 Secundo probatur hæc sententia ab Angelo Maria Verricelli loco citato, quia motiuum virtutis pietatis ex quo mouetur Ecclesia ad prohibendum matrimonium inter cognatos, adæquate reperitur in copula illicita; imo principaliter propter copulam illicitam facta fuit ab Ecclesia talis prohibitio, vt esset inter cognatos tuta conuersatio, & ideo Ecclesia prohibet matrimonium: ergo multo magis ex eo motiuo prohibuit copulam illicitam, patet consequentia, nam propter quod vnumquodque tale, & illud magis, antecedens vero probatur, quia Leuitici cap. 18. prohibita est, quæcumque copula, vt ex ipso textu satis cōstat; sic enim ait sacer textus; *Omnis homo ad proximam sanguinis sui non accedat, vt reuelet turpitudinem eius*, atqui in Ecclesia renouauit hoc præceptum legale, quod spirauerat, quod primus omnium fecit Calistus primus epistola 2. vt habetur tom. 1. cōcilior. part. 1. vbi sic ait. *Coniunctiones autem consanguineorum fieri prohibentur, quando has, & diuina, & seculi probibent leges*: ergo prohibet motiuo pietatis erga cognatos quamcūque copulā, sicut & diuinæ leges prohibebāt leuitici ca. 18. atqui aliter discurrendum est in impedimento disparitatis cultus: ergo non ex eo quo quod Ecclesia ex motiuo virtutis religionis catholicę prohibeat matrimonium fidelis cum infideli, intelligitur prohibere ex eodē motiuo adæquato, quācumque copulam inter hominē fidelem, & mulierem infidelem, velè contra, minor subsumpta probatur, quia adequata ratio ob quam copula coniugalis est prohibita ab Apostolo 1. Corint. 6. ac ab eodem Calisto 1. epist. 2. non procedit in copula illicita cum infideli, nam in matrimonio est maior coniunctio, & sic maior indecentia, & irreuerentia religionis, quam sit in copula furtiua: præterea in matrimonio versatur maius periculum fidei, quia adest periculum peruersionis tam quo ad coniuges, quam quo ad prolem; atqui in copula illicita, tam grande periculum, non adest respectu eorum, qui illicitè copulantur; quamuis adsit idem fere periculū respectu prolis, atque adeo non adest eadem adequata ratio in prohibitione copulæ coniugalis cum infideli, vel hæretica; ac in copula illicita: ergo non existente eadem omnino adæquata ratione, prohibitio peculiaris Ecclesiæ copulæ matrimonialis cum infideli, & hæretica non extenditur ad copulam illicitam; siquidē lex prohibitiua, & odiosa non extenditur vltra verba ad alium casum, nisi in alio casu adsit omnino adequata ratio legis, vt docet Suarez de legibus lib. 6. cap. 3. num. 16. & 17.

210 Secunda & probabilior sententia affirmat copulam illicitam habitam à fideli cū muliere infideli, aut hæretica habere speciem sacrilegij contra catholicam nostram religionem, quæ circumstantia necessario est in confessione explicanda, ita tenent Sanchez de matrimonio lib. 7. disp. 5. num. 12. Eminentissimus Cardinalis Hugo de pœnit. disp. 16. sect. 6. dub. 11. num. 336. et num. 343.

343. Lessius lib. 4. cap. 3. dub. 6. num. 45. Magister Candidus tõ. 2. disquis. 24. art. 23. dub. 35. Hẽriquez lib. 5. cap. 6. num. 3. in comment. litter. M. Lopez part. 1. cap. 36. Bartholomeus à Sancto fausto de confess. lib. 4. quęst. 97. Auersa de Sacrament. pœnitent. quæst. 9. sect. 9. Leander à Sanctissimo Sacramento part. 1. de Sacramentis tract. 10. disp. 8. §. 3. quæst. 7. Antoninus Diana part. 3. tract. 4. resol. 138. & part. 7. tract. 7. resolut. 72. & part. 9. tract. 9. resol. 3. & alij.

211 Probatur nostra sententia vnico, sed validissimo fundamento, quia quotiescumque lex ecclesiastica ex motiuo alicuius virtutis prohibet matrimonium, tunc si reperiatur adæquatè idem motiuum in copula illicita, ex eodem motiuo illius virtutis prohibet etiam copulam illicitam; atqui lex Ecclesiastica ex motiuo virtutis Religionis prohibet matrimonium fidelis cum infideli, aut hæretica: ergo cum idem motiuum virtutis religionis reperiatur in copula illicita fidelis cum infideli, aut hæretica ex eodem motiuo censetur inter illos prohibita copula illicita, & consequenter pertinebit tale peccatũ ad speciem sacrilegij, et continebit circumstantiam necessario in confessione explicandam. maior necessario debet concedi à Doctoribus oppositæ sententiæ: nam non alia ratione prohibito matrimonio ab Ecclesia inter cognatos ex motiuo virtutis pietatis erga cognatos, etiam censetur prohibita inter ipsos copula illicita, quæ proinde est incestuosa contra virtutem pietatis, nisi quia non solum in copula matrimoniali, sed etiam in copula furtiua inter cognatos reperitur adæquatum motiuum virtutis pietatis, minor vero ex se est manifesta consequentia autem, in qua est tota difficultas probatur: nam motiuum adæquatum ex quo oritur hæc Ecclesiastica prohibitio matrimonij fidelis cũ infideli, aut hæretica, ob disparitatem cultus est irreuerentia irrogata per talem copulam coniugalem catholicæ religioni, & periculum peruersionis, quod adest, tam quo ad coniuges, quã quo ad prolem; atqui hoc totum motiuum reperitur in copula illicita fidelis cum infideli, aut hęretica: ergo quo motiuo virtutis religionis catholicæ prohibetur ab Ecclesia copula matrimonialis fidelis cum infideli, aut hęretica, intelligitur etiam prohibita copula illicita. probo minorem; quia sicut per copulam cõiugalam fidelis fit vna caro cum infideli, aut hæretica, & idao grauis irreuerentia irrogatur nostræ religioni, ita etiam per copulam illicitam fidelis efficitur vna caro cum muliere infideli, aut hæretica, cum eadem ratio quo ad hoc sit de copula licita, ac de illicita, teste Apostolo ad Corint. cap. 6. vbi ait: An nescitis quoniam qui adhæret meretrici vnum corpus efficitur? erunt erunt (inquit) duo in carne vna: ergo tam per copulam coniugalem fidelis cum infideli, aut hæretica, quam per copulam illicitam grauis irrogatur iniuria virtuti religionis. deinde ex copula illicita fidelis cum infideli oritur periculam peruersionis, tam quo ad coniuges, quam quo ad prolem, vt bene docet Abulensis in cap. 19. Matthæi quæst. 70. Ratio est, quia sic posset vir magis allicere mulierem ad errorem suũ (& idem dic è contra) communicando in Venereis; quia nihil est quod magis corda peruertat, &

& alliciat, quam Venus, sic dicitur de Salomone 3. Reg. cap. 11. quod mulieres peruerterunt cor eius à Deo, vt coleret Idola, & immolabat thura dijs earum: ergo in copula illicita fidelis cum muliere infideli, aut hæretica reperitur idem motiuum adæquatum virtutis religionis ex quo mota Ecclesia prohibuit matrimonium inter fidelem, & infidelem, & consequenter tale peccatum pertinet ad speciem sacrilegij cum obligatione explicandi in confessione dictam circumstantiam.

212 Ad primum fundamentum oppositæ sententiæ respondetur concessa maiori negando minorem; & ad eius probationem, concesso antecedenti neganda est consequẽtia, nam ex eo quod in matrimonio sit longe maior coniunctio, quam in copula furtiua fidelis cũ infideli solum infertur, quod irreuerentia facta virtuti Religionis sit minor, & periculum euersionis à fide tam quo ad coniuges, quam quo ad prolem minor sit, minor autem ista irreuerentia non extrahit copulam illicitam fidelis cũ infideli à ratione sacrilegij, sed solum est circumstantia diminuens intra eandem speciem sacrilegij.

213 Ad secundum fundamentum respondetur concedẽdo totum illum discursum, & negando minorẽ subsũptam. Et ad eius probationem respondeo negando maiorem quo ad primam eius partem; nam ex eo quod in matrimonio sit maior coniunctio, & consequenter maior indecentia, & irreuerentia religionis, maiusque periculum auersionis à fide saltem quo ad coniuges (nam quoad prolem adest idem fere periculum) quam sit in copula furtiua, hoc non impedit, quod in copula illicita sit idem adæquatum motiuum prohibitionis ortum ex motiuo virtutis religionis, vt supra probauimus num. 211. & cõsequenter quod sit peccatum distinctum in specie a simplici fornicatione, & pertineat ad speciem sacrilegij propter irreuerentiam grauem irrogatam virtuti religionis, & periculum auersionis à fide, tam quo ad cõiuges, quam quo ad prolem, licet cum circumstantia diminuente intra eamdem speciem sacrilegij, quod non tollit vt sit in confessione explicanda species peccati.

RESOLVTIO XI.

Vtrum defloratio Virginis sponte consentientis vltra malitiã simplicis fornicationis aliam stupri contineat in confessione explicandam.

214 ANtequam propositam difficultatẽ resoluamus examinare oportet, quid sit stuprũ, vt ex eius quidditate, seu essentia colligere possimus quando afferat secum circumstantiam mutantem speciem necessario in confessione explicandam. Stuprũ enim tribus modis sumi potest: primo generaliter pro omni concubitu lege prohibito, vnde non modo pro coitu cum vidua honesta, sed etiam pro adulterio, incestu, & præpostera etiã libidine accipi solet. ita colligitur ex leg. inter libertas §. lex Iulia, & leg. stuprum ff. ad leg. Iuliam de adult. & leg. inter stuprum ff. de verborum significatione. Secundo stuprum sumitur strictè pro concubitu cum Virgine, quo eius virginalis integritas violatur. Tertio sumitur stri-

ctius

Digitized by Google

ſtius pro eodem cõcubitu ſi per vim fiat, quo pacto addit malitiam mortalem contra iuſtitiam, & eſt graue crimen, quod etiam punitur morte per leges, ſiue ea cuius illata eſt ſit Virgo, ſiue corrupta, ſed grauius in virgine ob deflorationem.

215 Nonnulli Doctores ita ſtuprũ propriè dictum definiunt; eſt concubitus viri cũ fœmina, quo eius integritas violatur. Dicitur concubitus viri cum fœmina, quia concubitus præpoſteræ libidinis excluditur, ſiue ſit inter mares, ſiue inter fœminas inter ſe, ſto etiam polluantur, & inſtrumento penetretur vas virginale, dicitur cum Virgine, quia ſi concubitus ſit cum corrupta etiam ſi per vim fiat, non eſt ſtuprum proprie dictum, dicitur denique quo integritas eius violatur, quia non ſufficit eſſe corruptam ſola corruptione, vel alia libidine, & alijs membris exercita, ſed debet omnino virginale clauſtrum violari: alij autem Doctores ſtuprum ita definiunt eſt concubitus viri cum fęmina Virgine eadem repugnante, quo integritas eius violatur, quibus ita ſuppoſitis.

216 Auctores qui ſtuprum definiunt eſſe concubitum viri cum fęmina Virgine, quo eius integritas violatur, maximè ſi per vim fiat, conſequenter aſſerũt, quod qui deflorat virginem conſentientem adhuc committit peccatum ſtupri, & conſequenter tenetur hanc circumſtantiam in confeſſione explicare, ita Filliucius tom. 2. tract. 30. cap. 3. nu. 66. Azorius part. 3. lib. 5. cap. 5. Caietanus 2. 2. quæſt. 154. art. 6. Sylueſter verb. luxuria quæſt. 1. Angelus verb. ſtuprum num. 1. Tabiena eodem verb. Graffis part. 1. lib. 3. cap. 79. numer. 1. Armilla verb. luxuria num. 4. & verb. ſtuprum num. 1. Suarez tom. 4. in 3. part. diſp. 22. ſect. 4. num. 6. Pater Don Carolus Mallettus in Auro Theologię moralis tom. 2. de præceptis decalogi malleatione 37. bractea 2. & 3. Antonius Scobar de Mendoza in theolog. morali tract. primo examine 8. cap. 2. num. 72. licet hanc opinionem limitet de Virgine conſentiente exiſtente ſub cura parentum. Nugnus in addit. ad 3. part. tom. 2. quæſt. 9. art. 2. dub. 3. concluſ. 6. Petrus Fray ibidem diſp. 8. concluſ. 1. Bonacina de matrimonio quæſ. 4. punct. 17. num. 2. Villalobos in ſumm. tom. 1. tract. 9. dub. 36. num. 15. & alij.

217 Probatur primo hęc ſententia, qui conſenſus Virginis non tollit rationem formalẽ ſtuprij: ergo qui deflorauit Virginem conſentiẽtem tenetur hanc circumſtantiam in confeſſione explicare, & hoc ſiue Virgo ſit ſub cura parentum, ſiue non. Conſequentia eſt formalis, & antecedens probatur: tum quia ratio formalis ſtupri cõſiſtit in defloratione clauſtri virginalis, ſtuprum enim ſic definitur, eſt cõcubitus viri cum fœmina virgini, quo eius integritas violatur; atqui conſenſus Virginis non impedit violationẽ ſuę integritatis virginalis: ergo non tollit rationem formalem ſtuprij, tum etiam, quia Virgo non habet dominium ſuæ integritatis virginalis, niſi in caſu à natura intento: ergo eius conſenſus non aufert rationem formalem ſtuprij, antecedens pobatur: nam integritas virginalis eſt bonum naturę ad corporis naturam pertinens: ergo ſicut femina non habet dominium aliorum ſuorum membrorum, niſi propter bonum aliquod

quod ab ipsa natura intentum, ita nec suæ integritatis virginalis: ergo qui corrumpit virginē consentientem committit stuprum, & consequenter tenetur hanc circumstantiam in confessione explicare.

218 Secundo probatur; quia totiescumque aliquod peccatū mortale opponitur dupplici speciali virtuti continet in se specialem deformitatem, necessariò in cōfessione aperiendam; atqui defloratio virginis cōsētiētis in sua defloratione opponitur duplici speciali virtuti: ergo continet in se specialem deformitatem necessario in confessione explicandā. probatur minor: nā dicta defloratio virginis cōsētiētis opponitur virtuti castitatis, & virtuti virginitatis, quæ est specialis virtus distincta à virtute castitatis: ergo opponitur dupplici speciali virtuti.

219 Tertio probatur: quia defloratio virginis, etiam si ipsa in sui defloratione consentiat voluntariè continet in se malitiam grauem contra obedientiam patri debitam, aut contra charitatem propter malum graue parentum, quod filia potuit, & debuit impedire: ergo saltem dum virgo est sub cura parentū eius defloratio quamtumuis voluntaria sit ex parte ipsius virginis, est circumstantia necessario in confessione aperienda: antecedens quoad primam partem nempè, quod grauis culpa sit contra obedientiam patri debitam probatur; nam filius peccat grauiter contrahendo matrimonium inuitis parentibus, ex communi sententia, quam affert Thomas Sanchez lib. 4. de matrimonio disp. 23. at, qui in casu nostro magis inuiti videntur esse parentes, quando filia defloratur extra matrimonium, etiam filia ipsa in defloratione libere consentiente: ergo prædicta defloratio continet malitiā grauem contra obedientiam parentibus debitam. quoad secundam vero partem, scilicet quod sit contra charitatem, & pietatem parentibus debitam, probatur antecedens, nam defloratio ista Virginis extra matrimonium, absque dubio affert parentibus grauissimam, & iustitissimam mestitiæ causam, ignominiamque, & necessitatem augendæ dotis, & alia maxima detrimenta, quæ filia impedire poterat; & tenebatur: ergo dicta voluntaria defloratio Virginis continet specialem malitiam contra charitatem, & pietatem parentibus debitam, & consequenter est circumstantia, necessario in confessione explicanda.

220 Probabilius tamen dicendum est deflorationem Virginis volūtariè consentientis in sua defloratione non pertinere ad speciem stupri, sed solum ad speciem simplicis fornicationis, & ita non continere circumstantiam, aut specialem malitiam necessario in confessione explicandam, ita Sanchez lib. 7. de matrimon. disputat. 14. numer. 7. Vasquez de restitut. cap. 3. §. 1. dub. 1. Lessius de iustit. & iure lib. 2. cap. 10. dub. 1. Bannez 2. 2. quæst. 62. art. 2. dub. 7. in confirmatione primæ conclusionis Eminētissimus Gardinalis Lugo de pœnitent. disput. 16. sect. 4. §. 7. numer. 218. Petrus de Nauarra li. 2. de restit. ca. 3. par. 4. de lædēte in bonis corporis dub. 1. in nona editione nu. 419. Molfes. Trullench, & Megala, quos citat, & sequitur Diana parte prima tractat. 7. de circumstantijs aggrauantibus resolut. 11. Leander

der à Sanctissimo Sacramento tom. 1. tract. 5. de pœnitent. disput. 8. quæst. 17. §. 2. Tamburinus in opuscul. de expedita cōfess. lib. 2. cap. 7. §. 8. num. 55. & in præcep. Decalogi lib. 7. cap. 5. §. 1. num. 1.

221 Probatur quia cōsensus volūtarius Virginis aufert in violatione claustri Virginalis rationem formalem stupri; atqui Virgo est domina suæ integritatis virginalis: ergo ille, qui deflorauit Virginem consentientem, non tenetur dictam circumstantiam in confessione explicare. Consequentia manifestè sequitur ex præmissis, & maior constat ex definitione stuprij, quam tradūt Doctores citati pro nostra resolutione, est enim concubitus viri cum fœmina virgine ipsa repugnāte quo integritas eius virginalis violatur, ergo si illa consentit voluntariè in sua defloratione talis consensus Virginis aufert rationem formalem stuprij prout constituit speciem distinctam, à simplici fornicatione, minor vero probatur, quia mulier est domina vsus illius membri, sicut, & aliorum, & quia talis vsus non est sine corruptione non peccat illa contra iustitiam si amittat virginitatem volens, vt docet Bannez loco superius citato: ergo virgo verè est domina suę integritatis virginalis: ergo etiā qui illam deflorat ipsa volente non peccat contra iustitiam, sed solum contra castitatem, & consequenter non tenetur in confessione circumstantiarum virginitatis explicare.

222 Ad primum argumentum cōtrariæ sententiæ respondetur negando antecedens, & ad primam eius probationem respondeo negando maiorem; nam stuprum, vt est species distincta à simplici fornicatione non consistit formaliter in sola violatione claustri virginalis, medio cōcubitu viri cum femina virgine, sed addit violentiam, vt quando interuenit violentia, aut raptus, vel quando per dolum, aut fraudem, aut alio iniustitiæ genere virgo defloratur: itaut stuprum addat supra raptum circumstātiam virginitatis. Raptus enim potest esse respectu illius, etiam quæ nō sit virgo; addit ergo stuprū supra raptum specialem malitiā deflorationis, vt docet Sanchez loco citato. Ad secundam probationem eiusdem antecedentis Respondetur negando antecececedens, vt constat in probatione nostræ resolutionis. Deinde quia etiam si mulier virgo non esset domina suæ integritatis virginalis, vt intendit argumentum consentiendo in fractione claustri virginalis non peccaret contra castitatem, aut temperantiam, sed contra obligationem conseruandi vitam, & membra integra, quæ est diuersa virtus. præterea: quia neque contra hanc virtutem peccaret mortaliter: nam peritissimi medici negant fieri ruptionem alicuius membranę, sed meram dilatationem partium orificij, quæ prius complicatæ erant, vt optimè notat ex Sanchez, Cardinalis Lugo, vbi supra num. 222. vlterius quia licet esset ruptio alicuius membranæ esset materia, adeo leuis, vt non posset habere malitiam grauem contra obligationem conseruandi corporis integritatem, sicut neque est peccatum graue aliquam exiguam carnis particularem sibi abscindere. Ex quo patet ad probationem antecedentis.

Ad

Digitized by Google

223 Ad secundum respondetur distinguendo maiorem; si vtraque virtus obliget sub precepto concedo maiorem, si vna obliget sub præcepto, & altera cadat sub consilio nego maiorem, & similiter distinguo minorem, defloratio Virginis consentientis opponitur dupplici speciali virtuti; ita vt vtraq; virtus obliget sub præcepto nego minorem, ita vt vna obliget sub præcepto, & altera sit sub consilio concedo minorem, & nego consequentiam, & ad probationem minoris respondeo cum Eminentissimo Cardinali Lugo, vbi supra num. 221. quod licet concedamus virginitatem esse specialem virtutem distinctam à virtute castitatis, tamen non est virtus obligans sub præcepto, sed pertinens ad consilium, vt docet Apostolus epistol. prima ad Chorinthios cap. 7. de Virginibus præceptum Domini non habeo, consilium autem do. Cui virtuti nõ minus opponitur copula cum coniuge, quam cum alieno.

224 Ad tertium respondetur negando antecedens, & ad probationem pro prima eius parte Respondeo falsum esse per se loquẽdo obedire patri præcipienti, aut prohibenti aliquas nuptias, nisi in raro casu propter maxima incommoda, quæ patri ex aliquo filij, aut filiæ matrimonio prouenirent, deinde quia licet verũ esset antecedens probationis, falsa est consequentia: nam Sãchez, & alij, qui negant Virginem peccare contra parentes, quando permittit se deflorari, adhuc dicunt peccare filium, si non solũ inuitis, sed etiam in consultis parentibus matrimonium contrahat: & reddũt rationem; quia in ijs, quæ pertinent ad statum eligendum adeo periculosum, debet filius audire consilium patris per se loquendo, licet non obligetur ad illud acceptandum, ad probationẽ secundæ partis eiusdem antecedentis dico, quod illa mestitia, & ignominia parentum, & malitia iniuriæ inde secuta non prouenit ex circumstantia virginitatis, neque vt Cõfessarius hanc malitiam intelligat, est necessarium in confessione explicare circumstãtiam virginitatis, quia fere eadem mestitia, & ignominia prouenire potest ex turpitudine filiæ prius defloratæ, maxime si eius defloratio occulta manserat.

RESOLVTIO XII.

Vtrum fornicatio occulta, aut pollutio voluntaria in Ecclesia, aut alio loco sacro, participet malitiam sacrilegij in confessione explicandam.

225 PRima sententia substinet pollutionem voluntariam, aut fornicationem occultam habitam in Ecclesia, aut in alio loco sacro non pertinere ad speciẽ sacrilegij, atque adeo non esse necessarium in cõfessione explicare circumstantiam loci sacri, ita Vasquez prima secũdæ quæst. 72. art. 7. disp. 98. cap. 3. num. 6. Basilius Pontius de matrimonio disp. 10. cap. 10. num. 15. Casspẽsis in cursu Theologiæ moralis tom. 1. tract. de peccatis disp. 2. sect. 3. num. 20. Ouiedus in part. 2. D. Thomæ tract. 6. controuers. 5. punt. 3. §. 9. num. 64. Trullench. tom. 2. in decalog. lib. 6. cap. 1. dub. 7. num. 11. & eam probabilem iudicant Caramuel in regulam Diui Benedicti disput. 66. conclusione 14. num. 1017. Pagina mihi 368. Bassæus

in flor. Theologiæ moral. in secunda editione verb. sacrilegium 11, num. 3. Leander de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 8. quæst. 9. Tamburinus in decalog. lib. 7. cap. 2. §. 1. num. 8. Diana part. 1. tract. 7. resol. 26. & part. 9. tract. 9. resol. 5. plures alios citat pro hac opinione Amadeus, Guimenius in suo opusculo aduersus quorũdam expostulationes cõtra nonnullas Iesuitarum opiniones tract. de pœnitentia proposit. 11. p. 250. & 151.

226 Probatur primo hæc sententia; quia fornicatio, aut pollutio voluntaria habita in loco sacro, in tantum est sacrilegium in quantum per copulam illam, aut pollutionem, seu seminis effusionem polluitur Ecclesia; atqui per copulam, aut pollutionem occultam non polluitur Ecclesia, vt docent Ioãnes de la Cruz in direct. part. 2. de sacrific. missæ quæst. 3. numer. 3. Ludouicus Lopez in instruct. conscient. par. 1. cap. 82. §. at vero de redditione debiti in loco sacro, Zenardus 1. part. directorij de Sacrament. matrimonij cap. 41. & alij communiter: ergo fornicatio, aut pollutio voluntaria in loco sacro non continet circumstantiam sacrilegij necessario in confessione explicandam, consequẽtia manifestè sequitur ex præmissis, maior constat ex cap. Ecclesijs de consecrat d. 1. & ex cap. si Ecclesia de consecrat. Ecclesiæ in 6. & ex cap. significasti de adulterijs, minor vero probatur; nam quando copula, aut pollutio volũtaria in Ecclesia fuit occulta, & postea publicatur, & fit notoria tunc propter illam publicationem, & notorietatem in foro externo Ecclesia incipit esse pollutam, indigetque reconciliatione: ergo per copulam, aut fornicationem præcedentem occultam Ecclesia nõ fuit polluta, aut violata; igitur nec fuit in foro interno sacrilega, & consequenter non continet circumstantiam necessario in confessione aperiendam.

227 Secundo probatur: quia Ecclesia non potest percipere actus internos, illosque interdicere; atqui actus exteriores secreti, & occulti prout tales participant eamdem rationem: ergo sicut non est sacrilegium con sẽsus determinatus voluntatis in loco sacro, aut Ecclesia fornicationis, aut pollutionis voluntariæ, ita similiter non erit sacrilega pollutio, aut fornicatio occulta in Ecclesia, aut loco sacro. Consequentia est formalis ex paritate rationis, & maior est communis inter Doctores: quia nemo potest percipere, quod non potest punire, atqui Ecclesia non potest cognoscere actus internos; ergo nec poterit illos percipere, hinc enim ortum habuit illud axioma commune, & verissimũ; de occultis Ecclesiam nulla ratione iudicare. Minor vero in qua est difficultas probatur: nam sicut Ecclesia non potest cognoscere, nec punire actus mere internos, ita nec potest cognoscere, aut punire actus exteriores occultos: formaliter vt tales ergo sicut actus interni peccaminosi in materia luxuriæ non participant circumstantiam sacrilegij in confessione aperiendam, si fiant in Ecclesia, aut loco sacro, ita similiter nec actus exteriores secreti, & occulti prout tales cõtinebũt prædictam sacrilegij circumstantiam in confessione necessario explicandam.

228 Tertio probatur: quia si quælibet effusio seminis quantumuis secreta habita in Ecclesia, aut loco

co

Digitized by Google

eo sacro esset sacrilega sequeretur, quod copula secreta coniugalis in Ecclesia habita esset peccatum mortale ad speciem sacrilegij pertinens; atqui hoc est falsum: ergo, & quod omnis effusio seminis secreta in Ecclesia, aut loco sacro habita sit sacrilega, probatur sequela: quia si semel admittatur Ecclesiam in cap. ecclesijs de cōsecrat. & cap. si Ecclesia de consecrat. Ecclesiæ in 6. & capit. significasti de adulterijs, per illa verba Ecclesiam pollui, aut sanguinis effusione, aut cuiuscumque semine, loqui de effusione cuiuscumque seminis etiam secreta: ergo sequitur clarè, & manifeste Ecclesiam pollui per copulam matrimonialem secretam, illamque esse peccaminosam mortaliter, & sacrilegam, falsitas autem sequelæ probatur, nam ad hoc vt copula coniugalis secreta habita in Ecclesia, aut in loco sacro, sit sacrilega debet esse mortaliter peccaminosa cum non compatiatur, quod sit licita, & quod sacrilega sit; atqui talis copula coniugalis secreta, & occulta in loco sacro habita, nō est peccaminosa mortaliter vt docent Sotus in 4. dist. 13. quæst. 2. art. 3. per hæc verba, nulla ergo seminis effusio in loco sacro, quando ita occulta est, vt in publicum venire non possit, erit ex violatione sacri peccatū mortale, patet quia nisi violatione legitime constiterit, non est à celebratione abstinendum, ob idque iniuria non est adeo atrox censenda, & Ludouicus Lopez 1. part. instruct. cap. 82. §. at vero vbi ita loquitur, at vero de redditione debiti in loco sacro multum cōtrouertitur inter Doctores, an peccatum mortale sit, & postea prope finem prosequitur, si tamen sit secretus talis cōcubitus, quia tunc secundum Sotum, & Theologos non indiget reconciliatione Ecclesia, forte inquit Sotus, non est peccatum mortale, cui ego assentio; ergo nec dicta copula coniugalis secreta erit sacrilega.

229 Secunda, & vera sententia docet fornicationem, aut voluntariam pollutionem habitam in Ecclesia, aut alio loco sacro pertinere ad speciē sacrilegij, atque adeo esse necessariū in sacramētali confessione explicare loci circumstantiam, ita affirmant Suarez tom. 1. de relig. lib. 3. cap. 7. num. 4. Sanchez lib. 9. de matrimonio disp. 15. num. 11. Passerinus tract. de pollutione Ecclesiarum disp. 7. cap. 1. num. 5. Raffael de la Torre in 2. 2. D. Tho. quæst. 99. art. 2. disp. 7. Mag. Cādidus tom. 2. disquisit. 24. artic. 23. dub. 38. Mag. Marcus Serra tom. 2. in prim. 2. D. Thomæ, quæst. 72. art. 6. dub. 2. §. hinc colligitur tertio; Diana part. 1. tract. 7. resol. 27. & part. 9. tract. 9. resol. 5. Naldus verb. sacrilegium num. 12. Leander à Sanctissimo Sacramento tom. 1. de Sacrament. tract. 5. de pœnitēt. disp. 8. qu. 9. D. Carolus Malletti in aureo Theologiæ moralis tom. 1. de Sacrament. malleatione 62. bractea 21. Angelus Maria Verricelli de Apostolicis missionibus tract. 15. miscel. qu. 280. Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnitent. disp. 16. sect. 10. num. 262. quæ prohibitio habetur in cap. Ecclesijs de consecrat. d. 1. & cap. si Ecclesia de consecratione Ecclesiæ in 6. & cap. significasti de adulterijs.

230 Hanc opinionem ita probat Eminentissimus Lugo, quia si fornicatio, aut voluntaria pollutio habita occultè in Ecclesia, aut in loco sacro, postea fieret pu-

publica Ecclesia pollueretur: ergo à principio fuit sacrilegium contra Ecclesiæ prohibitionem, probatur consequentia: nam prædicti actus non incipiunt esse contra Ecclesiæ prohibitionem quando publicãtur: ergo à principio fuerunt contra prohibitionem Ecclesiæ, & consequenter sacrilegij rationem à principio participarunt, probo antecedẽs: quia si pollutio volũtaria occultè habita in Ecclesia, & postea publicata inciperet post publicationem esse contra Ecclesiæ prohibitionem, sequeretur quod post talem publicationem inciperet esse sacrilegam, sicut per talem publicationẽ Ecclesia est polluta: ergo ille, qui habuit in Ecclesia pollutionem secretam, quæ postea fuit publicata teneretur illam post publicationẽ iterũ confiteri, explicando in confessione circumstantiam loci sacri: nam in prima confessione quando pollutio erat occulta supponimus illam fuisse confessus absque tali circumstantia, & consequẽter talis homo teneretur bis confiteri sacramenraliter idem peccatum mortale, quod nemo dicit: ergo melius dicendum est talem pollutionem à principio fuisse contra Ecclesiæ prohibitionem, & habere circumstantiam sacrilegij in confessione necessario explicandam.

231 Secundo probatur ex doctrina tradita à Mag. Serra vbi supra ex capite significasti de adulterijs, vbi præcipitur, vt reconcilietur Ecclesia, in qua mulier secretum adulterium cum quodam præsbytero cõmiserat illudque postea publicauit; atqui non fuit Ecclesia violata, & polluta per talem publicationem: ergo per secretum adulterium in Ecclesia commissum, probatur minor, nã publicatio illius adulterij solũ fuit manifestatio violationis, & pollutionis Ecclesiæ: ergo supponitur antea Ecclesia polluta, & violata per secretam pollutionem licet non egeat reconciliatione ante publicationem dictæ violationis, probatur consequẽtia: nam licet non teneamur vitare eum, qui secreto percussit clericum; quousque percussio sit notoria; hoc tamen non est, quia propter publicationem inciderit percussor in excommunicationem; sed quia non tenemur vitare nisi notoriũ clerici percussorem: ergo similiter dicendum est Ecclesiam fuisse violatam per secretam pollutionem, seu seminis effusionem, licet non egeat reconciliatione quousque violatio illa publicetur.

232 Probatur tertio; quia etiam si concedamus Ecclesiam non violari per secretam seminis effusionem, ex hoc non sequitur prædictam effusionem secretam seminis in Ecclesia nõ esse sacrilegam: ergo semper est in confessione necessario explicanda circumstantia loci sacri. probo antecedens: quia Ecclesia prohibet seminis effusionem in loco sacro sub motiuo, & ratione, seu intuitu virtutis religionis: ergo etiam si per pollutionem, seu seminis secretam effusionem non violaretur Ecclesia, adhuc propter grauem irreuerentiam factã loco sacro talis pollutio, seu secreta seminis effusio in Ecclesia erit sacrilega: nam ad rationem sacrilegij in hoc casu sufficit, quod talis actio peccaminosa quantumuis secreta sit, fiat contra sanctitatem ad quam Ecclesia consecratur; atqui Ecclesia consecratur, vt sit immunis ab omni violentia, & immunditia Venerea per seminis effusionem: er-

Digitized by Google

ergo omnis ſeminis effuſio in Eccleſia, aut loco ſacro, erit ſacrilega.

233 Ad primum argumentum oppoſitæ ſentẽtiæ reſpondetur primo concedendo maiorem, & negando minorem, aliud enim eſt violatio Eccleſiæ, alius vero publicatio violationis eiuſdem Eccleſiæ per effuſionem enim ſeminis occultam verè violatur Eccleſia, licet per talem effuſionem ſeminis occultam talis violatio non publicetur, nec Eccleſia in foro externo egeat reconciliatione donec effuſio ſeminis, aut ſanguinis publicetur, vt ex cap. ſignificaſti de adulterijs ſupra probauimus, quod manifeſtè colligitur ex ſacris canonibus, qui indiſtinctè dicunt, ex cuiuſcumque ſeminis effuſione; homicidio, aut ſepultura infidelium Eccleſiam violari, quæ propoſitio cũ ſit indefinita æquiualet vniuerſali; idem enim eſt dicere ex quacumque ſeminis effuſione Eccleſiam violari, ac dicere omnis ſeminis effuſio violat Eccleſiam; atqui vbi lex non diſtinguit nec nos diſtinguere debemus: cum præcipuè in omnibus eadem militet ratio; dummodo actio peccaminoſa ſit; ergo ſeminis occulta effuſio violat Eccleſiam, quãuis ante publicationem Eccleſia non indigeat reconciliatione, nec cõtrarium docent Auctores in argumento citati pro illa minori, vt in ſolutione ad tertium argumentum dicemus.

234 Secundo reſpondetur negando cauſalẽ maioris; quia ex duplici capite poteſt oriri, quod ſeminis effuſio in Eccleſia, aut loco ſacro ſit ſacrilega, & conſequenter contineat circumſtantiam neceſſario in confeſſione explicandam. Vel ex eo quod per talem ſeminis effuſionem violetur Eccleſia, vel ob grauẽ irreuerentiam irrogatam per talem actionem peccaminoſam, Eccleſiæ, aut loco ſacro; quare licet concedamus Eccleſiam per occultam ſeminis effuſionem nõ violari, & ex hoc capite non ſit ſacrilega, tamen non ſequitur, quod non ſit ſacrilega ex alio capite iam aſſignato, nẽpe ob grauem iniuriam irrogatam Eccleſiæ contra virtutem Religionis; quatenus talis ſeminis effuſio eſt contra ſanctitatem ad quã Eccleſia conſecratur, ſcilicet vt ſit immunis ab omni violentia, etiã immunditia venerea; vt ſupra diximus, quod optime notauit Sotus in 4. diſt. 13. quæſt. 2. art. 3. per hæc verba, quando violatio Eccleſiæ eſt occulta; nec opus eſt, miſſas, & ſacrificia ſuſpendere, neque Eccleſiam recõciliare, & eſt communis opinio: nulla ergo ſeminis effuſio in loco ſacro, quando ita occulta eſt, vt in publicum venire nõ poſſit, erit ex violatione loci ſacri peccatum mortale: ita Sotus in quibus verbis non loquitur de peccato mortali contra caſtitatis virtutem aliàs illa vniuerſalis eſſet omnino falſa, ſed contra Eccleſiæ violationem, & ita inquit; quod nulla ſeminis ſecreta effuſio in loco ſacro erit ſacrilega ex violatione loci ſacri: ergo ſupponit ſacrilegam eſſe ex alio capite, nempe ob irreuerentiam grauem irrogatam Eccleſiæ, aut loco ſacro, quatenus talis ſeminis effuſio eſt contra ſanctitatem ad quam Eccleſia cõſecratur, vt ſit immunis ab omni violentia, & immunditia venerea per ſeminis effuſionem; quare immeritò in fauorem oppoſitę ſententiæ citat Sotum, Amadeus, Guimenius in ſuo opuſculo aduerſus quorũdam expoſtulationes. cõtra

tra nonnullas Iesuitarum opiniones propositione 11. num. 2.

235 Ad secundum Respōdetur cōcedendo maiorem, & distinguēdo minorem actiones exteriores secretæ, prout tales participant eamdem rationem, si prohibitio Ecclesię fiat in pænam delinquētis transeat minor, si fiat ex motiuo alicuius virtutis nego minorem; & similiter nego in eodē sensu consequentiam, quia prohibitio effusionis seminis in Ecclesia, per quam Ecclesia violatur, non est primario à sacris Canonibus instituta, propter pœnā delinquentis, sed propter indecentiam, ne in eo loco celebrētur officia diuina, vbi eiusmodi impię, aut turpes actiones patratæ sunt, vt egregiè docet Passerinus tract. de pollut. Ecclesiarum disp. 3. cap. 8. num. 3. deinde quia etiam si Ecclesia per talem pollutionem, seu seminis effusionem secretam non violaretur, adhuc talis effusio seminis esset sacrilega, quia Ecclesia eam prohibet sub motiuo, & ratione, seu intuitu Religionis, vt supra diximus.

236 Ad tertium Respondetur distinguendo sequelam concubitus matrimonialis in Ecclesia esset peccatum mortale pertinens ad speciem sacrilegij, etiam si talis concubitus esset secretus; si fieret cum circumstantijs tollentes contemptum irreuerentiæ loci sacri, nego sequelam, si non cōcurrant prædictæ circumstantiæ concedo sequelam, circumstantiæ autem quæ debent concurrere ad hoc, vt copula matrimonialis secretè habita in Ecclesia, aut alio loco sacro, sit licita sunt quando diuturna est eorum, scilicet coniugum, in Ecclesia, & necessaria habitatio, vel quando absque contemptu loci sacrifaciunt, causa vitandi pollutionem in se, vel in Compari, at vero si non concurrant dictæ circumstantiæ copula coniugalis est illicita, & sacrilega, etiam si sit secreta. ita cum multis allegatis docet Ioā nes à Cruce in directorio, p. 2. de sacrificio missæ quæst. 3. versu At vero violetur Ecclesia, vbi sic ait: si cōiuges sine causa ibi coeunt, vtpotè si possunt exire ad coitum extra Ecclesiam, aut si per breue tempus cogantur esse in Ecclesia, & facile possunt abstineri à coitu ibi, peccāt mortaliter petendo, & reddendo debitum contra reuerentiam loci, & violatur Ecclesia si coitus publicetur. idem docent Sotus, & Lupecius citati in argumento. Ex qua doctrina efficacissima, argumētū sumūt ad ostēdēdū pollutionē volūtariam secretè habitam in Ecclesia, aut loco sacro esse sacrilegam, quia copula coniugalis, quę ex se, & ex natura rei est illicita si habeatur in Ecclesia aut loco sacro etiam si sit occulta si non adsint causæ assignatę tollētes loci sacri irreuerentiam, est mortaliter peccaminosa, & sacrilega: ergo copula licita in Ecclesia, aut loco sacro occultè habita necessario erit sacrilega, vel ratione violationis, aut irreuerentię factæ Ecclesię, aut loco sacro. Vnde non percipio qua ratione Amadeus, Guimenius in fauorē opinionis contrarię afferat Ioannem à Cruce, & Ludouicum Lopez in suo opusculo dicta propositione 11. citata, ex quibus infero cum magistris Candido, & Serra locis superius citatis oppositam sentētiam (salua pace aliorū Doctorum) nullo modo esse tutam in praxi.

RE-

Digitized by Google

RESOLVT. XIII.

Vtrum tactus impudici facti in Ecclesia, aut loco sacro habeant specialem malitiam sacrilegij mortalis necessario in confessione explicandam.

237 IN hac difficultate tres inuenio sententias, duæ ex Diametro oppositę, & tertia, quæ inter illas mediam viam eligit. prima sententia affirmat omnes tactus impudicos mortaliter peccaminosos in Ecclesia, aut loco sacro habitos habere specialem malitiam sacrilegij necessario in confessione explicandam: ita defendunt Ortiz in summa notabili 5. in fine circa 6. pręceptum, Salas in 1. 2. tom. 2. tract. 23. disp. 6. sect. 22. nu. 150. §. & hoc certius, Pitigianus in 4. tom. 2. distinct. 17. quęst. vnica art. 5. in circumstantia vbi in fine Azorius tom. 1. lib. 4. cap. 6. quęst. 10. Suarez de relig. tom. 1. lib. 3. cap. 7. num. 11. Raffael de la Torre 2. 2. tom. 2. quæst. 99. art. 3. disput. 7. quos citat Diana part. 1. tract. 7. resol. 25. & part. 2. tract. 3. miscel. resol. 23. vbi dictam resolutionem 25. primę partis ad literam copiauit quibusdam verbis additis in tit. resol.

238 Probetur hæc sententia ex doctrina Ludouici Lopez tom. 1. instruct. concurr. cap. 43. §. sed quid dicendum, nam tactus impudici præsertim in partibus inhonestis de per se ordinãtur ad copulam, quæ ex lege Ecclesiæ, & prohibita: ergo prædicti actus, seu tactus inhonesti in Ecclesia, aut loco sacro pertinent ad speciem sacrilegij, sicut & ipsa copula, probatur consequentia: quia licet isti tactus impudici quando cõcomitanter se habent ad copulã in Ecclesia cum aliqua muliere non sit necessarium illos in confessione explicare, sed sufficiat confiteri copulã, quia non constituũt peccatum distinctum ab ipsa copula, tamẽ cũ habẽtur per se soli dicti tactus, inhonesti cõstituũt peccatum mortale; atqui quando habẽtur in Ecclesia, aut in loco sacro nõ solũ opponũtur virtute castitatis, sed etiam specialiter virtuti religionis: ergo pertinent ad speciem sacrilegij, & cõsequẽter circũstãtia loci necessario erit in confessione explicãda, probatur minor: quia ex lege naturali tenemur locũ sacrũ decenter, & reuerẽter tractare; atqui per prædictos tactus inhonestos fit irreuerẽtia grauis loco sacro: ergo prædicti tactus inhonesti nõ solũ apponuntur virtuti castitatis, sed specialiter etiã virtuti religionis: igitur circũstãtia loci sacri est necessario in cõfessione explicanda ob grauẽ irreuerentiam factam loco sacro.

239 2. sẽtẽtia sustinet tactus inhonestos ĩ Ecclesia sine effusione seminis nõ esse ex hoc capite peccatũ mort. expectãs ad speciẽ sacrilegij; vnde nec specialiter in eorũ confessione sacer locus explicãdus necesse est, etiã si tali tactus inhonesti habeãtur cũ pollutionis periculo, ita Tamburin. in pręcep. Decal. lib. 7. ca. 2. §. 1. nu. 10. Cuius fũdamẽtũ est, quia hoc sacrilegiũ cõmittitur, ex eo quod violatur Ecclesia (quæ quidem violatio per sacros Canones inducta fuit) atqui per solos tactus quomodocumque pudicos, quãuis cũ pollutionis periculo (modo pollutio non sequatur) non violetur Ecclesia: ergo prædicti tactus impudici non constituũt peccatũ sacrilegij, cũ obligatione explicandi in confessione circũstantiam loci sacri.

240 Vt autem explicet dictus Pater Tamburinus in quo sensu loquatur addit num. 11, se notãter dixisse ex hoc cap. quia non est negandum (inquit) quod si quis hæc, vel similia exerceat in loco sacro cum magna Ecclesiæ irreuerentia, vt si merè triumpublicè ante altare impudicè tangeret, si in sacro templo lasciuas comedias repræsentet, & cætera, non esse inquam negandum tales actiones pertinere ad speciem sacrilegij; cuius rationem reddit; quia esset grauis irreuerentia diuini cultus, atque adeo ipsius summi Dei notabilis iniuria, ergo, & cætera.

241 Tertia sentẽtia media via procedit, asserit igitur tactus inhonestos habitos in Ecclesia, aut loco sacro absque pollutionis periculo non constituere peccatum mortale pertinens ad speciẽ sacrilegij, cum obligatione explicandi in confessione circumstantiam loci sacri, secus autem si fiant cum periculo pollutionis, quia tunc pertinent ad speciem sacrilegij, cum onere explicandi in confessione circumstantiam loci sacri, ita tenent Sanchez tom. 3. de matrim. lib. 9. disp. 15. num. 21. Caier. tom. 1. opusculor. tract. 17. opuscul. 31. respons. 12. dub. 2, Nauarr. in cap. consideret in principio num. 20, de pœnitent. dist. 5. Fagundez in præcept. Ecclesiæ præcep. 2. lib. 4. cap. 4. numer. 31. & in præcep. decalogi lib. 3. cap. 3. num. 13. Diana parrt. 1. tract. 7. resolut. 25. & part. 2. tractat. 3. miscellan. resolut. 23. Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnitent. disput. 16. sect. 10. num. 464. Leander à Sanctissimo Sacramento tomo primo de Sacrament. disput. 8. tract. 5. quæst. 13. Zenardus 1. part. direct. de matrim. cap. 41. Magister Candidus tom. 2. disquis. 24. art. 23. dub. 41. Pater Antonius Scobar de Mendoza in lib. Theolog. Moralis tract. 1. examen 8. num. 80. §. dixi tactus impudicos. D. Ioannes Caramuel in regul. Sancti Benedicti disp. 66. conclus. 14. num. 1016. Valentia 2. 2. disp. 6. quæst. 15. punct. 1. D. Carolus Malletti in auro Theolog. Moralis tom. 1. de Sacrament. malleat. 62. blactea 54. & alij apud ipsos.

242 Primam partem huius sententię sic probat Sanchez: quia tũc loci circumstantia sacrilegium constituit, & in confessione detegenda est, quando actus in eo admissus directè aduersatur sanctitati, aut immunitati loci, idest illis ad quæ locus sanctificatus est, atqui tactibus impudicis, quantumuis inhonestis sine pollutionis periculo non violatur Ecclesia, nec est violationis periculum, cum cesset pollutio eiusdemque periculum; ergo nõ erunt sacrilegij, nec loci circũstantia erit in confessione necessario explicanda, qua ratione eisdem fere verbis vtitur D. Carolus Malletti supra citatus dicta blactea 54.

243 Secundam vero partem eiusdem sententiæ probat Eminentissimus Cardinalis Lugo: quia actus admissus in Ecclesia accipiunt malitiam grauem sacrilegij ex prohibitione Ecclesiæ, quæ cum non sit de tactibus, sed de copula, aut pollutione per quas Ecclesia violatur, non est vnde habeant illam speciem sacrilegij grauis; atqui quãdo ij actus fiunt cum periculo pollutionis, aut tactus sunt tales, vt ex se videãtur cũ pollutione connexi

tunc

tunc prohibitio pollutionis cõprehendit ea, quæ ex se tale periculum mortale afferunt: ergo tactus impudici in Ecclesia cum periculo pollutionis sunt sacrilegia, cum onere in confessione explicandi loci circumstantiam.

244 Pro resolutione huius difficultatis supponendum est sacrilegiũ esse rei sacræ violationem, seu irreuerentiam contra rem sacram, vt docet D. Thomas 2. 2. quæst. 99. art. 1. 2. & 3. & cum eo communiter Doctores, nam vt inquit D. Thomas dicto art. secundo in corpore vbicumque inuenitur specialis ratio deformitatis ibi necesse est, quod sit speciale peccatum: quia species cuiuslibet rei præcipue attenditur secundũ rationem formalem ipsius, non autem secundum materiam, vel subiectum, in sacrilegio autem inuenitur specialis ratio deformitatis, qua scilicet violatur res sacra per aliquam irreuerẽtiam: & ideo est speciale peccatum, & opponitur Religioni, & art. 3. in corpore ait dicendum, quod sicut dictum est, peccatum sacrilegij in hoc consistit, quod aliquis irreuerenter se habet ad rem sacram; debetur autem reuerentia rei sacræ ratione sanctitatis, & ideo secundum rationem diuersam sanctitatis rerũ sacrarũ, quibus irreuerentia exhibetur, necesse est, quod sacrilegij species distinguantur, quare tota difficultas huius resolutionis stat an tactus inhonesti, & impudici in Ecclesia, aut loco sacro, contineant in se irreuerentiam grauem oppositam sanctitati Ecclesiæ, aut loci sacri, vel solam irreuerentiam leuem, & consequenter insufficientem ad constituendam rationem specialem sacrilegij contra virtutem religionis.

245 Dico primo aspectus turpes in Ecclesia, verba inhonesta, & libidinosa oscula, & tactus turpes, (dum non sint in partibus inhonestis, aut cum magno periculo effusionis seminis in ipso loco sacro) non habent circumstantiam sacrilegij necessario in confessione explicandam, ita Canus in relectione de pœnitentia, quem citat, & sequitur Lopez 1. part. instruct. conscientiæ cap. 33. §. secundo dicimus, Sanchez tom. 3. de matrim. lib. 9. disp. 15. num. 20. & alij apud ipsos. Ratio est, quia circumstantia sacrilegij in loco sacro, vel oritur ex prohibitione Ecclesiæ, quæ tales actus prohibet fieri in loco sacro, aut ratione irreuerẽtię irrogatę per tales actiones Ecclesiæ, aut loco sacro; atqui Ecclesia solum prohibet, effusionem sanguinis, aut seminis humani ratione cuius polluitur Ecclesia: ergo verba turpia, oscula, aspectus turpes, vel turpes tactus præcipue si nõ fiant in partibus inhonestis, aut cum seminis effusionis periculo, non habent ex hoc capite circũstantiam sacrilegij necessario in confessione explicandam, deinde; quia licet prędictę actiones factę in Ecclesia, aut loco sacro dicant aliquam irreuerentiam, hęc autem irreuerentia non est adeo grauis, vt constituat peccatum sacrilegij, quamuis contrarium sentiant Syluester verb. confessio 1. quæst. 11. Lessius lib. 2. cap. 45. dub. 3. qui generaliter affirmãt omnia peccata mortalia facta in Ecclesia esse mortifera sacrilegia: at id non iure cõstat, nec ratione efficaci probari potest; quia licet respectu Dei malitia reddat actum magis detestabilem, magisque iniuriosum Deo, non tamen semper respectu loci sacri, vt licet secundum se

Q 2 prior

prior actus sit detractio, quam furtum non ita repugnat immunitati loci, & reuerentiæ illi debitæ detractio sicut furtum, etiā ex natura rei loquendo, quia actus furti magis directè repugnat loco, quatenus per illum actum videtur priuari locus re, quam specialiter continet; sic etiam copula, etiam licita magis repugnat puritati debitæ tali loco: quam verbum iocosum, vel falsum, denique copula illicita, aut voluntaria pollutio, magis opponitur puritati debitæ loco sacro, quam tactus inhonesti in partibus turpibus; etiam cum pollutionis periculo, & isti tactus magis opponuntur sanctitati debitæ loco sacro, quam oscula, aut tactus inhonesti in alijs partibus, precipuè absque pollutionis periculo; ergo non possumus cum sufficienti fundamento dicere omnia peccata mortalia in Ecclesia facta esse etiam sacrilegia mortalia nisi accedat Ecclesię prohibitio: ergo habemus sufficiens fundamentum ad asserendum oscula, verba turpia, & tactus inhonestos dum non sint in partibus inhonestis, aut cum periculo proximo pollutionis in loco sacro, non esse sacrilegia, nec esse necessarium in confessione explicare loci circūstantiā.

246 Dico secundo valde probabilis est prima sententia affirmans, omnes tactus impudicos presertim ex grauioribus, & in partibus inhonestis habitos in Ecclesia, aut loco sacro, esse graue peccatum sacrilegij, siue habeantur cum pollutionis periculo, siue sine illo, & debere necessario explicari loci circumstantia in cōfessione, probabilitas huius conclusionis suadetur; tum ab extrinseco, ob multos, & grauos Doctores, qui eam defendunt; tum ab intrinseco propter fundamentum allatum pro prima sententia, & deinde; quia ratio formalis sacrilegij, vt ex D. Thoma num. 244. diximus non solū cōsistit in eo quod aliquod mortale peccatum sit prohibitum, à sacris canonibus fieri in Ecclesia, aut loco sacro, sed etiam ex eo quod per aliquod peccatum mortale patratum in Ecclesia, aut loco, sacro, sacer locus grauiter irreuerenter tractetur, atqui valde probabile est, quod per actus impudicos præsertim in partibus inhonestis sit irreuerentia grauis Ecclesiæ, seu loco sacro, contra virtutem religionis: ergo valde probabile est prædictas actiones inhonestas esse sacrilegas, & consequenter circumstantiam sacri loci esse necessario in confessione aperiendam.

247 Defensores precipui præfatæ conclusionis sunt Suarez, Sotus, & Ludouicus Lopez supra citati pro prima sententia; quare percipere non valeo, quo fundamento Amadeus Guimenius in suo opusculo aduersus quorūdam expostulationes contra nōnullas Iesuitarū opiniones morales tract. de pœnit. proposit. 12. num. 2. asserat necessario debere pro tertia opinione supra relata militare Sotum, & Ludouicum Lopez. Cuius verba fideliter hic referam, quæ hæc sunt: pro hac sententia militare debēt Sotus, Ludouicus Lopez propositione precedenti citati; qui tūc circumstantiam loci esse necessario in confessione aperiendam putant, quādo actus inhonestus in eo admissus impedit ibi posse diuina celebrari: quod tenent etiam Canus, & Nauarrus supra citati, prędicti autem actus non impediunt, quia nec illis viola-

tur

tur Ecclesia, nec est violationis periculum, cũ absque pollutionis periculo contingant, vt ponimus, ita Guimenius.

148 Sed vt clarius cognoscatur error Amadei Guimenij videamus necesse est quid in hac materia dicat Ludouicus Lopez, quem citat Amadeus Guimenius part. 1. director. conscient. quæst. 82. §. at vero, vbi certè nihil in fauorem doctrinæ intẽtæ ab Amadeo Guimenio affirmat, vt ex dicto paragrapho cõstat, vbi sic ait: At vero in redditione debiti in loco sacro multum controuertitur inter Doctores, an peccatum mortale sit, at vltra prædicta supra, profectò Nauarrus, & alij viri docti, magno, & merito, loci sacri reuerentiæ affecti zelo, nullam prorsus inueniunt causam rationabilem excusantem à peccato coniuges se commiscentes in Ecclesia, etiam si alij hos excusent, quando diuturna est eõrum in Ecclesia, & necessaria habitatio, vel quando absque cõtemptu loci sacri faciunt, causa vitandi pollutionem in se, vel in compari. Nauarro visus est accedere Canus, insuper & Medina sua instruct. confess. fol. 232. §. 12. de coniugatis. Vbi docet nõ esse licitum matrimonialem actum in loco sacro, vel publico exercere. Sed inter tam varias sententias, non parum mihi illa Soti placet, vbi in 4. ait quod debitum exigere, seu reddere in loco sacro, vbi concubitus est publicus, vt si ambo coniuges in Ecclesia cubent mortale est peccatum, quia violatur Ecclesia. Si tamen sit secretus talis concubitus, quia tunc secundũ Scotũ, & Theologos non indiget recõciliatione Ecclesia, forte inquit Sotus nõ est peccatum mortale, cui ego assentio, maxime si concurrant prędictæ causæ supra memoratæ contemptum irreuerentiæ tollentes, & per consequens à culpa mortali excusantes, deberent ergo tales coniuges vbi necessitas eos vrget in sacro loco manere, extra corpus Ecclesiæ in turribus, vel adiacẽtibus locis cubare. Nec eos excusat ibi in loco sacro diuturna necessariaque commoratio. Nec huic sententię Soti aduersatur D. Thomas 2. 2. in materia de religione, quando ait, quod cõcubitus cum quauis vxore est sacrilegium, quia licet sit sacrilegium, sed dum talis concubitus est secretus excusatur à mortali ratione non tantæ irreuerentię, et quia per talem actum nõ violatur locus sacer, neque generatur scandalum, nec contemnitur Deus, quando fit pro necessitate, & pręsertim pro eius cauẽda offensa. Huccusq; Ludouicus Lopez, vbi vt clarè constat docet quod peccatum mortale commissum in Ecclesia in tantũ est sacrilegium, in quantum per illud violatur Ecclesia (vt falsò affirmat Amadeus Guimenius) cum in dicto paragrapho nõ loquatur generaliter, sed circa subiectam materiam, de redditione scilicet debiti coniugalis in Ecclesia, imo in hac materia debiti coniugalis contrarium docet, siquidem affirmat, vt constat, quod reddere debitum cõiugale in Ecclesia, aut loco sacro, si fiat publicè erit peccatum mortale, & sacrilegium, & rationem tribuit; quia per talem actum violatur Ecclesia; si autẽ redditio debiti fiat occultè, & secretè si non concurrant causæ tollentes irreuerentiam ab ipso assignatæ, erit etiam peccatum mortale, & sacrilegiũ, talis redditio debiti ex alio capite, nempe

pè propter grauem irreuerentiã factam per talem actum Ecclesiæ, aut loco sacro: ergo ex doctrina Ludouici Lopez non infertur id quod affirmat Amadeus Guimenius, sed potius cõtrarium.

249 Vidimus iam id quod docet Ludouicus Lopez de debito cõiugali in Ecclesia, aut loco sacro, videamus quid dicat de actibus inhonestis in Ecclesia, vt omni ex capite cognoscatur, quam falso, & absque fundamẽto eum referat Amadeus Guimenius pro doctrina tradita in tertia sententia huius resolutionis. *Sic enim inquit in dicta prima parte instruct. conscientiæ cap. 33. de circumst. sacrilegij, & loci sacri, sed quid dicendum de tactibus turpibus, respondemus planè, quod tactus ij præsertim in partibus inhonestis, quia de per se ordinantur ad copulam, quæ Ecclesiæ lege est prohibita, videntur ad eam speciem sacrilegij proximius accedere, quare de his loquendo, sentio cum Syluestro, quod si interuenerint in Ecclesia est circumstantia in confessione exprimenda.* Videat ergo Amadeus, Guimenius pro qua sentẽtia stat Ludouicus Lopez certè mihi indubitatum est, quod iste Doctor, nec oculis vidit opera Ludouici Lopez, sed forsitan malè citatum apud aliquem Auctorem inuenit.

250 Dico tertio probabilior est opinio asserentium tactus inhonestos habitos in Ecclesia, aut sacro loco absque pollutionis periculo, non continere circumstantiam sacrilegij necessariò in confessione explicandam, etiam si habeantur in partibus inhonestis, dummodo tales tactus turpes nõ fiant publicè in Ecclesia, aut loco sacro. hanc conclusionem, quoad primam eius partẽ defendunt Auctores citati pro tertia sententia, quoad secundã vero eam tenentur defendere Auctores primæ, & secundæ sẽtentiæ.

251 Hæc cõclusio quoad primam eius partem communiter probatur ab Auctoribus tertiæ sententiæ: quia peccatum mortale in tantum accipit malitiam sacrilegij, in quantum prohibetur ab Ecclesia; atqui Ecclesia solum prohibet effusionem seminis humani, aut sanguinis, in loco sacro; & nõ prohibet tactus inhonestos: ergo illi ex se, & ratione loci sacri non continent circumstantiam sacrilegij necessario in confessione explicandam, cum per illos non violetur Ecclesia, nec habeat violationis periculũ, cum fiant vt supponitur absque periculo pollutionis.

252 Sed hæc ratio non adæquatè probat primam partem dictæ conclusionis, cum ratio formalis sacrilegij, vt supra vidimus ex Diuo Thoma non solam consistat in prohibitione facta ab Ecclesia per sacros Canones, sed etiam in irreuerẽtia graui irrogata Ecclesiæ, aut loco sacro, contra virtutem Religionis: quare licet actus inhonesti nõ sint speciale peccatum mortale sacrilegij in loco sacro, attenta Ecclesiæ prohibitione poterunt, tamen participare rationem formalem sacrilegij ex alio capite, nempe propter irreuerentiam grauem commissam contra sanctitatem, & irreuerentiam debitam Ecclesiæ, aut loco sacro, etiamsi per tales actiones inhonestè graues, Ecclesia non violetur, nec habeat periculum violationis.

253 Quare melius prima pars cõclusionis (nempè tactus impudi-

dicos, & inhonestos non habere rationem formalem sacrilegij; si habeantur in Ecclesia, aut loco sacro, probari potest: quia in tantum aliquis actus mortaliter peccaminosus participat rationē formalem sacrilegij, in quantum, vel talis actus est prohibitus à sacris Canonibus, quia per illum polluitur, seu violatur Ecclesia, vel quia per talem actum grauis irreuerentia fit Ecclesiæ, aut loco sacro contra virtutem Religionis; atqui tactus inhonesti in loco sacro, nec sunt ab Ecclesia prohibiti, nec per illos Ecclesia violatur, nec grauiter per illos irreuerenter tractatur Ecclesia: ergo prædicti tactus inhonesti non participant rationem formalem sacrilegij cum obligatione explicandi in confessione circumstantiam loci sacri. Maior est D. Thomæ 2. 2. quæst. 99. art. 1. & 2. minor verò quoad primam, & secundam partem constat nam sacri Canones tantum prohibēt effusionem sanguinis humani, aut seminis, & sepultura corporis hominis infidelis, per quas actiones violatur Ecclesia. Quoad secundam verò partem probatur minor; quia illa dicitur irreuerentia leuis, contra sanctitatem, & cultum debitum Ecclesię aut loco sacro, quando licet per aliquem actum peccaminosum locus sacer irreuerenter tractetur, tamen talis actus, ab Ecclesia non est prohibitus, nec notabilis irreuerentia in ipso actu apparet; atqui tactus inhonesti in Ecclesia, dum secretè fiunt, & absque pollutionis periculo, nec sunt prohibiti ab Ecclesia, neq; notabilis irreuerentia in ipsis tactibus inhonestis apparet: ergo per tales actus non irrogatur iniuria grauis Ecclesiæ, aut loco sacro.

254 Secunda verò pars dictæ conclusionis scilicet tactus impudicos in partibus inhonestis habitos in Ecclesia cum pollutionis periculo habere circumstantiam sacrilegij grauis, necessario in confessione exprimendam probat vt supra vidimus Eminentissimus Lugo ex eo quod prohibitio pollutionis in loco sacro cōpræhendere videtur tactus inhonestos cum pollutionis periculo habitos in ecclesia, aut quādo sunt tales, vt ex se videantur cum pollutione connexi, quæ ratio non videtur efficax; nam contra illam militat fundamentum secundæ sententiæ: ex eo quod sacrilegium consurgere videatur ex violatione Ecclesiæ, quæ non violatur per solos, tactus quomodocumque impudicos, quamuis cum pollutionis periculo habeantur in Ecclesia modo pollutio non sequatur. Quare ad dictam secundam conclusionis partem probandam ad aliud principiū recurrere debemus, nempe ad irreuerentiam grauem irrogatam Ecclesiæ, aut loco sacro contra virtutem Religionis per tales tactus inhonestos habitos in Ecclesia cum magno pollutionis periculo, quæ irreuerentia grauis sufficit ad cōstituendam rationem formalem sacrilegij, vt supra dixi ex doctrina D. Thomæ: ergo, & cætera.

255 Vltima pars conclusionis, nēpè, quod tactus impudici in partibus inhonestis, si publicè in Ecclesia habeantur etiam sine pollutionis periculo continent formaliter rationem sacrilegij cum obligatione explicandi in confessione circumstantiam loci sacri, probatur: nam ad hoc vt aliquis actus exterior mortaliter peccaminosus. Commissus in Ec-

Ecclesia, aut loco sacro participet rationem formalem sacrilegij grauis contra virtutem Religionis, satis est, vt locus sacer per talem actum grauiter irreuerenter tractetur, vt ex supradictis constat, atqui per prædictos tactus inhonestos publicè in Ecclesia habitos irreuerẽter tractatur Ecclesia, vt docent Bonacina in præcep. decalog. præp. 1. quæst. 6. num. 14. Tamburinus in præcep. decalog. lib. 7. cap. 2. num. 11. & alij passim: ergo prædicti tactus inhonesti participant rationem formalem sacrilegij, & consequenter necessario explicari debet in confessione circumstantia loci sacri.

256 Ad fundamentum primę sententiæ respondetur concedendo antecedens, & negando consequentiam, ad cuius probationẽ respondeo concedendo maiorẽ, & distingnendo minorem, quoad secundam partem, prædicti tactus in partibus inhonestis, si fiant secretè, & absque pollutionis periculo in Ecclesia opponũtur virtuti Religionis oppositione leui concedo minorem, oppositione graui, quæ sufficiat ad cõstituendam rationem formalem sacrilegij grauis nego minorem. Et similiter nego cõsequentiam, & ad probationem minoris, quatenus dictæ distinctioni opponitur; Respondeo concedendo nos teneri ex lege naturali decenter, & reuerenter tractare locum sacrum, sed non omnis irreuerentia facta loco sacro est grauis; nam qui venialiter peccat actione aliqua exteriori in Ecclesia committit irreuentiam contra sanctitatem decentiamque debitam Ecclesiæ, & propter leuitatem non committit sacrilegium, neque omnis irreuerentia irrogata Ecclesiæ, ratione cuiuslibet peccati mortalis commissi in Ecclesia est irreuerentia grauis contra loci sacri sanctitatem, aliàs omne peccatum mortale in Ecclesia commissum esset graue sacrilegium, quod est falsum, vt probauimus supra contra Lesium conclusione 1. nu. 245. cum autem per tales tactus inhonestos si fiant secretè, & absque pollutionis periculo non fiat irreuerentia grauis Ecclesiæ, aut loco sacro, ideò non continent circumstantiam sacrilegij grauem necessario in confessione explicandam.

257 Ad fundamentũ secundæ sententiæ respondetur distinguendo maiorem, hoc sacrilegium cõmittitur ex eo quod violatur Ecclesia tantum nego maiorem. ex eo quod violatur Ecclesia, aut ex eo quod Ecclesia grauiter irreuerenter tractetur per talem actum peccaminosum in Ecclesia commissum concedo maiorẽ, & concessa minori nego consequentiam: quia licet per tales tactus quouismodo inhonestos, & cum periculo pollutionis, dũmodo pollutio non sequatur nõ violetur Ecclesia, tamen si publicè fiant, vel secretè cum pollutionis periculo in ipso loco sacro fit grauis irreuerẽtia Ecclesiæ estque, grauis irreuerentia diuini cultus, atq; adeo ipsius summi Dei notabilis iniuria, atque adeo sufficiens ad constituendam rationem formalẽ sacrilegij grauis, vt supra diximus.

RESOLVT. XIV.

Vtrum ille, qui cum matre, aut Sorore carnalem copulã habuit satisfaciat se accusando de incestu occultando gradum, vel an teneatur illum explicare in confessione.

Præ-

Digitized by Google

præsens difficultas dupliciter exagitari potest. Primo inuestigando, an omnes gradus consanguinitatis sint eiusdem speciei, an verò isti gradus differant speciẽ. v. g. peccata cum matre, cum filia, cum sorore, cum nepti, cum consobrina. Cum auctoribus, qui affirmant dictos gradus inter se specie differre nulla potest esse in præsenti controuersia; cũ omnes circumstantiæ mutantes speciem necessario debeant in confessione explicari, vt determinat Concilium Trident. sessione 14. cap. 5. & consequenter in horum opinione, ille qui habuit copulã cum matre, aut sorore tenetur necessariò in confessione explicare gradum consanguinitatis, & non sufficit dicere in confessione commisisi incestum occultãdo gradum. quare tota controuersia est cum doctoribus affirmantibus, quod nec affinitas à cõsanguinitate, nec vnus gradus ex his differunt specie ab alijs, qui doctores consequenter affirmant circumstantias aggrauantes intra eamdem speciem in genere moris non esse necessario confitendas, an hac doctrina nõ obstante, ille qui habuit copulã carnalem cum matre, aut sorore, teneatur in confessione explicare gradum consanguinitatis, & non sufficiat si in confessione dicat commisisse incestum celando gradum consanguinitatis.

Prima sententia affirmat eum,
59 qui copulam carnalem habuit cum matre, aut sorore, vel consobrina non teneri in confessione explicare gradum consanguinitatis, sed sufficienter esse si in confessione dicat se commisisse incestum celando gradum consanguinitatis. ita Bordonus in miscellaneis decisione 479. Soria in epilogo summarum part. 2. tr. 1. sect. 1. disp. 6. §. circa circumstantiam. Remigius in practic. confess. tract. 12. cap. 6. §. 9. nu. 8. Ioannes Henriquez in pract. quæstion. sect. 8. quæst. 14. nu. 21. Martinus de San Ioseph. in monit. confess. tom. 1. lib. 1. tract. 10. de pœnitent. num. 20. Marcus Serius tom. 1. disp. 4. disp. vnica quæst. 28. num. 33. Mazuchellus de casibus reseruatis disp 21. Gaspar Hurtado de Sacramẽtis disp. 9. de pœnitentia difficul. 4. Diana part. 1. tract. 7. resol. 31. & part. 4. tract. 4. resol. 234. & part. 5. tract. 14. resol. 56. & par. 9. tract. 9. resol. 21. & part. 10. tr. 14. & 4. miscellã. resol. 16. & tr. 15. & 5. miscellan. resol. 13. §. & hanc sententiam, & par. 11. tract. 7. miscellan. resol. 34. §. & tãdem nota. & tract. 8. miscellan. resol. 63. Tamburinus in method. expeditæ confess. lib. 2. cap. 7. §. 7. & in decalog. lib. 7. cap. 4. §. 1.

260 Probatur hec sententia; quia omnes gradus consanguinitatis sunt eiusdem speciei infime in genere moris; atqui circumstantiæ quæ non mutant speciem, etiam si notabiliter sint aggrauantes intra eamdem speciem non sunt necesario confitendæ: ergo qui copulam carnalem habuit cum matre, aut sorore non tenetur in confessione explicare gradum consanguinitatis, sed satis erit dicere copulam habui cum consanguinea in gradu prohibitio nihil aliud in confessione explicando. Consequentia manifestè sequitur ex præmisis maior est Diui Thomę 2. 2. quæst. 154. art. 9 quem sequuntur Caietanus ibidem Gypsius tract. de casibus reseruatis cap. 8. num. 5. Megala in part.

lib. 5. cap. 12. num. 9. Hurtado de pœnitent. disp. 9. difficul. 4. & alij plures, quos citat, & sequitur Diana locis superius citatis. Minor vero probatur primo ex Cōcilio Trident. sessione 14. cap. 5. vbi postquam docet confessionē sacramentalem ita fieri debere à pœnitentibus, vt Confessarius procedere possit in iudicio sacramentalis pœnitentiæ cognita causa, & cum sufficienti scientia peccatorum tam quo ad eorum species, quam quo ad numerum, quod exprimit per hæc verba: *constat enim Sacerdotes iudicium hoc, incognita causa, exercere nō potuisse, neque æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua peccata declarassent*, postea subdit. *Colligitur præterea etiam eas circumstantias in confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant, quod sine illis peccata ipsa, nec à pœnitentibus integrè exponantur, nec à Iudicibus innotescant, & fieri nequeat, vt de grauitate criminum rectè censeri possint, & pœnam quam oportet pro illis pœnitentibus imponere.* Ergo ex Concilio Trident. manifestè constat solas circumstantias speciem peccatorum mutantes esse necessario in confessione aperiendas. Secundo probatur eadem minor ex Diuo Thoma in 4. dist. 16. quæst. 3. art. 2. quæstiuncula 5. in corpore per hæc verba; *quidam dicunt, quod omnes circumstantiæ, quæ aliquam notabilem quantitatem peccato addunt, necesse est confiteri, si memoriæ occurrunt; alij vero dicunt, quod nō sunt de necessitate confitendi, nisi circumstantiæ quæ ad aliud peccati genus trahunt, & hoc probabilius*, ergo, & cætera.

261 Auctores, qui sentiunt circūstantias notabiliter aggrauantes intra eamdem speciem necessario deberi in confessione à pœnitentibus explicari; respondent ad hoc argumentum negando minorem, & ad primā eius probationem dicūt Concilium Tridentinum intelligendum esse in hoc sensu, nempe circumstantias speciem mutantes semper regulariter esse confitendas, sed non mutantes non semper regulariter: nisi quando notabiliter aggrauarent, ita Medina in sua instructione folio 24. pag. 1. & alij apud Lopez tom. 1. instruct. conscientiæ cap. 29. pag. mihi 84. quod colligunt ex rationibus assignatis à Sanctis Patribus in dicto Trident. Concilio: nam postquam decreuerunt circumstantias mutantes peccatorum species, esse à pœnitentibus in confessione explicandas, rationē assignantes Sancti Patres dicunt; quod sine illis peccata ipsa, nec à pœnitētibus integrè exponantur, nec Iudicibus innotescant, & fieri nequeat vt de grauitate criminum rectè censeri possint, & pœnam quam oportet pro illis pœnitentibus imponere, atqui non explicatis in confessione sacramentali circumstantijs notabiliter aggrauantibus intra eādē peccatorū speciē, nec peccata integrè quo ad sui grauitatē ab ipsis pęnitētibus explicātur, ne Cōfessarius potest habere sufficiētē sciētiā ad iudicādū de peccatorū grauitate, nec potest debitā pœnitētibus pęnitētiā pro illis imponere; ergo non potest ex Tridēt. rectè colligi circūstātias notabiliter aggrauantes nō esse necessario in confessione explicandas, sed potius oppositū colligere oportet, & eū explicare in sensu supradicto, probatur consequentia, quia Concilium solum ex-

ex-

expreſsè ordinat circumſtantias mutantes peccatorum ſpecies eſſe à pœnitentibus neceſſario in ſacramentali confeſſione explicandas, & circa alias circumſtātias aggrauantes intra eamdem ſpeciem merè negatiuè ſe habet: ergo ex verbis Concilij non colligitur circumſtantias præcipuè notabiliter aggrauantes intra eamdem peccati ſpeciem non eſſe in confeſſione explicandas.

262 Sed hęc reſponſio non eneruat vim argumenti facti, quod ſic oſtendo: nam ex ea ſequeretur non ſolum circumſtantias notabiliter aggrauantes, ſed etiā eas, quæ notabiliter non aggrauant intra eamdem peccati ſpeciem eſſe neceſſario in confeſſione explicandas; atqui hoc eſt falſum: ergo & quod notabiliter aggrauantes debeant explicari. Sequela maioris probatur: quia ideo circumſtantias notabiliter aggrauantes intra eamdem peccati ſpeciem deberent à pœnitentibus in confeſſione explicare, vt qualitas peccati Confeſſario innoteſceret, & vt debitam pœnitentiam Confeſſarius pro peccato commiſſo poſſit pœnitentī applicare, atqui eadem ratio currit quantum ad hoc etiam de circumſtantijs non notabiliter aggrauantibus peccatum intra eamdem ſpeciem: ergo vel omnes circumſtantiæ aggrauantes peccatum intra eamdem ſpeciē ſunt in confeſſione explicandæ, vel nullæ: falſitas autem conſequentis probatur: quia abſque explicatione circumſtantiæ non mutantis peccati ſpeciem, verè & propriè declaratur peccatū: cum quidditas peccati ſumatur ex ratione ſpecifica ipſius: ergo declarando ſpeciem declaratur quidditas, & eſſentia talis peccati reliqua autem ſunt extra eſſentiam illius; atque adeo reputantur quaſi eius accidentia logicè loquendo: ergo falſum eſt aſſerere circumſtantias aggrauantes eſſe neceſſario in confeſſione explicandas ad declarandam Confeſſario qualitatem peccati: ergo nec circumſtantias notabiliter aggrauantes propter eamdem rationem. quare explicatio Cōcilij Tridēt. ſupra data à Medina non eſt legitima, & licet videatur argumentum deſumptum ex Auctoritate Concilij eſſe argumentum negatiuum cum Concilium nō affirmet circumſtantias aggrauantes intra eamdem peccati ſpeciem non eſſe neceſſario in confeſſione exprimendas, ſed ſolum dicat circumſtantias mutantes peccatorum ſpecies eſſe in confeſſione explicandas: tamen vt benè notat Eminentiſſimus Cardinalis Lugo de pœnitent. diſp. 16. ſect. 3. num. 108. non eſt purè negatiuum: aliud enim eſt nil prorſus dicere, aliud vero eſt agendo de circumſtantijs limitare ſemper poſitiuè ſermonem ad eas circumſtantias, quæ peccatorum ſpecies mūtāt: nā per hoc datur intelligi alias, quæ ſpeciem non mutant poſitiue excludere. Sicut dicendo nō poſſe aliquem abſque ſpeciali priuilegio vitare omnia peccata venialia, eo ipſo ſignificatur cū ſpeciali priuilegio poſſe, & ſic in alijs exemplis, quæ videri poſſunt apud Lugum num. citato, ergo cum toties Concilium Trident. adderit illam limitationem circumſtantias, quæ ſpeciem peccati mutant, videtur obiter alias circumſtantias excludere ab illa obligatione confitendi, quam ex verbis Chriſti colligebat.

263 Circa aliam rationem adductam ex Tridentino pro neceſſitate

tate confitendi circumstantias notabiliter aggrauātes peccatum intra eamdem speciem, scilicet vt possit Cōfessarius æquitatem seruare in pœnitentijs imponendis pro peccatis, si aliquid probaret, etiam conuinceret necessitatem explicandi alias circumstantias aggrauātes intra eandē peccatorum speciem, iuxta quarum etiam grauitatem debet pęnitētia mensurari à Cōfessario; quod non concedunt doctores contra quos disputamus cum dicant solas circūstantias notabiliter aggrauantes esse necessario à pœnitentibus in confessione explicandas, dubium tamen esse potest, an si Confessarius ad melius cognoscendam peccati grauitatem; & vt æquitatem in imponenda pœnitentia seruet interroget pœnitenti qualitatem circumstantiæ aggrauantis, si notabiliter aggrauet eamdem peccati speciem teneatur pœnitens illam in confessione declarare? affirmatiuè respōdit Eminentissimus Cardinalis Lugo vbi supra num. 120. circa medium; quia Confessarius (ait Lugo) habet ius ad interrogandum pœnitenti de circumstantijs aggrauātibus, & pœnitens debet respondere, & fateri, quod interrogatur. Cuius rationem reddit: quia pœnitens aliqua debet ex se ipso confiteri, etiam non interrogatur; quæ magis necessaria sunt, aliqua vero debet confiteri interrogatus, quia nimis necessaria sunt, & non semper eorum notitia desideratur. Vnde reddi potest ratio cur Christus noluerit æquè obligare pœnitentem ad vtrasque circumstantias explicandas, sed diuerso modo; scilicet ad aliquas immediatè, & proximè, ad alias vero solū mediatè, & remotè, scilicet dando ius cōfessario interrogandi quādo expedierit. Ratio enim esse potest; primo quia circumstantiæ non mutantes speciem, non semper deseruiunt ad variandū iudicium circa pœnitentiam imponendam, sicut deseruit cognitio malitiæ specificæ, raro autē variatur propter maiorem intēsionem, aut durationem actus, quando autē duratio fuisset diuturna explicanda erit propter numerum peccatorum, quæ in illa diuturna duratione possent interuenire. hucusque Lugo.

264 Sed huic doctrinæ non adhæreo iudico enim Cōfessarium nō habere ius interrogandi pœnitenti qualitatem circumstantiæ non mutantis peccati speciem, nec pœnitens teneri explicare Confessario grauitatem circumstantiæ nō mutantis peccati speciem etiam interrogatus à Confessario; quare pœnitens, qui se accusat de peccato v. g. furti in materia graui, qui furatus fuit mille aureos non tenetur quantitatem furti in cōfessione explicare etiam interrogatus à Confessario, vt resolutione sequenti dicam, & consequenter neque qui commisit peccatum carnis cum consanguinea tenetur explicare in confessione gradum consanguinitatis sistendo in sententia, quæ affirmat omnes gradus consanguinitatis esse eiusdē speciei infimæ etiam si de hoc interrogetur à Confessario: cuius ratio est: quia explicatio circūstantiæ non mutantis speciem peccati quantumuis aggrauet peccatum intra eandem speciē, vel desideratur in confessione sacramentali ad declarandam essentiam, & quidditatem peccati, & hoc non; quia declarando speciem declaratur quidditas, & essentia peccati, & circumstantia ag-

Digitized by Google

aggrauantes sunt extra essentiã illius, & reputantur, quasi eius accidentia logicè loquendo, quare qui se accusat de peccato furti in re graui explicat totã quidditatem, & essentiam sui peccati, tam quoad genus, quam quoad differentiam vltimam, vt concedit ipse Lugo dicta disp. 16. nu. 115. vel deseruit dicta explicatio circũstãtiæ notabiliter aggrauãtis ad hoc vt Confessarius debitam æquitatem seruare possit in imponenda pœnitentia pro tali peccato, & nec hoc potest dici, nam licèt si species peccati ignoretur à Cõfessario nulla æquitas in pœnitentia imponenda possit à Confessario seruari, tamen explicata peccati specie optimè seruari potest, etiam si circumstantiæ aggrauantes peccatum non explicentur, præcipue cum penitens ipse possit ad suam consolationem petere à Confessario, vt hanc, vel illam pœnitentiam iniungat, quam hic, & nunc ipse pœnitens iudicet esse proportionatam suæ culpæ. Secundum circumstantiam magis, minusue, aggrauantem peccatam intra eamdem speciem.

265 Sed dices ille, qui in confessione generali simul cum alijs peccatis iam iterum ritè confessis cõfessus fuit aliquod peccatũ mortale recenter commissum non explicando tempus commissionis dicti peccati ad quod tempus explicandum in dicta confessione generali non tenetur; nihilominus si interrogetur à Confessario an prædictum peccatum mortale fuerit ab ipso commissum tempore præterito, vel præsenti tenetur in tali casu in confessione dicta generali explicare tempus in quo commisit tale peccatum aliàs confessio erit sacrilega, & nulla, vt nos diximus resolut. 7. ergo licet penitens nõ teneatur in confessione particulari explicare circumstantiam notabiliter aggrauantem per se, & absolutè loquendo, tenebitur tamen illam explicare interrogatus à Confessario. Respondetur concedendo antecedens, & negando consequentiam. Ratio autem disparitatis est manifesta: quia, ille qui in confessione generali cõfessus est peccatum particulare recens commissum cum alijs peccatis mortalibus iam antea rite confessis non explicando tempus quo tale peccatum mortale commisit ideo facit bonam, & legitimam confessionem, quia parum; & non multum in tali casu variatur iudicium Confessarij, vt in dicta resolut. 7. diximus, quando autem Confessarius penitẽti interrogat tempus quo tale peccatum commisit ad maiorem sui satisfactionem, ideo penitens asserere verum tenetur, quia si affirmet se tale peccatum tempore præterito, & nõ præsenti commisisse mentitur in confessione in materia graui cũ affirmet se commisisse peccatum mortale tempore quo illud non commisit vt cum Cardinale Lugo nos diximus dicta resolut. 7. præterea Confessarius habet ius interrogandi pœnitentem an peccatum mortale, quod ipse pœnitens illi manifestat in confessione generali sit ab ipso pœnitente iam antea ritè cõfessum, & clauibus Ecclesiæ subiectum, vel non, & pœnitens tenetur verum dicere, aliàs variaretur notabiliter iudicium Confessarij cum in confessione assumeret peccatum mortale nondum à pœnitẽte sacramentaliter confessum, vt iam iterum confessũ, & per absolutionem sacramentalem iam remissum, quod non con-

contingit in casu quo pœnitens interrogatus à Confessario in cõfessione sacramentali de qualitate circumstantiæ peccatum aggrauantis eam non explicet; sed illi respondeat non teneri illam explicare, vt de se notum est.

266 Secundo probatur hæc sentẽtia: quia Christus Dominus solum pręcipit fidelibus necessario confessionem omnium peccatorum mortalium; atqui ille qui explicat species, & numerum peccatorum verè, & propriè cõfitetur omnia sua peccata mortalia, Ergo non tenetur confiteri circumstantias aggrauantes etiam notabiliter intra eamdem peccatorum speciem, tunc sic: sed omnes gradus consanguinitatis sunt eiusdem speciei infimæ cum magis, & minus in ratione grauitatis non autem speciem peccatorum, sed solum aggrauent intra eamdem speciem: ergo ille qui habuit copulam carnalem cum matre, aut sorore non tenetur in confessione explicare gradum consanguinatis, sed sufficit si dicat habuisse copulam carnalem cum cõsanguinea in gradu prohibito.

267 Secunda sententia affirmat eũ qui cum matre, aut sorore copulam carnalem habuit teneri in confessione explicare gradum consanguinitatis. ita Nauarrus cap. 7. num. 4. & cap. 26. num. 3. Aegidius disp. 7. dub. 3. num. 21. Valentia tom. 3. disp. 19. quæst. 9. punt. 3. Nunguus in additione ad 3. part. quæst. 9. art. 2. dub. 2. Granadus tract. 9. disp. 9. nu. 19. Ludouicus quæst. 1. de circumstantijs art. 2. dub. 1. Lusius de pœnitent. quæst. 9. art. 2. dub. 3. Naldus verb. fornicatio num. 3. & verbo affinitas num. 4. Grassius lib. 1. decisionum cap. 20. nu. 6. Sotus distinc. 18. quæst. 2. art. 4. Fagundez in præcep. Ecclesiæ præcep. 2. lib. 4. cap. 2. n. 11. et cap. 4. num. 26. Ludouicus Lopez tom. 1. instruct. cap. 29. §. secundo. dico. Vincentius Candidus sacri palatij magister tom. 2. disquisit. moralium disquisit. 24. art. 23. dubitatio 5. Leandrus à Sãctissimo Sacramẽto part. 1. tract. 5. de pœnitent. disp. 8. quæst. 36. §. sed ego. et citatus Fagundez in præcep. Decalogi lib. 6. c. 6. nu. 25. D. Carolus Malletti in Auro Theologiæ moralis tom. 1. malleatione 9. Bractea 3. §. in duobus casibus. Et nouissime Dõ Ioannes Caramuel in Theologia fundamentali fundamento 57. à num. 1701. vsque ad num 1707.

268 Auctores huius sententiæ diuersimodè eam probant. Pater Leandrus à Sãctissimo Sacramẽto supra citatus qui iudicat gradum primum, et secundum cõsanguinitatis distingui in specie ab alijs consanguinitatis gradibus sic eam probat. omnes circumstantiæ peccatorum species mutantes debent necessariò à pœnitentibus in sacramentali confessione explicari; atqui primus, et secundus gradus consanguinitatis: distinguntur specie ab alijs gradibus consanguinitatis, ergo qui habuit copulam carnalem cum matre, aut sorore tenetur dictam circumstantiam in confessione explicare. Consequẽtia à parte sequitur ex præmissis, et maior constat ex Cõcilio Trident. sessione 14. c. 5. et canone 7. Minor verò probatur: quia primus, et secundus consanguinitatis gradus habent specialem deformitatẽ propter irreuerentiam maternam debitã matri, et propter specialem deformitatem contra virtutem fidelitatis debitam sorori, quæ spe-

ſpecialis deformitas non reperitur in alijs conſanguinitatis gradibus: ergo copula carnalis habita cum matre, aut ſorore differt ſpecie ab illa, quę habetur cum conſanguinea in alijs conſanguinitatis gradibus.

269 Doctores autem qui cum D. Thoma ſentiunt omnes gradus conſanguinitatis eſſe eiuſdem ſpeciei infimæ, et nihilominus affirmant circumſtantias notabiliter aggrauantes peccatum intra eãdem ſpeciem eſſe neceſſariò in confeſsione explicandas, diuerſis motiuis conantur probare eum, qui cum matre, aut ſorore copulam carnalẽ habuit teneri in confeſſione explicare gradum conſaguinitatis. Pater Ludouicus Lopez, vbi ſupra ſic eam probat, circumſtantiæ notabiliter aggrauantes intra eamdẽ peccati ſpeciem, ſi non ſint difficiles cognitu, & inueſtigatu; debent in confeſſione ſacramentali à pœnitentibus explicari; atqui circumſtantia inceſtus in primo, & ſecundo gradu conſaguinitatis aggrauat notabiliter peccatũ intra eamdem ſpeciem, & non eſt difficilis cognitu, & inueſtigatu: ergo debet neceſſario in cõfeſſione explicari.

270 Dominus Carolus Mallettus dicto tom. 1. malleatione 9. bractea 3. ſic dictam ſententiam probat; quia quo proximior eſt gradus cõſaguinitatis, eo magis violatur iuſtitia reuerentialis parentibus debita; atqui quando quis copulam carnalem habuit cum matre, aut ſorore præter violationẽ iuſtitiæ generalis violat etiam iuſtitiam ſpecialem, nẽpè iuſtitiam reuerentialem parentibus debitam: ergo tenetur dictam circumſtantiam in confeſsione explicare.

271 Pater D. Ioãnes Caramuel loco ſuperius citato varijs rationibus probare conatur, circumſtantias notabiliter peccatum intra eamdem ſpeciem aggrauantes neceſſariò deberi in confeſsione explicari quarum prima eſt. ille qui cognouit vnam ſororem vterinam, & alteram ex vtroque parente, non committit duos inceſtus diſtinctos ſpecie; atqui iſte talis tenetur in confeſsione explicare hanc inceſtus differentiã, ergo etiam ille qui cum matre, aut ſorore copulam carnalem habuit, tenebitur explicare gradum conſanguinitatis, maiorem ſupponit, vt certam Caramuel, & minorẽ inquit doceri ab Eminentiſsimo Cardinali Lugo de pœnitentia diſp. 16. num. 143. immeritò tamen: nam in dicto num. 143. ſic ait, ſeptima oriri ſolet, quia in inceſtu explicari debet gradus conſaguinitatis, & affinitatis, licet non afferant ij gradus diuerſitatem ſpecificam: ergo ſolum debent explicare propter maiorem grauitatem intra eamdem ſpeciem. Ad quod argumentum ſic reſpondet in eodem num. reſpondetur ſi inceſtus nõ ſint ſpecie diuerſi ex graduum diuerſitate, non eſſe gradus in confeſsione explicandos de quo latius infra ſect. 6. & in dicta ſect. num 325. vbi expreſsè agit de caſu propoſito à Caramuel. ſic ait: ſeptimo dubitabis an in peccato cum ſorore explicari debeat eſſe ſororem ex vtroque parente. ad quam difficultatem, ſic reſpondet. Alij qui affirmant, quia tũc eſt dupplex impedimẽtum, cum ſit quaſi dupplex fraternitas, & ſinguli afferant impedimentum ſuum. Cæterum quidquid ſit in ordine ad impetrandam diſpenſationem in ordine ad confeſsionem, non credo eſſe obligationẽ explicandi: quia cum omnia illa im-

impedimenta sint eiusdem rationis; licet eorũ multiplicatio aggrauet malitiam, non tamen transfert peccatum ad aliã speciem. Vnde nec erit obligatio explicandi consanguinitatem, aut affinitatẽ prouenientem ex dupplici capite: Si tamen omnes gradus essent gradus eiusdem speciei, ita Eminetissimus Lugo. quare non video qua ratione eũ in sui fauorem citet Caramuel cũ Lugo contrarium doceat.

272 Secũdo hanc sententiam probat Caramuel, qui pecccauit cũ propria filia, & postea cum filia eiusdem filiæ, non commisit peccata distincta in specie; atqui talis debet in confessione explicare hanc differentiam: Ergo similiter ille qui rem habuit cum matre; aut sorore debet gradus consanguinitatis explicare etiã si dicti gradus specie inter se non distinguantur. Consequentia sequitur ex præmisis, & minor probatur: quia ille in prima fornicatione violauit ius cõsanguinitatis: & in secunda consanguinitatis, & affinitatis: ergo erit obligatus ad explicandum in confessione dictam differentiam.

273 Tertio probat, qui vno actu voluntatis vult occidere vnum hominem, & alio decem, non committit duo peccata distincta specie; atqui nihilominus debet hoc in cõfessione explicare: ergo idem dicendum est de alijs circũstantijs notabiliter aggrauantibus intra eamdem speciem & consequenter erunt necessario in cõfessione explicandi primus, & secundus gradus consanguinitatis in peccato incestus, probatur minor: quia secundus actus attingit decem malitias, & ita virtualiter se habet, ac si esset decuplex actus: ergo tenetur explicare in confessione, se vno actu voluisse occidere vnum hominem, & alio actu decem homines: probatur consequentia: quia idem dicere debemus de actibus internis, & de intentione occidendi; ac de ipsamet executione occidendi; atqui ille, qui vnico impulso vnum hominem occidit & alio simul decem occidit homines debet in confessione distinctè explicare numerum occisorum, nec bene confitebitur dicens bis commisis homicidium: ergo similiter ille qui vnico actu voluit occidere vnum hominẽ, & alio decem, debet in confessione explicare suam intentionem, itaut non bene confiteatur dicẽs bis desideraui efficaciter homicidium committere. Alia Argumẽta format ipse Caramuel, quæ soluta manebunt ex solutione dictorum argumentorum, vt postea videbimus.

274 Ex his sententijs hæc secunda valdè probabilis est, sed primam probabiliorem iudico, tum propter multos, & graues Doctores, qui eam tenent, tum etiã quia probabilius est gradus consanguinitatis inter se specie non distingui, sed solum aggrauare peccatum magis minusuè intra eãdem peccati speciem, vt optimè inter alios Doctores superius citatos pro prima sententia probat Doctissimus Pater Thomas, Tamburinus in præcept. Decalogi lib. 7. cap. 4. num. 2. his verbis, quod deinde gradus ipsi nõ mutent speciem, inde probatur, quia hi nihil aliud inferunt, nisi maiorem, vel minorem coniunctionem: magis autem, & minus nõ variant speciem, etiam in hac re nostra morali, nisi aliũde probetur esse contra particularem virtutem, vel particulariter cõtra diuersum rationis dictamen, id quod hic quamuis multi proba-

Digitized by Google

babiliter inuenire satagant, nihilominus alij probabiliter item non inueniri posse contendunt. ita ille. Cũ autem probabilior sit sententia affirmans circumstantias etiam notabiliter aggrauantes peccatum intra eamdem speciem non esse necessario in confessione explicandas cõsequẽs eũ, qui copulam carnalẽ habuit cũ matre, aut sorore non teneri in confessione explicare gradũ cõsanguinitatis, quod magis constabit ex solutione argumentorum secundæ senentiæ.

75 Ad fundamentum Patris Leãdri à Sanctissimo Sacramẽto respondetur concedendo maiorẽ, & negãdo minorẽ ad cuius probationem respondeo omittendo antecedens, & negando consequentiam: nã illa specialis desormitas, quæ reperitur in incestu cũ matre, aut sorore nõ opponitur speciali virtuti distinctę à virtute fidelitatis, aut reuerẽtiæ debitę parẽtibus, & cõsãguineis licet magis aggrauet peccatũ intra eãdẽ speciẽ, vt supra dictũ est.

76 Ad fundamentũ Ludouici Lopez respondetur negando maiorem: nam vt benè noaat Pasqualigus tom. 2. de sacra morali doctrina disp. 84. sect. 3. n. 21. ex Cõcilio Trid. sess. 14. superius citata cap. 5. & canone. 7. definiens Cõciliũ quæ sint explicanda de necessitate in cõfessione ex institutione diuina, declarat, quod singula peccata debent in confessione explicare in particulari, & insuper circumstantias mutantes speciem ex quo infertur non esse obligationẽ explicandi alias circumstantias non mutantes peccatorum species, etiam si sint faciles cognitu, & inuestigatu, quia præceptum non obligat, nisi secundũ mensuram declarationis auctoritatiuè, & cum in hac declaratione Concilij intendentis declarare obligationẽ præcepti diuini in ordine ad ea, quę erant explicanda in confessione non cõtineantur, nisi peccata in particulari, & circũstantiæ, quę mutant speciem, aliæ circumstantiæ non mutantes speciem non sũt de necessitate confitendæ quantumuis faciles sint cognitu, & inuestigatu. Deinde: quia Conciliũ loquens de circumstantijs, quæ explicandæ sunt in confessione, taxat, & limitat illas, quæ mutãt speciẽ: ergo excludit, quæ non mutant, tum quia locutio taxatiua assignat terminũ in re taxata, & excludit quidquid non continetur sub taxatione: tum etiam, quia in declaratione auctoritatiua legis quo ad extẽsionẽ legis inclusio aliquorũ, est exclusio cęterorum, quæ non explicantur.

277 Ad fũdamentũ D. Caroli Malletri respõdetur cõcedendo maiorẽ, et minorem, et negãdo cõsequentiã: nam illa violatio iustitiæ specialis, nẽpè iustitię reuerentialis, quæ parentibus debetur, non extrahit peccatum illud ad aliã peccati speciẽ distinctam à peccato incestus, vt ipse Mallettus fatetur, & sic non requiritur necessario quod in cõfessione explicetur gradus cõsãguinitatis, sed sufficit quod pœnitens dicat se commisisse peccatum incestus tacendo gradum, vt ex dictis num. præcedenti constat.

278 Ad primũ Argumentũ D. Ioannis Caramuel respõdetur concedẽdo maiorẽ, & negãdo minorẽ: nam vt n. 231. diximus ex Lugo cũ duplex illud impedimẽtũ sint eiusdẽ rationis, licèt eorũ multiplicatio aggrauet malitiã, & non transferat peccatũ ad aliã speciẽ nõ est necessariũ in cõfessione explicare cõsanguinitatẽ prouenientẽ ex duplici illo capite.

279 Ad secundum argumentum eiusdem Caramuel. respondetur

primo negando maiorem; nam valde probabilis opinio affirmās gradus consanguinitatis, & affinitatis in incestu esse circumstātias specie diuersas; quam sequūtur Granadus tract. 9. de pœnitent. disp. 9. num. 19. Trullench. lib. 6. in decalogo cap. 1. dub. 6. nu. 5. Ochagauia tract. 2. quest. 14. num. 10. & 11. Gaspar Hurtadus disp. 9. de pœnitent. difficult. 4. Lessius lib. 4. de iustitia cap. 3. dub. 11. num. 79. Vasquez quæst. 91. art. 1. dub. 4. num. 13. Suarez de pœnitent. disput. 22. sect. 4. num. 7. Castropalaus par. 4. tract. 23. de pœnitent. punct. 9. num. 8. nam consanguinei ab eodem stipite descēdunt: affines vero non ita, & ideo circumstātia declaranda est in confessione: quare concessa minori neganda est consequentia: quia gradus cōsanguinitatis sunt eiusdē speciei infimæ, & ideo nō sūt necessario in confessione explicandi.

289 Solutio tertij Argumenti facti à Caramuel pendet ex alia graui difficultate, scilicet an in eodem actu possint dari plures malitię numero distinctæ tantum, & in confessione aperiendæ? partem affirmatiuam tenent Vasquez quæst. 91. art. 1. dub. 4. num. 4. Hurtadus disp. 9. difficult. 6. & alij apud Granadum tract. 9. de pœnitent. disp. 6. num. 31. & alij quos citat, & sequitur Diana 1. part. tract 7. resolut. 17. & 3. par. tract. 4. resolut. 164. & part. 9. tract. 9. resolut. 55. & part. 11. tract. 5. resol. 48. Ochagauia tract. 2. quæst. 14. num. 8. Trullench. in decalogum lib. 5. cap. 5. dub. 4. num. 7. & lib. 4. de sacramentis cap. 6. dub. 3. num. 3. & dub. 4. num. 7. Castropalaus tom. 1. tract. 2. disp. 3. punt. 3. num. 15. Franciscus Felix in tentatoria complutensi tract. 3. cap. 7. difficul. 4. num. 7. Magister Serra tom. 2. in primam secundæ D. Thomæ quæst. 73. art. 7. conclus. 3. quę sententia videtur esse expressa D. Thomæ prima secundę quæst. 73. art. 7. vbi sic, *aliquando circumstantia nō aggrauat peccatum quasi trahens in aliud genus peccati, sed solum quia multiplicat rationem peccati: sicut si prodigus det quando non debet, & cui non debet, multiplicius peccat eodem genere peccati, quam si solum det cui non debet, & ex hoc ipso peccatum fit grauius: sicut etiam ægritudo est grauior, quæ plures partes corporis inficit. Vnde & Tullius dicit in paradoxis, quod in patris vita violanda, multa peccantur. Violatur enim is, qui procreauit, qui aluit, qui erudiuit, qui in sede, ac domo, atque in Rempublicā collocauit. Tertio modo circumstātia aggrauat peccatum ex eo quod auget deformitatem prouenientem ex alia circumstantia, sicut accipere alienum cōstituit peccatum furti; si autem addatur hac circumstātia, vt multum accipiat de alieno, erit peccatū grauius, quamuis accipere multum, vel parum de se non dicat rationem boni, vel mali.* Stando igitur in hac valde probabili opinione, respondetur primo ad argumentum, concedendo antecedens, & negando consequentiam vniuersaliter loquēdo quo ad primā partē, & absolutè quo ad secundam, & ratio disparitatis est, quam assignat D. Thomas loco superius citato; nā cū aliquæ sint circūstātiæ, quæ licet species peccatorū non mutēt, nihilominus aggrauāt peccata multiplicādo rationē peccati, vt in exēplis allatis à D. Thoma constat; aliæ vero sint circumstantiæ aggrauantes, quæ non multiplicāt rationem peccati, sed solum augent deformitatem prouenientē ex alia circūstantia, vt inquit D. Thomas hinc est, quod circūstātiæ

Digitized by Google

tiæ aggrauantes primi ordinis debent necessario in confessione explicari, circumstantiæ vero secundi ordinis non ita, cum autē ille actus voluntatis efficacis quo quis vult decem occidere includat circumstantiam aggrauantē, quæ multiplicat rationem peccati, ideo tenetur explicare illam circumstantiam obiectorum, ille vero, qui copulam habuit cum consanguinea in quocumque gradu consanguinitatis, ideo nō tenetur gradum consanguinitatis in confessione explicare; quia illa circumstantia non aggrauat peccatum multiplicando rationem peccati, sed solum auget deformitatem peccati prouenientem ex alia circumstantia, vt optimè aduertit Doctus Magister Serra, loco superius citato.

81 In sententia autem eorum, qui sustinent non deberi necessario illam circumstantiam fateri explicando, videlicet numerum personarum quas voluit occidere, sed sufficere pœnitenti si in confessione dicat se voluisse aliquos homines occidere, vt tenent Suarez tom 4. in 3. part. disput. 22. sect. 5. num. 34. Angelus Maria Verricellus in suis quæstionibus moralibus tract. 8. quæst. 17. Leandrus de pœnitēt. tract. 5. disp. 8. §. 3. quæst. 19. & alij apud Dianam 3. part. tract. 4. resol. 164. cuius rationē reddūt quia in eodem actu voluntatis propter respectū ad plures personas, seu ad plura numero obiecta, non possunt reperiri plures numero distinctæ malitiæ, sed tantum augeri grauitatem eiusdem malitiæ: ergo qui eodem actu voluntatis voluit efficaciter decem homines occidere non tenetur in confessione dictam circumstantiam explicare, cum nullus sit obligatus explicare circumstantias non mutantes speciem in confessione sacramentali, antecedens probatur à Suarez, quia actus voluntatis dandi eleemosynam decē hominibus, vnam non plures habet bonitates: ergo actus voluntatis denegandi eleemosynam decem hominibus extremè indigentibus, vnam nō plures habet malitias: cum malitia sit priuatio debitæ rectitudinis, seu bonitatis, & vna sit rectitudo, seu bonitas qua actus est priuatus: & consequenter vna priuatio, & sic vna malitia: ergo idem dici debet de actu voluntatis, quo quis vult efficaciter decē homines occidere.

282 Sed hoc argumentum parum vrget: nam præterquam quod possunt Doctores contrariæ sententiæ respondere negando antecedens, quia iudicari possunt talem actum elargiendi eleemosynam decem hominibus non vnam, sed plures bonitates morales habere, nihilominus vt bene notat Arriaga tom. 8. tract. 4. de sacrament. pœnitent. disp. 32. sect. 3. num. 12. responderi posse ab auctoribus oppositæ sentētiæ concesso antecedenti negando vtramque consequentiam; quia negatio illa eleemosynæ extremè indigentibus iudicatur multa peccata; quia per illam negationem illi homines quasi occidūtur moraliter, in eleemosyna autem ijs pauperibus data non reperiuntur effectus illi disparati, à quibus dicatur ille actus elargiēdi eleemosynam pluribus, varij actus virtuosi, bene tamen in illo actu volūtatis denegandi decem hominibus egētibus grauiter eleemosynam, reperiuntur effectus disparati, à quibus dicatur varij actus vitiosi, quod idem dici debet consequenter de actu voluntatis, quo

quis vult decem homines occidere.

283 Nec videtur efficax aliud argumentum, quod ad hoc probãdum format idẽ Suarez in hunc modum: quia actus quo aliquis diligit decem homines, non dicitur decem amores: ergo neque è cõtrario actus quo aliquis vult occidere decem homines, nõ dicetur decem homicidia includere etiam virtualiter, & consequenter non possunt dici, varij actus vitiosi, hoc inquam nõ videtur efficax, quia respõderi potest concesso antecedenti negãdo consequentiam, & ratio disparitatis assignari potest, quia in actu malo quo quis intendit occidere decem homines; ideo reperiuntur decem malitię moraliter loquendo, quia ille homo per talem actum intendit committere decem homicidia, ideoque est circumstantia aggrauans peccatum multiplicando rationem peccati, & ita includit decem malitias morales multiplicantes peccatũ homicidij, quod nõ reperitur in actu amoris quo quis diligit decem homines, cum in illo actu non reperiantur illi effectus disparati, vt dictum est de actu eleęmosynæ.

284 Alio modo idem antecedens probat Angelus Maria Verricellus vbi supra: quia respectus ad plura numero obiecta non multiplicat phisicè actum; sic vidẽs homines simul, vnicum nõ dupplicem producit actum visionis: ergo neq; respectus ad plura numero obiecta dissona rationi, multiplicat moraliter malitias in eodem actu: consequentia patet; ideo actus physicè non multiplicatur, quia tendit ad omnia illa obiecta per modum vnius, sub vna ratione boni delectabilis, tum quia, vt rectè probat, ac docet Arriaga disp. 1. Methaphisicæ numer. 91. quælibet res quæcumque illa sit, indiuiduatur formaliter à se ipsa independenter à terminis distinctis, extrinsecis, & à se habet esse potius hanc, quam illam, siue ambæ eumdem numero terminum respiciant, siue multos, vt duæ cognitiones de eodem Petro; siue diuersa, siue multa ergo quamuis sint obiecta, tamen vnum est indiuiduum peccatum, vna malitia: tum quia, vt rectè docet Suarez prima secundæ tract. 3. disp. 4. sect. 4. num. quinto voluntas vnico impetu, & inclinatione tendit in totũ illud obiectum per modum vnius: ergo est vna simplex bonitas, aut malitia: tum quia sicut actus erga diuersa specie obiecta, est vnus simplex æquiualens tamen diuersis specie actibus; ita erga diuersa numero obiecta est vnus simplex actus, æquiualens tamen pluribus numero actibus; sed hęc æquiualentia ad plures numero actus addit grauitatem intra eamdem speciem: ergo non est in confessione explicanda iuxta probabiliorem sententiãm docentem non esse explicandas in confessione circumstãtias aggrauantes intra eamdem speciẽ, ita Angelus Maria Verricellus.

285 Sed neque hæc probatio conuincit: nam auctores contrariæ sententiæ facile possunt respondere concesso antecedenti negando consequentiam; nam aliud est loqui de multiplicatione physica actuum; aliud vero de multiplicatione morali ipsorum actuum, probatio autem consequẽtiæ solum probat de vnitate physica actus, non autem de vnitate morali, vt constat ex dictis contra Suarez num. 282. & 283. cum alia sit consideranda ratio in

Digitized by Google

in ordine ad multiplicationem moralem in actu bono, & honesto, ac in actu vitioso, nempe quo vult decem homines occidere nam in isto actu possunt dicere Auctores cõtrariæ sententię reperiri multiplex malitia non physica, nam in hoc pares sunt actus bonus, & malus, sed moralis ob rationem dictam dicto num. 282. & 283. Deinde quia licet valde probabilis sit opinio, quæ affirmat circumstantias aggrauantes peccatum intra eamdem speciem non esse necessario in confessione explicandas, nihilominus æque probabilis est opinio, quæ affirmat circumstãtias aggrauantes, quæ peccatum aggrauant multiplicando rationem peccati esse necessario explicandas in confessione, vt ex D. Thoma supra diximus, & ideo in hac sententia possunt sectatores eius dicere quod multiplicitas obiectorum in tali actu debet in confessione explicari; quia aggrauat peccatum non vtcumque sed multiplicando rationem peccati.

286 Quare alio modo, & fortasse melius potest illud antecedens (nempe quod idem numero actus siue bonus, siue malus non posset habere plures numero distinctas tantum bonitates, aut malitias;) probari: quia talis actus v. g. quo quis vult occidere decem homines, est actus pure sistens intus, & cum non causet exterius diuersos adæquatè numero effectus, non dicitur moraliter multiplex: ergo homo per talem actum non committet decẽ peccata etiam moraliter: ergo non tenetur in cõfessione explicare numerum obiectorum, sed sufficienter confitebitur suum peccatum, si in cõfessione dicat se habuisse intentionem occidendi plures.

287 Vnde sistendo in hac opinione respondeo secundo, & probabilius ad argumentum concedendo maiorem, & negando minorem, & ad eius probationẽ respõdetur, negando antecedẽs, nam vt supra diximus, in eodem numero actu voluntatis nõ possũt reperiri diuersæ malitię solo numero distinctæ, quæ opinio probabilior est, & consequẽter neganda est consequentia, probatio autem consequentiæ tãgit aliam grauem difficultatẽ, an scilicet ille qui de facto vnico ictu, & impetu decem occidit homines, decem peccata in confessione necessario fatenda committat, affirmatiuam partem sustinent communiter Doctores, & præcipue Nauarrus cap. 6. nu. 18. Fagundez in præcep. Ecclesiæ præcep. 2. lib. 3. cap. 5. num. 9. & alij plures quos citat, & sequitur Diana part. 1. tract. 7. resol. 29. & par. 3. tract. 4. resolut. 164. & part. 9. tract. 9. resol. 55. & parte 11. tract. 3. resolut. 3. & tract. 5. resol. 46. §. nota etiam, Castropalao part. 1. tract. 2. disp. 3. num. 8. Arriaga tom. 8. tract. 4. de pœnitent. disp. 32. sect. 2. & 3. qui auctores (excepto Arriaga) idem dicunt de actu interno voluntatis, ac de actu externo.

288 Alij autem cum Arriaga tenẽt, quod licet idem numero actus voluntatis nõ possit habere plures malitias numero solum distinctas, & ideo qui habuit volũtatem occidendi decem homines, non teneatur explicare numerũ obiectorum, nihilominus affirmant illum qui de facto vnico ictu, & impetu decem occidit homines, decẽ peccata mortaliter distincta commisisse necessario in confessione explicanda,

da, & disparitatem assignat Lugo dicta sect. 3. citata num. 13. solutione 2. ad quamdam Suarez obiectionem quam iam nos tetigimus supra, scilicet quod actus ille, quo quis vult decem homines occidere, vtpote purè sistens intus non dicitur multiplex etiã moraliter; & ideo illa circumstãtia plurium obiectorum, non est necessario explicanda in confessione: ille autem, qui vnico ictu, & impetu decem occidit homines, ideo decem peccata mortalia moraliter commisisse, quia ille actus exterior produxit adęquatè exterius diuersos adæquatè numero effectus; nempe decẽ homicidia. qua ratione tenetur numerum occisorum in confessione explicare: cum pœnitens teneatur in confessione declarare species, & numerum peccatorum eiusdem speciei, quæ doctrina probabilissima est, & valde tuta in praxi.

289 Pater autem Leand. à Sanctissimo Sacramento loco superius citato quæst. 20. & Pater Tamburinus opuscul. de confessione lib. 2. cap. 1. §. 8. & 9. sequentes Eminentissimum Cardinalem Lugo de pœnitentia disp. 16. sect. 3. num. 135. asserunt non esse necessarium in cõfessione explicare in tali casu numerum occisorum, tum (ait Leandrus) quia vt probabilissimè est habitum in illo actu, nequit dari multiplex, sed vna numero malitia; præcipuè quando pluralitas obiectorũ se habet per modum vnius, vt in præsenti: vt bene notat Suarez disp. 22. sect. 5. tum etiam; quia & si ex multiplicitate iuris læsi, nempe hominum occisorum ad vitam multiplicarentur numero malitiæ in illo actu: nõ ideo multiplicarentur peccata: ergo cum aliàs, vt supra est habitum, non sit necesse explicare distinctè totam malitiam indiuidualẽ peccati, sufficiet confiteri illud explicando solam malitiam specificam, ita Leand. hanc etiam sententiam nouissimè defendit Ioannes Pontius in Cursu Theologico disp. 45. quæst. 7. conclusione secunda num. 53. vt refert Diana dicta parte 11. tract. 3. resolut. 3. vbi etiam citat Martinũ à Sancto Iosepho in monita Cõfessariorum tom. 1. lib. 1. tract. 2. de pœnitent. num. 4. Constantinum de Castro in collect. Theologiæ moralis tract. 1. cap. 6. art. 3. sect. 3.

290 Mediauia in hac difficultate procedit Pater Frãciscus Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 22. sectione 5. qui licet affirmet eum, qui vnico actu plures homines occidit teneri in confessione explicare numerum occisorum, nihilominus asserit hoc non prouenire ex eo quod sint ibi multa homicidia, sed quia illa multitudo est circumstantia notabiliter aggrauans vnum homicidij peccatum, hæc sententia Patris Suarez quatenus affirmat omnes circumstantias notabiliter aggrauantes peccatum esse necessario in confessione explicandas manifestè est contra D. Thomam prima secundæ quæst. 73. art. 7. cum D. Thomas, vt supra vidimus distinguat duplex genus circumstantiarum, quæ non extrahunt peccatum ad aliud peccati genus, sed solum aggrauant illud intra propriam speciem; aliæ quæ aggrauant peccatum multiplicando rationem formalem peccati intra eamdem peccati speciem, aliæ vero quæ non multiplicant rationem formalẽ peccati, sed solum aggrauant peccatum, seu deformitatẽ eius prouenientem ex alia circumstan-

stantia, & ponit exemplum in peccato furti; nam accipere alienum constituit peccatum furti: Si autem addatur hæc circumstantia, vt multum quis accipiat de alieno erit peccatum grauius quæ circumstantia in sententia D. Thomæ non est necessario in confessione explicanda: ergo si Suarez loquatur absolutè de omnibus circumstantijs notabiliter peccata aggrauantibus, manifestè contradicit doctrinam Diui Thomæ. Si autem loquatur de circumstantijs aggrauātibus, notabiliter quæ aggrauant peccatū multiplicando rationem peccati, vt si prodigus det quando nō 292
debet, & cui non debet multiplicius peccat eodē genere peccati (quod est exemplum assignatum à D. Thoma) verum dicit, & sic ille, qui vnico ictu, & impetu decem homines occidit non committat decē homicidia; nihilominus tenetur numerum occisorum in confessione explicare; quia illa pluralitas occisorū est circumstantia, quæ aggrauat illud vnum peccatum homicidij multiplicādo rationem peccati, & hoc probabilius iudico in hac difficultate.

RESOLVTIO XV.

Vtrum ille qui mille aureos furatus est, teneatur in confessione explicare quantitatem furti, vel an satisfaciat dicendo in confessione, furatus sum quantitatem grauem, & quid si interrogetur à Confessario.

PRima sentētia affirmat eum, qui mille aureos furatus est, teneri in confessione explicare dictam quantitatem. ita Henriquez lib. 5. cap. 7. num. 4. Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 22. sect. 3. num. 17. Fagundez in præcepta Ecclesiæ precep. 2. lib. 4. cap. 4. num. 2. & in præcep. Decalog. cap. 7. num. 13. Valentia quæst. 11. punct. 1. & alij plures quos citat Diana part. 1. tract. 7. res. 14. & nouissime Rodericus de Arriaga tom. 8. tract. 4. de Sacramento Pœnitentiæ disp. 32. sect. 1. 2. & 3. D. Ioannes Caramuel in Theolog. fundamentali fundament. 56. num. 1706. §. ad secundum ex eisdem D. Carolus Mallettus in aureo Theol. moralis tom. 1. malleatione 9. bracteа 3. & 12.

Probatur primo hæc sentētia ratione generali ad omnes circūstantias notabiliter aggrauantes notabiliter peccatum intra eamdem speciem: sic omnis circumstantia, quæ notabiliter peccatū aggrauat intra eamdem peccati speciem debet in confessione explicari; atqui mille aureorum quantitas in peccato furti aggrauat ipsum peccatum notabiliter intra eamdem speciem: ergo ille qui furatus est mille aureos tenetur in confessione dictā quantitatem explicare. minor ab omnibus conceditur, & consequentia est formalis, cum sylogismus sit in figura perfecta; maior in qua est difficultas probatur: omne id sine quo Confessarius non potest cognoscere certa scientia grauitatem peccati; vel si occultetur à pœnitente, est causa vt varietur notabiliter iudiciū Confessarij, debetur à pœnitente necessario in confessione explicari; atqui omnis circumstantia notabiliter aggrauans peccatū intra eamdem speciem si nō explicetur in confessione à pœnitente, nec Confessarius potest habere scientiam adæquatam de peccati grauitate, & certè variatur consequenter notabiliter iu-

Iudicium Cõfessarij in ordine ad iudicium sacramentalis confessionis: ergo omnis circumstantia notabiliter aggrauans peccatum intra eamdem peccati speciem debet à pœnitente in confessione explicari. minor probatur: nam quando ille qui furatus est, mille aureos se accusat commisisse peccatum furti in materia graui non explicando quantitatem rei furatæ, potest prudenter Cõfessarius iudicare ipsum furasse quatuor tarenos, aut aliã quãtitatem sufficientem ad constituendum peccatum furti in re graui: ergo non explicata illa quantitate mille aureorum Confessarius non potest cognoscere totam grauitatem peccati, nec cõdignam pœnitentiam pœnitenti applicare, & consequenter variabitur in re graui in tali casu iudicium Confessarij.

293 Secundo probatur hæc sentẽtia à D. Carolo Mallet. loco superius citato: quia omnis circũstatia notabiliter aggrauans peccatum intra eamdem speciem, quæ se tenet ex parte obiecti, & non ex parte actus ipsius peccati debet in confessione explicari; atqui circũstantia magnæ quantitatis in peccato furti qualis est mille aureos furare, non est circũstantia notabiliter aggrauans ex parte actus ipsius peccati, sed ex parte obiecti: ergo debetur necessariò in confessione explicari.

294 Tertio probatur à Caramuel vbi supra quia qui furatus est mille aureos à decem tenetur in cõfessione explicare numerũ personarum, & materiam furatam à qualibet persona: ergo & qui furatus est ille mille aureos ab vno tenetur in confessione explicare mille aureos ab vno furasse. patet consequentia: quia non est maior ratio in vno casu, quam in alio aliàs satisfaceret pœnitens dicẽdo bis furatus sum rem grauem non distinguendo si vnus, & idem numero homo furatus fuit ab vno tantum mille aureos, & alios mille à decem quod non videtur probabile. Antecedens autem probatur, nam furtum ideo est graue peccatum, quia proximo grauiter nocet; atqui ille qui decem proximis grauiter nocet habet decẽ malitias graues necessario in confessione aperiendas: ergo ille qui furauit mille aureos à decem debet in confessione explicare numerum personarum, & quantitatem ab ipsis furatam.

295 Secunda sententia in alio extremo sustinet eum, qui furatus fuit mille aureos non teneri in confessione explicare quantitatem furti, sed sufficere si in confessione dicat se commisisse furtõ in re graui. ita defendunt Vasquez tom. 4. in 3. part. quæst. 9 art. 1. dub. 3. Granadus tract. 9. disp. 9. num. 12. et 13. Eminentissimus Cardinalis Lugo disp. 16. sect. 3. num. 112. et 113. Luisius de pœnitent. quæst. 9. art. 2. disp. 29. dub. 2. ad quartum. et dub. 3. vbi ait: absque vllo fundamento probabilitatis dicit Ochagauia tract. 2. quæst. 14. nu. 6. hanc sententiam esse improbabilem. Thomas à Iesu capit. 3. Archangel. dist. 16. Castropalaus tom. 4. tract. 23. punct. 9. num. 7. Baunius tract. 4. quæst. 15. dub. 3. Trullench. lib. 4. de Sacramẽtis cap. 6. dub. 4. num. 7. Gaspar Hurtadus disp. 9. de pœnitent. difficult. 4. quos citat, et sequitur Leandrus à Sacramento par. 1. de Sacrament. Pœniten. tract. 5. disp. 8. §. 3. quæst. 2. et alij apud Dianam part. 1. tract. 7. resol. 14. et part. 3. tract. 4. resolut. 164.

Digitized by Google

164. & part. 11. tract. 3. miscell. resol. 3. & tract. 8. resolut. 64. in quibus locis, ipse Diana hanc opinionem probabilem existimat, tenent etiam eam Ioannes Pontius in suo cursu Theologico disput. 45. quæst. 7. conclus. 2. num. 53. Martinus de Sanct. Ioseph. in monit. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 11. de pœnitent. num. 4. Constantinus de Castro in collect. Theolog. moralis tract. 1. cap. 6. art. 3. sect. 3. Mag. Marcus Serra in primam secundæ tom. 2. quæst. 73. art. 7. conclus. 2. §. secundam sententiam, & 2. 2. quæst. 76. artic. 3. §. si quęras vbi sic ait, an qui plures homines simul malè diceret mortem eis optando, vnum vel plura peccata committeret? de hoc sicut, & de voluntate occidendi plures homines simul varias esse doctorum sententias de quo vide Dianam 1. part. tract. 7. de circumst. resol. 17. & 29. quidam dicunt plura peccata committere: nam quamuis non esset nisi vnus numero actus physicè in eo tamen essent plures numero malitiæ morales: Alij vero vnum tantum numero peccatũ, tam physicè, quam moraliter committere asserunt: tum quia plura solum numero accidentia non possunt simul esse in eodem actu: tum etiam quia diuersitas numerica obiectorum non est sufficiens ad diuersitatem numericã actus etiam in genere moris, vt patet in actu charitatis quo quis diligit plures homines, quamuis autem vnum solum numero sit peccatum, hoc tamen grauius est, quam si vnus, solum homo malediceretur. Vnde qui dicunt circumstantias aggrauantes notabiliter esse necessario aperiendas in confessione asserunt in ea exprimendum esse quot fuerint homines maledicti, qui vero docent solum esse necessario confitendas circumstantias mutantes speciem dicunt satis esse confiteri male dixisse, & non esse opus exprimere, quot homines male dixerit. mihi probabilius videtur vnum solum numero esse peccatum; tam physice, quam moraliter: quia tamen multis numero distinctis æquiualet aperiendum esse in confessione, quot homines male dixerit: nam quamuis quasi actiuè vna sit maledictio, & iniuria; quasi passiuè tamen tot sunt, quot homines maledicti, illæ quæ volitæ formaliter. Vnde non est eadem ratio, ac quando aliquis plurium deposita in eadẽ arca existentia furatur: nam hic formaliter, & expresse solum vult summam illam pecuniæ accipere iniuriam, vero quæ fit dominis solum implicitè, hæc ille. Angelus Maria Verricellus in quęstionibus moral. & legal. tract. 8. quæst. 17. Remigius in pract. Cõfessariorum tract. 5. cap. quinto, Zanardus 1. part. directorij de sacrament. pœnitent. cap. 18.

296 Hęc sententia probatur primo ratione illa generali qua vtuntur Doctores, qui affirmant circumstantias aggrauãtes peccatum etiam notabiliter non esse necessario in confessione aperiendas, quę potest ad hanc formam reduci. Nulla circumstantia, quæ solum aggrauat peccatũ intra eamdem speciem, est necessario in confessione aperienda; atqui magna quantitas in peccato furti est solum circumstantia aggrauans peccatum intra eamdem speciem: ergo ille, qui furauit mille aureos non tenetur dictam quantitatem in confessione explicare, hac ratione vtitur P. Leãdrus à Sãctissi-

mo Sacramento loco sup. citat.

Sed hęc ratio parum vrget: nam maior absolutè negatur, quia occisio plurium hominum vnico ictu, & impulsu est circũstantia aggrauans peccatum intra eamdem speciem, & nihilominus numerus occisorum est necessario in confessione explicandus, vt resolutione præcedenti diximus, nam occisio plurium vnico actu dicit plures cõsumationes eiusdem prauæ voluntatis formaliter, & expresè volitas, cum autem necessario fatendum sit opus externum, seu consumationem peccati, quod explicari nequit, nisi declarando numero occisorum.

298 Aliqui hanc sententiam limitant quando furtum in magna quantitate est peccatum reseruatum; vel habet annexam maiorem excommunicationem, quia tunc, inquiunt tenetur pœnitens in confessione explicare quantitatem furti saltem per accidens. nihilominus dicendum est nunquam teneri pœnitens in confessione necessario explicare quantitatem furti, quantumuis magna sit, tenebitur tamen si annexam habeat reseruationem, aut excommunicationem dicere in confessione se furasse quantitatem grauem, quę annexam habet reseruationem, vel tantam quantitatem, vt in excommunicationẽ incurrerit, ita præter Doctores superius citatos tenet Nauarrus in cap. consideret dist. 5. n. 12. & in manuali cap. 6. n. 9. & probatur; quia quæcumque circumstantia aggrauans notabiliter peccatum intra eamdem speciem, quæ non multiplicat rationem peccati non est necessario in cõfessio explicanda, atqui magna quantitas in peccato furti, non aggrauat dictũ peccatum multiplicando rationẽ peccati, sed solũ auget deformitatẽ prouenietẽ ex alia circũstãtia, vt docet D. Thom. 1. 2. quæst. 73. art. 7. in corpore his verbis tertio modo circũstãtia aggrauat peccatũ ex eo quod auget deformitatem prouenientẽ ex alia circũstãtia, sicut accipere alienum cõstituit peccatum furti: si autem addatur hæc circumstantia, vt multũ accipiat de alieno, erit peccatũ grauius, quamuis accipere multum, vel parum, de se non dicat rationem boni, vel mali: ergo qui furatus fuit centum aureos, non tenetur in confessione explicare quantitatẽ furti, sed sufficit si dicat se furasse quantitatẽ grauẽ.

299 Ad primum fundamentum primæ sententię respondetur negando absolutè maiorem; nam multæ sunt circumstantiæ notabiliter peccatum aggrauãtes, quæ debent in confessione explicare, vt patet in eo, qui vnico actu plures occidit, & in prodigo, quando dat quando non debet, & cui non debet, quæ circumstantiæ solum aggrauant peccata intra eamdem speciem, ad probationem autem maioris concessa maiori neganda est minor: quia etiam non explicata quantitate furti (vt benè notat Cardinalis Lugo de pœnitent. disput. 16. sect. 3. num. 118.) nullum peccatum manet, quod non explicetur certò; nam totum illud furtum, est vnum, & idem peccatum, quod licet non explicetur quo ad totam suam indiuiduationem, illud tamen reuera explicatur quo ad suam speciem, & quidditatem, atque adeo pœnitens dicit certo se commisisse illud peccatum, nec celat aliquod peccatum à se commissum, & per consequens satisfacit toti præcepto; confitendi suum peccatum:

ex

Digitized by Google

ex quo sequitur manifestè non variari notabiliter in hoc casu iudicium Confessarij: nam sine explicatione quantitatis furti, cognita à Confessario specie peccati mortalis, iam cognoscitur eius grauitas specifica, & essentialis, licet non cognoscatur distinctè tota grauitas indiuidualis, ex quo patet ad probationē eiusdem minoris.

300 Ad secundum fundamentum respondetur negando suppositū maioris, & ipsam maiorem, supponit enim D. Carolus Malletti cuius est fundamentum, posse aliquam circumstantiam notabiliter aggrauantem peccatum, se teneri ex parte obiecti, quin se teneat ex parte actus saltem extrinsecè, quod est omnino falsum, cum actus totam suam speciem sumat ab obiecto, vt docet bona Methaphysica, ex quo manifestè colligitur falsitas minoris. Cum enim peccatum furti constituatur per ablationem iniustam rei alienæ, accipere multū de alieno est accidens extrinsecum respectu ipsius actus, quæ circumstantia non mutat speciē peccati furti, & licet illud aggrauet, nō tamen aggrauat multiplicando rationem peccati, sed solum augendo eius deformitatē prouenientem ex alia circumstantia, vt supra diximus ex D. Thoma.

301 Ad tertium respondetur negando antecedens, & ad eius probationem respondeo concedendo maiorem, & distinguendo minorem, ille qui decē proximis nocet habet decem malitias graues inclusas in illo actu volitas formaliter, & expresiè nego minorem, volitas tantum implicitè, & virtualiter concedo minorem, & nego consequentiam, quia qui mille aureos vnico actu a decem furauit formaliter, & expresiè solum vult summam illam pecuniæ accipere iniuria vero, quæ fit dominis solum implicitè.

302 Sed dices, ille qui vnico impulsu decem homines occidit tenetur in confessione numerum occisorum declarare: ergo, & qui à decem hominibus mille aureos furauit tenebitur in confessione hanc explicare circumstantiam. Respondetur concedendo antecedens, & negando consequentiam. rationem disparitatis assignat Angelus Maria Verricellus vbi supra, quia consumatio homicidij formaliter habetur per ipsam percussionem occisi; quare si decem sunt percussiones ex eodem ictu, explicandæ sunt decē personæ percussæ, alioquin non confiteret quis peccatum consumatum: furtum vero concipitur consumatum immediatè, & formaliter per ablationem rei alienæ, non autem per damnificationem, quæ consequitur; nam adhuc esset furtum; esto nullus damnificaretur; quare cum explicita obligatione furtiua sufficienter explicetur peccatum consumatum; hoc sufficit, neque vlterius requiritur, quod explicentur personæ damnificatæ, quæ disparitas coincidit cum illa, quam assignat Magister Serra loco superius citato in secundam secundæ tom. 3. quæst. 76. art. 3. nempè qui decem homines vnico occidit ictu, & impulsu, ideo teneri in confessione explicare numerum occisorum, quia licet actiuè sit tantum vna occisio, & vna iniuria, quasi passiuè tamen, tot sunt, quot homines occisi, illæ, quæ volitæ formaliter, & expresiè, quod non contingit in eo, qui vnica actione mille aureos à decem homi-

nibus furauit: nam hic formaliter, & expressè solum vult summam illam pecuniæ accipere, iniuriam vero, quæ fit dominis solum implicitè.

303 Quantum ad secundam partē resolutionis, an scilicet ille, qui mille furauit aureos interrogatus saltem à Cōfessario, teneatur furti quantitatē explicare, partē affirmatiuam defendit Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnitent. disp. 16. sect. 3. num. 120. & 122. num. citato 120. sic inquit. Alia debet pœnitens ex se ipso confiteri etiam nō interrogatus; quæ magis necessaria sūt, aliqua vero debet confiteri interrogatus, quia minus necessaria sunt, & non semper eorum notitia desideratur. Vnde reddi potest ratio cur Christus noluerit æquè obligare pœnitentem ad vtrasque circumstantias explicandas, sed diuerso modo scilicet ad aliquas immediatè, & proximè, ad alias vero solum mediatè, & remotè, scilicet dando ius Cōfessario interrogandi, quando expedierit, numero autem 122. ita ait; vt sæpe diximus, aliqua sunt, quæ pœnitens ex se non tenetur manifestare, & tamen inquisitus debet ea confiteri. Confessarius enim vt Iudex, & Medicus ius habet inquirendi plura, vt debitam medicinam applicet, & vt iustam satisfactionem imponat hæc ille.

304 Nihilominus dicendum est pœnitentem non teneri, & iam interrogatus à Confessario dictā furti quantitatem explicare, ita Angelus Maria Verricellus in quæstionibus moral. & legalibus tract. 8. quæst. 18. & nouissimè Ioannes Pontius in cursu theolog. disp. 45. quæst. 7. num. 53. vbi sic ait. Sed addo contra Lugo pœnitentem non teneri consequenter ad confitēdam talem circumstantiam, sed sufficere, quod dicat, furatus sum quantitatē mortaliter peccaminosam, & si Cōfessarius petat quantam, ipsum posse dicere nō teneor ad hoc confitendum, impone mihi quamuis pœnitentiam cōformem peccato mortali talis speciei, & instrue vt vis conformiter hucusque doctus Pater Pōtius.

305 Probatur assertum, quia si pœnitens inquisitus à Confessario esset necessario obligatus ad declarandum dictam circumstantiam, scilicet materiam illam grauem furti, maximè esset quia illa cognita à Confessario imponeret pœnitēti maiorē pœnitētiā, quam illi imponeret si taceret dictam circumstantiam; atqui hæc ratio non conuincit: ergo non tenetur pœnitens etiam interrogatus à Confessario prædictam quantitatem explicare, probatur minor, tum quia si ad pœnitentiam imponendam esset necessaria explicatio talis circumstantiæ, teneretur pœnitens etiam non interrogatus à Cōfessario eam declarare, cum non sit in potestate pœnitentis tacere ea quæ notabiliter variant iudicium Confessarij, & Confessarius teneretur necessario pœnitentem interrogare, quod non concedit Cardinalis Lugo: tum etiam, quia non cogitur pœnitens acceptare grauiorem illam pœnitentiam, quā ei imponeret Confessarius si in confessione declararet quantitatem furti, sed potest petere minorem, ex quo corruit fundamentum Eminentissimi Lugo.

RESOLVTIO XVI.

Vtrum ille, qui in vna nocte plures actus carnales habuit cũ eadẽ fœmina committat plura peccata necessario in confessione explicanda.

306 Pater Bernardus part. 1. direct. Confessarior. de Sacramento pœnit quem citat Diana 3. part. tractat. 4. resolut. 67. & Pater Leand. à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. de pœnitent. disp. 8. §. 7. quæst. 8. & Amadeus Guimenius in suo opusculo aduersus quorumdam expostulationes contra nonnullas Iesuitarum opiniones tract. de pœnitent. proposit. 7. num. 3. vbi hæc Bernardi verba refert: similiter qui per totam noctem cum Amasia dormiuit, non est opus vt dicat, Ego eam per tot vices cognoui: sed feci, quod potui; dummodo non habuerit interruptionẽ mentis, vel operis, quæ verba etiam referunt Diana vbi supra, & Cardinalis Lugo de penitent. disput. 16. sect. 14. num. 557. ex quibus verbis constat hunc Doctorem sustinere eum, qui vna nocte plures actus carnales habuit si non habuerit interruptionem actus, vel operis non committere plura peccata mortalia, sed vnũ dumtaxat, nec opus esse in confessione explicare quot vices ad eamdem mulierem in illa nocte accessit, pro eadem sententia citat Amadeus Guimenius D. Marcum Scarsella de Tolentino in summa 1. part. cap. 125. nu. 11. Maurum Antonium Berarduccium in sum. Corona Confessorum part. 1. cap. 2. de circumstãtijs num. 19. eamdem sententiã sustinent, Archangelus Rubeus dist. 16. quem citat Leand. & alij ab ipso consulti, qui eam probabilem iudicarunt vt testatur ipse Leand. vbi supra.

307 Hæc sententia probatur ab Archangelo Rubeo ratione, quã ex ipso refert Leand. in hũc modum: quoniam actus illi quamuis si absolutè cõsiderentur, vnus non sit via ad alterum; tamen omnes simul accepti ad vnum finem ordinantur, qui est tota nocte ea potiri muliere, ac per consequens in genere moralium (cum vnumquodque à suo fine denominari iustum sit) tantummodo vnum peccatum, & non plura aderit, at si quis intenderet solum vna vice potiri muliere, proculdubio si post primum actum, de nouo deliberaret, ibi plura peccata adessent, & consequenter ea distinctè explicare teneretur: ergo, & cætera.

308 Secundo potest probari hæc sententia; quia Sacerdos legitimè approbatus ad confessiones audiendas, qui existens in peccato mortali, successiuè, & continuè, sine morali interruptione pluribus personis pœnitẽtię Sacramentum administrat vnum tantum peccatum mortale, & nõ plura committit, nec tenetur explicare quot vices Sacramentum penitentiæ administrauit; sed sufficit si dicat administraui Sacramentum pœnitentiæ in peccato mortali, vt docent Diana part. 1. tract. 7. resolut. 43. & part. 3. resol. 67. §. in resol. 43. & part. 5. tract. 7. resol. 7. Eminentissimus Cardinalis Lugo de penitent. disp. 16. sect. 3. num. 135. & sect. 14. num. 558. Philippus de la Cruz apud Dianam dicta part. 5. D. Marcus Vidal in area Vitali tract. de ministro Sacramen-

mentorum numer. 95. Angelus Maria Verricellus in quæstionibus Moral. quæst. 17. §. infertur ex hac doctrina, qui omnes citant pro hac sententia Emanuelem Rodriguez tom. 2. cap. 44. num. 3. immerito tamen cum in dicto cap. 44. solum tractet de restitutione. Verum est, quod tomo 1. cap. 244. numer. 26. hanc tenet sententiam per hæc verba. Verdad es que a quel que despues de aber consumido (estando en pecado mortal) comulga alguna persona comete otro peccado mortal distincto, pues este es differente acto, y aunque comulgue a mil personas no sera mas de vn peccado como lo tiene Enriquez contra Siluestro, ni obsta que en estas mil comuniones, ay mil actos distinctos en numero: y asi parece aber distinctos peccados porque aunque se an distinctos, hablando moralmẽte: antes in genere moriase tienen por vn mesmo acto, como tanbien hablando en esta materia, se tiene por vn mesmo acto confessar veinte personas sin leuantarse del cõfessionario, ò leuantandose con intencion de boluer. Sic ille: ergo etiam ille qui cum Amasia in vna nocte plures habuit carnales actus modo superius explicato vnum tantum peccatum commisit, & consequenter sufficienter confitetur si dicat in confessione per vnam integram noctem fui cum Amasia, & feci quod potui non explicando aliud.

309 Tertio probatur; quia ille qui circa eamdem rem in eodem sermone plura iuramenta falso profert successiue, vnum tantũ mortale peccatum committit: ergo ille qui in vna nocte cum eadem muliere plures actus carnales habuit, absque interruptione mentis, vel operis vnum tantũ peccatum commisit, & non plura distincta numero. Consequẽtia videtur legitima cũ in vtroque casu videatur esse eadem ratio, antecedens autem docent Azor. tom. 1. lib. 4. cap. 4. quæst. 5. Diana part. 3. tract. 4. resolut. 163. Cardinalis Lugo de pœnitent disp. 6. sect. 14. num. 561. & alij.

310 Dicendũ tamen est plura peccata mortalia. Committere eum, qui in vna nocte cũ eadem muliere plures actus carnales habuit, etiam si non habuerit interruptionem mentis, vel operis, ita Castropalao tom. 1. tract. 2. disp. 3. punct. 1. in fine. Diana part. 3. tractat. 4. resolut. 67. Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnitent. disp. 16. sect. 14. numer. 557. Gesualdus tom. 1. summæ tract. 21. num. 19. Leand. a Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. disp. 8. §. 7. qu. 8. D. Ioannes Caramuel in theolog. fundament. fundament. 29. §. 2. num. 732. quare in merito pro contraria sententia citat cũ Diana par. 11. tract. 1. resol. 2. Ratio huius assertionis est quam affert Cardinalis Lugo: quia vna copula nõ facit vnum cum alia, sed singulæ sunt actiones completæ, & totales: ergo quælibet constituit vnum numero peccatum; at qui pœnitens tenetur in confessione explicare non solum species peccatorum, sed etiam eorum numerum intra eamdem speciem: ergo qui plures copulas carnales habuit in vna nocte cum eadem muliere, etiam si nõ habuerit interruptionem mentis, vel operis tenetur earum numerum in confessione explicare.

311 Ad primum fundamẽtum cõtrariæ sentẽtiæ respõdetur, quod

Se-

quamuis finis illius hominis in casu propositio sit tota nocte ea potiri muliere; tamen cum consecutio talis finis constet ex pluribus copulis quarum vna, non facit vnum cum alia, nec deseruit, vt dispositio ad aliam, sed singulæ sint actiones completæ, & adequatæ, vt supra diximus, ideo cõstituunt distincta peccata necessario in confessione explicanda, & non vnum etiam in genere moris, sicut etiam ille qui habuit voluntatem occidẽdi finis illius occisio est, & si occidat decem homines vnum immediatè post alium decem peccata committit etiam in genere moris necessario in confessione explicanda.

12 Secundum argumentum tangit duas graues difficultates, quas hic hac occasione ex professo examinabimus, prima est An Sacerdos mortaliter peccet administrando in statu peccati mortalis Sacramẽtũ Pænitentiæ. Secunda est vtrum qui pluribus successiuè absque notabili mora Sacramẽtum pœnitentiæ administrat in peccato mortali vnũ, vel plura peccata cõmittat. quoad primam difficultatem partẽ negatiuam substinet Thomas 11 part. methodi cap. 1. §. 1. et part. 2. cap. 2. §. 12. Ludouicus de San Iuan in summa quæst. 8. de pœnitent. art. 4. dub. 1. difficult. 1. cuius verba refert Leãdrus à Sãctissimo Sacramento part. 1. tract. 1. disp. 4. quæst. 8. quæ hæc sunt. La duda principal de aqueste articulo resueluen. otros in otra forma para cuia resolucion suponen, que el istar en peccado mortal. puede ser en dos maneras, la primiera en peccado mortal habitual como el que tiene trato de amancebado, o logrero, o actual de hecho, o de complacencia en el. la segunda in peccado mortal no perdonado por la cõfesion, o contricion, mas pasado el acto se paso el proposito, o complacencia esto supuesto dicẽ estos Doctores los puntos que se siguẽ administrar qualquier Sacramento en la primera manera, esto es en peccado mortal, habitual, actual; o conplacencia en el es gran peccado mortal de sacrilegio. porque es grauisima la materia por la iniuria grauissima que se hace al Sacramento: Administrar Sacramẽto en peccado mortal no perdonado por la confesion, o contricion no es nueuo peccado mortal esta conclusion se prueba lo primero, porque no teniendo peccado mortal actual, ni habitual, ni complacencia, la irreuerencia es leue. lo segundo porque ni los Theologos, ni los Concilios obligan ala cõfession al que a de administrar, sino al que a de comulgar; ni a tener contricion. lo tercero, porque si obligarà la cõtricion vbiera dudas y escrupulos en los ministros, como lo prueba Victoria, y llamas con exemplo bien claro v.g. estan tres Sacerdotes en peccado mortal, y no aj otro Confessor, si estos estubiesen obligados ala contricion, antes de oir confesiones, no se sabria qual de ellos la tenia, para oir alos otros y cadauno se ponia en ocasiõ de peccar oyendo alos otros. de lo dicho se sigue que aunque el dicho ministro no esta obligado à tener contricion, a lo menos lo esta a no tener complacẽcia actual, y a tener algun proposito de arepentirse. a si lo dice Siluestro verbo Confessor. 3. §. 4. sic Ludouicus, & paulo postea. de lo dicho se siegue que quando los Doctores dicen comunmente, que administrar en mortal, es mortal se a de entender,

der, en mortal actual, o habitual, huc vſque Ludouicus de San Iuan.

313 Communis tamen Doctorum ſentētia ſubſtinet Confeſſarium peccare mortaliter adminiſtrando Sacramentum pœnitentiæ in peccato mortali, niſi Sacerdos per accidēs excuſetur ob impoſſibilitatem moralem ſe iuſtificādi per actū contritionis, eo quod extrema neceſſitas ſuſcipiētis ad conferendum pœnitentię Sacramentum eum cogat, vt nequeat ſe ad gratiam moraliter pręparare. ita expreſsè Diuus Thomas 3. part. quæſt. 64. art. 5. ad 3. & ar. 6. in corpore. Suarez tom. 4. in 3. part. diſp. 23. ſect. 1. nu. 3. Caſtropalao part. 4. tract. 18. punt. 5. num. 9. & tract. 23. punct. 16. num. 2. D. Carolus Mallettus in auro Theolog. moral. to. 1. malleatione 16. bractea 7. & alij plures quos citat, & ſequitur Leand. à Sanctiſsimo Sacramento part. 2. tract. 1. diſp. 4. quæſt. 8. & tr. 5. diſp. 11. quæſt. 113. Magiſter Marcus Serra in 3. part. quæſt. 64. art. 6. dub. 1. Ratio deducitur ex D. Thoma dicto art. 6. quia miniſter Sacramenti pœnitentiæ tenetur reuerenter tractare Sacramentum pœnitentiæ, quam adminiſtrat quantum eſt ex parte ſua; atqui adminiſtrans ſacramētum pœnitentię in peccato mortali quātum ex parte ſua eſt facit irreuerentiam grauem Deo auctori Sacramētorum, & contaminat Sacramentum pœnitentiæ quam adminiſtrat: ergo Sacerdos adminiſtrans pœnitentię Sacramentum in peccato mortali mortaliter peccat ex genere ſuo.

314 Notanter dixi ex genere; quia ſi Confeſſarius habens peccatum mortale adminiſtret Sacramentum pœnitentiæ infirmo exiſtēti in extrema, aut graui neceſsitate non peccat mortaliter: quia in hoc caſu iam ceſſat irreuerentia Sacramēti per aduentum neceſſitatis proximi, ad quam ſuccurrendam inſtituta ſunt Sacramenta, quod dico contra Caietanum 3. part. quæſt. 64. art. 6. Nauarr. cap. 22. num. 3. Vict. quæſt. 29. de Sacrament. Bartholomæus ab Angelo de Sacramentis quos citat, & ſequitur Bonacina de Sacramentis diſp. 1. quæſt. 3. punt. 2. §. 1. num. 11. Cuius contrariū ſuſtinēt Aegidius de Sacrament. quæſt. 64. art. 6. dub. 1. Gaſpar Hurtadus diſp. 4. de Sacrament. difficul. 9. Lugo diſp. 8. de Sacrament. in genere num. 151. quos citat, & ſequitur Leandr. à Sanctiſsimo Sacramento part. 1. tract. 5. diſp. 11. quæſt. 114. Caſtropalaus part. 4. tract. 18. diſp. vnica de Sacrament. in com. punt. 5. num. 9.

315 Noto hic obiter quod licet Sacerdos, qui in peccato mortali pœnitentiæ Sacramētum adminiſtrat peccet mortaliter, non tamen peccat mortaliter, ſed ſolum venialiter adminiſtrando alijs in miſſa, vel extra eam Euchariſtiæ Sacramētum in peccato mortali, quod ſtatuo contra nonnullos Doct. contrarium aſſerentes, & ſpecialiter contra Caſtropalaū par. 4. tract. 18. diſp. vnica punt. 5. num. 12. qui immeritò affirmat paucos docere hanc aſſertionem; cum eam doceant Vaſquez tom. 2. in 3. part. diſp. 136. cap. 3. Petrus de Reina in ſumma Sacrament. tract. 4. nu. 6. Barboſa de officio Parochi ca. 20. num. 17. Gaſpar Hurtadus diſp. 4. de Sacramentis in genere difficult. 9. num. 155. & diſp. 9. de Euchariſtia difficult. 8. & plures alij, quos citat, & ſequitur Diana part. 1. tract. 7. reſol. 41. & part. 2. tract. de celebratione miſ-

Digitized by Google

missar. resol. 23. & part. 3. tract. 4. resolut. 195. §. notandum est etiam, & part. 5. tract. 3. resol. 47. & part. 6. tract. 6. resol. 53. Eminentissimus Cardinalis Lugo de Sacramentis disp. 8. sect. 9. & tract. de Eucharistia disp. 18. num. 17. Magister Marcus Serra in 3. part. quæst. 64. art. 6. dub. 1. §. ex quo colligo 1. Cuius ratio est; quia tale ministerium non est actio confectiua Sacramenti, imo neque est propriè, & in rigore constitutiua ministri Dei, cum sic ministrans non sit causa instrumentalis gratiæ, sed solum se habeat vt conditio, & vt applicans Sacramentum ad conferendam gratiam, & ita etiam tenet D. Marcus Vidal vbi supra num. 97. & 98.

316 Quo ad secundam difficultatem an scilicet Sacerdos, qui in peccato mortali plurium cōfessiones excipit successiuè multipliciter peccet, & teneatur numerum confessionum explicare? partem affirmatiuam tenent Philibertus Marchinus de sacrificio missæ tract. 2. part. 3. cap. 8. n. 9. Bonacina. disp. 4. de Eucharistia quęst. 5. punt. 2. num. 5. & de pœnitent. disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punt. 2. §. 3. difficul. 2. Candidus tom. 2. disquisit. 24. art. 22. dub. 7. vbi pro hac sentētia citat Syluest. verb. Clericus 2. num. 2. ad finem, & Azorium 1. part. lib. 4. cap. 4. quæst. 6. Molfesius 1. par. summæ tract. 7. cap. 24. num. 16. Megala 1. par. lib. 1. cap. 4. num. 4. Castropalao part. 1. tract. 2. disput. 3. punt. 3. num. 8. & apud ipsum Vasquez 1. 2. disp. 98. cap. 3. D. Carolus Malleitus in aureo Theologiæ moralis tom. 1. de Sacrament. malleat. 16. bractea 7. vbi pro hac sententia citat Suarez tom. 4. in 3. part. disput. 22. sect. 5. num. 55. immerito tamē; nam ibi Suarez nec vnum verbū loquitur de hac difficultate, nec in illa sect. 5. est talis n. 55. cum finiatur n. 39. disp. autem 28. sect. 1. n. 3. sustinet, quod administrare Sacramentum pœnitētię, in peccato mortali, est mortale peccatum ex genere suo, nisi per accidens Sacerdos à peccato mortali excusetur, vt nos supra diximus fundamentum potissimum huius sententiæ est; quia illæ plures administrationes non possunt constituere moraliter vnam actionē, sed plures sunt actiones, tā physicè, quam moraliter: ergo cū administrare Sacramētum pęnitētiæ in peccato mortali, sit mortale ex genere suo, cōsequēs est, vt Sacerdos tot peccata mortalia cōmittat quot vices pœnitentiæ Sacramentum alijs administrat, quantūuis successiuè hoc faciat, probatur antecedēs; nam singulę illæ actiones, seu administrationes habent suum definitū obiectum, cum non solum sint simplices administrationes, sed etiam actiones effectiuè Sacramenti, ergo quantūuis successiuè fiant, nō possūt cēseri moraliter vna actio cū tot sint Sacramenta, quot sunt administrationes Sacramēti: igitur, tot sunt peccata mortalia, quot sunt administrationes effectiuæ Sacramenti.

317 Partem vero negatiuam sustinēt authores relati n. 308. & nouissimè eam cōfirmat Diana par. 9. tract. 9. resol. 66. Tamburinus, & Escobar penes ipsum, quem citat, & sequitur Leand. à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. disp. 8. §. 8. quæst. 19. fundamētū huius sententiæ est; quia omnes illæ confessiones audiuntur per vnum actum moraliter ordinatū ad idem obiectum formale, dum perseuerat continuatè ad idem morale opus, non se diuertendo

notabiliter ad aliud diuersũ: ergo Sacerdos, qui plures audit cõfessiones in peccato mortali absque notabili mora vnum tantũ peccatũ mortale cõmittit, quod potest cõfirmari; quia dato quod Sacerdos Eucharistiam ab alio consecratam fidelibus distribuit in peccato mortali mortaliter peccet, nihilominus si vna vice illã pluribus distribuat vnũ solũ peccatũ mortale cõmittit, quia in genere moris est vnus actus, quãuis physicè sint distinctæ. Sacramẽti distributiones: ergo idẽ dicẽdũ est de Sacerdote, qui pluribus successiue pęnitẽtiæ Sacramẽtũ in peccato mortali administrat.

318 Ex his opinionibus hæc secũda probabilis est saltẽ probabilitate extrinseca ob graues Doctores, qui eam tenent, sed prima valde probabilior est, & in praxi tutior, quam sustinendã esse iudico. ad fundamentum secundæ sentẽtiæ satis cõstat ex dictis in fundamẽto primę sententię, quare negandũ est antecedẽs propter rationẽ ibi assignatam. Ad cõfirmationẽ respõdetur primo; dato, & non concesso antecedẽti negãdo cõsequentiam, & ratio disparitatis est illa quã doctè assignat D. Carolus Maliettus malleat. 16. bractea 7. superius citata, quia in Sacerdote, qui in mortali peccato existẽs diuersis personis vna vice Eucharistię Sacramẽtũ distribuit, siue in missa, siue extra illã, vnũ tantũ peccatũ mortale cõmittit, quia cũ illæ actiones non sint effectiuæ sacramenti; sed solum administrationes: idcirco cẽsentur solum moraliter vna actio, & ratione intentionis etiam, & per consequens solum vnũ peccatũ, cum verè possit dicere pluribus administraui Sacramẽtũ eucharistiæ, quod non potest dicere si pluribus ministrauit pęnitẽtię Sacramentum, cum illæ actiones non sint simplices administrationes Sacramẽti pœnitentiæ, sed effectiuæ Sacramenti ipsum administrando, & causando, vt instrumentũ gratiam sanctificantẽ in ipsis recipiẽtibus cũ debita dispositione, itaut tot sint Sacramẽta, quot effectiones. quare tot peccata mortalia committit Cõfessarius, quot Sacramẽta in peccato mortali administrat.

319 Secundo ad confirmationem respondetur negando suppositũ antecedentis: nam vt bene notat Vidal tra. de ministro Sacrament. inquisit. vnica nu. 98. in Eucharistię Sacramento, duo reperiuntur, nempe consecratio, & vsus, & ita duplex debet etiam esse ministri actio, vna consecrationis, pro qua necessario debet esse Sacerdos, & altera distributionis: potest tamen idẽ minister Sacerdos hæc duo præstare, & efficere: vel simul, vel disparatè, vt de se cõstat. Cũ igitur distributio Sacramenti Eucharistiæ sit quid omninò essentialiter distinctum ab ipsa consecratione sequitur, quod distribuẽs illud in peccato mortali, non peccet mortaliter; quia per dispensationẽ minister nõ conficit Sacramentũ, neque iustificat, aut dat gratiam, sed tãtum applicat, velut actiua passiuis; dum physicè applicat Sacramentum subiecto, in quo ipsum Sacramentum operetur gratiã: in quo casu distribuens non est Dei minister ad iustificationem proximè causandã, sicut euenit in administratione Sacramenti pœnitentiæ.

320 Sed dices cũ Castropal. par. 1. tr. 18. disp. vnica p. 5. n. 12. distributio Sacramenti Christum continentis est actio religiosissima: ... er...

ergo requirit in distribuente puritatem, præcipue cum hæc distributio nomine Christi fiat à Sacerdote, & à Diacono in necessitate, qui sunt ministri ad hoc munus deputati. Respondetur concesso antecedenti distinguẽdo consequens requirit in distribuente tantam puritatem, quanta requiritur in administrante pœnitentiæ Sacramentum, nego consequentiam; requirit aliqualem puritatem concedo consequentiam quia cum actio distributiua Sacramenti Eucharistiæ, non sit tam sancta sicut actio cõficiendi Sacramentum penitentiæ, pro qua Minister est causa ministerialis illius gratiæ, quæ per pœnitentiæ Sacramentum confertur, sequitur quod nõ sit, tam grauis irreuerentia erga Sacramentum Eucharistiæ per dispensationem, ac est erga Sacramentum pœnitentiæ per administrationẽ in peccato mortali.

21 Ex quo patet solutio ad argumentum, negandum enim est antecedens: nam Sacerdos, qui in peccato mortali pluribus Sacramentum pœnitentiæ administrat tot committit peccata mortalia: quot conficit sacramenta ob rationem assignatam pro prima sententia cum in tali casu se gerat vt Dei minister, & concurrat instrumentaliter ad causandam gratiam sanctificantem in illis subiectis, vt supra diximus.

322 Qui autem voluerit secundam substinere sententiam potest ad argumentum cum Eminentissimo Cardinali Lugo Respondere concesso Antecedenti; negando consequentiam, & assignare disparitatem cum ipso Lugo, nempe non esse eamdem Rationem in vtroque casu: quia actio illa audiendi confessiones in tribunali sacramentali maiorem recipit vnitatem moralem, quam illæ plures copulæ carnales habitæ cum eadem muliere in vna nocte: nam ex eo quod vna copula non ordinetur ad aliam, sed singulæ sint actiones completæ, & totales. non vniuntur in vno actu, & actione morali ad faciẽdum vnum peccatum: ex sola temporis propinquitate. At vero actus audiendi plures confessiones, accipit vnitatem in primis ex fine, & intentionẽ agentis, qui sedet in eo loco ad audiendas confessiones subditorum: deinde, & præcipuè ex materia ipsa, quia omnes illę actiones continent irreuerentiam contra eumdem Deum, & Christum, cuius sacramenta irreuerenter tractantur, & ideo non sunt in rigore irreuerentiæ contra ius aliquod residens in ipsis sacramentis, sed contra ius residens in Auctore sacramentorum.

323 Ad tertium respondetur concesso antecedenti negando consequentiam; quia plura illa periuria, aut iuramenta, vel mendacia, sunt vnius continuati sermonis partes, & sermo in vltimo mendacio, vel periurio, aut iuramento falso perficitur, & ideo vnũ est numero peccatum moraliter loquendo. At vero plures illæ copulæ singulæ sunt actiones completæ quarum vna ab alia non dependet vt supra diximus: & ideo constituunt plura peccata numero distincta necessario in confessione explicanda.

RESOLVTIO XVII.

Vtrum ille, qui habuit copulam cum soluta satisfaciat in confessione dicẽs se cõmisisse peccatum graue contra castitatẽ cum soluta.

324 PArtem affirmatiuam sustinuerunt aliqui Doctores, quos citat Aloysius Turrianus de pœnitent. quæst. 9. art. 2. disp. 29. argument. quinto, quam ipse probabilem iudicat, quatenus asserit contrariam esse probabiliorem, hanc etiam sententiam appellari probabilem à D. Ioanne Caramuel in Theolog. fundamētali fundament. 25. affirmat Amadeus Guimenius in suo opusculo aduersus quorumdam expostulationes contra nonnullas Iesuitarum opiniones, sed quamuis hanc opinionem probabilem appellet Caramuel in 1. editione tamē in 2. editione Lugdnni anno 1657. contrarium tenet, quod constat; tum quia dicto fundamento 25. num. 723. loquendo de hac opinione sic ait: progreditur ad materiam fornicationis; & vt consequentię filum teneant, sic aiunt peccatū grauiter inceptum, & completum non differt specie, sed circumstantia aggrauante: ergo ille, qui cognouit fœminam satisfaciet dicendo cum fœmina peccaui mortaliter, aut etiam fornicationem incæpi; vt iudicium ferre de hoc discursu possimus, proderit audire Dianā qui part. 3. tract. 4. resol. 88. interrogat, an qui commisit fornicationem, satisfaciat dicendo, commisi graue peccatum in materia castitatis cum soluta? & respondet hanc quæstionem reperiri apud neminem, nisi nouissimè apud solum Turrianum, qui lib. de pœnitent. quæst. 9. art. 2. disp. 29. dub. 2 ad quintum Argument. obseruat, recentiores aliquos iudicare probabilē eiusmodi modum confitendi, & eorum sententiam ad eodem Turriano iudicari probabilē; & quid de corū doctrina Diana iudicat? An sit vere probabilis, ait, aliis iudicandum relinquo: communis enim vsus fidelium est in contrarium, & num. 723. sequitur. hic ego existimo eum, qui fornicationem commisit, non explicare speciem sui peccati, si dicat cum fœmina peccaui mortaliter, neq; etiam si dicat, Commisi graue peccatum in materia castitatis, cum soluta, quia præter fornicationem, etiam aliæ sunt peccatorum species contra castitatē, quæ possunt cū soluta cōmitti. ergo minimū deberet dicere commisi graue peccatū in materia fornicationis cum soluta. hæc Caramuel tum etiam: quia idem Doct Ioannes Caramuel fundament. 57. num. 1705. loquendo iterum de hac opinione, inquit, sane sētentiam, quam Turrianus minus probabilem dixerat Cardinalis Lugo disp. 16. num. 235. opponi omnium Doctorū communi cōsensu affirmat, et Leander 1. par. tract. 5. disp. 8. §. 3. quæst. 5. certissimam, ait, esse communem opinionem: & immerito Dianam 3. part. tract. 4. resol. 88. non audire reprobare contrariam hæc veritas extendi potest etiam ad homicidium, & cætera. in hanc sententiā inclinare videntur Sotus in 4. dist. 12. quæst. 1. art. 7. Salas 1. 2. tract. 7. disp. 6. sect. 8. n. 6. Ioānes Sanchez in selectis disp. 22. num. 13. versu è contra, quos citat, & sequitur Angelus Maria Verricellus in quæstionibus moral. & legalib. tract. 4. quæst. 1. n. 11. quatenus asserūt, quod si quis ex proposito proprijs manibus procurauit pollutionem, si hoc fateatur sufficit, neque tenetur explicare; deinde secutam pollutionem, & emissum semen: quia illa pollutio secuta, inquiunt, nō est peccatum, cum non sit actus imperatus à voluntate, sed est effectus peccati.

Fun-

15 Fundamentum huius sententiæ est; quia circumstātiæ aggrauantes peccatum intra eamdem speciem, non sunt necessario in confessione explicandæ; atqui tactus impudici cum soluta non distinguntur specie à copula habita cum eadem soluta; ergo ille qui cum soluta copulam habuit satisfaciet si in confessione dicat commisi cum soluta peccatum graue contra castitatem non explicando copulam, probatur minor; quia, tam tactus impudici quam copula cum soluta militāt contra eamdem virtutem cum pertineant ad simplicem fornicationem, sicut tactus impudici cum coniugata pertinent ad adulterium, & cum consanguinea ad incestum; ergo sunt eiusdem speciei cum ipsa copula. patet consequentia; quia si tactus different specie à copula non satisfaceret pœnitens confitendo copulam, sed deberet explicare etiam tactus antecedentes, & consequentes, alioquin non explicasset totam speciem illius peccati.

26 Dicendum tamen est cum cōmuni Doctorum sententia illum qui cum soluta copulam habuit debere in confessione copulam explicare ita Eminētissimus Cardinalis Lugo de pœnit. disp. 16. sect. 5. §. 1. num. 237. vsque ad 242. D. Ioannes Caramuel locis superius citatis Leand. à Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. disp. 8. §. 3. quæst. 5. D. Carolus Mallettus in auro Theologiæ moralis tom. 2. malleatione 34. blactea 5. quæ sententia ad fugiēdum fundamentum sentētiæ oppositæ probatur à Cardinali Lugo, & à Leādr. ex ipso ex eo quod judicant copulam addere malitiam specificam, supra malitiam simplicis tactus libidinosi, purisis sistat in mero tactu absque copula: ex quo inferunt copulam necessario explicari debere. ad maiorem autem explicationem huius doctrinæ. Supponit Cardinalis Lugo num. 242. malitiam tactus posse dupliciter considerari: primo prout est delectatio ex cōtractatione illicita, & turpi alicuius personæ. Secundo prout est delectatio sistens in illo tactu, & nō progrediendo ad copulam carnalē quo supposito affirmat, quod si tactus impudici considerentur in prima acceptione non distinguntur specie à carnali copula cum habeant, seu in illis reperiatur eadem malitia, quæ reperitur in ipsa copula ad quam ex natura sua ordinantur, vtpote dispositiones proximæ conducentes ad copulam, quare explicata copula satis explicati manēt tactus impudici ad illam antecedenter ordinati cum non constituant peccatum distinctum ab ipsa copula habita. Si vero tactus impudici considerentur posteriori modo, inquit, quod habent malitiam specie, quasi negatiuā distinctam ab ipsa copula, quatenus non habent malitiam copulæ.

327 Verum enim vero (salua pace tanti viri) hæc doctrina videtur gratis excogitata. nam ponamus Petrum habuisse tactus impudicos, & inhonestos cum aliqua muliere soluta absque intentione habendi copulam cum ipsa, iste certè peccauit mortaliter, vel ratione periculi proximi incidendi in copulam ratione cuius opponuntur virtuti castitatis, vel quia ex se ordinantur, & disponunt ad copulam, & postea temporis interuallo transacto habuit idem Petrus nouos tactus turpes, & simul carnalem copulam cum eadem

Digitized by Google

dem soluta, atqui hæc duo peccata pertinent ad speciem simplicis fornicationis cum non sit assignabilis alia fornicationis species ad quam possint pertinere: ergo tactus impudici in quacũque acceptione considerentur non distinguuntur specie à copula carnali.

328 Melius autem probatur hæc sẽtẽtia ratione desumpta ex doctrina Caramuel vbi supra, quæ potest ad hanc formam reduci, quilibet pœnitens tenetur in confessione explicare sua peccata mortalia secundum eorum species, vt docet Concilium Trident. sect. 14. cap. 5. his verbis: constat enim Sacerdotes iudiciũ hoc, incognita causa, exercere non potuisse, neque æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua ipsi peccata declarassent. ex his colligitur oportere à pœnitentibus omnia peccata mortalia quorum post diligentem discussionem conscientiam habẽt in confessione recenseri. etiam si occultissima illa sint. atqui ille qui cum muliere soluta copulã carnalem habuit non explicat speciem sui peccati si in confessione dicat commisi graue peccatum cum soluta in materia castitatis: ergo tenetur necessario copulam habitam in confessione explicare probatur minor: quia præter fornicationem, etiam aliæ sunt peccatorũ species contra castitatem, quæ possunt cum soluta committi, vt de se notum est: ergo non satis explicat speciem sui peccati, ille qui copulam carnalem habuit cũ soluta dicẽdo in confessione cõmisi graue peccatum in materia castitatis cum soluta.

329 Ad fundamentum contrariæ sententiæ respondetur omittendo maiorem, & minorem, & negando consequentiam: nam vt supra diximus non ideo copula est in cõfessione explicanda, quia copula addat malitiam specificã supra malitiam tactus impudici, sed quia ille modus confitendi, scilicet commisi peccatum graue in materia castitatis cum soluta, non est sufficiens non explicata copula ad declarandam speciem illius peccati cum possit quis cõmittere multa peccata specie diuersa cum soluta præter simplicẽ fornicationem.

330 Aduerto tamen quod quando aliquis habuit cum soluta tactus impudicos, absque intentione habendi copulam cum ipsa, & postea in alia distincta occasione habuit cũ eadem soluta alios tactus impudicos, & simul carnalem copulam tenetur in confessione explicare, tactus illos impudicos simplices, primo habitos, & simul copulam posterius habitam tactibus ipsis non explicatis antecedentibus prædictam copulam. Ratio autem cur primi tactus impudici simplices debentur explicari in confessione non est, quia addant malitiam specificam distinctam à malitia copulæ; sed quia constituũt mortale peccatum numero distinctũ à peccato copulæ, licẽt eiusdem speciei, cum tam tactus impudici, quam copula cum soluta pertineant ad speciem simplicis fornicationis, vt supra dixi, tactus autem, qui antecedũt copulam, & ad eam ordinatur, ideo non sunt necessario explicandi in confessione; quia non censentur plura peccata, sed vnũ & manifestato actu principaliori censentur satis in ipso actu principali declarati prædicti tactus impudici antecedentes ad copulam.

RE-

Digitized by Google

RESOLVTIO XVIII.

Vtrum coniugatus, qui cum cõiugata copulam carnalem habuit teneatur explicare in cõfessione statum complicis, vel an satisfaciat dicendo in confessione se commisisse adulterium.

1 PRima sententia affirmat non teneri coniugatum, qui cum coniugata copulam habuit explicare in confessione statum cõplicis, sed sufficere, si in confessione dicat commisi adulterium. ita Sà in prima editione verb. cõfessio 30. cuius verba refert Leãder à Sanctissimo Sacramẽto pa. 1. tract. 5. disp. 8. §. 3. quæst. 54.

2 Probatur primo hæc sententia; quia circumstantiæ non mutantes peccati speciem, non sunt necessario in confessione explicandæ, vt multi, & grauissimè Doctores affirmant, quos supra citauimus; atqui ille, qui cum vxorata copulam habuit, & ipse est coniugatus vnum tantum adulteri peccatum cõmisit: ergo non tenetur in confessione explicare statum mulieris coniugatæ cum hæc circumstantia solum aggrauet peccatum intra eamdẽ adulterij speciem. Probatur minor, quia idem numero actus nõ potest habere plures malitias solo numero distinctas, vt nos supra probauimus: ergo coniugatus, qui cum coniugata copulam habuit vnum solum peccatum adulterij commisit. ergo satisfacit integritati confessionis dicendo commisi adulterium.

3 Secundo probatur; quia ille, qui vnica actione plures lædit nõ tenetur in confessione explicare numerum subiectorum, vt docent Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnitentia disp. 16. sect. 3. num. 139. Tamburinus opusculo de confess. lib. 2. cap. 1. §. 8. num. 51. & §. 9. num. 62. 63. & 64. Leand. à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. disp. 8. §. 3. quæst. 20. & 21. Ioãnes Pontius in cursu Theologico disp. 45. num. 53. Martinus de San Ioseph. in monit. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 11. de pœnit. num. 4. Marcus Serra 2.2. tom. 3. quæst. 76. art. 3. §. si quæras: prope finem: ergo coniugatus, qui cum coniugata copulam carnalem habuit vnum tantum adulterij peccatum commisit: ergo non tenebitur in confessione explicare statum mulieris coniugatæ, sed sufficienter confitebitur dicendo commisi adulteriũ, vtraque consequentia manifestè sequitur ex antecedenti, vt bene notat Martinus de San Ioseph vbi supra num. 10. per hæc verba, no peccat mas de vn peccado numero el casado que adultera con muger casada, ni el Religioso que peco con monja: porque peccar con persona del mesmo estado aggraua dẽtro de la misma especie.

334 Secũda sentẽtia affirmat cõiugatum, qui cum coniugata copulam carnalem habuit teneri in confessione explicare mulierẽ esse coniugatam, nec sufficere si in confessione dicat commisi adulterium, ita Ludouicus Lopez in instruct. conscientiæ par. 1. cap. 24. §. cæterum. Rodriqu. tom. 1. summæ edit. 2. cap. 53. num. 5. Nauarr. in summa latina cap. 6. num. 4. Sanchez lib. 9. de debito coniugali disp. 15. nu. 6. Vasquez 1. 2. quæst. 27. artic. 6. disp. 98. num. 9. Lessius de iustit. lib. 4. cap. 3. Fagundez precep. 2. lib. 4 cap. 3. num. 18. Diana part. 3. tract. 4. resol. 164. & par. 11.

11. tract. 3. resol. 3. Lugo disput. 16. sect. 4. num. 140. & sect. 5. nu. 258. Angelus Maria Verricellus. in quæst. moral. & legalibus tract. 8. quæst. 17. §. ad 3. Mag. Vincentius Candidus tom. 2. disquisit. 24. art. 23. dub. 25. & 30. Leand. a Sanct. Sacramento par. 1. tract. 5. disp. 8. §. 3. quæst. 54. D. Carolus Mallettus in aureo Theolog. moral. tom. 2. malleatione 35. bractea 1. & alij plures apud citatos Doctores.

335 Hæc sententia nõ eodem modo ab omnibus doctoribus citatis probetur, aliqui enim ex illis, vt Lopez, Candidus, Mallettus, & alij qui in eodem actu plures malitias morales solo numero distinctas concedunt, sic hanc sententiam probant: coniugatus, qui cum coniugata carnalem copulam habuit commisit duo adulteria; atqui pœnitẽs non solum tenetur explicare in confessione speciem sui peccati, sed etiam numerum peccatorũ intra eamdem speciem, ergo cõiugatus habens carnalem copulam cum muliere coniugata tenetur non solum explicare in confessione se esse coniugatum, sed etiam mulierẽ cum qua peccauit esse coniugatam. Probatur maior: quia prædictus coniugatus carnaliter peccans cum muliere coniugata, per vnum actũ iniustitiam, & iniuriam infert, tũ suę propriæ vxori, cui fidem cõiugalem, & iustitiam non seruat: tum marito illius mulieris coniugatæ, quam carnaliter cognoscit propter cooperationem qua cooperatur cum ipsa, vt marito fidem frangat: ergo committit duo adulteria numero distincta, necessario in confessione declaranda.

336 Sed hæc ratio est omnino falsa supponit enim falso, quod ex sola pluralitate numerica obiectorum multiplicentur plures malitiæ numero tantum distinctæ in eodem actu. quare respondetur negando maiorem, & ad eius probationem concesso antecedenti, neganda est cõsequentia: nam vt supra diximus, qui vnico actu plures lędit, non committit plura peccata mortalia eiusdem speciei, sed vnum tantum peccatum, tam physicè, quam moraliter, quia plura numero solum distincta accidentia non possunt esse simul in eodem subiecto, vt supra probauimus agendo de illo, qui vnico ictu, & impulsu decem homines occidit.

337 Propter hanc rationem Eminẽtissimus Cardinalis Lugo, quẽ sequuntur Verricellus, & Leand. locis superius citatis, aliter hanc sententiam probat, scilicet ideo esse necessariũ vtrasque circumstantias fateri, quia illæ duæ malitiæ, quę reperiuntur in illo vnico actu fornicationis coniugati cum coniugata differunt non solum numero, sed specie: ergo debent in confessionẽ explicari. Probatur antecedens: nam diuersa in specie obligatio est, qua adulter tenetur ad non violandum suum matrimonium, & qua tenetur ad non procurandum, quod adultera violet matrimonium suum, diuersa enim virtus esse videtur, quæ inclinat hunc coniugem ad seruandum suum matrimonium, ab ea, quæ inclinat ad seruãda aliena matrimonia, sicut diuersa virtus est, quæ me inclinat ad seruandum ieiunium meum, ab illa quæ inclinat ad non violandum ieiunium, quod alij debent; illa enim prior est virtus temperantiæ propriè, hæc vero posterior non est propriè temperantię, sed reductiuè: eadem ratione habens votum ca-

castitatis, si peccet cum habente similiter votum castitatis debet explicare in confessione votum vtriusque: quia alia species malitiæ contrahitur, ex violatione proprij voti, alia verò ex cooperatione ad violationē voti alieni, ad cuius obseruationem ego nō teneor ex voto, vt constat: ergo simpliciter diuersa obligatio est nō violandi proprium matrimonium, & non cooperandi ad hoc, vt alius violet suum.

338 Sed hæc etiā ratio, vt ex Soria & Pontio n.71. notat Diana dicta part. 11. tract. 3. resol. 3. supponit falsum: dictum peccatū adulterij includere plures malitias specie diuersas cum eadem specie malitia sit in hoc, quod quis furetur, aut quod concurrat cum alio ad furandum: ergo similiter eadem specie malitia est, quod coniugatus adulterium committat, & quod concurrat cum coniugata ad adulterium, sicut in eadem specie peccati est, quod quis furetur, & quod cum alio concurrat ad furandum.

339 Alio modo potest hæc sententia probari ex doctrina tradita à D. Ioanne Caramuel in Theolog. fundament. fund. 29. §. primo quia licet duo accidentia intrinseca dicantur non inesse eidem subiecto physico, potest adhuc dici duo accidentia extrinseca eidem subiecto physico, posse competere: ergo si dixerimus moralitates esse accidētia extrinseca; adhuc possent duæ moralitates solo numero distinctę competere eidem actui: ergo cum cōiugatus, qui cum coniugata rem habuit committat dupplicatum adulterium cum per illam vnicā physicam actionem fornicationis iniuriam inferat duabus personis, nempè suæ sponsæ, & marito complicis in suo peccato, licet actus si vnus phisicè erunt in eo duæ malitiæ morales necessario in confessione explicandæ, vt potè constituentes duo peccata mortalia in genere moris.

340 Secundo: nam etiam si duo accidentia intrinseca absoluta non competant eidem subiecto physico, potest adhuc dici duo accidentia physica relatiua, eidē physico subiecto cōpetere: quid enim vetat Petrum habere quatuor filios numero distinctos, & consequenter quatuor distinctas numero paternitates: ergo si dicamus moralitates esse formas quasdam relatiuas, adhuc poterunt plures moralitates solo numero distinctę in eodem physico subiecto reperiri: ergo possumus dicere, quod in illo vnico actu adulterij coniugati cum cōiugata sunt duæ malitiæ relatiuæ numero distinctæ necessario in confessione explicandæ.

341 Tertio: quia esto duo physica accidentia distincta puro numero (siue sint intrinseca, siue extrinseca: siue sint absoluta, siue relatiua) non possint in eodem physico subiecto reperiri, nihilo minus debemus dicere, quod licet ille actus fornicationis cōiugati cū cōiugata sit vnus simplex actus physicè, est tamen moraliter duplex, sicut actus, quo quis vnico ictu, & impulsu quatuor homines occidit, est vnus physicè, & moraliter quadruplex: ergo per tale adulteriū dictus coniugatus committit duo peccata mortalia in genere moris, sicut ille, qui vnico impulsu quatuor homines occidit committit per illum actum quatuor mortalia peccata inesse morali, licèt non inesse physico, qua ratione tenetur numerum occisorum in confessione explicare.

342 Sed istæ rationes non conuincun-

X

cunt; non prima; quia moralitas actus humani non est ens rationis, aut denominatio extrinseca, seu verum ens reale, vt docet D. Thomas 1. 2. quæst. 18. art. 1. & malitia moralis actus humani, licèt sit in obiecto ipsius actus fundamentaliter, est tamen formaliter in ipso actu cum esse morale actuum humanorum cõsistat in commensuratione ad regulam rationis, nempe bonitas moralis in conuenientia, vel cõformitate ad dictam rationis regulam: malitia vero moralis in disconuenientia, vel non conformitate ad regulam rationis. quod colligitur ex doctrina D. Thomæ dicta quæst. 18. art. 5. in corpore dicentis: in actibus autẽ bonum, & malum dicitur per comparationem ad rationẽ, quia vt Dionisius dicit 4. de Diuinis nominibus: bonum hominis est secundum rationem esse; malum autem, quod est præter rationẽ; & sic moralitas actus humani nõ potest esse accidens extrinsecũ illius.

343 Nec secũdà Caramuelis ratio aliquid conuincit: quia commẽsuratio ad regulam rationis, vel non commensuratio, aut disconuenientia àddictam rationis regulam, in quibus bonitas, aut malitia moralis actus humani cõsistit, vt diximus, relatio quædã transcẽdentalis est similis, ei qua actus sua obiecta respiciunt, quæ & realis est, & extra genus absoluti non est, & esto moralitates actuum humanorum essent formæ relatiuæ prędicamẽtales, nõ ex hoc sequitur posse plures moralitates solo numero distinctas in eodẽ physico subiecto, vt intendit Caramuel; cum tutior sit opinio affirmans per eamdẽ numero paternitatem patrẽ referri ad plures filios, vt ex logica, & methaphysica suppono.

344 Tertia autem ratio falsò supponit coniugatum, qui cum cõiugata copulam habuit, per talẽ actum committere duo peccata mortalia numero distincta in genere moris, sicut, & cum, qui vnico ictu, & impulsu quatuor occidit homines, quatuor committere peccata inesse morali, vt supra diximus, licèt ex alio capite teneatur numerum occisorũ in confessione declarare, ex eo scilicet, quod licet quasi actiue sit vna occisio, quasi passiue tamen quatuor sunt occisiones.

345 Dicendum igitur est, quod licet coniugatus, qui cum coniugata copulam carnalem habuit, non committat per talem actũ, nisi vnum peccatum mortale, tam inesse physico, quam inesse morali: nihilhominus tenetur in confessione declarare statum suum, & statum sui complicis. Cuius ratio eadẽ est cũ ea, quã supra diximus de eo, qui vnica actione decẽ homines occidit, nẽpè quia licet illa fornicatio sit quasi actiuè vna tantum iniuria etiã in genere moris, tamẽ quasi passiue est duplex, quatenus duobus adulterijs numero distinctis æquiualet, & duobus iniuriam infert, quæ iniuriæ fuerunt ab illo volitæ formaliter, & expresse.

346 Ad primum fundamentũ primæ sententiæ respondetur, distinguendo maiorem, circumstantiæ aggrauantes peccatum intra eamdem speciem, non sunt necessario in confessione explicandæ, si aggrauent peccatum multiplicando rationem peccati nego maiorem, si non aggrauent peccatum multiplicando rationem peccati, sed multiplicando malitiam aggrauent circumstantiam peccati; concedo ma-

maiorem: & cessa minori nego consequentiam: nam illud quasi duplex adulterium ob iniuriam factam duabus personis dicit circũstantiam multiplicantẽ rationem peccati intra eamdem adulterij speciem propter rationem dictam numero præcedẽti.

47 Ad secundum respõdetur negando antecedens: nam ille, qui vnico actu plures lædit, siue plures occidendo, siue plures male dicendo licet solum vnum peccatum committat etiam in genere moris, quia tamen multis numero distinctis æquiualet aperiendum est in confessione; quot homines occiderit, aut quot homines male dixerit, nam quamuis quasi actiuè sit vna occisio, & vna maledictio, & iniuria quasi passiuè tamen tot sunt quot homines occisi, aut maledicti illæ, que volitæ formaliter, & expressè, vt supra diximus.

RESOLVTIO XIX.

Vtrùm coniugatus, qui morosè delectatur circa solutam teneatur circumstantiam matrimonij in cõfessione explicare.

48 NEgatiuam sententiam sustinent Gaspar Hurtadus de peccatis disp. 4. difficul. 10. Ioannes Angelus Bossius tom. 2. part. 3. de conscientia scrupulosa titulo primo §. 59. num. 2185. Rodericus de Arriaga 1. 2. disput. 47. sect. 4. num. 28. & probabilem iudicat Castropalaus par. 1. trac. 2. disput. 2. punt. 10. §. 4. num. 4. Ouiedus in 1. 2. tract. 6. controuers. 4. punt. 7. num. 62. Diana par. 3. tract. 6. resol. 73. & part. 5. tract. 13. resolut. 99. & part. 9. tract. 6. resolut. 4. & eam tenent quidam moderni apud Sãch. lib. 9. de matrimonio disp. 46. num. 18. fundamentum huius sententiæ est; quia coniugatus qui morosè delectatur cum soluta potest intellectu pręscindere, & se ipsum cõsiderare quasi solutum; atqui in tali euentu delectatio coniugati istius cum non sua habebit malitiam contra castitatẽ, & non contra iustitiam: ergo circumstantia coniugij quatenus se tenet ex parte delectantis non tribuit delectationi malitiã necessario in confessione explicandam, probatur minor, quia cõiugatus per matrimonium non obligatur ab his delectationibus abstinere, cum hę delectationes sint ignotæ consorti, cui subinde non afficiunt iniuriam: nec priuant consortem copula sibi debita; ergo non sunt contra iustitiam, sed solum contra castitatem: ergo coniugatus habens prædictas delectationes non tenetur in confessione aperire se esse coniugatum.

349 Dicendum tamen est coniugatum, qui cum soluta delectationem carnalem habuit teneri in confessione explicare circumstantiam status. cum talis morosa delectatio includat circumstantiam specialem adulterij, ita Bonacina quæst. 8. de matrim. pũt. 8. num. 19. Candidus tom. 2. disquisit. moralium disquis. 24. art. 23. dub. 23. Diana dict. part. 3. tract. 6. resol. 73. quamuis part. 5. & 9. resol. superius citatis oppositam sententiam fauere videatur. Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnitent. disp. 16. sect. 6. num. 387. Alphonsus de Leon de officio Confessarij part. 1. recoll. 13. num. 54. Leandr. à Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. disp. 8. §. 3. quæst. 24. D. Carolus Mallettus in aureo Theolog. moralis tom. 2. malleatione 39. bractea 11. Candidus tom.

Digitized by Google

2. disquisit. 24. art. 23. dub. 13. & alij.

350 Quæ sententia probatur primo ad Carolo Mallet. quia coniuges non solum corpus, sed etiã affectus internos se mutuo obligarunt per matrimonium: ergo coniugatus, qui in aliam à sua cõiuge se inclinat per morosam delectationem carnalem, illi iniuriam facit, & consequenter tenebitur circumstantiam adulterij in confessione explicare. Sed hæc ratio vt optimè notant Castropalaus Arriaga, & Bossius supra relatis locis non videtur cõuincere: eo quod minimè verũ sit coniuges sicut per fidem matrimonialem obligant sibi inuicẽ corpus ad vsum copulæ, ita etiã omnino obligare mentem, & affectum ad abstinendum à quacũque delectatione de copula alterius à sua; cuius rationem redẽt: quia illæ sunt per se incognitæ alteri coniugi, ac proinde sunt tantum contra temperantiam, non contra iustitiam; quia non sunt alteri iniuriosæ, neque propter tales delectationes priuatur copula sibi debita.

351 Secundo probatur; astrictus voto castitatis si delectetur morosè habens pro obiecto aliquam mulierem solutam tenetur in confessione circumstantiam voti castitatis explicare, vt docent Vasquez 1. 2. disp. 112. cap. 2. Reginaldus lib. 22. num. 14. Coninch. de Sacrament. disput. 34. num. 109. Castropalaus part. 1. tract. 2. disp. 2. punt. 10. §. 4. nu. 4. Diana locis superius citatis Arriaga 1. 2. disp. 47. num. 28. Hurtado de peccatis disp. 4. difficul. 10. Bossius tom. 2. part. 3. titul. 1. §. 49. num. 2184. ergo coniugatus qui delectatur morose de copula cogitata cum soluta tenetur in confessione explicare se esse coniugatum. patet consequentia à paritate rationis. sed neque hæc ratio conuincit: nam concesso antecedenti, neganda est consequentia, & ratio disparitatis est: quia qui habens votũ castitatis delectatur de copula fornicaria, vel alio actu Venereo, non solum peccat contra castitatem, sed etiam contra votum, seu religionem, quia votũ absolutè emissum non solum cõprehẽdit opus Venereum externum, sed etiam omnem delectationem contra castitatem, cum de hoc emissum sit absolutè, & sine restrictione quod in coniugatis non est tam certum vt numero præcedenti diximus, & ita in vtroque casu non currit eadem ratio.

352 Aduertẽdum est tamen est cũ Diana parte 5. tract. 13. resol. 99. & part. 9. tract. 6. resol. 4. in fine, Hurtado, Castropalao, & Bossio vbi supra, quod si quis haberet votum castitatis tantum exterioris, tunc non peccaret contra votum per has delectationes Venereas simplices morosas, & colligitur ex doctoribus alijs supra à legatis num præcedenti, qui loquuntur de habente absolutum votum castitatis.

353 Melius autem hæc sententia probatur ab Eminẽtissimo Cardinali Lugo dicto n. 387. quia malitia delectetionis morosæ efficacis non solum sumitur ex obiecto, sed etiam ex effectu exteriori quem causat in corpore nẽpe ex turpi corporis commotione; atqui siue coniuges se se mutuo obligent ad actus internos, siue non actus quo coniugatus se delectat de copula cum soluta non est merè internus, sed partim internus, partim externus propter turpem corporis commotionẽ quam secum affert: ergo

Digitized by Google

go sicut coniux peccat contra fidem matrimonij polluendo se; quia interdixit sibi vsum corporis sui nisi ad finem matrimonij; ita peccat contra eamdem fidem delectatione tali, quæ secum afferat turpem corporis commotionem, & excitationem vehemẽtem spirituum, & cætera. patet consequentia; quia sicut desideria alterius fœminæ, licet sint actus interni sunt contra fidem coniugij, quia habent pro obiecto actum externum, sic delectatio illa erit contra eamdem fidẽ licet sit actus internus, quia affert secum effectum externũ sibi prohibitum nisi ad finem matrimonij. Vide Eminẽtissimum Lugo dicta disp. 16. sect. 6. §. 4. a nu. 372. vsque ad 383.

354 Ad fundamentum contrariæ sententiæ respondetur concedẽdo maiorem, & negando minorem quo ad secundam eius partem, & ad probationem respondeo omittendo antecedẽs, & negando vtramque consequentiã: quia vt supra diximus, siue coniuges se se mutuo obligent ad actus internos, siue non; hic actus non est merè internus cum dixerimus eius malitiam sumi ex effectu quem in corpore causat, nempe turpem corporis commotionem, & excitationem vehementem spirituum, & cætera, qui effectus externus prohibitus est coniugato, nisi in ordine ad matrimonium, seu fidem eiusdẽ matrimonij, quare delectatione tali non solum peccat contra castitatem, sed etiam contra iustitiam, siquidem tali actu violat fidem matrimonij, modo superius declarationum præcedẽti.

RESOLVTIO XX.

Vtrum voto castitatis adstrictus, si alium, vel aliam tactibus polluat, teneatur voti circũstantiam in confessione explicare.

355 PArtem negatiuam sustinuit Llamas in sum. part. 3. c. 8. §. 16. vt ex eius verbis constat, inquit enim loco citato: quando sola mollities committitur tactibus professi, vel in sacris constituti, si patiens est sæcularis, non tenetur amplius dicere, nisi: passus sum voluntarie pollui tactibus alienis, neque in sacris cõstitutus, vel professus amplius tenetur dicere, nisi tãgens impudicè aliũ pollui, & si non sit cognitus, non tenetur explicare Sum in sacris, vel professus, aut professa religionem; nisi, illi etiam accidat voluntaria pollutio; vt de se liquet; quia sacra persona non est in tali casu violata. ita Llamas. Pater Antoninus Diana part. 7. tract. 11. resol. 26. §. non deseram hic pro hac sententia citat Patrem Magistrum Nicolaum Moscicẽsem ex inclita Dominicanorum ordine, in tyrocinio 5. Artis pœnitentiariæ part. 2. §. de luxuria, vbi, vt dicit Diana sic aia: nota, quod quando mollities cõmittereretur tactibus religiosi, vel in maioribus ordinibus constituti: tunc, si qui patitur, sæcularis est, non tenetur amplius dicere, nisi sic: passus sum voluntariè pollui, tactibus alienis, & vice versa Deo dicatus, satisfaciet dicendo: tangebam alium impudicè vsque ad pollutionem eius, neque tenetur explicare, se esse Deo dicatum per professionem, nisi, ratione scandali, vel nisi etiam si illi inter-

teruenerit pollutio, siue volũtaria indirectè, videlicet in causa (quo casu solus Deo dicatus explicare debebit se esse talem) siue propter mutuũ tactuũ, quo casu etiam sęcularis, addere debebit, circumstãtiam complicis: quia ibi persona sacra violata est, ita Moscienſis part. 9. tract. 11. resol. 65. quem part. 9. citat Diana part. 9. & ibidem Doctus Diana, citat pro hac sententia Patrem Gesualdum Capucinum tom. 1. Theologiæ moralis tract. 27. cap. 10. vbi sic asserit sequitur, quod quando sola mollities committitur tactibus professi, siue alterius in sacris ordinibus constituti, si patiens esset sæcularis, non tenetur amplius dicere in confessione, nisi passus sum voluntarie pollui tactibus alienis; neque Religiosus amplius tenetur dicere, nisi causaui tangens impudicè, alium pollui, & si non sit cognitus, non tenetur explicare ego sum in sacris, siue Religiosus, nisi etiam ipsi accidat voluntaria pollutio consumata, & ratio huius est, quia persona sacra nõ est in tali casu violata contra votum castitatis, ita Gesualdus. pro eadem sententia citat Iacobum de Graffis Benedictinum de casibus reseruatis lib. 3. cap. 8. num. 39. & D. Ioannem Caramuelem in reg. Sancti Benedicti disp. 66. conclusione 5. num. 988. vbi etiam citat Doctum Patrem Thomam Tamburinum in methodo expeditę confessionis lib. 2. cap. 7. §. 10. num. 66. vbi sic ait si tu tuis manibus polluas vxoratum, vel Sacerdotẽ, & cętera debes id explicare, quia cooperaris ad Adulterium, vel sacrilegium iuxta ea quæ dixi cap. 1. §. 17. de scandalo num. 100. at si te suis manibus alius polluat parum refert pro tuo peccato contra castitatem, quod ille fuerit vir, vel femina, vel Sacerdos; tunc enim (si aliud non additur) se habent illæ manus vt merum instrumentum: & solum adest cooperatio cum alterius. te polluentis peccato, vt dictum est cap. 1. §. 10. num. 4. ita Tamburinus. concludit igitur eruditus Diana dictam resolutionem 65. dictæ partis nonæ. Sed hanc sẽtentiam, vt diximus deluit ex Llamas index expurgatorius. Rectè itaque Trullech in decalogum tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 8. §. 1. num. 2. sic ait: hinc fit quando mollities committitur tactibus professi, aut in sacris cõstituti esse id in confessione aperiendum, vt bene existimat Diana tract. de circumstantijs resol. 53. cõtra Llamas in summa part. 3. cap. 8. §. 16. ita Trullench. & iterum ego vnde (attende amice lector obsecro te ad amaritudinem verborum Dianæ) cautè legendi sunt Tamburinus, Gesualdus, Graffis, Moscicensis, & Caramuel, & caueant in posterum Auctores hanc sententiam in suis operibus amplius imprimere hæc Diana.

356 Sed antequam vlterius progrediamur duo ab Eruditissimo Diana docere, desidero, primũ est, quot sint Auctores sufficientes, vt opinio aliqua censeatur probabilis? & ad hoc dubium respondit nobis ipse Diana part. 4. tract. 4. resol. 30. vnius Doctoris moderni viri prudentis, & in scientijs eruditi authoritas sufficere ad faciendam opinionem probabilem, & tuta conscientia eligibilem quam sententiam sequuntur Molfesius tract. 8. cap. 9. num. 85. Sanchez in summa lib. 1. cap. 9. num. 7. Valentia 1. 2. disp. 2. quæst. 12. punt. 4. quæstiuncula 4. à verbo dubium nu. 4.

Digitized by Google

13. Merolla tom. 1. disp. 3. cap. 4. dub. 1. num. 4. Filliucius tom. 2. tract. 21. cap. 4. num. 134. Basseus in flor. theolog. moral. verb. conscientia num. 8. §. vt opinio difficult. 7. numer. 3. Castropalaus part. 1. tract. 1. disp. 2. nu. 3. Ioannes Sanchez in select. disp. 44. num. 61. quos sequitur Portell. in dub. regular. verbo opinio eligenda. num. 4. licet cum aliqua limitatione. Pasqualigus de opinione probabili decis. 360. D. Marcus Vital. in sua Arca vitali de opinione probabili inquisit. 1. num. 37. D. Carolus Mallettus in aureo Theolog. moralis tom. 1. malleat. 7. bractea 2. Angelus Maria Verricellus de Apostolicis missionibus titulo 6. qu. 113. num. 11. Cur igitur Diana cum sex inueniat Authores pro relata sententia nihilominus eorumdem sententiam damnat?

Secundum est. vbi docuerit D. Ioannes Caramuel doctrinam pro qua illum citat? nam si attentè legatur doctissimus Caramuel, toto Cœlo differt à sententia Llamas, & aliorum, vt ipse optimè demonstrat in theolog. fundament. fund. 50. §. 7. num. 1411. per hæc verba Caramuel igitur in Regula Diui Benedicti disp. 66. num. 987. sic inquit; mulier quæ sine delectatione propria sensuali (nota primo hanc limitationem) & sine periculo assensus in propriam delectationem, (nota hanc secundam) forte abesse non potest, fortè neque ipsa delectatio (nota hanc tertiam) tactibus polluit alium, vel aliam, vt alter, vel altera habeat delectationem peccauit sanè mortaliter: sed si esset monialis, non operaretur contra votum castitatis. hęc est Caramuelis sententia, quam toto Cœlo à sententia aliorum differre putamus. nā sicut male confunderetur, qui dixisset nullum animal rationale est hinnibile, cum dicentibus nullū animal est hinnibile; sic etiam male confunditur Caramuel, tot limitationes adducens cum loquentibus vniuersaliter, & genericè, sine aliqua limitatione. ita Caramuel, qui mentem suam duobus cōclusionibus declarat.

358 Prima conclusio est. Religiosus qui se ad pollutionem, vel ad lasciuam delectationem, excitat, tangendo alterum, vel tactibus his delectatur; peccat contra promissam castitatem, & ideo in confessione non solum debet explicare statum personæ, quam polluit, sed proprium etiam, quā conclusionem sic probat: quia omnis morosa delectatio est incepta pollutio, seu mollities: ergo in tali casu religiosus debebit dicere: ego sum religiosus, & tamen cum delectatione luxuriosa, ex qua secuta fuit pollutio (aut nō) tetigi vnum iuuenem sęcularem, quousque incideret (aut non) in pollutionem; nec contra erit tactus non fuisse mutuos: homo enim cum tangit tangitur, & cum ad pollutionem alium excitat eamdem excitatur, & sęcularis debebit dicere, ego passus sū me tangi à religioso quousque incidi (aut non) in pollutionem. Consequentia formalis est, & antecedens ab omnibus conceditur.

359 Secunda conclusio Caramuelis est. mulier quæ sine delectatione propria sensuali, seu lasciua, & sine periculo, assensus in propriam delectationem, tactibus polluit alium, vt hic habeat delectationem, aut incidat in pollutionem, peccat quidem mortaliter, & si ipsa est religiosa, & alter sæcularis, non violat votū castitatis. Primam partem huius

con-

conclusionis esse de facto possibilem probat, nempe posse, & solere delectationem, & periculum ipsissimum in talibus sordibus abesse: nam si sæpe mulier (vt cognoscunt illi, qui audiunt plures confessiones) in ipso actu venereo mere passiuè se habet, nempe vt lapis. sine delectatione, aut delectationis spe, quod fœminis nimis deditis veneri (quales sunt publicæ meretrices) frequentissimum est: cur earum aliqua non posset non delectationis, cuius pro illo se tempore incapacem cognoscit, sed solius lucri causa, Amasiũ tãgere, & tãgẽdo polluere, & polluendo nõ cõtra suã, sed contra Amasij castitatem peccare? in quo nullam repugnãtiam apparere videtur aliàs si ipsa datur malæ sunt mulatarum mulierum confessiones.

360 Et si illi obijcias casum istum ita propositum esse omnino impossibilem respondit num. 1314. his verbis sed ais hunc casum prout à nobis propositum esse omnino impossibilem. quid inde? examinetur secundum metaphysicam ideam, quam proposuimus, vt nos dirigat in controuersijs practicis.

361 Secundam vero partem, nempe quod si ipsa mulier est religiosa alium proprijs tactibus polluendo sine delectatione venerea propria, aut periculo assensus in propriam delectationem non violet votum castitatis sic probat Caramuel: ponamus coquum vouisse Deo se ieiunaturum: An ne hoc ille votum violaret, si nihil comederet, & cooperaretur nihilominus, vt Petrus violaret ieiunium? ponamus etiam si Ioannes vouisset se auditurum missam diebus festis, an ne hoc violaret votum si iam audita missa Federicum, aut aliũ quemcumque se duceret, & cogeret ne adiret Ecclesiam? ponamus denique an ne Sacerdos, qui vouisset Deo se nunquam omissurum officium, si fracti voti esset reus; si lecto debitè officio vellet ludere, & cogeret alium Sacerdotem, vt secum luderet, et ob lusum lectionem horarum intermitteret? non certè: ergo eodem modo filosophari oportet in materia lasciua; si volumus consequentiam seruare.

362 Dicendum nihilominus est eum qui adstrictus voto castitatis, alium, vel aliam, proprijs tactibus polluit teneri in confessione explicare circumstantiam voti castitatis, aliàs confessio erit nulla, & inualida, ita Magister Candidus tom. 3. disquisit. 2. art. 24. dub. 5. & 6. Diana part. trac. 7. resol. 53. & part. 7. trac. 11. resol. 27. & part. 9. tract. 9. resol. 65. Ouiedus in 1. 2. D. Thomæ trac. 6. controuersia 5. punct. 3. §. 10. num. 70. Trullench in decalog. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 8. §. 1. num. 2. Leander à Sanctissimo Sacramento part. 1. trac. 5. disp. 8. §. 2. quæst. 10. & Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnit. disp. 16. sect. 4. num. 152. quatenus affirmant, quod qui habet votum castitatis quando ipse, cõsilio, vel auxilio, causa fuit, vt alij tale votum non habentes peccarent, tenetur in confessione explicare voti circumstantiam.

363 Hæc sententia ita probatur à Magistro Candido vbi supra du. 6. quia insignitus sacris ordinibus, vel professus, aut professa grauem iniuriam irrogant statui sacro, quem profitentur; & indirectè saltem videntur operari contra votum castitatis, quod solemniter emiserunt, proprijs manibus tangendo seculares impudicè vsque ad pollutionem, ergo

Digitized by Google

ergo in tali casu conditionem propriæ personæ aperire tenentur in confessione. probat consequentiam; quia hæc circumstantia, grauiter euidenter aggrauat culpam de qua est sermo; atqui circumstantiæ notabiliter euidenter aggrauantes peccatũ intra eamdem speciem debẽt in confessione explicari à pœnitenbus: ergo persona constituta in sacris, aut adstricta castitatis voto, quæ proprijs tactibus causauit pollutionem in aliqua persona sæculari, tenetur in confessione explicare sui status circumstãtiam.

64 Sed hæc Candidi ratio non cõuincit, vt optimè notat Caramuel loco superius citato: nam licet verum sit; quod dicta circumstantia in tali peccato pollutionis causatæ tactibus Religiosi professi, aut Religiosæ professæ sit notabiliter euidẽter aggrauans dictum peccatum (quod gratis Candido cõcedo) nihilominus ex hoc præcisè non sequitur esse necessario in confessione declaranda dicta circumstantia; cum circumstantiæ etiam notabiliter euidenter aggrauãtes peccatum intra eamdem speciem nõ debeant in confessione explicare: ergo stando huic communissimæ doctrinæ non conuincit ratio assignata à Magistro Candido. Præterea; quia Candidus, tametsi deformitatem admittat, nõ tamen vllam contra votum castitatis, sed contra reuerentiam debitam personæ religiosæ, quod omnino diuersum est, vt de se manifestè constat.

65 Quare nostrum assertum aliter probo: omnis circumstantia, quæ extra hic peccatum ad aliã peccati speciem debet in confessione explicari; atqui quando religiosus, aut religiosa professa proprijs tactibus impudicis aliquem secularem polluit cõmittit peccatum sacrilegij, quod specie distinguitur à peccato mollitiei: ergo tenetur in confessione explicare circumstantiam voti castitatis consequẽtia est formalis, & maior ab omnibus admittitur, minor vero in qua potest esse difficultas probatur; quia quotiescumque Religiosus, aut Religiosa professa peccat grauiter cõtra virtutem castitatis specificè peccat contra votum quo promisit castitatem seruare Deo; atqui Religiosus, aut Religiosa professa, quæ proprijs tactibus impudicis aliquem sæcularẽ polluit peccat contra virtutem castitatis specificè: ergò tenetur in confessione voti circumstantiam explicare.

366 Secundo probatur assertum; quia ille, qui adstrictus est voto castitatis tenetur ex vi voti non solum non operare contra virtutem castitais in re graui, sed etiã non se exponere in periculo proximo incidendi in morosam delectationem efficacem contra castitatem, aut in periculo assensus in illam, vel in periculo proximo incidendi in voluntariam pollutionem; atqui Religiosus, aut Religiosa professa, quæ habet tactus lasciuos cum aliquo, vel aliqua sæculari ex quibus actu sequitur pollutio in dicta persona sæculari, se exponit manifesto periculo habendi delectationem morosã in propria persona imo, & in periculo grauissimo cõsentiẽdi in propriam pollutionem: ergo talis religiosus professus, aut Religiosa professa in supradicto casu tenebitur in confessione explicare proprij voti circumstantiam.

367 Ex dictis manifestè constat solutio ad fundamentum D. Ioannis

Digitized by Google

nis Caramuel pro secunda parte secundæ conclusionis, in qua solum opponitur doctrinæ à nobis supradictæ: respondetur igitur concesso antecedēti quoad omnes suas partes, negando consequentiam, & ratio disparitatis est, quia qui vouit se ieiunaturū, aut auditurum missam diebus festis, vel non omissurum officium diuinum sufficienter adimplet suum votum ieiunando, audiendo sacrum, & officium diuinum recitando, neque ad amplius tenentur ex vi voti emissi; quamuis ex alio capite mortaliter peccet si est causa vt alius frangat ieiuniū, aut omittat audire sacrum diebus festis, vel impediat alicui Sacerdoti recitationem diuini officij, at ille qui vouit castitatem tenetur ex vi voti non operari in materia graui contra virtutem castitatis, cōtra quam sine dubio operatur in re graui, alium; vel aliam tactibus lasciuis polluendo. prætere a vouens castitatem tenetur ex vi voti, non se exponere manifesto periculo habendi delectationem morosam grauiter peccaminosam in materia lasciua, aut incidendi in propriam voluntariā pollutionem, quo periculo manifestè se exponit impudicè aliū, vel aliam tangēdo tactibus lasciuis vsque ad pollutionem: quia homo tangendo tangitur, nec potest non lasciuire, qui proprijs tactibus alium prouocat ad lasciuiam.

RESOLVTIO XXI.

Vtrum Sacerdos Græcus vxoratus, si aliā à sua vxore cognoscat, contrahat sacrilegij maculam, eaque sit circumstantia necessario in confessione explicanda.

368 AFfirmatiuam sententiam sustinet Angelus Maria Vercicellus tom. de Apostolicis missionibus titulo 15. miscellaneo quæst. 219. num. 9. cuius fundamentum est: quia quando lex Ecclesiastica ex motiuo virtutis religionis, seu reuerentiæ ordinis sacri, prohibet matrimonium Sacerdoti, tunc ex eodem motiuo virtutis religionis prohibetur etiam copula fornicaria; atqui leges ecclesiasticæ prohibent Græcis sacri ordinis inire matrimonium ex motiuo virtutis religionis, seu ob reuerentiā sacri ordinis: ergo copula, siue matrimonialis cōiugij contracti post sacros ordines, siue copula illicita quæcūque naturalis, vel innaturalis, imo quicumque tactus impudici habent malitiā contra virtutem religionis, ob quam virtutem lex Ecclesiastica prohibuit, atque adeo habent speciem sacrilegij necessario in confessione explicandam, probatur maior; nā ratio legis, imo, & verba legis matrimonialem, & illicitam copulam omnē prohibent; quando autem lex ex motiuo alicuius virtutis prohibet copulam, tunc copula est contra eam virtutem, vnde prohibito matrimonio inter cognatos, ex motiuo virtutis pietatis erga cognatos, etiam censetur prohibita copula illicita, quæ proinde est incestuosa contra virtutem pietatis, minor etiam probatur, quia innumeræ adsunt Ecclesiasticæ leges, & concilia, quæ Græcis prohibent contrahere matrimonium post susceptos sacros ordines, Clemēs enim Romanus lib. 6. constitut. cap. 17. *inquit Episcopum, Præsbyterū, ac Diaconū, ordinari præcipimus, qui sint Monogami, siue eorum vxores superstites sint, siue non; post or-*

Digitized by Google

ordinationem tamen si vxores non habent, præcipimus, vt non liceat amplius ducere, aut si antea duxerant non aliàs in matrimonium accipere, & in Concilio *Neocæsariense* 1. *determinatum fuit, quod presbyter si vxorem duxerit, ab ordine suo amoueatur*, & in Toletano 2. canone 4. dicitur. *Subdiaconus defuncta vxore, si vxorem aliam duxerit, ab officio in quo ordinatus fuerat remoueatur*. Et Martinus Papa relatus in cap. Diaconus 27. dist. inquit: *Diaconus, qui eligitur, si contestatus fuerit pro accipiendo matrimonio, & dixerit, non posse in castitate permanere, hic nõ ordinetur, quod si in ordinatione tacuerit, & ordinatus fuerit, & postea matrimoniũ desiderauerit, alienus sit à ministerio, & vacet à Clero*. Ergo lege ecclesiastica prohibitum est Græcis matrimoniũ post sacros ordines susceptos. Ob quã causam nunquam in Ecclesia Græca permissum fuit inire matrimoniũ post susceptos sacros ordines, vt contra Caietanum tom. 1. opuscul. tract. 27. quæst. vnica, docet Couarruuias in 4. decret. part. 2. cap. 6. §. 3. Palacius in 4. dist. 25. disp. 2. Suarez tom. 3. de Relig. lib. 9. cap. 15. num. 2. Bellarminus lib. 1. de clericis cap. 19. Azorius part. 1. lib. 13. cap. 12. quæst. 3. Vasquez tom. 3. disput. 246. cap. 4.

69 His tamen non obstãtibus negatiuam sententiam defendit eruditissimus Pater Thomas Tamburinus in Decalog. part. 1. lib. 2. cap. 6. §. 3. num. 3. ex suppositione, quod Sacerdos Græcus in ipsa ordinatione votum castitatis etiam coniugalis nõ emittat, cuius fundamentum est: quia ideo Sacerdos sacrilegium committit turpibus vacando; quia siue explicitè, siue implicitè in receptione sacri ordinis emittit votum castitatis, seque hoc pacto sacrum reddit, id quod non est si voti obligationem secludamus, sed Sacerdos Græcus nullũ eiusmodi votum, vt supponimus emittit: ergo Sacerdos Græcus vxoratus, si aliã à sua cognoscat, non contrahit peccatum sacrilegij.

370 Pro resolutione huius difficultatis suppono primo; hodie licitè Græcos Sacerdotes vti vxoribus acceptis ante sacros ordines dum laici erant, ita Syluester verb. matrimonium 8. quæst. 12. Sotus in 4. dist. 37. quæst. vnica, Riccardus art. 1. quæst. 2. ad secundum Paludanus quæst. 1. cõclus. 4. Argentinas quæst. vnica art. 1. ad 4. argumentum contra secundam cõclus. Bassolis quæst. vnica art. 2. Azor. part. 1. lib. 13. cap. 12. quæst. 1. Petrus Soto de inst. Sacerd. lectione 5. & 6. Quintanadueñas lib. 1. rerum ecclesiastic. cap. 6. num. 9. Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 28. num. 6. Pontius lib. 7. cap. 23. num. 15.

371 Secundo suppono dubium esse an Græci voueant in ordine sacro castitatem coniugalem, idest castitatem præter vxorem iam acceptam dum laici essent. Affirmat Zonaras in canone 19. Sancti Basilij, negat Arcudius in cõcordia lib. 7. cap. 40. conclus. 3. ex verbis eiusdem Sancti Basilij.

372 Tertio suppono, certum, & indubitatum esse lege Ecclesiastica prohibitum esse Græcis cõtrahere matrimonium post susceptos sacros ordines, vt constat ex dictis supra in fundamẽto primæ sententiæ, & ex concilio Trullano canone 6. & licet synodus Trullana legitima, & approbata non fuerit, tamen eius canones ob pluriũ sæculorum consuetudinem, tanquam Ec-

clesiasticæ leges hodie apud Græcos obseruantur, & obligant; quã Græcorum consuetudines sedes Apostolica sustinet quo ad ea, quæ periculum non generant, & Ecclesiasticæ non derogat honestati, vt ex Innocentio 3. capite quanto, de baptismo in quo 6. canone Trullano prohibitum est ne Episcopi, Præsbyteri, Diaconi, aut Subdiaconi post ordinationem suam vxorem ducant, est tamen difficultas non parua an hoc impedimentum ordinis sacri in Ecclesia Græca sit impedimentum dirimens matrimoniũ, sicut ordo sacer matrimonium dirimet in Ecclesia latina, siue hoc proueniat ex vi voti castitatis emissi in ipsa ordinatione implicitè, vel explicitè vt vult D. Thomas in 4. dist. 37. quæst. 1. art. 1. in corpore, & cum eo Riccardus quæst. 1. art. 1. Capreolus quæst. vnica art. 1. Caietanus tõ. 2. opusc. tract. 27. quæst. vnica §. quod secundum Toletus lib. 4. cap. 17. num. 21. Bellarminus lib. 1. de matrimonio cap. 21. & lib. 1. de clericis cap. 18. Azorius tom. 1. lib. 13. cap. 12. quæst. 6. Vasquez 3. part. disp. 147. cap. 7. & disp. 246. capit. 3. Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 22. num. 10. Suarez tom. 3. de relig. lib. 9. ca. 27. siue proueniat ex ipsa ordinatione præcisè ratione legis ecclesiasticæ prohibẽtis matrimonium post susceptos sacros ordines, vt tenent Sotus in 4. dist. 37. quæst. vnica §. dico igitur maior in 4. dist. 24. quæst. 2. Paludanus in 4. dist. 37. quæst. 1. art. 2. conclus. 2. & art. 2. Argentina quæst. 1. Bassolis quæst. vnica art. 1. Rebellus part. 2. lib. 3. quæst. 12. num. 2. Gaspar Hurtadus de Sacrament. disp. 16. de matrimonio difficult. 1. num. 1. Angelus Maria Verricellus vbi supra nu. 3. quæ sentẽtia colligitur ex Cõcilio Tridentino sessione 24. de reformat. matrimon. canone 9. ibi *si quis dixerit Clericos in sacris ordinibus constitutos, vel Regulares castitatem solemniter professos posse matrimonium contrahere, contractumque validum esse, non obstante lege Ecclesiastica, vel voto Anathema sit.* vbi ly lege Ecclesiastica refertur ad clericos, ly voto refertur ad regulares, siue asseratur initiatos sacris ordinibus non solum ex voto, sed ex speciali lege ad seruandam castitatem astringi, vt asserunt Aegidius de Coninch disp. 10. de ordine dub. 13. num. 130. Castro palaus part. 4. tract. 27. de ordine disp. vnica punt. 17. num. 5. & 6. quod probari potest; tum ex cap. præsbyteris, & cap. diaconis 27. dist. c. proposuisti cum sequentibus 82. distinct. cap. 1. & per totum 15. quæst. 8. cap. à multis de ætate, & qualitate caput Clericorum, de vita, & honestate Clericorum. tum ex cõsuetudine recepta qua omnes sacris initiati si coniugati sint ab vxoribus separãtur vti habetur pluribus canonibus 28. distinct. neque eis suffragari potest, quod votum castitatis non emiserint, tum ex eo, quod Ecclesia prædictos initiatos matrimonio contrahendo inhabiles reddiderit; non quidem in reuerentiam voti castitatis emissi aliàs omnes emittentes votum castitatis inhabiles essent: sed in reuerentiam status clericalis assumpti, quem oportebat ab operibus carnis esse omnino seiũctũ; atqui quoties Ecclesia aliquos inhabiles reddit matrimonio inter se cõtrahẽdo, eo ipso illis prohibet venereum actum; vtpotè in quo maior est indecentia, quam in matrimonij vsu, ob quem matrimonium inter-

terdicitur; & irritatur: ergo, & cætera. Quod confirmari potest ex copula cum affine, vel spirituali cognata, quæ ideo est incestuosa, quia matrimonium inter ipsos celebrari non potest, vt benè probat Sanchez lib 7. de matrimonio disp. 5. num 7. cum ergo sacris initiati matrimonio cōtrahendo inhabiles fint efficitur, quemlibet actum venereum illis esse specialiter prohibitum.

373 Sed quidquid fit de personis in sacris constitutis in Ecclesia latina de sacris personis, seu ordinem sacrum habentibus in Ecclesia Græca potest esse difficultas, an ordo sacer non solum impediat, sed etiam dirimat matrimonium cōtractum post susceptos sacros ordines. Arcudius in concordia lib. 7. quæst 1. cap. 40. quem sequitur Angelus Maria Verricellus vbi supra nota 6. nu. 8. affirmat esse impedimentum impediens tantum, quare in hac sententia validum esset quamuis illicitum matrimonium, quod Græcus Sacerdos contraheret, cuius ratio est, quia nullum Concilium, aut Pontifex irritum declarauit, nam in Ecclesia latina per mille annos valida, sed illicita fuerunt matrimonia, primus enim Inocenuius II. in Concilio Lateranensi ea irritauit, vt in cap. vt lex 27. quæst. 1. ibi matrimonia non esse censemus, quod demonstrat Pontius lib. 7. de matrimon. cap. 27. num. 2. & 3. atqui leges latinæ Ecclesiæ, seu Apostolicę Sedis editę post schisma, ex benigna mente Romanorum Pontificum, ne deseruiant solum ad illaqueandas animas, non extenduntur ad Grecos, nisi expresiè de eis mentionē agant: ergo adhuc in Ecclesia Græca rata, sed illicita sunt ea matrimonia, maior supponitur vt certa, & minor probatur ex cap. licet de Baptismo vbi Cōciliū Lateranense sub Innocentio 3. cap. 4. sic statuit: *licet Græcos diebus nostris ad obedientiam Sedis Apostolicæ reuertentes fouere, ac honorare vellimus, mores, ac ritus eorum (quantum cum domino possumus) sustinendo: in his tamen illis deferre non volumus, nec debemus, quæ periculum generant animarū, & Ecclesiasticæ derogant honestati: ergo leges Pontificiæ non extendūtur ad Græcos dum de illis non fit expressa mentio in dictis legibus.* Cum ergo nullum Concilium declaret irritum matrimonium contractum à Græco Sacerdote post susceptos sacros ordines cōsequens est, vt ordo sacer in Ecclesia Greca licet impediat matrimonium, illud tamē non dirimat, alij vero absolutè docent, quod ordo sacer in Ecclesia Græca impedit, & dirimit matrimonium contractum post suceptos sacros ordines, ita Alphonsus Pisanus ad finem lib. 3. Concilij Nisæni, Azor. tom. 1. lib 13. cap. 12. quæst. 3. Thomas Sanchez 374
lib. 7. de matrim. disp. 28. num. 3. Suarez tom. 3. de relig. lib. 9. cap. 17. num. 11. citans pro hac sententia D. Thom. in 4. dist. 37. quæst. 1. art. 1. vbi ait in Ecclesia Orientali matrimonium impediri solum ex vi ordinis, in Occidentali vero impediri, & ex vi ordinis, & vlterius, ex vi voti annexi, vbi illa particula, &, non complexiuè, sed diuisiuè sumitur, & in additionibus ad 3. part. quæst. 53. art. 3. in corpore inquit, respondeo dicendum, quod ordo sacer de sui ratione habet, ex quadam congruentia, quod matrimonium impedire debeat, quia in sacris ordinibus constituti sacra vasa, & Sacramenta tractant, & ideo decens est mundi-

ditiam corporalem per continentiam seruent, sed quod impediat matrimonium ex constitutione Ecclesiæ, habet tamen aliter apud latinos, quod apud Græcos, quia apud Græcos impedit matrimonium contrahendum solũ ex vi ordinis, sed apud latinos impedit ex vi ordinis, & vlterius ex voto continentiæ, quod est ordinibus sacris annexum, alij denique mediam aliam sequuntur sententiam, fatentur etiam apud Græcos diaconos, & infra licuisse etiam post ordinationem matrimonia contrahere, ita Caietanus tom. 1. opusc. tract. de dispensatione matrimonij qu. vnica Sotus in 4. dist. 38. quæst. 1. art. 1. vers. colligitur, & lib. 7. de iustitia quæst. 6. art. 2. conclus. 2. Grabiel Vasquez, qui licet 3. tom. in 3. part. disp. 247. cap. 4. negare videatur, at in diaconis admittit disp. 249. cap. 2. quare tantum negat presbyteris, & Episcopis etiam apud Græcos, quibus suppositis.

374 Dico primo stante sententia probabili asserenti ordinem sacrum ex se, & ratione sui non dirimere matrimonium, sed tantum ratione voti castitatis, explicitè, vel implicitè emissi in ipsa ordinatione, & posito, quod Sacerdos Græcus in sua ordinatione non emittat, nec explicitè, neque implicitè votum castitatis coniugalis, valde probabilis est sententia eruditi Patris Thomæ Tamburini affirmans, quod si Sacerdos Græcus vxoratus aliam à sua vxore carnaliter cognoscat, non contrahit sacrilegij maculam, quæ sit necessario in confessione explicanda, quod optimè probat ratio assignata à Patre Thoma Tamburino supra num. 368. neque contrarium conuincit fundamentum assignatum num. 367. pro parte affirmatiua ex Angelo Maria Verricelli: nam Respondetur distinguẽdo maiorem, quando lex Ecclesiastica ex motiua virtutis religionis, seu reuerẽtię ordinis Sacri prohibet matrimoniũ Sacerdoti, tunc ex eodem motiuo prohibetur, etiam copula fornicaria, si lex Ecclesiastica inferat impedimentum nõ solum impediens, sed etiam dirimens matrimonium contractũ à Sacerdote concedo maiorem, si lex illa ecclesiastica solum prohibeat, & non dirimat matrimonium contractum à Sacerdote, vt de Græco Sacerdote affirmat Verricellus nego maiorem, & similiter minorem distinguo: leges Ecclesiasticę prohibẽt Græcis Sacerdotibus matrimonium ex motiuo virtutis Religionis, prohibitione impediente, & dirimente matrimonium nego minorem, prohibitione solũ impediente matrimonium concedo minorem, & nego consequentiam, nam in tali casu solum peccat Sacerdos Græcus contra perfectionem sui status Sacerdotalis, quæ circumstantia non mutat speciem peccati, sed notabiliter illud aggrauat intra eãdẽ peccati speciẽ, vt benè notat Taburinus loco superius citato, num. 5. ad probationem maioris respõdeo negando prohibitum esse lege ecclesiastica Græcis Sacerdotibus matrimonium contrahendum post sacros ordines susceptos ex motiuo virtutis Religionis (aliàs non solum impediret, sed etiam dirimeret dictum matrimonium, quod non concedit sententia in qua loquimur) sed solum ex motiuo decẽtiæ debitæ statui Sacerdotali, quod motiuum non extrahit copulam illicitam Sacerdotis Græci coniugati à propria spe-

ſpecie fornicationis, licet nota-biliter aggrauet peccatum illud intra eamdem ſpeciem, quæ cir-cumſtantia non eſt neceſſario in confeſſione explicanda, vt com-munis tenet Doctorum opinio. nec eſt ad propoſitum inſtantia de prohibitione matrimonij in-ter conſanguineos ex motiuo virtutis pietatis: nam Eccleſia ex motiuo virtutis pietatis facit ſua poteſtate, vt talis gradus cõ-ſanguinitatis, vel affinitatis ſit impedimentum dirimens ma-trimonium; & licet etiam poſ-ſet Eccleſia inhabilem reddere perſonam tali ordine conſecra-tã ad contrahendum matrimo-nium independenter à voto ca-ſtitatis emiſſo in ipſa ordinatio-ne ſicut facit ſua poteſtate Eccle-ſia, vt alij gradus conſanguini-tatis ſint impedimẽtum dirimẽs matrimonium; nihilominus cũ in dubio ſit an votum ſit neceſ-ſarium vt Eccleſia ponat tale impedimentum, vel an de facto non imponat illud, niſi habenti votum, & quamuis extra con-trouerſiam ſit quod poteſt Eccle-ſia illud imponere independen-ter à voto, vt diximus eſt tamen probabiliſſima opinio, quod de facto Eccleſia illud non impo-nat niſi depẽdẽter à voto emiſ-ſo in ipſa ordinatione ſacra, vt colligitur ex cap. vnico de voto lib. 6. in qua ſententia loquitur noſtra aſſertio. cum autem Græ-cus Sacerdos in ſacra ordinatio-ne, vt ſupponitur non emittat, neque explicitè, neque implici-tè votum caſtitatis etiam coniu-galis hoc eſt non accedendi ad non ſuam, non eſt cur dicamus, quod ſi ad non ſuam accedat in-currat in peccatũ ſacrilegij con-tra virtutem Religionis, ſicut qui accedit ad conſanguineam, vel affinem in gradu prohibito committit peccatum inceſtus contra virtutem pietatis.

375 Dico ſecundo: ſtante proba-biliori opinione, quod ordo ſa-cer independenter à voto caſti-tatis impedit, & dirimit matri-monium cõtractum poſt ſuſcep-tos ſacros ordines, probabilior eſt opinio affirmans Sacerdotem Græcum vxoratum accedendo ad non ſuam peccare peccato ſa-crilegij, & teneri in confeſſione explicare hanc circumſtantiam vtpotè mutantem ſpeciem pec-cati: hanc aſſertionem effica-citer probat fundamentum ſu-pra relatum num. 367. pro ſen-tentia Angeli Mariæ Verricelli, nec contrarium conuincit fun-damentum Patris Thomæ Tam-burini ſupra allatum, num. 368. nam reſpondetur negando ma-jorem; nam lex Eccleſiaſtica prohibet Sacerdotibus matri-monium contrahere ex motiuo virtutis Religionis, & reueren-tiæ ordinis ſacri, non ſolum ra-tione voti emiſſi in ipſa ordina-tione, ſed etiam ratione ordinis ſacri independẽter à voto caſti-tatis, vt docent Aegidius de Co-ninch. Caſtropalaus, & alij rela-ti notabili 3. num. 371. prope fi-nem quare conceſſa minori ne-ganda eſt conſequentia; nam quotieſcumque Eccleſia ex mo-tiuo alicuius virtutis prohibet copulam licitam, ex eodem mo-tiuo videtur prohibere copulam illicitam; cum autem Eccleſia ex motiuo virtutis Religionis, & reuerentiæ ordinis ſacri prohi-beat Sacerdotibus, tam latinis, quam Græcis matrimoniũ poſt ſuſceptos ſacros ordines, & hoc independenter à caſtitatis voto emiſſo in ipſa ordinatione ſacra, hinc prouenit quod Sacerdos Græcus vxoratus ſi accedat ad non ſuam peccet non ſolum cõ-

tra

tra virtutem continentiæ, sed etiam contra virtutem religionis.

RESOLVTIO XXII.

Vtrum sponsi cum alijs fornicantes non solum peccato intemperantiæ, sed iniustitiæ peccent debeantque hanc circũstantiam in confessione manifestare necessario.

376 PRima sententia negat sponsum, vel sponsam de futuro cum alijs fornicantes teneri in confessione explicare, nec complices cum eis peccantes. ita Couarrunias in decr. part. 1. cap. 1. num. 14. Viualdus Candelab. Sacram. part. 1. de sponsal. num. 10. Basilius Pontius de matrim. lib. 12. cap. 6. nu. 8. Henriquez lib. 11. cap. 18. num. 4. Megala 1. part. lib. 5. cap. 11. quæst. 5. n. 9. Diana part. 1. tract. 7. resol. 5. & part. 3. tract. 4. resol. 67. Naldus verb. fornicatio num. 1. Leander à Sactissimo Sacramẽto par. 1. tract. 5. disp. 8. §. 2. qu. 12. & alij quorum fundamentum est; quia circumstantiæ non mutantes peccatorum species non sunt necessario in confessione explicandæ; atqui circumstantia spõsalium, non transfert actum ad speciem adulterij: ergo talis circumstantia ex parte sponsi, aut ex parte sponsæ, aut eorum, qui cum eis commiscentur non est necessario in confessione explicanda, maior communiter recipitur à Doctoribus, & minor probatur primo; quia adulteriũ est alieni tori violatio cap. lex illa 36. quæst. 1. leg. inter §. 1. ff. ad leg. Iuliam de adulterijs leg. 1. in principio tit. 17. part. 7. at qui adhuc corpus spõso promissum est, & non traditum, non est illorum siquidem eo vti non potest, ergo illius vsus in fornicatione non est violatio alieni tori, ac proinde, neque adulteriũ. Secũdo probatur eadem minor. nam adulterium definit consultus in leg. inter 6. ff. ad leg. iuliã de adulterijs, vt sit accessus ad nuptam; atqui sponsa de futuro nupta non est, sed nuptui promissa: ergo sponsus, vel sponsa de futuro habens copulam cum alijs non committit adulterium, & consequenter circumstantia sponsalium non est necessario in confessione explicanda. Tertio eadẽ minor probatur ex leg. 81. tauri, quæ est leg. 4. tit. 20. lib. 8. compilat. vbi dicitur. Si alguna muger estando casada, o desposada por palabras de presente cometiere adulterio, In quibus verbis indicatum desponsatum per verba de futuro adulterium committere non posse, vt cum communi sententia tradunt Couarrunias decret. 1. par. num. 8. Henriquez lib. 11. cap. 13. nu. 4. Aegidius de Coninch. disp. 22. dub. 1. Sanchez lib. 1. disp. 2. num. 2. Gutierrez de matrim. cap. 1. num. 16. Viual. in Candelabro aureo de sponsalibus. Manuel Rodriquez tom. 1. summæ cap. 53. num. 3. Castro palao part. 5. de sponsalibus disp. 1. punt. 7. num. 8. Pater Vincentius Tancredi de matrim. tom. 1. lib. 1. de sponsalibus disp. 2. nu. 1. & 2. Gaspar Hurtadum de Sacramentis tom. 3. disp. 4. difficul. 2. num. 4. 5. Sanciuit vero Don Carolus Mallectus in aureo Theolog. moral. tom. 1. de Sacramentis malleatione 6. bractea 14. & tom. 2. de præceptis Decalogi malleatione 35. bractea 1. & alij apud ipsos: ergo & cætera.

377 Neque oppositum conuincitur, vt vult Sarmiento lib. 1. select.

lect. interprat. cap. 5. num. 1. & Rifuentes in leg. 81. tauri, & Gregorius Lopez leg. 1. tit. 17. par. 7. verbo desposada, ex leg. si vxor 13. verſ. Diuus ff. ad legem iuliam vbi dicitur, etiam in sponsa hoc idem (scilicet crimen) vindicādum, quia neque matrimonium qualecumque, neque spem matrimonij violari permittitur, vbi clarè videtur loqui iurisconsultus de sponsa de futuro, cuius coitus est sicut in vxore vindicādus, & quod talis coitus appelletur à Iuris cōsulto adulteriū, manifestè colligere videtur ex illis verbis hoc idem, quæ cum præcedentibus iungi debent; atqui verba præcedentia erant, sed in eam vxorem potest maritus adulterium vindicare, quæ vulgaris fuerit: ergo cum statim subiūgat lex, & hoc idem vindicandū intelligi debet de quo ante sermo erat. cum autem de adulterio vxoris mentionem fecerit apertè sub nomine adulterij coitū sponsæ de futuro intelligit, hoc inquam non conuincit. nam respondetur cum Couarruuias, Sāchez, Guttierrez, quos citat, & sequitur Castropalaus par. 5. disp. 1. punt. 7. num. 9. quod verba illa hoc idem non debent totum quod in præcedenti clausula cōtinetur implicare: satis enim est, quod illius rationem communē implicent, præstentque hunc sensum, hoc idem iniustitiæ crimen, siue adulterium apppelletur: siue non: in sponsa de futuro vindicandum est, licet non eo rigore vindicetur, ac vindicatur adulterium, nec etiam contrarium potest probari ex leg. 1. tit. 17. part. 7. in principio vbi lex dicit adulterio es ierro que homo face iaciendo con muger casada o desposada con otro. nam lex ista intelligitur de sponsa per verba de præsenti; sed non dum cognita; vt bene docet Pater Vincentius Trancredi tom. 1. de matrimonio lib. 1. disp. 2. num. 2. in fine.

378 Secūda sententia sustinet spōsam de futuro si cum alio homine coitum habeat teneri tam ipsa, quam ille cum quo coitum habuit circumstantiam sponsaliū in confessione explicare. Sponsū autem de futuro si cum alia à sua sponsa rem habeat non teneri dictam circumstantiam in confessione declarare. ita Sanchez de matrim. lib. 1. disp. 2. num. 2. Filliucius tract. 10. cap. 7. Rodriquez tom. 1. summæ cap. 57. num. 3. Villalobos in summa to. 1. tract. 9. difficult. 36. num. 15. concl. 8. Vincentius Tancredi de matrim. tom. 1. lib. 1. disp. 2. quæst. 1. & in quæstionib. moral. tract. 1. disp. 6. quæst. 15. D. Carolus Mallettus in aureo Theol. moral. tom. 1. malleat. 9. bractea 10. qui auctores non omnes eodem modo probant hanc sententiam, nam Rodriquez, & D. Carolus Mallettus asserunt circumstantiam sponsalium non esse circumstantiam mutantem speciem, neque ex parte sponsæ, neque ex parte sponsi, cum coitū eorum cum alijs non sit adulterium, affirmant tamen dictam circumstantiam ex parte sponsæ coitum habentis cum alio à suo sponso notabiliter aggrauare peccatum intra eandem fornicationis speciem, ideoque in confessione explicandam, quod sic probat D. Carolus Mallettus dicta bractea 10. quia tale peccatum ex parte sponsæ includat duas circumstantias, vnam stupri, seu fornicationis, & alteram fractæ promissionis, cum per spōsalia suum corpus alteri promiserit, fiatque grauis iniuria spon-

Digitized by Google

so ab ipsa sponsa habendo coitũ cum alio viro, in sponso vero habente coitum cum alia à sua spõsa non reperitur talis circumstãtia notabiliter aggrauans peccatum, quia non infertur grauis iniuria sponsæ propter sponsi fornicationem, ideoque non est circumstantia necessario in confessione explicanda.

379 Sed hæc ratio non conuincit. tum quia supponit falsum, circũstantiam sponsalium tam ex parte sponsæ coitum habentis cum alio non esse circumstãtiam mutantem peccati speciem, vt postea videbimus, etiam si talis coitus non sit propriè adulterium, tum etiam quia dato, & non concesso, quod talis circumstantia peccati speciem non mutaret, gratis supponitur esse necessario in confessione explicanda à sponsa de futuro coitum habente cum alio à suo sponso, cum circumstantiæ aggrauantes peccatum intra eamdem speciem etiam notabiliter non sint necessario in confessione declarandæ, vt communis defendit opinio.

380 Pater autem Sanchez, & Vincẽtius Tancredi, Paterq; Vincẽtius Candidus tom. 2. disquisit. 24. art. 23. dub. 15. concl. 28. vbi supra licet concedant fornicationem sponsorum cum alijs esse circumstantiam mutantem speciem, non quia sit adulterium, sed quia continet iniustitiam cõtra fidem sponsalium, nihilominus dicunt, quod si sponsus fornicetur nõ debet illam circumstantiam necessario in confessione aperire: quia licet sit circumstantia diuersa specie dicta sponsi fornicatio, quatenus continet iniustitiam contra fidem sponsalium, tamen non infertur grauis iniuria spõsæ propter sponsi fornicationem; ergo tantum erit culpa leuis ratione iniuriæ, at vero si sponsa coitum habeat cum alio tam ipsa, quam ille alter coitum habens cum ipsa debent necessario circumstantiam sponsalium in confessione aperire: quia ob fornicationem sponsæ grauis iniuria infertur sponso: ergo ob iniuriæ grauitatem contra iustitiam, dicta circumstantia est necessario ab ipsis in confessione aperienda.

381 Sed hanc limitationem huius sententiæ optimè impugnat Basilius Pontius de Leone, Castropalaus locis superius relatis, & Gaspar Hurtadus de Sacramẽtis tom. 3. tract. de matrim. disp. 2. difficult. 2. Primo: quia fornicatio tam ex parte sponsi, quam sponsæ præstat parti innocenti sufficientem occasionem, vt delinquentem repudiet; & sponsalia dissoluat, cap. quemadmodum de iureiurando; atqui dissolutio sponsalium, & delinquentis repudiatio, quid graue est, & repulso non leuiter nociuum: ergo iniustitia ex qua oritur grauis censeri debet. Secundo, quia ex prædicta fornicatione potest nasci filius sumptibus sponsi alendus quod cædit in sponsæ per iudicium graue. Tertio; quia ex dicta fornicatione datur spõsæ per se magna occasio grauis tristitiæ videns aliam fœminam pluris à sponso diligi timereque iustè potest, etiam post contractum matrimonium id ipsum faciendũ esse: ergo semper iniuria facta sponsæ per sponsi fornicationem grauis est, & consequenter necessario in confessione explicãda, probo consequentiam; quia licet ex sponsi fornicatione infamia sponsæ irrogetur, hoc tamẽ non impedit iuris læsionem ita

quo

quo iniustitia consistit, aliàs iniustitia non esset adulterium ex parte viri commissum cum raro ex illo infamia vxori proueniat, quod est plane falsum.

382 Nec valet solutio, quam contra hanc vltimam consequentiã in fauore patris Thomę Sanch. contra Basiliũ Pontium de Leon adhibet Pater Vincentius Tancredi, nempe adulterium viri etiam esse fatendum in confessione, quia est vsurpatio rei alienę inuito domino, & pręterea directè opponitur bono fidei Sacramenti matrimonij, per quod cõiuges obligantur ad negandum corpus quilibet alteri, vnde etiã si vxor assentiretur viri adulterio; non tamen cessaret talis circumstantia, quæ omnia non inueniuntur in sponsis, vnde si consentiente sponso, sponsa fornicata esset, non esset nisi peccatum incontinentiæ, cum iam cessasset iniuria illata spõso: ex relatis verbis Sãchez ex n. 5. quæ hęc sunt (ad tertium fateor eam circumstantiam in fęmina esse fatẽdam, & æquale ius habere vtrũque in alterius corpus, & quia non est æqualis iniuria, ideo ea circumstantia ex parte fœminæ constituit culpam mortalem nõ autem ex parte viri; neq; est similis post contractum matrimoniũ tũc enim vtriusq; adulterium est necessario fatendũ, quia cum sit vsurpatio rei alienæ inuito domino est grauis iniuria, item directè opponitur bono fidei, & cętera) quibus verbis relatis cõcludit; quæ omnia si Pontius in fine huius disput. apud Sanchez legisset, eius doctrinam ridiculã minimè appellasset; sed potius ridiculum existimaret argumentum iamdiu solutum afferre, nec solutiones tangere. hæc Tancredus.

383 Sed hæc solutio minime valet, nam ideo adulterium viri post contrractum matrimonium debet à viro, seu marito in confessione explicari, quamuis homines iudicent maiorem esse iniuriam qua vir afficitur ob vxoris fornicationem, quia est vsurpatio rei alienæ inuito domino; atqui etiam fornicatio sponsi de futuro est in suo genere vsurpatio rei alienæ inuito domino, & iniuria illata sponsæ ob spõsi fornicationem non leuis, sed grauis est, licet in hominum existimatione grauior sit iniuria qua spõsus afficitur ob sponsæ fornicationem: ergo quantum est ex hoc capite sicut vir tenetur explicare circumstantiam adulterij post contractum matrimonium, ita similiter sponsus de futuro coitũ habens cum alia à sua sponsa tenetur explicare circumstantiam iniustitiæ factæ sponsæ ob fornicationem cũ alia; minor probata manet ex dictis supra num. 380. quoad secundam partem, quoad primam vero partem etiam probatur, quia sponsi per sponsalia sibi inuicem fidem tradunt de corpore nemini alteri tradẽdo, nisi sibimet; atqui cum alteri extra matrimonium copulantur, alteri corpus tradunt cuius vsus sponso erat reseruatus: ergo violant fidem datam: ergo fornicatio sponsi cum alia à sua spõsa stantibus sponsalibus cum ipsa celebratis, est vsurpatio rei alienę inuito domino; & consequẽter violat iustitiam, quę violari potest ex eo quod spõsa per spõsalia acquirat ius, vt ipsemet, & non alteri corpus sponsi tradatur, tametsi de facto traditio non fit, nec infirmat vim huius rationis id quod additur à Patre Vincentio Tancredi, nempe, quod etiam si vxor assentiretur

adulterio viri, adhuc remanet obligatio ex parte viri explicandi dictam adulterij circumstantiã, quę non euenit in sponsis, quare si sponsa consentiẽte sponso fornicata esset non esset nisi peccatum incontinentię, cum iam cessasset iniuria illata sponso, hoc autem nõ eneruat vim dictę rationis; quia licet verum sit quod etiam si vxor adulterio viri consentiat, nihilominus vir tenetur circumstantiam adulterij in cõfessione explicare, hoc prouenit ex eo quod fit contra ius matrimonij, & coniugis, vt coniux est, cui nõ potest efficaciter cedere, quia non competit ipsi in ordine ad priuatum bonum, sed ratione status, qui est communis. Vnde etiam si propriè loquendo, non fiat ipsi iniuria, quia volenti, & consentienti, non fit iniuria, præsertim in ordine ad restitutionem, tamen fit iniuria statui matrimonij, sicut Clericus consentiens in sui percussionem, nõ liberat percutiẽtem à sacrilegio, quia facit iniuriam ordini clericali; itaque remanet in tali actu fornicationis viri cum alia à propria vxore, etiam ipsa consentiẽte, dupplex malitia, vna contra castitatem in genere luxuriæ, altera contra iustitiam status matrimonij, & ipsum coniugem, vt coniux est, habetque malitiam adulterij, in sponsis autem hæc omnia non inueniuntur: nam ideo sponsus coitum habens cũ alia à sua sponsa committit peccatum specie distinctum à peccato stupri, vel fornicationis propter iniustitiam sponsę illatam cõtra fidem sponsalium, quæ iniustitia grauis est, vt supra probauimus num. 380. quando autem ipsa sponsa consentit fornicationi sponsi, tunc cedit iuri suo, & cessat iniuria, quia volenti, & consentienti non fit iniuria; & ideo fornicatio sponsi, sponsa cõsentiente est tantum incontinẽtiæ cõtra virtutem castitatis, ipsa autem non consentiente, est nõ solum contra castitatem, sed etiã contra virtutem iustitiæ, & ideo circumstantia necessario in confessione explicanda.

384 Dicendum igitur est, sponsi coitum habentes cum alijs peccare mortaliter non solum contra temperantiam, sed etiam cõtra iustitiam frangendo fidem promissam in sponsalibus, esseque circumstantiam necessario in confessione explicandam ex parte vtriusque sponsi. ita desẽdunt Sarmiento lib. 1. select. cap. 5. num. 3. Ludouicus Lopez part. 1. instruct. cap. 29. §. ad hæc, & part. 2. cap. 36. de sponsalibus §. aduertendum est 3. prope finem Petrus de Ledesma de matrimonio quæst. 43. art. 1. dub. vlt. Aegidius de Coninch disp. 22. dub. 1. num. 6. Layman lib. 5. tract. 10. cap. 1. num. 6. Molina tom. 3. disp. 73. num. 8. Guttierrez de matrim. cap. 1. circa finem. Castropalaus part. 5. de sponsalibus disp. 1. punt. 7. num. 5. & 6. Gaspar Hurtadus de Sacramentis tom. 3. tract. de matrim. disp. 1. difficult. 2. num. 4. & 5. quæ assertio quoad vtrãque eius partẽ satis probata manet superius dictis, & deinde quoad primam partem probatur ratione adducta à Gaspare Hurtado vbi supra nu. 5. quia sponsi per spõsalia, vt regulariter fiũt, sibi mutuo reddunt ius iustitię ad corpora, qualia sunt quando sponsalia fiunt, quamuis non dominium, seu ius in illis; ergo violatio corporis promissi sponsi, aut sponsæ est iniusta, seu contra iustitiam, vtpotè contra ius quod quilibet sponsus habet in corpus alterius;

Digitized by Google

ne; ac proinde dicta fornicatio, præter malitiam luxuriæ cõtra castitatem habet etiam malitiã specie distinctam iniustitiæ contra iustitiæ virtutem. quoad secundam vero partem præter superius dicta etiã probatur, quia ex vna parte fornicatio sponsi, sicut & sponsę, ratione sui absque alio damno, siue infamiæ, siue alterius mali, est iniustitia, vtpotè contra ius sponsæ in corpus sponsi, sicut fornicatio mariti est contra dominium vxoris, & econtra, ex altera vero parte materia est grauis, vt supra probauimus; ergo fornicatio sponsi, sicut, & sponsę cum alijs personis addit nouam malitiam grauem, seu mortalem iniustitię: ergo circumstãtia sponsalium est necessario explicanda in confessione à sponso, sicut à sponsa; & ab illis alijs qui cum illis fornicantur.

385 Ad fundamentum primę sententię respondetur cõcessa maiori, & minori de adulterio rigorosè sumpto negando consequẽtiam: nam licet fornicatio sponsi, aut sponsę de futuro cum alijs nõ sit propriè adulterium, vt bene probat argumentum, reducitur tamen ad speciem adulterij ob violationem corporis promissi, aut sponsæ propter iniustitiam grauem, quæ reperitur in violatione iuris promissi per spõsalia, vt supra num. præcedenti diximus, ratione cuius fornicatio sponsi, aut sponsæ præter malitiã luxuriæ contra castitatem; etiam habet malitiam specie distinctam iniustitiæ contra iustitiam, & ideo addit circumstãtiam necessario in cõfessione explicandam ex parte vtriusque sponsi, vt supra probatum est, fundamenta autem secundæ sententiæ soluta manẽt ex eorum impugnatione.

RESOLVTIO XXIII.

Vtrum simplex Sacerdos tam regularis, quam sæcularis, ab Episcopo non approbatus licitè, & validè possit absoluere à peccatis venialibus, & à mortalibus iam ante ritè confessis.

386 PRima sententia affirmat simplicem Sacerdotem ab Episcopo non approbatum ad excipiendas confessiones non posse, nec licitè, nec validè aliquem absoluere à venialibus, nec à mortalibus iam ante ritè confessis ita Faber in 4. dist. 17. quæst. vnica disput. 23. cap. 3. num. 71. Medina Cod. de pœnitent. quæst. Nauarr. in cap. placuit numer. 22. & in manuali cap. 4. Ludouicus à Cruce in bul. Cruciatæ disp. 1. cap. 2. dub. 5. num. 16. & nouissimè Magister Bordonus tom. 1. consil. regul. resol. 36. quæst. 20. nu. 57. probatur primo hæc sentẽtia à Bordono; quia vt determinat Concilium Trident. sessione 23. cap. 15. nullus Sacerdos, etiam si sit regularis potest audire confessiones personarum sæcularium nisi approbatus sit ab Episcopo, ibi quãuis presbyteri in sua ordinatione à peccatis absoluendi potestatem accipiant: decernit tamen Sancta Synodus, nullum etiam regularem, posse confessiones sæcularium, etiam Sacerdotum, audire, neque ad id idoneũ reputari, nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur obtineat, atqui tam est confessio facta de venialibus, quam de mortalibus; ergo de vtrisque est ibi sermo: ergo cum Sa-

Sacerdos simplex non approbatus ab Episcopo careat iurisdictione absoluendi etiam à venialibus absolutio ab eo impensa erit illicita, & inualida non solum pro mortalibus, sed etiam pro venialibus; aut mortalibus in alia confessione ritè cōfessis; probatur hæc vltima consequentia ex eodem Concilio Trident. sessione 14. cap. 7. vbi decernit absolutiones datas à Sacerdote nullam habente iurisdictionem nullas, & irritas esse per hæc verba; quoniam igitur natura, & ratio iudicij illud exposcit, vt sententia in subditos dumtaxat feratur; persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse synodus hæc confirmat; nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut delegatam nō habet iurisdictionem; atqui Sacerdos tam regularis, quam sæcularis nō approbatus ab ordinario, non habet, nec iurisdictionem ordinariam, nec delegatam ad absoluendum à venialibus, aut à mortalibus ritè confessis: ergo si ab illis absoluat absolutio erit irrita, & nulla minor quoad primam partem probatur primo quia si Sacerdos simplex haberet iurisdictionem ordinariam in peccata venialia, & in mortalia ritè ante confessa illam acciperet à Christo Domino in sui ordinatione virtute illorum verborū Ioannis cap. 20. quorum remiseritis peccata remittuntur eis; atqui hoc est falsum cum per illa verba concedatur Sacerdotibus in sua ordinatione potestas, & iurisdictio absoluendi à mortalibus, & venialibus; cum ergo dictis verbis non cōcedatur completa iurisdictio in mortalia non confessa, nec cōceditur in mortalia confessa ante in alia confessione, nec in venialia, sed iurisdictio incompleta, & inchoata, quæ perficitur ab Ecclesia applicatione subditorum habentium conscientiam similium peccatorum, quæ fit per approbationem ab Episcopo factam.

387 Secundo eamdem primam minoris partem probat Diana par. 8. tract. 11. resol. 54. §. sed hanc sententiam, quia Sacramentum pœnitentiæ, siue versetur circa mortalia, siue circa venialia, semper exercetur per modum iudicij, atqui ideo in ministro ad valorem absolutionis requiritur iurisdictio ordinaria, vel delegata, vt dixit expresse Trident. sess. illa 14. cap. 7. sed in Sacerdote simplici non est iurisdictio ordinaria, cum ipse non sit pastor, nec Prælatus, alioquin omnes essent sibi inuicem pastores, & subditi; quod perturbaret omnino ordinem debitum in Ecclesia: ergo solum habent iurisdictionem delegatam ab eo, qui habet ordinariam, nempe à Summo Pontifice, qui eā potest pro libito validè auferre, & aliquādo licitè, & prudenter aufert ab excommunicato vitando: non tamen reseruantur communiter peccata venialia; quia cum non sit obligatio illa confitendi, frustra, aut cum paruo fructu reseruarentur, & aliunde non est materia digna reseruatione, quæ solum adhiberi solet ad grauiora crimina coercenda.

388 Quod confirmat idem Diana: quia nemo habet iurisdictionem ordinariam in hoc Sacramento, qui aliunde non habeat aliquam superioritatem, & gubernationem, etiam extra Sacramentum: ideo enim Pōtifex, Episcopi, Parochi, & Prælati habent iurisdictionem ordinariam, quia incū-

bit

Digitized by Google

bit illis ex officio gubernare, & pascere illos subditos, sed Sacerdos simplex nullã prorsus habet superioritatem, aut gubernationem circa alios Sacerdotes, & multo minus circa Episcopos, & Cardinales; non est ergo eorum pastor ex officio inordine ad peccata venialia; sed solum ex delegatione supremi Pastoris, & Põtificis, a quo accipit illam iurisdictionem delegatam. quæ omnia eruditus Diana transcripsit fideliter de verbo ad verbum ex Eminentissimo Cardinali Lugo tom. de pœnitent. disp. 18. sect. 3. num. 44.

389 Quoad secundam partem (nẽpe quod Sacerdos simplex dictã iurisdictionem absoluendi à venialibus nõ habeat ab Ecclesia, aut à Summo Pontifice) probatur. primo quia de hac consuetudine nõ reperitur textus, authoritas, Conciliorum, aut Papæ; qui de illa efficetur; neque quis illam dedit: ergo ex his inferendum est, nullum Sacerdotem habere dictam potestatem ab Ecclesia, aut à Summo Pontifice. Secundo; quia si Sacerdos simplex haberet iurisdictionem ab Ecclesia aut à Summo Pontifice absoluẽdi à peccatis venialibus posset Summus Pontifex reseruare venialia quoad absolutione hoc est quod non teneat absolutio, facta ab alio quam à reseruante; quãuis non quantum ad hoc quod teneatur quis illa confiteri cum ex Christi institutione sit materia libera; atqui hoc est falsum; ergo, & quod simplex Sacerdos iurisdictionem habeat Ecclesia absoluẽdi à peccatis venialibus, probatur minor, quia peccatum veniale ex Christi institutione est materia libera; ergo ex Christi Domini institutione potest quis illud subijcere cui voluerit, & consequenter nulla humana potestas poterit illud reseruare, tum quia quod Christus concessit, nullus valet auferre. tum etiam, quia vel reseruatio ista obligaret ad mortale, & hoc non, quia nimis durum, & contra suaue Christi iugum, vel solum ad veniale; & sic posset Confessor ab illa absoluere etiam si non sit superior.

390 Secundo probatur hæc sentẽtia, scilicet, quod simplex Sacerdos nullam iurisdictionem habeat absoluendi à peccatis mortalibus in alijs confessionibus ritè confessis, quia potestas, & iurisdictio concessa ad adsoluendũ à peccatis, si iam sunt validè cõfessa, opponitur significationi formæ, quæ est, ego te absoluo à peccatis tuis, id est quantum est ex me remitto hoc debitum, deleo hoc peccatum: ergo repugnat, quod data sit solum potestas remittendi peccatum, si iam est dimissum, & aliàs non; cum propria significatio formæ sit remissio, etiam si remissum nõ sit.

391 Secunda, & vera sententia affirmat Sacerdotes simplices ab Episcopo non approbatos, tam seculares, quam regulares validè, & licitè absoluere posse à peccatis venialibus, & mortalibus antea ritè confessis, ita Vasquez tom. 4. in 3. part. quæst. 93. ar. 1. dub. 6. Suarez tomo 4. in 3. part. disp. 26. sect. 5. numer. 2. Granados in 3. part. tract. 10. disp. 4. sect. 1. num. 2. Aegidius de Coninch de sacramentis tom. 2. disp. 8. dub. 2. Filliucius tom. 1. tract. 7. num. 223. Machado tom. 1. lib. 1. part. 1. tract. 1. documento 3. num. 4. Ludouicus Gespensis in curs. theolog. tom. 2. tract. 24. disp. 3. sect. 3. num. 27. Diana part. 8. tract. 1. resol. 55.

55. Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnitent. disp. 18. sect. 9. num. 44. Mendo in Bullam Cruciatæ disp. 22. cap. 1. num. 2. Magister Candidus to. 2. disquisit. 24. art. 55. dub. 3. Castropalao part. 4. tract. 23. disp. vnica pũt. 13. num. 5. Thomas Hurt. tom. 2. resol. moral. tract. 12. cap. 1. dub. 6. Leander à Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. disp. 11. quæst. 9. Franciscus Fęlix in tentatiua complutensi tract. 3. de conscientia cap. 3. difficult. 10. num. 12. & tract. de pœnitentia cap. 6. difficult. 5. D. Carolus Malletus in aureo theolog. moralis tom. 1. malleatione 16. bractea 1. §. sciendum 2. in fine D. Marcus Vidal in arca vitali tract. de iurisdictione inquisit. 6. num. 11. conclusione 1. Rodericus de Arriaga tom. 8. disp. 39. sect. 3. & alij. Fundamentum huius sententiæ diuersum est pro diuersitate modi opinandi Doctorum: nam alij dicunt ad absoluendum à venialibus, & mortalibus iam antea ritè confessis Sacerdotes nulla indigere iurisdictione, sed ad hoc sufficere potestatem ordinis, ita Caietanus tom. 1. opuscul. tract. 7. Sotus in 4. dist. 18. quæst. 4. art. 2. ad 3. Coriolanus de casibus reseruatis part. 1. sect. 3. num. 8. Molfesius tract. 7. cap. 15. num. 66. & sequentibus, sed iste modus dicendi est falsus, & vt talis cõmuniter impugnatur à Doctoribus: tum quia est contra dispositionem Concilij Tridentini loco superius citato; tum etiam quia absolutio à peccatis est actus iudicialis: ergo in Iudice necessario requiritur potestas iurisdictionis, alij vero dicũt omnes Sacerdotes habere à Christo Domino immediate iurisdictionem absoluẽdi à peccatis venialibus, & mortalibus antea ritè confessis; quam iurisdictionem accipiunt immediatè à Christo Domino in ipsa ordinatione, ita Vasquez dicta quæst. 93. art. 1. dub. 6. num. 5. & alij postea citandi. alij denique affirmant dictam iurisdictionem absoluendi à venialibus cõferi Sacerdotibus ab Ecclesia, ita Eminẽtissimus Cardinalis Lugo, & alij infra citandi, sed quidquid sit de hoc probatur nostra sentẽtia, quia ad absoluendum à peccatis requiritur in ministro potestas ordinis, et iurisdictionis; atqui simplex Sacerdos siue Regularis, siue sæcularis præter potestatem ordinis habet potestatẽ iurisdictionis in peccata venialia, & in mortalia antea ritè confessa, siue illam habeat immediatè à Christo Domino in sua ordinatione receptam, siue illam habeat ex Ecclesiæ authoritate (de quo postea redibit sermo) ergo simplex Sacerdos, siue Regularis; siue sęcularis absque Episcopi approbatione potest licitè, & validè à peccatis venialibus absoluere, & à mortalibus ritè cõfessis.

392 Ad primum fundamẽtum primæ sententiæ respondetur negãdo maiorem, nam verba Concilij intelliguntur, quod nullus Sacerdos etiam Regularis possit absque Episcopi approbatione aliquem sęcularem etiam Sacerdotem à peccatis mortalibus nõ cõfessis absoluere, de venialibus vero non loquitur Conciliũ, imo ex consuetudine à fidelibus, & ab Ecclesia recepta videtur supponi à Concilio peccata venialia posse absolui à quocumque simplici Sacerdote ab Episcopo nõ approbato, quare concessa minori neganda est vtraque consequentia, & ad probationem vltimæ consequẽtiæ concessa maiori

iori neganda est minor, quo ad secundam partē: nam licet probabilis sit sententia Vasquez, Cani, Riccardi, Ledesmæ, Capreoli, Paludani, Thomæ Hurtado, D. Marci Vidal, & aliorum locis superius citatis asserentium Sacerdotes simplices tam regulares, quam sæculares, accipere immediate à Christo Domino in sua ordinatione iurisdictionem ordinariam absoluendi à venialibus peccatis, & à mortalibus in alijs confessionibus ritè confessis: nihilominus probabiliorem sententiam affirmantem dictam iurisdictionem concessam esse ab Ecclesia Sacerdotibus simplicibus independenter ab Episcopi approbatione defendunt Cardinalis Lugo, Suarez Coninch. Castropalaus, Candidus, D. Carolus Mallettus, Leander, & Diana locis supra citatis, & nouissime Gaspar Hurtadus de Sacramentis disp. 10. difficult. 10. quod colligitur ex cap. omnis vtriusq; sexus de pœnitent. & remissionibus dicente: omnis vtriusque sexus fidelis, postquam ad annū discretionis peruenerit omnia sua solus peccata, saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti, & iniuncta sibi pœnitentia proprijs viribus studeat adimplere, ex quibus verbis tacitè indicatur confessionē ex deuotione, quæ fit non ex materia necessaria, sed libera, & volūtaria cuilibet Sacerdoti fieri posse, neq; ex hac doctrina sequitur absurdum, quod assignat Bordonus vbi supra n. 57. quod si dicas, nempe posse peccatorē extra tēpus obligationis à mortalibus absolui voluntariè à quouis simplici Sacerdote non approbato, si ibi sermo est de confessione præcisè de mortalibus, quoad præceptum diuinum, aut humanum, est igitur ibi sermo de confessione quorumlibet peccatorum etiam venialium, hoc inquam absurdum non sequitur, nam in dicto capite non solum est sermo de annuali cōfessione, sed etiam de quacumque alia facieda à fidelibus de peccatis mortalibus, vt benè aduertit Glossa, & colligitur ex illis verbis, saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti: ergo ibi non est sermo de cōfessione quorumlibet peccatorum etiam venialium, sed solum de peccatorum mortalium confessione facienda proprio Sacerdoti, vel alteri idoneo Sacerdoti de proprij Sacerdotis licentia, & facultate. Ad primam minoris probationē pro secunda eius parte respōdetur, quod licet nullus sit textus, aut authoritas expressa de hac consuetudine communiter in Ecclesia à fidelibus recepta, est 394
tamen textus ex quo potest, vt cōstat ex cap. relato omnis vtriusq; sexus, & ex cap. ea noscitur de sent. excōmunicationis.

393 Ad secundam probationem authoris, qui affirmat simplicē Sacerdotem, siue Regularem, siue secularem, habere à Christo Domino immediatè iurisdictionem absoluendi à peccatis venialibus, & à mortalibus antea ritè confessis, consequenter ad suam doctrinam dicere non posse summum Ecclesiæ Pontificem peccata venialia reseruare, etiam ipso adhibito si absolutionē propter rationes allegatas dd. dictæ probationis; nisi in vno duntaxat casu, si Summus Pontifex prohiberet omnes Sacerdotes validè absoluere aliquas personas, quod sine dubio facere potest: Sic enim sacra Congregatio Tridentini Concilij relata ab Angelo Maria Cherubino tom. 4. Bullarij editio 10. vt testatur Thomas Hurtado tra-

ctat. 12. cap. 1. part. 2. nu. 2078. declarauit, quod Confessores etiā Regulares nō approbati specialiter ad hoc munus si audiant monialium confessiones, istæ sint nullæ, & irritæ, quam declarationem approbarunt Gregorius 15. & Vrbanus 8. in quo igitur casu dicunt præfati Doctores quod vbi ista declaratio est in viridi obseruantia, etiam si monialis solum confiteatur venialia peccata, absolutio facta à simplici Sacerdote erit nulla in foro externo; in foro autem consciētiæ erit valida, quia hæc iurisdictio absoluendi à venialibus, est à Christo Domino immediatè. Sacerdos autem absoluens à venialibus stante dicta prohibitione peccabit venialiter, quamuis absolutio valida sit in foro conscientiæ.

394 Sed probabilius respondeo cū Eminentissimo Cardinali Lugo de pœnitentia disp. 18. sect. 3. n. 44. Suarioq. tom. in 3. part. disp. 29. sect. 3. Filliucio tract. 7. cap. 10. quæst. 2. Aegidio de Coninch de Sacrament. disp. 8. dub. 11. & Gaspare Hurtado dis. 11. de pœnitent. difficult. 4. & alijs quos refert Diana, & sequitur part. 8. tract. 1. resol. 55. posse Summum Pontificem validè reseruare peccata venialia (& idem dico de mortalibus iam legitimè confessis) quia vt supra diximus Sacerdotes ab Ecclesia accipiūt iurisdictionem completā absoluendi à venialibus: ergo Ecclesia potest eam validè auferre, & limitare, quamuis non quicumque, sed tantùm Summus Pontifex, quia ipse est, qui iurisdictionem completam in illa concedit omnibus Sacerdotibus, nulli subordinatam, saltem quantùm ad valorem actuum illius: neque probationes, quæ in contrarium adducuntur in contrario argumento contrarium conuincunt. non prima; quia licet peccata venialia ex Christi Domini institutione sint materia libera; quia nullus tenetur ex fidelibus illa necessario, confiteri vt disposuit Concilium Tridentinum sessione 14. cap. 5. per hæc verba. ex his colligitur oportere à pœnitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent in confessione recēseri, etiam si occultissima illa sint, & tantum aduersus duo vltima Decalogi præcepta commissa, & cætera; & paulo post prosequitur. Nam venialia, quibus à gratia Dei non excludimur in quibus frequenter labimur, quamquam rectè, & vtiliter citraque omnem presumptionem in confessione dicantur, taceri tamen citra culpam multis quæ alijs remedijs expiari possunt. tamē ex hoc nō sequitur, quod quis possit peccata venialia pro suo libito subiacere cui voluerit: nam cum Sacramentum pœnitentiæ, siue administretur in materia necessaria, siue in materia voluntaria, & libera semper fiat per modū iudicij necessario requiritur in ministro præter potestatem ordinis potestas iurisdictionis, aliàs absolutio erit nullius roboris, & momenti, vt disponit idē Concilium dicta sess. 14. cap. 7. cum autem simplex Sacerdos nō habeat iurisdictionem completam in peccata venialia immediatè à Christo Domino, vt supra probatū est, sed illā habeat ab Ecclesia hinc est quod si Sūmus Pōtifex simplicibus Sacerdotibus prohibeat absoluere à venialibus si aliter fecerint peccabunt mortaliter, & absolutio ab illis impensa erit nulla. Secunda proba-

batio supponit, falsum, nempe simplicem Sacerdotem habere iurisdictionẽ immediatè à Christo Domino in peccata venialia. ad tertiam probationem dico hãc prohibitionem si esset obligare ad mortale ratione sacrilegij; quod committeret Sacerdos administrando pœnitentiæ Sacramentum absque vlla iurisdictione, neque ordinaria, neque delegata, neque hoc est nimis durum, & contra iugum Christi suaue, cum materia grauis sit sacrilegè administrare pœnitentię Sacramentum, quantumuis materia remota quæ à pœnitente affertur leuis sit vt sunt peccata venialia. Quare non est audiendus Ludouicus à Cruce in bullã Cruciatę disp. 1. cap. 1. dub. 5. n. 16. vbi postquam impugnat sententiam asserentium Sacerdotẽ simplicem tam regularem, quam sæcularem habere ab Ecclesia iurisdictionem absoluendi à venialibus, quam iurisdictionem docuerat num. 15. non habere Sacerdotem simplicem immediatè à Christo Domino in sua ordinatione, fatetur dicto num. 16. quod si Sacerdos simplex regularis, aut sęcularis absque Episcopi approbatione aliquem absolueret à venialibus nihil faceret, & peccaret saltem venialiter, quippe committeret sacrilegiũ in re leui. Sed hoc gratis, & absque fundamento, atque inconsequenter dicitur, quod sic ostendo ex doctrina ipsius Ludouici à Cruce; Sacerdos simplex, siue Regularis, siue sæcularis, qui absque Episcopi approbatione aliquem absoluit à peccatis tantum venialibus sacrilegium cõmittit, cum pœnitentiæ Sacramentum administret carens iurisdictione tam ordinaria, quam delegata: ergo iste talis mortaliter peccat. antecedens est ipsius Ludouici à Cruce num. 15. & 16. citato. consequentiam vero probo; ille qui falso iurat in materia quamtumuis leui, imo, & leuissima, peccat mortaliter, vt communiter docent Doctores: ergo ille qui sacrilegium committit in materia quãtumuis leui, etiam peccabit mortaliter. patet consequentia ex paritate rationis, nam ideo ille qui adducit Deum in testem alicuius mẽdacij leuis peccat mortaliter, quia licet materia mendacij leuis sit, iniuria irrogata Deo grauis est; atqui Sacerdos qui caret iurisdictione administrandi Sacramentum pœnitentiæ si illud administret absoluendo aliquem à solis venialibus, licet materia confessionis leuis sit, iniuria irrogata pœnitentiæ Sacramento grauis est; ergo peccat mortaliter.

395 Ad secundum argumentum latè respondet Eminentissimus Cardinalis Lugo loco superius citato, & eum satisfacere tenentur Authores oppositæ sentẽtię: nam licet negent simplicem Sacerdotem ab Episcopo non approbatum posse aliquem absoluere à peccatis mortalibus iam ritè confessis, nihilominus concedunt Sacramentum pœnitentiæ posse iterari cum Confessario ab Episcopo approbato, quæ doctrina ab illis recepta sit ad hominem argumẽto, ponamus aliquem facere confessionem generalem cum Confessore approbato ab ordinario, in qua solum se accusat de peccatis mortalibus iam ritè confessis in alijs confessionibus; interrogo an hæc confessio, & absolutio sit licita, & valida, vel non? si dicas quod non est valida, nec licita: ergo Sacramentum pœnitentiæ non potest re-

reiterari, quod negas. Si est licita, & valida instat argumentum: quia ista absolutio dictorũ peccatorum iam ritè absolutorum opponitur significationi formæ, quæ est, ego te absoluo à peccatis tuis idest quantum est ex me remitto hoc debitum, deleo hoc peccatum, aut hæc peccata cũ talia peccata sint iam remissa per alias confessiones ritè, & legitimè factas, quare quidquid respondeant contrarij in hoc casu, idem ego respondeam in casu nostro, supposita iurisdictione concessa ab Ecclesia simplici Sacerdoti, absoluendi à mortalibus iam ritè confessis, itaque faciliter respondeo ad argumentum cum Eminentissimo Cardinali Lugo vbi supra num. 48. & 49. & cum Patre Thoma Hurtado loco superius citato num. 2080. quod dum simplex Sacerdos absoluit à peccatis iam antea in alijs cõfessionibus remissis, sẽsus formæ est: Ego te absoluo à peccatis, quantum in me est, idest iuxta iurisdictionem meam, quæ solum se extendit ad peccata iam confessa.

RESOLVTIO XXIV.

Vtrum Sacerdos Regularis non approbatus ab Episcopo ad excipiẽdas Confessiones, possit validè, & licitè absoluere à venialibus, nec non à mortalibus ritè confessis absque licentia suorum superiorum.

396 HAec difficultas supponit Sacerdotem simplicẽ regularem habere iurisdictionem cõpletam absoluendi à venialibus, nec non & à mortalibus iam ritè confessis, siue illam habeat immediatè à Christo Domino illi collata in sua ordinatione, siue illam habeat delegatam ab Ecclesia, & difficultas est an præter hanc siue ordinariam, siue delegatam iurisdictionem absoluendi à venialibus simplici Sacerdoti concessam, si sacerdos sit regularis indigeat ad licitè, & validè absoluendum à venialibus licentia suorum superiorum, authores, qui affirmant Sacerdotẽ simplicem, siue regularem, siue sæcularem habere iurisdictionẽ ordinariam completam in peccata venialia, & in mortalia iam ritè confessa immediatè datam à Christo Domino in sua ordinatione, quos citauimus resolutione præcedenti, consequenter dicunt Sacerdotem simplicem regularem non indigere licentia suorum superiorum ad licitè, & validè absoluẽdum à venialibus, nec non & mortalibus ritè iam confessis, nec posse superiores regulares suo subdito Sacerdoti dictam iurisdictionem auferre, imo nec Summus Põtifex saltem quo ad absolutionem peccatorum venialium in specie, quia iurisdictio collata immediatè à Christo domino, qualis est hæc, quã habent omnes Sacerdotes in peccata venialia, & in mortalia iam ritè confessa, à nulla humana creatura potest auferri.

397 Quare tota difficultas est in sententia affirmante Sacerdotes simplices habere ab Ecclesia hãc absoluendi à venialibus iurisdictionem, vtrum præter prædictã iurisdictionem, quam accipiunt ab Ecclesia indigeant suorum superiorum licentia ad licitè, & validè absoluẽdum à venialibus, & mortalibus iam ritè confessis, Miranda in manuale prælatorũ part. 2. quæst. 45. affirmat non posse Sacerdotem simplicem regularem validè, nec licitè absoluere à venialibus, neque à mortali-

talibus iam ritè confessis, absque suorum licentia superiorum, cuius fundamentum esse potest; quia quotiescunque Sũmus Põtifex aliquam concedit facultatem, aut iurisdictionem regularibus illam concedit dependenter a suorum Prælatorum licentia, & facultate; atqui iurisdictio absoluendi à venialibus, & à mortalibus ritè confessis conceditur Sacerdotibus regularibus ab Ecclesia, & ipsius Pontifice Summo: ergo Sacerdotes simplices regulares non possunt, nec validè, nec licitè aliquem absoluere à venialibus, neque à mortalibus ritè confessis sine licentia suorum superiorum.

398 Dicendum tamen est posse simplicem Sacerdotem regularẽ validè, & licitè quemlibet à solis peccatis venialibus absoluere, & à mortalibus iam ritè confessis absque licentia, et approbatione suorum superiorum, nisi oppositum præcipiatur Religioso sub formali præcepto à suo superiori legitima de causa ne adhuc illorum peccatorum excipiat confessiones: quia tunc licet validè absolueret non tamen licitè, ita Nauarrus cap. 4. num. 6. Vasquez tom. 4. in 3. part. quæst. 93. art. 1. dub. 6. num. 5. Granadus in 3. part. controuer. 7. tract. 10. disp. 2. num. 6. Molfesius tract. 7. cap. 15. nu. 21. Pater Andreas Mendo in bullam Cruciatę disp. 22. cap. 1. num. 3. Leander à Sãctissimo Sacramento part. 1. tr. 5. disp. 11. quæst. 15. et probatur; quia Sacerdos simplex regularis habet iurisdictionem delegatam à Summo Pontifice absoluendi quemcumque à peccatis venialibus, et à mortalibus iam ritè confessis, atqui collatio huius iurisdictionis nullo pacto dependet à volũtate Superioris Sacerdoti regularis cum voluntas superioris maximè summi Pontificis non dependeat à voluntate inferioris: ergo Sacerdos simplex Regularis potest validè, & licitè absoluere à venialibus, & à mortalibus iam ritè confessis absque licentia, et approbatione sui superioris. quoad secundam vero partem nempe quod si prohibitum est Sacerdoti regulari sub formali præcepto ne adhuc talium peccatorum excipiat cõfessiones nihilominus si illas excipiat erunt validæ probatur. quia prelatus inferior nõ potest suspendere, & multo minus annullare iurisdictionẽ cõcessam à Prælato superiori: ergo cũ simplex Sacerdos Regularis habeat à Summo Pontifice iurisdictionem completam absoluẽdi à peccatis venialibus, & à mortalibus iam ritè confessis nõ poterit superior regularis hanc iurisdictionem illi suspendere, aut annullare ergo confessiones factæ à Sacerdote regulari talium peccatorum erunt validæ, quãuis non licitæ: ex eo quod operatur contra præceptum obedientiæ à suo superiore illi impositum: si autem prohibitio excipiendi tales confessiones sit ex cõstitutione religionis peccauit Sacerdos mortaliter, aut venialiter secundum obligationem quã habuerit seruandi sui ordinis cõstitutiones, quæ si non obligent ad culpam, sed ad pœnam, nec venialiter peccabit.

399 Ad fundamentum oppositæ sententiæ respondetur, quod licet quotiescumque Summus Põtifex concedit aliquod priuilegium Regularibus etiam in ordine ad sacramentalem confessionem Sacerdotes Regulares nõ possint illo vti absque suorum Prælatorum licentia, & approba-

-batione, iurisdictio tamen concessa Sacerdotibus regularibus ab Ecclesia, & ab eius Pontifice Summo absoluendi à venialibus, & mortalibus iam ritè confessis, nullo modo pendet à voluntate, & imperio superiorum regularium; nam imperium superioris non irritat actus propriæ volũtatis eorumdem subditorum, & cum peccata venialia, & mortalia ritè confessa, sint materia, & non necessaria Sacramenti pœnitentiæ, potest Sacerdos simplex regularis ab ea quemlibet absoluere iurisdictione illi concessa ab Ecclesia absque sui Prælati licentia, & approbatione, vt supra probatum est.

RESOLVTIO XXV.

400 *Vtrum Sacerdos simplex possit in articulo mortis absoluere ab omnibus peccatis, & censuris, etiam reseruatis, præsẽte proprio Sacerdote, aut etiã Prælato, vel alio habente iurisdictionem delegatam à Superiori absoluendi à peccatis superiori reseruatis.*

PRima sententia sustinet non posse, nec licitè, nec validè simplicem Sacerdotem in articulo mortis mortis aliquem absoluere præsente proprio Sacerdote, ita Rosella, Syluester, Armilla, Couarruuias, Simancas à Cordoba, Graffius, Gratianus, Sotus, Vgolinus, Barth. Ledesma, Viualdus, Rutilius, relati à Sanchez lib. 2. summæ cap. 13. num. 7. Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 26. sect. 4. num. 4. & tom. 5. disp. 22. sect. 1. num. 62. Vasquez tom. 4. in 3. part. disp. 93. art. 1. dub. 4. num. 18. Azor tom. 1. lib. 8. cap. 19. quæst. 5. Valentia tõ. 4. disput. 7. quæst. 10. punct. 2. Aegidius disp. 8. dub. 2. num. 16. & 17. Bonac. disput. 5. quæst. 7. punct. 1. num. 10. & de censuris disp. 1. quæst. 3. punct. 3. num. 5. Ochagauia tract. 2. de confessione quæst. 35. num. 2. Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnit. disp. 18. sect. 2. §. 2. num. 24. Reginaldus lib. 1. num. 61. Fagundez in præcep. Ecclesiæ præcep. 2. lib. 7. cap. 1. nu. 19. Granados in 3. part. tract. 10. disput. 4. num. 11. Hurtado disput. 10. difficult. 7. Bellarminus tom. 2. de sacramentis disput. 8. dub. 2. num. 17. Zambranus de casibus in articulo mortis dub. 4. num. 3. Turrianus in select. centur. 2. cẽsur. Theolog. dub. 77. Trullench. lib. 1. in decalog. cap. 3. dub. 7. nu. 8. Castruspalao par. 1. tract. 4. de fide disp. 4. punt. 3. §. 5. nu. 9. quos citat, & sequitur Leander à Sanctissimo Sacramẽto par. 1. tract. 5. disp. 11. quæst. 18. Antonius de Escobar, & Mendoza tom. 2. vniuersæ Theologiæ moralis lib. 16. sect. 2. problema 30. num. 298. D. Carolus Mallettus in aureo Theologiæ moralis tõ. 1. malleat. 16. bractea 2. & nouissimè eam acriter defendit eruditus Pater Thomas Hurtado tom. 1. resolut. moralium tract. 5. cap. 6. resol. 59. affirmans hãc opinionem sibi tam certam esse, vt contrariam existimet practicè improbabilem, immeritò tamen vt postea videbimus, Pater Ioannes Martinon tom. 5. disp. 53. sect. 2. num. 16.

401 Probatur primo hæc sententia à dicto Patre Hurtado vbi supra num. 1567. quia concilium Tridentinum sessione 14. cap. 7. dicit verum tamen piè admodum ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, vt nulla sit reseruatio in articulo mortis, atque

Digitized by Google

que adeo omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes à quibuslibet peccatis, & censuris absoluere possunt in quo testimonio duo maximè ponderanda inuenit Pater Hurtado, primum est, ratio, quæ est adæquata huius determinationis, ne scilicet aliquis pereat illi, quæ deficiat salutis remedium, quæ ratio manifestè conuincit intentum, cum optima legis, & legitima interpretatio sumatur ex ratione expressa à legislatore in ipsa lege, vt notant Castro de lege pœnali cap. 7. documento 3. num. 10. Nauarrus de indulgentijs notabili 25. num. 3. hoc enim statuit pia Mater Ecclesia, ne aliquis æternaliter pereat positus in extrema necessitate, at non est extrema necessitas, quando in articulo mortis adest Sacerdos proprius habens iurisdictionem, quare extrema necessitas illius articuli ius tribuit moribundo, vt absoluatur, & iurisdictionem cōcedit omnibus Sacerdotibus, quam non habent si adsint alij Sacerdotes habentes alias iurisdictionem, sicut ius naturale in extrema necessitate corporali omnia facit communia, & existens in illa potest sibi accipere à quocunque sibi necessaria ad subleuandam necessitatem, extra quam nullo modo licet, sic philosophandum in præsentiarum de necessitate spirituali absolutionis in articulo mortis, quæ nō est extrema si adest alius Sacerdos, qui ex potestate ordinaria, vel delegata possit absoluere. Secundum est, quod Concilium dicit hanc consuetudinem semper custoditam in Ecclesia vt in articulo mortis omnes Sacerdotes, & cætera; atqui non fuit semper in Ecclesia Dei custoditū, quod præsente proprio Sacerdote possit quilibet Sacerdos absoluere: ergo Concilium est [illegible]uetudinis Ecclesiæ coniunxit articulum mortis, articulo necessitatis, quod non adsit copia Confessoris ordinarij, aut delegati, probatur minor ex cap. Præsbyter 26. quæst. 6. vbi ex Concilio 3. Cartaginensi dicitur, præsbyter in consulto Episcopo nō reconciliet pœnitentem, nisi absente Episcopo vltima necessitas cogat: ergo si quando vltima necessitas cogit absolutio debet fieri absente Episcopo, illo iam præsente non licet: secundo probatur eadem minor ex extrauaganti inter cunctas §. incendiarios, vbi dicitur, quod si forsan antequam ab eo, qui potestatem habet absolui possunt mortaliū confitēdi volentium verisimiliter timeatur, & beneficium absolutionis impendant; sed subeāt iuramentum, quod liberati se suis Episcopis excommunicatoribus præsentabunt, & cætera, in qua extrauaganti facultas cōceditur Fratribus Ordinis Prædicatorum, & minorum, vt in periculo mortis absoluant eos delinquentes quādo instat mors antequam possint ab eo, qui potestatem habet, absolui: ergo si possint ab illo absolui non possēt à prædictis fratribus.

402 Probatur secūdo ab ipso Hurtado; quia Concilium Tridentinum sic explicuit Cathechismus Pij Quinti, iussu editus, & directus ad omnes pastores Ecclesię, vt ex ipso quid dicēdum sit ouibus suis accipiant, igitur cap. 5. de sacramento pœnit. numer. 76. sic loquitur: quamquam si mortis periculum immineat, ne hac occasione aliquis pereat, vt vnicuique Sacerdoti liceret, non solum omnium peccatorum genere cuiuscumque potestatis sit illa

illa condonare, sed etiam excõmunicationis vinculo soluere, hæc ibi; ergo si adest proprius sacerdos hoc non licet cuicumque sacerdoti, quare sic dedit responsum Gregorius XIII. Patribus Societatis Iesu, vt testantur Molina, & Turrianus vbi supra.

403 Tertio probatur à Castropalao vbi supra; quia iurisdictio concessa à Tridentino in mortis articulo simplici Sacerdoti cessat per præsentiam proprij Sacerdotis, aut alterius approbati Sacerdotis ad excipiendas confessiones; ergo Sacerdos simplex nõ approbatus non potest, nec validè, nec licitè administrare Sacramentum pœnitentiæ in articulo, aut periculo mortis præsente proprio Sacerdote si iste vult Sacramentum pœnitentiæ constituto in tali periculo administrare. quia causa motiua ob quam Concilium dictam iurisdictionem absoluendi in articulo mortis concedit simplici Sacerdoti non approbato, est ne infirmus ratione necessitatis Confessarij absque cõfessione moriatur, quę necessitas cessat per præsentiam proprij Sacerdotis, cum cõstitutus in periculo mortis habeat commoditatem confitendi, si velit sua peccata: ergo per præsentiam proprij Sacerdotis cessat iurisdictio concessa simplici Sacerdoti absoluendi in articulo mortis, et cõsequenter si absoluat absolutio erit inualida, et nulla, vtpotè data à Sacerdote non habente absoluendi iurisdictionem.

404 Quarto probatur hęc sentẽtia à Patre Antonio de Escobar, & Mendoza vbi supra nu. 298. prope medium ex cap. eos qui de sententia excommunicationis in 6. vbi dicitur, eum qui mortis articulo ratione imminentis necessitatis absoluitur à censura reseruata, cessante impedimento debere se præsentare superiori cui reseruata erat per hæc verba; eos qui à sententia Canonis, vel hominis (cum ad illum à quo aliàs de iure fuerant absoluendi nequeant propter imminentis mortis periculum, aut aliud impedimentum legitimum pro absolutionis beneficio habere recursum) ab alio absoluantur; si cessante postea periculo, vel impedimento, se illi à quo his cessantibus absolui debebant, quã cito commodè poterunt, contempserint præsentare, mandatũ ipsius semper illis, pro quibus excommunicati fuerant humiliter recepturi, & satisfacturi, pro vt iustitia suadebit; decernimus (ne sic censuræ illudant ecclesiasticæ) in eamdem recidere ipso iure. ex quo textu tale conficit argumentum, eum qui in mortis articulo ratione imminentis necessitatis absoluitur à censura reseruata, cessante impedimento, debet se pręsentare superiori cui reseruata erat; ergo si adsit superior ille, non posit inferior ab illa censura absoluere: eum, pœnitens non posit absolui, nisi cũ onere comparandi quam primũ posit; atqui potest tũc cõparere, cũ adsit superior; ergo debet corã ipso statim cõparere: nõ ergo voluit Ecclesia dare facilitatem inferiori absoluendi subditum, quando ipse poterat coram superiore comparare, neque hoc fuit semper in Ecclesia vsitatum, sed quod absolueretur à quolibet Sacerdote in defectu superioris propter necessitatem.

405 Secunda sententia affirmat quemcumque simplicem Sacerdotem non approbatum validè posse in mortis articulo etiam

præ-

Digitized by Google

præsente approbato, vel superiore volente audire confessionem, & impendere absolutionem, absoluere penitentem ab omnibus peccatis, & censuris etiam reseruatis; quæ absolutio semper erit licita, & valida. quia tam in articulo, quam etiam in periculo mortis omnis Sacerdos habeat potestatẽ iurisdictionis absoluendi ab omnibus peccatis, & censuris reseruatis ex iure diuino, et ex vi suæ ordinationis. ita Nauarrus in summa cap. 27. num. 72. §. 7. Syla verbo confessio 2. num. 4. Paludanus in 4. dist. 17. quæst. 2. art. 2. conclus. 2. & distinct. 201. quæst. 1. art. 2. Philibertus Marchinus in tract. de bello diuino, seu peste part. 3. ca. 3. num. 10. Armilla verbo absolutio. Canus, Duardus apud Vasquez de pœnitent. quæst. 93. art. 1. dub. 3. Durandus dist. 19. qu. 2. ad 4. Naldus in summa verbo confessio num. 31. quos citat, & sequitur nouissimè D. Marcus Vidal in Arca vitali tract. de pœnitentia inquisit. 7. concl. 2. à n. 13. vsque ad 25.

6 Probatur primo hæc sententia à Don Marco Vidal quia in mortis articulo, quando conscientia est maculata peccato mortali datur præceptum diuinum obligans per se propriè, & directè sub mortali ad cõfitenda peccata lethalia nunquam confessa, vt cum Diuo Thoma in 4. dist. 17. docent Suarez, tom. 4. in 3. par. disp. 35. sect. 3. num. 3. Coninch. disp. 5. dub. 2. nu. 36. Fagundez præcep. 2. lib. 1. cap. 1. num. 6. Henriquez lib. 4. de pœnitent. cap. 4. §. 3. Bonacina de Sacramentis disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punt. 4. ergo in illo articulo à iure diuino conceditur iurisdictio cuilibet Sacerdoti, vt possit absoluere pœnitẽtem ab omnibus suis peccatis, & consequenter iurisdictio in eo articulo est de iure diuino. antecedens constat, tum ex Concilio Tridentino sessione 14. cap. 5. & canone 7. tum etiam, quia hoc pręceptum diuinum est adimplendum semel in hac vita: ergo ad minus in articulo mortis. tum denique quia Sacramentum pœnitentiæ fuit à Christo Domino institutum ad salutem animę, vt mundetur cõscientia à peccatis: ergo tũc præceptum diuinum confessionis obligabit, quando datur maxima necessitas curandi morbos spirituales animę: atqui ista maxima necessitas vrget in mortis articulo: ergo in illo videtur obligare pręceptum diuinum cõfessionis. consequentia vero probatur; quia clemens, & misericors Deus semper nobis præbet omnia illa sufficientia media necessaria ad obseruanda, & implẽda eius præcepta; atqui sufficiẽs, & necessarium medium adimplendum præceptum diuinum confessionis in articulo mortis est iurisdictio communicanda Sacerdotibus, sine qua nemo à peccatis absolui potest; ergo cẽsendum est in eo articulo Deum concedere immediatè omnibus Sacerdotibus hanc potestatem iurisdictionis, ad hoc vt pœninitens æquè benè possit adimplere eius præceptum diuinum cõfessionis: ergo iurisdictio in articulo mortis est de iure diuino.

407 Confirmatur, quia vt Philosophi docent, media continentur virtualiter in fine, & sequuntur eius naturam; cum dicant ordinem ad illum, atqui finis intentus à Deo in articulo mortis, est obligare sub præcepto ad cõfitenda peccata mortalia nũquã confessa: ergo iurisdictionis potestas concessa Sacerdotibus ad ab-

Digitized by Google

absoluendum à peccatis, cum sit medium conducens necessario ad consequendum hunc finem à Deo intentum debet contineri virtualiter in isto fine, & sequi ejus naturam; sed iste finis in mortis articulo est à iure diuino, ergo etiam medium nēpe iurisdictio erit à iure diuino, cum sequatur naturam finis, & ipsi cōformetur: ergo iurisdictionis potestas in articulo mortis absoluendi à peccatis est de iure diuino.

408 Secundo probat hanc sententiam dictus Vidal num. 14. quia Doctores communiter docent, quod Sacerdos nō approbatus, quando deficiente approbato cæpit confessionem audire in articulo, aut periculo mortis potest perficere illam, et absoluere pœnitentem ab omnibus peccatis, et censuris reseruatis, quamuis ante completam confessionē, et ante absolutionem superueniat, vel Sacerdos approbatus vel superior cui reseruata sunt illa peccata absoluenda, & ratio est, vt affirmant Doctores, quia Sacerdos ille veram habebat iurisdictionem, & ius acquisitum, quando alio deficiente cæpit audire confessionem, quæ aduentu Confessoris approbati, aut superioris non expirat; aliàs esset intollerabile onus, & nimium grauaretur constitutus in illo periculo si cęptam confessionem deberet alteri repetere, cum vix pro eo tempore possit vni tantū fateri: ergo id contingit quia Sacerdos nō approbatus habet iurisdictionem de iure diuino in mortis articulo, aut periculo. Probatur consequentia; nam aliàs teneretur Sacerdos ille non approbatus, qui incæpit audire confessionem, deficiente approbato, petere à superiore facultatem absoluendi à reseruatis, quādo adest præsens ante absolutionem, quia licèt per inceptam cōfessionem acquisiuerit ius ad illā perficiendam, nihilominus cum nō incæperit formā absolutionis ante aduentū superioris, videtur asserendum expirare iurisdictionem circa absolutionem dandā à reseruatis per præsentiam superioris, cum cesset finis illius concessionis Sacerdoti non approbato, ex eo, quod nulla adest necessitas ministri non approbati, cum jam sit præsens non solum minister approbatus, sed etiam superior cui competit cōcedere facultatem absoluendi à reseruatis peccatis a dicto superiore: ergo si de facto potest, vt Doctores etiam oppositę sententię asserūt, simplex Sacerdos absoluere etiā à reseruatis pœnitentem absque eo, quod petat à Superiore licētiam, quando superuenit post inceptam confessionem, et ante absolutionem; videtur firmiter affirmandum; id contingere solū quia in illo casu Sacerdos quilibet habet à iure diuino iurisdictionem absoluendi ab omnibus peccatis, et censuris etiam reseruatis.

409 Tertio eam probat num. 16. quia potestas iurisdictionis absoluendi à peccatis fuit à Christo Domino communicata eius Ecclesiæ ad ædificationem, et salutem animarum fidelium, non vero ob destructionem, et perditinem animarum; ideo constituit Sacerdotes non tantum iudices conscientiarum, sed etiam medicos animarum, vt posint medicina spirituali curare earum infirmitates, quod totum non æquè benè obseruaretur, si in periculo, et articulo mortis non posint omnes Sacerdotes absoluere, et per se applicare remedia spi-

Digitized by Google

spiritualia per absolutionē à peccatis absque vlla exigentia, & dependentia ab humano iudicio, vt per se patet: ergo concludendum est iurisdictionem, qua funguntur sacerdotes in mortis articulo, aut periculo à iure diuino tantum dependere.

410 Vltimo probat num. 17. quia omnes sacerdotes in mortis articulo funguntur eadem iurisdictione quoad forum conscientiæ, qua fungebantur Apostoli; atqui ista Apostolorum iurisdictio erat immediatè à iure diuino, vt constat ex illis verbis Ioannes c. 20. accipite Spritum Sanctum, quorum remiseritis peccata remittuntur eis; & quorum retinueritis retenta sunt; ergo etiam illa erit huiusmodi. probatur maior: quia Christus Dominus constituit suos Apostolos idoneos ministros Sacramenti pœnitentiæ communicādo illis immediatè iurisdictionis potestatem ex eo, quod præuidebat necessitatē in sua Ecclesia huius potestatis pro salute Fidelium, qui sine hac potestate in Dei Ecclesia difficulter cōsequi possent præmia æterna ob imperfectionem voluntatis humanæ, quæ post peccatum Adæ magis inclinat ad voluptates sensuales, quam ad cælestes: ergo si Christus Dominus immediatè concessit iurisdictionis potestatem suis Apostolis ob necessitatem pro salute Fidelium: quare ergo nolimus nos concedere potestatem, qua fūguntur omnes Sacerdotes in mortis articulo fuisse immediatè à iure diuino illis concessam, & per consequens, quod sit eadem cum illa Apostolorum, saltem quoad forum conscientiæ, cū in mortis articulo vrgeat maxima necessitas huius potestatis pro salute animæ pœnitentis constituti in illo mortis periculo.

411 Ex hac opinione, quam probabiliorem alijs appellat Vidal, & magis conformem tum rectæ rationi, tum etiam diuinæ misericordiæ, & clementiæ, aliqua infert iste Doctor, primo infert num. 19. omnes Sacerdotes in articulo mortis esse pares in iurisdictione, atque adeo non esse necessarium, quod approbatus, & superior præferatur nō approbato, quoniam ad exercendam potestatem iurisdictionis concessam immediatè à iure diuino, approbatio hominū, & ab hominibus instituta non exigitur. Secundo infert num. 20. hanc iurisdictionem, quam Sacerdotes in articulo mortis habent, esse ordinariam, cum illis competat ex iure diuino. Tertio infert nū. 21. neque etiam Summum Pontificem posse auferre à Sacerdotibus hanc potestatem in articulo mortis quantumuis sint excōmunicati, suspensi, & degradati, cum Summus Pontifex potestatem tātum habeat super ius cōmune humanum, nō vero supra ius diuinum, quod tollere, neq; demere in totum potest, sed tantum illud declarare, ac moderare, vt constat ex cap. sunt quidā 25. quęst. 1.

412 Tertia, & probabilior sententia sustinet quemcumq; simplicē Sacerdotem alioquin non impeditum etiam præsente proprio absoluere in prædicto articulo, aut periculo mortis à quibuscūque casibus quātumuis reseruatis ita Nauarrus lib. 5. consilior. tit. de pœnitentia, & remissione in prima quidem editione cōsil. 15. num. 2. & 3. in secunda vero consil. 23. num. 2. & 3. vbi sententiam, quam tenuerat in manuali oppositam retractat, te (inquit ille) altius inspecta. Emanuel sà in summa verb. absolutio num. 4. Petrus de Ledesma de

Sacramentis agens de pœnitentia cap. 14. difficult. 2. post primam conclusionem. Conradus in suis responsionibus tom. 1. qu. 12. versu respondetur in articulo mortis Vega in summa tom. 1. cap. 6. casu 16. Rodriquez tom. 1. sũmæ editione 2. anno 1610. cap. 59. num. 4. in fine, & in additionib. ad bull. Cruciatæ §. 9. num. 44. vers. a cerca del mismo §. num. 37. & in quæst. regul. qu. 56. art. 4. in fine Diana part. 1. tract. 5. de absolutione ab hæresi resol. 5. & part. 4. tract. 4. in fine resol. 161. & part. 5. tract. 3. resol. 60. & 65. & tract. 13. resolut. 12. vbi citat pro hac sententia Petrum Hurtado de Mendoza in secunda secundæ disput. 84. sect. 7. §. 125. & denique part. 8. tract. 1. reso. 90. 91. & 92. & nouissime eam defendit Pater Ioãnes de Castillo tom. 2. de pœnitentia tract. 8. disp. 10. dub. 14. à num. 366. qui omnes dicunt dictam potestatem iurisdictionis absoluendi in mortis articulo, aut periculo, habere Sacerdotes simplices ab Ecclesia, & non à

413 iure diuino, vt ex solutione argument. 2. sentent. constabit.

Probatur primo nostra sententia ex Concilio Tridentino sessione 14. cap. 7. vbi sic dicitur, verum tamẽ piè admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, vt nulla sit reseruatio in articulo mortis; atq; ideo omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes à quibusuis peccatis, & censuris absoluere possunt. Ex quibus verbis tale conficio argumentum. Concilium Tridentinum generaliter, & absque vlla limitatione concedit in articulo mortis omnibus Sacerdotibus facultatem, & iurisdictionem absoluendi quoscũque pœnitentes, à quibusuis peccatis, & censuris etiam reseruatis: ergo absque vlla limitatione etiam vniuersaliter est intelligendum: ergo Sacerdos simplex non approbatus etiam præsente approbato, vel superiore volente cõfessionem audire, & absolutionẽ impendere poterit constitutum in tali periculo absoluere ab omnibus peccatis, & censuris etiam reseruatis secunda consequentia ex prima manifestè sequitur, prima vero ex antecedẽti clarè deducitur, nam vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus: lege de pretio ff. de publ. in rem, actio, maximè quando lex tẽdit in fauorem animarũ, si-

414 cut facit presẽs Tridẽt. decret. §.

Secundo probatur, quia facultatem, quam Concilium Tridentinum concedit omnibus sacerdotibus absoluendi in mortis articulo ab omnibus peccatis, & censuris etiam reseruatis, ideo illis conceditur ex eo, quod pœnitens est in statu necessitatis ratione periculi mortis; atqui præsentia Sacerdotis approbati, aut superioris non tollit, quod pœnitens in tali periculo constitutus non sit in magna necessitate ratione periculi mortis: ergo signum est, quod Sacerdos non approbatus retineat in tali casu suam iurisdictionem absoluendi in articulo mortis, non obstante præsentia approbati Sacerdotis, aut superioris, & quod consequenter possit moribundum absoluere in præsentia approbati, vel superioris à quibusuis pecca-

415 tis, & censuris etiam reseruatis.

Tertio probatur, quia quilibet constitutus in mortis articulo habet ius illi concessum à iure Ecclesiastico, & principaliter à Tridentino eligendi sibi Confessarium secundum sui liberam electionem cui sua peccata possit confiteri, ne maneat in statu per-

perditionis non habendo Confessarium secundum suum beneplacitum; ergo si pœnitens in periculo mortis ius habet eligendi sibi Confessarium ad suum beneplacitum etiam quilibet Sacerdos poterit illum absoluere. Consequentia ex antecedenti sequitur antecedens vero probatur; quia Concilium in articulo mortis voluit saluti animarum prouidere, ac conscientiarum libertati; ideoque voluit remouere necessitatem confitendi in dicto articulo approbato Confessario, ac per consequens ius concessit pœnitenti, vt pro sua electione, & libera confidentia cõfiteri possit cuilibet Sacerdoti ad suum beneplacitum.

416 Quarto probatur: quia si simplex Sacerdos non approbatus præsente prælato, seu superiori, non posset in mortis articulo absoluere à casibus, & censuris reseruatis sequerentur duo contradictoria simul vera; atqui hoc nõ potest dici: ergo neque quod simplex Sacerdos non possit absoluere pœnitentem in articulo mortis, etiam præsente Prælato à casibus, & censuris reseruatis sequela probatur: nam istæ duæ propositiones opponuntur contradictoriè in articulo mortis nulla est casuum reseruatio, in articulo mortis aliqua est casuum reseruatio, atqui vtraque propositio est vera in sententia, quæ affirmat non posse simplicem Sacerdotem in mortis articulo absoluere à censuris præsente Prælato: ergo in dicta sententia darentur duæ propositiones contradictoriæ simul veræ, quod implicat probatur minor, nam prima propositio in mortis articulo nulla est casuum reseruatio est vera, & conceditur ab auctoribus dictæ sententiæ, vtpotè determinata à Concilio Tridentino dicta sessione 14. cap. 7. per illa verba, in eadẽ Ecclesia Dei custoditum semper fuit, vt nulla sit reseruatio in articulo mortis. Secunda propositio in articulo mortis est aliqua casuum reseruatio etiam est vera in dicta sententia; quod sic demonstro; nam in prædicta sententia asseritur, quod præsente proprio Sacerdote, seu Prælato, non potest pœnitens constitutus in mortis articulo ab alijs absolui; atqui hæc est verè, & propriè aliqua reseruatio in articulo mortis: ergo illa propositio in articulo mortis est aliqua casuũ reseruatio est vera in dicta sentẽtia, & consequenter ex supradicta sententia dantur duæ propositiones contradictoriæ simul veræ, quod implicat, ergo dicendum est posse simplicem Sacerdotem in articulo mortis etiam præsente proprio Sacerdote, seu Prælato absoluere à quibusuis peccatis, & censuris quantumuis reseruatis.

417 Dixi in nostra sententia posse simplicẽ Sacerdotem in articulo mortis etiam præsẽte alio Sacerdote approbato, aut præsente superiore ab omnibus peccatis, & censuris absoluere, nisi alias sit impeditus hæresi, Apostasia, aut Schismate, & similibus impedimentis notis pœnitenti, quia si aliquod ex his impedimẽtis habeat, non potest pœnitens ab illo absolui in articulo mortis, si adsit alius censuris carens, aut prædictis, & similibus vitijs, ratio huius est, vt benè notat Pater Ioannes de Dicastillo vbi supra assertione secunda, tum quia est præceptum ecclesiasticum euitandi tales, & communicandi cum illis in sacris, ac proinde præ-

præceptum non suscipiendi ab illis Sacramentum, quod præceptum etiam in articulo mortis viget; nisi sit causa, quæ excuset: non est tamen causa excusans, si adest alius Sacerdos liber ab huiusmodi impedimentis, qui possit, & velit moribundum absoluere, vnde quamuis ex alio capite daremus prædictos hæreticos, excommunicatos, &c. habere iurisdictionẽ ea causa sufficeret, vt non liceret ab illis petere absolutionem in eo casu, tum quia nec censendum est habere illos iurisdictionẽ pro tali casu, maxime si vera est sententia, quæ docet excommunicatum, atque adeo potiori ratione hæreticum, schismaticum, &c. carere iurisdictione, quam non censetur Ecclesia illis dare, quando nulla est necessitas, vt in tali casu supposito, quod innotescat pœnitenti.

418 Notanter dixi nu. præc. dum similia impedimenta nota sint pœnitenti: nã si pœnitens ignoret talem defectum esse in Sacerdote quãuis adesset alius sine tali defectu, qui posset, & vellet absoluere, & pœnitens nihilominus petat absolutionem ab illo, & accipiat illam, absolutio erit valida, quia censetur Ecclesia pro illo casu conferre illi Sacerdoti veram iurisdictionem: quia iuxta multorum Doctorum sententiam non solum error communis populi, sed etiam opinio probabilis aliquorum, vel alicuius cum aliquo titulo colorato sufficit vt valeat actus iudicis: cũ ergo pœnitens, vt supponimus probabiliter putet prædictum Sacerdotem habere iurisdictionem, maxime pro articulo mortis, & probabiliter credatur æquè benè posse talem Sacerdotem absoluere, ac potest alius, qui non habet tale impedimentum sufficientem habet titulum coloratum à iure; in quo conceditur cuilibet Sacerdoti facultas in articulo mortis absoluendi, qua facultate ille carebat per accidẽs quia aderat alius, qui sine tali impedimento posset absoluere pœnitentem, & tale impedimentum ignorabatur ab ipso pœnitente.

419 Ad primum argumẽtum primæ sententię ex Concilio Tridẽtino desumptum respondetur, quod Concilium vnquam dixit reseruationẽ in eo articulo ideo cessare, ne quis ob defectum Cõfessarij legitimam alioquin habentis potestatẽ sine absolutione decederet, sed cum definisset, adstruxissetque delictorum reseruationem subdit: verumtamen ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei semper custoditum fuit, vt nulla sit reseruatio in articulo mortis, atque adeò omnes Sacerdotes, quoslibet pœnitentes à quibusuis peccatis absoluere possunt: longè autem diuersum est (vt notat Doctus Dedicastillo, vbi supra nu. 373. carere Cõfessario, & sumere occasionem à reseruatione, vel potius ipsam reseruationem pro occasione sumere, vt pereat nimirum propter dificultatem, quæ esse potest, & solet aperiendi conscientiam superiori ob pudorem, aut similem metũ, ob quam occasionem multi perirent potius, & sine confessione morerentur, quam tali Sacerdoti, aut superiori confiterentur, quod in praxi aliquando videtur accidere, vt testatur Diuus Thomas in 4. dist. 17. quæst. 3. art. 4. ad 6. ergo Tridentinum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat sustulit omnem casuum reseruationem in illo articulo, ac concessit potestatem omnibus Sa-

Digitized by Google

Sacerdotibus (saltem alioquin non impeditis) absoluendi indistinctè, et vniuersaliter absque vlla limitatione, & reseruatione. ob quam rationem Clemens 8. in decreto expedito anno 1593. præcipiens superioribus Regularium, Confessarios pro subditorũ numero assignare ad quos possent recurrere religiosi, explicans quid mouerit ipsum ad sic statuendum pro casibus ordinarijs, reddit rationem hanc ipsam, quam intendimus esse secundum mentem Concilij Tridentini, scilicet consulere infirmioribus, ne peccata superiori manifestare formidantes incurrant periculũ damnationis. verba sunt notatu dignissima nonnullos infirmiores interdum superiori suo conscientię maculas detegere formidantes abducere posse in æternæ damnationis periculum hęc Pontifex. & non loquitur pro casu quo sit alius, sed pro quo adsit etiam superior, neque pro tam graui casu qualis est articulus mortis. sed pro casibus, & occasionibus ordinarijs, id quod cõfirmauit postea Vrbanus 8. ergo volunt Pontifices, & concilium occasionẽ tollere infirmioribus pereundi.

10 Deinde maxime notanda est illa particula, atque quæ apponitur à patribus Concilij loco citato, quæ vt bene notat D. Marcus Vidal vbi supra num. 34. sẽper facit copulatũ sensum venire æquè principaliter; ergo si in articulo mortis nulla per Tridentinum datur casuum reseruatio nulla etiam daretur limitatio potestatis cum eodem modo, & sub eodem periodo sumãtur omnia ista verba, in Ecclesia Dei custoditum semper fuit, vt nulla sit reseruatio in articulo mortis, atque adeo omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes à quibusuis peccatis, & censuris absoluere possunt: ergo si in tali mortis articulo nulla est casuum reseruatio, consequens est, vt nullus sit in dicto articulo reseruator, maxime cum ista duo sint corelatiua, nam quidquid priuilegium disponit in vno corelatiuo extenditur etiam ad aliud corelatiuum, ergo concluditur quemlibet Sacerdotem alioquin non impeditum impedimentis supra relatis in mortis articulo posse validè, & licitè absoluere à quibusuis peccatis, & censuris, etiam præsente approbato, vel superiore volente impendere absolutionem.

421 Supposita igitur hac legitima Concilij intelligentia, negandũ est non fuisse semper in Ecclesia Dei custoditum, quod præsente proprio Sacerdote possit quilibet Sacerdos absoluere à quibusuis peccatis, & censuris in foro conscientiæ ad probationem autem incõtrarium ex capite presbyter respõdetur ibi esse sermonem de publica illa reconciliatione solemni publicè pœnitentium, quæ olim in Ecclesia fieri solebat, qua reconciliabantur pœnitentes propter publicum, & vulgatissimum aliquod crimẽ, quod cum publicum esset, imo sæpè deductum ad forum externum, & contentiosum necesse erat, vt coram legitimo iudice, qui imposuit censuram, vel publicam pœnitentiam res tota ageretur, & quia fortasse facilè, & sumpta occasione absentię Episcopi, aut alio prętextu presbyteri alienas partes sibi abrogabãt, id prohibuit Concilium 3. cartaginense in dicto cap. presbyteri, & subiunxit verba quibus indicat de eo genere reconciliationis esse sermonem, cuius-

cum-

cumque (inquit) pœnitētis publicum, & vuulgatissimum crimen est, quod vniuersam commouet vrbem, ante absidam id est ante atrium Ecclesiæ manus ei imponatur. hoc munus erat proprium Episcopi; idque interdicitur presbytero: cum ergo pænitens, qui sic publicè tenebatur pœnitere, & Prælato subdi præsentemque, & paratum haberet Prælatum, atque in publico delicto satisfacere oporteret multitudini debebat etiam publico ministro pro tali satisfactione parere, qui minister ordinarius erat Episcopus; atqui vt ait Glosa ibi ita se debebat gerere, vt non tantum profit illi ad salutem, sed alijs sit in exemplum. atque adeo de eo qui est in publica pœnitentia, & publicam habet excommunicationem esse intelligendum prædictum cap. quod expresse docet Hēriquez lib. 11. litera Z. in textu vbi citat Roias. accedit quod si esset sermo de absolutione in foro interno ex eo textu probaretur teneri infirmum si posset petere facultatem, vel per nuntium, vel per literas, si hac ratione posset, etiam si non posset adire Episcopū, & tamen Auctores contrarij pro foro conscientię id negāt; ita Sanchez supra num. 14. cum alijs.

422 Ad secundam probationem eiusdem minoris desumptam ex extrauag. capite inter cunctas paragrafo incendarios. Respondeo primo cum Doctissimo Dedicastillo vbi supra, ibi non dici, quod nō possint absoluere illud genus hominū si possint ab alio absolui; sed dicitur quod absoluant illos si non possint ab alio absolui, quod longe diuersum est; atque illa verba posita procul dubio sunt, vt scirent illi Religiosi, imo & quiuis alius Sacerdos prædictos illos instāte morte fore absoluendos, & non esse illis negandam absolutionem propter defectum Episcopi excommunicantis, cui semper cōpetebat ius absoluendi illos.

423 Secundo respondetur textum illum loqui tantum de absolutione extra periculum mortis dāda, quo periculo vrgente omnibus Sacerdotibus alioquin non impeditis aliqua censura, aut alio simili impedimēto noto pœnitenti, facultatem conceditur absoluendi, etiā præsente proprio Sacerdote, quod potius cōfirmat nostram sententiam, quā illam infirmat, & hoc patet ex ipso cap. inter cunctas vbi habentur hæc verba: inconueniēs enim existimamus, vt à peccato absoluat, qui pœnitentiam ei debitam imponere, aut irregularitatis pœnam sequutam, vel excommunicationem, quæ infligitur maximè à iure quandoque pro crimine, quæuè quē ab Ecclesia, & per consequens à participatione Sacramētorum excludit, remouere non potest, & paulo inferius; quod si forsan antequam ab eo, qui potestatem habet absolui possint mortalium confiteri volentium verisimiliter timeatur, etiam in prædictis casibus sæpe fati fratres eos confiteri volentes audiant, & ipsis beneficium absolutionis impendant. vbi clarè videtur illum textum loqui de absolutione elargienda extra periculum mortis, quo periculo vrgente ante quam ligati cēsuris absoluti sint, ab eo, qui potestatem habet, tūc possunt cæteri alij Sacerdotes inferiores absoluere, absque eo quod vlla limitatio adiungatur, atqui simpliciter, & vniuersaliter; illis conceditur absolutè, & sim-

simpliciter facultas absoluendi, quod idem et clarius deducitur ex verbis in cap. excommunicamus §. decernimus: vbi ita dicitur decernimus etiam, vt nullus hanc incurrens excommunicationis sententiam pro prædictis, vel aliquo prædictorum, absque speciali mandato nostro absolutionis beneficium valeat obtinere, nisi forsan ad nos habere recessum non posset in mortis articulo cōstitutus: ergo colligitur reseruationem illam militare tātum extra periculum mortis nō vero in illo periculo.

424 Tertio respondetur prædictū textum, & alios similes, quos Auctores primæ sententiæ possunt adducere loqui de iurisdictione exercenda quoad forum externum in ordine ad absolutionem à censuris tantum extra sacramentalem confessionem (vt constat ex cap. si aliquis 26. qu. 6. ex cap. monachi de sententia excommunicationis ex capite cætero, ac etiam ex cap. noscitur de sent. excommunicationis) nō vero à peccatis, in quo casu neq; etiam in mortis articulo præsente superiore potest simplex Sacerdos illam absolutionem à cēsuris tantum impendere; ac ideo dicitur (nisi forsan ad superiorem habere accessum non posset in mortis articulo constitutus) nam quoad absolutionem à peccatis non requiritur accessus ad superiorem in articulo mortis, vt est communis Doctorum opinio, cū nulla detur in articulo mortis, casuum reseruatio, vt determinat Tridentinum Concilium dicta sessione 14. cap. 7. imo Concilium omnibus Sacerdotibus facultatem concedit in dicto mortis articulo absoluēdi quoscumque pœnitentes à quibusuis peccatis, & censuris, vt ex ipso Concilio supra probauimus. non tamen dicta facultas absoluendi à censuris simplicibus Sacerdotibus conceditur etiam in articulo mortis extra confessionem sacramentalem præsente superiore, cum absolutio à censuris tantum, etiam in mortis articulo ad superiorem semper pertineat, siue in articulo, siue extra articulum mortis, vnde quando superior ipse est præsens, & nulla alia absolutio est elargienda nisi à cēsuris, in tali casu superior præferendus est Sacerdoti simplici cū ad superiorem de iure pertineat à censuris absoluere.

425 Sed dices simplex Sacerdos præsente superiore non potest absoluere à censuris tantum: ergo nec præsente superiore potest sacramentaliter absoluere à peccatis etiam in mortis articulo probatur consequentia; quia absolutio à cēsuris debet semper præcedere ad peccatorum absolutionē in foro sacramētalis pœnitentiæ: ergo si non potest in articulo mortis simplex Sacerdos non approbatus præsente superiore à censuris tantum pœnitentem absoluere, nec etiam à peccatis poterit eum absoluere præsente superiore cum eamdem facultatem sub eisdē verbis Tridentinum in articulo mortis cōcedat omnibus Sacerdotibus absoluendi, tam à peccatis, quam à censuris reseruatis; præcipuè, cum in illo articulo nulla sit casuum reseruatio, vt idem Concilium Tridentinum determinat: ergo falsa est responsio.

426 Respondetur quod Conciliū Tridentinum, solum concedit omnibus Sacerdotibus in articulo mortis facultatem absoluendi à censuris reseruatis in ordine tantum ad sacramentalem confessionem non vero ad exercen-

re, ita similiter in articulo mortis propter rationē dictam.

430 Ad primum fundamentum secundæ sententiæ quatenus affirmat iurisdictionem concessam omnibus Sacerdotibus absoluēdi à quibusuis peccatis, & censuris in mortis articulo esse de iure diuino respondetur concedendo antecedens; & negando cōsequentiam: nam iurisdictio absoluendi à peccatis, & censuris in foro sacramentalis pœnitentiæ solum Summo Pontifici competit de iure diuino, vt latè probat Pater Ioannes Martinon tractatu de legibus, & etiam ex eo patet, quod Summi Pontifices cū aliquos casus sibi reseruant, addūt interdum se eos sibi reseruare excepto articulo mortis, quā particulam frustra adderint, si iurisdictio circa illos in mortis articulo ab ipsis nō dependeret. Deinde, quia Sacerdos in foro sacramentalis pœnitētiæ absoluit à peccatis, etiam in articulo mortis, vt verus iudex, vt constat ex Concilio Tridentino sessione 14. cap. 2. & 5. & canone 9. ergo non potest nisi subditos habere; atqui non habet subditos ex vi solius ordinis sacerdotalis, & verborum illorum accipite Spiritū Sanctum, quorum remiseritis peccata remittuntur eis, et cætera: ergo non habent iurisdictionem absoluendi à peccatis, & censuris de iure diuino etiam in articulo mortis. probatur minor: nam aliàs si ex vi ordinis acciperent potestatem absoluendi omnes, et quoscunque Christianos, etiam pro articulo mortis, acciperent etiam iurisdictionē, et superioritatem, in omnes, & singulos, & sicut omnes Sacerdotes sunt inter se, & cum Episcopis, & cum ipso Summo Pontifice æquales in hac potestate ordinis; ita essent omnes Sacerdotes iudices supremi, & principes æquales absque vlla subordinatione inter se, saltem pro articulo mortis, quod esset omnino contra omnem ecclesiasticum ordinem, quem Christus Dominus in Ecclesia sua reliquit in qua voluit alios esse superiores, & alios inferiores. Ad probationem consequentiæ respondeo concedēdo maiorem, & negando minorem quoad secundā partem, nempe necessarium medium esse ad adimplēdū præceptum diuinum confessionis sacramentalis in mortis articulo habere omnes Sacerdotes ex vi sui ordinationis iurisdictionem à iure diuino communicatā immediatè à Christo Domino absoluēdi ab omnibus peccatis, & censuris cum sufficiat iurisdictio illis communicata ab Ecclesia, quæ, vt pia mater ab Spiritu Sancto gubernata suis fidelibus filijs prouidit omnibus medijs ad adimplenda præcepta, tam diuina, quam ecclesiastica, præcipuè in mortis articulo cōcedendo omnibus Sacerdotibus iurisdictionem absoluendi omnibus fidelibus in mortis articulo, aut periculo constitutis à quibusuis peccatis, & censuris, vt ex Tridentino, & sacris Canonibus aperte constat.

431 Ad confirmationem respondetur cōcedendo maiorem, minorem, & consequentiam & cōcessa minori subsumpta, neganda est consequentia; nam licèt media consequantur naturam finis, & ei conformentur, quatenus ordinantur ad eius consecutionem; non debent esse eiusdē ordinis, & rationis cum ipso per omnia in moralibus, & ita licet in articulo mortis vrgeat præceptum diuinum cōfitendi peccata

cita mortalia nunquam confessa, non inde sequitur, quod omnes Sacerdotes habeant iurisdictionem à iure diuino absoluendi in tali articulo à quibusuis peccatis, & censuris, sed sufficit, quod illam habeant ab Ecclesia.

432 Ad tertium respondetur negando antecedens quoad secundam partem; nam licet auctores primæ sententiæ affirment, quod si incepta confessione cum simplici Sacerdote veniat proprius Sacerdos; aut superior pœnitens non teneri, cum proprio Sacerdote cōfiteri; sed simplicem Sacerdotem posse absolutionem impendere, quia ille simplex Sacerdos vsus fuit iurisdictione sibi delegata pro illo articulo concessa, & dicta iurisdictio: non spiret, quando res non est integra morte concedentis, sed extendi possit vsque dum perficiatur, ex cap. gratum. cap. relatum de officio delegati; hinc est, quod etiam extendi debeat in hoc casu, quod intelligunt de absolutione à peccatis, quæ non habēt annexam excommunicationem reseruatam; nam si illam habent annexam dicunt debere prius simplicem Sacerdotē petere facultatē à Superiori absoluendi à censura, aut potere, quod ipse superior ab illa prius absoluat, quia ratione censuræ reseruatæ non potest simplex Sacerdos pœnitentem absoluere, etiā in mortis articulo, nisi cum onere comparendi coram superiore quam primum potuerit si exeat ab illo periculo, & cum tunc superior sit præsens, non dubitāt pœnitentem teneri se præsentare superiori, & simplicem Sacerdotem non posse cum alio modo à peccatis absoluere, nisi casu quod superior non vellet absoluere, nec dare simplici Sacerdoti facultatem ad absoluendum, quia tunc potest, & debet eum absoluere, tam à censuris, quam à peccatis. in nostra autē sententia verum est antecedens, quoad vtramque partem, & falsa est cōsequentia cuius falsitas manifeste constat ex supradictis solum pœnitens absolutus in tali casu à censuris reseruatis præsente superiore per simplicem Sacerdotem, vel per alium, qui alioquin non poterat extra mortis periculum absoluere tenetur si mortem euadat sistere se superiori nō vt rursus ab eo absolutionem accipiat ab illis censuris; sed vt se ostendat obedientem Ecclesiæ, & paratum ad exhibendam maiorem satisfactionem, si à superiore imponatur, capiendamque ab illo medicinam, quæ conueniens ipsi videbitur. debetque à Confessario moneri de tali obligatione, cui si non paret, reincidit in easdem censuras: nam absolutio prius data propter necessitatem, fuit tantum ad reincidentiam iuxta capite eos, qui de sent. excommunicat. & cap. de cætero, & cap. ea noscitur de sententia excommunicationis.

433 Ad tertium fundamētum respondetur concedendo antecedens, quoad primam partem, & negando quoad secundam, nempè posse omnes Sacerdotes in mortis periculo absoluere à peccatis independenter à iurisdictione eis ab Ecclesia communicata pro tali articulo: nam Sacerdotes omnes in sua ordinatione accipiunt potestatem ordinis ad efficiendum Sacramentum pœnitentiæ, & remittenda peccata, supposita aliunde iurisdictione, quæ est altera potestas diuersa à potestate ordinis, sine qua tota in-

integra potest dari, siue ante Sacramentũ ordinis, siue post. licet verũ sit, quod potestas ordinis quoad effectũ remissionis peccatorũ pẽdeat essentialiter à potestatate, iurisdictionis, sine qua nõ potest operari: quamuis possit sine illa existere, & dari, dupplex autem est potestas remittendi peccata in pœnitentiæ Sacramẽto, altera ordinis, iurisdictionis altera, quarum neutra præcisè sumpta sufficit, sed vtramque exigit necessario pœnitentię Sacramentum. Vnde fit, quod Sacerdos, qui vi suæ ordinationis habet potestatem ordinationis, dumtaxat, non accipit ab illa præcisè plenam, & totalem remittendi peccata potestatem in Sacramento pęnitentiæ, cum totalis illa potestas consistat, in duabus illis partialibus ordinis videlicet, & iurisdictionis, quare neganda est consequentia, cum de iure diuino tantum habeant Sacerdotes iurisdictionem incõpletam remittendi peccata, quæ est potestas ordinis.

434 Ad vltimum fundamentum respondetur negando maiorem: nam Apostoli ex vi illorum verborum præcisè nempè accipite Spiritum Sãctum quorum remiseritis peccata remittuntur eis, aut ex vi simplicis ordinationis in Sacerdotes, vel Episcopos, non acceperunt vtramque iurisdictionem, quamuis simul cum ordinatione Sacerdotali, & Episcopali iurisdictionem vniuersalem in christianos omnes acceperint speciali priuilegio ratione necessitatis, & Apostolicæ dignitatis illis concesso, & cum Episcopis eorum successoribus nõ communicato, nam Episcopi absolutè ordinati, aut mere titulates alicuius loci, in quo nullus christianus existit, sicut nullos habent subditos, ita neque vllã iurisdictionem, quæ sine subditis esse non potest, & idem est de Episcopis illis, qui absolutè priuantur suo Episcopatu, aut cum Summi Pontificis venia illum renunciant, hi enim omnes sunt quidem Episcopi quoad ordinationem, & potestatem ordinis, tamen si careant iurisdictione, quam, vel nondum acceperunt, vel ea expoliati sunt.

435 Secundo respondetur retorquendo argumentum in suum auctorem; quia per te omnes sacerdotes in mortis articulo funguntur eadem iurisdictione quo ad forum conscientiæ, qua funguntur Apostoli: ergo etiam fũguntur omnes Sacerdotes eadẽ potestate etiam extra mortis articulum, & cum ista Apostolorũ iurisdictio sit de iure diuino per te, consequens est, vt omnes Sacerdotes tam in articulo mortis, quam extra illum habeant iurisdictionem à iure diuino absoluẽdi ab omnibus peccatis quoscũque pœnitentes ipsis confiteri volentes, quod nemo dicit. probatur prima consequentia; nam per te eadem potestas, quæ cõcessa fuit Apostolis à Christo Domino virtute illorum verborum Ioannis cap. 20. Accipite Spiritũ Sanctum quorũ remiseritis peccata remittuntur eis, communicatur omnibus Sacerdotibus in sua ordinatione virtute prædictorum verborum; atqui Apostolis fuit communicata dicta potestas, & iurisdictio remittendi peccata omnibus fidelibus non solum in articulo mortis, sed etiã extra illum: ergo similiter omnibus Sacerdotibus in sua ordinatione fuit communicata eadẽ potestas à iure diuino remittendi peccata non solum in mortis articulo, sed etiam extra illum ab-

Digitized by Google

absque vlla exigentia, & depẽdentia ab humano iudicio, quod est expressè contra Concilium Tridentinum, & contra sacros canones, vt de se manifestum est. nec valet dicere Sacerdotes omnes accipere immediatè à Christo Domino iurisdictionem absoluendi quemcumque fidelem solum pro articulo, aut periculo mortis non tamen extra illum, Apostoli autem dictam iurisdictionẽ à Christo Domino accipere immediatè absq; aliqua limitatione, hoc inquam non valet, imò potius gratis dicitur, cum neque ex aliquo concilio, neque ex sacris Canonibus, imo oppositum manifestè colligatur, vt supra probauimus, neque est aliqua probabilis ratio, quæ hoc persuadeat.

RESOLVTIO XXVI.

Vtrum Sacerdos simplex, siue secularis, siue regularis non approbatus à suo Ordinario, possit Regularium confessiones excipere de licentia sui superioris.

136 SVppono tamquam certum posse Sacerdotes regulares approbati à suis superioribus Prouinciali, videlicet, vel Generali excipere confessiones aliorũ Religiosorum suæ Religionis, etiam si ab Episcopo non sint approbati, quod idem dico de approbatione facta à superioribus localibus pro excipiendis confessionibus suorum subditorum; (dum non adsit constitutio religionis in contrarium) quia omnes superiores etiam locales habent iurisdictionem ordinariam in suos subditos, & consequẽter possunt illam alteri delegare, vt constat ex cap. quibus de officio ordinarij, & communiter docẽt Doctores non obstante decreto Cõcilij Tridentini sess. 23. cap. 15. de reformatione, vbi sic dicitur: decernit sãcta Synodus nullum etiam regularem posse confessionem secularium, etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneũ reputari, nisi aut parochiale beneficium, aut Episcopis per examen; si illis videbitur esse necessariũ, aut alias idoneus iudicetur, & approbationẽ, quæ gratis detur obtineat: & cætera: nã ex verbis ipsius Concilij constat, nihil innouari circa confessiones pœnitentis regularis, siue is sit vir, siue fœmina, cum solum requiratur à Cõcilio Episcopi approbatio ad audiendas confessiones secularium.

437 Quare tota difficultas est, an non obstante præfato Tridentini decreto possit religiosus de licentia sui prælati, etiam locali confiteri cuilibet Sacerdoti simplici etiam seculari. Pro negatiua sententia citat Pater Leander à Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. de pœnitentia disp. 11. quæst. 45. Ioannem Mariam Nouarium tract. de electione fori. quæst. 69. num. 21. sed in hac quæst. nihil de hoc puncto tract. solum vt probet milites Sãcti Ioannis hierosolimitani, qui vulgo dicũtur equites de Malta, nec non, & equites Sancti Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ esse propriè, & in rigore religiosos. Asserit tamẽ nũ. 22. quod quemadmodũ Religiosi possũt se cõfiteri apud Sacerdotem regularem non approbatum ab ordinario, sic pariter, & huiusmodi milites, siue æquites. Sancius in suis selectis disp. 49. n. 11. & 13. & recẽter Pater Antoninus Diana in suis moralibus resolutionibus tract. de immunitate ecclesiasti-

astica resol. 49. circa finem vbi dicit id tãquam nouum esse valde notandum, qui licet loquatur de Sacerdote sæculari, tamen credo impressorum in curia id accidisse quia aliàs falsa, & contra sacri Concilij Tridentini mẽtem esset eius opino. ita Ioannes Maria Nouarius. Ex quibus verbis colligitur ipsum defẽdere nõ posse simplicem Sacerdotem sæcularem non approbatum ab Episcopo confessiones religiosorũ excipere, etiam de licentia sui superioris. præcipuè æquites Religionum militarium fundamentum huius sententiæ esse potest textum supra allegatum Concilij Tridentini dicta sessione 23. cap. 15. vbi dicitur nullum etiam regularem posse confessiones etiam Sacerdotum audire, nisi aut parochiale beneficium habuerit, aut ab Episcopis per examen, aut aliàs idoneus iudicetur; atqui in Sacerdote simplici sæculari nulla ex assignatis conditionibus à Concilio reperitur: ergo non potest, nec licitè, nec validè audire confessiones Religiosorum regularium, etiam de licentia sui superioris.

438 Dicendum tamẽ est posse Religiosum Regularem de licentia sui Prælati confiteri cuilibet Sacerdoti simplici etiam sæculari, ita Sà verb. Confessor numer. 6. Suarez tom. 4. in 3. part. disput. 28. sect. 4. nu. 5. Bonacina disp. 5. quæst. 7. num. 25. Sancius in selectis disp. 49. num. 7. Granados in 3. part. tract. 10. disp. 5. sectione 1. num. 3. Trullench. in expositione bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 7. cap. 1. dub. 1. num. 5. Cãdidus tom. 1. disquisit. moralium disquisit. 3. cap. 39. dubitatione 1. conclus. 2. Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnitent. disp. 21. sect. 1. nu. 2. Pater Franciscus Bardi in bullam Cruciatæ part. 2. tract. 5. cap. 2. sect. 2. nu. 21. Machadus tom. 1. lib. 1. par. 2. tract. 5. punct. 5. num. 2. Pater Gesuald de Bonon. de ministro absolutionis sacramẽtalis tit. 7. c. 1. num. 35. Barbosa in Trident. sect. 23. de reformatione cap. 15. quos citaui in mea quæstione apolegetica morali §. 14. nu. 115. & præter hos Doctores eam defendunt Diana part. 3. tract. 2. resol. 3. Vasquez tom. 4. in 3. part. quæst. 93. art. 3. dub. 3. nũ. 5. Layman. lib. 5. tract. 6. cap. 11. num. 1. & iterum Diana part. 8. tract. 1. resol. 86. in fine Aegidius de Coninch. disp. 8. dub. 7. num. 48. Thomas Hurtado tom. 2. trac. 12. cap. 1. §. 2. dub. 5. num. 2071. Andreas Mendo in bullam Cruciatæ disp. 22. cap 2. num. 24. Rodriquez tom. 1. quæstionum regul. quæst. 62. art. 4. & 5. Pater Gaspar Hurtado de Sacramẽtis disp. 10. de pœnitentia difficult. 13. Reuerendissimus Pater Fr. Franciscus Bordonus Tertij Ordinis Sancti Francisci dignissimus Generalis tom. 1. consiliorum regul. resol. 2. quæst. 11. num. 23. & resol. 4. quæst. 1. nũ. 1. D. Marcus Vidal in arca vitali tract. de iurisdictione inquisit. 6. num. 163.

439 Probatur hæc sententia; quia Prælati regulares, tam superiores, quam locales, seu ordinarij, sunt proprij Sacerdotes respectu suorum subditorum, & habent in illos iurisdictionem quasi Episcopalem; atqui proprius Sacerdos potest subdito suo concedere licentiam, vt alieno Sacerdoti confiteatur: ergo potest quilibet Sacerdos simplex, siue regularis, siue sæcularis licitè, & validè excipere confessiones Religiosorum de licentia sui Prælati

ti. Deinde; quia vt dixi in mea quæstione apologetica loco superius citato Concilium Tridẽt. sessione 23. de reformatione cap. 15. nihil innouauit circa confessiones pœnitentis regularis, cum de confessione sęcularium solum ibi sit sermo. Ex quo constat responsio ad fundamentum oppositæ sententiæ.

140 Ex dictis infero primo contra Rodriquez vbi supra art. 5. & cõtra Candidum dicta disquisit. 3. art. 39. dubitat. 1. conclusione 4. Religiosos regulares habẽtes facultatem à suis Superioribus cõcessam eligendi Confessorem, siue ratione itineris, siue alia rationabili causa, posse eligere quemcumque Sacerdotem simplicem ab Episcopo non approbatum, siue talis Sacerdos sit regularis, siue sæcularis, dummodo aliàs talis Sacerdos nõ sit impeditus, & sit sufficiens, & idoneus, quod non difficile potest pœnitens Religiosus prudẽti diligentia, aut interrogando, aut aliter discernere, cuius ratio est; quia Prælatus regularis potest suis subditis concedere facultatẽ eligẽdi Confessorem non Parochum, & non approbatum: ergo quando generaliter, & absq; restrictione conceditur facultas eligendi Confessarium verè cõceditur facultas eligendi quemlibet aliàs non impeditum dummodo sit sufficiens, & idoneus, ita Paludanus in 4. dist. 17. quęst. 3. art. 2. Gabriel quæst. 2. dub. 5. Sotus in 4. dist. 18. quæst. 4. art. 3. Adrianus ibidem quæst. 5. de confessione dub. 1. & alij quos citat, & sequitur Gaspar Hurtado de Sacramentis disp. 10. de pœnitent. difficultate 13.

141 Secundo infero posse Pręlatos locales, seu commendatores nostræ recollectionis, aut ratione itineris, vel alia rationabili de causa suo subdito facultatẽ concedere, vt cuilibet sacerdoti nostræ religionis confiteatur, non obstante dispositione nostrarum constitutionum dist. 1. cap. 23. de confessionibus, & cõfessoribus, vbi prohibetur commendatoribus auctoritas cõcedendi facultatẽ simplicibus Sacerdotibus excipiendi confessiones nostrorum Religiosorum etiam Sacerdotum, per hæc verba: declaramus simplices Sacerdotes nostræ Religionis (illos videlicet, qui Prouincialis; vel Vicarij Generalis licentiam, & approbationem non habent) nullam habere iurisdictionẽ ad audiendas confessiones fratrum etiam Sacerdotum, si tamen fortè ratione consuetudinis (quoad hoc) aliqua tacita. Viget facultas illam præsẽti decreto annullamus, decernentes, vt à nullo Prælato, prçterquam à Patre Vicario Generali, vel Prouinciali vnquam licentia cõcedatur; aliàs sit nullius roboris, & momenti, quod intelligi volumus, siue intra, siue extra conuentũ existant. quia nostra constitutio intelligitur secluso priuilegio, cum autem superiores locales possint ex priuilegio eis concesso à Sixto Quarto religiosis suis subditis concedere facultatẽ (ratione itineris, aut alia rationabili causa) eligendi in Confessarium quemcumque Sacerdotẽ simplicem saltem regularem, vt testatur Manuel Rodriquez tõ. 1. quæstionum regul. quæst. 62. art. 5. non est cur hæc authoritas Prælatis Ordinarijs nostræ Religionis denegetur, quod idẽ affirmat Magister Vincentius Candidus tom. 1. disquisitionum moralium disquisit. 3. artic. 39. dubitat. 2. de prioribus ordinis

Dd di-

Digitized by Google

astica resol. 49. circa finem vbi dicit id tãquam nouum esse valde notandum, qui licet loquatur de Sacerdote sæculari, tamen credo impressorum in curia id accidisse quia aliàs falsa, & contra sacri Concilij Tridentini mẽtem esset eius opino. ita Ioannes Maria Nouarius. Ex quibus verbis colligitur ipsum defẽdere nõ posse simplicem Sacerdotem sæcularem non approbatum ab Episcopo confessiones religiosorũ excipere, etiam de licentia sui superioris. præcipuè æquites Religionum militarium fundamentum huius sententiæ esse potest textum supra allegatum Concilij Tridentini dicta sessione 23. cap. 15. vbi dicitur nullum etiam regularem posse confessiones etiam Sacerdotum audire, nisi aut parochiale beneficium habuerit, aut ab Episcopis per examen, aut aliàs idoneus iudicetur; atqui in Sacerdote simplici sæculari nulla ex assignatis conditionibus à Concilio reperitur: ergo non potest, nec licitè, nec validè audire confessiones Religiosorum regularium, etiam de licentia sui superioris.

438 Dicendum tamẽ est posse Religiosum Regularem de licentia sui Prælati confiteri cuilibet Sacerdoti simplici etiam sæculari, ita Sà verb. Confessor numer. 6. Suarez tom. 4. in 3. part. disput. 28. sect. 4. nu. 5. Bonacina disp. 5. quæst. 7. num. 25. Sancius in selectis disp. 49. num. 7. Granados in 3. part. tract. 10. disp. 5. sectione 1. num. 3. Trullench. in expositione bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 7. cap. 1. dub. 1. num. 5. Cãdidus tom. 1. disquisit. moraliũ disquisit. 3. cap. 39. dubitatione 1. conclus. 2. Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnitent. disp. 21. sect. 1. nu. 2. Pater Franciscus Bardi in bullam Cruciatæ part. 2. tract. 5. cap. 2. sect. 2. nu. 21. Machadus tom. 1. lib. 1. par. 2. tract. 5. punct. 5. num. 2. Pater Gesuald de Bonon. de ministro absolutionis sacramẽtalis tit. 7. c. 1. num. 35. Barbosa in Trident. sect. 23. de reformatione cap. 15. quos citaui in mea quæstione apolegetica morali §. 14. nu. 115. & præter hos Doctores eam defendunt Diana part. 3. tract. 2. resol. 3. Vasquez tom. 4. in 3. part. quæst. 93. art. 3. dub. 3. nũ. 5. Layman. lib. 5. tract. 6. cap. 11. num. 1. & iterum Diana part. 8. tract. 1. resol. 86. in fine Aegidius de Coninch. disp. 8. dub. 7. num. 48. Thomas Hurtado tom. 2. trac. 12. cap. 1. §. 2. dub. 5. num. 2071. Andreas Mendo in bullam Cruciatæ disp. 22. cap 2. num. 24. Rodriquez tom. 1. quæstionum regul. quæst. 62. art. 4. & 5. Pater Gaspar Hurtado de Sacramẽtis disp. 10. de pœnitentia difficult. 13. Reuerendissimus Pater Fr. Franciscus Bordonus Tertij Ordinis Sancti Francisci dignissimus Generalis tom. 1. consiliorum regul. resol. 2. quæst. 11. num. 23. & resol. 4. quæst. 1. nũ. 2. D. Marcus Vidal in arca vitali tract. de iurisdictione inquisit. 6. num. 163.

439 Probatur hæc sententia; quia Prælati regulares, tam superiores, quam locales, seù ordinarij, sunt proprij Sacerdotes respectu suorum subditorum, & habent in illos iurisdictionem quasi Episcopalem; atqui proprius Sacerdos potest subdito suo concedere licentiam, vt alieno Sacerdoti confiteatur: ergo potest quilibet Sacerdos simplex, siue regularis, siue sæcularis licitè, & validè excipere confessiones Religiosorum de licentia sui Prælati

ti. Deinde; quia vt dixi in mea quæstione apologetica loco superius citato Concilium Tridēt. sessione 23. de reformatione cap. 15. nihil innouauit circa confessiones pœnitentis regularis, cum de confessione sęcularium solum ibi sit sermo. Ex quo constat responsio ad fundamentum oppositæ sententiæ.

10 Ex dictis infero primo contra Rodriquez vbi supra art. 5. & cōtra Candidum dicta disquisit. 3. art. 39. dubitat. 1. conclusione 4. Religiosos regulares habētes facultatem à suis Superioribus cōcessam eligendi Confessorem, siue ratione itineris, siue alia rationabili causa, posse eligere quemcumque Sacerdotem simplicem ab Episcopo non approbatum, siue talis Sacerdos sit regularis, siue sæcularis, dummodo aliàs talis Sacerdos nō sit impeditus, & sit sufficiens, & idoneus, quod non difficile potest pœnitens Religiosus prudēti diligentia, aut interrogando, aut aliter discernere, cuius ratio est; quia Prælatus regularis potest suis subditis concedere facultatē eligēdi Confessorem non Parochum, & non approbatum: ergo quando generaliter, & absq; restrictione conceditur facultas eligendi Confessarium verè cōceditur facultas eligendi quemlibet aliàs non impeditum dummodo sit sufficiens, & idoneus, ita Paludanus in 4. dist. 17. quęst. 3. art. 2. Gabriel quæst. 2. dub. 5. Sotus in 4. dist. 18. quæst. 4. art. 3. Adrianus ibidem quæst. 5. de confessione dub. 1. & alij quos citat, & sequitur Gaspar Hurtado de Sacramentis disp. 10. de pœnitent. difficultate 13.

11 Secundo infero posse Prelatos locales, seu commendatores nostræ recollectionis, aut ratione itineris, vel alia rationabili de causa suo subdito facultatē concedere, vt cuilibet sacerdoti nostræ religionis confiteatur, non obstante dispositione nostrarum constitutionum dist. 1. cap. 23. de confessionibus, & cōfessoribus, vbi prohibetur commendatoribus auctoritas cōcedendi facultatē simplicibus Sacerdotibus excipiendi confessiones nostrorum Religiosorum etiam Sacerdotum, per hæc verba: declaramus simplices Sacerdotes nostræ Religionis (illos videlicet, qui Prouincialis; vel Vicarij Generalis licentiam, & approbationem non habent) nullam habere iurisdictionē ad audiendas confessiones fratrum etiam Sacerdotum, si tamen fortè ratione consuetudinis (quoad hoc) aliqua tacita. Viget facultas illam præsēti decreto annullamus, decernentes, vt à nullo Prælato, pręterquam à Patre Vicario Generali, vel Prouinciali vnquam licentia cōcedatur; aliàs sit nullius roboris, & momenti, quod intelligi volumus, siue intra, siue extra conuentū existant. quia nostra constitutio intelligitur secluso priuilegio, cum autem superiores locales possint ex priuilegio eis concesso à Sixto Quarto religiosis suis subditis concedere facultatē (ratione itineris, aut alia rationabili causa) eligendi in Confessarium quemcumque Sacerdotē simplicem saltem regularem, vt testatur Manuel Rodriquez tō. 1. quæstionum regul. quæst. 62. art. 5. non est cur hæc authoritas Prælatis Ordinarijs nostræ Religionis denegetur, quod idē affirmat Magister Vincentius Candidus tom. 1. disquisitionum moralium disquisit. 3. artic. 39. dubitat. 2. de prioribus ordinis

Digitized by Google

cumque (inquit) pœnitētis publicum, & vuulgatissimum crimen est, quod vniuersam commouet vrbem, ante absidam id est ante atrium Ecclesiæ manus ei imponatur. hoc munus erat proprium Episcopi; idque interdicitur presbytero: cum ergo pænitens, qui sic publicè tenebatur pœnitere, & Prælato subdi præsentemque, & paratum haberet Prælatum, atque in publico delicto satisfacere oporteret multitudini debebat etiam publico ministro pro tali satisfactione parere, qui minister ordinarius erat Episcopus; atqui vt ait Glosa ibi ita se debebat gerere, vt non tantum prosit illi ad salutem, sed alijs sit in exemplum. atque adeo de eo qui est in publica pœnitentia, & publicam habet excommunicationem esse intelligendum prædictum cap. quod expresè docet Hēriquez lib. 11. litera Z. in textu vbi citat Roias. accedit quod si esset sermo de absolutione in foro interno ex eo textu probaretur teneri infirmum si posset petere facultatem, vel per nuntium, vel per literas, si hac ratione posset, etiam si non posset adire Episcopū, & tamen Auctores contrarij pro foro conscientię id negāt; ita Sanchez supra num. 14. cum alijs.

422 Ad secundam probationem eiusdem minoris desumptam ex extrauag. capite inter cunctas paragrafo incendarios. Respondeo primo cum Doctissimo Dedicastillo vbi supra, ibi non dici, quod nō possint absoluere illud genus hominū si possint ab alio absolui; sed dicitur quod absoluant illos si non possint ab alio absolui, quod longe diuersum est; atque illa verba posita procul dubio sunt, vt scirent illi Religiosi, imo & quiuis alius Sacerdos prædictos illos instāte morte fore absoluendos, & non esse illis negandam absolutionem propter defectum Episcopi excommunicantis, cui semper cōpetebat ius absoluendi illos.

423 Secundo respondetur textum illum loqui tantum de absolutione extra periculum mortis dāda, quo periculo vrgente omnibus Sacerdotibus alioquin non impeditis aliqua censura, aut alio simili impedimēto noto pœnitenti, facultatem conceditur absoluendi, etiā præsente proprio Sacerdote, quod potius cōfirmat nostram sententiam, quā illam infirmat, & hoc patet ex ipso cap. inter cunctas vbi habentur hæc verba: inconueniēs enim existimamus, vt à peccato absoluat, qui pœnitentiam ei debitam imponere, aut irregularitatis pœnam sequutam, vel excommunicationem, quæ infligitur maximè à iure quandoque pro crimine, quæuè quē ab Ecclesia, & per consequens à participatione Sacramētorum excludit, remouere non potest, & paulo inferius; quod si forsan antequam ab eo, qui potestatem habet absolui possint mortalium confiteri volentium verisimiliter timeatur, etiam in prædictis casibus sæpe fati fratres eos confiteri volentes audiant, & ipsis beneficium absolutionis impendant. vbi clarè videtur illum textum loqui de absolutione elargienda extra periculum mortis, quo periculo vrgente antequam ligati cēsuris absoluti sint, ab eo, qui potestatem habet, tūc possunt cæteri alij Sacerdotes inferiores absoluere, absque eo quod vlla limitatio adiungatur, atqui simpliciter, & vniuersaliter; illis conceditur absolutè, &

sim-

Digitized by Google

ſimpliciter facultas abſoluendi, quod idẽmet clarius deducitur ex verbis in cap. excommunicamus §. decernimus: vbi ita dicitur decernimus etiam, vt nullus hanc incurrens excommunicationis ſententiam pro prædictis, vel aliquo prædictorum, abſque ſpeciali mandato noſtro abſolutionis beneficium valeat obtinere, niſi forſan ad nos habere receſſum non poſſet in mortis articulo cõſtitutus: ergo colligitur reſeruationem illam militare tãtum extra periculum mortis nõ vero in illo periculo.

Tertio reſpondetur prædictũ textum, & alios ſimiles, quos Auctores primæ ſententiæ poſſunt adducere loqui de iuriſdictione exercenda quoad forum externum in ordine ad abſolutionem à cenſuris tantum extra ſacramentalem confeſſionem (vt conſtat ex cap. ſi aliquis 26. qu. 6. ex cap. monachi de ſententia excommunicationis ex capite cætero, ac etiam ex cap. noſcitur de ſent. excommunicationis) nõ vero à peccatis, in quo caſu neq; etiam in mortis articulo præſente ſuperiore poteſt ſimplex Sacerdos illam abſolutionem à cẽſuris tantum impendere; ac ideo dicitur (niſi forſan ad ſuperiorem habere acceſſum non poſſet in mortis articulo conſtitutus) nam quoad abſolutionem à peccatis non requiritur acceſſus ad ſuperiorem in articulo mortis, vt eſt communis Doctorum opinio, cũ nulla detur in articulo mortis, caſuum reſeruatio, vt determinat Tridentinum Concilium dicta ſeſſione 14. cap. 7. imo Concilium omnibus Sacerdotibus facultatem concedit in dicto mortis articulo abſoluẽdi quoſcumque pœnitentes à quibuſuis peccatis, & cenſuris, vt ex ipſo Concilio ſupra probauimus. non tamen dicta facultas abſoluendi à cenſuris ſimplicibus Sacerdotibus conceditur etiam in articulo mortis extra confeſſionem ſacramentalem præſente ſuperiore, cum abſolutio à cenſuris tantum, etiam in mortis articulo ad ſuperiorem ſemper pertineat, ſiue in articulo, ſiue extra articulum mortis, vnde quando ſuperior ipſe eſt præſens, & nulla alia abſolutio eſt elargienda niſi à cẽſuris, in tali caſu ſuperior præferendus eſt Sacerdoti ſimplici cũ ad ſuperiorem de iure pertineat, à cenſuris abſoluere.

425 Sed dices ſimplex Sacerdos præſente ſuperiore non poteſt abſoluere à cenſuris tantum: ergo nec præſente ſuperiore poteſt ſacramentaliter abſoluere à peccatis etiam in mortis articulo probatur conſequentia; quia abſolutio à cẽſuris debet ſemper præcedere ad peccatorum abſolutionẽ in foro ſacramẽtalis pœnitentiæ: ergo ſi non poteſt in articulo mortis ſimplex Sacerdos non approbatus præſente ſuperiore à cenſuris tantum pœnitentem abſoluere, nec etiam à peccatis poterit eum abſoluere præſente ſuperiore cum eamdem facultatem ſub eiſdẽ verbis Tridentinum in articulo mortis cõcedat omnibus Sacerdotibus abſoluendi, tam à peccatis, quam à cenſuris reſeruatis; præcipuè, cum in illo articulo nulla ſit caſuum reſeruatio, vt idem Concilium Tridentinum determinat: ergo falſa eſt reſponſio.

426 Reſpondetur quod Conciliũ Tridentinum ſolum concedit omnibus Sacerdotibus in articulo mortis facultatem abſoluendi à cenſuris reſeruatis in ordine tantum ad ſacramentalem confeſſionem non vero ad exercen-

Digitized by Google

dam iurisdictionem extra sacramentalem cõfessionem, sicut est illa quæ exercetur absoluendo à censuris tantummodo, quare mirum non est, si Sacerdos non approbatus præsente superiore in articulo mortis nullam possit exercere iurisdictionem, quam bene quidem exercere potest, etiam circa absolutionem à censuris, quando ista absolutio est in ordine ad confessionem sacramẽtalem, & simul cum absolutione à peccatis, etiam præsente superiore. Vnde quando dicitur quod in mortis articulo nulla est casuum reseruatio; intelligi debet in ordine ad forum internum, & ad sacramentalem confessionem, non vero in ordine ad externum forum, & extra confessionem.

427 Ad secundum respondeo cum D. Marco Vidal in sua arca vitali tract. de pœnitentiæ Sacramẽto inquisitione 7. num. 45. responsione prima, quod Catechismus licet sit maximè authoritatis, nihilominus fidem non facit sicut Concilium Tridentinum, quoniam vim, & authoritatem concilij generalis non habet, cũ omnia, quæ in illo continentur non sint sancita per modum statuti, decreti, & legis canonicæ, vt clarè colligitur, ex motu proprio cõcesso à Pio Quinto, quod priuilegium registratur in principio Catechismi. Vnde licet Catechismus fuerit editus, et confirmatus, authoritate Pij Quinti, ex hoc inferri non licet, quod fidem Concilij generalis faciat, benè tamen, quod maximam habeat authoritatem, & quod quidquid ab illo affirmatur tutius sit quàm oppositum, quod cũ alijs affirmat Sanchez in summa lib. 2. cap. 13. num. 7.

428 Ad tertium fundamentum, quod adducit Castropalao respondetur negando antecedens ad cuius inclusam probationem respõdeo in articulo mortis dupplicem esse necessitatem, aliam physicam, moralẽ alteram, physica necessitas consistit in periculo mortis corporalis, seu corporis, moralis vero in periculo mortis spiritualis animæ, itaque iurisdictio omnibus Sacerdotibus concessa à Concilio Tridentino in dicto mortis articulo, est ratione vtriusque necessitatis, quarum vtraque manet, etiam præsente approbato, vel Prælato: cum ergo non cesset necessitas de qua Concilium loquitur, neque etiam iurisdictio cessare videtur, vtpotè concessa ratione illius necessitatis, quod antẽ Concilium Trident. dictam iurisdictionem absoluendi in articulo mortis, quemcumque pœnitentem à quibusuis peccatis, & censuris omnibus Sacerdotibus concedat ratione vtriusque necessitatis, scilicet periculi mortis, tam corporalis, quam spiritualis animæ, ex eo manifestè apparet; quia etiam extra periculum mortis ille, qui in peccato mortali viuit est in morali necessitate ratione periculi mortis æternæ spiritualis animæ, & nihilominus Concilium non concedit omnibus Sacerdotibus dictam potestatem, & iurisdictionem absoluẽdi ab omnibus peccatis, & censuris reseruatis extra mortis articulum: signum igitur est, quod necessitas de qua loquitur concilium sit vtraque nẽpe tam physica corporis, quam spiritualis animæ, & vtraque se tenet ex parte constituti in periculo mortis independẽter à præsentia Sacerdoti approbati, vel superioris, seu Prælati.

429 Ad quartum fundamentum

Pa-

Patris Antonij de Escobar, & Mendoza patet ex superior dictis solutione ad secundum, & tertium fundamentum, itaque dico prędictum textum ex cap. eos qui de sent. excommunicat. loqui de absolutione elargienda extra Sacramentum pœnitentię, vt de alijs tex. supra dixi. quare ad argumentum in forma respõdeo concedendo antecedens, & negando consequentiam, nam præsentia superioris non tollit Sacerdoti simplici iurisdictionẽ absoluendi à censuris reseruatis illi concessam à Concilio Tridẽtino in mortis articulo, vt supra diximus num. præcedenti, nec existens in tali periculo tenetur tunc necessario comparere corã superiore licet postquam à dicto periculo exeat comparere teneatur. Vnde neganda est minor subsumpta: nam non bene argumentatur ille, qui est in articulo mortis, & habet cẽsuram aliquã superiori reseruatam à qua absoluere non potest etiam in ipso periculo, nisi cum onere comparendi quamprimum coram superiore transacto dicto periculo; potest in eodem periculo existens præsentare se superiorĩ ex eo, quod ibi est præsens superior: ergo debet tunc se pręsentare superiori. hæc consequentia non est legitima cum adsit alius Sacerdos habens iurisdictionem absoluendi à reseruatis censuris, etiam præsente superiore, vt supra probatum est, & constat ex capite his qui 26. quæst. 6. & ex cap. si Pręsbyter 26. quæst. 6. atque ex cap. ab infirmis 26. quęst. 7. qui textus Canonici vniuersaliter, & absque vlla limitatione affirmant Pręsbyteros teneri in conscientia in mortis articulo pręsidium pœnitentię, & munus recõciliationis implorantibus non denegare in cap. enim si presbyter, sic dicitur; si presbyter penitentiam morientibus abnegauerit reus erit: quia Dominus dicit, quacumque die conuersus fuerit peccator, vita viuet, & non morietur, vera enim confessio in vltimo tempore esse potest; quia Dominus nõ solum temporis, sed etiam cordis inspectator est: sicut Latro vnius momenti pœnitentia meruit esse in Paradiso in hora vltima confessionis. ita ibi, & in dicto cap. his, qui habentur hæc verba: his qui tẽpore necessitatis, & periculi vrgentis instantia præsidium pœnitentiæ, & mox reconciliationis implorare, nec satisfactio interdicenda est, nec reconciliatio deneganda: quia misericordiæ Dei, nec mensuras possumus ponere, nec tempora definire; apud quem nullas patitur veniæ moras conuersio dicẽte Dei spiritu per Prophetam, cũ conuersus ingemueris tunc saluus eris; & cætera. & in cap. ab infirmis, ita habetur ab infirmis in periculo mortis positis per Præsbyteros, pura inquirenda est confessio peccatorum, & cætera. tùm etiam quia constitutus in periculo mortis habet à iure canonico, & à Concilio Trident. facultatem eligendi Confessariũ ad suum beneplacitum, & liberã voluntatem: ergo potest eligere
153. simplicem Sacerdotem, qui eum ab omnibus peccatis, & censuris absoluat, etiam præsente superiore, consequentia patet, nam sicut quando quis per Breue Pontificium habet potestatem eligẽdi sibi in Confessarium, quemlibet Sacerdotem secundum suam electionem, & voluntatem potest eligere in Confessarium simplicem Sacerdotem non approbatum, etiam præsente superiore,

re, ita similiter in articulo mortis propter rationē dictam.

430 Ad primum fundamentum secundæ sententiæ quatenus affirmat iurisdictionem concessam omnibus Sacerdotibus absoluēdi à quibusuis peccatis, & censuris in mortis articulo esse de iure diuino respondetur concedendo antecedens; & negando cōsequentiam: nam iurisdictio absoluendi à peccatis, & censuris in foro sacramentalis pœnitentiæ solum Summo Pontifici competit de iure diuino, vt latè probat Pater Ioannes Martinon tractatu de legibus, & etiam ex eo patet, quod Summi Pontifices cū aliquos casus sibi reseruant, addūt interdum se eos sibi reseruare excepto articulo mortis, quā particulam frustra adderint, si iurisdictio circa illos in mortis articulo ab ipsis nō dependeret. Deinde, quia Sacerdos in foro sacramentalis pœnitētiæ absoluit à peccatis, etiam in articulo mortis, vt verus iudex, vt constat ex Concilio Tridentino sessione 14. cap. 2. & 5. & canone 9. ergo non potest nisi subditos habere; atqui non habet subditos ex vi solius ordinis sacerdotalis, & verborum illorum accipite Spiritū Sanctum, quorum remiseritis peccata remittuntur eis, et cætera: ergo non habent iurisdictionem absoluendi à peccatis, & censuris de iure diuino etiam in articulo mortis. probatur minor: nam aliàs si ex vi ordinis acciperent potestatem absoluendi omnes, et quoscunque Christianos, etiam pro articulo mortis acciperent etiam iurisdictionē, et superioritatem, in omnes, & singulos, & sicut omnes Sacerdotes sunt inter se, & cum Episcopis, & cum ipso Summo Pontifice æquales in hac potestate ordinis; ita essent omnes Sacerdotes iudices supremi, & principes æquales absque villa subordinatione inter se, saltem pro articulo mortis, quod esset omnino contra omnem ecclesiasticum ordinem, quem Christus Dominus in Ecclesia sua reliquit in qua voluit alios esse superiores, & alios inferiores. Ad probationem consequentiæ respondeo concedēdo maiorem, & negando minorem quoad secundā partem, nempe necessarium medium esse ad adimplēdū præceptum diuinum confessionis sacramentalis in mortis articulo habere omnes Sacerdotes ex vi sui ordinationis iurisdictionem à iure diuino communicatā immediatè à Christo Domino absoluēdi ab omnibus peccatis, & censuris cum sufficiat iurisdictio illis communicata ab Ecclesia, quæ, vt pia mater ab Spiritu Sancto gubernata suis fidelibus filijs prouidit omnibus medijs ad adimplenda præcepta, tam diuina, quam ecclesiastica, præcepuè in mortis articulo cōcedendo omnibus Sacerdotibus iurisdictionem absoluendi omnibus fidelibus in mortis articulo, aut periculo constitutis à quibusuis peccatis, & censuris, vt ex Tridentino, & sacris Canonibus aperte constat.

431 Ad confirmationem respondetur cōcedendo maiorem, minorem, & consequentiam & cōcessa minori subsumpta, neganda est consequentia; nam licèt media consequantur naturam finis, & ei conformentur, quatenus ordinantur ad eius consecutionem; non debent esse eiusdē ordinis, & rationis cum ipso præsertim in moralibus, & ita licet in articulo mortis vrgeat præceptum diuinum cōfitendi peccata

cata

ista mortalia nunquam confessa, non inde sequitur, quod omnes Sacerdotes habeant iurisdictionem à iure diuino absoluendi in tali articulo à quibusuis peccatis, & censuris, sed sufficit, quod illam habeant ab Ecclesia.

432 Ad tertium respondetur negando antecedens quoad secundam partem; nam licet auctores primæ sententiæ affirment, quod si incepta confessione cum simplici Sacerdote veniat proprius Sacerdos; aut superior pœnitens non teneri, cum proprio Sacerdote cõfiteri; sed simplicem Sacerdotem posse absolutionem impendere, quia ille simplex Sacerdos vsus fuit iurisdictione sibi delegata pro illo articulo concessa, & dicta iurisdictio: non spiret, quando res non est integra morte concedentis, sed extendi possit vsque dum perficiatur, ex cap. gratum. cap. relatum de officio delegati; hinc est, quod etiam extendi debeat in hoc casu, quod intelligunt de absolutione à peccatis, quæ non habẽt annexam excommunicationem reseruatam; nam si illam habent annexam dicunt debere prius simplicem Sacerdotẽ petere facultatẽ à Superiori absoluendi à censura, aut potere, quod ipse superior ab illa prius absoluat; quia ratione censuræ reseruatæ non potest simplex Sacerdos pœnitentem absoluere, etiã in mortis articulo, nisi cum onere comparendi coram superiore quam primum potuerit si exeat ab illo periculo; & cum tunc superior sit præsens, non dubitãs pœnitentem teneri se præsentare superiori, & simplicem Sacerdotem non posse cum alio modo à peccatis absoluere, nisi casu quod superior non vellet absoluere, nec dare simplici Sacerdoti facultatem ad absoluendum, quia tunc potest, & debet cum absoluere, tam à censuris, quam à peccatis. in nostra autẽ sententia verum est antecedens, quoad vtramque partem, & falsa est cõsequentia cuius falsitas manifeste constat ex supradictis solum pœnitens absolutus in tali casu à censuris reseruatis præsente superiore per simplicem Sacerdotem, vel per alium, qui alioquin non poterat extra mortis periculum absoluere tenetur si mortem euadat sistere se superiori nõ vt rursus ab eo absolutionem accipiat ab illis censuris; sed vt se ostendat obedientem Ecclesiæ, & paratum ad exhibendam maiorem satisfactionem, si à superiore imponatur, capiendamque ab illo medicinam, quæ conueniens ipsi videbitur. debetque à Confessario moneri de tali obligatione, cui si non paret, reincidit in easdem censuras: nam absolutio prius data propter necessitatem, fuit tantum ad reincidentiam iuxta capite eos, qui de sent. excommunicat. & cap. de cætero, & cap. ea noscitur de sententia excommunicationis.

433 Ad tertium fundamẽtum respondetur concedendo antecedens, quoad primam partem, & negando quoad secundam, nempè posse omnes Sacerdotes in mortis periculo absoluere à peccatis independenter à iurisdictione eis ab Ecclesia communicata pro tali articulo: nam Sacerdotes omnes in sua ordinatione accipiunt potestatem ordinis ad efficiendum Sacramentum pœnitentiæ, & remittenda peccata, supposita aliunde iurisdictione, quæ est altera potestas diuersa à potestate ordinis, sine qua tota in-

integra potest dari, siue ante Sacramentũ ordinis, siue post. licet verũ sit, quod potestas ordinis quoad effectũ remissionis peccatorũ pẽdeat essentialiter à potestatate, iurisdictionis, sine qua nõ potest operari: quamuis possit sine illa existere, & dari, dupplex autem est potestas remittendi peccata in pœnitentiæ Sacramẽto, altera ordinis, iurisdictionis altera, quarum neutra præcisè sumpta sufficit, sed vtramque exigit necessario pœnitentię Sacramentum. Vnde fit, quod Sacerdos, qui vi suæ ordinationis habet potestatem ordinationis, dumtaxat, non accipit ab illa præcisè plenam, & totalem remittendi peccata potestatem in Sacramento pęnitentiæ, cum totalis illa porestas consistat, in duabus illis partialibus ordinis videlicet, & iurisdictionis, quare neganda est consequentia, cum de iure diuino tantum habeant Sacerdotes iurisdictionem incõpletam remittendi peccata, quæ est potestas ordinis.

434 Ad vltimum fundamentum respondetur negando maiorem: nam Apostoli ex vi illorum verborum præcisè nempè accipite Spiritum Sãctum quorum remiseritis peccata remittuntur eis; aut ex vi simplicis ordinationis in Sacerdotes, vel Episcopos, non acceperunt vtramque iurisdictionem, quamuis simul cum ordinatione Sacerdotali, & Episcopali iurisdictionem vniuersalem in christianos omnes acceperint speciali priuilegio ratione necessitatis, & Apostolicæ dignitatis illis concesso, & cum Episcopis eorum successoribus nõ communicato, nam Episcopi absolutè ordinati, aut mere titulares alicuius loci, in quo nullus christianus existit, sicut nullos habent subditos, ita neque vllã iurisdictionem, quæ sine subditis esse non potest, & idem est de Episcopis illis, qui absolutè priuantur suo Episcopatu, aut cum Summi Pontificis venia illum renunciant, hi enim omnes sunt quidem Episcopi quoad ordinationem, & potestatem ordinis, tamen si careant iurisdictione, quam, vel nondum acceperunt, vel ea expoliati sunt.

435 Secundo respondetur retorquendo argumentum in suum auctorem; quia per te omnes sacerdotes in mortis articulo funguntur eadem iurisdictione quo ad forum conscientiæ, qua funguntur Apostoli: ergo etiam fũguntur omnes Sacerdotes eadẽ potestate etiam extra mortis articulum, & cum ista Apostolorũ iurisdictio sit de iure diuino per te, consequens est, vt omnes Sacerdotes tam in articulo mortis, quam extra illum habeant iurisdictionem à iure diuino absoluẽdi ab omnibus peccatis quoscũque pœnitentes ipsis confiteri volentes, quod nemo dicit. probatur prima consequentia; nam per te eadem potestas, quæ cõcessa fuit Apostolis à Christo Domino virtute illorum verborum Ioannis cap. 20. Accipite Spiritũ Sanctum quorũ remiseritis peccata remittuntur eis, communicatur omnibus Sacerdotibus in sua ordinatione virtute prædictorum verborum; atqui Apostolis fuit communicata dicta potestas, & iurisdictio remittendi peccata omnibus fidelibus non solum in articulo mortis, sed etiã extra illum: ergo similiter omnibus Sacerdotibus in sua ordinatione fuit communicata eadẽ potestas à iure diuino remittendi peccata non solum in mortis articulo, sed etiam extra illum ab-

absque vlla exigentia, & depẽdentia ab humano iudicio, quod est expreßè contra Concilium Tridentinum, & contra sacros canones, vt de se manifestum est. nec valet dicere Sacerdotes omnes accipere immediatè à Christo Domino iurisdictionem absoluendi quemcumque fidelem solum pro articulo, aut periculo mortis non tamen extra illum, Apostoli autem dictam iurisdictionẽ à Christo Domino accipere immediatè absq; aliqua limitatione, hoc inquam non valet, imò potius gratis dicitur, cum neque ex aliquo concilio, neque ex sacris Canonibus, imo oppositum manifestè colligatur, vt supra probauimus, neque est aliqua probabilis ratio, quæ hoc persuadeat.

RESOLVTIO XXVI.

Vtrum Sacerdos simplex, siue secularis, siue regularis non approbatus à suo Ordinario, possit Regularium confessiones excipere de licentia sui superioris.

436 SVppono tamquam certum, posse Sacerdotes regulares approbati à suis superioribus Prouinciali, videlicet, vel Generali excipere confessiones aliorũ Religiosorum suæ Religionis, etiam si ab Episcopo non sint approbati, quod idem dico de approbatione facta à superioribus localibus pro excipiendis confessionibus suorum subditorum; (dum non adsit constitutio religionis in contrarium) quia omnes superiores etiam locales habent iurisdictionem ordinariam in suos subditos, & consequẽter possunt illam alteri delegare, vt constat ex cap. quibus de officio ordinarij, & communiter docẽt Doctores non obstante decreto Cõcilij Tridentini sess. 23. cap. 15. de reformatione, vbi sic dicitur: decernit sãcta Synodus nullum etiam regularem posse confeßionem sæcularium, etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneũ reputari, nisi aut parochiale: beneficium, aut Episcopis per examen; si illis videbitur esse necessariũ, aut alias idoneus iudicetur, & approbationẽ, quæ gratis detur obtineat: & cætera: nã ex verbis ipsius Concilij constat, nihil innouari circa confeßiones pœnitentis regularis, siue is sit vir, siue fœmina, cum solum requiratur à Cõcilio Episcopi approbatio ad audiendas confeßiones sæcularium.

437 Quare tota difficultas est, an non obstante præfato Tridentini decreto poßit religiosus de licentia sui prælati, etiam locali confiteri cuilibet Sacerdoti simplici etiam sæculari. Pro negatiua sententia citat Pater Leander à Sanctißimo Sacramento part. 1. tract. 5. de pœnitentia disp. 11. quæst. 45. Ioannem Mariam Nouarium tract. de electione fori. quæst. 69. num. 21. sed in hac quæst. nihil de hoc puncto tract. solum vt probet milites Sancti Ioannis hierosolimitani, qui vulgo dicũtur equites de Malta, nec non, & equites Sancti Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ esse propriè, & in rigore religiosos. Asserit tamẽ nũ. 22. quod quemadmodũ Religiosi poßũt se cõfiteri; apud Sacerdotem regularem non approbatum ab ordinario, sic pariter, & huiusmodi milites, siue æquites. Sancius in suis selectis disp. 49. n. 11. & 13. & recẽter Pater Antoninus Diana in suis moralibus resolutionibus tract. de immunitate ecclesi-

asti-

astica resol. 49. circa finem vbi dicit id tãquam nouum esse valde notandum, qui licet loquatur de Sacerdote sæculari, tamen credo impressorum in curia id accidisse quia aliàs falsa, & contra sacri Concilij Tridentini mẽtem esset eius opino. ita Ioannes Maria Nouarius. Ex quibus verbis colligitur ipsum defẽdere nõ posse simplicem Sacerdotem sæcularem non approbatum ab Episcopo confessiones religiosorũ excipere, etiam de licentia sui superioris. præcipuè æquites Religionum militarium fundamentum huius sententiæ esse potest textum supra allegatum Concilij Tridentini dicta sessione 23. cap. 15. vbi dicitur nullum etiam regularem posse confessiones etiam Sacerdotum audire, nisi aut parochiale beneficium habuerit, aut ab Episcopis per examen, aut aliàs idoneus iudicetur; atqui in Sacerdote simplici sæculari nulla ex assignatis conditionibus à Concilio reperitur: ergo non potest, nec licitè, nec validè audire confessiones Religiosorum regularium, etiam de licentia sui superioris.

438 Dicendum tamẽ est posse Religiosum Regularem de licentia sui Prælati confiteri cuilibet Sacerdoti simplici etiam sæculari, ita Sà verb. Confessor. numer. 6. Suarez tom. 4. in 3. part. disput. 28. sect. 4. nu. 5. Bonacina disp. 5. quæst. 7. num. 25. Sancius in selectis disp. 49. num. 7. Granados in 3. part. tract. 10. disp. 5. sectione 1. num. 3. Trullench. in expositione bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 7. cap. 1. dub. 1. num. 5. Cãdidus tom. 1. disquisit. moraliũ disquisit. 3. cap. 39. dubitatione 1. conclus. 2. Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnitent. disp. 21. sect. 1. nu. 2. Pater Franciscus Bardi in bullam Cruciatæ part. 2. tract. 5. cap. 2. sect. 2. nu. 21. Machadus tom. 1. lib. 1. par. 2. tract. 5. punct. 5. num. 2. Pater Gesuald de Bonon. de ministro absolutionis sacramẽtalis tit. 7. c. 1. num. 35. Barbosa in Trident. sect. 23. de reformatione cap. 15. quos citaui in mea quæstione apolegetica morali §. 14. nu. 115. & præter hos Doctores eam defendunt Diana part. 3. tract. 2. resol. 3. Vasquez tom. 4. in 3. part. quæst. 93. art. 3. dub. 3. nũ. 5. Layman. lib. 5. tract. 6. cap. 11. num. 1. & iterum Diana part. 8. tract. 1. resol. 86. in fine Aegidius de Coninch. disp. 8. dub. 7. num. 48. Thomas Hurtado tom. 2. trac. 12. cap. 1. §. 2. dub. 5. num. 2071. Andreas Mendo in bullam Cruciatæ disp. 22. cap 2. num. 24. Rodriquez tom. 1. quæstionum regul. quæst. 62. art. 4. & 5. Pater Gaspar Hurtado de Sacramẽtis disp. 10. de pœnitentia difficult. 13. Reuerendissimus Pater Fr. Franciscus Bordonus Tertij Ordinis Sancti Francisci dignissimus Generalis tom. 1. consiliorum regul. resol. 2. quæst. 11. num. 23. & resol. 4. quæst. 1. nũ. 1. D. Marcus Vidal in arca vitali tract. de iurisdictione inquisit. 6. num. 163.

439 Probatur hæc sententia; quia Prælati regulares, tam superiores, quam locales, seu ordinarij, sunt proprij Sacerdotes respectu suorum subditorum, & habent in illos iurisdictionem quasi Episcopalem; atqui proprius Sacerdos potest subdito suo concedere licentiam, vt alieno Sacerdoti confiteatur: ergo potest quilibet Sacerdos simplex, siue regularis, siue sæcularis licitè, & validè excipere confessiones Religiosorum de licentia sui Prælati

ti. Deinde; quia vt dixi in mea quæstione apologetica loco superius citato Concilium Tridēt. sessione 23. de reformatione cap. 15. nihil innouauit circa confessiones pœnitentis regularis, cum de confessione sęcularium solum ibi sit sermo. Ex quo constat responsio ad fundamentum oppositæ sententiæ.

140 Ex dictis infero primo contra Rodriquez vbi supra art. 5. & cōtra Candidum dicta disquisit. 3. art. 39. dubitat. 1. conclusione 4. Religiosos regulares habētes facultatem à suis Superioribus cōcessam eligendi Confessorem, siue ratione itineris, siue alia rationabili causa, posse eligere quemcumque Sacerdotem simplicem ab Episcopo non approbatum, siue talis Sacerdos sit regularis, siue sæcularis, dummodo aliàs talis Sacerdos nō sit impeditus, & sit sufficiens, & idoneus, quod non difficile potest pœnitens Religiosus prudēti diligentia, aut interrogando, aut aliter discernere, cuius ratio est; quia Prælatus regularis potest suis subditis concedere facultatē eligēdi Confessorem non Parochum, & non approbatum: ergo quando generaliter, & absq; restrictione conceditur facultas eligendi Confessarium verè cōceditur facultas eligendi quemlibet aliàs non impeditum dummodo sit sufficiens, & idoneus, ita Paludanus in 4. dist. 17. quęst. 3. art. 2. Gabriel quæst. 2. dub. 5. Sotus in 4. dist. 18. quæst. 4. art. 3. Adrianus ibidem quæst. 5. de confessione dub. 1. & alij quos citat, & sequitur Gaspar Hurtado de Sacramentis disp. 10. de pœnitent. difficultate 13.

141 Secundo infero posse Pręlatos locales, seu commendatores nostræ recollectionis, aut ratione itineris, vel alia rationabili de causa suo subdito facultatē concedere, vt cuilibet sacerdoti nostræ religionis confiteatur, non obstante dispositione nostrarum constitutionum dist. 1. cap. 23. de confessionibus, & cōfessoribus, vbi prohibetur commendatoribus auctoritas cōcedendi facultatē simplicibus Sacerdotibus excipiendi confessiones nostrorum Religiosorum etiam Sacerdotum, per hæc verba: declaramus simplices Sacerdotes nostræ Religionis (illos videlicet, qui Prouincialis; vel Vicarij Generalis licentiam, & approbationem non habent) nullam habere iurisdictionē ad audiendas confessiones fratrum etiam Sacerdotum, si tamen fortè ratione consuetudinis (quoad hoc) aliqua tacita. Viget facultas illam præsēti decreto annullamus, decernentes, vt à nullo Prælato, pręterquam à Patre Vicario Generali, vel Prouinciali vnquam licentia cōcedatur: aliàs sit nullius roboris, & momenti, quod intelligi volumus, siue intra, siue extra conuentū existant. quia nostra constitutio intelligitur secluso priuilegio, cum autem superiores locales possint ex priuilegio eis concesso à Sixto Quarto religiosis suis subditis concedere facultatē (ratione itineris, aut alia rationabili causa) eligendi in Confessarium quemcumque Sacerdotē simplicem saltem regularem, vt testatur Manuel Rodriquez tō. 1. quæstionum regul. quæst. 62. art. 5. non est cur hæc authoritas Prælatis Ordinarijs nostræ Religionis denegetur, quod idē affirmat Magister Vincentius Candidus tom. 1. disquisitionum moralium disquisit. 3. artic. 39. dubitat. 2. de prioribus ordinis

distinct. 1. cap. 14. vbi habetur, quod solus Magister Generalis ordinis possit suis Religiosis concedere, vt confiteantur Confessario alterius ordinis.

442 Tertio infero posse Equites militares Sancti Ioannis, Diui Iacobi, Alcantaræ, Calatrauæ, & cætera confiteri simplici Sacerdoti non approbato ab ordinario, siue talis Sacerdos sit regularis, siue sæcularis de licētia tamē sui Prælati. ita sentiūt Auctores, qui dicūt dictos Equites militares, tam Diui Ioannis Hierosolymitani, quam Diui Iacobi, Alcantaræ, & Calatrauæ, & cætera esse verè, et propriè religiosos; excepto Diana, qui quāuis part. 1. tract. 2. de immunit. ecclesiast. resol. 90. & part. 3. tr. 2. de dubijs Regularium resol. 30. et part. 4. tract. 1. de immunitate ecclesiastica resol. 36. affirmet prædictos Equites militares esse in toto rigore Religiosos, nihilominus dicta part. 3. tract. 2. de dubijs Regularium resol. 30. postquam refert opinionem asserentium posse dictos Equites militares cōfiteri sua peccata Sacerdoti ab Episcopo non approbato, hanc difficultatem alijs cogitandam relinquit. part. autem 8. tract. 7. resol. 96. absolutè partem negatiuam substinet, quia indicat consuetudinem esse in contrarium. Sed certè lōgè probabilius est posse prædictos Equites militares cōfiteri sua peccata Confessarijs non approbatis ab Episcopo: tum quia vt dixi in mea quęstione apologetica morali §. 16. à num. 130. prędicti Equites ordinum militarium sunt verè, et propriè religiosi ex vi suæ institutionis, et ideo gaudēt priuilegio cōfitendi non approbatis ab Episcopo, vt docet Bordonus to. 1. consil. Regul. resol. 37. quęst. 26. num. 70. quia huiusmodi approbatio Episcopi solum requiritur pro audiendis confessionibus personarum sæcularium; atqui prædicti Equites ordinum militarium sunt verè, & propriè Religiosi, vt suppono ex dictis in mea apologetica quęstione loco superius citato: ergo non compræhendūtur in decreto Concilij Tridentini, & consequenter possunt sua peccata cōfiteri Sacerdotibus ab Episcopo non approbatis. quidquid in cōtrarium dicat Diana dicta par. 8. tract. 7. citato resol. 96. & part. 10. tract. 16. & 6. Miscellaneo resol. 76. §. verum has sententias vbi in sui fauorem citat Magistrū Lezana tom. 2. summæ regular. cap. 5. num. 45. vbi sic ait; licet aliqui credant hos milites gaudere priuilegio aliorum regularium, de quo tom. 1. cap. 18. n. 27. quod scilicet possint confiteri peccata sua Confessario etiam nō approbato ab Ordinario, nihilominus, quia in hoc attendenda est consuetudo, tam ea quæ fuit inter hos milites ante Concilium Tridentinum, quam post illud, & hæc sit in contrariū, vt ipse Diana testatur nullatenus assentiendum est huic sententiæ, sed vt falsa reijcienda. ita Lezana, qui dictam consuetudinem in contrarium non probat, sed eā supponit; quare immerito opinionem cōtrariam falsam appellat, & vt talem esse reijciendam, tum etiam; quia vt benè aduertit Pater Franciscus Bordonus vbi supra etiamsi prædicti milites regulares nō essent propriè, & strictè Religiosi adhuc gauderent priuilegio confitendi sua peccata Sacerdotibus ab Episcopo non approbatis; nam præfati milites non sunt sæculares, neq; sub hoc nomine veniunt in fauora-

Digitized by Google

rabilibus, aut odiosis, & consequenter non comprehenduntur in decreto Tridentini: quia quomodo sint religiosi gaudent priuilegijs propriorum religiosorū; gaudent enim priuilegijs fori, & canonis, vt fatetur ipse Diana inferre omnibus locis superius citatis, & magister Lezana vbi supra nu. 38. & multis alijs citatis docet Ioannes Maria Nouarius de electione, & variatione fori quæst. 69. & sunt exempti à iurisdictione Episcopi sicut cæteri regulares, exceptis quibusdam casibus, quatenus gerunt vicē personę publicę apud sęculares, vt docet Rodriquez to. 2. summæ quæst. 59. art. 5. §. Secūdo: ergo gaudent priuilegio confitendi sua peccata Sacerdotibus non approbatis ab Episcopo: ergo sufficit quod cōfiteantur iuxta decreta suarum regularum de ordine tamen suorum superiorum.

RESOLVTIO XXVII.

Vtrum simplex Sacerdos possit de licentia Parochi excipere confessiones subditorum ipsius Parochi absq; Episcopi approbatione.

443 Hanc difficultatem latè tractaui in mea quæst. apologetica morali in defensionem Doctoris D. Marci Serio §. 2 2. per totum vbi tres retuli sententias, duæ ex Diametro oppositę, & alia quasi media via tenens; sed quia nunc inueni affirmatiuam sententiam noviter acriter defēsam à quolibet erudito Doctore moderno, ideò eamdem difficultatem iterum examinare decreui. partem igitur affirmatiuā præter auctores à me citatos dicto §. 22 nouissimè defendit eruditus Pater Petrus Demurga monachus Benedictinus Emilianēsis in suis quæstionibus pastoralibus, seu de iure, & potestate Parochi vnitarum Ecclesiarum part. 3. quæst. 17. conclusione prima. quam probat primo ex cap. omnis vtriusque sexus 12. in quo Concilium Lateranense, sub Innocentio Tertio, ita definit. *Omnis vtriusque sexus fidelis postquam ad annos discretionis peruenerit omnia sua solus peccata saltē semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti, & infra si quis autem alieno Sacerdoti voluerit iuxta de causa sua confiteri peccata, licentiam prius postulet, & obtineat à proprio Sacerdote; cum aliter ipse illum non possit absoluere, vel ligare.* Atqui hæc iurisdictio in dicto cap. concessa Parocho deligandi alteri Sacerdoti suam iurisdictionem ad excipiēdas cōfessiones suorum subditorum non fuit derogata per Concilium Tridentinum tunc, quia cum hęc decretalis sit inserta in corpore iuris, sitque ius commune non intelligitur derogata, nisi sit expressa mentio de illa: tum etiam, quia Concilium solum derogat priuilegia, & consuetudines: ergo cum Parochi non habeant ex consuetudine, sed à iure potestatem hanc delegandi suam iurisdictionenem alteri Sacerdoti ad suarum ouium confessiones audiendas vtique poterunt eam delegare non obstante Concilio Tridentino, poteritq; Sacerdos simplex ab Episcopo non approbatus dictas confessiones audire licitè, & validè de licentia Parochi.

444 Secundo probat, quia Parochus iure ordinario, & ratione sui officij, & proprij muneris potest & debet suis subditis pœnitentiæ Sacramentum administrare, & ipsi

ipsi subditi tenentur saltem semel in anno omnia sua mortalia peccata suo Parocho confiteri; atqui qui ex iure ordinario, & ex proprio munere, et officio potest per se ipsum aliquid exercere potest, et per idoneam personam id efficere suam vtique potestatem, et iurirdictionem delegando: ergo poterit Parochus simplici Sacerdoti non approbato ab Episcopo suã delegare iurisdictionem ad suarum ouium cõfessiones excipiendas. consequẽtia est formalis, et maior manifestè cõstat, tum ex dicto cap. omnis vtriusque sexus, tum etiam ex cap. placuit 3. de pœnitentia distinct. 6. ibi enim Vrbanus Secundus sic definit *Placuit, vt deinceps nulli Sacerdotum liceat quẽlibet commissum alteri Sacerdoti ad pœnitentiam suscipere sine eius consensu, cui prius se commisit.* vbi Glossa verbo cõmisit, ita ait, *cõmisit idest, cuius Parochianus est, ab alio enĩ nõ potest ligari, vel solui. & verbo pro ignorãtia sic inquit. Sed nũquid est vtilis talis confessio quam quis accipit à non suo Iudice contra hanc cõstitutionem*, minor autem nota est in iure, nihil in eo clarius inuenitur, quam quod Ordinarius suam valeat. Iurisdictionẽ delegare, in cap. his quibus 20. & fin. eod. sic Gregorius Papa Nonus adhuc ad rem definit præsentem, *his quibus ex officio incertis casibus competit illos absoluere, qui pro violenta manũ iniectione, incidunt in canonem sententia promulgata, licet aliis huiusmodi absolutionem committere cum videtur expedire*, & Glossa verbo casibus postquam dixit Episcopum, Abbatem, & quemlibet Sacerdotem posse ab hac excommunicatione certis casibus absoluere, addit, *& in omnibus his casibus personæ superius nominatæ, cum viderint expedire, possunt super his iure ordinario committere vices suas auctoritate huius canonis.* vbi notari debent illa verba iure ordinario cõmittere vices suas: quibus quidem comprobatur veritas huius minoris propositionis à D. Marco Vidal in sua Arca vitali tract. de iurisdict. inquisit. 2. num. 1. vbi ait, pro maiori intelligentia notandum est primo certum esse, vt alibi diximus hanc iurisdictionẽ in foro poli delegare posse omnes illam habentes ordinariam ex cap. inter cætera ex officio ordinario, & ex cap. omnis vtriusque sexus, delegatio enim est vnus ex propriis actibus iurisdictionis ordinariæ, & in capite cũ Episcopus 7. de officio ordinarij lib. 6. Bonifacius Papa Octauus decernit: *cum Episcopus in tota sua diœcesi iurisdictionem ordinariam noscatur habere: dubium non existit, qui in quolibet loco ipsius diœcesis non exempto, per se, vel per alium possit pro tribunali sedere; causas ad Ecclesiasticum forum spectantes audire; personas ecclesiasticas cum earum excessus exigãt officium liberè exercere.* Cuius Glossa verbo per aliũ sic ait, *quod enim potest per se, & per alium*, & in regulis iuris in 6. Regula 68. ita habetur *potest quis per alium, quod potest facere per se ipsum*, atqui Parochus habet à iure per se ipsum suis ouibus pœnitentiæ Sacramentum administrare: ergo hãc propriã sui ipsius iurisdictionem poterit alteri Sacerdoti delegare. Vnde, vt bene dixit Nicolaus Brauo tractatu monastico, cap. 18. nu. 12. de monacho ab Episcopo approbato ad audiendas confessiones, & ab Abbate pro exercitio curæ Ecclesiæ monasterio annexæ posito, quod & si ad nu-

tum

Digitized by Google

tum amouibilis ab Abbate positus sit tamen dum gerit officium est verè Parochus, non commissarius alterius, sed qui vt talis proprius, possit committere vices alteri; hæc sunt fundamẽta Patris Petri de Murga pro hac sententia.

45 Sed quamuis hæc sententia valde probabilis sit (quidquid in contrarium cum Suarez disp. 28. sect. 4. num. 12. & 13. Fagundez præcep. 2. lib. 7. cap. 2. nu. 43. & alijs dicat Diana part. 10. tract. 16. resol. 75.) dicendum tamen existimo longè probabiliorem esse sententiam asserentẽ, parochum post Concilium Tridentinum nullo modo posse suã iurisdictionem simplici Sacerdoti ab Episcopo non approbato delegare ad suarum ouium confessiones audiendas, ita sentiunt præter auctores à me allegatos dicta quæstione apologetica Magister Candidus tom. 2. disquisit. 24. art. 65. nu. 4. Hurtado disp. 10. difficult. 16. Petrus Fray in additionib. ad 3. part. quæst. 8. art. 5. disp. 1. Granados tract. 10. disp. 5. num. 4. Campanilis rubrica 12. cap. 3. num. 61. quos inter alios citat, & sequitur Leander à Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. de pœnitentia disp. 11. quæst. 56. quam sententiam latè probaui in mea quæstione apologetica loco supra citato à num. 245. videantur, quæ ibi dixi.

46 Ad fundamenta Patris Petri de Murga respõdeo, quod sicut dixi in dicta quæstione Apologetica §. 23. licet Concilium Tridentinum non priuet Parochis iure suo, imo reliquat eis potestatem antea; tamen Concilium per illa verba generalia nempe, nullus Sacerdos etiam Regularis potest sęcularium confessiones audire, neque ad id idoneus reputari, nisi aut parochiale beneficium habeat, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quę gratis detur obtineat. aliquos Sacerdotes, nempè ab Episcopo non approbatos ad confessiones audiendas fecit incapaces, vt à Parochis sua iurisdictio, delegaretur, neque ad hoc facere (vt supra dixi) oportuit specialem mẽtionem de Parochis: nam redita in habili persona ad recipiendam iurisdictionem. iam indirectè Parochus nõ potest ei delegare suam iurisdictionem. quare ad primum argumentum respondetur concedẽdo maiorem, & minorem, & negando suppositum cõsequentiæ, & ipsam consequentiam, supponit enim falsò simplicem Sacerdotem esse capacem recipiendi à Parocho iurisdictionem excipiendi confessiones suarum subditorum, & eodem modo respõdetur ad secundum argumentũ: nam aliud est, quod Parochus possit ratione sui officij delegare alteri Sacerdoti suam iurisdictionem ad suarum ouium cõfessiones audiendas, aliud vero quod simplex Sacerdos sit capax recipiendi talem iurisdictionem, primum est verum, & secundum falsum; & ob hanc rationem nõ potest Parochus suam delegare iurisdictionẽ simplici Sacerdoti ad suorum subditorum confessiones audiendas.

RESOLVTIO XXVIII.

Vtrum Parochus possit suam iurisdictionem delegare ad suorum subditorum confessiones audiendas cuicumque Parocho alterius Diœcesis, aut cuicumque Sacerdoti à quocumque Episcopo approbato extra Diœcesim.

447 IN presenti nō potest esse cōtrouersia cū Doctoribus asserētibus posse Parochos suā delegare iurisdictionem ad suarum ouiū cōfessiones audiēdas simplici Sacerdoti non approbato ab Episcopo, nam si semel possunt Parochi (vt est valdè probabile) simplici Sacerdoti non approbato dictam iurisdictionem delegare potiori iure eam delegare possunt Parocho alterius Diœcesis; aut Sacerdoti à quocūq; Episcopo approbato. Difficultas igitur solum est cū Auctoribus, qui negant posse Parochum simplici Sacerdoti non approbato ab Episcopo suam delegare iurisdictionem ad audiendas suorum subditorum confessiones; An scilicet hoc non obstante possint Parochi exponere alium quemcumque Parochum ad cōfessiones in sua parochia audiendas, & etiam Sacerdotes à quocumque Episcopo etiam extra diœcesim approbatos, quoad primam partem huius difficultatis negatiuè respōdent Petrus de Leone de officio, & potestate Confessoris tom. 2. relect. 4. num. 79. vt ex Diana part. 3. tr. 4. resol. 146. refert Leander à Sanctissimo Sacramento part. 2. tract. 5. disp. 11. quęst. 58. Guttierrez lib. 1. quæst. canon. cap. 17. loquendo de Parocho extra Diœcesim Parochi exponentis existente.

448 Sed communis, & vera Doctorum sententia est Parochum posse exponere alium Parochū ad confessiones audiendas in suà parochia. ita Fagundez in præcepta Ecclesiæ præcep. 2. lib. 7. cap. 1. num. 36. Filliucius tom. 1. tract. 7. num. 257. Suarez to. 4. in 3. part. disp. 28. sect. 4. Toletus lib. 3. cap. 13. num. 6. Trullench. in Bullam Cruciatæ lib. 1. §. 7. cap. 1. dub. 4. num. 3. Diana part. 3. tract. 4. resol. 146. Ludouicus à Cruce de exposit. Bullæ Cruciatæ disp. 1. cap. 2. dub. 24. num. 1. Leander loco superius citato, Pater Franciscus Bardi in Bullam Cruciatæ part. 2. trac. 5. cap. 2. sect. 2. num. 14. quos retuli in mea apologetica quęsti morali §. 23. num. 261. D. Marcus Vidal in arca vitali tract. de iurisdictione inquisit. 2. num. 11. vbi sic ait notandum octauo, quod Parochi habentes Beneficium cum cura animarum, censentur iure ipso approbati pro omni loco, & possunt eligi ab omni eo, qui facultatem habet eligendi Confessariū; vnde possunt eligi in Iubileis, in quibus (quamuis dicatur, vt quis possit eligere Confessarium ab ordinario approbatum) per illam particulam, cum ab ordinario non censentur exclusi approbati ab ipso iure, sed potiori ratione comprehendi, vt intelligenti patet. & inter alios Doctores notauit Ioannes Præpositus quæst. 8. de approbatione dub. 2. num. 5. Pater Petrus de Murga de potestate Parochi part. 3. quæst. 2. de pœnitentia num. 8. Et probatur, quia Parochus habet à iure facultatem delegandi Sacerdoti idoneo suam iurisdictionem ad suorum subditorum cōfessiones audiendas, vt constat ex dictis resolutione præcedenti; atqui qui-

quilibet Parochus, etiam existẽs extra propriam Diœcesim, & capax recipiendi prædictam iurisdictionem à Parocho potẽte dictam iurisdictionem delegare: ergo, & cætera. Probatur minor quia ille declaratur idoneus Sacerdos ad sæcularium confessiones audiendas à Concilio Tridẽtino sessione 23. cap. 15. qui aut beneficium parochiale, aut ab Episcopo per examẽ si illi videbitur expedire, aut idoneus iudicetur approbationem obtineat: ergo Parochi habẽtes beneficium cum cura animarum cẽsentur iure ipso approbati pro omni loco; ergo Parochus potest exponere alium quemcumque parochum ad audiendas cõfessione in sua parochia.

9 Quantum ad secundam resolutionis partem negatiuam sententiam sustinent Petrus de Leone, & Guttierrez locis citatis, Nugnus 3. parte quæst. 8. art. 5. dub. 7. ad 4. Gaspar Hurtado de sacramentis disp. 10. difficult. 17. Vasquez tom. 4. in 3. part. quæst. 93. art. 3. dub. 4. Ochagauia de Sacramentis tract. 2. quæst. 40. Diana part. 3. tract. 4. resol. 100. in fine, & part. 10. tract. 16. resol. 75. vbi affirmat, quod post bullam Innocẽtij 10. datam sub die 9. Maij 1648. oppositum est improbabile, Pater Andreas Mẽdo in bullam Cruciatæ disp. 22. cap. 10. Corollario 6. numer. 107. Rodriquez in additione ad §. 9. Bullæ Cruciatæ numer. 13. probatur primo hæc sententia à Ochagauia loco citato num. 4. ex verbis Concilij Tridẽtini dicta sessione 23. cap. 15. vbi dicitur, nullum Sacerdotem posse audire confessiones, nisi ab Episcopis iudicetur idoneus, atqui si approbatio vnius Episcopi pro omni loco sufficeret. non diceretur ab Episcopis, sed ab Episcopo: ergo ad hoc vt aliquis Sacerdos audiat confessiones sæcularium etiam de licentia Parochi debet esse approbatum ab Episcopo illius diœcesis, vbi cõfessiones audit. Secundo probatur ex quodam decreto Cõgregationis Cardinalium in fauorẽ Archiepiscopi *Valentini*, vbi dicto Archiepiscopo sic fuit respõsum. Congregatio Cardinalium Concilij respondet approbatos ab alio, quam ab ab Episcopo Valentino in diœcesi Valentina non censeri approbatum ab ordinario, & idem respondet Cõgregatio Cardinalium domino Ludouico Fernãdez de Cordoua Episcopo Salmantino; atqui nemo potest audire cõfessiones, nisi sit approbatus ab ordinario; ergo cum ordinarij nomine intelligatur ille in cuius diœcesi quis audit confessiones, non potest approbatus ab vno Episcopo in omni loco audire confessiones, nec virtute bullæ cruciatæ; nec ratione approbationis proprij Parochi eorum pœnitẽtium quorum cõfessiones audit. Tertio probatur, quia Gregorius 13. concessit Patribus Societatis Iesu priuilegium, vt semel approbati, & à Superioribus expositi, quando interfaciunt per alias diœceses, quod possint ibi audire confessiones fidelium: ergo sine eo priuilegio hoc facere non poterant. Quarto probatur, quia ex opposita sentẽtia sequeretur non posse Episcopum alienum subditum approbare ad audiendas confessiones in suo Episcopatu, qui non esset approbatus à proprio Episcopo; atqui hoc est falsum, & contra praxim Ecclesiæ: ergo & illud ex quo sequitur: probatur sequela, nam sicut Episcopus habet à iure ordi-

dinariam iurisdictionem in suos subditos in ordine ad Sacramentorum administrationem, similiter parochus habet à iure iurisdictionem ordinariam in subditos suę parochiæ in ordine ad administrationem sacramentorum atqui Parochus nõ potest suam; delegare iurisdictionem simplici Sacerdoti non approbato à suo Episcopo ad suorum subditorũ confessiones audiendas, aut diximus resolutione præcedenti. Ergo nec Episcopus poterit exponere alienum Sacerdotem nõ approbatum à suo Episcopo ad audiendas confessiones in suo Episcopatu, quod est falsum: ergo vt aliquam constituamus differentiam inter Episcopos, & Parochos asserere debemus Episcopos posse approbare alienum Sacerdotem, siue approbatus sit siue non à proprio Episcopo, ad audiendas confessiones in suo Episcopatu; parochus vero non ita nisi Sacerdos sit approbatus in ea diœcesi in qua audit confessiones. Quinto probatur, quia valdè conueniens videtur, quẽlibet Episcopum approbare eos Sacerdotes, qui in sua Diœcesi audituri sunt confessiones suorum subditorum, vt videat an habeant scientiam, & prudentiam necessariam ad Sacramentum pœnitentiæ suis subditis ad ministrandum: ergo necessario requiritur hæc approbatio Episcopi diœcesani, vt Parochi possint Sacerdoti facultatem cõcedere audiendi confessiones in suis Parochijs.

450 Dicendũ nihilominus est posse Parochum exponere ad confessiones audiendas in sua parochia quoscumque Sacerdotes à quocũque Episcopo extra Diœcesim approbatos. ita Nauarrus in cap. placuit à num. 49. Henriquez lib. 7. cap. 12. num. 4. Aegidius de Coninch. disp. 8. dub. 7. num. 57. Ioannes de Cruce in summa part. 2. de pœnitentia qu. 5. dub. 6. conclus. 3. Magister Vincentius Candidus tom. 2. disquisit. moral. disquisit. 24. art. 65. dub. 8. num. 10. & alij quos citat, & sequitur Leander à Sãctissimo Sacramento tom. primo tract. 5. de pœnitentia disp. 11. quæst. 59. Eruditissimus Pater Ioannes de Dicastillo tom. 2. tract. 8. de pœnitentia disp. 10. dub. 9. numer. 245. Franciscus Amicus in cursu Theologiæ tom. 8. disp. 15. sect. 3. num. 119. & probatur vnico, sed validissimo fundamento, vt aliquis Sacerdos possit licitè, & validè pœnitentiæ Sacramentũ fidelibus administrare, satis est, quod habeat approbationem, de idoneitate requisitam à Concilio Tridentino sessione 23. cap. 15. & quod habeat iurisdictionẽ saltem delegatam administrandi pœnitentiæ Sacramentum à superiore Ordinario potente dictam iurisdictionem delegare; atqui Sacerdos approbatus à quocumque Episcopo ad audiendas fidelium confessiones censetur idoneus ad dictum munus præstandum pro omni loco iuxta dispositionem Concilij Tridentini; ergo si accedat delegatio iurisdictionis facta à Parocho pro audiendis confessionibus suorum subditorum in sua parochia licitè, & validè poterit eis pęnitentiæ Sacramentum administrare, sicut de licentia eiusdẽ parochi potest in sua Parochia alia Sacramenta administrare, vt omnes cõcedunt. Maior ex se est manifesta, minor autem in qua potest esse difficultas probatur ex verbis ipsius Concilij Tridẽtini dicta sessione 23. cap. 15. ibi enim dicitur nullũ etiam regula-

larem posse confessiones sæcularium etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopo per examen, si illi videbitur necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur obtineat: quæ verba solum exigunt approbationem Episcopi; qui vero ab vno Episcopo approbatus est simpliciter; verè dicitur approbatus, Concilium autem tantum approbationem requirit. Neque obstat; quod Concilium dicat esse approbandum ab Episcopis in plurali; nã vt benè notat Doctus Pater Ioannes de Dicastillo, id enim non debet intelligi ita vt vnisquisq; sit approbandus à pluribus Episcopis, sed verbum pluralis vsurpat Concilium, quia sunt multi Episcopi, qui approbent, etiam si sufficiat vnus, sicut dicitur etiã pro extrema vnctione ex diui Iacobi Apostoli doctrina inducat presbyteros Ecclesiæ, & cętera vngentes oleo Sancto, & tamen vnctio vnius satis est, ergo non est cur opposita sententia vim ponat in verbo pluralis numeri, sed oportet probare non posse intelligi Concilium Tridentinũ de quouis dictorum Episcoporum, quod nullo argumento efficaci, siue petito ex rei natura, siue ex verbis ipsius Concilij, vel alicuius Pontificis, aut alio ex capite probat sententia contraria, quod magis constauit ex solutione argumentorum dictæ oppositæ sententiæ. consequentia nostri argumenti sufficienter constat ex præmissis, nam Parochus, vt supra diximus habet à iure facultatem delegandi alteri Sacerdoti idoneo suam iurisdictionem ad audiendas suarum ouium confessiones, vt constat ex cap. omnis vtriusque sexus, & ex cap. placuit, ergo cum approbatus simpliciter à quocumque Episcopo ad confessiones audiendas, iudicetur idoneus pro omni loco poterit optimè Parochus prædictũ exponere ad audiendas confessiones in sua parochia.

451 Ad primum fundamentum appositæ sententiæ patet ex dictis in fundamento nostrę sententiæ: num. præcedenti; nam vt ibi diximus verba illa Concilij, aut ab Episcopis per examen, & cætera non debent intelligi taliter, quod faciant hunc sensum, quod vnusquisque Sacerdos ad audiendas fidelium confessiones sit approbandus à pluribus Episcopis, sed verbum pluralis vsurpat Concilium; quia sunt multi Episcopi, qui approbent, etiam si sufficiat vnus, quam explicationem sustinent multi, & graues Doctores, & in primis Henriquez, qui hunc modum dicendi cum multis à se relatis amplectitur lib. 3. de pœnitentia cap. 6. num. 7. & ex Glosa litera A. & lib. 7. de indulgentijs cap. 12. nu. 4. inter cæteros vero refert duos præstãtissimos doctrina, & vitæ sanctimonia consf. picuos, qui Tridentino interfuerunt, & Concilij mentem nosse eam maximè poterant, hi sunt Archiepiscopus Compostellaneus Doctor Blancus, & Archiepiscopus Granatensis, Guerrerus, quibus adiungit ex inclitis ordinibus Sancti Dominici, Sancti Francisci, & Sancti Augustini, doctissimos, & celebres viros Magistrum Mancium, Gallum, Gueuaram, Medinam, & alios Theologos.

E Ad

Digitized by Google

452 Ad secundum respondet Pater Ioannes de Dicastillo vbi supra num. 251. responsum datum Archiepiscopo Valentino etiam si concederetur satis authenticè de illo constare, & de circumstantijs sub quibus datum fuit, & de quæsito ex parte Archiepiscopi, secundum quod explicari debet responsio (quod tamen non constat) verba non cogere nam cum in diœcesi Valentina sicut in plerisque alijs sint multæ personæ exemptæ, & in dignitate quasi Episcopali constitutæ, quæ sunt superiores ordinarij suorum subditorum, & in iubileo, sicut & in bulla cruciata (quæ maximè reddebat sollicitum Archiepiscopum Valentinum, quia toto anno durat, & singulis annis habetur) dicatur posse eligi approbatum ab ordinario, poterat quis putare, quod sufficeret, si aliquis regularis esset approbatus à suo superiore, qui est ordinarius illius, vt censeretur ibi approbatus, & de tali dicitur non censeri approbatum.

453 Sed salua pace tanti viri hæc responsio mihi non probatur; nam si semel concedatur de tali declaratione autenticè constare responsio data manifestè aduersatur verbis ipsius declarationis, vt de ipsis constat, quę hęc sunt. *Congregatio Concilij respondet approbatum ab alio, quam à Valentino Episcopo non cēseri approbatum in diœcesi Valentina*, cum enim illa propositio approbatum ab alio, quam à Valētino Episcopo, & cętera sit propositio indefinita equiualet propositioni vniuersali, & facit hūc sensum approbatum à quocumque alio, quam ab Episcopo Valentino non censeri approbatū ab ordinario in diœcesi Valentina; ergo non debent limitari illa verba ad approbationem factam à Superioribus regularium suis subditis, quod isti non intelligantur approbati ab ordinario in diœcesi Valentina, sed intelligi debent generaliter pro approbatione facta à quocumque ordinario, siue Episcopo, siue Archiepiscopo, aut ab alia quacumque indignitate quasi Episcopali constituta; ob quam rationem Diana par. 1. tract. 11. cum alijs quos ibi citat respondit de dicta declaratione congregationis Concilij autenticè non constare, & ideo nullam fidem facere prout declarauit Sacra Congregatio die 11. Augusti 1632. ex speciali Vrbani Octaui iussu, & mandato per hæc verba, cum ad notitiam sacræ Congregationis peruenerit, quamplures declarationes, decreta, seu decisiones sub nomine eiusdem Sacræ Congregationis absque illius authoritate impressas in libris, seu alijs operibus circumferri, & allegari, multasque ex declarationibus decretis, seu decisionibus, iuxta cōtingentiam casuum, illorumque qualitates, & circumstantias, à se, diuersis temporibus factas, secundum ea, quæ proponebantur, fuisse alteratas, immuratas, diminutas, ac forsan aliàs mentito Sanctæ Congregationis nomine confectas, nulloque propterea authentico sigillo munitas, illasque per tribunalia tam in vrbe, quam per orbem circumferri, & allegari considerans eadem Sacra Congregatio rituum, quantum detrimenti recipi possit, si aliqua fides illis adhibeatur ex speciali Sanctissimi Domini nostri

Digitized by Google

nostris Vrbani & Octaui suis emanadas, & præcipue huiusmodi declarationibus, decretis, seu, decisionibus, tam impressis, quam imprimendis, ac etiam manuscriptis nullam fidem in iudicio, vel extra esse adhibendam, sed tantum illis, quæ in authentica forma, solito sigillo, & subscriptione Eminentissimi Cardinalis Præfecti, ac Secretarij eiusdem Congregationis pro tempore existentium munitæ fuerint, & cætera: vt videri potest apud ipsum Dianam part. 5. tract. 12. resol. 52, & apud Angelum Maria Verricelli in suis quæstionibus moralibus, & legalibus tract. 2. quæst. 6. num. 1.

154 Ad argumentum igitur respondeo illas declarationes sacræ Congregationis, in argumento allegatas fidem non facere, cum de illis autenticè non constet. Et quamuis de illis autenticè constaret, nihilominus non tollerent probabilitatē nostræ opinionis, quia declarationes Sacræ Congregationis Concilij interpretatio non sunt leges, neque vim obligandi induc[illegible] nisi factæ in authentica forma; sed tantummodo sunt magnæ authoritatis, tanquam grauissimi Doctoris, & sic non tollunt probabilitatem opinionis oppositæ illi, quam determinant; vt docent Petrus de Ledesma in summa tom. 1. de Sacramento pœnitentiæ cap. 13. difficult. 9. Sanchez de matrimonio lib. 8. disp. 2. num. 10. Vasquez 1. 2. disp. 177. cap. vltimo, Serarius in prolegomenis Bibliæ cap. 9. quæst. 11. Bonacina de legibus disp. 1. quæst. 1. punct. 8. num. 9. Portel. verb. Cardinalium declarationem, qui citat Nauarrum, & Vegam in summa cap. 62. casu 4. Valerius de different. vtriusque fori verbo absolutio difficult. 1. num. 20. & verbo nullitas difficult. 5. nu. 2. Molfesius in summa tō. 1. tract. 9. cap. 13. num. 43. Zipeus in nouo iure Pontificio lib. 5. titulo de pœnitentia num. 9. Mendoza 2. 2. volum. 1. disp. 84. sect. 2. §. 25. Villalobos tom. 1. tract. 2. difficult. 7. num. 5. Basilius Pontius lib. 5. de matrimonio ca. 13. §. 2. num. 7. Delrius disquisit. magicarum part. 3. lib. 6. cap. 1. sect. 3. Baldellus tom. 1. Theologiæ moralis lib. 5. disp. 14. num. 15. Merolla tom. 1. Theologiæ moralis disp. 4. cap. 4. dub. 2. num. 174. Diana part. 1. tract. 10. resol. 29. Angelus Maria Verricellus in suis quæstionibus moralibus, & legalibus tract. 2. quæst. 6. nu. 19. Ioannes de Dicastillo vbi supra num. 256. Bossius de iubilæo sect. 9. casu 2. numero 22. Pater Petrus de Murga de potest. Parochi par. 3. quæst. 3. num. 20. & probabilem putat Castropalaus part. 1. tract. 3. disp. 5. punct. 3. §. 1. num. 5. & ratio est, quia publicatio est de essentia legis adeò, vt ante illam nequeat lex obligare, vt est text. in. §. 1. authentica vt factæ nouæ constitutionem: collat. 5. & ex lege leges sacratissimæ C. de legibus cap. 1. & docet Diuus Thom. 1. 2. quæst. 90. art. 4. in corpore his verbis: *Respondeo dicendum, quod sicut dictum est, lex imponitur alijs per modum regulæ, & mensuræ. Regula autem, & mensura imponitur per hoc, quod applicatur his, quæ regulantur, & mensurantur. Vnde ad hoc, quod lex virtutem obligandi obtineat, quod est proprium legis, oportet, quod applicetur hominibus, qui secundum eam regulari debent: talis autem applicatio fit per hoc, quod in notitiam eorum deducitur ex ipsa promulgatione: vnde promulgatio ipsa necessaria*

 est

est ad hoc, quod lex habeat suam virtutem, & sic ex quatuor prædictis potest colligi diffinitio legis, quæ nihil aliud est, quam quædam rationis ordinatio ad bonum commune, ab eo, qui curam communitatis habet, promulgata. ergo istæ declarationes sacræ Congregationis, vt vim legis habeant debent promulgari, & non sufficit, quod sint sigillatæ, seu signatæ sigillo ipsius congregationis, sed insuper requiritur, vel quod Summus Pōtifex det Breue, quo iubeat illas seruare, vel quod Auditor Cameræ Apostolicæ det monitorium in earum executionem, seu sub censura mandet seruari.

455 Nec valet si dicas publicationē esse necessariam ad legis cōstitutionem, non autem ad illius declarationem; quia declaratio cum ipsa lege à principio inest leg. ita fidei ff. de iure fisci, hoc inquam non valet: nam vt optimè docent Suarez de legibus lib. 6. cap. 1. num. 3. Salas de legibus disp. 2. sect. 9. in fine, & disp. 10. sect. 9. num. 68. ac disp. 12. sect. 9. in fine, & disp. 10. sect. 9. num. 68. ac disp. 12. sect. 1. num. 8. & disp. 21. sect. 12. num. 5. Bonacina de legibus disp. 1. punct. 8. num. 4. Lorca 1. 2. disp. 18. in appendice circa finem lex declaratiua iuris antiqui ad id quod obliget necessario est promulganda alioquin nō erit obligatoria, & ratio est, quia quando lex est dubia, & variæ sunt opiniones probabiles, tunc vnusquisque liber est ab obligatione legis, cū possit sequi opinionem probabilem non obligantem: ergo vt noua lex declaratiua obliget ea debet de nouo promulgari: cum autem dicitur, quod declaratio cum ipsa lege à principio inest intelligendum est de declaratione naturali, & euidenti, hæc autem est, quæ inest ipsi legi à principio, non autem declaratio in re dubia, & ambigua, & pro qua sunt variæ opiniones.

456 Nec denique valet si dicas Rotam Romanā sequi omnino declarationes Cardinalium, etiam si promulgatæ, solemniter non sint, vt constat ex pluribus decisionibus Rotæ, quas referunt Salas, disp. 21. Emanuel Rodriquez in quæstionibus regul. quæst. 21. art. 2. Bonacina vbi supra, & Petrus de Murga in decisionibus Rotæ Romanæ, quę habetur in fine sui operis de potestate parochi: nam respondeo id fieri ab Auditoribus Romanæ Rotæ, quia iudicant maximi ponderis, & authoritatis esse, vt verè sunt non vero quia vim legis habeant.

457 Ad tertium respondetur concesso antecedenti distinguendo consequens: ergo sine priuilegio hoc non poterant absque licentiā proprij Parochi concedo consequentiam, de licentia proprij Parochi nego consequentiā, aliud enim est, quod Confessor Regularis approbatus ab vno Episcopo, seu ordinario possit in alia quacumque diœcesi audire cōfessiones fidelium absque noua approbatione illius Episcopi in cuius diœcesi confessiones audit, fretus priuilegio bullę cruciatę, aut approbatione Parochi in cuius parochia confessiones audit, aliud verò, quod possit audire fidelium confessiones in tota Dei Ecclesia virtute priuilegij bullę Cruciatæ, aut de licentia proprij Parochi, qui talem Sacerdotem Regularem approbatum à quocumque Episcopo eligit, & approbat ad audiendas cōfessiones suorum subditorum in sua parochia delegando

do illi suam iurisdictionem, quã de iure habet, & licet quo ad primum communis sit hodie sententia theologorum non posse Religiosos regulares, etiam ordinum mendicantium approbatos simpliciter ab vno Episcopo in aliena diœcesi confessiones fidelium audire, secluso priuilegio bullæ cruciatæ absque Episcopi diœcesani licentia, & approbatione, stante constitutione Vrbani Octaui ædita in forma breuis die Septembris 1628. quę incipit sicut accepimus, & stante Bulla Innocentij Decimi, quæ incipit Innocentius Papa Decimus ad futuram rei memoriam, aliàs à nobis emanarunt literæ data Romæ die 16. Aprilis 1648. non obstantibus Clemẽtina dudũ de sepulturis, & extra vagant. Bonifacij Octaui super Cathedram de sepulturis, quæ bullæ confirmatę fuerunt à Ioanne 22. in extrauagant. frequentes. nihilominus etiam hodie non pauci Theologi probabilem iudicant opinionem affirmantem posse regulares, præcipue ordinum mendicantium simpliciter approbatos ad audiendas confessiones fidelium à quocumque Episcopo in tota Dei Ecclesia cõfessiones audire absque noua alterius Episcopi approbatione esse valde probabilem, & in conscientia tutam non obstantibus bullis Vrbani Octaui, & Innocentij Decimi, Ita Ludouicus Calogius lib. 5. de hierarchia cap. 25. Bau. tom. 1. Theologiæ moralis tract. 4. de pœnitẽtia quæst. 4. de ministro pœnitentiæ, Ioannes Præpositus in 3. part. qu. 8. de pœnitentia dub. 4. num. 21. Lauret. de Aluar. in allegat. quã edidit anno 1647. super quadam lite exorta in Prouincia Mexicana, vt refert Mendo in bullam Cruciatæ disp. 22. cap. 3. nu. 48. Leander de Murcia in regul. Sãcti Francisci cap. 7. quæst. 8. cõclus. 3. & probabilem iudicat Leander à Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. de pœnitent. disput. 11. quæst. 6. quatenus oppositam opinionem longè probabiliorem appellat. Vide ea, circa hoc dixi in mea quæst. Apologetica morali §. 23. à nu. 269. vsque ad num. 274.

458 Quo ad secundum vero nempè quod Sacerdos, siue sæcularis, siue regularis approbatus ad confessiones audiendas ab vno ordinario possit confessiones audire per delegationem factam à Parocho, non dependet à speciali priuilegio ad hoc concesso à Summo Pontifice, nam illo secluso supposita approbatione Sacerdotis ab vno ordinario ad confessiones audiendas, & approbatio facta à Parocho per delegationem suæ iurisdictionis potest licitè, & validè talis Sacerdos confessiones sub dictorũ dicti parochi suam illi iurisdictionem delegantis audire: quia vt supra diximus in fundamento nostræ sententiæ duo requiruntur ex dispositione Concilij Tridentini ad fidelium confessiones audiendas; scilicet approbatio, & iurisdictio: per approbationẽ declaratur ab ordinario idoneitas Sacerdotis ad pœnitentiæ Sacramentum fidelibus administrandum, quæ approbatio est actus intellectus quo Sacerdos ab Episcopo declaratur idoneus ad prædictum ministeriũ administrandi fidelibus Sacramentũ pœnitentię; delegatio autem iurisdictionis est actus voluntatis quo ille, qui habet à iure ordinariam iurisdictionẽ suis subditis pœnitentię Sacramentum administrandi, eam delegat alteri

teri personæ capaci dictum pœnitentiæ Sacramentum administrandi: ergo cum adsit approbatio ab aliquo Episcopo facta, poterit iurisdictio delegari à Parocho, sicut poterat ante Concilium. Probatur consequentia, tum quia quamuis Archiepiscopus Panormitanus non possit cõfitere iurisdictionẽ pro Neapolitanis; tamen cum simpliciter declaret Sacerdotem esse idoneum; iste simpliciter dicitur approbatus; & deinde iurisdictionem accipit per delegationem Parochi Neapolitani; tum etiã quia correctio iurium vitanda est: ergo cum bene ita explicetur Tridentinum, non est dicendũ abstulisse à Parocho auctoritatem delegandi suam iurisdictionem Sacerdoti ab aliquo Episcopo approbato. neque obstat Tridentinum dicere approbatum ab Episcopis non ab Episcopo; tũ quia vt supra diximus solutione ad primum argumentum num. 460. verbum illud ab Episcopis non debet intelligi, ita vt vnusquisque Sacerdos sit approbandus à pluribus Episcopis, sed Concilium verbum pluralis vsurpat, quia sunt multi Episcopi, qui approbent, etiam si vnus sufficiat, tum etiam quia licet ab Episcopo cuiusque Diœcesis approbandus sit Sacerdos ad audiendas confessiones fidelium, hoc est intelligendum, quando non habet aliunde delegatam iurisdictionem, nequit enim Archiepiscopus Panormitanus delegare iurisdictionem in diœcesi Neapolitana, sed necessarium est, quod vel Archiepiscopus, vel Parochus Neapolitanus deleget iurisdictionem. Nec huic doctrinæ opponitur bulla Innocentij Decimi, vt bene contra Dianam notat Leander à Sanctissimo Sacramento, vbi supra quæst. 59. nam non loquitur in casu præsentis quæstionis sed in alio casu longe diuerso, vt num. præcedenti diximus, hoc est quando non adest delegatio Parochi.

459 Sed contra obijcies cum Angelo Maria Verricelli de Apostolis missionibus tract. 9. de pœnitentia quæst. 161. num. 5. §. sed his non obstantibus: quia vel delegatio distinguĩtur ab approbatione, vel non distinguitur; si non distinguitur: ergo requiritur delegatio Episcopi Diœcesani prout declarauit Innocentius Decimus in Bulla die 9. Maij. 1648. vel distinguitur; si distinguitur: ergo cum Innocentius Decimus declaret non sufficere approbationem, nisi Episcopi Diœcesani, etiam si ab alieno Episcopo fuerit approbatus, consequenter deficit legitima approbatio. Respondetur concedendo secũdam partem dilematis, scilicet approbationẽ distingui à delegatione iurisdictionis, nam hæc est differentia inter iurisdictionem, & approbationem, nam approbatio vt diximus, est actus intellectus, collatio vero iurisdictionis est actus voluntatis, quæ duo sunt de facto separabilia vt dixi in mea quæstione apologetica §. 18. num. 151. quia potest Episcopus iudicare, & approbare aliquem idoneum ministrum ad excipiendas confessiones, & tamen illi non conferre iurisdictionem ad absoluendas oues suas. itaque neganda est cõsequentia, neque Innocentius Decimus in dicta Bulla allegata superius declarat Sacerdotem approbatũ ab vno Episcopo simpliciter non censeri approbatum in alia diœcesi, sed solum declarat dictam approbationem non sufficere ad excipiendas

das confessiones in quacumque alia diœcesi absque Episcopi diœcesani licentia, & facultate: nam licet approbatus simpliciter ab vno Episcopo censeatur approbatus in omni loco loquendo de approbatione idoneitatis ad excipiendas fidelium confessiones non tamen censetur approbatus in omni loco approbatione iurisdictionis delegatæ, cum vnus Episcopus non possit delegare iurisdictionem Sacerdoti à se approbato ad absoluendum sacramentaliter oues alterius Episcopi, in quas ipse non habet ordinariam iurisdictionem; & ita eget dictus Sacerdos noua approbatione Episcopi diœcesani, non approbatione, qua declaretur idoneus ad audiendas confessiones fidelium, sed qua ei concedatur ab Episcopo diœcesano iurisdictio ad absoluendas sacramentaliter oues suas delegando illi suam iurisdictionem, & in hoc sensu loquitur bulla Innocentij Decimi, cum autē Sacerdos simpliciter approbatus ab vno Episcopo censeatur idoneus pro tota Ecclesia Dei ad audiendas fidelium confessiones iuxta formam Concilij Tridentini poterit optimè Parochus ei suam delegare iurisdictionem ad suarum ouium confessiones audiendas, in quas habet ordinariam iurisdictionem in ordine ad administrationem Sacramentorum.

460 Notandum est tamen, quod virtute priuilegij Gregorij 13. nō possunt Patres Societatis Iesu approbati ab aliquo Episcopo audire confessiones fidelium aliarum diœcesum præsentibus Episcopis, aut eorum Vicarijs Generalibus absque eorum licētia, & illis absentibus non contra dicentibus Parochis, vt cōstat ex ipsa bulla Gregorij XIII. quæ incipit, docet Romanum Pontificem, & habetur in bullario Societatis fol. mihi 137. vbi habentur hæc verba: *Omnibus, & singulis ipsius Societatis prædicatoribus, ac Confessarijs ab aliquo ordinario semel approbatis, & à suis supedioribus ad huiusmodi munera deputatis, vt quādocumque, siue mari, siue terra iter fecerint, populos non repugnantibus tamen curatis Parochialium Ecclesiarum, prædicatione verbi Dei instruere, ac consolari, & quorumcumque Christifidelium, præsertim ægrotorum, & eorum, qui in vinculis detinentur, confessiones audire, dummodo id non faciant in ipsis oppidis, aut locis, in quibus ordinarij existunt, nisi eorum licentia desuper obtenta, libere, & licitè valeant.* Et hoc priuilegio gaudēt regulares habentes communicationem priuilegiorum. ita Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 28. sect. 7. num. 13. Molfesius to. 1. summæ tract. 7. cap. 14. nu. 65. Portel. de dubijs Regul. verb. Confessor regularis. num. 7. & 8. Emanuel Rodriquez in exposit. Bullæ Cruciatæ §. 9. nu. 144. pagina mihi 354. conclusione 10. vbi citat Guttierrez lib. 1. quæstionum Canonic. cap. 27. num. 21. Fagundez præcep. 2. lib. 7. cap. 2. num. 85. Castropalaus to. 4. tract. 23. de Sacramento Pœnitentiæ disp. vnica punt. 14. n. 13. D. Marcus Vidal in arca vitali tract. de iurisdictione inquisit. 6. num. 148.

461 Non me latet sententia patris Lezanæ tom. 1. summæ regul. c. 19. num. 5. asserentis dictum priuilegium hodie esse reuocatum per constitutionem 92. Vrbani Octaui edita die 17. Septembris 1628. quæ incipit cum sicut accepimus. quem nouissimè sequitur Pater Fr. Petrus de Murga de

de potest. Parochi part. 3. quæst. 14. num. 11. 9. ego autem quod sic probat dictus de Murga: quia priuilegij indultum æque opponitur dispositioni Tridentini Cõcilij speciale illo existente, ac si generale esset. Absolutè enim statuit Concilium, & declarauit, nullum idoneum ad confessiones excipiendas sæcularium personarum esse, qui, vel beneficium parochiale, vel ordinarij approbationem non obtinuerit, atqui ratio Vrbani Octaui in reuocatione indulti adducta, ea est, quia hinc, hoc est illo existente, *Saluberrimum Sacri Concilij Tridentini decretum desuper sancitum penitus euertatur*. Ergo siue indultum Gregorij XIII. generale sit, siue speciale, reuocatum per Vrbanum, quam consequentiam probat ex verbis ipsius constitutionis Vrbani Octaui, vbi sic ait. *Cum sicut accepimus aliquibus Religiosis quorumdam ordinum, seu congregationum à sede Apostolica indultum fuerit, vt sacramentales personarum sæcularium confessiones, audire valeant, etiamsi ab Episcopis Diœcesanis ad id examinati, & approbati non fuerint; ne deferint; qui temere asseuerent, hoc ipsum priuilegium cæteris quoque aliorum ordinum regularibus competere, ex amplissimis priuilegiorum communicationibus, quas ab eadẽ sede apostolica obtinuerunt, et hinc saluberrimũ sacri Cõcilij Tridentini decretum desuper sancitum penitus euertatur; nos huic malo opportuna prouidere volẽtes, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium negotijs Regularium præpositorum Consilio omnia, & singula indulta huiusmodi, audiendi sæcularium confessiones, absque ordinarij examine, & approbatione, quibusuis Collegijs, Capitulis, Religionibus, Societatibus, etiam Societatis Iesu, congregationibus, & ordinibus, tam mẽdicantium, quam nõ mendicantiũ, nec non monachorum quorumque, etiam Sancti Benedicti Cirtecien. & Carthusien. ac etiam quibusuis militijs etiam hospitalis S. Ioan. Hierosolym. ac quibuscumque Ecclesijs, etiã parochialibus, & metropolitanis monasterijs, cæterisque locis pijs, siue eorum, & earum respectiue Abbatibus, præpositis, Decanis, magistris, ministris prælatis, prioribus, rectoribus, etiam generalibus, vel prouincialibus, cappellanis, confessarijs, aut alijs, quocumque nomine nuncupatis, superioribus, & personis, quibuscũque, etiam quomodolibet exemptis, ac sedi Apostolicæ immediatè subiectis, cuiuscumque dignitatis, præminentiæ, & conditionis existentibus, & quouis priuilegio munitis, & tam ad supplicationem partiũ, quam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hactenus, quandocumque, & qualitercumque, ex quauis etiam de necessitate exprimenda causa, & alias quomodolibet cõcessa, apostolica auctoritate tenore præsentium reuocamus, cassamus, tollimus, abrogamus, & annullamus, viribusque, et effectu euacuamus, ac reuocata, cassata, sublata abrogata, et annullata, viribusque, et effectu vacua esse, et fore, nec Religionibus, societatibus, etiã, societatis Iesu, congregationibus, ac militijs, & Ecclesijs, monasterijsque prædictis, eorumque superioribus, & personis quibuscumque in posterum vllo modo suffragari, minusque illos, & illas etiam si ijs specialis, specifica, expressa ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, indultis huiusmodi vti posse.* & cætera, ergo ex hac constitutione manifestè cõstat Gregorij XIII. indultum quoad sæcul-

cultatem confessiones excipiendi esse ab Vrbano VIII. reuocatum.

462 Respōdetur negando dictum priuilegium manere reuocatum per dictam constitutionem Vrbani Octaui, tum quia vt asserit Vidal vbi supra num. 151. ibi est sermo de facultate generali audiendi confessiones sæcularium absque approbatione ordinarij, non autem de indulto, & priuilegio particulari concesso religiosis, dum iter agunt, & per alienas diœceses discurrunt, nec commode se possunt ordinarijs præsentare, & ideò non est reuocatum dictum priuilegium, tum tum etiam; quia vt bene docet Thomas del Bene tom. 1. de immunit. Ecclesiast. cap. 5. dub. 14. sect. 8. num. 10. lex vniuersalis posterior nō derogat priuilegio speciali anteriori, atqui Vrbanus Octauus reuocat priuilegia audiendi confessiones absolutè, sine vlla approbatione ordinarij, aut audiendi confessiones absolutè, sine approbatione ordinarij, si hic præsens esset: cum autem priuilegium nostrum sit in speciali, & particulari casu, nempè primo supposita approbatione vnius ordinarij. Secundo supposita absentia ordinarij. Tertio supposita tolerantia Parochorū: ergo cum priuilegium sit in particulari casu, non reuocatur per legem vniuersalem. Tum denique quia Vrbanus Octauus supponit in sua constitutione temere Religiosos Contra Concilij Tridentini decretū audisse confessiones; atqui in casu nostro non temere audiunt, cum priuilegium Gregorij XIII. sit cum clausula derogatoria Concilij Tridentini, vt de illo constat; ergo Vrbanus Octauus non loquitur, in casu posito, ita sentiunt Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnitent. disp. 21. sect. 2. num. 29. Pellizzarius in manuali regular. tom. 2. tract. 8. cap. 3. sect. 2. sub sect. 1. num. 52. Alfonsus de Leone tract. de officio, & potestate Confessoris tom. 2. recollect. 10. num. 56. Diana pa. 3. tract. 2. resol. 123. Thomas del Bene, vbi supra num. 3. Filliucius tract. 7. num. 263.

463 Ex quibus infero, quod regularis non debet petere, in casu posito; licentiam à Parocho, satis enim est Parochum non contradicere, si tamen contradiceret inualida esset confessio: quia facultas datur sub hac conditione. Pellizzarius in manuali regul. tom. 2. tract. 8. cap. 3. sect. 2. sub sect. 1. num. 49. vbi citat Rodriquez, & Henriquez.

464 Ad quartum respondetur negando sequelam, & ad eius probationem distinguenda est maior Parochus habet à iure iurisdictionem ordinariam in suos subditos eodem modo quo illā habet Episcopus in suas oues nego maiorem diuerso modo, Cōcedo maiorem: nam Episcopus habet à iure facultatem delegandi suam iurisdictionem alteri Sacerdoti ad excipiendas confessiones suarum ouium; & deinde habet à Concilio Tridentino authoritatem approbandi, declarandi Sacerdotem esse idoneum ad administrandum pœnitentię Sacramentum per examen, si ei videbitur necessariū. Parochus autem habet quidem à iure facultatem delegandi alteri Sacerdoti suam iurisdictionem ad audiendas confessiones in sua Parochia, non autem potest declarare aliquem Sacerdotem idoneum ad pœnitentiæ Sacramentum administrationem, sed debet supponere illum declaratū

Digitized by Google

idoneum ab aliquo Episcopo. quare concessa minori neganda est prima, & secunda consequẽtia. quia ad constituendam differentiam, quoad hoc inter Episcopum, & Parochum satis est, quod Episcopus posit approbare quemcumque Sacerdotem, etiam nõ approbatum ab aliquo Episcopo ad excipiendas confessiones in sua diœcesi, cum habeat facultatem à iure non solũ delegandi suam iurisdictionem ad audiendas confessiones suarũ ouium, sed etiam approbandi, & declarandi Sacerdotem esse idoneum ad tale ministerium exequendum, quod non habet Parochus, vt præcedenti resolutione diximus.

465 Ad quintum respondetur cõcedendo valdè conueniens esse quemlibet Sacerdotem habere approbationem ab Episcopo diœcesano ad audiendas cõfessiones suorum subditorum in sua diœcesi; sed hoc debet intelligi secluso priuilegio, Bullæ Cruciatæ, aut delegatione facta à Parocho ad audiendas confessiones in sua parochia supposita ex parte Sacerdotis approbatione alicuius ordinarij, vt dixi, in mea apologetica quæstione moralis. 19. à num. 181.

RESOLVTIO XXVIV.

Vtrum Sacerdos approbatus ab vno Episcopo possit vbique in toto orbe audire confessiones sæcularium Sacerdotum?

466 IN hac difficultate communis Theologorum sententia est non posse Sacerdotem ab vno Episcopo approbatum vbique in toto orbe Sacerdotũ sæcularium confessiones audire absque Episcopi Diœcesani approbatione ita Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 28. sect. 6. Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnitent. dis. 21. num. 32. Diana part. 10. tract. 14. & 4. miscell. resol 23. & tract. 16. & 6. miscell. resol. 75. §. versũ contra Leandrum, & part. 11. tract. 4. resol. 16. §. sed quæro. Pater Petrus de Murga de potestate Parochi part. 3. quæst. 2. n. 6. Angelus Maria Verricellus de Apostolicis missionibus tract. 9. de pœnitentia quæst. 153. num. 3. fundamentum huius sententiæ desumitur ex Concilio Tridentino sessione 23. de reformatione cap. 15. vbi Concilium eodem modo loquitur de Sacerdotibus sæcularibus, ac de Laicis dicens nullum etiam regularem posse confessiones sæcularium, etiam Sacerdotum audire, neque ad id idoneum reputari, nisi, aut parochiale beneficiũ, aut ab Episcopis approbationẽ obtineat, priuilegijs, & cõsuetudine quacũq; etiã immemorabili non obstantibus; atqui quo ad Laicos nemo censetur idoneus, nisi approbatus ab Episcopo, Diœcesano: ergo Sacerdos approbatus ab vno Episcopo non potest vbique audire confessiones sæcularium Sacerdotum. Deinde quia opposita opinio expresse aduersatur bullæ Innocentij 10. edita anno 1648. die 16. Aprilis, quam ego retuli in meã quæst. Apologetica morali §. 23. num. 271. & bullæ Vrbani Octaui edita die Septembris 1628. quæ incipit, sicut accepimus, quam retuli ibidem num. 269. in quibus bullis prædicti Sũmi Pontifices prohibẽt Confessoribus, etiam regularibus sæcularium personarum confessiones audire absque Episcopi diœcesani approbatione, etiã si ab alio Episcopo antea fuerint approbati ad fidelium confessiones audiendas.

Se-

467 Secũda sententia affirmat posse Sacerdotem, ab vno Episcopo simpliciter approbatum ad audiendas confessiones, vbique in toto orbe excipere confessiones sæcurarium Sacerdotum ex consuetudine antiqua, à qua cõsuetudine antiqua, sicut, & à iure antiquo non est recedendum: nisi quatenus inuenitur expressũ in nouo iure, cap. 2. de postulatione Prælatorum. ita Magister Vincentius Candidus tom. 2. disquisitionum moraliũ disquis. 24. art. 55. dub. 7. vbi sic ait: dico nono Sacerdotes quilibet sæculares ante Cõciliũ Tridẽtinũ ex consuetudine omniũ Ecclesiarũ Sacerdoti simplici non approbato confitebatur, siue eiusdem, siue alienæ esset diœcesis. prima consuetudo fuit per Concilium Tridentinum sublata: secundam vero non sustulit, neque de ea quidpiam egit, & à iure, & consuetudine antiqua non est recedendum, nisi quatenus inuenitur expressum in nouo, cap. 2. de postul. Prælat. licebit igitur Sacerdotibus ex vbique Confessarijs approbatis confiteri, quia varijs in locis sæpè sacrificantes eiusmodi facultate opus habere videntur; ideo Prælati omnes, ac Parochi in talem facultatem libenter consentire debent: ita Candidus, & ante eum Nauarr. in cap. placuit de pœniten. dist. 6. num. 43. vbi post relatum decretum Concilij Tridentini, sic inquit: perdictum decretum sęcularibus Clericis non adimitur potestas deligendi Confessariũ approbatum, vel curæ animarũ pręfectum, quamuis alioqui esset alienus Beia part. 4. responsorũ. casu 5. versu, & cõsuetudinẽ istã. Layman lib. 5. tract. 4. de Sacramento Pœnitentiæ cap. 10. num. 4. vbi postquam dixit Episcopis, & alijs exemptis Pręlatis ipso iure concessum esse quemuis prouidum, & discretum Confessorẽ sibi deligere. vt constat ex cap. vult. de pœnitẽt. & remission. & notat Paludanus in 4. dist. 17. qu. 3. art. 2. Suarez tom. 4. in 3. par. disp. 27. sect. 2. num. 4. subdit denique idem priuilegium deligẽdi sibi idoneum, & approbatum Confessarium Parochi, etiã participant, vt notauit Emanuel Sà, verb. Confessor. num. 1. imo fermè omnium Ecclesiarum consuetudine introductum est, vt Sacerdotes quilibet sæculares cuiuis approbato, & exposito confiteantur: propterea quod ipsi varijs in locis sæpè sacrificantes, eiusmodi facultate opus habere videantur: ideoque Prælati omnes, ac Parochi talem facultatẽ libenter consentiant. hæc Layman. eamdem sententiam sequũtur Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 27. sect. 3. num. 4. Coninchius de pœnitent. disp. 8. dub. 8. num. 61. Viualdus in Candelabro aureo tit. de confessione num. 28. concl. 4. Rodriquez tom. 1. summæ; cap. 60. num. 5. conclus. 5. per hæc verba: *La quinta cõclusion los Clerigos aunque se an curas de almas, no se pueden confessar, si no escon los approbados expressa, ò tacitamante por su ordinario, como esta determinado en el Concilio Tridentino dixe, tacitamente porque los curas, y Clerigos, que est tan cerca, y son vecinos de los Clerigos de otro obispado se pueden confessar vnos con otros, pidiendolo la necessidad, porque en esto parece, que consienten los obispos: y asi esta puesto en vso.* ita ille Henriquez lib. 6. cap. 8. num. 2. Bossius de iubilæo sect. 3. casu. 2. nu. 126. Castropalaus, part. 4. tract. 23. de Sacramento pœnitentiæ disp. vnica punt. 17.

Digitized by Google

num. 8. in fine; vbi ait: quod decretum Tridentini non obstat consuetudine recepta, qua Parochi, imò simplices Sacerdotes, modo approbati sint ab ordinario, sibi inuicem confiteri possunt.

468 Fundamentum huius sententiæ est: quia ante Concilium Tridentinũ, duę erant consuetudines; vna quoad Sacerdotes, in aliquibus locis, vt cuicũque simplici Sacerdoti, à nullo Episcopo approbato, confiterentur: & hanc sustulit Concilium, & de hac manifestè loquitur: altera erat consuetudo, vt Sacerdotes sæculares cũ quotidiè celebrent, & cõcij mortalis peccati nequeant dignè celebrare, proinde consueuerũt cõfiteri cuicumque approbato, aut exposito Confessario, & de hac consuetudine non loquitur Cõcilium, neque de ea quidpiam egit, vt affirmant Doctores supra citati num. præcedenti: ergo optime possunt Sacerdotes ab aliquo Episcopo approbati, vbique in toto orbe Sacerdotum sæcularium confessiones audire. Ex quibus patet solutio ad fundamentum oppositæ sententiæ ex Concilio Tridentino desumptum, neque obstat bulla Vrbani Octaui, & Innocentij Decimi: nam vt dixi in mea quæstione apologetica morali §. 23. num. 270. & 272. Vrbanus Octauus, & Innocentius Decimus in supradictis bullis loquũtur in terminis Concilij Tridentini, vt ex ibi dictis constat. cum autem Conciliũ Tridentinũ nõ deroget illa sessione 23. c. 15. supradictam consuetudinem, vt supra probatum est, consequens est, quod nec maneat dicta consuetudo derogata per prædictas bullas Vrbani 8. & Innocẽtij Decimi.

RESOLVTIO XXX.

Vtrum vi notitiæ habitæ in confessione sacramentali possit Prælatus pęnitentẽ amouere ab officio ad nutũ amouibili?

469 PRima sententia in hac difficultate, quæ hodie grauissima est absolutè affirmat posse Prælatum tam sæcularem, quam regularem suum subditum amouere ab officio ad nutum a mobili ex vi notitiæ habitæ in cõfessione sacramentali, dummodo hoc faciat absque fractione directa, aut indirecta sigilli confessionis. ita Portell. in dubijs regul. verb. electio num. 9. Castellin. de elect. cap. 5. num. 103. Vasquez tom. 4. in 3. part. quæst. 93. art. 4. dub. 8. Nugnus in addit. ad 3. part. quæst. 11. art. 1. difficultate 1. ad 6. & ad 7. & alij quos citat Thomas Sanchez lib. 3. de matrimonio disput. 16. num. 2. Reginaldus in praxi tom. 1. lib. 3. cap. 2. num. 16. Lublinus verſ. secretum numer. 10. Ludouicus quæst. 7. art. 3. difficult. 3. conclus. 2. Villalobos tract. 9. difficult. 75. num. 1. Molfesius part. 1. summæ tract. 7. cap. 23. nũ. 39. & 40. vbi ait esse cõmunem D. Thomæ, & Thomistarum doctrinã Vega prima part. sũmę cap. 63. casu 24. Cõradus 1. part. respõs. casuũ qu. 335. quem citat Amadeus Guimenius in suo opusculo morali in defensionem aliquarum proposit. Patrum Societatis Iesu tract. de pœnitentia proposit. 15. qui affirmat apud prædictum Doctorẽ loco citato haberi hęc verba; ingratuitis vbi habet liberam potestatem, & priuare, & non admittere, & ita dicendum de omnibus, qui habent officiũ ad nutum amobile hæc diximus

tenenda esse, quia assertio est D. Thomas, Soti, aliorumque doctorum eum sequentium.

470 Probatur primo hæc sententia: nam liberum erat Confessario ante confessionem pœnitentem eligere, aut non eligere: ergo etiam post confessionem auditam. probatur consequentia: quia ista sicut non tribuit illi nouum ius, ita neque aufert. Secũdo quia ante auditam confessionem pœnitens irrationabiliter quæreretur de Confessore, si suffragium non ferret: ergo post auditam etiam est irrationabilis querela. Tertio probatur; quia si ob aliquam rationem non posset superior amouere subditum ab officio ad nutum amouibili propter notitiam habitã in cõfessione sacramentali, maximè esset, quia per talem actionem frangeret sigillum sacramentale; atqui hoc est falsum: ergo & quod superior ex vi notitiæ habitæ in confessione sacramẽtali non possit subditum pœnitentem amouere ab officio ad nutum amouibili. minor in qua est difficultas probatur: quia semper, quod non manifestatur persona alicui tertio non frangitur confessionis sigillum: ergo si superior vtatur notitia peccati confessi ad amouendum subditum ab officio ad nutum à mobili non peccat contra sigilli fractionem, cum hæc notitia sit subiecta intellectui humano, etiam si Confessor eam acquisierit, vt minister Dei; & consequenter poterit ea, vti in quantum eius ministerio non opponitur, vnde Prelati videntur posse leges generales imponere ad suum regimen pertinentes, & Prædicatores reprehendere peccata, moti ex notitia confessionis, vt docet Ledesma 2. part. 4. quæst. art. 5. dub. 4.

471 Quarto probatur, quia infractione sigilli confessionis datur materia parua in probabili aliquorum Doctorum, opinione, vt Martinus de Ledesma 2. p. 4. quæst. 10. art. 5. vbi postquam sibi obijcisset hoc argumentum in aliquo quocumque genere peccati potest contingere peccatũ veniale ratione paruitatis materiæ: ergo prodere pœnitentem, quod mentitus est iocosè nõ erit nisi peccatum veniale. Respondit si corã illis quibus notus est dico eum fecisse peccatum veniale non tamen suspicantur me audiuisse in cõfessione, probabile est, quod talis reuelatio illius venialis nõ est peccatum mortale, quia est in re minima. idem docet Corradus 1. part. resp. quæst. 331. in additione, atqui quãdo superior motus ex notitia habita in Sacramentali confessione amouet pœnitentem, subditum ab officio ad nutum à mobili, licet subditus possit suspicari hoc fieri à Prælato propter notitiam sui peccati habitam in confessione, tamen qui illi vident ab officio amoueri hoc suspicari non possunt: ergo vel Prælatus in tali casu non frãgit confessionis sigillum, vel tãtum peccat venialiter, propter materiæ leuitatem.

472 Doctor autem D. Petrus de Ochagauia de Sacramẽtis tract. 3. de sigillo quæst. 7. num. 7. limitat prædictam sententiam in ordinẽ tantum ad Prælatos seculares, cum solis Prælatis Regularibus huiusmodi vsus confessionis, in ordine ad gubernationẽ exteriorem sit absolute, & simpliciter prohibitus à Clemente 8. in motu proprio anno 1594. die 26. Maij per hæc verba, tam superiores pro tempore existentes, quam

quam Confessarij, qui postea ad superioritatis gradũ fuerint promoti, caueant diligentissime, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt ad exteriorem gubernationem vtatur, atque ita per quoscumque regularium superiores, quicumque illi sint obseruari mandauit, quæ tam sancta declaratio (inquit Ochagauia) ex eo tantum circa Religiosos edita est, quia superiores Religionum plures casus solent sibi reseruare, quam alij superiores, & eorum gubernatio circa subditos est magis immediata, & potest esse periculosum, & onerosum subditis superiores notitia confessionis, vti ad suum regimen.

473 Pater Thomas Hurtado part. 2. resolutionum moralium tract. 5. cap. 11. resol. 32. distinctis cõclusionibus ad hãc grauissimam difficultatem respondet. In prima cõclusione §. 3. affirmat, quod si vera est opinio superius relata, scilicet posse superiores Regulares, aut Episcopos vti scientia acquisita in cõfessione in ordine ad regimen externum, nõ solum possunt, sed tenentur sub peccato mortali, ea vti; quando ex nõ vsu potest sequi damnum notabile, vel sibi ipsi, vel alicui tertio, communitati, aut Reipublicæ, sequiturque iniuria alicui Sacrãmento: pro hac conclusione citat Syluestrum verb. confessio 3. num. 9. quæst. 14. D. Thomam in 4. dist. 9. quæst. vnica art. 5. quæstiuncula 1. in corpore, Tabienam, verb. communicare nu. 59. Ledesmã 1. part. 4. quęst. 21. art. 6. dub. 3. & alios. quam conclusionem probat ratione suo iudicio euidenti; quia vel superior Parochus est, aut alius, qui ex officio incumbit euitare damnum, siue spirituale; siue temporale, & sic euidens est conclusio, cum hic ex iustititia teneatur hoc damnũ euitare, quando eius euitatio nõ est incompossibilis cum obligatione alterius præcepti, quę in pręsentarum nõn est, cum supponamus licitè posse vti scientia habita in confessione, vel talis Confessor non est superior, & sic lege charitatis, aut iustitię legalis tenetur obuiare damno proximi, quando sine magna suo incommodo potest illud obuiare cum hoc incommodo, quãdo damnum imminet propriæ communitati, aut reipublicę, aut personæ maximæ authoritatis, & necessariæ ad illius conseruationem, vt est apud omnes fere indiebitatum: ergo si saluo sigillo Sacramenti, eiusque reuerentia potest, quis vti scientia habita in confessione tenebitur ea vti in casibus positis in conclusione, & si enim hoc medium difficile sit, eius difficultas in eo sita est, quod quis possit pręfata notitia vti saluo sigillo, & reuerentia Sacramenti: ergo si his saluis potest, quis vti scientia præfata tenebitur vti, aut si non potest illis saluis non potest vti tali scientia.

474 In paragrafo autem septimo apponit Pater Thomas Hurtado secundam cõclusionem in hunc modum. dicendum est secundo non est contra sigillũ Sacramenti pœnitentiæ, quod quis vtatur secreto scientia habita in confessione ad regimen externum suarum actionum, reipublicæ, aut communitatis, & sic ex vi Sacramentalis secreti non est secundũ illicitum tali scientia vti, quando nec directè, nec indirectè manifestatur confessio pro qua conclusione plures authores citat, qui apud ipsum videri possunt probatur hæc conclusio, à dicto Auctore num. 169. quia illud solum

Digitized by Google

lum ob est strictissimo secreto Sacramenti pœnitentiæ, quod ob est oculationi, quam ipsum Sacramentum ex vi presentis institutionis exigit; atqui vti scientia habita in confessione non manifestando, nec reuelando aliquo modo, nec directè, nec indirectè ea, quæ sunt audita non obest sigillo: ergo secundum se talis vsus non est illicitus. Consequentia est euidens. minor autē probatur manifestè; quia vsus huius scientiæ, aut est negando aliquid, quod aliàs non negaret, si talis scientia non adesset, aut est faciendo aliquid, quod sine tali scientia non faceret; atqui negationes istæ, aut non ferre suffragium, siue occultum, siue publicum, non tribuere beneficium, non constituere hæredem, nō prebere sacram Synaxim in secreto, & alia huiusmodi, non sunt per se significatiuæ talis scientiæ, sed secundum se sunt indifferentia signa, nec determinata ad eam significandam, sicut erant antequam sciret in confessione Confessor pœnitētis peccata: ergo ex talibus negationibus non frangitur sigillum per se cū ex eis non reueletur per se id, quod est in confessione: sicut nō est hæreticus formaliter in foro externo ille, qui profert hæresim per signa de se indifferētia; quod enim pœnitens suspicetur has negationes oriri ex scientia confessionis, hoc est per accidens cū id per se non significetur, & sigillum solum per se prohibet, quod per se reuelat, & manifestet.

475 Ex dictis in hac conclusione infert Pater Thomas Hurtado §. 15. probabile esse Episcopos, & alios Sacerdotes non Regulares licitè posse vti scientia habita in confessione in ordine ad regimen externum, & reddit rationem: quia ex dictis ab ipso conclusione præcedenti, id est licitum. Secundum se, & solum prohibitum præcepto Summi Pontificis; atqui hoc præceptum solum datum est pro Regularibus, & cum sit restrictum potestatis licitæ, & honestæ non debet extendi ad non regulares. Vndè Episcopus licitè potest nō conferre beneficium, aut dimissorias illis, qui sunt indigni cogniti in confessione: Similiter sacerdos potest non resignare beneficium, aut constituere hæredem illum, quem vsurum cognouit ex confessione, & alia plura similia de quibus postea.

476 His tamen nō obstantibus dicendum est primo, adhuc si sententia superius relata esset probabilis, quod posit Sacerdos superior regularis, aut Episcopus vti scientia acquisita in confessione ad regimen externum, licèt posit tali scientia vti, non tamē tenebitur illa vti sub peccato mortali, etiam si ex non vsu sequatur damnum notabile, vel sibi ipsi, vel alicui tertio. Communitati, aut Reipublicæ hanc conclusionem statuo contra Patrem Thomam Hurtado, & alios ab ipso relatos. Ita expresse D. Thomas in 4. dist. 21. quæst. 3. ar. 1. quæstiunc. 1. ad 3. quare malè pro sua conclusione eum citat P. Thomas Hurtado in 4. dist. 9. qu. vnica art. 5. quæstiunc. 1. in corpore, quia ibi D. Thom. non loquitur de scientia habita per cōfessionem sacramentalem; Sanchez lib. 3. de matrimonio disp. 16. num. 7. Ludouicus Lopez, 2. part. instruct. cap. 96. quæst. 1. Fagundez in 2. Ecclesiæ præceptum lib. 6. cap. 3. num. 19. vbi

pro

pro hac conclusione citat Syluestrum verbo confessio 3. quæst. 14. immerito tamen cum Syluester contrarium teneat dicto verbo confessio 3. num 9. quæst. 4. per hæc verba: vt patet, ex Diuo Thoma in quinto quodlibeto quando Prælatus sine manifestatione peccati potest subditum amouere ab officio periculoso in posterum hoc facere potest, & debet, licet esset melius eum ad cessationem inducere. Neque obstat, quod efficeretur pronior ad celanda peccata, quia melius est cauere ne peccata fiant, quã ne facta celentur, quia si non fiunt non celantur non è conuerso hæc Syluester.

477 Hanc nostram conclusionem probat Pater Fagundez dicto n. 19. primo, quia est quidem hoc mediũ de se arduum ac difficile, & grauissimis expositum periculis offendendi sacramẽtale sigillum, quia quamuis speculatiuè loquendo, vsus huius notitiæ confessionis sit licitus, practicè tamen vix potest ad praxim reduci absque graui offensione sigilli, & tot cautelæ, & circumstantiæ in vsu, & practica dictæ opinionis requiruntur, vt de plano illius fatentur Auctores, vt vix fas sit ea sententia vti: Vnde sicut ille, qui castitatẽ vouit, & post votum castitatis vxorem duxit, potest absolutè loquendo implere votum si Religionem ingrediatur ante consumationem matrimonij, non tamen ad id tenetur, vt docet Sanch. lib. 9. de matrimonio disp. 29. num. 2. & 3. quia ingressus Religionis est medium de se arduum, & difficile; ita in nostro casu, quando vsus huius notitiæ sit licitus; nõ tamen sub peccato lethali obligabit, quia de se est valde difficilis, & arduus, & valdè expositus violationi sigilli sacramẽtalis. Secundo quia Christus Dominus instituit Sacramentum pœnitentiæ ad medendum animis peccatorum pro foro tantũ interno, vnde erit transcendere limites institutionis Christi velle obligare Cõfessarios sub peccato mortali, vti notitia confessionis pro dirigendis actibus fori externi hæc Fagundez.

478 Sed quamuis istæ rationes nõ parum iubẽt ad probandam nostram conclusionem, tamen nõ simpliciter, & absolutè efficaces ad eam suadendam, vt notauit dictus P. Thomas Hurtado dicto §. 3. numer. 157. quare nostram conclusionem hac vnica efficaci tamen ratione probo; si Sacerdos Confessarius superior, siue Regularis, siue Episcopus, vel Parochus, aut alius Confessor, qui non sit superior, supposito, quod sit probabilis opinio affimans licere Confessoribus vti sciẽtia habita in cõfessione Sacramentali ad regimẽ externum, teneretur sub mortali tali scientia vti ad euitandũ dãnum, siue spirituale, siue temporale pœnitentis, aut teneretur ex iustitia tale damnum euitare, si esset superior, aut ratione virtutis charitatis, aut iustitiæ legalis, si non esset superior, atqui Confessor, siue superior sit siue, non tenetur sub mortali vti tali scientia habita in Sacramẽti pœnitentiæ tribunali pro dirigendis actibus fori externi: ergo licet posset Confessor tali scientia vti, non tenebitur ea vti sub peccato mortali. consequentia est formalis, & maior ab omnibus concedi debet, & illam concedit Pater Thomas Hurtado, imo est potissimum eius fundamẽtum ad probandam conclusionem oppositam contra Patrem Fagũdez. minor

nor autē in qua est tota difficultas probatur, quia superior, siue regularis sit, siue sæcularis, vt Episcopus, vel Parochus, non tenetur euitare damnum spirituale, aut temporale sui subditi ex virtute iustitiæ, si ignore causam illius damni, neque inferior tenetur ex lege caritatis, aut iustitiæ legalis euitare damnum spirituale, aut temporale proximi, quando ignorat causam illius dāni, aut ignorat peccatum, ex quo illud damnū sequitur proximo, aut subdito; atqui Confessor, siue Prælatus sit, siue non, qui in foro interno Sacramētalis confessionis scit peccatū penitētis ex quo illi aliquod grauissimū damnum, siue spirituale, siue temporale sequitur, est dictum peccatum respectu Confessoris, quasi nescitum cum illud Confessarius nesciat, vt homo, licet illud sciat, vt Deus: ergo Confessor, siue superior sit, siue subditus non tenetur vti scientia habita in confessione vitare damnum spirituale, aut temporale, subditi, aut proximi ex vi solius scientiæ habitę in foro interno Sacramentalis confessionis, neque ex lege iustitiæ, neque ex lege caritatis sub peccato mortali, cum hæc vitatio fit pro dirigendis actibus fori externi maior, & minor sunt per se notæ, consequentia vero est expressa D. Thomæ in 4. dist. 21. quæst. 3. art. 1. quæstiunc. 1. ad 3. vbi postquam Angelicus Doctor sibi faceret hoc argumentum: *Magis debet homo seruare conscientiā suā, quam famam alterius, quia charitas ordinata est: sed aliquando aliquis peccatum celans incurrit propriæ conscientiæ damnum, sicut cum in testimonium adducatur pro peccato illo, & iurare cogitur de veritate dicenda: vel cum aliquis Abbas scit per confessionem alicuius prioris sibi subiecti peccatum cuius occasio inducit ipsum ad ruinam, si ei prioratum dimittat, vnde debet ei auferre propter debitum pastoralis curæ, auferendo autem videtur confessionem publicare. Ad quod argumentum sic respondet D. Thomas Ad tertium dicendum, quod homo non adducitur in testimonium, nisi vt homo, ideo absque lesione conscientiæ potest iurare se nescire, quod scit tantum vt Deus, similiter autē absque lesione cōscientiæ potest Prælatus impunitum dimittere peccatum, quod scit vt Deus, vel sine aliquo remedio, quia non tenetur adhibere remedium, nisi eo modo quo ad ipsum defertur: vnde in his, quæ deferuntur ei in foro pænitentiæ in eodem foro debet quantum potest adhibere remedium, vt Abbas in casu dicto ad moneat eum, vt prioratum resignet, vel si noluerit potest ex aliqua alia occasione absoluere à cura prioratus, ita tamē, quod omnis suspitio vitetur de confessionis reuelatione*, Quid clarius pro veritate huius conclusionis desiderari potest.

479 Dicendum est secundo esse contra sigillum Sacramenti pœnitentiæ, quod quis vtatur scientia habita in confessione ad regimen externum suarum actionum reipublicæ, aut communitatis, & sic ex vi Sacramentalis secreti est secundum se illicitum tali scientia vti. Hanc conclusionem statuo contra Patrem Thomam Hurtado, & alios ab ipso citatos vbi supra dicto §. 7. num. 182. hanc conclusionē sustinent Authores à nobis postea citandi conclusione sequenti. quam cōclusionem sic probo: Cōfessarius, siue Prælatus sit, siue non tenetur ex vi sacramentalis secreti non reuelare ea peccata, quæ in confessione Sacramentali audiuit, & de quibus in foro interiori Sa-

cramentalis pœnitentiæ scientiã habuit, neque directè, neque indirectè, atqui Confessor, qui vtitur scientia habita in confessione ad regimen externum suarũ actionum Reipublicę, aut communitatis reuelat saltẽ indirectè peccata cognita in foro interioris sacramẽtalis pœnitẽtię: ergo iste talis vtendo scientia habita in confessione sacramẽtali frangit sigillum Sacramenti pœnitẽtiæ. Probatur minor; nam vt constat ex cap. omnis vtriusque sexus de pœnit. & remis. 12. tit. 3. Confessor non debet manifestare peccata pœnitentis in confessione cognita, neque verbo, neque signo, neque alio quouismodo; ne peccatorem perdat, vt constat ex illis verbis ipsius cap. Caueat autem omnino, ne verbo, aut signo, aut alio quouismodo, aliquatenus perdat peccatorem; atqui Confessor, siue Prælatus sit, siue non, qui vtitur scientia habita in sacramentali confessione ad regimen externum suarum actionũ Reipublicæ, aut communitatis facit aliquod signum externum, quo possit facile peccatorẽ perdere faciendo illi formidabilem, & odiosam confessionem: Ergo Confessor, qui vtitur scientia habita in foro interno sacramentalis pœnitentię ad regimen externum saltem indirectè facit contra sigillum Sacramenti pœnitẽtiæ. Nec valet si dicas hanc non esse reuelationem confessionis, quia nemini tunc reuelat Confessarius, quamuis pœnitẽs probabiliter generet suspitionem, quod Cõfessarius v. g. superior eũ amouet eum ab officio ad nutũ à mobili ductus scientia habita de suo peccato in foro interiori Sacramenti pœnitentiæ. Hoc inquam non valet, quia Confessio sacramentalis debet esse clausa, & sigillata, non solum respectu aliorum à pœnitente, sed etiam respectu ipsius pœnitentis, aliàs liceret Confessario loqui extra confessionem cum ipso pœnitẽte de peccatis auditis in confessione sine illius licentia absque fractione sigilli, quod nemo dicit: ergo sicut Confessarius, qui extra confessionem loquitur cũ pœnitente de peccatis in cõfessione auditis absque eius licẽtia facit contra sigillum confessionis directè. ita si faciat aliquod signum externum, ex quo pœnitens saltem probabiliter colligere possit ipsũ Confessorẽ in tali actione exteriori exercenda vti scientia habita in confessione de suo peccato, quam actionem nõ faceret circa ipsum pœnitentem, si careret tali scientia faciet Confessarius contra confessionis sigillum indirectè.

480 Asserendum est tertio, post decretum Clementis 8. improbabilẽ esse sententiã, contrariã, quæ asserit posse Confessarium (siue superior sit, siue non) siue sęcularem, siue regularem vti confessionis notitia, quare hodie dicta sententia sustineri non potest, quidquid dicat Leander à Sanctissimo Sacramento loco postea citando, ita defendunt Diana part. 3. tract. 4. de Sacramentis resol. 76. vbi loquendo de opposita opinione sic ait: sed hæc opinio opus est, vt non doceatur, neque in practicam adducatur, vtpote periculosa, & nociua honori, ac religioni Sacramenti, & ideo cõtrariam sustinendam puto, & part. 5. tract. 11. resol. 3. & part. 11. tract. 5. Miscell. resol. 15. Layman. in theolog. moral. lib. 5. tract. 6. cap 14. num. 22. Thomas Sanchez de matrimonio tõ. 1. lib. 3. disp. 16. à num. 3. Armilla

in verbo Confessor num. 7. Bañez 2. 2. quæst. 33. art. 8. ad finem §. ad confirmationem respondetur Moscoso in sūma tract. 7. c. 15. nu. 4. Ioannes Præpositus in 3. part. quæst. 11. de sigillo confessionis dub. 7. num. 52. Valentia tom. 4. disp. 7. quæst. 13. punt. 3. Granadus in 3. part. tract. 7. art. 11. disp. 7. num. 5. Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnitent. disp. 23. sect. 5. §. 1. num. 93. Hermanus Busenbaum in Medula Theologiæ moralis lib. 6. tract. 4. cap. 3. dub. 1. num. 4. eruditus Pater Ioannes Dedicastillo tom. 2. de pœnitent. disp. 12. dub. 7. num. 140. affert. 3. & eam putat probabilem. Leander à Santissimo Sacramento part. 1. tract. 5. disp. 10. quæst. 63. vbi opinionem contrariam, immerito probabilē vocat. Cardinalis Tuscus tom. 2. litera C. conclus. 686. & 687. Menochius lib. 6. præsumptionum præsumptione 95. & de Arbitrarijs lib. 2. centuria 5. conclus. 414. Coninch. disp. 9. dub. 1. num. 22. Reginaldus lib. 6. num. 431. Onuphrius de sigillo sect. 2. quæst. 2. dub. 2. & alij communiter.

Probatur assertum ex verbis
81 ipsius decreti Clementis Octaui cap. 4. ibi; tam superiores pro tēpore existentes, quam Confessarij; qui postea ad superioritatis gradum fuerint promoti caueāt diligentissimè, ne ea notitia, quā de aliorum peccatis in confessione habuerūt ad exteriorem gubernationem vtantur. Atqui in his verbis quamuis solum videatur loqui Summus Pontifex de Confessarijs, tum dum sunt superiores, tum quando postea promoti fuerint ad gradum superioritatis, ratio nihilhominus probat pro omnibus Confessarijs etiam sæcularibus: ergo post dictum decretum Clementis Octaui improbabilis est sententia contraria. Minor huius sylogismi efficacissimo discursu probatur à erudito Patre Ioanne Dedicastillo vbi supra num. 141. qui potest ad hanc formam reduci; quià illa Clementis Octaui resolutio manifestè excludit omnem casū; ita, vt Regularis nullo modo in aliquo casu possit, vti sciētia habita in foro interiori Sacramenti pœnitentiæ ad exteriorem gubernationem; atqui lex cum tāta amplitudine non posset esse iusta, nisi Pontifex supponeret, non esse illum vsum licitum ex natura rei: ergo verba decreti Clementis Octaui probant pro omnibus Confessarijs, tam superioribus, quam inferioribus etiā sæcularibus. Probo hanc minorem. Primo; quia si ex natura rei liceret vti scientia habita in foro interiori Sacramenti pœnitentiæ dabilis esset casus, in quo non solum liceret Confessario ex scientia vti, sed etiam teneretur vti dicta scientia ex præcepto naturali; vt quando Prælatus ex confessione sciret aliquem esse indignum prælaturæ, teneretur ex vi talis notitiæ non eligere illum, cum eligere indignum sit intrinsecè malum, & indignum esse scit, notitia, qua ex natura rei vti licet, atque adeò non posset Sūmus Pōtifex prohibere, ne illa vtatur. Secundò si Prælatus sciret ex notitia tantū sacramētalis confessionis aliquem non esse Sacerdotem, & ex natura rei, & generali præcepto Christi Domini non esse illicitum vti ea notitia deberet illū non designare in Confessarium suorum subditorum, ne illi irritas facerent confessiones, & tamen in hoc casu, & similibus prohibet Pontifex vti tali scientia, cum omnes

Digitized by Google

cessus prohibeat: ergo signũ est, quod hæc obligatio non vtendi scientia habita in confessione sacramentali est ex natura rei, supposita institutione huius Sacramenti, & id censetur supponere Summus Pontifex, aliàs non posset tale præceptum imponere. Ergo si hoc habet ex natura rei, & ex vi institutionis Sacramenti pœnitentiæ, non solum pro regularibus: sed pro omnibus debet habere locum, & nullus Confessarius poterit, ea notitia vti.

482 Ad primum fundamentum primæ sententiæ respondetur, concedendo antecedens, & negando consequentiam, quia Cõfessarius post auditam sacramentalem confessionem habet obligationem seruandi secretum cõfessionis, quæ obligatio oritur ex iure humano ecclesiastico, & ex iure purè naturali, & ex iure naturali diuino. Oritur ex iure humano ecclesiastico, vt constat ex capit. Sacerdos de pœnitent. dist. 6. & ex cap. omnis vtriusque sexus de pœnitentijs, & remissionibus: oritur deindè ex iure pure naturali virtutis iustitiæ, quia ex virtute iustitiæ tenemur prospicere famam proximi. Oritur præterea ex iure naturali diuino virtutis religionis, qua virtute religionis tenemur ad seruandum secretum confessionis ob reuerentiam ipsi debitam, ne fiat odiosa sacramentalis confessio fidelibus: quod ius dicitur naturale, quia supposita institutione Sacramenti confessionis oritur ex natura virtutis Religionis, & dicitur diuinum, quia oritur ex virtute religionis non absolutè, sed supposita diuina institutione confessionis à Christo facta: et ita pœnitens habet ius, vt Confessarius illi seruet secretum de peccatis in confessione auditis, vt neque directè, neque indirectè verbo, aut signo, aut quouis alio modo ea peccata manifestet, neque alijs, neque ipsi pœnitenti extra confessionem, & ita ob crimen occultum auditum in confessione non potest Confessarius illi negare etiam occultè suffragium, vel remouere eum ab officio ad nutum amobili, quia saltem ipsi pœnitenti obijcitur crimen, & facto ipso hoc tale crimen repræhenditur. Ex quo patet responsio ad probationem consequentiæ.

483 Ad secundum similiter respõdetur concedendo antecedens, & negando consequentiã; quia vt supra diximus sigillũ confessionis obligat non solum respectu aliorum; sed ipsius etiam pœnitentis, nec solum tenetur Sacerdos non detegere alijs peccata, sed etiam nullo modo loqui de ipso cum pœnitente extra confessionem, atque adeò neque exprobare, neque obijcere illi crimen, neque in memoriam reuocare: quamuis enim, vel non sit propriè fractio sigilli, vt aliqui volunt, vel si fractio sigilli est, (quod verius iudico) non sit propriè reuelatio, nihilominus est peccatum graue, & quoddam genus reuelationis, offenditurq; sigillum, vt cum multis docet Sanchez lib. 3. de matrimonio disp. 16. num. 3. quare multo minus ob crimen occultum auditum in confessione licebit negare pœnitenti etiam occultè Eucharistiam, ordines, suffragium, vel remouere eum ab officio ad nutum amobili, (vt diximus solutione præcedentis argumenti, & cum Sanchez docent Cardinalis Lugo de pœnitentia disp. 29. sect. 5. num. 65.

95. & sequentibus Ioannes Dedicastillo vbi supra num. 143.) quia saltem ipsi pœnitenti obijcitur crimen, & facto ipso hoc tale crimen repræhenditur.

484 Ad tertium respondetur negãdo minorem, ad cuius probationem negandum est antecedens; nam vt cum Sanchez, & alijs bene notat Dedicastillo loco supra allegato num. 144. sicut non licet Confessario aliquid efficere, vnde alij rationaliter suspicari possint peccatum auditũ in confessione: ita est illicitum, licet nõ in eodem gradu aliquid facere, vnde pœnitens rationaliter suspicari possit, seu intelligere id fieri ob peccatum illud, cũ sigillum obiget ne peccatum alijs, aut ipsi pœnitenti, extra confessionem reueletur, aut dicatur, vt supra diximus: ergo sicut nefas esset negare Eucharistiam, amouere ab officio, quando alij merito intelligerent causam esse peccatum in confessione auditum, ita nefas: erit quando ipsemet pęnitens id intelligit, probatur consequentia; quia ideo negatur licitum esse reuocari in memoriam pœnitenti etiam causa ipsum consolandi peccatum in confessione auditum, qui à pudore suffundetur, & adetur odiosa confessio: ergo multo minus licebit: facto ipso remouendo ab officio, negata Eucharistia, vel suffragio, exprobare illi crimen, maiorem enim patietur verecundiam, magisque odiosa fiet confessio ex hoc, quam ex illo.

485 Ad quartum respondetur negando antecedens: nam obligatio sigilli Sacramentalis confessionis, ita grauis est, vt materiæ leuitatem non admittat, quia licet, quod reuelatur pœnitens non noscat, Sacramentum ipsum, in cuius reuerentiam sigillum præcipitur grauissimè offenditur cuiuscumq; piaculi manifestatione, vt docent Suarez. disp. 33. sect. 1. num. 12 Henriquez lib. 6. cap. 19. num. 3. Coninchius disp. 9. dub. 1. num. 14. sect. 2. Antonius Scobar de Mẽdoza in Theolog. morali tom. 2. lib. 16. cap. 13. de sigillo confessionis sect. 1. num. 157.

486 Ad fundamẽtũ Doctoris D. Petri de Ochagauia, quatenus asserit posse Pręlatos sęculares, nempe Episcopos vti scientia habita in tribunali Sacramenti pœnitentiæ in ordine ad gubernationem externam non obstante supradictum decretum Clemẽtis 8. cum decretum Clementis, solum prohibeat vti scientia habita in confessione Sacramentali solis Prælatis regularibus satis constat ex dictis assertione tertia, in qua probauimus decretum Clementis Octaui loqui cum omnibus Confessoribus, tam regularibus, quam sæcularibus, siue superiores sint, siue non prohibens illis vti scientia habita in confessione in ordine ad gubernationem externam.

487 Ad fundamentum Patris Thomæ Hurtado pro prima eius cõclusione satis constat ex dictis in prima nostra assertione, vbi late probauimus, quod etiam si probabilis esset opinio affirmans licere Confessoribus vti scientia habita in tribunali Sacramenti pęnitentiæ in ordine ad gubernationem exteriorem in casibus indicta conclusione assignatis à dicto Patre Thoma Hurtado, adhuc nõ teneretur Confessarius sub culpa mortali, ea scientia vti, siue Confessarius esset superior, siue non cum adhuc non esset obligatus, neque ex virtute iustitiæ, neque ex virtute charitatis, &

lu-

Digitized by Google

Iustitiæ legalis, vt in dicta assertione prima latè diximus.

488 Ad fundamentū secundæ conclusionis dicti Patris Thomæ Hurtado respondetur; concedendo maiorem, & negando suppositum minoris, supponit enim falso esse possibilem aliquem casum in quo Cõfessarius possit vti scientia habita in confessione etiam secretò ad regimen externū suarum actionum Reipublicæ, aut communitatis, vt probauimus assertione secunda absque eo, quod Confessarius frangat sacramentalis confessionis sigillū, saltem indirectè; nam vt ibi diximus Confessor, quisquis ille sit, qui vtitur scientia habita in confessione sacramentali ad regimē externum suarum actionum Reipublicæ, aut communitatis saltem indirectè sigillum confessionis frangit, licet non dicatur propriè reuelare confessionem; & deinde vtendo tali scientia facit odiosam scramentalem confessionem pœnitentibus, peccatque mortaliter contra reuerentiam debitam sacramento pœnitentiæ, quod clarè docet Diuus Thomas in 4. dist. 21. quæst. 3. art. 1. quæstiunc. 1. in corpore per hæc verba: *Respondeo dicendum ad primam quæstionem, quod in Sacramentis ea quæ exterius geruntur, sunt signa rerum quæ interius contingunt, & ideò confessio qua quis Sacerdoti se subijcit, signum est interioris qua, quis Deo subijcitur, Deus enim peccatum illius, qui se sibi subijcit per pœnitentiam tegit, vnde, & hoc oportet in Sacramento pœnitentiæ signare, & ideò de necessitate Sacramenti est, quod quis cõfessionem celet, et tamquam violator Sacramenti peccat, qui reuelat, & præter hoc sunt aliæ vtilitates huius celationis, quia per hoc homines ad confessionem magis attrahuntur, & simplicius peccata confitentur.* Ex quibus verbis D. Thomæ tale conficio argumentum: quia si sentētia Patris Thomę Hurtado esset vera, cessarent vtilitates sigilli sacramentalis confessionis, quæ assignatur à Diuo Thoma loco superius relato, quare Riccardus hic dist. 20. art. 4. quæst. 2. ad 4. ait Prælatū remouendo ab officio suum subditum, quem per suam confessionem fit malè vti officio suo, & si faciat vtilitatem illius; tamen facit contra vtilitatem cõmunitatis; quod pro sua confessione remotus est, proniores reddentur, vt non confiteantur secundum veritatem. Deindè quia quamuis amotus ab officio suspicari aliquando non possit id ortum habere ex confessione, sufficit tamen, quod homines sciant peccata sola confessione cognita id ius tribuere ad hoc, vt omninò timeant confiteri, & à confessione detrahantur. Ex quo patet responsio ad probationem minoris.

489 Ex quibus infero contra dictū Patrem de Hurtado non licere Episcopis alijsque Cõfessoribus, siue regularibus, siue sęcularibus, vti notitia, seu scientia habita in Tribunali Sacramenti pœnitentiæ ad gubernationem externā communitatis, aut Reipublicæ, cum ex natura rei hoc sit contra secretum, & sigillum Sacramenti pœnitentiæ saltem indirectè; licet non sit propriè reuelatio confessionis, vt supra diximus: neque ratio allegata à Patre Thoma Hurtado dicto §. quintodecimo cõtrariū conuincit: quia falsò supponit supradictus Doctor ex natura rei licere Confessario vti notitia, vel scientia de pec-

peccatis habitâ in confessione ad regimē externum sui ipsius Reipublicæ, aut communitatis, & solum esse prohibitum præcepto Summi Pontificis, vt probauimus assertione 2.

490 Ex quibus infero non licere Sacerdotibus Confessarijs vti scientia habita in tribunali Sacramenti pœnitentiæ ad denegandum, etiam in secreto pœnitenti sacram communionem, nec contrariū docet Diuus Thomas in 4. dist. 9. quæst. 1. art. 5. quæstiuncula 1. vt malè iudicat Pater Thomas Hurtado, nam D. Thomas in dicto art. 5. interrogat, vtrum Sacerdos debeat dare Corpus Christi petenti, si sciat ipsum esse peccatorem, ad quam difficultatem cum distintione respondet in dicta quæstiuncula 1. in corpore per hęc verba: *Dicendum ad primam quaestionem, quod si Sacerdos sciat peccatum alicuius, qui Eucharistiam petit, per confessionē, vel alio qualibet modo distinguendum est, quia aut peccatum, est occultum aut manifestum, si est occultum, aut exigit in occulto, aut in manifesto: si in occulto debet ei denegare, & monere ne in publico petat: si autem in manifesto petit ei dare, primo, quia pro peccato occulto pœnam inferens publicam reuelator est confessionis, aut proditor criminis. Secundo, quia quilibet Christianus habet ius in perceptione Eucharistiæ, nisi illud per peccatum mortale amittat. vndè cum in facie Ecclesiæ non cōstet istū amisisse ius suum, non oportet ei in facie Ecclesiæ denegari, aliàs daretur facultas malis Sacerdotibus pro suo libito punire maxima pœna quos vellent. Tertio propter incertitudinem status sumētis, quia spiritus vbi vult spirat, vnde subito potest esse compunctus, & diuinitus à peccato purgatus, & diuina inspiratione ad Sacramentum accedere, quarto quia est scandalum si denegaretur, si vero peccatum est manifestum debet ei denegari siue in occulto, siue in manifesto petat*, Ex quibus verbis non licet inferre Angelum præceptum substinere, quod liceat Sacerdoti Cōfessario negare pœnitenti sacram Eucharistiam etiam in occulto ex vi notitię habitæ in confessione Sacramentali, nisi aliàs habeat notitiā extra confessionem de malo statu pœnitentis, nam solum intēdit Diuus Thomas probare, vt ex ipso contextu manifestè constat, quod quando peccator publicus publicè aut in occulto accedit ad recipiendū Eucharistię Sacramentum debeat ei Sacerdos sacram Eucharistiam denegare, quia tunc habet scientiam de malo statu peccatoris, vt homo, & non præcise vt Deus: quādo autem Sacerdos habet scientiam de peccato pœnitentis solum in Sacramentali confessione tunc solum scit vt Deus, & ita non licet illi sacram Eucharistiā denegare pęnitenti etiam in occulto, quia vt supra diximus saltem ipsi pœnitenti obijcitur crimen, & facto ipso ob tale crimē reprehenditur, quod est facere contra sigillum confessionis saltē indirectè, quod nullo modo licet vt suprà probauimus. Ob eādem rationem non licet superioribus, siue secularibus, siue regularibus ob crimen occultum in confessione Sacramentali auditum negare etiam occultè suis subditis ordinis, suffragium, vel remouere eos officio ad nutum amobili.

491 Hic solet à Doctoribus interrogare an si Confessarius scit ex notitia habita in confessione, quod quædā mulier nobilis quādo vocat Confessarios in domū

suam

suam ad confitendum sæpius illos solicitat, an ipse vocatus possit se excusare: licet nullam habeat idoneam excusationem propter periculum labendi in peccatum. Authores, qui dicunt posse Sacerdotem, qui confessione scit vinũ illi paratum ad missam celebrandam esse veneno infectum posse missam prætermittere: imo, & debere, vt mortem euadat, & vt euitet irreuerentiam Sacramenti consecrando in vino venenato, vt cũ alijs docet Coninch. consequenter dicunt prædictum Sacerdotem posse vocatum à dicta muliere in domum suam ad confitendum se excusare propter periculum incidendi in mortem spiritualem per peccatum. Pater vero Ioannes Dedicastillo, vbi supra num. 167. quẽ sequitur Diana part. 11. tract. 5. resolut. 15. §. si casus admittatur possibilis sustinet dictũ Confessarium sicut non posse ob periculũ vitæ, seu propter illud vitandum aliquid fieri in detrimento sigilli Sacramenti pœnitentiæ: ita similiter non potest dictus Sacerdos aliquid contra sigillum facere ad euitãdum periculum mortis spiritualis animæ: quare in dicto casu dicunt Confessarium debere adire: perinde atque adiret, si nihil sciret: & sperare posse auxilium diuinum, & se diuinæ prouidentiæ committere saluo in omnibus sigillo, ne illa notitia debet illum dirigere ad euitandũ illud periculum, atque adeò nõ est intrinsecè se, malum in hijs circumstantijs tale periculum nõ vitare, cuius rationem reddit eruditus Pater Dedicastillo nũ. 169. Tum quia non est intrinsicè malum tale periculum non cognitum subire, nec est mortaliter se exponere tali periculo, quãdo id non est notum subeunti, in eo autem casu periculum non est notum; tũ quia illa notitia est quasi non esset in ordine ad operandum ex illa, tum, quia eò ipso quod in reuerentia Sacramenti se exponit illi periculo potest, & debet sperare speciale auxiliũ tam antecedenter, vt firmiori proposito se muniat, quam postea in ipso articulo occasionis, vt constanter, & fortiter superet tentationem, quæ omnia possunt magnam securitatem aut fiduciam præbere, imò propter hæc, & similia potest iã censeri illa occasio non proxima etiam si alioquin in alijs similibus occasionibus expertus fuisset ruinam. Hæc Dedicastillo, cui ego libenter assentio: si casus est possibilis: nam plus habet de metaphysico: quàm de practico.

RESOLVTIO XXXI.

Vtrum ille, qui distulit confessionem anni præteriti vsque ad annum sequẽtem vnica confessione posit satisfacere vtrique præcepto.

492 IN hac difficultate tres inuenio sententias. Duæ ex Diametro oppositæ, & altera quasi media. Prima absolutè negat posse eum, qui distulit confessionem anni præteriti vsque ad annum sequentem vnica cõfessione satisfacere vtrique præcepto. ita Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 26. sect. 4. num. 5. Nugnus in addit. ad 3. part. quæst. 6. art. 5. difficult. 5. Coninch. de Sacr. disp. 5. dub. 8. Filliucius tract. 7. cap. 3. num. 56. D. Ioannes Caramuel in Theolog. fundam. fundamento 31. §. 12. concl. 2. nu. 764. & colligitur ex cap. omnis vtriusque sexus de pœnit. & remiss. tenet etiam eam Pater Ioãnes

nes Martinon tom. 5. in 3. part. D. Thomæ disp. 49. de pœnit. sect. 7. num. 72. & 73.

193 Fundamentum huius sententiæ est; quia præcepto ecclesiastico tenentur omnes fideles, vbi ad annos discretionis peruenerint: saltem semel in anno omnia sua peccata legitimo Confessario cōfiteri, vt habetur in dicto cap. omnis vtriusq; sexus: atqui hæc obligatio cōfitēdi nō est similis obligationi audiendi missam die festo: quia hæc elapso die expirat: illa autem elapso anno adhuc permanet: & ideo quia anno 1657. non fuit confessus tenebitur anno 1658. vi præcepti anni 1657. ad Tribunal pœnitentiæ venire, & sua peccata confiteri: Quod si anno 1658. confiteatur; tamen si peccauerit mortaliter confessionem differendo vltra tempus vnica nihilominus confessione anni præcedētis, & currentis anni (1657. & 1658.) præcepto satisfaciet: ergo sententia, quæ docet posse aliquem fine mortali semel tantummodo cōfiteri, & sic satisfacere duorum annorum obligationi tamquam perniciosa in re grauissima contrariaque consuetudini Ecclesiæ non est toleranda vtpote, quæ posset esse causa quod multæ animæ in æternum perirent.

194 Secunda sententia huic ex Diametro opposita absolutè affirmat eum, qui distulit confessionem anni præteriti vsq; ad annum sequentem vnica confessione posse satisfacere vtrique præcepto. ita Pater D. Carolus Malletus in aureo Theolog. moral. tom. 2. malleat. 3. de præceptis Ecclesiæ bractea 19. & pro hac sententia citat Molfesium in summa tract. 7. cap. 10. num. 57. & Laymā in Theologia moral. lib. 5. tract. 6. cap. 5. nu. 8. sed istæ DD. nullo modo hanc sentētiam sustinent, nam Layman solum asserit, quod qui post Paschalem confessionem in mortale peccatum lapsus fuit eius cōfessio non vsque ad sequens Pascha differre potest, & non amplius. verba Layman in dicto num. 8. hæc sunt, assero 4. facilior, & Ecclesiasticæ consuetudini conformior esse annuæ confessionis computatio à Paschate ad alterum Pascha: ita vt qui post Paschalē confessionem in mortale peccatum lapsus fuit eius cōfessionem vsque ad sequens Pascha differri possit, & non amplius: ita docent Henriquez lib. 4. cap. 4. nū. 2. Suarez disp. 26. sect. 3. Coninch. disp. 9. dub. 6. idque probatur ex praxi Ecclesiæ, si quidem eo solo tempore Pastores à fidelibus suis confessiones peccatorū intra annum commissum exigere solent hæc Layman: videat, ergo Pater D. Carolus Malletus, quàm longè absit Laymā ab hac opinione pro qua illum citat; imò tam longe obest vt contrarium colligatur ex Doctrina ipsius Layman num. enim 9. eiusdem capitis sic inquit corollario primo, qui Paschali tempore iusta, vel iniusta de causa Sacramentalem confessionem intermisit, is, cum primum postea cōmode possit confiteri debet, vt quando diutius confessionem sine causa differt tanto peccatum aggrauat. ita docet Sotus in 4. dist. 18. quæst. 1. art. 4. Medina quæst. 24. de confessione in fine. Nauarrus cap. 21. num. 45. Victoria n. 147. Suarez disp. 36. sect. 4. Coninch. disp. 9. dub. 8. Syluester verbo Eucharistia 3. quæst. 15. dicto 3. Ratio est quia tempus Paschale ... implendi præcepti terminus positus non est ad obligationem finiendam, sicut incidit 195

dit in præcepto ieiunij, audiendo Missæ, &c. quibus certi dies assignati sunt: sed ad obligationẽ statuendum, quemadmodum videre est in obligatione tributi, vel pecuniarij debiti huiusque Layman. ex qua doctrina apertè sequitur stare pro contraria sententia, & minimè pro sententia D. Caroli Malleti. Nec Molfesius stat pro hac sententia, vt absque fundamento affirmat Malletus, vt constat ex dict. tr. 7. de pęnit. cap. 10. n. 37. vbi cum citat D. Carolus Malletus ibi enim sic ait, quod autem dicunt Authores contrarij durũ sequi, vt continuo peccaret, si statim non confiteretur elapso anno. Respondetur non esse durum ex parte præcepti: sed ex parte non adimplentis, qui, continuò peccat, sicut, qui iniustè differt restitutionem. At non semper cõmittit nouum peccatum mortale: sed continuando, & aggrauando peccatum commissum per omissionem confessionis in Paschate; & sic satis est confiteri tempus, à quo non est confessus peccata sua: nisi interueniat etiam contemptus præcepti: tũc enim esset hoc explicandum in confessione, vt magis patebit ex dicendis cap. 12. ita Molfesius, ex quo constat nullo modo stare pro hac sententia.

495 Probatur primo hæc sententia à D. Carolo Malleti: quia vnico actu possumus duobus præceptis satisfacere: ergo vnica cõfessione potest quis satisfacere præcepto confessionis duorum annorum præteriti, scilicet, & præsentis: quando distulit confessionem anni præteriti vsque ad annum sequentem, seu præsentem; consequentia ex antecedenti sequitur: antecedens vero probatur: nam si in die Dominica incidat festũ alicuius Sancti Apostoli, v. g. Sancti Iacobi, vel alterius Sancti ex solemnioribus tunc concurrunt duo pręcepta de audiendo sacro: & nihilominus vnica auditione vnius tãtùm missæ adimplẽtur duo illa præcepta; Deinde quando in die Quatragesimæ incidit vigilia Sancti Matthiæ, aut in die 4. temporum mensis Septembris incidit vigilia Sancti Matthei, vt multoties cõtingit sunt duo præcepta obligantia ad ieiunium Ecclesiarum, quæ vnico ieiunio adimplentur: ergo vnico actu possumus duobus pręceptis satisfacere, & consequenter qui distulit confessionẽ anni præteriti vsque ad annum sequentem vnica confessione potest satisfacere vtrique præcepto.

496 Secundo probatur: quia si ille, qui distulit confessionem anni præteriti, vsque ad annum sequentem obligaretur ad duas confessiones faciendas: sequeretur debere vnam facere pro anno præterito, & pro peccatis cõmissis in ipso anno, & alteram pro anno sequenti, pro peccatis commissis in ipso anno, sed hoc dici non potest: ergo neq; quod teneatur facere duas confessiones: probatur minor: quia supponendo, quod in sequenti anno fecerit plura peccata mortalia teneretur etiam ipsa confiteri in confessione, quæ fit pro anno antecedenti: alioquin non posset absolui in cõfessione prioris anni, cum absolutio habeat impedimẽtum ad producendum suũ effectum nimirum peccata mortalia posterioris anni. Quod etiã dicendum est si velit cõfiteri pro anno sequenti teneri, scilicet cõfiteri peccata mortalia anno antecedenti facta non confessa, si velit absolui, & participare effe-

ctum absolutionis, alioquin non posse: ergo vnica confessione potest satisfacere pro vtroque præcepto.

7 Tertio probatur, quia si in tali casu, qui distulit confessionem anni præteriti vsque ad annum sequentem obligaretur ad aliam confessionem, maximè esset: quia darentur alia peccata, quæ non sunt confessa: cum confessio præcipiatur ob confessionem peccatorum: atqui hoc est falsum, cum supponamus pœnitentem integrè confessum esse: ergo erit etiā falsum, quod ipse pœnitens sit obligatus facere duas confessiones, & non possit vnica confessione satisfacere vtrique præcepto.

98 Tertia sententia media via procedit: asserit enim, quod ille, qui distulit cōfiteri anno præcedenti, cum teneatur sub mortali quam primum anno sequēti confessionem facere illorum peccatorum saltem mortalium, quæ anno præcedenti commisit, si solùm prædicta peccata ab ipso commissa anno præcedenti cōfiteantur in confessione ab ipso facta in principio anni sequētis, non satisfacit præcepto confitēdi eo anno sequenti, quia ea confessio tantum pertinet ad annum antecedentem. Si vero in ea cōfessione anni sequentis etiam confiteatur aliquod peccatum mortale illius anni sequentis, asserunt DD. istius sententiæ pœnitentem satisfacere ea confessione non solùm præcepto anni antecedentis, sed etiam præcepto illius anni sequentis. Hæc sententia mihi verior, & probabilior videtur: ita tenent Castropalaus part. 4. tract. 23. de Sacram. pœnit. disp. vnica puncti 20. §. 2. num. 15. vbi sic ait: Sed sententia dura mihi videtur, & difficilis, vt si initio anni sequētis omnia tua peccata, tam præcedenti, quam præsenti anno commissa fatearis: tametsi eo anno nullam aliam confessionem feceris, præceptum datum de confessione semel in anno faciēda eo anno non transgrederis: si quidem eo anno iam semel confessus es. Pater Anthonius Diana part. 4. tract. 4. resol. 206. §. notandum est etiam & part. 8. tract. 7. resol. 80. Pater Gaspar Hurtadus de Sacram. disp. 7. de pœnit. difficult. 12. Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. de Sacram. pœnit. disp. 3. quæst. 44. Pater Ioannes Præpositus in 3. part. quæst. 3. de confessione, dub. 8. nu. 52. Pater Rodricus Arriaga de pœnit. disp. 52. sect. 8. nu. 62. §. hinc autem.

499 Probatur hæc sententia quoad primam eius partem, scilicet, quod qui distulit confiteri anno præcedenti, si in anno sequenti solùm confiteatur peccata mortalia anni præcedentis, teneatur dicto anno sequenti aliam confessionem facere ad implendum præceptum cōfessionis illius anni sequentis: quia ex cap. omnis vtriusque sexus tenentur fideles saltem semel in anno cōfiteri: ergo qui omisit confiteri culpabiliter, aut inculpabiliter sua peccata anno præcedenti, si anno sequenti cōfiteatur circa initiū illius anni tenebitur iterum anno sequenti confiteri, vt satisfaciat præcepto ecclesiastico annuę cōfessionis dicti anni sequētis, si in illa confessione sola peccata anni præcedentis confiteatur: nec satisfaciet illa vnica cōfessione pro vtroque anno; probatur consequentia: quia talis confessio secundum moralem æstimationem pertinet solùm ad annum præcedentē: pro quo

Hh 2 sit,

sit, & ad quē retrotrahitur: ergo non satisfacit obligationi annisequentis, licet in eo physicè fiat, quod constat ex praxi Prelatorum, qui confitentes, & communicantes initio sequentis anni excommunicant, nisi, donec satisfaciāt exequutioni precepti pro anno superiori, ac rursus paulopost finem eiusdem anni, nisi intra illum rursus confessionem, & communionem adijeriną eos excommunicant; donec pro illo anno satisfecerint. Notā ter dixi si confessionem peccatorum anni preteriti faciant initio anni sequentis: quia si dictā confessionem faciant circa finē; vel circa medium anni sequētis, tunc nimia est distantia, quam vt moraliter confessio censeri posit ad annū preteritum pertinere, quod dico contra Gasparē Hurtadum contrarium affirmātem dic. difficult. 12. superius citata.

500 Quod secundam verò partem, nempe quod qui distulit cōfiteri anno præterito, siue culpabiliter, siue inculpabiliter, si initio anni sequentis confiteatur non solum peccata mortalia commissa anno præterito, sed etiam peccata mortalia commissa anno sequenti, in quo dictam confessionem facit, non teneatur iterū in illo anno confiteri: sed vnica illa confessione vtrique præcepto duorum annorum satisfaciat probatur: quia preceptum ecclesiasticum solùm obliget semel in anno confiteri; atqui in dicto casu pœnitens confitetur in anno sequenti: tum peccata commissa anno preterito, tum etiam commissa anno sequenti, in quo cōfessionem facit, vt supponitur: ergo hoc eodem anno non tenetur ad aliam confessionem: aliàs si deberet confessiones etiam preteritas compensare, obligaretur aliquis ad confitendum quater in anno pro tribus annis preteritis, quibus non fuit confessus, quod esset nimis durissimum est.

501 Sed dices, quod si in dicto casu pœnitēs non teneretur sequēti anno iterum confiteri ad implēdum præceptum annuę confessionis illius anni sequentis nō excommunicaretur ab Episcopo; si dicto anno iterum non confiteretur: atqui excommunicatur vt ex praxi constat: ergo tenetur iterum in dicto anno sequēti confiteri.

502 Respondetur, quod excommunicatur pro defectu communionis, quę quidem Paschate sequenti denuò debetur, & ad quā prerequiritur noua confessio, si habet conscientiam peccati mortalis: si hanc autem conscientiā non habet, non debet confiteri, sed accedere potest ad recipiendam sacram Eucharistiam non premissa confessione, ergo signū est, quod confessione illa facta in illo anno sequenti peccatorū mortalium commissorum anno preterito; & sequenti adimpleuit preceptum confessionis vtriusq; anni preteriti, scilicet, & sequētis.

503 Sed contra dicta pro secunda parte nostrę sententię iterum objicies, si ille, qui distulit confiteri anno præterito confitēdo initio anni sequentis omnia peccata mortalia, tam commissa anno pæterito, quam anno sequēti adimpleret illa vnica confessione præceptum confitendi, non solum anni præteriti, sed etiam anni sequentis, sequeretur, quod ille, qui vespere Matutinas, & laudes recitat duorum dierum satisfaceret obligationi, sed hoc non est dicendum: ergo neque

quod

Digitized by Google

quod illa vnica confessione satisfaciat præcepto confessionis duorum annorum præteriti, scilicet, & sequentis. Vt autem sequela probatur supponendum est. Primo posse Ecclesiasticos vespere sine mortali culpa legere matutinas, & laudes diei præsentis, & sequentis: nam si Petrus v.g. hodie non iuerit ad matutinas, & tamen cæteras horas in choro legerit, si præuideat die crastina se non posse interesse officio communi poterit hodie vespere legere matutinas, & laudes huius diei, de quo memo dubitat, & cum absoluerit poterit legere matutinas, & laudes diei crastinæ, cuius ratio est, quia ad legendas matutinas, & laudes diei crastinæ non est necesse, quod incipiat dies crastina naturalis; sed satis est, quod incipiat dies crastina more Ecclesiastico: dies autem Ecclesiasticus incipit à secundis vesperis præsentis diei, quę sunt prima diei sequentis, vt constat ex more Ecclesiæ: nam cum Ecclesia in vigilia Sancti Io. Baptistæ recitat vesperas primas Sancti Ioannis in oratione dicit, Deus, qui præsentem diem honorabilem nobis in Beati Ioannis natiuitate fecisti, &c. & in vesperis primis Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli in oratione eadem Ecclesia dicit, Deus, qui hodiernam diem Apostolorum tuorum Petri, & Pauli martirio consecrasti, &c. Quæ propositiones non verificarentur, nisi dies Ecclesiasticus pro officio diuino recitando inciperet à vesperis præcedentis diei. Ex quo sequitur, quod vesperæ duplici lectione duorum dierum pensò, & obligationi potest, quis satisfacere. Secundo supponendum est dari duos immediatè dies, in quibus officium sit, aut possit esse de communi Martirum, aut Confessorum, & quod isti Sācti nullas habent lectiones propias: sed quod totum officium vtriusque Sancti sit de communi vnius Martiris: aut si sint plures de communi plurimorum Martirum. Quibus suppositis probatur sequela argumenti, scilicet, quod si quis modo à nobis dicto potest vnica confessione satisfacere pręcepto confitendi duorū annorum, possit etiam aliquis semel recitando vespere, matutinas, & laudes duorum dierum obligationi satisfacere, dummodo Sancti, qui occurrunt in die præsenti, & sequenti sint eiusdē communis, aut Martiris, aut Confessoris, modo dicto suppositione secunda. In hac forma: maiori sollicitudine debet Ecclesia procurare vt Christiani à peccato mortali egrediantur, quam vt legant officium: nam sine hoc saluari poterūt, & in illo non possunt: atqui quando pręcipit annuam confessionem est contenta vna confessione pro duobus annis, vt nos asserimus: ergo quando pręcipit quotidianam matutinorum lectionem, à fortiori vna pro duobus, diebus debet esse contenta.

504

Nec valet si dicas, quod pręceptum recitandi integrè horas canonicas est pręceptum diariū, & sic vnum officium diuinum integrum Ecclesia pręcipit recitare singulis diebus, & sic obligatus recitandi officium diuinum, aut ratione ordinis, aut beneficij: vnum integrum officium in quolibet die tenetur persoluere, & sic non potest semel tantū vesperè matutinas, & laudes recitando duorum dierum obligationi satisfacere, quę ratio militare nō videtur in pręcepto annualis confessionis: nam Eccle-

sia-

Digitized by Google

sia solum pręcipit semel in anno confiteri: cum autem, qui omisit confiteri anno pręterito, & confitetur initio anni sequentis, tã peccata commissa anno pręterito, quam sequenti verificatur de illo, quod confessus est semel anno sequenti, ergo non tenetur in dicto anno iterum cõfiteri. Hoc inquam non valet; nam sicut pręceptum Ecclesiasticum recitandi officium diuinum est diarium obligans omnibus diebus anni integrum officiũ diuinum persoluere, ita pręceptum Ecclesiasticum confessionis est annuum obligans fidelibus omnibus annis semel integrè omnia peccata confiteri legitimo Sacerdoti, vt constat ex cap. omnis vtriusque sexus per illa verba: omnis vtriusq; sexus fidelis cũ ad annos discretionis peruenit omnia sua peccata proprio Sacerdoti cõfiteatur, &c. ergo si hoc non obstante vnica cõfessione potest quis pręcepto confessionis duorum annorum satisfacere, poterit etiam non obstante pręcepto recitandi omnibus diebus vnum integrum officium diuinum vnica recitatione matutinorũ duorum dierum obligationi satisfacere.

505 Respondetur: negãdo sequelam: ad cuius probationem omissa maiori, & concessa minori in sensu à nobis explicato in probatione secundæ partis nostræ sententiæ, neganda est consequentia; & ratio disparitatis: est quia vsus Ecclesiæ, & cõmunis consuetudo est quędã certissima legis interpretatio; atqui omnes Ecclesiastici, qui aut ratione ordinis sacri, aut ratione beneficij tenentur officium diuinum recitare bis matutinas, & laudes legũt vt satisfaciant duobus diebus; & omnes iudicant se teneri ad hoc sub peccato mortali: ergo iste est verus sensus Ecclesiasticæ legis, nec contrarius potest dici probabilis: E contra verò in pręcepto ecclesiastico annuę confessionis communis vsus, & consuetudo Ecclesiæ est, quod qui distulit confiteri anno præterito præcipuè si hoc ex iusta causa faciat, & confitetur initio anni sequentis de peccatis mortalibus commissis tam in anno præterito, quam sequenti, non tenetur in dicto anno sequenti iterum confiteri: nisi conscientiam peccati mortalis habeat; quia tunc tenebitur in Paschate dicti anni sequentis iterum confiteri ad adimplendum præceptum annuæ communionis, vt supra diximus; si tamen non habeat conscientiam peccati mortalis non tenebitur iterum confiteri in dicto anno, sed potest ad Eucharistiam accedere in Paschate absque præcedente confessione; ergo signũ est, quod lex ecclesiastica illi nõ obligat iterum confiteri in dicto anno sequenti, in quo iam in principio illius cõfessus fuit peccata mortalia commissa in ipso anno simul cum peccatis mortalibus commissis anno pręterito.

506 Ad fundamentum primę sententię respondetur: concedendo maiorem, & minorem, quoad primam partem; & distinguendo quoad secundam, confessione anni sequentis facta in tali casu solum satisfacit pœnitens pręcepto cõfessionis anni pręteriti: si nullum habeat peccatum mortale commissum ab ipso in anno sequenti in quo confessionem facit concedo minorem; si habeat aliud peccatum commissum ab ipso in ipso anno sequenti, in quo confessionem facit: nego minorem: quia tunc vt supra diximus in probatione

no-

nostrę sententię, quoad secundam eius partem illa vnica confessione obligationi duorum annorum præteriti: scilicet, & sequentis satisfacit, vt ibi probauimus. Nec semper, quod aliquis differt confessionem anni præteriti vsque ad initium anni sequētis peccare mortaliter necesse est: tum quia hoc potest oriri ex iusta, & legitima causa: imo multoties ex concilio, & præcepto Confessarij dilatantis alicui absolutionem sacramentalē in fine anni iustis, & legitimis de causis. Tum etiam quia licèt aliquis absque causa iusta distulerit confiteri in fine anni pręteriti intentione se confitendi post duos: vel tres dies anni sequentis, & defacto cōfiteretur de omnibus peccatis mortalibus commisis anno præterito adimpleret pręceptum confesſionis anni præteriti absq; eò quod peccaret mortaliter: sicut ille, qui ex penitētia imposita in sacramētali cōfessione semel in mense cōfiteri tenetur si per duos vel tres dies vltra mensem cōfessionē differret: pręsertim ex causa optimè adimpleret pœnitentiam illi impositam in confesſione, & consequēter nō peccaret mortaliter; quia non potest esse magnum damnū in mora modici temporis l. si debitori l. si post tres ff. si quis caut. vt docet Faber in C. Fabricano lib. 7. tit. 2. def. 39. num. 5. quia omnibus condemnatis indulgetur tempus ad satisfaciendum humanitatis gratia l. cum similiter 16. §. 1. ff. de compensat. & idē est, si votum esset emissum ab aliquo de cōfesſione facienda omni mense: non enim ita mathematicè præfigēdus est terminus, nec Deus adeò rigorosus exactor erit iudicandus, ergo similiter dicendum est de fidelibus obligatis ex pręcepto Ecclesiastico semel in anno sua peccata confiteri non peccare mortaliter, si per duos, vel tres dies differant confessionem post adimpletionem anni pręteriti, & quod sufficiēter adimplent pręceptum confeſſionis dicti anni preteriti.

507 Ex dictis infero, quod Religiosi, qui ex precepto suę regolę tenentur semel in mense confiteri si differant confesſionē mensis preteriti vsque ad mensem sequentē, & initio mensis sequentis confiteatur de peccatis commissis in mense pręterito, & sequēti nō tenentur iterū cōfiteri in mense sequenti sed vnica illa cōfessione adimplent obligationi cōfitēdi mense pręterito, & sequenti, hoc statuo contra Pellizzarium in manuali regulariū tom. 1. tract. 5. cap. 3. sect. 1. quęst. 19. num. 36. & contra D. Ioānem Caramuel in Theologia fundamentali fundamento 31. §. 12. concl. 3. contrarium asserentes, quia de hoc pręcepto confitendi semel in mense debemus loqui, & philosofari sicut de pręcepto Ecclesiastico annuę cōfessionis, cum autem ille, qui differt confeſſionem anni pręteriti vsque ad initium anni sequentis si in confeſſione facta initio anni sequentis cōfiteatur omnia peccata mortalia commissa ab ipso in anno præterito, & aliquod peccatum mortale ab ipso commissum initio anni sequentis adimpleat vnica illa cōfeſſione pręceptum confitendi in vtroque anno præterito, scilicet, & sequenti, ita similiter dicendum est de Religioso obligato ex pręcepto regulæ confiteri semel in mense: Et sicut, qui differt confeſſionē anni pręteriti per duos vel tres dies post adimpletū annum

num præsertim ex causa nõ peccat mortaliter, & adimplet præceptum confitendi anni præteriti, ita similiter Religiosus obligatus confiteri semel in mense si differat præsertim ex causa confessionem mensis præteriti vsque ad secundum, vel tertium diem mensis sequentis non peccabit mortaliter, & adimplet sufficienter obligationem cõfitendi mẽse præterito, & si in tali confessione confiteatur de peccatis cõmissis mense præterito, & de cõmissis in illis duobus, aut tribus diebus mẽsis sequẽtis illa vnica confessione vtrique obligationi satisfaciet, nec tenebitur iterũ in mense sequenti confiteri, nisi habeat conscientiã peccati mortalis, & velit in dicto mense Sacram Eucharistiam recipere, aut Sacrum celebrare, quia tunc tenebitur confiteri, non vt adimpleat obligationem confitendi in dicto mense, sed vt debitè se disponat ad Sacram Eucharistiã recipiendam aut Sacrum celebrandum.

508 Fundamenta secundæ sententiæ solum militant contra Authores primæ sententiæ, non autem contra nostram sententiam, quia ex illis solum conuincitur, secunda pars nostræ sententiæ, scilicet, quod si quis differat cõfessionem anni præteriti vsque ad initium anni sequentis, & in dicta confessione cõfiteatur peccata mortalia commissa anno præterito, & aliquod mortale cõmissum in añno sequenti vnica illa confessione vtrique præcepto satisfaciet, nec tenebitur iterum in dicto anno sequenti confiteri, & ideo non est necesse ad dicta fundamenta dictæ sententiæ in particulari respondere.

RESOLVTIO XXXII.

Vtrum pœnitens per confessionem voluntarie inualidam, & nullam satisfaciat præcepto annuæ confessionis.

509 PRima sentẽtia affirmat, quod si quis volunteriè faciat inualidam, & nullam confessionẽ, vel quia culpabiliter tacet in cõfessione aliquod peccatum mortale numquam confessum, vel quia non habet dolorem sufficientem de peccatis commissis, vel quia non habet propositum, neq; etiam virtuale non amplius peccandi, vel se alienandi ab occasioni proxima pecceti satisfacit præcepto Ecclesiastico annuæ confessionis ita Paludanus in 4. dist. 17. quæst. 7. Syluester verbo confessio num. 3. in fine, Gabriel in 4. dist. 17. quæst. 1. ar. 3. dub. vltimo Victoria in summa quæst. 163. Ledesma quæst. 8. art. 2. Alensis par. 5. quæst. 77. art. 7. num. 5. Pater Ioãnes Martinon tom. 5. in 3. part. disp. 49. de pœnitentia sect. 7. nu. 76. qui quamuis hanc opinionem probabilem affirmet; tamen nu. 77. refert contrariam sententiam, & num. 78. ad argumenta contrariæ sententiæ respondet, & probabilem hanc sententiam iudicant Diana part. 3. tract. 4. de Sacram. resol. 120. & Fagundez præcepto 2. lib. 1. cap. 4. n. 4. in fine D. Marcus Vidal in sua arca vitali tract. de pœnit. Sacrã. inquisit. 1. nu. 28.

510 Probatur primo hæc sentẽtia quia Ecclesia non potest præcipere actum internum: sed solum actum externum cõfessionis, sed qui ex malitia facit confessionẽ inualidam, vel quia tacet voluntariè sine vllo legitimo impedimen

men

Digitized by Google

facto aliquod peccatū, vel quia non habet dolorem supernaturalem de peccatis facit id, quod Ecclesia præcipit, & tantum illi deest actus interior, ergo per confessionem nullam, & inualidam adimpleri potest præceptū Ecclesiasticum annuæ confessionis, minor est certa, & maior probatur, quia nemo potest præcipere, quod non potest punire, non potest punire trasgressores, si non possit iudicare, nec iudicare potest, quod non potest cognoscere; atqui Ecclesia nō potest cognoscere actus internos: ergo nec potest præcipere. Vnde ortū habet illud axioma de occultis Ecclesiā nulla ratione iudicare, ex quo colligunt nonnulli DD. quod licet aliquis obligatus præcepto Ecclesiastico ad recitandum officium diuinum voluntariè distraheretur, imò licet cum obiecto peccaminoso (puta si morosè delectaretur de re illicita) adimpleret præceptum, & contra obligationem diuini officij non peccaret mortaliter, licet peccaret ob delectationem morosam contra sextum decalogi præceptum, ergo, &c.

1 Probatur secundo hęc sententia, quia finis præcepti non cadit sub præcepto, sed remissio peccati est finis præcepti, ergo non cadit sub pręcepto; atqui per formam absolutionis remittitur peccatum, ergo absolutio non cadit sub pręcepto, sed tantum confessio, ergo licet aliquis ita confiteatur vt absolui non possit ob defectum voluntarium doloris supernaturalis, nihilominus implet pręceptum, dum integrè omnia peccata sua confiteatur, quoad species eorum, numerum, & circumstantias.

2 Dicendum tamen est pœnitētem per confessionem nullam, & inualidam non adimplere pręceptum Ecclesiasticum annualis confessionis. ita Suarez tom. 4. in 3. par. disp. 36. sect. 7. n. 3. vbi pro hac opinione citat Sotum, Medinam, Nauarrum, Adrianū, & alios. Coninch. de Sacram. disp. 5. dub. 9. num. 70. Vasquez quęst. 92. art. 3. dub. 5. Fagūdez pręcepto 2. lib. 1. cap. 4. num. 5. Filliucius tract. 7. cap. 3. num. 64. Layman lib. 5. tract. 6. cap. 5. n. 11. Bonacina de Sacram. disp. 5. quęst. 5. sect 2. punt. 4. num. 23. Azorius prima par. lib. 7. cap. 4. quęst. 4. Eminentissimus Cardinalis de Lugo de pœnit. disp. 15. sect. 6. num. 136. Diana par. 3. tract. 4. de Sacram. resol. 120. Commitolus in responsionibus moralib. lib. 1. quęst. 19. Bartholomęus à Sancto Fausto de pœnit. lib. 4. quęst. 53. verso verior tamen. Molfesius in summa tract. 7. cap. 10. concl. 1. & 2. nu. 26. & 27. D. Carolus Malleus in auro Theologię moralis tom. 2. malleat. 3. de pręcep. Ecclesię bractea 9. Pater Gaspar Hurtadus de Sacram. disp. 7. de pœnit. diffic. 14. §. Durandus vero, & iterum Diana par. 8. tract. 1. resol. 50. §. quid ego sentiam, & alij.

513 Probatur 1. nostrum assertū, quia pręceptum annuę confessionis pręcipimur Sacramentum pœnitentię recipere; atqui qui non recipit absolutionem non recipit hoc Sacramentum, quod ex absolutione essentialiter coalescit, ergo per cōfessionē nullā, & inualidam non potest quis adimplere præceptū ānuę cōfessionis probatur maior, quia hoc pręceptū, quoad rem pręceptam est diuinum, quamuis quoad tempus sit ab Ecclesia modificatum, vt docet Concilium Tridentinū sess. 14. cap. 5. ibi Neque enim per Lateranense Concilium Ec-

Digitized by Google

clesia statuit, vt Christi fideles cõfiterẽtur, quod iure diuino necessarium, & institutum esse intellexerat, sed vt prçceptum confessionis saltem semel in anno ab omnibus, & singulis, cum ad annos discretionis peruenissent impleretur, &c. & Canone 8. eiusdem sessionis inquit Concilium. Si quis dixerit confessionem omnium peccatorũ, quam Ecclesia seruat esse impossibilem, et traditionẽ humanã à pijs abolendam, aut ad eã non teneri omnes, et singulos vtriusq; sexus Christi fideles iuxta magni Concilij Laterenensis constitutionẽ semel in anno, et ob id suadendũ esse Christi fidelibus, vt non cõfiteãtur tempore quatragesimæ, anathema sit. atqui præcepto diuino, receptio Sacramenti pœnitentiæ præcipitur, ergo Ecclesia præcepto annuæ cõfessionis prçcipit receptionem Sacramenti, ergo non potest satisfieri præcepto annuæ confessionis receptione Sacramẽti inualidi, & nulli.

514 Confirmatur quia in cap. Omnis vtriusque sexus Concilium lateranense præcipit, vt fideles singulis annis omnia peccata sua confiteantur, & pœnitentiam iniunctam impleant; atqui Ecclesia non potest præcipere fidelibus, vt omnia peccata sua confiteãtur, nisi indirectè solum quia scilicet in necessarium est ad receptionem Sacramenti, ad quam ipsa obligat, & fideles non tenẽtur implere pœnitẽtiã, nisi quãdo perficitur Sacramentũ, ergo prçcipit Sacramẽtũ perfectè recipi.

515 Ad hoc argumentum respondet Pater Ioannes Dedicastillo de Sacram. tom. 2. de pœnitent. tract. 8. disp. 7. dubit. 12. num. 209. Ecclesiam tantum prçcipere quod potest, & quia tantum potest præcipere, quod potest cognoscere, & iudicare; & quia tantum potest cognoscere, & iudicare de illis partibus Sacramenti pænitentiæ, quæ sunt sensibiles, & externę quales sunt ipsa vocalis; seu signi externi confessio, & ipsa vocalis absolutio, & integritas cõfessionis comparatione peccatorum externorum tantum, ideo tantum has partes potest in Sacramẽto præcipere, & non alias, & defectum in his partibus potest punire, & non in alijs, quia tantum defectum in his partibus potest cognoscere, non vero in toto integro Sacramento, atque adeò quod reliquam est in Sacramento solum præcepto diuino relinquitur, & negatur præcepto humano præceptum diuinum prçcipit singulis annis confessionem, qui verò tunc sic fictè & indignè cõfitetur frangit prçceptum diuinum non recipiendi fictè, & indignè Sacramentum, atque adeò secundum hanc sententiam peccat peccato commissionis contra diuinum prçceptum negatiuum, ergo si asseruissemus (inquit Dedicastillo) quòd ille, qui facit nullam confessionem non adimpleret prçceptum annuę confessionis concedere deberemus talem hominem peccare dupplici peccato, altero quidem omissionis contra prçceptum affirmatiuum Ecclesię, & Christi, scilicet prçcipientis quo ad substantiam Ecclesię vero determinãtis quo ad tẽpus cõfessionẽ Sacramẽtalẽ, & insuper peccato cõmissionis contra præceptum negatiuum naturale, diuinum non accedendi indispositè ad Sacramentum. Quod non sequitur in sententia asserente, quod ille fictè suscipiens annuã cõfessionem tantum vnico pecca-

cato peccat: quando fictio est merè interna: scilicet peccato commissionis contra præceptũ negatiuum diuinum explicatũ: non verò peccato omissionis cõtra præceptum affirmatiuum, quod solùm Ecclesiasticum est circa materiam externam tantũ: quam ille homo iam exhibuit vt supponimus.

516 Eodem ferè modo ad nostrum argumentum respondet Pater Ioannes Martinon tom. 5. in 3. part. Diui Thomæ disp. 49. de pœnit. sect. 7. num. 78. per hæc verba ad primum respõdeo Ecclesiam præcipere susceptionem ipsius Sacramenti quantùm exterius apparet iuxta mensuram potestatis suæ circa actus externos.

517 Sed hæc responsio non enervat vim nostri argumenti: 1. quia vt docent Caietanus 2. 2. quęst. 11. art. 3. & quęst. 85. art. 13. in fine, & tom. 1. Opusculorum tr. 8. de authorit. Papę lib. 19. & in summa verbo horæ canonicę §. quoad 3. Sotus de iust. & iur. lib. vlt. quęst. 5. art. 5. concl. 6. & 7. Nauarrus in summa lib. 25. num. 105. Henriquez lib. 9. de ver. missę sacrificio cap. 25. nu. 1. Emanuel Sà verbo horę canonicę in fine Valentia prima secundę disp. 7. quęst. 7. punt. 7. circa finem Suarez lib. 4. de legibus ca. 13. Lessius de iust. & iur. lib. 2. c. 37. dub. 11. Azorius lib. 5. institutionum moralium cap. 10. Salas de legibus disp. 9. sect. 1. Malderus secunda secundę tract. 10. cap. 2. de oratione dub. 2. Laymã in Theolog. moral. lib. 4. tract. 5. cap. 5. Syluius 2. 2. quęst. 104. art. 5. Duplex est genus actuum internorum alterum eorum, qui sunt causa, principium per se externorum solùm quoad esse physicum, & materiale alterum verò qui sunt caussa, & principium quoad esse formale virtutis, aut vitij; In primo genere collocãtur actus ipsi interni imperantes efficaciter, aut prohibentes actus externos: in posteriori verò genere collocãtur illi; actus interni qui nõ tãtùm externos imperãt, vel prohibẽt quoad esse physicum, & materiale: sed etiam quoad esse morale virtutis, aut vitij: Qua distinctione supposita docent prędicti DD. legem humanam nõ solùm pręcipere posse actus internos, qui solum necessarij sunt, vt principia quoad esse physicum, & materiale externorum, sed etiam quoad esse morale virtutis, & vitij, quorũ ratio est: quia lex humana pręcipiendi potestatem habet veros actus virtutum, & vitiosos actus prohibendi: ergo potestatem pręcipiendi eos actus internos habet: sine quibus externi veri actus virtutis nõ essent. Igitur pręcipiendo Ecclesiam rationem vocalem simul pręcipit interna attentionem, sine qua externa oratio non est verè actus virtutis Religionis. Ergo similiter pręcipiendo administrationẽ alicuius Sacramenti simul præcipit debitam intentionem requisitam ad validitatem talis Sacramenti: ergo pręcipiendo receptionem Sacramenti pœnitentię saltem semel in anno fidelibus, pręcipit attritionem internam ordinis supernaturalis essẽtialiter requisitam ad validitatẽ Sacramenti pœnitentię.

518 Ex qua doctrina rectè infertur, quod qui semel in anno confitetur ita exterius vt pœnitẽtię Sacramentum non recipiat nõ adimplere annuę confessionis pręceptum: etiamsi hoc solum contingat ex solo defectu interiori v. g. quia confitetur sine

interno dolore; vel sine emendationis proposito, aut sine intentione confitendi, ac recipiẽdi Sacramentum, cuius ratio est illa, quam superius assignauimus: scilicet, quia Ecclesia pręcipit fidelibus Sacramentum pœnitentię recipere semel in anno, quod Christus simpliciter pręcepit aliquando recipere: atqui sine interno dolore non recipitur verũ Sacramẽtum, vt de se notum est, ergo Ecclesia pręcipiẽdo receptionem Sacramenti potest pręcipere dolorem de peccatis essẽtialiter requisitum ad validitatẽ Sacramenti pœnitentiæ; & consequenter, qui inualidè recipit pœnitentiæ Sacramentum in annuali confessione ob defectũ doloris, aut propositi emendæ non potest adimplere præceptũ Ecclesiasticum annualis confessionis, vt affirmat opposita sententia.

519 Secundo vim nostri argumẽti non enervat, quia licèt Ecclesia non possit præcipere actum internum, quando non est necessarius ad externum vt eius forma; bene tamen potest pręcipere actum internum; quando est necessarius ad externum, vt eius forma; atqui actus internus, nẽpè dolor de peccatis necessarius est ad externum nempè ad confessionem: ergo Ecclesia præcipiendo confessionem præcipere, etiam potest actum internum nempè dolorem de peccatis, & propositum emẽdæ sine quo Sacramentum pœnitentiæ inesse Sacramenti stare non potest. Et sic in cap. omnis vtriusque sexus de pœnit. & remiss. præcipiendo confessionem annuam præcipit indirectè dolorem necessarium, & confessionem cogitationum internarum. Quare Pontifex potest punire censuris annuam cõfessionem sacrilegam ex defectu doloris; Vnde si Pontifex contra eos, qui in Paschate non confitentur, vt nequeant sacramentaliter validè absolui quãtum vis hoc fiat defectu solius interni ferret excommunicationem currerent in censuram: quia ipse verè omittunt aliquem actum externum validè à Papa sub ea pœna præceptum. Primo; quia omittũt ipsam susceptionem Sacramenti pœnitentiæ. Secundo, quia vel non confitentur integrè si non dicant se confiteri sine sufficiente dolore, aut proposito emẽdę, nam in hoc grauiter peccãt. Vel si hunc defectum etiam fateãtur tunc manifestè omittunt facere talem etiam externam cõfessionem, quæ ad absolutionem sufficiat; cum tamen iustè sub ea pœna præceptum sit, & integrè cõfiteri, & tali modo, vt confessio possit iudicari idonea ad absolutionem impendendum, vt cum multis alijs docẽt Pater Ioannes Præpositus in 3. part. quæst. 3. de confess. dub. 9. num. 55. Pater Frãciscus Amicus in cursu Theolog. to. 8. disp. 18. & fatetur ipse P. Ioannes Dedicastillo dicto tract. 4. sect. 8. de pœnit. disp. 7. dub. 12. nu. 204. assert. 3. per hæc verba, assero 3. quãdo pœnitẽs manifestat Cõfessario suam indispositionẽ doloris, & tamẽ hoc nõ obstãte sacrilegè absoluitur, vel non absoluitur: quia est indispositus, tunc, nec implet præceptum, neque euadit pœnas: ita ille. Ideóque qui inualidè, et nullè confitetur in annuali confessione duplex peccatum mortale committit; vnum commissionis contra diuinum præceptum negatiuum; et alterum omissionis contra pręceptum affirmatiuum Ecclesiæ determinantis pręceptum Christi sacramentalis confessionis, seu Sacramenti pœnitentiæ recpetionem. Quoad sub-

substantiam; quoad tempus, quo fieri debeat sacramentalis confessio, seu receptio Sacramenti pœnitentiæ, scilicet, saltem semel in anno.

120 Secunda probatur nostrum assertum; quia pœnitens, qui omittit cõfiteri semel in anno sua peccata, saltem mortalia non adimplet prǫceptum ecclesiasticum annualis confessionis: atqui confessio nulla & inualida facta à pœnitente se habet, ac si pœnitens non confiteretur, ergo non potest per illam adimplere præceptum annualis confessionis, probatur minor, quia confessio nulla, & inualida caret suo esse essentiali constitutiuo: ergo non est confessio verè, sed tantum de nomine, ergo non est dicendum quod per confessionem nullam pœnitens confiteatur sua peccata; ergo neque etiam quod adimpleat prǫceptum Ecclesiasticum annualis confessionis.

121 Ad primum fundamẽtum oppositæ sententiæ respondetur distinguendo maiorem Ecclesia non potest præcipere actum internum, quando nõ est necessarius ad actum externũ tamquam eius forma transeat maior, non potest præcipere actum internũ quando est necessarius ad externum tanquam eius forma, nego maiorem. Cum autem dolor de peccatis sit necessarius ad actum externum, nempe ad confessionẽ Sacramentalem, seu Sacramenti pœnitentiæ receptionem, ideò Ecclesia præcipiendo directè annualem confessionẽ potest prǫcipere indirectè actũ internum nempè dolorẽ de peccatis sicut Ecclesia precipiendo orationem vocalem præcipit etiam attentionem internam, quæ est veluti forma orationis. Ad probationẽ autem maioris respondeo; distinguendo maiorem, nemo potest præcipere directe, quod non potest punire directe trãseat maior, non potest præcipere indirectè, quod non potest punire directe, nego maiorem. Cum autem Ecclesia possit præcipere indirectè actum internum doloris de peccatis, qui est essentialiter requisitus ad confessionem Sacramentalem tanquam pars essensialis illius, quatenus potest præcipere ipsam confessionem Sacramẽtalem, seu receptionem Sacramenti pœnitentiæ, & eam actu præcipit faciendam à fidelibus, saltem semel in anno, ideò potest indirectè punirè ommissionem talis actus interni, quatenus directe punit nõ recipientes semel in anno Sacramentum pœnitentiæ propter trãsgressionem prǫcepti annualis confessionis, vt supra diximus impugnando solutionem datam à Patre Ioanne Dedicastillo, & Patre Ioãne Martinon primo fundamento nostrǫ assertionis. Illud autem axioma in probationem maioris allegatum, scilicet Ecclesia non potest de occultis iudicare intelligi debet directè, non autem indirecte. Quare minus probabiliter asseritur, quod Sacerdos, aut beneficiatus volũtariè recitans horas canonicas sine attentione interiori adimplere præceptum Ecclesiæ; cũ probabilius sit oppositum, nempè quod prædictus Sacerdos; & Beneficiatus horas canonicas recitantes absque debita attentione interiori non adimplere prǫceptum Ecclesiæ, etiam si nullum signum externũ illius detractionis exhibeãt, nec faciant aliquam actionem exteriorem prohibitam. Ratio huius est, quia per hoc præceptum obligatur homo ad orandum

stu-

studiosè, validè, et deuotè, vt dicitur in cap. dolentes de celebr. missar. vbi præcipitur; vt officiũ diuinum celebretur studiosè pariter deuotè et in Clem. graui nimirum lib. 3. cap. 1. tit. 14. de celebratione missarum præcipitur, vt circa reformãda præmissa, & earum singula corrigẽda, nec non vt in Cathredalibus regularibus, & collegiatis Ecclesijs horis debitis deuotione phsallatur: atqui si nullo modo attendit, sed volũtariè distractus horas recitat non orat, ergo non implet pręceptum: maior est certa, & minor probatur, tum quia oratio vocalis quędam adoratio est, idest quidam cultus Dei externus: ergo debet fieri in spiritu, & veritate iuxta illud Christi Domini Ioannis 4. veri adoratores adorarunt Patrem in spiritu & veritate. Ergo requirit attentionem mentis: aliàs non fieret in spiritu. Tum etiam: quia oratio est mentis assensus in Deum, vt dicunt Sancti Patres: atqui qui profert verba absque vlla attentione nullo modo corde ad Deum ascendit: ergo non orat. Quam trinam expressè docet Diuus Thomas 2. 2. quęst. 83. art. 13. tum in corpore articuli: vbi tres effectus orationis vocalis distinguit, & loquẽdo de 3. effectu orationis inquit: tertius autẽ effectus orationis est quem pręsentialiter efficit, scilicèt quędam spiritualis refectio mentis: Et ad hoc de necessitate requiritur in oratione attentio. Vnde dicitur prima Corintheorum 14. si orem lingua mea sine fructu est, tum etiam solutione ad 3. argumentũ per hęc verba. Ad 3. dicendum, quòd si quis ex proposito in oratione mente vagetur hoc peccatum est, & impedit orationis fructum. Et contra hoc Augustinus dicit in regula. Psalmis, & hymnis cum oratis Deum hoc versetur in corde quod profertur in ore, euagatio vero mentis, quę fit pręter propositum orationis fructum non tollit. Vnde Basilius dicit, si vero debilitatus à peccato fixè nequis orare quãtumcumque potes te ipsum cohibeas, & Deus ignoscit eò quod non ex negligentia, sed ex fragilitate non potes, vt oportet assistere coram eo. vbi Caietanus inquit in respons. ad 3. nota diligenter, quod quia ex proposito vagari in oratione peccatum est ex genere suo: ideo non solùm in oratione necessaria ex præcepto, sed etiam in oratione spõtanea tenetur orans attendere: ita quod licèt non teneatur orare, tenetur tamen si orat attentè quantum est ex parte propositi orare.

522 Ad secundum fundamentum respondetur concedendo maiorem communiter receptam ab omnibus DD. cum Diuo Thoma 1. 2. quęst. 100. art. 9. & 2. 2. quęst. 44. art. 1. Quæ veritatem continet, maximè quando actus præceptus potest integrè impleri sine fine, nam legislator, quando aliquid præcipit duo in sua intentione includit, nempe rem præceptam & finem, quæ res præcepta cum sit medicum ad finem obstinendum cadit sub præcepto non vero finis, pro quo nulla pæna legis infligitur. Quod clare docet Diuus Thomas dic. quæst. 100. art. 9. ad secundum his verbis ad secundum dicendum, quod intẽtio legislatoris est de duobus. de vno quidem ad quod intẽdit per præcepta legis inducere, & hoc est virtus. Aliud autẽ est de quo intendit præceptum ferre, & hoc est, quod ducit vel dispo-

nit

nit ad virtutem, scilicet actus virtutis. Non enim idem est finis, præcepti, & id, de quo pręceptum datur, sicut neque in alijs rebus idem est finis, & quod est ad finem. Vbi Caietanus inquit in responsione ad 2. in eodẽ art. nota has regulas, quibus toties vti oportet, scilicet non esse idem finem pręcepti, & id, de quo pręceptum datur quia illud finis hoc ad finem, qui finis pręcepti non cadit sub præcepto, vt id, quod præcipitur, sed vt intentum à legislatore, quoniam ex his habes solutionem multarum quæstionum pro minus eruditis, & bonis mentibus, timentibus culpam vbi non est. Ad reliquas vero partes argumenti respondetur negando absolutionem à peccatis esse finem præcepti, nam est quædam pars essentialis constitutiua totius compositi, nempe Sacramenti pœnitentiæ, cum omnia Sacramenta essentialiter constent ex materia, & forma; ac ideo pęnitentiæ Sacramentum non cõstat ex nuda confessione, sed ex confessione, & absolutione, vnde cum totum Sacramentum cadat sub præcepto videntur etiã cadere eius partes essentiales, nempe confessionem, & absolutionem: ergo quando quis ex sua culpa non absoluitur à peccatis non adimpleret præceptũ, quod continet sub ratione vnius, tum confessionem, tum etiam absolutionem.

523 Sed dices in cap. quod quidam de pœnit. & remissionibus tit. 33. lib. 5. decretalium statuitur, vt recipienda sit confessio eorum, qui peccatores publici sunt, & vitam mutare nolunt, licet absolui non debeant vt constat ex verbis eiusdem capitis, quæ hæc sunt. Quod quidam ad confessionem de criminibus veniunt, & quamuis confiteri velint se tamẽ asserunt abstinere non posse, cõsultationi tuæ taliter respondemus, quod eorum confessionem recipere debes, & eis de criminibus consilium exhibere, quia licet non sit vera huiusmodi pęnitentia admittenda est tamen eorum confessio, & crebis, & salubribus monitis pœnitentia inducenda. Ergo per confessionem inualidam, & nullam satisfit pręcepto, quamuis non impendatur absolutio cum non sit vera pœnitentia.

524 Respondetur quod in supra citato textu non affirmatur confessionem illam admittendam esse vt sufficientem ad adimplendum præceptum Ecclesiasticum annuæ confessionis, sed tantum vt peccatores illi videantur, corripiantur, & iuuari possint consilijs Confessarij, & salutaribus documentis, vt resipiscant, & emendentur à suis peccatis præparando suam conscientiam ad idoneè, & legitimè confitendũ, ex quo ruit totum argumentum maxime cum ibi affirmetur illã confessionem non esse veram, & bonam pęnitentiam.

RESOLVTIO XXXIII.

Vtrum pœnitens, qui ob confessionem inualidam, & nullã non impleuit pręceptum Ecclesiasticum annualis confessionis, incurrat in cęnsuras, & pœnas impositas in constitutionibus synodalibus, vel in statutis particularibus vniuscuiusque diœcesis contra nõ adimplẽtes, & transgrediẽtes preceptũ annuę confessionis.

525 IN hac difficultate Authores, qui sentiũt pœnitẽtẽ per cõfessi-

fessionem nullam, inualidam ex defectu doloris de suis peccatis (dummodo integrè omnia sua peccata confiteantur) adimplere præceptum Ecclesiasticum annuæ confessionis consequenter dicunt nullam contrahere excōmunicationē impositam in Canonibus Episcopalibus contra transgredientes, & non adimplentes præceptum annuæ confessionis. Quare tota difficultas est cum DD. qui affirmant pœnitentem per confessionem inualidam, & nullā ex defectu prædicti doloris ad Sacramentum pœnitentiæ essentialiter requisitum non adimplere præceptum Ecclesiasticum annuæ confessionis, an scilicet talis pœnitens, qui fecit prædictam inualidam confessionem, & non impleuit prçceptum annuæ confessionis contrahat excommunicationē impositam in constitutionibus Episcopalibus contra transgredientes, & non adimplentes prçceptum annuæ confessionis: dūmodo tamen illa cōfessio extrinsecè sit integra, & habeatur absolutio sacramentalis. Negatiuè respondent Henriquez lib. 4. de pœnit. ca. 4. §. 1. & lib. 2. cap. 14. num. 8. vbi citat Canum, Medinam, Ledesmam, & alios, Emanuel Sà verbo confessio nu. 1. Nauarrus in manuali cap. 10. num. 4. Vasquez de pœnit. qu. 92. art. 3. dub. 5. & probabilem iudicat Diana part. 3. tract. 4. de Sacram. resol. 120. §. notandum secundo, quos citat, & sequitur D. Marcus Vidal. in sua arca vitali tract. de pœnit. inquisit. 1. à num. 42.

526 Probatur 1. hæc sententia à D. Marco Vidal vbi supra num. 43. quia pœnitens in tali casu facit exterius quidquid Ecclesia præcipit, & solum habetur defectus in interiori dispositione, atqui Ecclesia nō potest actum internum punire: ergo neque etiam censura ligare facientem confessionem inualidam ob voluntarium defectum interni doloris. maior videtur certa, & minor probatur: quia Ecclesia nō potest actus internos iudicare eo quod ea, quæ non subiacent sciētiç publicæ: neque etiam subsūt iudicio publico; ergo cum Ecclesia non possit ferre iudicium in actus internos: neque etiam poterit illos punire.

527 Nec valet si dicas: quod licèt Ecclesia actus internos, vt interni sunt per se, & absolutè punire non possit: potest tamen illos punire, vt dicunt ordinem ad actus externos tanquam formę illorum: sicut potest internos actus præcipere; quando dicunt connexionem, & ordinem ad externos; ergo falsum videtur affirmare, quod non incurrat cęnsuras pœnitens per confessionem inualidam ob defectum interni doloris solummodo.

528 Hoc inquam non valet: nam ad hanc replicam respondet D. Marcus Vidal vbi supra num. 45. distinguendo antecedens: Ecclesia punire potest actus internos dicentes ordinem ad externos: quando malitia actus interni redundant manifestè in exteriorem actum concedit antecedens: quando vero non redundant negat antecedens: cum autem in prçsenti casu non redundent siquidem confessio quoad actionem externam est integra ex quo absoluuntur peccata videtur ruere totum argumentum.

529 Secundo probat nu. 46. quia Ecclesia punit tantum id, quod iudicat esse malum: atqui confessio inualida ob malitiam tantum

Digitized by Google

tum internam quoad actionem externam non est mala cum sit integra,& formata absolutione: ergo Ecclesia cum non iudicet illam confessionem malam, neque etiam poterit illam punire.

530 Tertio probat num. 47. quia stando in sententiam affirmante dari posse cõfessionem validam, sed informem pænitẽtem per talem confessionem, vt communiter DD. docent satisfacere valet præcepto Ecclesiastico, & consequenter non incurrere excomunicationem certum est, quia actum validum facit, atqui etiã per confessionem nullam ob defectum interni doloris fit actus validus quoad externam apparentiam, & quoad iudicium fori Ecclesiastici: ergo non incurritur censura.

531 Secunda, & verior sententia affirmat pęnitentem facientem inualidam confessionem nõ euadere censuras, & pœnas impositas in constitutionibus Synodalibus contra non adimplentes præceptum annuæ confessionis etiam si confessio sit inualida, et nulla ob defectum solius doloris interni de peccatis. ita Suarez to. 4. in 3. par. disp. 36. sect. 8. num. 4. Nugius in addit. ad 3. part. qu. 6. art. 6. diffic. vltima Bonacina disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punt. 4. num. 25. Fagundez in præcept. Eccles. præcept. 2. lib. 1. cap. 4. num. 6. Molfesius in summa tract. 7. de pœnit. cap. 10. num. 29. Coninch de Sacram. disp. 5. num. 27. Filliucius tract. 7. cap. 3. num. 72. Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnit. disp. 15. sect. 6. §. 5. num. 138. Diana par. 8. tract. 1. resol. 50. §. quod ego sentiam Ioannes Præpositus in 3. par. quæst. 3. de confessione dub. 4. num. 55. Franciscus Amicus in cursu Theolog. tom. 8. disp. 18. sect. 8. per totam Castropalaus par. 4. tract. 23. de Sacram. pœnit. disp. vnica punt. 20. §. 3. num. 5.

532 Probatur 1. quia qui ommittit annualem confessionem præceptam ab Ecclesia incurrit in censuras impositas in Constitutionibus Synodalibus, seu Episcopalibus, atqui idem est fieri nullam confessionem ac nõ fieri vere cõfessionẽ, seu illã omittere, ergo qui nullã facit cõfessionem etiã si nullitas cõfessionis proueniat ex defectu doloris interni incurrit in cęnsuras impositas in constitutionibus Episcopalibus cõtra non adimplẽtes præceptũ annuæ confessionis maior est certa, & minor probatur, quia idem est actum non fieri, ac fieri nullum l. duo sunt Titij ff. de testamentaria tutela, nomine nãque confessionis confessio valida intelligi debet, quia sub appellatione actus regulariter solus validus compræhenditur l. boues §. hoc sermone limitatione prima ff. de verb. significatione: ergo idem est facere confessionem nullam, ac confessionem non facere, ergo si ille, qui vere non facit confessionem annualem incurrit excomunicationem Synodalem, etiam incurret eamdẽ excomunicationẽ, qui facit confessionem nullam ex quocumque capite nullitas proueniat, dummodo sit ex culpa voluntaria pęnitentis.

533 Secundo probatur, quia intentio Ecclesiæ annuam confessionem præcipientis est vt pęnitentes sua peccata legitimè confiteantur, & recipiant pœnitentiæ Sacramentum, cui Ecclesiæ intentioni Episcopi confermare volunt, dum in suis Constitutionibus Synodalibus apponunt cęnsuras contra non adimplẽtes

huiusmodi præceptum, ergo per confessionem voluntariè nullam contrahunt pęnitentes censuras latas in constitutionibus Synodalibus.

534 Ad hoc argumentum respondet D. Marcus Vidal vbi supra n. 51. distinguẽdo antecedens. Episcopi ferentes censuras intẽdunt se conformari intentioni Ecclesiæ annuam confessionem præcipientis eo modo, quo possunt se conformari concedit antecedens, eo modo quo non possunt se conformari intentioni Ecclesiæ præcipientis annuam confessionem, negat antecedens: cum autem non possint se conformari intentioni Ecclesię, quando Sacramentum, quoad actionẽ externã, quę tantum subijacere potest iudicij sui existimatur validũ & impletum ex eo quod tantum potest cadere sub Episcoporum iudicio, quod est malum quoad extrinsecam actionem, hinc est quod neque etiam possint ferre censuram contra non adimplentes pręceptum tantum ob malitiam internam non manifestatã per actionem externam.

535 Sed hęc solutio non conuincit neque exeruat cum nostri argumenti, quia licet ad hoc vt Episcopus posit in foro poli declarare aliquem excomunicatum, quia non adimplerit pręceptum annualis confessionis sit necessarium quod probatur Sacramentum pœnitentię fuisse ab ipso receptum inualidè quoad actionẽ externam, & non sufficiat inualiditas Sacramenti tantum doloris interni, qui defectus in foro fori probari non potest, tamen ad hoc vt pœnitens in foro conscientiæ incurrat censuram impositam ab Episcopo contra non adimplentem præceptũ annuæ cõfessionis satis est quod pœnitẽs verè, realiter nõ adimpleuerit præceptum annuæ confessionis, quia non recepit Sacramentum pœnitentiæ in illo anno ad quod tenebatur ex præcepto Ecclesiæ, cuius intentio est, vt fideles saltem semel in anno verè recipiant pœnitentiæ Sacramentum, & non fictè, cui intentioni optimè possunt Episcopi se conformari. Cùm autem ille, qui accedit ad pœnitentiæ Sacramentum pro adimplenda obligatione annualis confessionis absque dolore de suis peccatis, aut absque proposito emendæ non recipiat vere pœnitentię Sacramentum: nec pręceptũ Ecclesię annualis confessionis adimpleat, consequens est, vt in foro conscientię incurrat censurã ab Episcopo impositam in suis constitutionibus Synodalidus, licet in foro poli non posit declarari incursus in excomunicationem, sicut licet in cap. omnis vtriusque sexus de pœnit. & remiss. statuatur vt omittens confessionem semel in anno, aut cõmunionem in Paschate arceatur ab ingressu Ecclesię, & ita mortuus careat Ecclesia sepultura, has pœnas non incurrit pœnitens, qui non adimpleuit annuã confessionem ex defectu tantum doloris interni de suis peccatis, quia ista requirunt sententiam Iudicis, & consequenter vt omissio illa probatur in iudicio vt cũ Suarez, & Coninch locis superius citatis alijsque docet Molfesius dict. tract. 7. de pęnit. cap. 10. num. 30.

536 Tertio probatur: quia pœnitens faciens inualidam confessionem ob defectum tantum interioris doloris de suis peccatis nõ adimplet præceptum Ecclesiasticum annuę confessionis vt nobiscũ concessit D. Marcus Vidal resol.

resol. precedenti; ergo similiter per prædictã cõfeſsionẽ nullã ex defectu ſolius doloris interni incurrit pœnitens cenſuram ab Epiſcopo poſitam in Conſtitutionibus Synodalibus contra non adimplentes præceptum Eccleſiaſticum annuæ confeſsionis, antecedens cõceditur à D. Marco Vidal. & conſequentia patet ex paritate rationis, cũ in vtroque caſu currat eadem ratio.

537 Ad hoc argumentum reſpondetur Don Marcus Vidal concendo antecedens, & negãdo conſequentiam, & rationem diſparitatis aſsignat, quia vt adimpleatur præceptum Eccleſiaſticum annualis confeſsionis requiritur validitas Sacramenti quoad eſſe ſuum ſubſtantiale, & eſſentiale, & ideo per confeſsionem nullam prædictum preceptum annualis confeſsionis non adimpletur, quæ ratio non militat in pœna cenſuræ, quæ vt nõ contrahatur ſufficit vt Sacramẽtum ſit validum, quoad actionẽ externam, & quoad iudicium fori Eccleſiaſtici. Quod ſuadere intendit primo, quia diuerſa poteſt eſſe lex præceptiua à lege punitiua vt patet. Secundo quia preceptum confeſsionis tendit ad illius eſſe ſubſtantiale, pœna vero excomunicationis ad cohercẽdam malitiam actus externi, ergo cum diuerſa ſit ratio legis præceptiuæ à lege punitiua, quod de præcepto affirmatur, nõ eſt affirmandum de pœna: ergo licet per confeſsionem nullam non adimpletur præceptum annuæ confeſsionis, nihilominus non incurritur pœna cenſuræ, quando confeſsio quoad actionem externam, & quoad iudiciũ fori Eccleſiaſtici iudicatur valida, & integra.

538 Hæc autem ſolutio non ſatiſfacit; quia eo ipſo quod quis ſcienter taliter confiteantur non adimpleret præceptum annuæ confeſsionis, vt fatetur ipſe D. Marcus Vidal; atqui pro adimplemento præcepti annuæ confeſsionis lata eſt excomunicatio, ergo, qui non adimpleret præceptum annuæ confeſsionis trãſgreditur etiam mandatum Epiſcopi, & conſequenter incurrit in excomunicationem, ſaltem in foro conſcientiæ: licet in foro poli non poſsit declarari excomunicatus ille, qui non adimpleuit præceptum annuæ confeſsionis ob defectũ ſolum doloris interni de peccatis, aut propoſiti emendæ, quia cum hoc non poſsit probari nec poſsit deduci ad forum externum iudiciale cum quo bene ſtat, quod talis incurrat in foro concientiæ excomunicationem ab Epiſcopo latam contra non adimplentes præceptum annuæ confeſsionis vt ſupra probauimus.

539 Ad primum argumentum oppoſite ſententiæ reſpondetur negando maiorem, nam Eccleſia non præcipit confeſſionem vtcumque, ſed veram confeſſionem; atqui ille, qui ſua omnia peccata confitetur abſque dolore interno ipſorum peccatorum ita ſe habet, ac ſi nõ confitentur, vt concedit ipſe D. Marcus Vidal dic. inquiſit. 1. num. 34. ergo talis in tali caſu nõ facit exterius quidquid Eccleſia præcipit. Deinde, quia vt ſupra diximus ille, qui cõfitetur omnia ſua peccata abſque prędicto dolore interno peccatorum, aut emendę propoſito, vel hoc explicat in dicta confeſsione, vel non eſt ſi non explicat, ergo non facit integrã cõfeſſionem; atqui Eccleſia pręcipit integram confeſſionem fieri à fidelibus, ſaltem ſemel in an-

Digitized by Google

no, ergo in tali casu pœnitens non facit exterius quidquid Ecclesia præcipit. Si verò explicat dictum defectum tunc manifestè omittit facere talem externam confessionem: quæ ad recipiẽdũ absolutionem sacramentalem sufficiat: ergo omni ex capite non facit exterius pœnitens in dicto casu quidquid Ecclesia pręcipit. Atqui ille, qui in confessione annuali non facit exterius quidquid Ecclesia præcipit incurrit excommunicationem latã ab Episcopo in Cõstitutionibus Synodalibus cõtra nõ adimplẽtes annuæ cõfessionis pręceptum: ergo ille, qui non adimplet præceptũ Ecclesiasticũ prædictũ annuę confessionis ob defectum tantùm doloris interni incurrit prædictam excomunicationem.

540 In quo sensu vera est solutio data supra nu. 537. nec responsio D. Marci Vidal alicuius roboris est, quod colligo ex ipsa distinctione: nam vt ipse fatetur Ecclesia potest punire actus internos, vt dicunt ordinem ad externos, quando malitia actus interni redundat manifestè in exteriorem actum: atqui hoc cõtingit in casu præsenti: ergo &c. probatur minor: quia Ecclesia non solum præcipit fidelibus semel in anno confiteri omnia sua peccata: sed etiam præcipit receptionem absolutionis sacramentalis licitè, & validè receptam ab ipso pœnitẽte media qua maneat absolutus sacramẽtaliter à suis peccatis ritè, & legitimè confessis, quæ sacramẽtalis absolutio actus exterior Sacerdotis est: atqui pœnitens, qui ex malitia non habet in dicta confessione annuali actum internum doloris de suis peccatis: malitia prędicti actus interni redundat manifestè in exteriorẽ actum absolutionis sacramentalis redendo illam sacrilegam, & nullam: ergo si Ecclesia punire potest actus internos dicentes ordinem ad externos, quando malitia actus interni redundat manifestè in exteriorem actum: poterit vtique punire prædictam confessionem sacrilegam, & nullam. Ergo qui ita confitetur nõ solum non adimplet præceptum annualis confessionis: sed etiam incurrit excommunicationem synodalem latam ab Episcopo contra non adimplẽtes præceptum annuæ confessionis.

541 Ad 3. respõdetur cõcedendo maiorem, & negando minorem, nam licet stando in sententia affirmante dari posse Sacramentũ pœnitẽtię validum, sed informe pœnitens per talem confessionẽ Ecclesiastico pręcepto annuę cõfessionis satisfaciat, vt docẽt inter alios Sotus in 4. dist. 18. quęst 3. art. 2. Suarez tom. 3. in 3. par. disp. 35. sect. 4. num. 3. & disp. 36. sect. 7. num. 6. Filliucius trac. 7. cap. 2. num. 42. & cap. 3. nu. 65. Fagundez præcepto 2. lib. 1. cap. 2. num. 2. & cap. 4. num. 13. Bonacina disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punct. 4. num. 22. & plures alij; quos citauimus resolut. 1. huius tractatus. Hoc asserunt prædicti DD. quia tam præceptũ diuinũ quam Ecclesiasticum præcipiũt sumptionem Sacramenti pœnitentiæ: atqui per confessionem validam: sed informem recipitur pœnitentię Sacramentum quoad eius validitatem: licet effectus eius nõ recipiatur durante obice: ergo optimè stando in prędicta opinione per talem cõfessionem validam, & informem adimpletur vtrumque præceptum. At verò per confessionem nullam, & inualidam ex defectu voluntario, & malitia pœnitẽtis doloris interni de peccatis nõ fit

ac-

Digitized by Google

actus validus receptionis Sacramenti pœnitentię, nisi tantùm quoad apparentiam externam & quoad iudicium externum fori ecclesiastici: ergo licèt talis, qui ita confitetur in foro poli nō possit declarari incursus in excommunicationem latam cōtra nō adimplentes pręceptum annuę confessionis: nihilominus incurret in excommunicationē saltem in foro conscientię: sicut qui occultè percusit Clericum incurrit in excōmunicationē latā à iure licèt nō possit declarari ab Ecclesia excommunicatus: donec prędicta percusio ab ipso secretè facta iuridicè probetur.

RESOLVTIO XXXIV.

Vtrum Meretrices non implentes pręceptum annuę confessionis incurrant excommunicationem Synodalem, & ceteras iuris pœnas.

AFfirmatiuam sententiam sequuntur Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnit. disp. 15. num. 449. Fagundez præcepto 2. cap. 3. num. 16. & magis ex professo cap. 4. nu. 11. Castropalaus part. 4. tract. 23. de pœnit. disp. vnica punt. 20. §. 3. num. 6. & alij. Fundamentum huius opinionis est: quia in cap. omnis vtriusqe sexus absolutè, & absque aliqua limitatione omnibus fidelibus præcipitur, vt cum ad annos discretionis peruenerint: saltem semel in anno confiteantur omnia sua peccata proprio Sacerdoti: aut stante legitima causa alteri de eius licentia, & facultate; ergo in dicto præcepto compræhenduntur Meretrices; ergo si illud non adimpleāt incurrunt excommunicationem synodalem, & cæteras iuris pœnas. Probatur hæc vltima consequentia; quia nullibi in constitutionibus Synodalibus aliquarum Diœcesum excipiuntur huiusmodi Meretrices, & nobis nō constat de contraria voluntate Prælatorum: quia quamuis non soleant declarari, & publicari: id quidem parum refert: nam quāuis id sit fauor; tamen huiusmodi fauor magis respicit personas, quæ cum istis meretricibus cōmunicāt, quam ipsas meretrices.

543 Secunda, & probabilior sententia negat prędictas meretrices non adimplentes pręceptum annuę cōfessionis incurrere excōmunicationem synodalē cęterasque iuris pœnas. ita Viualdus in Candelabro aureo de confessione num. 60. Rodriquez in addit. ad bullam Cruciatę §. 9. Duda vndecima num. 133. & in noua editione §. 11. eodem. num. Zerola in praxi Episcoporum par. 1. verb. lupanaria §. 3. Emanuel Sà editione facta Lugduni anno 1602. & in posteriori editione Antuerpiæ anno 1614. num. 42. his verbis Meretrices non compręhenduntur statutis Synodalibus excommunicantibus non confitentes, aut non communicantes in Pascha, itaque tales nūquam denunciantur sic ille, licet in alijs impressionibus (vt in illa Matriti edita anno 1602.) oppositum habetur. Graffis lib. 1. cap. 9. num. 8. Martinus de San Ioseph in monita Confessarium to. 1. lib. 1. tract. 6. de pœnit. num. 12. citans Sanchez in summa lib. 1. cap. 12. num. 7. sed Sanchez ibi nō loquitur de Meretricibus; sed de pueris ante ætatē duodecim annorum. Pater Antoninus Diana post quā par. 10. tract. 12. resol. 36. refert in hac difficultate vtramque sententiam affirmatiuam videlicet, & negatiuam ve-

veritatem illarum alijs cogitandum relinquit, inquit enim verũ pro affirmatiua sentẽtia Leandrus citat Fagundez præcepto 2. cap. 4. num 10. & 11. & Cardinalem Lugo de Sacramento pœnitentiæ disp. 15. num. 149. sed Lugo vt legentibus patebit loquitur ibi de pueris, qua ętate obligentur ad pręceptum annuę cõfessionis, & nihil agit de hac quęstione, ideo tu cogita ita ille.

544 Probatur 1. hæc sententia, quia tales meretrices numquam denunciantur, etiam si per multos annos nõ confiteãtur, ergo signum est non est intentionem Episcoporum illas compræhendere in illa excommunicatione ab ipsis lata in Constitutionibus Synodalibus contra non adimplentes præceptum Ecclesiasticum annuæ confessionis. Secundo probatur, quia miserrimus status dictarũ mulierũ ab Ecclesia ob vitãda maiora incommoda permittitur, non ergo ab illa puniuntur, nam aliàs nullo modo diceretur permitti, si tam rigida pœna earum peccatum puniretur, ergo signum est dictas meretrices non incurrere excõmunicationẽ Synodalẽ, aliasque iuris pœnas, quando non adimplent pręceptum annuæ confessionis.

545 Ad fundamentum oppositæ sententiæ respondetur, concedendo antecedens, & primam consequentiam, & negando secundam, quia vt supra diximus in secunda probatione nostræ sententiæ, eo ipso quod pia Mater Ecclesia ob vitanda maiora incommoda misserrimum illarũ statuum permittit non vult illas ligare dicta excommunicatione, neque Episcopi talem intentionem habent illas ligandi eo ipso quod nunquam illas denũcient, etiam si per multos annos pręceptum annualis confessionis non adimpleant vt experientia patet.

RESOLVTIO XXXV.

Vtrum ille, qui nunquam confessus est desideria praua, quia non putabat inuincibiliter esse peccata teneantur postquã sciuit, & cognouit esse peccata illa confiteri.

546 PRo resol. huius difficultatis suppono cum communi Doctorum sententia, quod ille, qui putans inuincibiliter non esse mortale aliquod mortale, & ob hanc rationem illud ommisit confiteri non tenetur iterare confessiones, sic tenent Nauarrus in cap. Fratres de pœnit. dist. 5. num. 82. Syluester verbo cõfessio quæst. 3. Vasquez de pœnit. quæst. 92. art. 3. dub. 1. Reginaldus lib. 6. num. 153. Bonacina disp. 5. quæst. 3. punt. 2. nu. 6. Diana par. 3. tract. 4. de Sacram. resol. 108. qui consultus de quodam puero, qui vsque ad 13. annum non se accusauit de pollutionibus, quas ordinarie faciebat ignorans inuincibiliter illas esse peccatum resoluit illum non fuisse adstrictum præteritas confessiones iterare, & idẽ docet par. 10. tract. 14. resol. 19. Leãder à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. de pœnit. disp. 5. quęst. 69. Bassæus verbo confessio num. 5. & 6. Quod supposito.

547 Pręcipua difficultas est, vtrũ ille, qui vnum, aut plura peccata mortalia omisit cõfiteri, putans inuincibiliter non esse mortalia teneatur post quam cognouit prædicta peccata omissa inuincibiliter esse mortalia de illo, aut de illis se accusare in prima confessi-

Digitized by Google

fessione. Affirmatiuè respōdent communiter DD. vt referunt Leander à Santissimo Sacramento, & Diana superius citati præcipuè par. 10. dicta resol. 19. cōtra Reuerendissimum Patrem Magistrum Franciscum Bordoni 3. ordinis Sācti Francisci Meritissimum Generalem. Doctor D. Petrus Ochogauia de Sacram. tract. 2. de confessione Sacramētali quæst. 31. num. 7. vbi sic inquit, cum quis in pueritia omisit confiteri peccatum aliquod, quod inuincibiliter ignorauit esse mortale, & postea cognouit mortale esse, satis est illud solum cōfiteri, & nō alia, quia ea fuerūt legitime cōfessa. Ita Nauarrus in Enchiridio cap. 9. num. 12. Syluester verbo confessio 1. quæst. 3. & addit Nauarrus lib. 5. consiliorum tit. de pœnit. & remiss. consil. 3. rusticum dicentem se non solere à Parocho interrogare species, vel numerum peccatorum, satis esse, si eas species, & numerum iterum confiteatur, & non alia bona fide cōfessa peccata ita Ochogauia.

Hanc sententiam probat Diana dic. par. 10. contra dictum P. Bordonum solū à principio extrinseco ex authoritate Doctorum, sic communiter asserunt DD. quod licet nō teneatur iterare confessionem, qui putat inuincibiliter non esse mortale aliquod mortale, nam illa confessio est valida, tamen hoc non obstante omnes asserunt, quod tenetur confiteri peccata in priori confessione omissa. Ita ex Nauarro, Syluestro, Vasquez, Bonacina, & alijs tenet Leādrus to. 1. tract. 5. disp. 5. quæst. 69. vndè postea sic infert. Ex hac doctrina constat Dianā rectè resoluisse de quodam puero, qui vsque ad 13. annum non se accusauit de pollutionibus, quas ordinariè faciebat ignorans inuincibiliter illas esse peccatum, illum non fuisse adstrictum præteritas confessiones reiterare, sed sufficere se in prima confessione de pollutionibus se accusare. Ita Leandrus, cui etiam addit Ochogauiam de Sacram. tract. 2. de confess. Sacramentali quæst. 31. num. 7. & DD. communiter, & ideò dicendum est contra Bordonum in casu proposito non esse reiterandas confessiones, sed explicanda, & confitenda omnia desideria in confessionibus non explicata, & Diana, qui vt dixi nullum aliud fundamentū affert pro hac sententia vt dictū Bordonum impugnet.

549 Dicendum tamen est, quod ille, qui nunquam se accusauit antea in suis confessionibus de desiderijs carnis, furti, odij, &c. eo præcise quia putabat inuincibiliter ea non esse peccata, aut de illis nunquam dubitauit sint ne peccata non tenetur huiusmodi desideria aliàs non confessa modo confiteri, & idem dicēdum est de puero, qui vsque ad 13. annum non se accusauit de ordinarijs pollutionibus, quas faciebat ignorans inculpabiliter esse peccata mortalia sciens postea hoc peccatum mortale esse. ita Reuerendiss. P. Magister Bordonus in miscellaneis decis. 321.

550 Probat 1. hanc sententiam Pater Bordonus, quia stante bona fide illius, qui nunquam se accusauit de desiderijs carnis, furti, odij, &c. quæ secundum omnes à peccato excusat nō peccauit, ergo non teneur ea desideria confiteri, probatur consequentia, quia solum peccatum est obiectum huius Sacramenti, ergo si dicta desideria non fuerunt peccata non tenebitur illa con-

confiteri, etiam si postea sciat illa esse secundum se peccaminosa.

551 Secundo hanc sententiã probo, & simul confirmo probationem antecedentem eruditi Patris Bordoni, quia vel illa ignorantia inuincibilis in tali casu excusauit à peccato, vel non, si nõ excusauit (quod falsum est asserere) ergo non solum tenebitur ille, qui omisit confiteri prædicta desideria carnis, furti, odij, &c. aut puer, qui non fuit confessus pollutiones, quas habuit iudicando inuincibiliter non esse peccatum mortale prædicta desideria, ac pollutiones confiteri, sed etiam tenebitur confessiones præteritas iterare, quod non cõcedit opposita sententia, quod probo, nam si illa ignorantia inuincibilis non esset sufficiens ad excusandum à peccato mortali in dicto casu confessiones præteritæ fuerunt malæ, & sacrilegæ, ergo erunt necessario iterandæ. Si vero prędicta ignorantia in dicto casu excusauit à peccato (vt certum est apud omnes) ergo ille talis non tenebitur prædicta desideria, aut pollutiones nõ confessas in præteritis cõfessionibus ex prædicta ignorantia modo postquã sciuit esse peccatũ mortale in prima cõfessione cõfiteri, probo consequentiam, quia dicta desideria, aut prædictæ pollutiones dicta ignorantia habitæ non fuerunt peccaminosæ vt supponitur, ergo non sunt materia necessaria Sacramenti pœnitentiæ, & consequẽter non erunt necessario confitendæ modo in prima confessione, si quidem obiectum huius Sacramenti est peccatum vt supra diximus cum Dicto Patre Bordono,

552 Tertio probo, quia si in dicto casu ille, qui omittit confiteri in præteritis confessionibus aliqua peccata mortalia iudicando inuincibiliter non esse mortalia teneretur postquam sciuit esse mortalia, illa confiteri prima cõfessione, sequeretur, quod etiã si non haberet alia peccata mortalia, nec venialia de quibus confiteretur teneretur confiteri talia peccata mortalia ab ipso non confessa in præteritis confessionibus, quę omisit confiteri iudicando inuincibiliter non esse peccata mortalia; atqui hoc est falsum: ergo, & quod teneatur prædicta peccata cõfiteri in prima confessione ab ipso facienda. Probo sequelam, & maioris claritatis gratia suppono quemdam puerum habuisse ante annum 13. suæ ætatis aliquas pollutiones voluntarias, quas inuincibiliter ignorauit esse peccatum mortale. Quo supposito sequelam probo, iste talis habendo dictas pollutiones cum prædicta ignorãtia inuincibili nõ peccauit mortaliter, vt cõcedunt Authores oppositæ sententiæ: ergo si nõ haberet alia peccata, nec mortalia, nec venialia, de quibus confiteretur non poterit licitè prędictas pollutiones solummodò confiteri, aliàs faceret confessionẽ nullã, et sacrilegam; probo consequentiam: quia omne Sacramentum, vt sit validum, & licitum debet constare ex materia, & forma; atqui in dicto casu quo puer ille confiteretur solas pollutiones voluntarias pręteritas, quæ ratione ignorantię inuincibilis non fuerunt peccata mortalia nulla esset materia, nec sufficiens, nec necessaria Sacramenti pœnitentię; cum materia huius Sacramẽti sint peccata: ergo cum dictę pollutiones non fuerint peccaminosę, tunc quãdo fuerunt habi-

Digitized by Google

bitę ratione ignorantię inuincibilis: modò non possunt esse materia etiam sufficiens huius Sacramenti: ergo si prędictus confiteatur de solis dictis pollutionibus nō confitendo alia peccata mortalia, aut venialia faciet confessionem nullam, & sacrilegam; ergo vt certum tenendum est, quod qui omisit confiteri in cōfessionibus pręteritis aliqua peccata mortalia, quę iudicauit inuincibiliter non esse mortalia nō solum non tenetur pręteritas confessiones recitare, sed neque etiam dicta peccata in prima cōfiteri postquam sciuit esse mortalia.

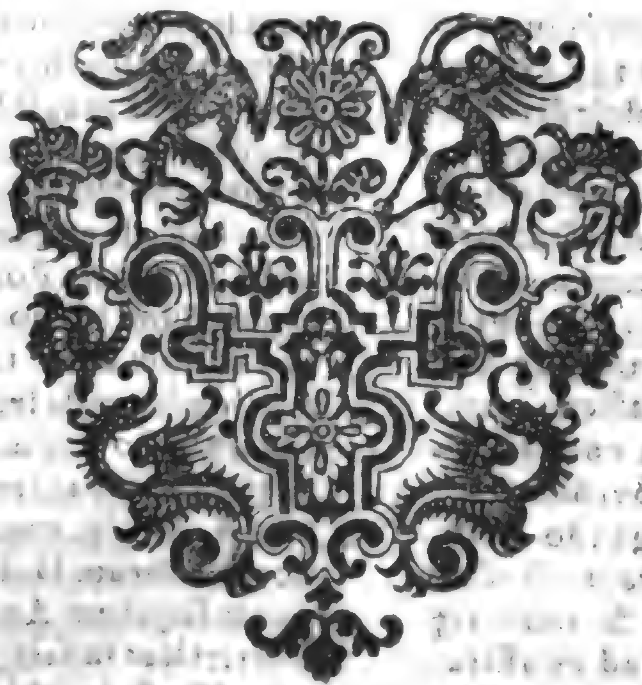
53 Sed dices dictum vnius tantū Doctoris contra communem consensum omnium aliorum Doctorum pręcipuè quando res ab omnibus est agitata non potest fundare aliquam probabilitatem, etiam extrinsecam; quia talis Doctor in dicto casu credere potius debet se errare, quam aliorum iudicio proponi; timere enim debet, ne lumen, quod sibi esse videtur, tenebrę sint; prudentia enim, & humilitas petit aliorum iudicio se subijcere, & conformare, vt docet Nauarrus cap. 27. num. 286. & 287. ex cap. prudentia de offic. delegati, & cap. de quibus dist. 20. atqui nostrum dictum in casu pręsenti est dictum tantum vnius Doctoris contra consensum communem aliorum Doctorum: ergo dictū nostrum non est probabile etiā probabilitate extrinsecā, cum solum affirmetur ab vno Doctore, scilicet à Patre Bordono.

54 Respondetur negando maiorem: nam vnicus grauis Doctor peritus in sciētia, & timoratę conscientię sufficit ad constituendam opinionem extrinsecè probabilem. ita Glossa Abbas, & Doctores in cap. Cappellanus de ferijs Syluester verbo opinio qu. 2. Vasquez part. 2. disp. 62. n. 12. Sanchez lib. 1. summ. cap. 9. nu. 9. & de matrim. lib. 3. disp. 44. nu. 2. Henriquez lib. 4. cap. 18. num. 13. Ioannes Sancius in selectis disp. 29. num. 7. vbi sic ait hinc rectè aduertit Vasquez 1. 2. tom. 1. disp. 62. cap. 4. num. 13. Azorius to. 1. lib. 2. cap. 16. qu. 5. Villalobos 1. tom. summę tr. 1. diffic. 4. nu. 16. Sayrus Claui Reggia Docet in re lib. 1. cap. 6. nu. 8. Sanchez in summ. lib. 1. c. 9. nu. 9. & lib. 3. de matrim. disp. 44. nu. 2. negare non possimus turbam Doctorum aliquādo amplecti vnam opinionem absque delectu rationum, aut saltem non tam exactè rationibus ponderatis contra quas deindè alius Doctor magnę authoritatis opinionem aliquā mature excogitatam in scholas introducere potest, & multę opiniones initio excogitatę, & in scholas introductę sunt, quę communes tūc non fuerunt: sic ille. Pasqualigus in suis decisionibus decis. 2. Rolandus consil. 100. num. 49. volum. 2. Quæ doctrina procedit etiam si materia, seu quæstio illa esset ab antiquioribus tractata: nam vnicus grauis Doctor poterit antiquiorum rationes soluere & afferre probabilitatem suæ singulari opinioni contra communem, vt contra Portel. in dubijs regularium verbo opinio num. 4. Azorium tom. 1. lib. 2. quęst. 6. Salon secunda secundæ quæst. 63. art. 4. controuersia 2. concl. 4. versu ex his autem, Merollam tom. 1. disp. 3. cap. 4. num. 73. docet aliorum Doctorū opinio, quam sequitur Angelus Maria Verricellus in suis quæstionibus moralib. & legalib. tract. 2. qu. 5. num. 2. & 3. & colligitur ex l.

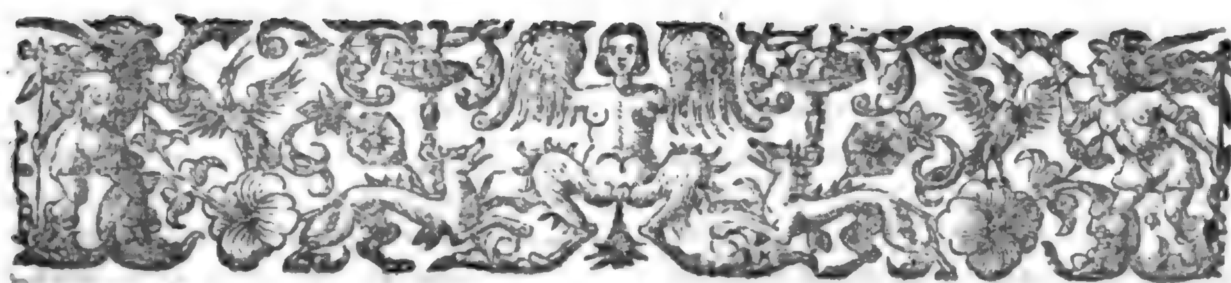
2. §.sed neq; C. de ver. Iur. enucl. ibi sed neq; ex multitudine Authorũ quod melius, æquius est iudicare, cũ vnius possit forsan, & deterioris sententia, & maiores aliqua in parte superare: deinde, quia non est præsumendum grauem Doctorem disputando leui fundamento dictum cæteris aduersatum esse, vide de hoc pũcto Verricellum loco citato, & ea, quæ nos diximus supra in hoc tractatu respondendo ad simile argumentum. Cum autem sententia nostra non solum nitatur authoritate vnius Doctoris magnæ authoritatis, & timoratæ conscientiæ, vt est. Reuerendissimus Pater Magister Franciscus Bordonus; sed etiam solidissimis fundamentis superius allegatis, non est cur dicatur improbabilis, etiam ab extrinseco, vt intendit argumentum: imò censeri debet probabilis, tã ab intrinseco: quam ab extrinseco: etiam si sit cõtra communem consensum Theologorum præcipuè cum nullum solidum fundamentum pro sua sententia afferant, imo, potius eam supponant, quam probent, vt in istis videri potest.

555 Ex dictis infero cum Patre Ioanne Dedicastillo de pœnit. quod si aliquis habuit tactus inhonestos cũ diuersis mulieribus diuersorum statuum, nempè cũ soluta, cum virgine, cum coniugata, cum cõsanguinea, &c. & in confessionibus se accusauit se habuisse diuersos tactus inhonestos cum diuersis mulieribus nõ explicando statum an esset coniugata, virgo, aut consanguinea iudicãdo inuincibiliter has non esse circumstantias necessario in confessione aperiendas, non teneri postquam sciuit esse circũstantias mutantes speciẽ illas cõfiteri in prima confessione ab ipso facienda propter rationes superius allegatas.

FINIS PRIMI TRACTATVS.

TRA-

TRACTATVS SECVNDVS

VARIARVM RESOLVTIONVM MORALIVM IN BVLLAM CRVCIATAE.

CVM communiter DD. post Tractatē de materia pœnitentiæ tractare soleant de priuilegijs Bullę Cruciatæ: præcipuè de facultate, quam Confessarius habet absoluendi pœnitentes à quibusuis suis peccatis: pręcipuè reseruatis vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ. ideò eorum vestigia sequendo post Tractatum de pœnitentia hūc Tractatum variarum resolutionum super Bullā Cruciatæ facio, in quo pręcipuas difficultates, quę Confessoribus possunt occurrere examino pręcipuè in ordine ad casuum reseruatorum absolutionem, & votorum commutationem, quę à Confessarijs potest fieri virtute Bullę Cruciatę durante anno illius publicationis, & quia non conueniunt DD. an annus durationis Bullę Cruciatę accipiendus sit pro anno naturali, & solari, vel pro anno Ecclesiastico: ab vna scilicet Bullę publicatione: vsque ad publicationē nouę Bullę; ideo de hoc erit prima tractatus resolutio.

RESOLVTIO I.

Vtrum annus publicationis Bullę Cruciatę accipiēdus sit pro anno naturali, & solari, vel solum pro anno Ecclesiastico: ita vt priuilegiū Bullę Cruciatę duret à publicatione vnius anni vsque ad publicationem eiusdem anni sequentis quidquid sit de anno naturali, & solari?

1 PRima sententia affirmat annum durationis Bullę Cruciatę debere accipi pro anno naturali, & solari, non vero pro anno Ecclesiastico, itaut si Bulla Cruciatę in aliqua Ciuitate, aut Oppido publicetur in vno anno die prima Ianuarij v.g. & in anno sequenti publicetur in eadem Ciuitate, aut Oppido die prima Februarij totum illud tempus à die, scilicet prima Ianuarij vsque ad primam diem mensis Februarij dicti anni sequentis: Ciues illius Ciuitatis, aut habitatores illius Oppidi non guadere priuilegio Bullæ Cruciatæ; ècontra verò si in aliqua Ciuitate, aut Oppi-

do bulla Cruciatę publicetur anno antecedenti die prima mensis Februarij, & anno sequenti publicetur dicta bulla die decimo octauo mẽsis Ianuarij dictos habitatores dictæ Ciuitatis, & Oppidi gaudere priuilegio bullæ Cruciatæ anni præcedentis vsque ad primum diem mensis Februarij anni sequentis, in qua adimpletur annus naturalis publicationis dictæ bullæ Cruciatæ anni antecedentis. Ita tenent Magister Ludouicus Lopez in directorio cõscientię par. 2. tract. de clauibus Ecclesiæ cap. 6. de expositione bullæ Cruciatæ modernæ §. is igitur, licet non ita clare loquatur in fauorem istius opinionis vt iudicat Pater Magister Barnaba Gallegus, vt ex illius verbis constat, ait enim in dic. §. igitur annus iste incipit à die promulgationis Bullæ in quocumque oppido vbi promulgatur. Sed iam istinc emergit dubium. Si quis v. g. sumit Bullam post quinque, aut sex menses post dies promulgationis factę lapsos, an possit Bulla gaudere vsque ad finem anni, non quidem à die promulgationis Bullę in suo oppido factæ, sed à die sumptionis Bullę, in quo eam sumpsit. Videtur autem quod ei valeat tunc vsque ad complimẽtum anni à die, quo sumpsit Bullã. Quoniam cũ æqualẽ iste cõtribueret eleemosynam, puta, duos argenteos, sicut alij, qui à die promulgationis eam sumpserunt, æquitatis ratio exposcere videtur vt per integrum annum ea Bulla potiatur, sicut, & alij. His nihilominus non obstantibus non est nobis recedendum à forma concessionis Bullę, quæ solum eam cõcedit durante anno à die promulgationis, quoniam indulgẽtiæ tantum valent quantum sonant. Ita Ludouicus Lopez. Pater Magister Didacus Nugnus tom. 2. in 3. par. vbi de Bulla §. 6. Vega in summa cap. 43. casu 10. Rodriquez de Bulla Cruciatę §. 5. Naciadus par. 2. lib. 1. tract. 4. documento 6. quamuis non loquatur ex propria opinione probabili. Thomas Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 15. num. 17. quos citat, & sequitur Pater Magister Barnaba Gallegus in expositione Bullæ Cruciatæ cap. 4. clausula 4. duda 14.

2 Fundamentum huius sententię est, quia ex verbis ipsius Bullę apertè colligitur, annum durationis dictæ Bullæ debere intelligi de anno naturali, & solari, & non de anno Ecclesiastico, vt colligitur ex illis verbis durante anno publicationis, vbi illud verbum, annus, debet intelligi pro anno Solari, & naturali, & non pro anno Ecclesiastico, vt constat ex communi fere omniũ Doctorum intelligentia, ergo annus durationis Bullæ Cruciatæ accipiendus est pro anno naturali, & solari, qui constat 365. diebus, & anno bissextili 366. illum computando à die publicationis dictę Bullę, & non pro anno Ecclesiastico illum computãdo à die plublicationis Bullę Cruciatę anni antecedentis vsque ad aliam publicationem dictę Bullę anno sequenti, siue fiat ante adimpletionem anni naturalis, & solaris, siue post dictum annum adimpletum.

3 Secunda, & probabilior sententia affirmat computationem anni durationis Bullę cruciatę accipiendam esse ab vna, in aliam plublicationem dictę Bullę, etiã si fiat transacto anno naturali, & solari post antecedentem Bullę publicationem, dum tamen de proximò expectetur sequentis an-

anni Bullę publicatio: ita Ludouicus à Cruce de expositione Bullę Cruciatę disp. 1. cap. 10. dub. 11. num. 3. Villalobos tom. 1. summ. tract. 27. de Bulla Cruciatæ claus. 4. num. 8. Coninch. in expositione Bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 1. dub. 11. n. 3. Diana par. 1. tract. 11. de Bulla Cruciatæ resolut. 91. Castropalaus par. 4. tr. 25. de Bulla Cruciatæ disp. vnica punt. 3. num. 2. Pater Franciscus Bardi in explicatione Bullę Cruciatæ par. 1. tract. 2. cap. 6. sect. 2. §. 1. & 2. Pater Antonius de Escobar, & Mendoza in Theologia mroali par. 1. lib. 7. in Bullā Cruciatæ sect. 1. cap. 3. num. 38. & sect. 2. problema 3. num. 460. Doctor D. Marcus Serio in exposit. Bullæ Cruciatę circa præsentem difficultatē D. Carolus Latius in Bullam Cruciatę disp. 1. quæst. 3. difficultate 4. nu. 17. Remigius in sūma trac. 3. cap. 4. §. 1. n. 6. & alij.

Probatur 1. hęc sententia, quia licet Ecclesia pręcipiat omnibus fidelibus semel in anno confiteri, vt constat ex cap. omnis vtriusq; sexus, nihilominus ex communi vsu fidelium, & consuetudine vniuersali Ecclesiæ, quæ est optima explicatio legis, dictus annus confessionis cōputatur more Ecclesiastico, & non accipitur annus cōfessionis pro anno naturali, & solari, ergo idē dicendū est de anno durationis Bullæ Cruciatæ, cū fideles communiter existiment, hanc Bullam durare vsque ad publicationem nouę Bullę (nisi noua publicatio non sit sequutura, vel differenda vt supra diximus n. pręcedenti) & ratio huius est, quia res Ecclesiasticas Ecclesiastica mensura mensurare debemus, ergo si sufficienter satisfit Ecclesię pręcepto de annua confessione, dum quis ex vnō Paschate in aliud Pascha differat confessionem, etiam si plures dies, quam 365. inter vnum, & aliud Pascha fluant: similiter dicendum erit de anno durationis Bullæ Cruciatæ, scilicet Bullam Cruciatæ durare ab vna publicatione vsq; ad aliā etiā si plures dies inter vnā, & aliā publicationem, quā 365. fluant, dū proximè expectetur nouæ Bullæ publicatio.

5 Secundo, probatur hæc sententia, quia si annus durationis Bullæ Cruciatæ accipiendus esset pro anno naturali, & solari, & non pro anno Ecclesiastico, sequeretur, quod si breuior esset annus Ecclesiasticus anno naturali posset ille, qui Bullam accepit, Bulla illa gaudere, vsque dū compleatur annus naturalis publicationis dictæ Bullæ non obstante nouę Bullę publicatione, atqui hoc est falsū, ergo, & quod annus durationis Bullæ accipiendus sit pro anno naturali, & solari, & non pro Ecclesiastico sequela conceditur à Doctoribus oppositæ sententię, falsitas autem sequelę probatur, nam vt bene notat Doctus Pater Franciscus Bardi vt supra dicto §. 2. num. 16. promulgatio est veluti quædam ratio nouę bullæ præbens vigorem, ergo etiam erit ratio tollens vigorem à Bulla præcedenti, ergo Bulla præcedens ex vi promulgationis Bullæ pręcedentis nullum habet vigorem, atque adeo posita promulgatione Bullæ sequentis, si fiat ante adimpletionem anni naturalis Bullæ præcedentis non poterit quis dicta Bulla pręcedenti gaudere, vsque dū compleatur annus naturalis à promulgatione illius, probo hanc vltimam cōsequentiam quia ex hoc sequeretur posse aliquem eodem tempore frui duabus, imò tribus Bullis Cruciatæ, atqui hoc est expresse cōtra mē-

tem

Digitized by Google

tem Pontificis, qui vnam, & ad amplius duas Bullas concedit vnicuique fidelium pro singulis annis, ergo nulla apparet ratio, cur promulgatio nouæ Bullæ si extendatur plusquam annus solaris conseruet vigorem Bullæ, & & quando minus extenditur non faciat cessare eiusdem Bullæ efficaciam. Maiorem probo, quia casu, quo in hoc anno 1658. fuisset facta promulgatio Bullæ Cruciatæ die prima mensis Februarij, & anno sequenti 1659. publicetur Bulla Cruciatæ die 18. mensis Ianuarij, in hoc casu posset Petrus v.g. frui Bulla Cruciatæ anni præcedentis in anno sequenti à die 18. Ianuarij vsque ad primam diem mensis Februarij eiusdem anni, & die 18. Ianuarij suppono Petrum sumere duas Bullas, quas suppono eum posse accipere in eodem anno ex cõcessione Pontificis, ergo in dicto casu Petrus frueretur tribus Bullis Cruciatæ in eodem tempore, nempe Bulla anni preteriti, quia non est adimpletus annus naturalis, & duabus Bullis anni pręsentis, quas accepit vtendo priuilegio Pontificis, atqui hoc videtur esse expresse contra mentem Pontificis; ergo certum est, quod promulgatio nouæ Bullæ, sicut illi dat vigorem, ita tollit vigorem à Bulla præcedenti, etiã quando publicatio nouæ Bullæ fit antequam compleatur annus naturalis Bullę pręcedentis, ergo ãnus durationis Bullę Cruciatę more Ecclesiastico ab vna, in alteram publicationem Bullę Cruciatæ accipiendus est, & non more naturali, & solari.

6 Tertio probatur, hęc sententia, quia verba priuilegij tantum valent, quantum sonant, & vt docent communiter DD. in propria significatione sunt accipiẽda; atqui ex verbis ipsius Bullę Cruciatæ aperte colligitur annũ durationis dictæ Bullæ debere intelligi de anno Ecclesiastico, & non naturali, & solari, ergo, &c. Maior ab omnibus communiter recipitur, minor vero probatur, nam in Bulla Cruciatæ hęc verba habẽtur, durante anno, qui currit à die publicationis dictæ Bullæ, ergo Summus Põtifex in hoc priuilegio loquitur de anno Ecclesiastico, & non de anno naturali, & solari. quã consequentiam vt probem, suppono, quod hoc anno 1658. fuit publicata bulla in hac Felicissima Ciuitate Panormi die 12. mensis Februarij, & anno sequenti 1659. publicetur die 28. mensis Ianuarij, in quo casu hæc secunda publicatio facta erit quindecim dies antequam adimpleatur annus solaris publicationis Bullæ huius anni 1658. In quo casu interrogo, aut est verũ dicere, quod à die publicationis anni sequentis 1659. die 28. Ianuarij incipit annus priuilegij Bullæ Cruciatæ dicto anno publicatæ, vel non? Si hoc secundum affirmes, est expresse contrauenire textui dictę Bullę plublicatę dicto die 28. Ianuarij dicti anni sequentis, qui affirmat, quod annus publicationis dictę bullę debet incipere à die publicationis ipsius, ergo per publicationẽ dictę bullę anno sequẽti 1659. die 28. Ianuarij cessat priuilegiũ Bullę anni pręcedẽtis 1658. non obstante quod non sit adimpletus annus naturalis, & solaris publicationis Bullæ anni pręcedentis 1658. aliàs sequerẽtur, quod publicatio Bullæ anni sequentis non deberet incipere à die suæ publicationis, quod expresse est cõtra textum ipsius Bullæ, ergo debemus dicere ex textu Bullæ Cruciatæ manifeste

con-

cōstare annum durationis dictæ Bullæ debere intelligi more Ecclesiastico ab vna vsque ad alteram dictæ Bullæ publicationem, quidquid in contrarium garrulet Pater Magister Barnaba Gallegus contra Doctorem D. Marcum Serio.

7 Ad Fūdamētū oppositæ sētētiæ manifeste constat ex dictis num. præcedenti, nego igitur nullum esse fundamentum in ipso textu Bullæ Cruciatæ ad asserendum annum durationis ipsius Bullę sumi debere pro anno Ecclesiastico, & non pro anno naturali, & solari vt in dicto num. probauimus: nam licet hoc verbum annus absolute prolatum intelligi debeat in communi intelligētia pro anno naturali, & solari, ex eo quod hoc nomē annus sit nomen analogum, & analogum nomen absolute prolatum debeat stare pro famotiori, hoc est pro principaliori significato, vt docent communiter Dialectici, & Methaphysici sicut hoc nomē homo absolute prolatū stat pro homine viuo, et non pro picto, hoc tamen locum non habet in hoc casu particulari de anno priuilegij Bullę Cruciatę, cum ex verbis ipsius Bullæ constet Summum Pontificem locutum fuisse in dictis verbis Bullę Cruciatę de anno Ecclesiastico, & non de anno naturali, & solari vt supra probauimus.

RESOLVTIO II.

Vtrum Sacerdotes ordinū Militarium, scilicet Sancti Ioannis Hyerosolimitani, Alcantarę, & Calatranę possint frui priuilegio Bullę Cruciatę vescēdi ouis, & lacticinijs tempore quadragesimę, qui communiter freyles vocantur.

8 Affirmatiuam sententiā sub- stinent Pater Magister Barnaba Gallegus in expositione Bullę Cruciatę dub. 58. §. Acerca de aquellas palabras vltimas desta clausula. Pater Andreas Mendo in elucidatione Bullę Cruciatę disp. 17. cap. 3. num. 21. Pater Antonius Diana par. 11. tract. 11. resol. 53. D. Carolus Latius in expositione Bullę Cruciatę disp. 3. quęst. 3. difficultate 5. num. 19. & 20.

9 Primum Fūdamentum huius sententiæ est, quia verba Bullę Cruciatę loquēdo de Equitibus militaribus in ordine ad edēda oua, & lacticina absolute loquuntur, & absque aliqua limitatione, & restrictione, inquit enim Cruciata Bulla, & sub hoc indulto vescendi carnibus, ouis, & lacticinijs compræhenduntur omnes cuiuslibet militię regulares; Atqui Sacerdotes ordinum militarium, qui communiter Freyles vocantur sunt verè religiosi dictorum ordinum militarium, ergo gaudent priuilegio Bullæ Cruciatæ edendi oua, & lacticinia tempore quadragesimali per dictam clausulam dictæ Bullę.

10 Secundum fundamentum huius sententię adducitur a Patre Antonino Diana vbi supra, quia in Bulla latina, postquam absolute conceditur sumentibus Bullam Cruciatę indultum vescendi ouis, & lacticinijs in diebus quadragesimalibus adiūgitur, & sub hoc indulto vescendi carnibus, ouis, & lacticinijs compręhenduntur omnes cuiusvis militię Regulares, immediatè post additur Patriarchis vero, Archiepiscopis, & Episcopis alijsque inferioribus Pręlatis, nec non alijs Regularibus, & qui in ordine Presbyteratus fuerint Seculari-

laribus, nisi sexagenarij fuerint, ergo ex dictis verbis colligitur Religiosos militares, etiam Sacerdotes posse frui priuilegio edendi oua, & lacticinia: cum solùm sæcularibus Sacerdotibus id denegetur.

11 Tertium fundamentum adducitur à Patre Andrea Mendo in appendice contra Patrem Franciscum Bardi disp. 2. cap. 10. nu. 47. quia si ob aliquam rationem Sacerdotes ordinum militarium non guaderent priuilegio Bullę Cruciatę edendi ouas, & lacticinias maximè esset, quia cũ edere oua, & lacticinia tempore Quadragesimę sit prohibitum in Bulla Cruciatę Sacerdotibus sęcularibus, vt constat ex verbis ipsius Bullę: ibi sub hac tamen gratia, & concessione (scilicet edendi oua, & lacticinia) vltimo dicta: eo quod Ecclesiastici sæcularibus abstinentiores esse debeant: minimè compræhendi volumus Patriarchas, Primates Archiepiscopos, Episcopos, nequè alios inferiores Prælatos, neque quaslibet personas Regulares, ac ex sæcularibus eas, quę in Præsbyteratus ordine constitutæ sint quoad quadragesimalia ieiunia, ex quibus verbis videtur cõstare potiori iure hoc esse prohibitum Sacerdotibus Regularibus ordinum militarium, qui sæcularibus etiam Sacerdotibus abstinẽtiores esse debent: atqui hæc ratio nihil conuincit: cum verba Bullæ antecedentia Religiosis militaribus facultatẽ fruẽdi priuilegio Bullæ Cruciatæ vescendi ouis, & lacticinijs sint absoluta, & absque aliqua limitatione, vt ex ipsis constat, sic enim loquitur Bulla, & sub hoc indulto vescendi carnibus, ouis, & lacticinijs compræhenduntur omnes cuiusuis militiæ Regulares, ergo cum Sacerdotes ordinum militariũ sint verè Religiosi Regulares militares gaudent dicto priuilegio Bullæ vescendi carnibus, ouis, & lacticinijs tempore quadragesimali, minorem probat Pater Andreas Mendo, quia si Summus Pontifex voluit concedere illis, & non istis prædictum priuilegium, non debemus examinare, an congruentius fuisset negare, imo supponere fuisse congruentias, quibus ductus moueretur ad concessionẽ æque facilè excogitari possunt ergo verisimile est plus concessum fuisse Presbyteris militariũ æquestrium, quam alijs, ex ipsis Bullæ verbis explicatis in proprio sensu, quin adhibeatur impropia restrictio, id constat.

12 Secunda, & vera sententia negat Religiosos Sacerdotes ordinum militarium gaudere priuilegio Bullæ Cruciatæ vescendi carnibus, ouis, & lacticinijs diebus quadragesimalibus, ita Villalobos tom. 1. summæ tract. 27. de Bulla Cruciata par. 2. tract. 3. cap. 2. sect. 2. §. 4. num. 28. & in vindicatione contra Patrẽ Andream Mendo num. 36. Trullench. in Bullam Cruciatæ lib. 1. §. 4. dub. 4. num. 2. Castropalaus par. 4. tract. 25. de Bulla Cruciatæ disp. vnica punt. 8. §. 2. num. 6. Doctor Don Marcus Serio in bullam Cruciatæ disp. 1. difficultat. 7. §. 5. quæst. 11. num. 2. Pater Antoninus de Escobar, & Mendoza in Theolog. moral to. 1. lib. 7. sect. 1. cap. 11. num. 116. per hæc verba laicis Sæcularibus & Equitibus militarium ordinũ (dummodo hij Præsbyteri non sint) conceditur sine vlla temporis distintione posse ouis, & lacticinijs vesci, & num. 130. hanc facultatem vescendi ouis & lacticinijs tempore quadragesimali vir-

Digitized by Google

virtute priuilegij Bullę Cruciatę denegat, non solum Sacerdotibus ordinum militarium, sed etiam Clericis professis ordinis militaris Sancti Ioannis Baptistæ Hyerosolimitani, sic enim inquit dict. num. 130. Equites ordinis militaris, qui verè religiosi sunt & matrimonium contrahere nequeunt v. g. diui Ioannis tempore quadragesimæ ouis, & lacticinijs vesci possunt. Quia instituti sunt ad seruiendum Ecclesię fortiter dimicando aduersus hæreticos, & Infideles. Non autem nomine militarium compræhēduntur Religiosi militares Clerici, quamuis non sint Sacerdotes, quos freycles vocitant, & choro inseruiunt, hij enim tenētur ab ouis, & lacticinijs abstinere Manuel Rodriquez in expositione Bullæ Cruciatæ.

3 Ante probationem huius sententię suppono cum erudito Patre Francisco Bardi loco superius citato in vindicatione in Patrem Andream Mendo dict. nu. 96. motiuum, quo Pontifex habuit ad excludendos Sacerdotes militarium ordinum, à priuilegio vescendi ouis, & lacticinijs virtute Bullæ Cruciatæ diebus quadragesimalibus nullam aliud assignari posse, nisi decētia diuersorū Statuū in quo personæ exclusæ ab hoc priuilegio reperiūtur postulantium abstinentię rigorē quoad lacticinia, sacro illo tempore quadragesimę, ex qua Summi Pontificis intentione nō obscure constat ex verbis ipsius Bullę Cruciatę, vbi postquam Summus Pontifex sumentibus Cruciatę Bullam prębet facultatem vescendi ouis, & lacticinijs diebus quadragesimalibus, excipit Regulares per hæc verba: sub hac tamen gratia, & concessione vltimo dicata, eò quod Ecclesiastici Sęcularibus abstinentiores esse debeant, minime compręhendi volumus Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, neque alios inferiores Pręlatos, neque quaslibet personas regulares, ac ex Sęcularibus eas quę in presbyteratus ordine constitutę sunt quoad quadragesimalia ieiunia, & in hoc Summus Pontifex voluit se conformare dispositioni iuris communis maiorem corporis macerationem pręscribentis, quoad ieiunia personis Ecclesiasticis, quam laicis, vt constat ex cap. statuimus 4. dist. 4. part. 1. decreti per hęc verba statuimus, vt septem hebdomadas plenas ante sanctum Pascha omnes Clerici in sortem Domini vocari à carne ieiunent, quia sicut discreta debet esse vita Clericorū à laicorum conuersatione: ita, et in ieiunio debet esse discretio. & infra has ergo septem hebdomadas omnes Clerici à carne, & delicijs ieiunent, & hymnis, & vigilijs, atque orationibus Domino inhęrere die, noctuque studeant, tria autem genera personarum excluduntur à Summo Pōtifice: ne hoc perfluantur indulto: nempe Regulares, Pręsbiteri Sęculares, & Pręlati: tam superioris, quam inferioris dignitatis. fuit autem conueniens excipere Regulares, in quibus maior requiritur abstinentia, quia carnes, & lacticinia magis prouocant ad luxuriam, vt docet D. Thomas 2. 2. quęst. 147. art. 8. in corpore his verbis. Respondeo dicendum, quod sicut supra dictum est art. 6. huius quęstionis ieiunium ab Ecclesia est institutum ad reprimendas concupiscentias carnis, quę quidem sunt delectabilium secundum tactum, quę consistunt in cibis, &

venerijs, & ideò illos cibos Ecclesia ieiunantibus interdixit, qui, & in comendo maximè habent delactationem, & iterũ maxime hominẽ ad venerea prouocant, huiusmodi autem sunt carnes animalium in terra nascentium, & respirantium, & quę ex eis procedunt, sicut lacticinia ex gressibilibus, & oua ex auibus, quia enim huiusmodi magis cõformantur humano corpori plus delectant, & magis conferunt ad humani corporis nutrimentum, & sic ex eorum cõmestione plus suplesluit, vt vertatur in materiam seminis, cuius multiplicatio est maximum incitamentum luxuriæ. Et ideo ab his cibis prçcipuè ieiunantibus Ecclesia statuit esse abstinendum. Ideoque congruum fuit, vt Religiosi, qui castitatis puritatem profitentur abstinerent ab huiusmodi cibis, Præsbyteri, etiam causa dignitatis, ractione cuius Angelis comparantur, vt docet Diuus Thomas 3. par. quæst. 22. art. 1. ad 1. his verbis, ad 1. ergo dicendum, quod potestas hierarchica conuenit quidem Angelis in quantum, & ipsi sunt medij inter Deum, et hominem vt patet per Dionisium in lib. cælestis hierarchię par. 3. cap. 6. ita quod ipse Sacerdos in quantum est medius inter Deum, et populum Angeli nomen habet secundũ illud Malachiæ 2. Angelus Domini exercituum est, Pręlati denique, qui alijs præsunt subditis exemplum abstinentiæ etiam prębere debent, quę ipsis maxime conuenit. En quomodo hoc absque dubio motiuum fuit quo Pontifex excludere voluit hęc tria personarum genera ab hoc indulto vescẽdi carnibus ouis, et lacticinijs, & aliud excogitare nequit, proinde si ipsum motiuum expectemus pręscindendo pro isto nunc à verbis, quę in ipsa exceptione habentur statim videbimus motiuum prędictum magis vrgere in pręsbyteris Regularibus, quam in sęcularibus, in illis enim duo reperiũtur tituli, quorum singuli fundant decentiam abstinentię ab his cibis: nempè Sacerdotium, et status Regularis qui simul coniuncti tantum abest, vt remouerant voluntatem Pontificis ab hac exceptione, vt potius illam alliciant ad has personas excludẽdas verisimile enim nõ videtur, quod Sacerdotium seorsim sumptum cẽseatur sufficiens ad exclusionem, & si annectatur vitæ Regulari minus moueat, immò moueat ad oppositum, scilicet ad relaxandam virtutem abstinentiæ. Quo supposito.

14 Probatur hæc sententia ratione valde efficaci ab ipso Patre Francisco Bardi dicto num. 36. Summus Pontifex prohibet Præsbyteris secularibus in ipsa Bulla Cruciatæ vesci carnibus, ouis, & lacticinijs diebus quadragesimalibus, ergo potiori iure excludi videntur Præsbyteri Religiosi, quibus ratione status strictior, & asperior vita conuenit, antecedens est euidens, vt constat ex illis verbis Bullæ, sub hac tamen gratia, & concessione vltimo dicta (puta priuilegium vescendi, carnibus, ouis, & lacticinijs sumentibus Cruciatæ Bullam) eò quod Ecclesiastici sæcularibus abstinentiores esse debeant, minimè comprædendi volumus Patriarchas, Primates Archiepiscopos, Episcopos, neque alios inferiores Prælatos, neque quaslibet personas regulares ac ex sæcularibus eas, quæ Præsbiteratus ordine constitutæ sint, quoad quadragesimalia ieiunia.

iunia. Consequentia verò probatur manifestè ex quodam principio iuris, quod adducit Euerardus in suis locis topicis, videlicet si id, de quo minus videtur inesse, inest, & id de quo magis, hoc est si id, quod videtur alicui minus conuenire, illi inest, multo magis idem inesse debet alteri, cui plus conuenit, ex quo principio, & regula Summus Pōtifex Lutius in cap. cum in cunctis 7. lib. 1. decretalium tit. 6. de electione monet, quod in sacris ordinibus, & Ecclesiasticis ministerijs inquirenda sit maturitas ætatis, grauitas morum, litterarū scientia, quæ tria multo fortius in Episcopo inueniri debeant, cum sit positus ad aliorum regimen, cuius verba hæc sunt, cum in cunctis Sacris ordinibus, & Ecclesiasticis ministerijs sint ætatis maturitas, grauitas morum, & literarum scientia inquirenda, multofortius in Episcopo hæc opportet inquiri, qui ad curam aliorum positus in seipso debet ostendere, qualiter alios in domo Dei oporteat conuersari, vbi Glossa verbo multo fortius, inquit, quia vilissimus computandus est, qui præcellit dignitate, nisi præcellat alios, scientia, & Sanctitate, 1. quæst. 5. vilissimus, & 1. quæst. 7. conuenientibus, & in auth. de Sāctitate Episcopi §. damus coll. 9. item argumentum est à minori, & sumitur secundum hanc regulam, si id, de quo minus videtur inesse, inest, & id, de quo magis 38. dist. si in laicis, & 3. quæst. 9. de iudicijs, & 59. dist. 5 1. officia, &c. Atqui maior obligatio est in Sacerdotibus Rebularibus seruandi abstinentiam in ieiunijs quadragesimalibus, quā in Presbyteris Sæcularibus: ergo si Sūmus Pontifex ex motiuo virtutis abstinentiæ prohibet in Cruciata Bulla Sacerdotibus sæcularibus facultatē vescēdi carnibus, ouis, & lactacinijs in diebus quadragesimalibus, potiori iure videtur hoc prohibere Sacerdotibus Regularibus, qui, & ratione sui status Religiosi regularis, ratione ordinis sacerdotalis abstinētiores esse debēt Sacerdotibus sæcularibus.

Confirmatur hoc ex quibusdam verbis Bullæ, quæ lacticiniorum appellatur, in qua Summus Pontifex facultatem concedit vescendi ouis, & lacticinijs in ieiunijs quadragesimalibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs Prælatis inferioribus per hæc verba. Venerabilibus Patribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs inferioribus Prælatis, nec non Præsbyteris sęcularibus dumtaxat, vt quadragesimali tēpore (hebdomada tamen maiori excepta) ouis, similiter, et lacticinijs pro eorum libito vti, et vesci Apostolica authoritate tenore præsentium indulgemus. Vbi notanda sunt illa verba, nec non Presbyteris sæcularibus dūtaxat, quibus manifeste videntur exclusi per illam particulam, dumtaxat, omnes Sacerdotes Regulares à facultate vescēdi ouis, et lactacinijs in ieiunijs quadragesimalibus; atqui Presbiteri ordinum regularium militarium sunt verè Sacerdotes Regulares, sicut Sacerdotes aliarum Religionum non militarium, ergo comprehenduntur in prohibitione Bullę Cruciatę, qua prohibetur Sacerdotibus, tam secularibus, quàm Regularibus facultas vescendi ouis, et lacticinijs in ieiunijs quadragesimalibus virtute priuilegij dictę Bullę Cruciatę, et cum in priuilegio Bullę lacticiniorum non comprehen-

dantur Sacerdotes Regulares, sed sęculares dumtaxat, vt ex verbis supra relatis constat, manifestum est, quod summus Pontifex absolute excludit omnes Sacerdotes Regulares, etiam ordinum militarium à facultate vescendi ouis, et lacticinijs in ieiunijs quadragesimalibus virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ.

16 Ad primum fundamentum oppositæ sententiæ respondetur negando prędicta verba in argumento allegata debere intelligi de Sacerdotibus dictarum Religionum militariũ, tum quia sic explicat illa verba Commissarius Generalis Sãctę Cruciatę, qui ad hoc authoritatem habet à summo Pontifice in Bulla vulgari per hęc verba. y los Caualleros de las ordines militares, & in hoc sensu communiter recipiuntur dicta verba à Doctoribus, vt supra diximus, tum etiam quia ita hujus priuilegij natura exigit, cum enim lædat, & vulneret ius commune, quatenus rigorẽ debitę abstinentię relaxat, ideoque, stricte accipiendum erit, ac proinde cum summus Pontifex in hoc ipso diplomate declarans personas, quas comprehendere voluit sub indulto vescendi carnibus, ouis, & lacticinijs, & inter alias nominet Regulares cuiusuis militię, debent verba exponi de his Regularibus, vt sic, non autem de illis; qui alia qualitate afficiuntur, ne priuilegium amplietur, cum potius sit restringendum.

17 Ad secundum fundamentum Patris Antonini Dianę satis patet ex solutione precedentis fundamenti, nam in verbis Bullæ Cruciatę ab ipso relatis scilicet, et sub hoc indulto vescendi carnibus, ouis, et lacticinijs comprehenduntur omnes cuiusuis militię Regulares, Patriarchis vero, Archiepiscopus, & Episcopis alijsque inferioribus Prelatis, nec non alijs personis Regularibus, & qui in ordine Præsbyteratus fuerint sæcularibus id minimè conceditur, nisi sexagenarij sint, duæ habentur partes, in Prima enim nominantur personę Ecclesiasticæ, quæ compræhendũtur sub indulto. in Secũda, verò, quæ excluduntur, in Prima ordinum militarium Regulares cõpræhendi dicuntur, quod vt supra diximus intelligi debet non de Regularibus, quę sunt Sacerdotes, quia vt num. præcedenti diximus, hoc colligitur ex ipsa natura priuilegij, quia cum lædat, & vulneret ius commune, quatenus rigorem debitę abstinentię relaxat, ideo stricte explicandum erit, vt docet Rodriquez in Bullam Cruciatæ §. 9. n. 38. et 39. et in quæstionibus regularibus tom. 1. quæst. 11. art. 9. Trullench in exposit. Bullæ Cruciatæ dub. 4. præmial. num. 9. quia dispensatio exorbitans à iure, vel vti odiosa restringi debet. Quare cum Pontifex in hoc ipso diplomate declarans personas, quas comprehendere voluit sub indulto vescendi carnibus, ouis, et lacticinijs, et inter alias nominet Regulares cuiusuis militiæ, debent verba exponi de his Regularibus, vt sic, nõ autem de illis, qui alia qualitate afficiuntur ne priuilegium amplietur, cum potius sit abstringendum, vt num. præcedenti diximus, respondendo ad primum fundamentum oppositæ sententię.

18 Nec valet, si dicas cum Patre Andrea Mendo, et Diana, priuilegium hoc non esse odiosum, et ideo nostram responsionem corruere, ideoque milites Regulares quamuis sint Sacerdotes com-

comprehẽdi debẽt in priuilegio vescẽdi ouis, et lacticinijs diebus quadragesimalibus, quod aperte colligi videtur ex verbis ipsius Bullæ, in qua exclusis Prælatis Superioribus, & inferioribus, & exclusis etiam personis Regularibus preter Regulares cuiusuis militiæ, quos immediatè ante dixerat comprahendi sub hoc indulto, excludit solum Præsbyteros Sæculares per illa verba superius relata, & qui in ordine Præsbyteratus fuerint sæcularibus, id minime conceditur: ergo Religiosi militares, etiam Sacerdotes possunt vti priuilegio comedendi oua, & lacticinia tẽpore quadragesimali. Probatur consequentia, quia cum vsus priuilegij huiusmodi concedatur omnibus Religiosis militaribus denegatur alijs personis regularibus, cum vox, alijs importet contrapositionem ad aliquos regulares, quibus non denegatur priuilegium hoc, aliàs dicẽdum fuisset omnibus personis regularibus.

19 Hoc inquam non valet, nam negandum est dictum priuilegiũ non esse odiosum; vt supra probauimus; ideoque nostram responsionem non corruere, sed habere suam firmitatem, neque ex verbis ipsius Bullæ contrarium colligitur, vt intendunt Diana, & Mendo, quia vt bene notat eruditus Pater Franciscus Bardi vbi supra in vindicatione contra Patrem Andream Mendo num. 41. dictio illa, seu qualitas Præsbiteratus, quæ in supradicta clausula restrictiue ponitur bifariam explicari potest. Primo vt restringat subiectum cui ipsa inest. Secũdo vt non restringat absolute subiectum, sed statum aliquem, in quo reperitur subiectum cui ipsa inest. Priori modo eam intellexit Pater Andreas Mendo, quatenus vult vt qualitas ista Sacerdotis, in quantum est titulus exclusionis ab hoc indulto restringat ad seculares tãtum. Sed posteriori modo. Ego illam intelligo cum Patre Francisco Bardi, quatenus scilicet restringit statum Ecclesiasticum, ne exclusio ab hoc indulto extendatur ad omnes alios Sacerdotes inferiores, nempe ad Clericos minorum ordinũ, ad Subdiaconos, & Diaconos, dixi absolute non restringat subiectum, quia sexagenarij excipiũtur etiã si sint Sacerdotes. Et quod in hoc secundo sensu sint interpretanda verba huius dispositionis ostenditur, quia ex vna parte si ita explicẽtur, nulla habetur improprietas verborũ aut distorta eorũdẽ verborũcõstructio, ex alia vero efficaces habẽtur rationes ad hũc sensum admittendũ: ergo in hoc sensu verba sunt interpretanda. Secunda pars antecedentis manifeste constat ex rationibus allatis supra pro nostra sententia. Prima vero pars antecedentis probatur, quia verba iuxta hunc secundum sensum intellecta, ita debent construi (& sæcularibus, qui in ordine præsbiteratus fuerint id minime conceditur) dictio enim illa, Et, est continuatiua, & copulatiua personarum, quæ excludũtur vt de se manifestum est, & dictio illa Præsbyteratus restringit vltimum hoc genus personarum, nempe sæcularium, vt intelligantur exclusæ solum si Sacerdotio, & non alio inferiori Ordine sint insignitæ.

20 Ad 3. Fundamentum Patris Andreæ Mendo preterquam quod patet ex superius dictis, respondetur concedendo maiorem in sensu superius explicato, &

& nego minorem, ad cuius probationem respondeo negando suppositum, supponit enim dictus Pater Andreas Mendo concessum fuisse à Summo Pontifice Religiosis militaribus, etiam Sacerdotibus hoc priuilegium vescendi ouis, & lacticinijs tempore quadragesimali, de quo in præsens est tota quæstio, ideòque non est supponendum, sed probandum, nec sufficiẽtur probatur verbis allatis ab ipso Patre Andrea Mendo ex Bulla Cruciatæ, scilicet, & sub hoc indulto vescendi carnibus, ouis, & lacticinijs compræhenduntur omnes cuiusuis militiæ Regulares vt supra explicauimus, & probauimus.

RESOLVTIO III.

Vtrum tempore quadragesimæ saltem Dominicis diebus possint Religiosi Regulares, etiã si sint Sacerdotes vesci ouis, & lacticinijs virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ.

21 IN hac difficultate prima sententia negat posse Prælatos Regulares, Sacerdotes, & reliquas personas exclusas in Bulla Cruciatæ à priuilegio comedendi oua, & lacticinia tempore quadragesimali posse diebus Dominicis quadragesimæ vesci ouis, & lacticinijs virtute priuilegij dictæ Bullæ Cruciatæ. ita Henriquez lib. 7. cap. 13. Rodriquez in Bullam Cruciatæ §. 6. num. 8. Vega tom. 1. summ. cap. 14. vbi pro hac sententia citat Angles, & Lopez. Ortiz in summa cap. 19. num. 8.

22 Fundamentum huius sententiæ est quia in Bulla vulgari tam hyspana, quam Italica Commissarius Generalis Bullæ Cruciatæ declarat nomine Summi Pontificis exclusos esse a priuilegio comedendi oua, & lacticinia toto tempore quadragesimę Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, aliosque inferiores Prælatos, & quaslibet personas Regulares, ac ex Sæcularibus eas, quæ in præsbyteratus ordine sint constitutæ; atqui Dies Dominicæ inter dies quadragesimales numerantur, ergo in dictis diebus Dominicis non possunt supradicti Prælati, tam superiores quam inferiores, neque personę Regulares Religiosæ vtriusque sexus; neque ex Secularibus sacerdotes gaudere Bullę priuilegio vescendi ouis, & lacticinijs, probatur minor ex cap. quadragesima 16. dist. 5. de cõsecratione, ibi: Quadragesima sũma obseruatione est obseruanda, vt ieiunium in ea (pręter Dies Dominicos, qui de abstinentia subtracti sunt) nisi quem infirmitas impedierit nullatenus soluatur, quia ipsi dies Dominicę sunt anni, ergo dies Dominici sunt dies quadragesimę, & consequẽter non poterunt in illis supradicti Prælati, & Religiosi regulares, ac Sacerdotes sęculares oua, & lacticinia in dictis diebus Dominicis comedere, vtpote exclusi ab hoc priuilegio pro toto tempore quadragesimę.

23 Secunda, & probabilior sententia affirmat posse omnes Pręlatos, tam superiores, quam inferiores omnesque Religiosos, & Religiosas ordinum regulariũ ac omnes Sacerdotes Sęculares vigore dicti priuilegij Bullę Cruciatę edere oua, & lacticinia diebus Dominicis quadragesimę. ita Villalobos tom. 1. summę tr. 27. de Bulla Cruciatę clausula 6. n. 11. Antonius Gomez de Bulla clausula 6. §. 7. dub. 8. Ferrãdez in exa-

examine Theologiæ moralis pa. 3. cap. 9. §. 5. num. 5. Llamas in summa par. 3. cap. 5. §. 26. Corduba in summa quæst. 8. Palatios in 4. dist. 15. disp. 8. Cabezudo tom. de pœnitentia in expositione Bullæ Cruciatæ §. 8. dub. 5. Castropalaus part. 4. tract. 25. de Bulla Cruciatæ disp. vnica puncto 8. §. 2. num. 8. & 9. Pater Frãciscus Bardi in expositione Bullæ Cruciatę part. 2. tract. 3. cap. 2. sect. 7. concl. 3. num. 110. Aegidius Trullench in expositione Bullę Cruciatę lib. 1. §. 4. dub. 7. num. 2. Pater Antonius de Scobar, & Mendoza in Theologia morali tom. 1. lib. 7. sect. 2. cap. 31. problema 27. nu. 505. Gallego de Bulla Cruciatę ca. 6. clausula 6. duda 49. Ludouicus à Cruce de exposit. Bullę Cruciatę disp. 1. cap. 5. dub. 18. num. 5. D. Carolus Latius in exposit. Bullę Cruciatę disp. 3. quęst. 3. diffic. 8. num. 32. Doctor D. Marcus Serlo in Bull. Cruciat. disp. 1. difficult. 7. §. 5. quęstio 13.

24 Probatur 1. hęc sententia à nonnullis ex supra citatis Doctoribus: quia Prelatis: tam superioribus: quam inferioribus, & Religiosis Regularibus vtriusque sexus professis: ac Sacerdotibus secularibus solùm prohibitur vesci ouis, ac lacticinijs diebus quadragesimalibus: atqui per dies quadragesimales non intelliguntur Dominicę dies: ergo optimè possunt edere oua, & lacticinia in prędictis diebus Dominicis virtute priuilegij Bullę Cruciatę: maior est certa, & minor probatur: nam esto antiquitus quadragesima dies dominicos comprehenderet Teste speculatore in rationali diuinorum officiorum lib. 6. cap. de dominica 1. Quadragesimę tamen Summus Pontifex Gregorius in cap. Quadragesima dies dominicos à quadragesima subtraxit, & loco illorum addidit quatuor dies Dominicę quinquagesimę, et duos ex hebdomada sancta: ergo dies Dominicę non sunt dies quadragesimales, et consequenter poterũt personę exclusę in Bulla Cruciatę a priuilegio comedendi oua, et lacticinia diebus quadragesimalibus, illa edere Dominicis quadragesimę vtpotè dies, quę non enumerãtur inter dies quadragesimales.

25 Sed hęc probatio mihi non placet; quia supponit falsum, dies Dominicę non enumerari inter dies quadragesimales: non solũ antiquitus: sed etiam hodie: ergo ex hoc capite non probatur sufficienter personas ecclesiasticas exclusas in Bulla Cruciatę à priuilegio comedendi oua, et lacticinia diebus quadragesimalibus posse illis vesci Dominicis diebus quadragesimę virtute dicti priuilegij Bullę Cruciatę. Consequentia est formalis: et antecedens probatur ex cap. quadragesima 16. 3. part. decreti de consecratione distinct. 5. vbi sic habetur quadragesima summa obseruatione est obseruanda, vt in ea (preter dies dominicos, qui de abstinẽtia subtracti sunt) nisi quem infirmitas impedijerit nullatenus soluatur: quia ipsi dies decimæ sunt anni, à prima igitur Dominica Quadragesimæ vsque in Pascha Domini sex hebdomadę computantur. Quarum videlicet dies quadraginta, et duo fiunt, ex quibus dum sex Dominicę dies abstinentiæ subtrahuntur non plus in abstinentia: quam triginta, et sex dies remanent. v. g. si per dies 365. dies annus voluitur, et nos per 36. dies affligimur, quasi anni decimas Deo damus, sed vt sacer nume-

numerus quadraginta dierum adimpleatur, quem saluator noster suo sacro ieiunio cõsecrauit quatuor dies prioris hebdõmadę ad supplemẽtum quadraginta dierum tolluntur; idest quarta feria quę caput ieiunij subnotantur, et quinta feria sequens, et sesta, et sabbatũ, nisi enim istos dies quatuor superioribus triginta sex adiunxerimus quadraginta dies in abstinentia nõ habemus. Iubemur etiam ab Omnipotenti Deo omnium bonorũ nostrorum decimas dare etc. Ex quo capite manifestè apparet dies dominicos enumerari debere inter dies quadragesimales. Aliud enim est, quod dies dominicę nõ sint dies abstinẽtiæ: seu ieiunij, et quod inter dies abstinẽtiæ non enumerentur: aliud vero quod non sint dies quadragesimales. Primum enim affirmatur in dicto cap. quadragesima, et loco illarum dierum assignãtur alij quatuor dies ieiunij; seu abstinentiæ hebdommadæ antecedentis: scilicet feria quarta, quinta sequens, sesta, & sabbatum, vt quadraginta dierum abstinentiæ adimpleantur: secundum autem: nempe, quod dies Dominicę non enumerentur inter dies quadragesimales: minimè indicto cap. quadragesima dicitur; immò Pater Thomas Sãchez lib. 5. consiliorum cap. 1. dub. 19. ex eodem tex. et c. probat oua, et lacticinia in diebus quadragesimæ fideles comedere non posse, qui in cap. denique par. 1. decreti distinct. 4. his diebus prohibentur, et dies dominicos affirmat esse dies quadragesimę, et ad hoc probandum affert textum ex supradicto capite quadragesima: vbi pręcipitur ieiunium (vt vidimus) in in omnibus diebus quadragesimæ præter dies dominicos, ex quo capite, et textu infert Sanchez hanc consequentiam: ergo dies Dominici sunt dies quadragesimę: alias esset innepta exceptio. Vndè manifeste constat falsam esse minorem argumenti præcedentis, et consequenter infirmam esse illam rationem ad probandum personas Ecclesiasticas exclusas in Bulla Cruciatę à priuilegio edendi oua, et lacticinia tempore quadragesimali posse vti dicto priuilegio vescẽdi ouis, lacticinijs in diebus dominicis Quadragesimę virtute Bullę Cruciatæ non obstante supradicta exclusione dictarum personarum ecclesiasticarum.

26 Nec valet: si dicas idem esse dies ieiunij quadragesimę: ac dies quadragesimæ: atqui dies dominici non sunt dies Ieiuinij vt constat ex dicto cap. quadragesima: ergo nec sunt quadragesimæ dies: probatur cõsequentia a Patre Antonio de Scobar, et Mendoza loco superius citato: quia quadragesima incipit à Dominica 1. post dies Cinerum, et in die cęnæ Domini terminatur quia in eo die Dominus Pascha celebrauit: vt verò compleretur quadraginta dierum numerus, ex quibus cõstat quadragesimale ieiunium, statuit Ecclesia illos dies quatuor ante Dominicã primam quadragesimæ, et alios duos veneris, et sabbati post cęnã Domini esse dies ieiunij quadragesimalis loco sex dierum Dominicarum quadragesimę: ergo dies dominici dies quadragesimales non sunt.

27 Hoc inquã non valet: nã gratis asseritur idem esse dies ieiunij quadragesimę, ac dies quadragesimę, et ita maior dictæ replicę est falsa: nec datur fundamẽtum sufficiens, ex quo probari pos-

possit, immo datur sufficientissimum fundamemtum ad affirmandum contrarium in cap. quadragesima supra relatum, vt diximus supra num. 25. & ideo non accipiendi sunt pro eodem dies ieiunij quadragesimę, ac dies quadragesimę, vt dicto num. 25. probauimus, & sic dies Dominicæ cum omni proprietate sunt dies quadragesimæ licet nō sint dies ieiunij quadragesimæ, & contrarium supponere, est aperte petitio principij cum supponatur vt certū, quod debebatur probare cum in illo tota resideat controuersia, an scilicet dies Dominicæ non obstāte quod non sint dies ieiunij sint dies quadragesimæ, seu quadragesimales, & tu respondes non esse dies quadragesimæ, & probas quia non sunt dies ieiunij quadragesimæ, ergo supponis, vt certum, quod debebas probare, & consequenter committis vitium, quod dialectici petitionē principij appellare consueuerunt, nempe quia conclusio, quę est probanda ad dictam rem ostendēdā assumitur ad probandum: cōclusio autē in præsēti, de qua habetur controuersia est, an dies quadragesimales idē important, quod ieiunia quadragesimalia, affirmat Pater Antonius de Escobar, & Mendoza, Ego vero cum saniori Parte Doctorū id non admitto: quia sentio cum dictis Doctoribus dies Dominicos esse quadragesimales, & nomine diei quadragesimalis non venire ieiunia tantum quadragesimalia, ad probandum autē dictus Pater Antonius de Escobar, & Mendoza suam propositionem: scilicet dies Dominicos dies quadragesimales non esse illud ipsium assumit, quod alio medio debuerat probare, sed probat dicens pro eodem sumi in Bulla Cruciatæ dies quadragesimales, seu quadragesimæ ac dies quadragesimæ, ergo supponit, quod debebat probare, & cōsequenter committit vitium petitionis principij. Nos autem, qui contrarium asserimus, scilicet dies Dominicos proprissimè esse dies quadragesimales, aliunde dictam propositionem negatiuam probamus, tum, quia si in diebus quadragesimæ nō cōpræhenderentur dies Dominici, & consequenter prohibitio vescendi ouis, & lacticinijs, quę pro diebus quadragesimæ facta est, non compræhenderet Dominicas, sequeretur posse sæculares absque Bulla Cruciatæ edere oua, & lacticinia in diebus Dominicis quadragesimæ, atqui hoc est falsum vt §. sequenti probabimus, ergo dies Dominici sunt dies proprijssime quadragesimæ, tum etiam quia si dies Dominici non essent vere dies quadragesimæ, possent sęculares absque Cruciatę Bulla non solum oua, & lacticinia comedere, sed etiam carnibus vesci in dictis diebus, atqui hoc est contra communem omnium Catholicorum consensum: ergo Dies Dominicę sunt proprie dies quadragesimæ, sequela probatur, quia in eisdem sacris iuribus, in quibus prohibetur esus carnium tempore quadragesimæ: eadem forma habetur, & sic in Concilio Toletano 8. admonitu 9. bis repetito circa medium, sic dicitur quisquis absque ineuitabili necessitate, atque fragilitate, & euidenti languore, seu etiam impossibilitate ætatis diebus quadragesimæ esū carniū præsumpserit attentare, non solum reus erit resurectionis Dominicæ, verum etiam alienus ab eiusdē diei

Digitized by Google

ſancta communione, ergo ſi dies Dominici non ſunt dies quadrageſimæ propriè, & in rigore poterit ſæcularis abſque priuilegio Bullę Cruciatę in illis, carnibus veſci, & ſi hoc non poteſt, ergo nec poteſt dici, quod non ſunt dies quadrageſimales.

28 Melius autem hęc ſententia ab illis Doctoribus probatur, quia Bulla latina excludens prędictas perſonas Eccleſiaſticas à priuilegio edendi oua, & lacticinia tantum excludit eas à dicto priuilegio, quoad quadrageſimalia ieiunia: atqui dies Dominici quamuis ſint dies quadrageſimę non ſunt dies ieiunij quadrageſimę, ergo excluſio non cadit ſupra dies Dominicos, & conſequenter poterunt prædictis Prelati Eccleſiaſtici tam ſuperiores, quam inferiores, & omnes Religioſi Regulares profeſſi vtriuſq; ſexus, ac Sacerdotes ſeculares edere oua, & lacticinia in dictis diebus Dominicis quadrageſimę: conſequentia manifeſte ſequitur ex pręmiſſis: maior autem manifeſtè hab[illegible]r in Bulla latina per hęc verba, ſub hac tamen gratia, & conceſſione vltimo dicta (loquitur Bulla hic de priuilegio conceſſo edendi oua, & lacticinia ſumētibus Cruciatam Bullam diebus iure prohibitis) eo quod Eccleſiaſtici ſęcularibus abſtinentiores eſſe debeant, minime compręhendi volumus Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos, neque quaslibet perſonas regulares, ac ex ſæcularibus eas, quę in Presbyteratus ordine conſtitutę ſint quoad quadrageſimalia ieiunia, minor vero conſtat ex cap. quadrageſima ſupra relato per illa verba quadrageſima ſumma obſeruatione eſt obſeruanda, vt ieiunia in ea (pręter dies Dominicos, qui de abſtinentia ſubtracti ſunt) niſi quem infirmitas impedierit ſoluatur, quia ipſi dies decimæ ſunt anni.

29 Nec valet ſi dicas, quod Commiſſarius Generalis Bullæ Cruciatę, qui authoritatem haberet interprętandi mentem Pontificis vertendo Bullam è latino in vulgarem ſermonem loco ieiuniorum quadrageſimalium aſſignat dies quadrageſimę, ergo ſi dies Dominici ſunt vere dies quadrageſimæ, vt nos aſſerimus non poterunt, prędictę perſonę excluſę in dicta Bulla, à priuilegio veſcendi ouis, & lacticinijs vti dicto priuilegio Bullæ dictis diebus Dominicis quadrageſimę. Hoc inquam non valet, tum quia nobis non conſtat iuridicè illa Commiſſarij Generalis Sanctę Cruciatę ex Papę conſultatione declaratio, imò contrarium ex Bulla latina conſtat, cui ſtandum eſt dum aliud iuridicè promulgatum non fuerit, tum etiā, quia licet Commiſſarius Generalis Sanctę Cruciatæ habeat poteſtatem vertendi Bullam, non tamen habet facultatem variandi verborum ſubſtantiam, ergo cum Bulla latina tantum excludat à priuilegio edendi oua, & lacticinia ſupradictas perſonas Eccleſiaſticas ſolum diebus ieiunij quadrageſimalis videtur illis cōcedere dictā facultatem veſcēdi ouis, & lacticinijs in illis diebus, qui non comprehenduntur, nec enumerantur inter dies ieiunij quadrageſimalis, ergo cū dies Dominici nō enumerentur inter dies ieiunij quadrageſimalis poterunt in illis licitè vti priuilegio dictæ Bullæ edendi oua, & lacticinia.

30 Ad Fundamentum oppoſitæ ſententiæ, ſatis patet reſponſio ex dictis, quare concedo vulgare

rem Bullam editam authoritate Commissarij Generalis excludere prædictas personas Ecclesiasticas à priuilegio vescendi carnibus, ouis, & lacticinijs toto tempore quadragesimali, cæterum comparatiuè loquendo potius est adhærendum Bullæ latinæ, quam vulgari; quia Bulla vulgaris, siue hyspana, siue italica regulanda est cum latina, & ita concessa minori neganda est consequentia, quia licet dies Dominici sint proprie dies quadragesimales, non tamen sunt dies ieiunij quadragesimę, & cum dicta exclusio vtēdi prædicto priuilegio edendi oua, & lacticinia à supradictis personis Ecclesiasticis solum loquatur in Bulla latina, cui standum est pro diebus ieiunij quadragesimæ videtur manifestè dies Dominicos non esse inclusos in dicta prohibitione, vtpotè, qui non sunt dies ieiunij quadragesimæ, quamuis sint propriè dies quadragesimæ, ideoque nulla apparet ratio, cur denegemus prædictis personis Ecclesiasticis facultatem vescēdi ouis, & lacticinijs in diebus Dominicis quadragesimę virtute priuilegij dictæ Bullæ Cruciatæ.

RESOLVTIO IV.

Vtrum Laici possint edere oua, & lacticinia diebus Dominicis quadragesimę absque Cruciata Bulla?

AFfirmatiuè respōdent Gomez in Bullam Cruciatæ clausula 7. num. 7 Llamas 3. par. Methodi cap 5. §. 26. in fine Corduba in summa quæst. 168. quos citat, & sequitur Zacharias Pasqualigius in praxi Ecclesiastici ieiunij, & naturalis decis. 72. Pater Andreas Mendo in elucidatione in Bullam Cruciatę disp. 18. numer. 29. & probabilem eam appellat Pater Antonius de Scobar, & Mendoza in Theolog. moral. lib. 7. cap. 10. sect. 2. problema 16. nu. 502.

31 Probatur 1. hæc sententia à Zacharia Pasqualigio: nam per cap. quadragesima de consecrat. disp. 5. dies Dominici intra quadragesimam non sunt dies abstinentię, de quibus dicitur ibi qui de abstinentia subtracti sunt, ergo abstinentia, quæ præcipitur pro quadragesima, non cadit super dies Dominicos, alioquin ipsi non subtraherentur abstinentiæ. Quod confirmat nam in fine textus habet nisi enim istos dies quatuor (nempe quatuor dies ante primam Dominicam quadragesimæ) superioribus triginta sex adiunxerimus (nempe qui inclnduntur in sex subsequentibus hebdomadibus exceptis diebus Dominicis) quadraginta dies in abstinentia non habemus. Igitur si addendi sunt 4. illi dies vt habeatur intiger numerus quadragenarius dierum abstinentiæ iam Dominici dies abstinentiæ, & quadragesima non ponuntur.

32 Secundo probat ex cap. denique par. 1. decreti distin. 4. ibi §. 2. habetur de ipsa vero die Dominica hęsitamus: quidnam dicendum sit, &c. Cum enim (inquit Pasqualigius) ex hoc textu solum eliciatur præceptum de abstinentia ab ouis, & lacticinijs in quadragesima: nec aliunde desumi possit: non est magis extendendum, quam ibi extendatur. Ibi autē ita ponitur abstinētia ab ouis, & lacticinijs, vt manifeste excludantur dies Dominici à tali abstinentia, quæsierat enim Episcopus Anglorum a Sū-

Digitized by Google

mo Pontifice Gregorio, an quadragesimalis abstinẽtia esset seruanda in Dominicis quadragesimæ, & Põtifex respondet negatiue etiam quoad carnes inquiens, de ipsa vero die Dominica hæsitamus, quid nam dicendum sit cum omnes, & laici, & sæculares illa die plus solito cæteris diebus accuratius cibos carniũ appetant, & nisi noua quandam auiditate vsque ad medias noctes se ingurgitent, non aliter se huius sacri temporis obseruationem suscipere putant, quod vtique non rationi, sed voluptati (nempe se ingurgitare vsque ad medias noctes, & putare se hoc pacto celebrare diem Dominicum) imo cuidam mentis cæcitati adscribendum est: vnde nec à tali consuetudine auerti possunt; & ideò cum venia suo ingenio relinquendi sunt: ne fortè peiores existant, si in tali consuetudine prohibeãtur, vt enim ait Salamon, qui multum emungit elicit sanguinem; ecce ergo quomodò non prohibentur oua & lacticinia in Dominicis quadragesimæ: cum ibi nec etiam carnes prohibeantur: ergo cum postea nullum subsequutum sit aliud præceptum, quo prohibeantur oua, & lacticinia in Dominicis, non est dicendum, quod prohibeantur, cum non appareat huiusmodi probatio.

33 Secũda, & vera sententia negat posse laicos absque Bulla Cruciatæ diebus Dominicis quadragesimæ comedere oua, & lacticinia ita Villalobos par. 1. summæ tract. 23. difficult. 8. num. 1. Henriquez lib. 7. cap. 13. nu. 10. Vega prima parte summæ ca. 14. casu 26. Palatius in 4. dist. 15. disp. 8. versu his exploratis Ludouicus Lopez in directorio conscientiæ part. 2. cap. 112. de ieiunio Thomas Sanchez in decalogum. tom. 1. lib. 4. cap. 11. n. 53. & lib. 5. consiliorum moralium cap. 1. dub. 19. num. 3. Ioannes Sãchez in selectis disp. 11. num. 25. Diana part. 3. tract. 6. resol. 80. §. notandum 3. & part. 9. tract. 8. resolut. 66. §. confirmatur proprè medium & par. 10 tract. 11. §. ego alibi Lezana to. 3. summæ Regularium verbo ieiunium num. 3. Trullench in decalog. lib. 3. disp. 2. lib. 2. num. 3. licet in fine dicat contrariam sententiam nõ esse improbabilẽ Pater Franciscus Bardi in expositione Bullæ Cruciatæ part. 2. tract. 3. cap. 2. sect. 6. nu. 77. & in vindicatione Patris Andreæ Mendo nu. 89. et 90. Pater Antonius Scobar, et Mendoza in Theolog. moral. tom. 1. lib. 7. sect. 2. cap. 31. problema 16. nu. 501. quamuis num. 502. contrariam sententiam satis probabilẽ appellet, et alij.

34 Probatur nostra sententia ex cap. denique prima parte decreti distint. 4. vbi habentur hęc verba. par autem est, vt quibus diebus à carne animalium abstinemus: ab omnibus quoque, quę sententiam carnis trahunt originem ieiunemus: à lacte videlicet caseo, et ouis, etc. in quibus verbis aduerte, quod non dicit textus in diebus, in quibus ieiunamus: sed in quibus abstineamus à carnibus: atqui à carnibus abstinemus nõ solũ in diebus ieiunium quadragesimæ: sed etiã Dominicis quadragesimæ: ergo nõ possũt laici absque priuilegio Bullæ Cruciatæ ouis, et lacticinijs vesci absque mortali peccato.

35 Ab hac tamen communi regula excipiendi sunt agricolæ, et alij pauperes, qui ratione paupertatis edere possunt lacticinia die-

diebus prohibitis, si non possint commode habere aliud, quod comendant, & oua, & lacticinia habeant domi: vel possunt hæc facile inuenire nō autem pisces. Excipiuntur etiam pauperes ostiatim mendicantes: qui non habēt aliàs vndè sustētentur, nisi ex fragmentis ouorum, & lacticiniorum, quæ hic: vel ibi illis dantur, qui possunt licitè ea comedere: licèt careāt Bulla Cruciata, & vt tenent Rodriquez tom. 1. summæ cap. 23. nu. 11. in fine. Henriquez lib. 7. de indulgent. cap. 13. nu. 9. & multi viri docti, inter quos Pater Rodriquez vbi supra citat Magistrum Patrem Ioānem de la Peña: excipiuntur denique inter agentes: licet diuites sint, qui possunt sine Bulla Cruciatę edere oua, & lacticinia: quando pisces in itinere, quos emant, non inueniunt. Vnde omnes hi, vt docet Thomas Sanchez tom. 2. consiliorum moralium lib. 5. c. 1. dub. 18. num. 6. admonendi sunt à Confessario, ne peccent ex conscientia erronea.

Aduerte; tamen multo maiorem necessitatem requiri, vt fas sit in diebus prohibitis vesci carnibus: vnde si nullus alius cibus esset nisi panis non liceret carnibus vesci; nisi per plures dies duraret inedia, vt in longa nauigatione, & in atroce bello, vbi deest victus. ita Anglex floribus 1. part. in materia de ieiunio difficultate 4. quem sequitur Sanchez dicto lib. 5. consiliorum c. 1. difficult. 19. num. 7.

Ad primum argumentum oppositæ sententię respondetur, quod dupliciter possunt sumi dies abstinentiæ: vel quoad quātitatem ciborum, et quoad corū qualitatem, & hoc pacto sunt propriè loquēdo dies ieiunij dies abstinentiæ; possunt etiam dici latè dies abstinentiæ quoad qualitatem ciborum tantum, & sic dies Dominicæ quadragesimæ possunt appellari dies abstinentiæ: sed minus propriè; in cap. autem quadragesima per dies abstinentiæ intelliguntur dies ieiunij, à quibus subtrahūtur dies Dominici, vt ex verbis ipsius cap. apertè constat asseritur enim in dict. cap. quadragesima summa obseruatione est obseruanda, vt ieiunium in ea præter dies Dominicos, qui de abstinentia subtracti sunt, &c. vbi Glossa inquit quæsitum fuit in Concilio, Gregorio Papæ: quare quadraginta dies abstinentiæ, & ieiunio deputentur, & non plures; vel pauciores, & respondet: quod ideò fit: quia iubemur Deo dare decimas omnium bonorū nostrorum, & triginta sex dies sunt decimæ totius anni, quibus quatuor additi sunt, vt adimpleatur quadragenarius, quem Dominus suo sacro ieiunio consecrauit, en quomodo in dicto ca. dies abstinentiæ quadragesimalis accipiuntur pro diebus ieiunij quadragesimalis, & cum in dicto cap. dies Dominicæ subtrahantur à ieiunio excluduntur etiam à diebus abstinentię propriè loquendo: quatenus dies abstinentię propriè dictę accipiuntur pro abstinentia, & quoad quantitatem, & quoad qualitatē ciborum, licèt, vt supra diximus dies Dominicę quadragesimę appellari possint latè dies abstinentię quoad qualitatem ciborum tantùm: quatenus in illis vesci carnibus, non possunt: quare argumētum oppositę sententię laborat in ęquiuoco.

38 Ad secundum argumentum, vt respondeamus supponere oportet primo, quod quadragesima

ma tunc incipiebat à Dominica quinquagesimę, vt ex ipso textu constat: dicitur enim ibi: Denique Sacerdotes, & Diaconi, & reliqui omnes, quos dignitas Ecclesiastici gradus exornat à quinquagesima propositum ieiunandi suscipiant: quo & aliquid ad pensum sanctę instituti onis adijciant, & eorum, qui in laicali ordine consistunt obseruantiam: sicut loco ita religione pręcedant. Secundo supponere oportet ex Glossa caput il lud diuidi in quinque partes iuxtà quinque petitiones factas ab Episcopo Anglorū in 1. parte quęrebat Episcopus Anglorum à Gregorio Papa; an Clerici incipere debent ieiunium à quingesima, & respondetur, quod sic. vt sicut loco pręcellunt laicos: ita, & religione pręcellant. in secunda parte, quę incipit ibi (de ipsa vero die Dominica) quęrebatur an laici, qui in diebus Dominicis consueuerint sollemnius epulari debeant à tali consuetudine remoueri? & respondetur non deberi: ne deteriores fiant, & hoc probatur authoritate Salamonis dicētis, quod qui nimis emungit elicit sanguinem, in 3. autem, quęrebatur an tempore ieiunorum sit abstinendum ab ouis, caseo, & lacte, & Respondet Gregorius quod sic, quia sicut à carnibus; ita ab omnibus, quæ trahunt sementinam originem carnis est abstinendum, in 4. parte quærebatur, an piscibus in quadragesima sit vtendum, respondet quod sic ad infirmitatis solatium nō ad luxuriam, & non magnis piscibus, sed paruis. 5. loco in fine capitis quærebatur, an vino sit vtendum, & respondet quod sic, vt tamē ebrietatem vitemus huc vsque Glossa.

39 Ex quibus Glossæ, & ipsius capitis verbis constat Summum Pōtificē loqui de dominica quinquagesimę, in qua ieiunium prædictum incipiebat asserens, quod laici non sunt remouendi à consuetudine vescendi carnibus in dicta Dominica, ne forte peiores fiant: clare enim ibi loquitur tex per illa verba: de ipsa vero Dominica hæsitamus quid manducandum sit, cū omnes laici, & sæculares illa die plus solito, cæteris diebus accuratius cibos carniū appetant, & nisi noua auiditate vsq; ad medias noctes se ingurgitent, non aliter se huius sacri temporis obseruationem suscipere putant, quod vtique, non rationi; sed scopulati: imò cuidam mentis cęcitati adscribendum est, vnde nec à tali consuetudine auerti possunt, & ideò cum venia suo ingenio relinquendi sunt, si à tali cōsuetudine prohibeantur: in quibus verbis circa oua, & lacticinia pro Dominicis quadragesimæ summus Pōtifex nihil disponit: postea verò respondendo ad 3. quęsitum factum ab illo Episcopo statuit sūmus Pontifex, vt diebus quadragesimæ, in quibus à carnibus abstinemus: abstineamus etiam à lacticinijs, vt constat ex illis verbis eiusdem capitis, scilicet par autem est, vt quibus diebus à carne animaliū abstinemus ab omnibus quoque, quæ sementinam carnem trahunt originem ieiunemus, à lacte videlicet, caseo, & ouis, ergo cum ex vna parte habemus, quod Summus Pontifex solum permittit laicis esum carnium in Dominica quinquagesimæ consequens est: vt non liceat in alijs quadragesimę Dominicis esus carnium, ex alia verò parte statuat Summus Pontifex, quod diebus quadragesimæ, in

Digitized by Google

in quibus à carne abstinemus, abstineamus etiam à commestione ouorum, & lacticiniorũ: manifestè infertur, quod sicut non possunt etiam laici in Dominicis quadragesimę edere carnes, nec etiam possint manducare oua, & lacticinia in dictis Dominicis quadragsimæ, vtpote quid prohibitum à Iure, ergo Sęculares non possunt absque priuilegio Bullæ Cruciatæ vesci ouis, & lacticinijs in diebus Dominicis quadragesimę, & si aliter fecerint peccabunt mortaliter.

Nec valet si dicas cum Patre Andrea Mendo non posse Pontificem in hoc capite loqui de Dominica quinquagesimę: sed de Dominicis quadragesimæ. Hoc inquam non valet: nam vt eruditè docet Pater Franciscus Bardi vbi supra in vindicatione contra ipsum Patrem Andream Mendo num. 94. possumus contra ipsum efficaciter argumentũ retorquere, ait etiam Pater Mẽdo dicto num 61. non posse Pontificem in hoc capite loqui de Dominica quinquagesimæ, quia in ea Dominica tam Laici, quam Clerici carnibus vescebantur, infert igitur, & bene Pater Frãciscus Bardi ex doctrina tradita à Patre Mendo hanc consequentiam ergo non potuit Pontifex loqui in hoc capite de Dominicis quadragesimæ: probo consequentiam, quia tunc consueuerant his diebus vesci carnibus, licet postea prohibitum fuerit vt idem Mendo asserit quamuis falso, vt statim dicam: ergo sic vt idem Mendo postea fuit hoc prohibitum, ergo non antea, atqui secundum doctrinam Patris Mendo, in tantum censetur nõ esse sermonẽ de Dominica quinquagesimæ, sed de Dominicis quadragesimę: in quantum in illa carnes comedebantur, ergo si etiam tunc vt affirmat Mendo in Dominicis quadragesimę solitum erat carnibus vesci, ergo in dicto capite non erit sermo de Dominicis quadragesimæ, nam ratio Patris Mẽdo, vel pro vtroque: vel pro neutro probat. Quod autem falsum sit quod tũc consueuerant diebus Dominicis quadragesimę vesci carnibus probo, quia de tali consuetudine vescendi carnibus diebus Dominicis quadragesimæ non constat, nec traditione nec authoritate, ergo absque fũdamẽto dicitur, quod tũc erat consuetudo vescẽdi carnibus in Dominicis quadragesimę: licet postea fuerat prohibita videatur circa hoc eruditus P. Frãciscus Bardi in dicta vindicatione contra Patrem Mendo à num. 97. vsque ad nu. 99. & deinceps. post hæc scripta inueni Pasqualigiũ in 2. editione mutare opinionem, & doctè respondet ad argumẽta contraria vnde amplius non potest adduci in fauorem contrariæ sententiæ, quam sacra Congregatio S. Officij, & sacra Congregatio Indicis mandarunt hanc sententiam à quodam libro deleri, vt factum fuit, vnde cauere debent authores, ne imposterum vel absolute illam teneant, vel tanquã probabilem admittant.

RESOLVTIO V.

Vtrum Religiosus Regularis approbatus ab Ordinario ad excipiendas Sæcularium confessiones, & à suo Prælato suspensus, possit licitè, & validè virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ Sæcularium confessiones excipere?

Pri-

41 PRrima sententia absolutè negat posse Religiosos approbatos ab ordinario ad audiendas cōfessiones suorum subditorum, & suspensos iuridicè per sententiam latam à suis Prȩlatis à facultate audiendi confessiones licitè, aut validè posse eas excipere virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ. ita Pater Magister Barnaba Gallegus in expositione Bullæ Cruciatæ cap 9. clausula 9. duda 98. vbi pro hac sententia citat Syluestrum verbo Confessor 2. §. 11. Magistrum Sotum in 4. distint. 18. quæst. 4. art. 3. Magistrum Ludouicum Lopez in directorio conscientiæ tom. 2. cap. 8. de Bulla Patrem Ioannem de la Crux epitome de statu Religionis lib. 2. cap. 6. dub. 2. Villalobos tom. 1. summ. tract. 9. difficult. 50. Sed Villalobos non stat pro hac sententia: sed pro contraria, vt postea videbimus, eā etiā tenēt Henriquez lib. 6. c. 6. n. 6. & c. 18. n. 6. Fagūdez prec. 2. lib. 7. c. 2. n. 32. Vallerus in differentia fori verbo Confessor difficultate 2. num. 2. Bater Thomas Hurtado par. 1. resolution. moral. tract. 12. cap. 1. §. 3. dub. 4. num. 2156.

42 Probatur 1. hæc sententia à Patre Stephano Fagundez dicto numer. 32. quia voluntas Regularium magis pendet à voluntate Prȩlati quam à sola voluntate Episcopi: atqui Episcopus potest ex causa iusta licentiam, & approbationem auferre Regulari, ergo idem poterit etiam facere Prælatus propius Regularis, minor probatur ex Cōcilio Tridentino sess. 5. de reformatione cap. 2. vbi postquam Concilium decreuit non posse Regulares ad munus Prædicationis approbari ab Episcopo, nisi prius à suis superioribus de vita moribus, & sciētia examinati approbati fuerint, ac de eorū licētia: sine qua etiā in Ecclesijs etiam suorum Ordinū prȩdicare non possint, cum qua licentia personaliter se coram Episcopis, præsentare, & ab eis benedictionē petere teneantur antequam prædicare incipiant. In Ecclesijs vero quæ suorum Ordinum non sunt vltra licentiam suorum Superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur, sine qua in ipsis Ecclesijs non suorum ordinum nullo modo prȩdicare possint, postea in §. sequenti determinat, dictum Concilium, si vero (quod absit) Prædicator errores: aut scandala disseminauerit in populum, etiam si in Monasterio sui, vel alterius Ordinis prȩdicet Episcopus ei prȩdicationem interdicat. Quod si hȩreses prȩdicauerit cōtra eum secundum iuris dispositionem, aut loci consuetudinem procedat etiā si Prȩdicator ipse generali, vel speciali priuilegio exemptum se esse prȩtenderet, quo casu Episcopus authoritate Apostolica, & tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus procedat, hȩc ibi Concilium, atqui idem quoque dicendum est à paritate rationis de Confessarijs regularibus si scādalose vixerint, hȩreses in confessionibus seminando, fȩminas sollicitando in confessionibus, &c. quia eadem est planè intentio summorum Pontificū, & mens Concilij, vt communiter docent DD. ergo Episcopus potest iusta de causa Regularibus licentiam confitendi auferre, & consequenter idem poterunt facere Prelati dictorum Regulariū atqui si Regulares priuati ab Episcopo munere confitendi confessiones fidelium audirent eos absoluendo à suis peccatis confessiones essent nullȩ, & illicitȩ factȩ,

factæ, ergo idem dicendum est de confessionibus factis ab ipsis Regularibus priuatis à suis Prælatis iuridice per sententiam latam à munere confitendi etiam si approbationē habeant ab Ordinario, aliàs voluntas Regularium magis prenderet à voluntate Episcopi, quam à voluntate suorum Prælatorum quod non est affirmandum.

Secundo probatur quia eiusdem potentiæ est dare, & auferre, atqui Prælatus Regularis supposita approbatione Episcopi committit iurisdictionem Regulari subdipo ad audiendas confessiones, seu potius Papa eam illi immediate cōmittit cum dependentia, & sub ordinatione à proprio superiori, ergo ipse superior poterit ex iusta caussa eā datam licentiam, vel auferre in totum vel limitare pro vt sibi visum fuerit in Domino, ergo si superior Regularis iuridice per sētentiam latam auferat à suo subdito Regulari facultatem confitendi, dictus subditus remaneret inhabilis ad confessiones audiendas, etiam si approbationem habeat ab ordinario excipiendi confessiones, & consequēter cōfessiones ab ipso factæ erūt illicitæ, & nullæ.

Secunda, & probabiliter sententia sustinet posse Religiosos Regulares Approbatos ab ordinario, reprobos tamen à suis Superioribus etiam iuridicè per sētentiam latam, valide, quamuis non licitè cōfessiones Sæcularium excipere virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ, ita Nauarrus cap. 4. num. 6. (Aliàs secundo) Petrus Ledesma in summa cap. 13. de pœnit. dub. 12. Acosta in exposit. Bullæ Cruciatæ quæst. 41. Diana par. 1. tract. 11. de Bullæ Cruciatæ resol. 13. & par. 5. tract. 12. resolut. 49. Aegidius Trullēch in expositione Bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 7. cap. 1. dub. 6. nu. 7. Pitigianus in 4. sententiarum tom. 2. distint. 17. quæst. vnica art. 4. dub. 1. Nugnus in aditione ad 3: par. tom 2. quæst. 8. art. 5. dub. 8. Salàs de legibus disp. 16. sect. 10. num. 43. Angles in 4. quæst. de confessione art. 8. Ludouicus à Cruce de expositione Bullæ Cruciatæ disp. 1. cap. 2. dub. 16. à num. 5. vsque ad 8. Lezana tom. 1. summ. Regularium cap. 19. num. 12. & tom. 3. verbo Bulla Cruciatæ num. 20. & verbo Confessarius num. 2. Pater Antonius de Escobar, & Mēdoza lib. Theolog. moral. tract. 1. exam. 17. de Bulla Cruciatę num. 136. & in vniuersa Theolog. moral. tom. 1. lib. 7. de Bulla Cruciatę sect. 2. cap. 32. problema 27. num. 535. Doctor D. Marcus Serio in expositione Bullę Cruciatæ disp. 1. difficult. 10. §. 8. quæst. 7. Leander à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. de Sacram. pęnit. disp. 11. quęst. 77. D. Carolus Latius in expositione Bullę Cruciatę disp. 5. qu. 3. difficult. 6. num. 29. D. Carolus Malletus in auro Theolog. moral. tom. 1. de Sacramentis malleatione 16. de ministro Sacramenti pœnitentię bractea 17. Villalobos tom. 1. summę tract. 9. de pœnit. diffic. 50. num. 4. quare falso pro contraria sententia cum citat Pater Magister Barnaba Gallegus.

45 Probatur 1. hęc sentētia à Patre Ludouico à Cruce: quia Episcopus potest committere suam iurisdictionem pro foro pœnitētię ad suarum omnium confessiones audiendas cuicumque non incapaci illius: atqui Religiosus non fit incapax talis iurisdictionis per pręceptum Pręlati pro-

hibentis illi, ne eam accipiat, sed solum efficitur per illud præceptum quod male faciat Religiosus illam accipiendo, & peius illa vtendo, quia peccat mortaliter, vel venialiter iuxta qualitatem præcepti, nā si præceptū sit sub pęna grauis cæsuræ, aut in virtute S. obedientię erit mortale, sin minus veniale, ergo Religiosus Regularis approbatus ab Ordinario & suspensus à suo Prælato etiam iuridice per sentētiam latam poterit valide, quamuis non licitè virtute priuilegij, Bullę Cruciatæ Sacramentum pœnitentiæ Sæcularibus fidelibus administrare.

46 Secundo probat num. 7. quia licet in Clementina dudū de sepulturis dicatur, quod Episcopus debet admittere ad audiendas confessiones Religiosos præsentandos à suis Prælatis, tamen nec ibi nec alibi dicitur quod nō possit ipse cōferre iurisdictionem Religiosis absque tali præuia præsentatione: imò oppositum colligitur ex Clementia prędicta §. per huiusmodi vbi dicitur, quod Episcopi possunt si voluerint ampliorum iurisdictionem conferre, quam habeant Parochi. Vndè DD. dicunt quod non obstante forma illius Clementinæ qua dicitur Religiosos præsentandos à suis Prelatis posse Episcopos conferere illis iurisdictionē sine præsentatione, vel consensu suorum Prælatorum, imò & ipsis repugnantibus, ergo confessiones factæ à Religioso regulari approbato ab Ordinario, & suspenso à suo superiori iuridicè per sententiam latam erunt validæ licet non licitæ.

47 Sed istæ probationes Patris Ludouici à Cruce solum probant Religiosos Regulares ab ordinario approbatos ad suarum ouiū confessiones audiēdas absque præuia suorum superiorum licentia, & facultate, imò etiā ipsis Prelatis cōtradicentibus posse prædictos Confessores Regulares, ita ab Episcopo approbatos valide pęnitentiæ Sacramētū administrare Sęcularibus subditis Episcopi approbātis modo dicto, supradictos Regulares, licet nō licitè vtpotè facientes cōtra præceptum, & ordinem suorum superiorū. Et licèt etiā conuincant Prædictos Religiosos Regulares sic approbatos eligibiles esse per Bullam Cruciatæ ad aliorum secularium confessiones audiendas, non tamen probant, quod Religiosus Regulares iuridicè priuatus à suo Superiore per sententiam datam facultate confitendi, seu pœnitentiæ Sacramentum administrandi Sæcularibus posse virtute Bullæ Cruciatæ valide pœnitentiæ Sacramentum administrare, quia multi ex DD. quos in sui fauorem adducit Pater Ludouicus à Cruce, vt mirandā in manuali tom. 1. quæst. 45. art. 12. conclus. 2. Villalobos tom. 1. summ. tract. 9. dub. 50. num. 4. Ioannes de la Crux de statu Religionis lib. 2. cap. 6. concl. 2. & alios, vt Rodriquez tom. 1. quęstion. regular. quæst. 60. artic. 3. Grafis 1. par. decision. lib. 1. ca. 13. num. 38. Peyrinus tom. 1. de subdito quæst. 1. cap. 2. conclus. 2. affirmant quòd Religiosus Regularis ab Episcopo approbatus ad audiendas confessiones suorū subditorū absque sui Prælati licentia, aut ipso repugnante, & contradicente potest prædictos sæculares Episcopo subjectos sacramentaliter confiteri, & quod dictæ confessiones à dicto Religioso factæ erunt validæ: cęterum prędicti DD. vt refert Peyrinus vbi

vbi supra simul affirmant, quòd Religiosus Regularis approbatus ab Episcopo ad sęcularium confessiones excipiēdas: etiā de licētia, & approbatione sui superioris: si postea Prelatus iuridicè, per sententiam latam prędictum Religiosum priuet à facultate confitendi, & pœnitentię Sacramentum administrandi, si pœnitētię Sacramentum administret post prędictam iuridicam priuationem cōfessiones ab ipso factę erunt nullę, et inualidę: quia Religiosus iuridicè à suo Superiore suspensus à facultate audiendi confessiones caret potestate validè absoluendi pœnitentes: ergo confessiones ab ipso factę erunt nullę, & inualidę: probatur consequentia: nam cum sacramentalis absolutio sit quędam sententia in foro interiori conscientię necessario petit ex parte Confessoris absoluentis sufficientem potestatem, et iurisdictionē; vt constat ex cap. ad probandū de sentent. & re iud. ergo si Religiosus iuridicè priuatus à suo superiori facultate audiendi confessiones per sententiam iuridicè publicatam non habet sufficientem potestatem ad pronunciandam sententiam validam in foro sacramentalis pœnitentię consequens est, vt non possit validè dictū pęnitentię Sacramētū administrare, & quod si illud administraret Sacramentum erit nullum, & inualidum.

48 Melius autem nostra sententia probatur, quia Religiosus Regularis approbatus ab ordinario ad Sæcularium confessiones audiendas: licèt postea priuatur à suo Superiori à tali facultate confitendi iuridicè per sententiam latam, & iuridicè publicatam, si iste talis Religiosus eligatur ab aliquo fideli in Confessarium virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ habet totum id quod requiritur ad valide pœnitentiæ Sacramentum administrandum ei, qui illum in Confessorem elegit virtute Cruciatę Bullę: ergo si actu prędictum pœnitentem confiteatur confessio, & absolutio erit valida, licet non licita, consequentia est formalis, & antecedens probatur, quia prędictus Sacerdos Regularis in tali casu habet potestatem ordinis, & iurisdictionis immediatè à Summo Pontifice: ergo habet totum id, quod requiritur ad validę pęnitentię Sacramentum administrandum, consequentia est euidens, & antecedens quoad primam partem (nempe Prędictū Religiosum Regularem habere potestatem ordinis) est indubitatum, quoad secundam verò partem, scilicet pręter potestatem ordinis habere in tali casu potestatem iurisdictionis concessam à Summo Pontifice probatur, quia vt optimè docet Pater Franciscus Birdi in expositione Bullę Cruciatę par. 2. tract. 5. de priuilegio eligendi Confessarium cap. 1. sect. 1. num. 7. Sūmus Pontifex per Bullam Cruciatę immediatam concedit iurisdictionem omnibus Sacerdotibus, siue Sęcularibus siue Regularibus ad administrandum Fidelibus pœnitentię Sacramentū virtute priuilegij dictæ Bullæ, dū approbati sint ab ordinario ad fidelium confessiones excipiendas, quæ approbatio Episcopi solum se habet vt cōditio necessaria, sine qua non, qua posita Sacerdos electus per priuilegiū Bullæ Cruciatæ ad administrandum alicui fidelium pœnitentiæ Sacramantum haberet immediatè à Summo Pontifice iurisititione delegatam ad administrā-

dum Sacramentum pœnitentiæ vigore priuilegij Bullę Cruciatę, verba Patris Francisci Bardi dicto num. 7. hæc sunt. Pontifex per hanc Bullam Cruciatæ immediatè confert omnibus Sacerdotibus iurisdictionem ad cōfessiones excipiendas, solum enim prærequirit ab Episcopo approbationem, qua posita statim intelligitur Sacerdos ille approbatus habere à Papa iurisdictionem delegatam vi huius Bullæ, & nō tenetur eam ab Episcopo, vel ab alio Prelato emendicare, atque adeò si ab aliquo pœnitente, qui Cruciatam habet eligatur, nihil aliud desiderabitur ex parte Ministri ad valorē huius Sacramenti: ita ille quam doctrinam etiam sequitur Castropalaus tom. 4. tract. 23. disp. vnica punt. 14. num. 5. per hæc verba 3. delegātur iurisdictio priuilegio Bullæ Cruciatæ, sumentibus enim Bullam concedit Pontifex, vt quemlibet Sacerdotem ex approbatis posiint eligere, qui eorum peccata audiat, & ab eis absoluat, qua electione facta Pontifex illo priuilegio ei iurisdictionem concedit. Sumens vero Bullam designat personam, cui iurisdictio concedatur, iurisdictionem tamen nullatenus tribuit, & num. 23. in fine asserit: at si prædictus Religiosus iurisdictione Episcopali, vel Pontificia sibi concessa vtatur, defacto, validæ erunt absolutiones ab eo impēsæ iuxta iurisdictionem acceptam, vtpote qui ordinem Sacerdotalem, & iurisdictionem habet, & tract. 25. eiusdem partis de Bulla Cruciatæ disp. vnica punt. 8. §. 1. num. 4 loquendo de Confessario electo ad audiendam cōfessionem vigore priuilegij Bullæ Cruciatę, inquit, hic Confessarius approbatus, & à te electus poterit te absoluere ab omnibus peccatis, quæ Sedi Apostolicæ reseruata non sunt, toties, quoties durante anno si in ea incideris, à reseruatis verò Sedi Apostolicæ, excepto crimine hæresis semel tantum in vita, & semel in morte potest, quia sic cauetur in Bulla, & latè, & eruditè probat Acosta quæst. 63. & sequentib. ergo Sacerdos Regularis approbatus ab Episcopo ad excipiēdas confessiones fidelium, & suspensus iuridicè per sententiam latam à suo superiori, si eligatur in Confessarium virtute Bullæ Cruciatæ habet iurisdictionem delegatam à summo Pontifice, vt validè posiit penitētię Sacramentum administrare, & consequenter si virtute prędicti priuilegij actu pœnitentię Sacramentum administraret absolutio erit valida, licet non licita, siquidē est priuatus, vt supponitur iuridicè à suo Prelato per sententiam latam facultate administrandi Sacramentum pœnitentię. Probatur prima pars consequentię, quia Prelatus inferior non potest suspendere, & multo minus annullare iurisdictionem concessam à Prelato Superiori, nisi in casu, quo ei hoc sit concessum expresse: aut tacite, vt constat ex cap. inferior 1. par. decreti vbi dicitur Inferior Sedes Superiorum absoluere nō potest, sola ergo potior inferiorem conuenienter absolui, hinc liquidò videtur, quia quem non potest absoluere, non potest iudicio inferior potiorem ligare, & infra vnde Propheta ait, numquid gloriabitur securis cōtra eū, qui secat in ea, aut exaltabitur serra contra eum, qui trahit eam, His ita ex diuina Scriptura, & probabilium Patrum doctrina commemoratis sole clarius exhi-

Digitized by Google

hibuimus non posse quemquam, qui minoris authoritatis est eum, qui maioris potestatis est iudicijs suis addicere, aut proprijs definitionibus subiugere. ergo cũ Religiosus Regularis approbatus ab ordinario, & per Bullam Cruciatam electus ad confessionem audiendam habeat iurisdictionem delegatam à summo Pontifice non poterit Prælatus Regularis per suam iuridicã sentẽtiã hanc potestatẽ ei suspẽdere, & minus annullare: ergo cõfessiones ab ipso factæ virtute dicti priuilegij Bullę erũt validæ.

9 An autem dictus Religiosus Regularis, qui approbatus ab ordinario, & iuridicè suspensus à suo superiori virtute Bullę Cruciatæ pœnitentiæ Sacramentum administrat peccet mortaliter, vel venialiter: sic illud administrando contrauersia est inter DD. quidã, vt refert Rodriquez tom. 2. quęstionum regular. quęstion. 28. art. 1. absolutè affirmant peccare mortaliter, quia facit contra obedientiam Superioris in re graui, alij vero probabilius affirmant, quod sublato contẽptu non peccat mortaliter; nisi per regulam suę Religionis obligetur ad mortale vel in ipsa sententia iuridice publicata sit ei impositũ pręceptũ formale sanctę obediẽtię. ita Megala lib. 1. cap. 15. n. 8. Molfesius in summ. moral. Theolog. casuũ cõscientię tr. 7. de pęnit. cap. 14. n. 87. Trullench vbi supra Pater Antonius de Escobar, & Mendoza locis superius citatis, qui omnes iudicant, quod sublato contemptu, aut pręcepto sanctæ obedientię peccauit talis Religiosus pœnitentię Sacramentũ administrando virtute priuilegij Bullę Cruciatę iuxta obligationem ei impositam per constitutiones suæ Religionis: quare si Constitutiones illi oblígẽt sub mortali peccauit grauiter, si vero sub veniali culpa peccauit venialiter, si autẽ illi nõ obligẽt sub culpa nullo modo peccauit, nec etiam venialiter sed erit subiectus pœnæ taxatæ in ipsa Constitutione

50 contra eius trangressores.

Aliqui autem DD. affirmat hoc priuilegium Bullę Cruciatæ non se extendere ad Religiosos ordinis Sancti Dominici ratione Bullę cuiusdam Iulij 3. quam refert Manual Rodriquez tom. 1. question. regular. quest. 60. art. 1. & 3. Miranda in manuali Pręlatum quest 45. art. 12. in qua Bulla Summus Pontifex Iulius 3. reuocat licentias, & immunitates concessas Religiosis eiusdẽ ordinis ad Confessores eligendos, & confessiones audiendas, quas ipse Magister ordinis reuocandas iudicauerit, & vndecumque emanaturas gratias sine licẽtia Superiorum concedendas annullat, ponitque fortissimas non obstantias pro vt continetur in dicta Constitutione data Romę 17. die Ianuarij anno Domini 1515. ergo Religiosi ordinum Pręedicatorum licet sint approbati per Episcopos, & electi per Bullam Cruciatę contra consensum suorum Superiorum non poterunt confessiones audire. Cæterum vt doctè animaduertit Castropalaus par. 4. tract. 23. disp. vnica punt. 14. n. 24. confessiones factę aut faciendæ à dictis Religiosis S. Dominici virtute Cruciatę, alteriusue priuilegij Pontificij in dicta Bulla Iulij 3. non reuocatur: quin imò excipiuntur licentiæ manu Papæ, aut de consensu Cardinalis Protectoris, vel vice Protectoris signatæ.

51 Aduertendum tamẽ est, quod licet Religiosi Regulares approbati ab ordinario possint absque

licen

licentia suorum Superiorum, imò ipsis contradicentibus, & repugnantibus virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ pœnitentiæ Sacramentũ fidelibus administrare, eosque à suis peccatis absoluere valide vt supra diximus, non tamen possunt Sacramentũ pœnitentiæ administrare virtute priuilegiorũ suæ Religionis ab soluendo fideles à casibus reseruatis, à quibus possunt virtute dictorum priuilegiorum absolute absque licentia, & facultate suorum superiorum, quia Summus Pontifex concessit dicta priuilegia Regularibus depẽdenter à voluntate suorum superiorum, cum fuerint immediate concessa Religioni, & non possunt communicari Religiosis particularibus independenter à voluntate suorum Superiorum. vt docet Suarez tom. 4. de Religione tract. 10. lib. 9. cap. 2. à num. 3. Llamas 1. par. metodi cap 7. §. 4. Henriquez lib. 6. cap. 6. num. 6. Rodriquez tom. 1. quæston. regular. quæst. 60. art. 3. Miranda tom. 1. manualis Prælatorũ quęstion. 45. art. 12. Layman lib. 5. summ. tract. 6. cap. 10. num. 19. Lezana tom. 1. summ. regulariũ cap. 19. num. 20.

52 Ad primum argumentum oppositę sententiæ respondetur, distinguendo maiorem, magis pendet voluntas Regularium à voluntate suorum Prelatorum quam à sola voluntate Episcopi in his, quæ pertinent ad bonum regimen Religionis cõcedo maiorem, in his, quæ non pertinent ad bonum regimen Religionis, nego maiorem, cum autem quod Episcopus deleget suam iurisditionem Regularibus, vt possint confessiones suorum subditorum audire non pertineat ad bonũ regimẽ Religionis, ideò in hac parte magis pẽdent Religiosi Regulares à voluntate Episcopi, quam à voluntate suorum Superiorum, & ita concessa minori: neganda est consequentia, nã licet Prælatus Regularis possit priuare suum subditum regularem facultate administrãdi pęnitentiæ Sacramentum suis Religiosis subditis: non tamen potest eum priuare iurisdictione, quam habet ab Episcopo administrandi pœnitentiæ Sacramẽtum suis ouibus, nam cum Pręlatus Regularis sit inferior Episcopo non potest suspendere, & minus annullare iurisditionem ab ipso traditam dicto Religioso Regulari suo subdito. Deinde quia nihil contra nos conuincit argumentum, etiam si concedatur maior absolute, nam iurisdictionem, quam habent dicti Religiosi Regulares ad absoluendũ in casu prædicto virtute Bullę Cruciatę non immediate ab Episcopo acceperunt, sed immediatè à Summo Pontifice, & approbatio Episcopi tantũ se habet, vt conditio sine qua non vt supra probauimus. Quare possumus magis corroborare nostrã sententiam retorquendo argumentum, sic, magis dependet voluntas Regularium à voluntate Summi Pontificis, vt potè Generalis Generalissimus omnium religionum, quam à volũtate suorum Pręlatorum: atqui Religiosus suspensus à suo Prælato facultate audiendi confessiones: licet approbatus ab Episcopo, si eligatur virtute Bullę Cruciatę ad audiendas cõfessiones habet iurisdictionem delegatam à Summo Pontifice immediatè virtute dicti priuilegij Bullę Cruciatę: Ergo non obstante dicta prohibitione sui Superioris: confessiones ab ipso factæ erunt validę.

Ad

Digitized by Google

53 Ad secūdū argumētum respōdetur: distinguendo maiorem eiusdem potentiæ est dare, & auferre in eodem ordine, concedo maiorē, in diuerso ordine nego maiorē. Cū enim Prælatus Regularis solū possit dare facultatē Sacerdotibus suis subditis ad audiendas confessiones suorum Religiosorum subditorum non autem ad audiendas confessiones Secularium, quia hoc pertinet ad Episcopum, cuius, sunt oues: ideò illam ex iusta causa potest auferre, non autem istam, præter quā quod cum iurisdictionem, quam habet Religiosus Regularis in nostro casu habeat acceptam immediatè à Summo Pontifice virtute priuilegij Bullę Cruciatę, vt supra probauimus, non est in potestate Superioris illam auferre, sicut nec illam dare, aliàs posset annullare iurisdictionem concessam à Summo Pontifice, quod non est dicendum.

RESOLVTIO VI.

Vtrum Religiosus Regularis ab Episcopo approbatus: sed à suo Prælato suspensus possit etiam absque Bulla Cruciatę valide pœnitentiæ Sacramentum administrare sæcularibus subditis Episcopi, qui illum approbauit.

54 ABsolute negatiuè respōdent Henriquez, Syluester, Rodriquez, Fagundez, Pater Thomas Hurtado, & alij DD. citati §. præcedenti prò prima sententia, negat etiam expresse Bossius de iubilæo sect. 3. casu 2. §. 5. nu. 182. qui vltra DD. citatos citat etiam prose Nauarrum cap. 4. n. 6. & cap. 27. num. 64. Ioannem à Cruce de statu Religionis lib. 2. cap. 6. dub. 2. conclus. 2. Tamburinum, Lezanam, & alios, vt refert Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. de Sacramento pœnit. disp. 11. quæst. 78. Ludouicus di San Iuan quæst. 6. de pœnit. art. 3. dub. 7.

55 Probatur primo hæc sententia à Patre Thoma Hurtado vbi supra num. 2154. quia Regulares non accipiunt iurisdictionem ab Episcopo, sicut Clerici seculares: sed à Papa immediatè dependenter à religione; cui tale priuilegium in ipsius bonū concessit: ergo si religio non approbat: imò potius reprobat aliquem religiosum ad audiendas sæcularium confessiones nullam acquirit iurisdictionem, nec approbatus est iuridicè ab Episcopo: ergo non potest excipere confessiones validè. Probat hanc vltimam consequentiam Pater Thomas Hurtado sequēti exemplo: si Tribunal sanctæ Inquisitionis aliquem Sacerdotem sententia iuridica faciat inhabilem ad excipiendas cōfessiones: etiam si approbatus fuerit aufertur ab illo approbatio idoneitatis, & declaratur non idoneus: si vero non fuerit approbatus, Episcopus tamē nō potest ipsū approbare ad excipiendas confessiones: quia declaratus est non idoneus sententia iuridica, contra quam Episcopus non potest declarare approbando, quem sacrum Tribunal reprobauit: ergo si superior Religionis, etiam si sit Prȩlatus localis iuridicè declaret aliquem regularem esse inhabilem ad audiendas confessiones: quantumuis velit Episcopus non potest illum, vt idoneum approbare: si quidē regularis quantum ad hoc omninò exemptus est à iurisdictione Episcopi, cui nullo modo sub-

subijcitur, & contra sententiam iuridicam proprij Iudicis nihil potest, qui non est Iudex.

56 Secundo probat hanc sentẽtiam idem Pater Thomas Hurtado ibidem num. 2155. quia Episcopus ex iusta caussa potest regularem reprobare: ita vt nõ posit validè absoluere, vt definiunt Summi Pontifices Pius Quintus: & Vrbanus Octauus: ergo etiam id poterit Superior regularis: cum iste sit illi subditus, cuius Superior cognoscit mores: multo melius quam Episcopus: ergo si cognoscat deliquisse, vel habere caussam in ordine ad confessiones, poterit maiori titulo ipsum declarare non idoneum contra approbationem Episcopi declarantis ipsum idoneum: cum pręcipua ministri qualitas sit integritas vitę, & morum honestas.

57 Secunda, & probabilior sententia loquitur cum distinctione: affirmat enim, quod si Religiosus regularis approbetur ab Episcopo ad suarum ouium confessiones audiẽdas absque licẽtia sui superioris: imò ipso repugnãte; quod cõfessiones ab ipso religioso factę erunt validę: licet non licitę, si quidem faciet illas in tali casu contra obedientiam sui Superioris. Si tamen religiosus regularis esset priuatus iuridicè per sententiam latam facultate excipiendi sęcularium cõfessiones ob aliquod delictum commissum in materia confessionis: siue sententia sit lata à Capitulo Generali sui Ordinis, aut à Capitulo prouinciali, siue à Prælato, seu superiore locali: dũmodo de dicto delicto sit cõuinctus, affirmat non posse dictum religiosum: ita iuridicè priuatum validè pœnitentiæ Sacramentũ sęcularibus administrare: etiã si habeat approbationem ab Episcopo. ita quoad primam partem defendũt Nauarrus Acosta, Diana, & alij citati resol. præcedẽti pro nostra sententia, eã etiã defendunt Castropalaus part. 4. tract. 23. de Sacramento pœnit. disp. vnica punct. 15. num. 23. Ludouicus à Cruce de exposit. Bullę Cruciatæ disp. 1. ca. 2. dub. 16. quod vtramque autem partẽ eam defendunt Pater Andreas Mendo in Bullam Cruciatę disp. 22. cap. 9. Leander à Sanctissimo Sacram. dict. tract. 5. de pœnit. disp. 11. quæst. 78.

58 Probatur prima pars huius sententię: quia Episcopus potest Sacerdoti idoneo, etiam regulari suam delegare iurisdictionem ad suarum ouium confessiones excipiendas: atqui nõ est in libera voluntate Superioris regularis dictam Episcopi iurisdictionem limitare, & multo minus annullare: ergo religiosus regularis approbatus ab Ordinario ad suorum subditorum cõfessiones audiendas absque licentia sui superioris; imò ipso repugnante cõfessiones à dicto religioso factę virtute approbationis Episcopi erunt validæ.

59 Nec valet si dicas Iulium 3. in Bulla superius citata resol. antecedenti in fauorẽ religionis Sancti Dominici declarauit nullas & irritas fore confessiones factas à regularibus approbatis ab Episcopo absque licẽtia suorum Superiorum: ergo religiosi Ordinis Prędicatorum, & per consequẽs mendicantium, & omnium aliorum, qui suis priuilegijs gaudẽt licèt sint approbati per Episcopos: si apdrobatio fuit illis data contra consensum suorum Superiorum non poterunt validè cõfessiones audire. Hoc inquã nõ valet: quia quidquid sit de Re-

li-

Digitized by Google

ligiosis Ordinis Prędicatorum, quoad alias religiones (vt benè aduertit Castropalaus loco superius citato num. 24. in fine) non constat prędictum breue Iulij 3. receptum esse, nec virtute illius annullatas esse confessiones sine licentia Superiorum factas. Quapropter dùm non constat de annullatione dicēdum est validas esse, vt docent Rodriquez dict. tom. 1. quęstion. regul. quæst. 60. art. 3. Layman lib. 5. summ. tract. 6. cap. 10. quęst. 3. versu sed dubitabis num. 19.

60 Secunda verò pars huius sententię probatur argumentis factis à Patre Thoma Hurtado in fauorem primæ sententiæ, quæ nihil aliud probant; vt postea videbimus. Deinde probatur: quia Prælati Regulares iusta, & legitima existenti causa possunt iuridicè per sententiam latam declarare suum Religiosum subditum non idoneum sed inhabilem ad confessiones sæcularium audiendas: ergo stante hac iuridica declaratione inhabilitatis alicuius Religiosi regularis facta à suo Prælato iuridicè per sentētiam latam non poterit Episcopus dictum Religiosum approbare ad audiendas confessiones suorum subditorum; nam approbatio Episcopi debet supponere idoneitatem vitę, & morum in Religioso approbādo ad munus excipiendi sęcularium confessiones: vt declarauit sacra Congregatio Concilij: ergo cū prędictus Religiosus per sententiā latam à suo Prælato sit declaratus non idoneus in vita, & moribus, vt supponitur, non poterit Episcopus illum approbare ad confessiones sæcularium audiendas si quidem non potest annullare sententiā contra ipsū datam à suo Superiore: cum Religiosi regulares sint exempti à iurisdictione Episcopi: imò si religiosus regularis antea fuit legitimè approbatus ab Episcopo, & postea per delictū cōmissū in ordine ad cōfessionē fuit dictus Religiosus regularis iuridicè cōuinctus, & priuatus per sentētiam latam facultate administrādi pœnitentiæ Sacramentū redditur virtute illius sententię nō obstāte approbatione Episcopi non idoneus, & inhabilis ad audiēdas cōfessiones sæculariū: ergo confessiones à dicto religioso factæ post dictam sententiā iuridicè publicatam erūt nullæ, & inualidæ.

61 Sed dices, ex hac doctrina sequeretur, quòd dictus religiosus regularis approbatus ab Episcopo ad sęcularium confessiones audiendas, et reprobatus iuridicè à suo superiori per sententiam latam non esset eligibilis virtute Bullę Cruciatę ad validè administrandum pœnitentię Sacramentū: atqui nos cōtrariū asseruimus resol. præcedenti: ergo falsò nunc asserimus non posse validè dictū Religiosū antea approbatū ab Episcopo, & postea reprobatos iuridicè à suo Superiore per sententiam latam pœnitentię Sacramentum administrare sęcularibus Episcopo subiectis virtute eiusdem Episcopi approbationis. Probatur sequela; quia, vt aliquis Confessarius etiam regularis in confessorem eligatur virtute bullę Cruciatę requiritur necessariò, vt conditio: sine qua non, quòd sit legitimè approbatus ab Ordinario, seu Episcopo: atqui approbatio facta legitimè ab Episcopo alicui religioso regulari cessat, & tollitur si dictus religiosus iuridicè suspendatur à suo Pręlato per sententiam latam facultate exci-

Digitized by Google

pien di sæcularium confessiones: ergo iste talis non erit eligibilis virtute Bullę Cruciatæ ad validè administrandum pœnitentiæ Sacramentum.

62 Respondetur: negando sequelam, & ad eius probationem respondeo, quòd licet dictus Religiosus in prædicto casu non possit sæcularium confessiones audire virtute præcisè approbationis Episcopi propter rationē superius dictam nu. precedenti tamen potest eas audire virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ, cum solùm petat Confessarium eligibilem per dictam Bullam debere esse approbatum ab Episcopo, & cum prædictus religiosus sit vere, & realiter ab Episcopo approbatus, licet postea reprobatus iuridice à suo Superiore manet eligibilis per Bullam à pœnitente illam habente, qua electione supposita habet iurisdictionem delegatam immediatè à Summo Pontifice ad validè administrandum pœnitentiæ Sacramentum, quam potestatem non potest Prælatus regularis limitare, & multo minus suspendere, vt supra diximus, & quod sufficiat illa approbatio Ordinarij non obstante reprobatione Superioris, vt dictus religiosus sit eligibilis in Confessarium virtute priuilegij dictæ Bullæ Cruciatæ, ex eo patet: quia omnis lex, constitutio, aut priuilegiū generale generaliter, & absque vlla restrictione debet intelligi l. 1. ff. de legat. præstand. l. prospexit ff. qui, & à quibus manumit. vnde illa vox Bartholi in l. de pręt. ff. de publiciana, vbi ius non distinguit, nec nos distinguere debemus: ergo cum priuilegium Bullę Cruciatę generalissimum sit, & solùm petat, vt conditio requisita, vt aliquis Confessarius, siue sæcularis, siue Regularis, sit eligibilis per dictam Bullam, quod habeat approbationem ab Ordinario, & dictus religiosus illam habeat; non obstante quod postea fuerit reprobatus à suo Superiore iuridicè per sententiam latam manebit in Confessarium eligibilis virtute priuilegij Bullæ Cruciatę, & confessio ab ipso facta erit valida quamuis non licita, vt in resol. præcedenti diximus.

63 Ad primum argumentum primæ sententiæ: quatenus primæ parti nostræ sententiæ opponitur, respōdetur, quod dupliciter potest Episcopus religiosum regularem approbare vno modo absque presentatione, et licentia sui Superioris: imò, et ipsò repugnante, et contradicente delegando illi suam iurisdictionem ad audiendas confessiones suorum subditorum, & tunc dictus Religiosus Regularis sic approbatus non accipit iurisdictionē administrandi pœnitentię Sacramentum immediatè à Summo Pontifice: sed immediate ab Episcopo: sicut eam accipiunt Sacerdotes Sæculares: quia Episcopus liberam potestatem habet à iure delegandi suam iurisdictionem ordinariam, administrādi Sacramentum pęnitentiæ cuilibet habenti potestatem ordinis, siue Sæcularis, siue Regularis sit, quam potestatem delegatam non potest Prælatus regularis limitare, aut in totum delere pro suo libito, & mera voluntate, cum non sit superior Episcopo, & sic Religiosus Regularis habens delegatam iurisdictionē ab Episcopo ad audiendas confessiones suorum subditorum, non premissa licētia sui Superioris, imo ipso contradicente potest validè pœnitentię

tentię Sacramentum administrare sęcularibus virtute approbationis Episcopi. Alio modo potest Episcopus approbare Religiosum Regularem ad audiendas sæcularium confessiones scilicet præsupposita prius pręsentatione, & licentia sui Prælati, declarando dictum Religiosum sic pręsentatum medio examine, si illi videbitur necessariũ idoneum ad audiendas confessiones iuxta id, quod circa hoc disponit Concilium Tridentinũ, & in hoc casu verum est secundũ probabiliorem opinionem (de quo postea in hac resolut. redibit sermo,) quòd dictus Religiosus nõ accipit iurisdictionem immediatè ab Episcopo: sicut Clerici sęculares; sed immediatè à Summo Pontifice. Quare concesso antecedenti sub hac distinctione neganda est prima consequentia loquendo pręcipuè de primo genere approbationis: nam loquendo de secundo approbationis genere diuersimodè loquuntur DD. nam alij affirmãt non posse regularem expositum ab Ordinario de licentia sui Pręlati confessiones sęcularium validè audire, si postea Prælatus illum suspendat à facultate audiẽdi dictas confessiones: etiam si suspensio non sit iuridica per sẽtentiam latam: alij verò probabilius iudicant adhuc in hoc casu confessiones factas à dicto Regioso virtute approbationis Episcopi esse validas: quamuis nõ licitas, & solùm suspensionem superioris tollere, vt non possit sæculares absoluere à casibus reseruatis virtute priuilegiorum suæ Religionis: quia priuilegia fuerunt à Summis Pontificibus concessa Religioni in communi in eius fauorem, & gratiam, & sic non possunt: illis vti Religiosi particulares: nisi de licentia, & voluntate suorum Superiorũ. In quo sensu falsa est etiam secũda consequentia: probatio autẽ illius consequentię nihil cõuincit contra primam partẽ nostrę sententiæ; quamuis benè probet secundam dictæ nostrę sententię partem: scilicèt quod Sacerdos approbatus ab Episcopo, & reprobatus à suo Superiore iuridicè per sententiam latam ob delictum ab ipso commissum in ordine ad confessionem non possit valide pœnitentię Sacramentum administrare sæcularibus præciso priuilegio bullæ Cruciatę, quod nos libenter concedimus: imo, & fatemur, vt ex supra dictis constat.

64 Ad secundum argumentum respondetur concedendo antecedens, & primam consequentiã & distinguendo secundam, poterit illum declarare non idoneũ, aut per simplicem declarationẽ, aut per sententiam latam: si illũ conuincat de tali delicto commisso in ordine ad confessionem concedo consequentiam: poterit illum declarare nõ idoneum per sententiam latam iuridicè, si illum non conuincat de supradicto delicto commisso in ordine ad confessionem, nego consequentiam: quare si illum declaret non idoneum Prælatus per simplicem tantummodò declarationem non iuridicam, validę erũt cõfessiones factę ab ipso Religioso virtute approbationis Episcopi vt diximus in prima parte nostrę sentẽtiã: si autẽ illũ declaret non idoneum iuridicè per sententiam latam, et iuridicè publicatam inualidę erunt confessiones ab ipso factę, vt in secunda parte nostrę sententię diximus.

RESOLVTIO VII.

Vtrum indulgẽtia plenaria, quę conceditur in Bulla Cruciatę pro mortis articulo posſit applicari in articulo mortis, deficiente Sacerdote à Clerico tõſurato, et deficiente etiam Clerico tonſurato posſit à laico applicari?

65 PArtem negatiuam quoad vtramque tituli partem tenẽt Pater Ludouicus à Cruce de expoſitione *Bullæ* Cruciatæ diſp. 1. cap. 8. dub. 14. Corduba de indulgentijs quęſt. 27. poſt ſextam concluſionem Pater Gobat in thesauro indulgentiarum par. 2. cap. 34. quęſt. 92. num. 626. Pater Magiſter Barnaba Gallegus in expoſitione Bullę Cruciatæ cap. 9; clauſula 9. duda 110. Pater Antonius de Eſcobar, et Mendoza tom. 1. vniuerſę Theologię moralis lib. 7. de expoſitione bullę Cruciatę ſect. 1. cap. 17. num. 224. D. Carolus Latius in dilucidatione bullę Cruciatę diſp. 4. quęſt. 5. difficult. 7. n. 25.

66 Probatur 1. hæc ſententia à *Patre* Ludouico à Cruce vbi ſupra: quia in Bulla Cruciatæ habetur, quod ſemel in articulo mortis poſſit Cõfeſſarius indulgentiam plenariam impendere: ergo qui non fuerit Sacerdos, non poterit id præſtare, probatur conſequentia, quia cum indulgentiæ ſint ſtricti iuris, vt late probat Corduba de indulgentijs quæſt. 9. propoſit. 4. & in reſponſion. ad 3. in propria ſua ſignificatione verba eius ſunt accipienda ſecundũ ius: atqui nomine Confeſſarij propriè intelligitur Sacerdos habens facultatem confitendi à iure: vel ab homine: ergo cum huic dumtaxat concedat Pontifex in Bulla facultatem impendendi indulgẽtiam nullus alius præter Sacerdotem id poterit præſtare.

67 Eodem ferè modo hanc ſententiam probat *Pater* Antonius de Eſcobar, & Mendoza dict. num. 224. quia (*inquit*) Pontifex hanc indulgentiam pœnitenti concedit non immediatè, ſed media Confeſſarij applicatione: ergo nullus non Sacerdos poteſt dictam indulgentiam applicare etiam in articulo mortis, cõſequentia ex antecedenti patet, antecedens autem probatur ex verbis ipſius Bullę Cruciatæ, vt poſſit (ait Bulla Cruciata) elligere Confeſſarium, &c. & ab eo quorumcumque peccatorum, & cenſurarum plenariã indulgentiam, & remiſſionem ſemel in vita, iterum in articulo mortis obtinere. Ex quibus verbis clare colligitur hanc indulgentiam conditionaliter concedi media ſcilicet confeſſarij applicatione: ergo nullus, qui non ſit Sacerdos poteſt hanc indulgentiam in mortis articulo applicare.

68 In eiſdẽ probationibus coincidit probatio in fauorẽ huius ſententiæ quam adducit D. Carolus Latius loco ſuperius citato, qui hanc ſententiam ita probat: quia quamuis relaxatio pœnæ non ſit actus ordinis, ſed ſolius iuriſdictionis: attamen talis iuriſdictio à nemine exerceri poteſt, neque per accidens, niſi ab illlo, cui Summus Pontifex illam delegauerit; atqui Summus Pontifex ſoli Confeſſario approbato concedit: ac delegat poteſtatem applicandi hanc indulgentiam: ergo nullus alius non Sacerdos neque ex Sacerdotibus, qui non ſit approbatus ad confeſſiones audiendas poterit hanc indulgen-

gen-

Digitized by Google

gentiam applicare etiam in articulo mortis, & multo minus laicus.

69 Secunda, & vera sententia affirmat posse. Clericum tonsuratum in absentia Sacerdotis hanc plenariam Bullæ indulgentiam in articulo mortis infirmo moribundo applicare, & deficiente Sacerdote, & Clerico tonsurato posse laicum illam applicare: ita Ioãnes Vallerus in differentia vtriusq; fori verbo absolutio differẽtia 13. n. 3. Hẽriquez lib. 3. de pœnit. cap. 9. num. 4. & lib. 7. de indulgentijs cap. 6. num. 4. Trullench. in Bullã Cruciatę lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 19. num. 6. in secunda editione Thomas Leandrus in thesauro Sãctissimi Rosarij cap. 12. §. 1. Martinus de San Ioseph. in monita Confessariorum tom. 1. lib. 2. tract. 8. de indulgentijs num. 1. Quintanaduenas in Theologia morali to. 1. in Appendice tract. 9. dub. 5. n. 5. Reginaldus in Praxi Theologię moralis tom. 2. lib. 7. cap. 13. sect. 5. num. 157. Machadus de perfecto Confessario tom. 1. lib. 3. par. 2. tract. 4. docum. 4. num. 3. Diana par. 1. tract. 11. de Bulla Cruciatę resol. 106. §. notandũ est etiã, & par. 3. tract. 4. de Sacram. resol. 133. in fine, & par. 5. tract. 12. resol. 46. & par. 8. tract. 1. resol. 92. §. sed etiam affirmatiua sententia, & par. 10. tract. 16. resol. 10. Doctor D. Marcus Serio in expositione Bullæ Cruciatæ disp. 1. difficult. 10. §. 8. quæst. 13. num. 2. Pater Franciscus Bardi in explicatione Bullæ Cruciatæ par. 2. tract. 4. cap. 5. n. 17. citans pro hac sententia Nauarrum notabili 30. de indulgentijs num 9. Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. de Sacramento pœnit. disp. 14. de indulgentijs quęst. 175. & 176.

70 Probatur nostra sententia vnico, & validissimo fundamento retorquendo ad hominem fundamentum contrariæ sentẽtię: quia ex contextu Bullę Cruciatę colligitur non pertinere ad solum sacerdotem approbatum applicare indulgentiam plenariam cõcessam à dicta Bulla pro mortis articulo: ergo absente Sacerdote potest illam applicare alter, qui non sit Sacerdos: consequentia ex antecedenti manifestè sequitur; antecedẽs autem vt probemus, præmittere operę prætium erit verba ipsius bullę, quę hęc sunt, vt ijdem omnes, ac eorum singuli dicto anno durante quemcũque Presbyterum sęcularẽ: vel cuiusuis etiam mendicantiũ ordinum regularem ex ijs, qui ab Ordinario, & quoad regulares semel tantum approbati fuerint in Confessorem eligere, & ab eo quorumcumque peccatorum, ac censurarum eorum videlicèt, & earum, quæ Sedi Apostolicæ, etiam in Bulla solita publicari in die Cęnę Domini continentur plenariam indulgẽtiã, & remissionẽ semel in vita; & semel in mortis articulo obtinere: quę verba sic explicat Cõmissarius Generalis in Bulla vulgari Italica, che possano eligersi vn Cõfessore qualunque Sacerdote secolare, ò regolare delli approbati per l'Ordinario il quale possa assoluere loro vna volta in vita, è vn'altra nell'articulo della morte qualsiuoglia sorte di peccati, e censure: bẽche siano delli reseruati, e reseruate alla Sede Apostolica, e delli dichiarati nella bulla in Cęna Domini, eccetto del crimine del delitto dell'heresia, e che cõseguano, et habbino indulgẽza ple-

plenaria di que'li, et in bulla vulgari hyspana che puedean elegir confessor che los puedan absoluer vna vez en la vida; y otra en el articulo della muorte de qualchiera peccados, etc. que consiguan y ayan plenaria indulgentia dellos. vbi notat Pater Quintanaduènas in theoolog. moral. tom. 1. tract.9. du. 3.num.1. non dicit que les pueda cõceder ò applicar la indulgentia; sed quòd ij eam consequantur, & in latina eumdem sensum efficit verbum, obtinere, et ly, ab eo cadit super absolutionum tantum, non super lucrationem indulgentiæ, quibus ita præmissis.

71 Probatur antecedens nostri fundamenti; quia applicatio indulgentię plenariæ Bullę Cruciatę in articulo mortis nõ dependet essentialiter ab absolutione sacramẽtali peccatorum; neque habet connexionem essentialem cum illa: ergo ex cõtextu Bullę Cruciatæ rectè colligitur non pertinere necessariò dictam indulgentiam applicare ad solum Sacerdotem in actu confessionis pro articulo mortis: probatur antecedens: quia quãdo aliqua res depẽdet essentialiter ab alia: vel habet connexionem essentialẽ cum illa non potest dari: neque existere talis res: nisi prius detur, & existat illa, à qua essentialiter dependet; vel cum qua connexionem habet essentialem: atqui indulgentia plenaria, quãm Bulla Cruciatæ cõcedit pro articulo mortis potest applicari in dicto articulo, absq; eò quod præcedat confessio sacramẽtalis peccatorum, vt in casu, quo infirmus antea confessus fuisset sua peccata legitimo Confessario, aut non habeat conscientiã peccati mortalis: ergo applicatio indulgentię plenariæ Bullæ Cruciatæ in articulo mortis non dependet essentialiter ab absolutione sacramentali peccatorum: neque cum illa connexionem essentialem habet. Maior est primũ principium methaphysicæ: minor autem communiter conceditur à Theologis moralibus, & illam concedit Pater Ludouicus à Cruce loco superius citato nu. 6. per hæc verba: *nam sicut virtute bullæ potest extra confessionem commutare vota, & absoluere à censuris, vt supra ostendimus, ita, & impẽdere indulgẽtiã, erit tamen necessarium, vt talis confessus fuerit alteri, vel propositum confidendi habeat*: ita ille. Etiam dictam minorem concedit Pater Magister Barnaba Gallegus vbi supra duda 109. in fine vbi postquam refert verba Bullæ Latinæ, scilicet *conceditur, vt possint eligere quemcũque Præsbyterum sæcularem, seu Regolarem ex approbatis ab ordinario, & ab eo possint absolui, &c. & plenariam indulgentiam semel in vita, & in articulo mortis obtinere*, & in illis notat illam particularem, ab eo affirmans ex ea sequi Bullam loqui de Confessario actu exercente suam iurisdictionem media absolutione Sacramentali in actu Sacramentalis cõfessionis: immediate subdit, alio modo loqui debere de indulgentia plenaria concedenda in articulo mortis, quæ potest applicari infirmo extra confessionem Sacramentalem, vt in ipsa Bulla conceditur clauf. 10. Vnde non video, quomodo hæc doctrina cohereat cum alia, quæ ipse Gallegus dixit antea in eadem duda explicando verba Bullę Cruciatę superius relata: inquit enim prefatus Doctor, quod in prædictis ver-

Digitized by Google

verbis Bullæ, scilicet, & ab eo possint absolui, &c. & plenariam indulgentiam semel in vita, & in articulo mortis obtinere Summum Pontificem simul coniungere hæc duo, nempe confessionem, & absolutionem peccatorum, & applicationem plenariæ indulgẽtiæ. Ex quibus hanc consequentiã infert; ergo si pro absolutione peccatorum necessario requiritur, vt præcedat Sacramẽtalis confessio etiam debet præcedere confessio Sacramentalis ad applicationem indulgentiæ plenariç Bullæ, ex eo quod illa particula, ab eo, denotat Confessarium actu administrantem pœnitentiç Sacramentũ per Sacramentalem absolutionem. Verum enim verò non video quomodò posse cohçrere hçc duo, & quod necessariò in articulo mortis debeat applicari indulgentia plenaria Bullç infirmo in ipso actu Sacramentalis pœnitentiç, & quod posit dicta indulgentia in articulo mortis posit applicari infirmo extra Sacramentalem confessionem, cum sint doctrinç contrariç inter se, vt ex ipsis manifestè patet. Ergo cum certum sit, quod applicatio indulgentiç plenariç in mortis articulo potest fieri extra pœnitentiç Sacramentum, vt concedunt prçfati DD. ergo poterit illam applicare in defectu Sacerdotis Clericus tõsuratus, cum communicatio dictç indulgentiç nõ sit actus ordinis: sed actus iurisdictionis, & sicut ob hanc rationẽ potest Clericus tonsuratus in articulo mortis aliquem absoluere à censuris, vt in loco sacro sepeliri valeat, vt est communis Doctorum opinio ita similiter poterit in absentia Sacerdotis applicare alicui in mortis articulo indulgentiam plenariam Bullæ Cruciatç: ne infirmus absque applicatione dictæ plenariç indulgentiçè vita discedat. Et sicut saltem probabiliter dicitur quod in defectu Sacerdotis, & Clerici tonsurati potest Sæcularis, seu laicus in articulo mortis absoluere à censuris: ita similiter æque probabiliter poterit in dicto casu indulgentiam plenariam Bullç moribũdo applicare, vt docent Nauarrus, Valerus, Reginaldus, Trullench, Machadus, & Diana locis superius relatis, & Pater Leander à Sanctissimo Sacramẽto dict. disp. 14. de indulgent. & suffragijs. quęst. 176.

72 Ad Fundamenta oppositç sẽtentiç, quç omnia in vnũ coincidunt, respondetur, negando, intentionem Summi Pontificis esse, vt solus Sacerdos ab Ordinario approbatus possit in mortis articulo indulgentiam plenariam Cruciatæ Bullæ applicare: quia si in illis verbis bullç: scilicèt conceditur, vt possint eligere quemcumque Præsbyterum sæcularem, aut regularem, ex approbatis ab Ordinario, & ab eo, quorumcumque peccatorũ etiam censurarum, etiam Sedi Apostolicç, & in Bulla Cænç Domini reseruatorum, & reseruatarum plenariam indulgentiam, & remissionem semel in vita, & semel in mortis articulo obtinere. Intentio Summi Pontificis esset (vt volunt DD. oppositæ sententiæ) quòd solus Sacerdos ab Ordinario approbatus possit in dicto mortis articulo dictam plenariam Bullç indulgentiam applicare, & nullus alius sequeretur, quod in dicto mortis articulo non posset simplex Sacerdos non approbatus ab Ordinario dictam plenariam bullæ indulgentiam applicare: atqui hoc est contra communem cõsen-

sensum Doctorum, qui non obstantibus prædictis verbis Bullę affirmant: quod in articulo mortis quilibet simplex Sacerdos potest prædictam bullæ indulgentiam applicare cum in dicto articulo quilibet simplex Sacerdos sit verè, & proprius Confessarius habens iurisdictionem ab Ecclesia: ergo falsum est, quòd intẽtio Summi Pontificis in supradictis Bullæ Cruciatę verbis sit, quod solus Sacerdos approbatus ab Ordinario in articulo mortis possit dictam indulgentiam cõcedere, & nullus alius. Nec cõtra hoc facit id, quod asserit Pater Barnaba Gallegus: scilicet, quod Summus Põtifex in dictis verbis Bullæ simmul coniungit absolutionem Sacramentalem peccatorum, & applicationem plenarię indulgentiæ: nam licèt hoc conuincat, quod extra articulum mortis solus Sacerdos ab Ordinario approbatus possit dictam bullæ indulgentiam applicare: non tamen conuincit pro articulo mortis: quia ex hoc sequeretur, quod dicta indulgẽtia non posset in mortis articulo extra confessionem sacramentalem applicari, quod est falsum, vt fatetur ipse Magister Gallegus dicta duda 109. ergo cum ex vna parte habeamus, & quod ex dictis verbis Bullæ nõ colligatur certè, quòd solus Sacerdos ab Ordinario approbatus debeat in articulo mortis dictã Bullæ indulgentiam applicare, & quod dicta indulgẽtiæ applicatio in mortis articulo potest fieri extra sacramentalem confessionem, & ex alia quod relaxatio pœnæ nõ sit actus Ordinis: sed iurisdictionis rectè sequitur, quod non requirit Sacerdotium, sicuti ob eãdem caussam, vt supra, diximus neque absolutio à censuris: vnde deficiẽte Sacerdote videtur posse à non Sacerdote, & etiam Laico hanc indulgentiam applicari

RESOLVTIO VIII.

Vtrum indulgentia plenaria, quã Bulla Cruciata concedit pro mortis articulo possit à Confessario etiam in periculo mortis applicari?

73 PRima sentẽtia affirmat indulgentiam plenariam Bullæ Cruciatæ posse applicari à Confessario non solum in articulo mortis: sed etiam in mortis periculo. ita Pater Magister Barnaba Gallegus in expositione bullæ Cruciatæ cap. 9. clausula 9. duda 106. vbi pro hac sententia citat Trullench. in expositione Bullæ Cruciatę lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 4. & Patrem Andream Mẽdo in Bullam Cruciatæ disp. 27. cap. 3. Machadum lib. 3. par. 2. tract. 4. documento 4. sed Trullench in dict. dub. 4. non loquitur de applicatione indulgentię Bullæ Cruciatæ in periculo mortis, sed de absolutione à casibus reseruatis in dicto periculo virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ. Pro contraria sententia citat Pater Magister Barnaba Gallegus Doctorem D. Marcum Serio, in quodam §. qui habetur apud dictum Magistrum Gallegum in dicta expositione Bullæ Cruciatæ in fine Indicis dicti libri folio mihi 234. immeritò tamen quia neque vnum verbum loquitur Doctus D. Marcus Serio in toto suo tractatu de bulla Cruciatæ; ex quo colligi possit ipsum stare pro contraria sententia: imo potius videtur pro hac sententia stare: nam in dicto tractatu de expositione Bullæ disp. 1. difficult.

Digitized by Google

cult. 10. quæsito 11. vbi inquirit an virtute Bullæ Cruciatę possit quis in mortis articulo absolui à reseruatis Papæ affirmat cum Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 26 sect. 4. num. 3. quod pro articulo mortis quantum ad effectum obtinendi absolutionem à casibus reseruatis, de quibus Bulla Cruciata loquitur debet etiam intelligi periculum mortis per hæc verba. Semper mihi placuit id, quod asserit Suarez tom. 4. disp. 26. sect. 4. num. 3. scilicet verius esse per mortis articulum quoad hunc effectum absoluendi à reseruatis, de quo loquitur nostra Bulla intelligi etiam periculum, & pro eodem sumi articulum, et periculum mortis. Et postea num. 5. asserit. Quoties vero quis in huiusmodi articulo, vel periculo mortis absolutus est à reseruatis Sedi Apostolicæ, & lucratus est plenariam indulgentiam, si de eo naturaliter: vel per miraculum à morte liberetur nō posse iterum plenariam indulgētiam lucrari docet Manuel §. 9. dub. 3. num. 28. En quomodo D. Marcus Serio stat pro hac sententia, et non pro contraria, vt male iudicat Pater Magister Gallegus. Castropalus part. 4. tract. 24. disp. vnica punt. 4. num. 12. D. Carolus Latius in expositione Bullæ Cruciatæ disp. 4. quæst. 5. difficult. 3. nu. 9. quæ sententia probabilis est.

4 Fundamentum huius sententiæ est quia in iure canonico pro eodem vsurpatur articulus mortis, et periculum mortis: ergo si Bulla Cruciatæ concedit facultatem Confessarijs applicandi plenariam indulgentiā in mortis articulo: etiam illam concedit in mortis periculo: consequentia ex antecedenti videtur sequi, et antecedens probatur ex capite si quis suadente Diabolo decimo settimo quęst. 4. vbi Summus Pontifex Innocentius II. inquit: Si quis suadente Diabolo in huius sacrilegij vitium: vel crimen incurrerit, quod in Clericum, vel Monachum violentas manus iniecerit anathematis vinculo subijaceat, et nullus Episcoporum illum pręsumat absoluere: nisi mortis vrgente periculo: donec Apostolico conspectu præsentetur, et eius mandatum suscipiat. Et libro decretalium cap. non dubium est de sentētia excommunicationis tit. 39. Alexander 3. sic inquit non dubium est, quod ij, qui violentas manus in Clericos, vel Canonicos, aut cuiuslibet Religionis conuersos inijciunt ex constitutione Concilij sententiā excommunicationis incurrunt: nec nisi in articulo mortis sine Romani Pontificis absolutione possint beneficium impetrare, et in 6. decretalium lib. 5. de sententia excōmunicationis cap. eos, qui. dicitur eos, qui sententia Canonis, vel hominis (cum ad illum, à quo aliàs de iure fuerant absoluendi nequeunt propter imminentis mortis articulum, aut aliud impedimentum legitimum pro absolutionis beneficio habere recursum) ab alio absoluuntur, si cessante postea periculo, vel impedimento homini, se illi à quo is cessantibus absolui debebant; quam citò commodè poterunt contempserint præsētare, mandatum ipsius: semper illis, pro quibus excommunicati fuerant humiliter recepturi, et satisfacturi prout iustitia suadebit: decernimus (ne sic censurę illudant Ecclesiasticę) in eamdem sentētiam recidere ipso iure: ergo in iure canonico pro eodē vsurpatur articulus, et periculū mortis.

Digitized by Google

75 Secunda, et probabilior sententia negat posse Confessarium plenariam indulgentiam Bullę Cruciatę concessam pro mortis articulo possit alicui applicari in mortis periculo: ita Henriquez lib. 6. de penit. cap. 9. in commentario littera N. vbi sic ait, Bulla Cruciatæ concedit absolui à censuris directè, & semel in vita, & iterum in articulo mortis; aliàs bulla nihil daret hinc Syluester de indulgentijs §. 10. versiculo 2. supplemento 4. dist. 41. dub. 1. & Diuus Antoninus fatentur satis esse articulum mortis præsumptum, vt sic absoluatur directè à peccatis, & censuris quòd vero Bulla hyspana addit, vt reseruetur pro vero articulo loquitur de indulgẽtia plenaria. Nauarrus in manuali cap. 26. n. 31. & lib. de oratione par. 2. miscellaneo 27. num. 36. Pater Antoninus Diana par. 1. tract. 11. resol. 109. & par. 5. tract. 3. resolut. 59. vbi inquirit an solum existentes in articulo mortis: sed etiam in periculo possint absolui à quocumque Sacerdote ab omnibus casibus? postquam refert sententiam negatiuam Soti, & aliorum respondet, sed affirmatiua sentẽtia tenenda est, quam tuetur Merolla tom. 2. disp. 4. cap. 6. Corollareo 3. nu. 92. licet immeritò me citet pro negatiua sententia; nam ego in loco à me ipso citato nõ loquor, vt legenti patet de absolutione à censuris, & reseruatis, sed de applicatione indulgentiarum, quas modo etiam teneo nõ posse applicari in periculo mortis, quod etiam aduertit Pater Antonius Ausonius Noctinoc in recopilatione summæ Dianæ verbo Bullę Cruciatę per hęc verba aduerto 1. quod indulgentia cõceditur tantum pro articulo: nõ periculo mortis. Pater Franciscus Bardi in explicatione Bullę Cruciatę part. 2. tract. 6. cap. 6. sect. 2. nu. 17. Trullench in premio ad expositionem Bullę Cruciatę dub. 4. conclus. 3. num. 7.

76 Probatur hęc sententia: quia quotiescumque habemus sufficiens fundamentum ad ampliandum, & extendendum priuilegiũ fauorabile illud debemus ampliare, & extendere, & quotiescumque habemus rationem sufficientem ad illud restringendum tenemur illud restringere: atqui licèt habeamus sufficiens fundamentum ad ampliandum priuilegium Bullę Cruciatę circa absolutionem à casibus reseruatis, & censuris, vt intelligatur non solum pro articulo; sed etiã periculo mortis: tamen nullum habemus ad ampliandum illud, quoad applicationẽ plenarię indulgentię, vt intelligitur, nõ solũ pro articulo, sed etiã pro periculo mortis: imò habemus fũdamẽtum efficax ad restringendum dictum priuilegium Bullę Cruciatę de applicatione indulgentiæ plenariæ ad solũ mortis articulum: ergo licet virtute priuilegij Bullę Cruciatę possit Confessarius aliquem à peccatis reseruatis, & censuris absoluere; non solum in articulo; sed etiam in periculo mortis non poterit indulgẽtiã plenariam Bullę applicare: nisi tantum in articulo mortis. Maior ex se est manifesta, & à nemine negatur, minor verò quoad primam partem conceditur, etiã à Doctoribus opposite sententię: quoad secundam vero partem probatur, tum ab extrinseco authoritate Doctorum, nam eam docent Henriquez lib. 7. de indulgentijs cap. 30. num. 8. vbi inquit indulgentię actus quatenus per absolutionem liberat à prę-

cep-

Digitized by Google

cepto pœnitentię iniunctę est strictè interpretandus, & in quantitate, aut duratione temporis, vt non plus valeat quam sonat. Reginaldus lib. 7. cap. 13. sect. 5. n. 156. Trullench. loco superius citato, & plures alij: ergo cum Bulla Cruciatę concedat plenariam indulgentiam pro articulo mortis, & Commissarius Generalis dictę Bullę in traditione vulgari Bullæ Cruciatæ tã Italica: quam hyspanica explicet illa verba pro vero, & reali articulo mortis, non debemus illa extendere ad periculum mortis, tum etiam ratione probatur eadem secunda pars eiusdem minoris, nam licet indulgentia sit fauorabilis respectu eius cui conceditur, est tamẽ ex se odiosa, & continet quamdã dispensationem in iure diuino in præcepto satisfaciendi, atqui dispensatio contra ius commune, & in fauorem certæ personæ concessa strictè est interpretanda, & non extendenda vltra propriam verborum significationẽ & naturam, quia actualis dispensatio exorbitat à iure communi: lex autem, quę omnibus est ęqua si ius commune lædat ipsum corrigens est odiosa, & valde restringenda regula, quæ à iure de regulis iuris in 6. ergo cum eneruetur per indulgentiarum concessionem pœnitentialis satisfactio tantopere vtilis, & ad quam tanto nos studio Ecclesia inuitat per tot canones pœnitentiales, & per ieiunij quadragesimalis, quatuor temporum, & vigiliarum impositionem sub pęna peccati mortalis indulgentiam plenariam Bullę Cruciatę strictè debemus interpretare, vt verba ipsius Bullæ sonant, & non illa ampliare vltra eorum significationem, & naturam: atqui Bulla Cruciatæ plenariam indulgentiã concedit pro articulo mortis: ergo debemus hoc restringere, & strictè interpretari pro solo, vero; & reali articulo mortis. Deindè quia vt bene docet Trulench. loco superius citato cum indulgentiam concedens soluat de alieno alterius debita præsumi debet id potius facere parce, quam effuse ne censeatur potius dissipator, quam bonorum Domini sui fidelis dispensator. Vnde indulgentia concessa pro iniunctis nõ extenditur ad iniungendas, & concessa plena, non extenditur ad plenissimam, atqui Summus Pontifex ex Thesauro Ecclesiæ concedit fidelibus sumentibus Cruciatam bullam plenariam indulgentiam suorum peccatorum pro mortis articulo media qua satisfaciant pœnis Purgatorij debitis pro suis peccatis, ergo debemus præsumere dictam indulgentiam plenariam concedere Summus Pontifex tãtum pro vero articulo mortis, & non debemus eam extendere ad mortis periculum.

77 Ad fundamentũ oppositę sententiæ respondetur concedendo antecedens, & negando consequentiam: nam cum priuilegiũ absoluendi à peccatis, & censuris reseruatis sit omni ex parte fauorabile, debemus illud extendere & ampliare iuxta communem regulam iuris, fauores sunt ampliandi: odia vero restringenda, & sic potest Confessarius absoluere pœnitentem virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ à casibus, & censuris reseruatis: non solum in articulo vero, & reali mortis, sed etiam in probabili periculo mortis: at vero indulgẽtia plenaria, cum quamuis sit fauorabilis respectu eius cui conceditur, sit ex se odiosa in quantum continet quamdam dispensationem in iu-

Digitized by Google

iure diuino, & præcepto satisfaciendi, vt supra probauimus: ideò strictè est interpretranda pro vero mortis articulo, & non extẽdenda, & amplianda ad mortis periculum.

RESOLVTIO IX.

Vtrum vigore Bullæ Cruciatæ possit illam habens absolui ab vnoquoq; casu reseruato quousque absoluatur ab omnibus ab vnoquoque tamen semel durante anno publicationis Bullæ Cruciatæ?

78 Affirmatiuè respondet Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 4. tract. 2. de excommunicat. disp. 17. quæst. 82. affirmans posse pœnitentẽ vigore priuilegij Bullę Cruciatę, quod obtinuit absolui à Confessario ab ipso electo ab vnoquoque casu Pontifici reseruato: donec absoluatur ab omnibus, dummodo ab vnoquoque in specie semel tantum in vita intra publicationis annum absoluatur vi eiusdem Bullæ. Quare si quis incidat in peccatum simoniæ commissum in adeptione beneficij Ecclesiastici (quod est reseruatum Summo Pontifici) & ab illo vi Bullæ Cruciatę absoluatur, si postea incidat in alium specie diuersum casum Pontifici reseruatum, optimè poterit dictus Simoniacus absolui virtute eiusdem Bullæ ab isto casu Papali specie diuerso à primo, & sic à cęteris peccatis specie diuersis: semel tantum in vita, in qua tamen nunquam bis ab eodẽ in specie peccato.

79 Probat 1. Pater Leander suam sententiam: quia priuilegium illud, per quod concedit Summus Pontifex potestatem circa absolutionem à casibus: scilicet reseruatis; cum sit fauor Principis sine alicuiùs præiuditio, & opus liberalitatis, & clementię est latè interpretrandum: ergo si illa verba, & limitatio bullę; nempè de semel à reseruatis Pontifici absoluendo intelligi possunt modo superius explicato; talis sensus; vtpotè fauorabilior est amplectendus.

80 Nec valet si cũ Patre Francisco Bardi aliquis respondeat ad hoc argumentum: concedendo antecedens, & negando consequentiam, scilicet; quod prædicta verba Bullę intelligi possint in sensu superius explicato: eòquòd sensus prædictus plane repugnet cum ipsismet verbis, quæ in bulla continentur; videlicet: quorumcumque peccatorum, & cẽsurarum Sedi Apostolicę reseruatorum, & reseruatarum remissionem semel in vita obtinere possint. Nam cum in his verbis Summus Pontifex clare limitet genus peccati reseruati: non autem speciem tantùm, vt exponitur in supradicta explicatione: ideò quamuis potestas absoluendi à casibus reseruatis sit fauorabilis, & latè exponenda: nõ tamen adeò, vt expositio, & ampliatio sit vltra sensum, quem ipsa verba habere possunt.

81 Hoc inquàm nõ valet: nã nulla apparet ratio, qua suaderi possit, quod incompatibilis sit prædicta explicatio cum verbis illis Bullæ quorumcumque peccatorum, & censurarum Sedi Apostolicæ reseruatorum, & reseruatarum remissionem semel in vita obtinere possint: imò potius cõpatibilis vti genuina: quia absoluendo Confessarius pœnitentẽ nõ bis, sed semel à quocũque peccato reseruato specie ab alio diuerso etiam si id faciat per iteratas

Digitized by Google

tas absolutiones planè verificatur, quod pœnitens semel obtineat quorumcumque peccatorum reseruatorum absolutionē, & remissionem cum non bis: sed semel dumtaxat ab vno in specie peccato reseruato remissionem obtineat; ergo compatibilis est prædicta Bullæ explicatio cum eiusdem verbis bullæ.

82 Secundo probat: quia pœnitens si confiteretur in vna eadēque confessione plura peccata reseruata Pontifici specie diuersa posset simul, & per vnicam absolutionē absolui ab omnibus virtute clausulę dictę Bullę Cruciatæ; ergo similiter poterit absolui ab eisdem sigillatim, & seorsim per plures, & iteratas absolutones; antecedens conceditur à Doctoribus oppositæ sententiæ, & consequentia probatur: quia per illum modum absoluēdi à dictis peccatis reseruatis specie diuersis nihil amplius priuilegium extenditur ex parte rerum concessarum, vt constat: ergo sicut potest pœnitēs absolui per vnam absolutionem à multis peccatis reseruatis Summo Pontifice specie diuersis simul confessis: ita poterit à quolibet peccato reseruato specie diuerso semel in vita per iteratas confessiones absolui.

83 Tertio probat: quia si supradicta explicatio priuilegij Bullæ Cruciatę, quoad facultatem absoluendi à reseruatis non esset vera; sequeretur, quod is, qui in plura incidisset peccata Papę reseruata maiori frueretur priuilegio, & fauore: quā alius, qui in pauciora: atqui hoc videtur alienū à iustitia distributiua, & ratione: ergo, & illud, ex quo sequitur: sequela probatur: quia si quis cōmitteret omnia peccata Papę reseruata, & pœnitentia ductus ab omnibus absoluetur vi Bullę Cruciatę per vnicum Sacramētum maiori esset condecoratus priuilegio: quam alius, qui semel in vnicum incidisset reseruatum: & postquam vigore Bullæ fuisset per confessionem ab eo absolutus: statim in aliud vnicum alterius speciei reseruatū incideret, si ab hoc per nouam confessionē absolui vi eiusdem Bullæ nequiret: si quidem ille, ab omnibus reseruatis Papę absolutus foret vi Bullę: hic verò posset ab vnico tantum, quod non solum menti Pontificis, euiusque pietati oppugnare videtur: verum etiam rationi, vt constat; ergo &c.

84 Quarto probat, quia ex opposita sententia sequeretur, quod si quis sciret, quod semel absolutus à reseruato etiam vnico non posset iterum ab alio distincto in specie: saltem vi eiusdem Bullæ absolui minime vellet ad confessionem statim ac in reseruatum incideret accedere: sed consulto spectaret ad hoc, vt si fortè ob fragilitatem carnis in alia reseruata incideret ab omnibus simul posset per vnicum Sacramentum absolui, ne aliàs adstringeretur, vel ad sumendam Bullam, vel ad aliud inquirendum remedium: atqui hoc est maximum inconueniens: vtpotè redundans in præiuditium animarum, eas ad salutem spiritualem inquirendam retardans: ergo piè credendum est non esse mentem Pontificis illam explicationem, quam contraria sententia affert sed illa, quam superius fuit dicta.

85 Secunda, & vera sententia negat, quod si quis incidat in casum Papæ reseruatum, & ab eo absoluatur virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ, & postea incidat in casum alium Papalem specie distinctum à primo, posse virtute illius Bul-

Bullæ Cruciatæ ab illo secundo casu absolui, & sic de cęteris casibus Papæ reseruatis specie diuersis, si in illas incidat durante anno publicationis dictæ Bullæ, quia particula semel in vita cadit supra absolutionem vt sic, & genus peccatorum reseruatorum, & nō supra eorum species: ita vt sit sensus, quod quęlibet species reseruatorū pōssit semel in vita, & in morte absolui vi vnius, & eiusdem Bullæ intra tamen annū durationis eiusdem Bullæ, vt cōtra communem Doctorum sententiam ly semel explicat Pater Leander à Sanctissimo Sacramento vbi supra: ita cum communi Doctorum sententia tenent Villalobos tom. 1. summæ tract. 27. de Bulla Cruciatæ clausula 9. §. 2. num. 5. Trullench. in expositione Bullę Cruciatæ lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 3. num. 2. Ludouicus à Cruce de expositione Bullę Cruciatę disp. 1. cap. 3. dub. 13. num. 3. Petrus de Ledesma tom. 1. summæ tract. de pœnit. cap. 13. dub. 1. concl. 2. Moura in examen Theologiæ moralis par. 3. cap. 9. §. 9. num. 1. Rodriqnez in expositione Bullæ Cruciatæ §. 9. dub. vnico num. 35. Diana par. 1. tract. 11. de Bulla Cruciatæ resolut. 18. Pater Franciscus Bardi in explicatione Bullæ Cruciatæ par. 2. tract. 6. cap. 1. sect. 1. num. 6. & in 2. editione in additione ad dictam sectionem num. 9. contra Patrem Leandrum à Santissimo Sacramento D. Carolus Latius in dilucidatione Bullę Cruciatæ dis. 6. quæst. 1. difficultate 14. n. 69.

86 Probatur primo hæc sententia à Trullench. vbi supra ex verbis ipsius Bullæ Cruciatæ; videlicet conceditur, vt possint eligere quemcumque Presbyterum secularem: aut regularem ex approbatis ab Ordinario, et ab eo quorumcumque peccatorum, et censurarum Sedi Apostolicę, et in Bulla Cęnę Domini reseruatorū, et reseruatarum plenariam indulgentiam, et remissionem semel in vita: et semel in mortis articulo obtinere: atqui sensus istorum verborum manifestè videtur esse, quod ly semel in vita possint obtinere remissionem cadat supra absolutionem, vt sic: ac genus peccatorum, et non supra eorum species, vt vult opposita sententia: ergo semel absolutus in vita ab vno casu papali, si postea incidat in alium specie diuersum non poterit ab illo absolui virtute eiusdem bullę: probatur minor: quia non videtur quomodo prędicta verba bullę pati queāt aliam interpretrationem, vel extensionem: nam posse semel in vita absolui à reseruatis Papę planè significat semel dare, vel recipere absolutionem! ergo semel per vnum Sacramētū fieri debet, non autem per plura, aliàs enim si ab vno hodiè, et ab alio sequenti die quis absoluatur: iā non semel tantum, sed bis absolueretur à reseruatis, vel à reseruato, quod nullo pacto bulla cōcedit, quod colligitur apertè ex indulto, quod habetur in bulla latina. quo Gregorius 13. concedit, vt possimus secundam bullā accipere, et iterum frui priuilegio absoluendi à reseruatis semel in vita, et semel in articulo mortis, etenim si ratione vnius bullę intra annum per vnam, aut plures cōfessiones absolui possumus ab omnibus: vel singulis reseruatis, non erat cur concederet Gregorius nouum indultum, et nouam à peccatis Papę reseruatis absolutionem.

87 Sed hæc probatio non videtur conuincere contra Patrem Leandrum à sanctissimo Sacramento

to; quia ille facile respondet, negando minorem, et ad eius probationem dicendo, quod licèt aliquis non possit, nisi semel à reseruatis Papę absolui: hoc est intelligendum de reseruatis eiudẽ speciei: non autem de peccatis specie diuersis, neque ex hoc sequitur, quod si aliquis ab vno peccato hodiè Pontifici reseruato absoluatur, et ab alio specie diuerso sequenti die absoluatur; quod bis à reseruato absoluatur, sed semel tantum, cum ab vnoquoque ex illis in specie nõ possit vlterius absolui virtute illius Bulllæ, licèt bene à quocumque alio specie ab illis diuerso, seu distincto, cum verba Bullę semel in vita remissionẽ valeant obtinere, cadãt supra species, et non supra absolutionem, et genus peccatorum. Ad id autem, quod addit Trullench. in dicta probatione, scilicet, quod si ratione vnius Bullę possit quis absolui semel à singulis reseruatis specie diuersis non erat cur Gregorius 13. concederet, vt possit quis secundam Bullam accipere; vt iterum posset semel absolui à reseruatis Papæ. Respondet dictus Pater Leander à Sanctissimo Sacramento non ideò esse superuacaneum: quia reuerà effectũ habebit: quãdo quis incidat in eũdem speciẽ casum, à quo secunda vice non posset vi primæ Bullæ absolui, et ideo indultum de sumenda bulla videtur maxime fauere fidelibus.

Secundo, et melius probatur nostra sententia: quia licèt priuilegium fauorabile, quando necessitas cogit sit latè interpretandum: tamen interpretratio non debet esse talis, vt sit vltra sensum, et naturalem significationẽ verborum priuilegij fauorabilis, vt communiter DD. concedunt; at qui priuilegium Bullæ Cruciatæ de absolutione à reseruatis cõtentum in illis verbis *Bullæ*, scilicet conceditur, vt possint eligere quemcumque Præsbyterum sæcularem, aut regularem ex approbatis ab Ordinario, & ab eo quorumcumque peccatorum, & censurarum: etiam Sedi Apostolicæ, & in Bulla Cænæ Domini reseruatorum, & reseruatarum plenariam indulgentiam, & remissionem semel in vita, & semel in mortis articulo obtinere: licèt sit fauorabile: nulla adest necessitas, quæ nos cogat ad illud interpretandum: ita latè vt interpretatur à cõtraria sentẽtia: præcipuè cum talis interpretatio, & extensio sit vltra sensum, & naturalem significationem verborũ: ergo cum Pontifex limitet confessionem hanc, restrictio immediate afficiat absolutionem, & genus peccati, non possumus absque extorsione verborum, & sẽsus substituere tanquam immediatum subjectum restrictionis speciem peccatorum, & tollere genus: de quo est immediata locutio: cum facultas absoluendi cõcedatur in ordine ad genus: nẽpè ad peccata, & censuras, quæ Sedi Apostolicæ sunt reseruata: peccata enim ita reseruata immediatè important genus, & non species, nisi mediatè: ergo restrictio modificans cõcessionem fertur in illud ipsum subiectum, in quod fertur ipsa concessio, vt de se patet: ac proindè explicatio prædictorum verborũ Bullæ data à contraria sententia nõ potest adaptari ipsis verbis. Maior est per se nota, & minor probatur: quia si Sũmus Pontifex intellexisset in dictis verbis facultatẽ concedere, vt posset quis semel in vita absolui à quocumque casu Pontifici reseruato specie diuerso,

so; ita vt ly semel caderet supra speciem peccatorum, & non supra genus immediatè debuisset alio modo in dicto bullæ priuilegio loqui; nam debuisset sic dicere (vt bene notat Pater Franciscus Bardi dicta sect. 1. num. 8.) & ab eo quorumcumque peccatorum, & censurarum etiam Sedi Apostolicæ reseruatorum, & reseruatarum indulgentiam, & remissionem obtinere: ita vt ab eodem peccato, & censura semel in vita, & semel in mortis articulo absoluatur, &c. ergo cum hoc pacto non loquatur: sed absolutè dicat quorumcumque peccatorum, & censurarum remissionem semel in vita obtinere possit: videtur clarè prędictam limitationem immediatè afficere genus peccati, & non speciem tantum: atque adeò ampliare, & interpretare dictam limitationem, vt afficiat solum speciem peccati est extendere verba priuilegij Bullę vltra sensum, & naturalem significationem verborum: nimirum illam, quæ ex communi hominũ vsu est recepta, quod facere non licet.

89 Ad primum fundamentum oppositæ sententiæ respondetur solutione ibi data, ex doctrina Eruditi Patris Francisci Bardi; ad id autem, quod in contra arguit Pater Leander à Sanctissimo Sacramento respondeo negãdo antecedens, & ad probationem ibi inclusam dicto, quod licèt si Cõfessarius absolueret pœnitẽtẽ semel per repetitas absolutiones à diuersis specie peccatis sedi Apopostolicæ reseruatis: verificaretur, quod semel tantum in vita pœnitens esset absolutus ab vnoquoque illorum peccatorum secundum speciem: nihilominus iste modus absoluendi non est licitus Confessario, quia est contra voluntatem Summi Pontificis concedentis prædictum priuilegium absoluendi a reseruatis semel in vita, cũ limitatio facta à Summo Põtifice in dictis bullæ Cruciatę verbis cadat supra absolutionem, vt sic, & genus dictorũ peccatorũ, & non supra species tantum, vt ostendimus supra in secunda probatione nostræ sententiæ, & ita explicatio dictorũ verborum tradita à Patre Leandro est incompatibilis cum dictis verbis Bullæ Cruciatę, cum sit illa ampla interpretratio ipsius Leandri vltra sensum, & nataralem significationem dictorum verborum, vt in dicta secundo secunda probatione in fauorem nostræ sententiæ diximus.

90 Ad secundum respondetur cõcedendo antecedens, & negando consequentiam, & ratio disparitatis in vtroque casu est: quia in primo casu quando pœnitens in vna, & eadem confessione sacramentali confitetur plura peccata Põtifici reseruata specie diuersa, in quibus lapsus fuit & petijt a Confessario ab illis absolui virtute priuilegij Bullę Cruciatę nequit vnius absolutionem obtinere, & non aliorum peccatorum, cum peccata mortalia quoad remissionem sint inseparabiliter connexa: ideoque, vt priuilegium nõ sit inutile intelligi debet necessario de omnibus peccatis reseruatis, quorum pœnitens est reus. In secundo verò casu, scilicet quando pœnitens lapsus in vnum peccatum reseruatum Summo Pontifici, postea quam ab eo absoluitur virtute priuilegij Bullę Bruciatę in aliud specie diuersum labitur peccatũ reseruatum Summo Pontifici nõ potest ab illo apsolui vigore prilegij eiusdem Bullæ Cruciatæ, quia inter hæc peccata nulla est con-

connexio, siquidem quando secundum committitur inuenitur primum extinctum vi antecedẽtis absolutionis. Deinde quia cum limitatio illa semel in vita, & semel in mortis articulo cadat supra absolutionem, vt sic, & supra genus peccatorum immediate, & non supra speciem peccati, nisi tantum mediate, vt supra diximus, ideò si pœnitens postquam absolutus fuit Sacramentaliter virtute priuilegij bullę Cruciatę ab vno peccato Pontifici reseruato: postea ab alio peccato reseruato specie diuerso ab ipso commisso post absolutionem primi à Confessario absolueretur vigore priuilegij eiusdem Bullæ deberent duo iudicia fieri, quod per Bullam non conceditur, cum limitatio illa semel in vita feratur in vnitatem iudicij Sacramentalis, & non in vnitatem peccatorum: asserere debemus mentem Summi Pontificis esse in verbis Bullæ Cruciatæ, vt Sacramentalis sententia impendenda à Confessario vi eiusdem Bullæ in ordine ad peccata ipsi Pontifici reseruata semel tantum daretur; & ideo non est paritas inter vnum, & alium casum.

91 Ad tertium argumentum respondetur: distinguendo sequelam; sequeretur, quod is, qui in plura incidisset peccata Papæ reseruata maiori frueretur priuilegio, & fauore quam alius, qui in pauciora. extensiue, & materialiter quoad fructum absolutionis Sacramentalis pœnitentiæ concedo sequelam, intensiue, & formaliter nego sequelam, nã ille, qui à paucioribus peccatis Pontifici reseruatis in confessione absoluitur vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ; licet extensiue, & materialiter minorem percipiat fructum intensiue tamen, & formaliter eumdem obtinet fructum, nempe vnicam absolutionem à reseruatis Summo Pontifici: quare neganda est minor: nam, vt supra diximus, intentio Summi Pontificis in concessione dicti priuilegij Bullę est; quod pœnitens semel tantum in vita per vnum dumtaxat Sacramentalis pœnitentiæ iudicium possit peccatorũ reseruatorũ Sũmo Pontifici indulgentiã, & remissionẽ obtinere, vt in solutione præcedẽtis argumenti diximus.

92 Ad quartum argumẽtum respondetur primo, retorquendo illud in suũ Auctorẽ. nã vt ipse fatetur, non potest pœnitens absolutus semel vigore priuilegij Bullę Cruciatę ab vno peccato Põtifici reseruato: postea ab alio absolui peccato Põtifici reseruato eiusdem speciei, si in illud lapsus fuerit virtute priuilegij eiusdem Bullæ, qua doctrina istius Doctoris supposita sic argumentor. ille, qui scit quod semel absolutus ab vno peccato Pontifici reseruato non posse iterum ab alio distincto eiusdem speciei peccato reseruato absolui vi eiusdem Bullę, potest minimè vel le ad confessionem sacramentalem statim accedere pro absolutione dicti peccati: sed consulto vult expectare ad hoc, vt si fortè ob fragilitatem carnis in alia reseruata eiusdem speciei ei incidere contingat ab omnibus simul in vnico confessionis Sacramento per vnicam sacramentalem absolutionẽ absolui possit: ne aliàs adstrictus sit, vel ad sumendam secundam Bullam: vel ad aliud inquirendum remedium: atqui hoc non habetur pro maximo inconuenienti à Patre Leandro in isto casu; ergo nec nos habere debemus pro maximo inconuenienti, quod

ex eò quod aliquis sciat, quod si semel absoluatur virtute priuiuilegij Bullæ Cruciatæ ab vno peccato Pontifici reseruato: si postea aliud committat speciem diuersum nõ possit ab illo absolui vigore eiusdẽ Bullę retardet se cõfiteri de primo peccato, vt si forte ob fragilitatem carnis in alia peccata reseruata distincta specie incidat possit simul in eadem confessione sacramentali absolui vigore priuilegij Bullæ Cruciatę, nec videatur coactus, vel ad sumendam secundã Bullam, vel ad inquirendum aliud remedium, vel si hoc est maximum inconueniens, vt vult dictus Pater Leander asignet nobis disparitatẽ in vtroque casu, & quamcũque asignauerit pro primo casu à nobis posito, asignauimus, & nos pro secundo posito in suo argumento.

93 Secundo respondetur cum Patre Francisco Bardi vbi supra in addictione ad primam sectionem superius citatam num. 16. incommodum illud in argumento asignatum à dicto Patre Leãdro à sanctisimo Sacramento esse ex defectu ipsius pœnitẽtis, quia licèt per eamdem Bullam nequeat secundam obtinere absolutionem, poterit tamen alia via sibi prouidere, vel accipiendo secundam Bullam, vel recurrendo ad Regulares, qui virtute suorum priuilegiorum facultatẽ habent absoluẽdi toties, quoties à peccatis Summo Pontifici reseruatis, exceptis ijs, quę sunt in Bullę Cęnę Domini, vel ad Ordinarium loci.

94 Sed inquires, quid faciet, qui semel in vita fuit absolutus à peccatis Sũmo Pontifice reseruatis virtute priuilegij duarũ Bullarũ Cruciatę, quas potest in eodem anno sumere, si in alia peccata reseruata in eodẽ anno incidat, an scilicèt posit vti Bullis pręteritis si vi illarum non fuit absolutus à casibus reseruatis Pontifici; quia in peccata reseruata durantibus dictis Bullis non incidit, & sic illis vsus non fuit quoad hunc effectum obtinendi beneficium absolutionis sacramentalis quoad reseruata Summo Pontifici.

95 Affirmatiuè respõdet Nauarrus lib. 5. consiliorum tit. de priuilegijs consil. 17. per totum vbi inquirit an suscipientes Bullam in isto pręsenti anno gaudeant indulgentijs, & gratijs per Bullam Cruciatæ in præterito anno cõcessis? & respondet. Respondeo, quod poterit frui priori bulla, quoad illas clausules, quæ non sunt sublatæ per Bullã posteriorem. quod probat tum, quia gratia semel facta durat: do nec reuocetur, vel suspendatur cap. si super gratias lib. 6. tum etiam: quia si suspendatur sublata suspensione remanet tam efficax, quàm erat ante *suspensionem* argumento ex cap. pastoralis de caus. possession. & propr. & per posita in casu, per posteriorem Bullam acceptam tollitur suspeñsio priorum Bullarum hãc opinionem videtur iudicare probabilem. Trullench. in expositione Bullę Cruciatę lib. 1. §. 7. ca. 2. dub. 3. n. 3. vbi ad difficultatem propositã; scilicet, quid facere debeat, qui à casibus reseruatis Summo Põtifici absolutus in vno anno per primam, & secundam Bullam Cruciatæ: si in eodem anno incidat in alia peccata reseruata Summo Pontifici, inquit. Respondeo primo posse vti Bullis pręteritis si fortè quoad absolutionem reseruatorum illis vsus non fuerit, vt quidam existimãt &

Digitized by Google

et absolute probabilem, & tutã in praxi eam iudicat Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par.4. tract. 2. de censuris disp. 17. quęst. 83.

96 Secunda, & vera sententia negat posse aliquem vti bullis pręteritis quoad effectum recipiendi beneficium absolutionis à casibus Papę reseruatis: si illis, quoad dictum effectum obtinendi dictam absolutionem à reseruatis vsus non fuis in dictis annis pręteritis: ita Eruditus Pater Franciscus Bardi, qui meritò contrariam sententiam improbabilem appellat in expositione Bullæ Cruciatæ part. 2. tr. 6. cap. 1. sect. 2. num. 19. & in additione ad dictam sectionem in secunda editione à nu. 24. vsque ad 30. Castropalaus part. 4. tract. 25. de Bulla Cruciatę disp. vnica punt. 3. num. 1. in principio Pater Andreas Mendo in elucidatione Bullæ Cruciatæ dis. 29. cap. 3. num. 17. Trullench. in expositione bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 9. dub. 2. cap. 3. Rodriquez in expositione bullę Cruciatæ §. 12. num. 2. D. Carolus Latius in dilucidatione bullæ Cruciatę disp. 6. quęst. 1. diffic. 12. num. 61.

97 Probatur nostra sententia, quia elapso anno publicationis Bullæ Cruciatæ omnino perit vigor Bullę illius anni, ergo non potest quis dicta Bulla vti sequẽti anno quoad effectum obtinendi beneficium absolutionis à casibus reseruatis commissis in anno sequenti, etiam si dicta Bulla anni præteriti vsus non fuerit præterito anno quoad effectum se absoluendi à casibus Papæ reseruatis. Consequentia est formalis, & antecedens probatur: tũ: quia vt diximus resolut. 1. huius tractatus; sicut promulgatio est veluti quędam ratio dans vigorem nouæ Bullæ: ita est etiam ratio tollens vigorẽ à Bulla pręcedenti: ergo elapso anno durationis Bullæ per nouæ Bullæ publicationem vigor Bullæ illius anni omnino perit, & cõsequẽter nõ poterit aquis illa vti neq; illius priuilegijs gaudere transacto dicto anno durationis Bullæ, tũ etiam quia hoc expresè cauetur in ipsamet Bulla Latina, in cuius initio dicitur illos frui posse priuilegijs Bullæ, qui intra annum à die publicationis dictæ Bullæ, &c. ergo Bulla præteriti anni expirat, & cessat transacto dicto, publicationis anno, ergo non potest quis illa vti, neque illius priuilegijs gaudere in anno sequẽti post publicationem nouę Bullę.

98 Ad fundamentum, quod ex Nauarro affert Pater Leander à Sanctissimo Sacramento, vt probet opinionem contrariã esse probabilem, & tutam in praxi: tum propter authoritatem tanti Doctoris, quæ illi satis sufficere videtur ad reddendam contrariam opinionem æque probabilem cum nostra: tum etiam ob fundamentum ibi assignatum respondeo in primis: quod licet authoritas Doctissimi Nauarri sit magni ponderis: nihilominus cum sua opinio sit contra communem omnium Theologorum consensũ, qui non audent hanc contrariam opinionem adhùc probabilem appellare, & deindè sit contra praxim, & cõmunem vsum fidelium, & fundamentum Nauarri nihil conuincat in contrariũ vt statim videbimus: ideo eius authoritas nõ sufficit ad cõstituendam probabilem dictam opinionem, quarè immerito Leander censurat eruditum Patrẽ Franciscum Bardi, eo quod illam

affirmet loco superius citato nõ esse probabilem.

99 Ad fundamentum ex ratione adductum, vt respondeamus supponere oportet aliud esse suspendere aliquod priuilegium, aut iurisdictionem, aliud verò reuocare, suspendere enim est priuare rem aliquam sua facultate, & vi per aliquod tempus, quo elapso recuperat eamdem vim, & vigorem, quem antea habebat, vt colligitur ex Tridẽtino sess. 14. cap. 3. de reformatione ibi Episcopus quoscumq; suos Clericos; præsertim in Sacris constitutos absque suo præcedenti examine, & commendatitijs literis quacũque authoritate promotos: licet tanquam habiles ab eo, à quo ordinati sũt probatos; quos tamen ad diuina officia celebranda: seu Ecclesiastica Sacramenta ministranda minus idoneos, & capaces reppererit, à susceptorum ordinum exercitio ad tempus, de quo ei videbitur suspendere, & illis: ne in Altari: aut aliquo ordine ministrent, interdicere possit. Reuocare vero, est quando res aliqua ammittit suam vim omninò eaque derogatur absque intentione aliqua, vt eam scilicet recuperare possit.

100 Quo supposito ad fundamentum sententiæ oppositæ respondeo, concedẽdo quod gratia semel facta durat donec reuocetur vt constat ex cap. in fundamento contrariæ sententiæ allegato, si super gratia, in 6. decretaliũ lib. 1. de offic. & potest. iud. delegat. tit. 14. vbi dicitur, si super gratia cuiquam ab Apostolica Sede facta executores fuerint deputati, & cum æquum esse censemus, vt sicut ipsa gratia (licet non dum sit in eius executione processum) morte non perimatur concedentis, sic nec etiam re integra perimatur executoribus data potestas, quam veluti gratiæ prædictæ accessoriam naturam sequi congruit principalis, ne gratiam eamdem, vel reddi quandoque omnino inutilem vel ipsius effectum in tempus lõgius (cum illius dispendio cui facta extitit) differri contingat. Nego tamen suppositum, quod supponit Nauarrus, scilicet Bullam Cruciatam præteritam per publicationem sequentis Bullæ non esse sublatam, & reuocatam quoad omnes eius clausulas, nã vt supra probauimus, publicatio sequentis Bullæ tollit vim, & efficaciam prioris Bullę, eamque absolute reuocat, vnde textus illius capituli si super gratia non solum non fauet contrariæ sententiæ imò eam valide infirmat; quod sic probo, ex dicto cap. si super gratia, priuilegium concessum à Summo Pontifice absolute, & absque aliqua limitatione, si prædictum priuilegium est gratiosum non expirat morte concedentis, donec reuocetur ab alio superiore potenti dictum priuilegium reuocare, vt constat ex dicto cap. si super gratia, ergo priuilegium gratuitum concesũ pro aliquo tempore determinato cum clausula expressa reuocatoria transacto dicto tempore expirat, & nullius roboris, & efficaciæ est dicto tẽpore transacto assignato: atqui priuilegium Bullæ Cruciatæ conceditur à Summo Pontifice solummodo durante anno publicationis dictæ bullæ, vt ex ipsa bulla latina satis constat: ergo elapso anno publicationis spirat per publicationem nouæ Bullæ priuilegium Bullę antecedentis: ergo non potest quis dicta Bulla vti sequenti anno

Digitized by Google

no: etiam pro obtinendo beneficio absolutionis à casibus Papæ reseruatis quo priuilegio nõ fuit vsus anno præcedenti virtute dictę Bullæ, patet hęc vltima consequentia, nam eo ipso, quod Bulla Cruciata pręcedens censetur reuocata per publicationẽ sequentis Bullę amittit suã vim, omninò absque intentione aliqua, vt eam recuperare possit. Nec secundus texus allegatus ex cap. pastoralis de caussa possessionis ex libro 2. Decretalium titulo 12. de caussa possessionis, & propietatis aliquid conuincit; nam falsò supponitur per publicationem nouę bullę auferri, & tolli suspensio pręcedẽtis bullę, cum potius per dictam publicationem nouę Bullę preteritę bullę reuocentur, & nullã vim, & efficaciam habeant: atque adeò non suspenduntur: sed omnino tolluntur, reuocantur, cassantur, & expirant. Quod insinuat apertè Summus Pontifex, quando concedit per particulare priuilegium, vt posit quis accipere aliam bullam intra annum publicationis, & bis illius priuilegijs frui. Quod non concessisset si existimasset bullas pręteritas per publicationẽ pręsentis reualidari: vnde manifestè infertur non posse habentem bullam pręsentem ratione pręteritarum absolui à casibus Pontifici reseruatis.

RESOLVTIO X.

Vtrum virtute Bullę Cruciatę possit pœnitens absolui à Cõfessario ab ipso electo virtute priuilegij dictę bullę à casibus Pontifici reseruatis non solũ semel, sed toties quoties: dũmodò sint occulti?

101 Negatiuam sentẽtiam sustinent Rodriquez in explicatione Bullę Cruiatæ §. 9. num. 118. aliàs 135. Bannes 2. 2. qu. 64. art. vlt. in fine Riccius in addit. ad §. 9. Bullæ num. 36. Vega in summ. verbo absolutio casu 39. Ledesma tom. 1. summæ tr. de pœnit. cap. 13. concl. 2. dub. 1. Fernandez in examine Theolog. moral. par. 3. cap. 9. §. 2. n. 5. Ludouicus à Cruce de expositione Bullæ Cruciatæ disput. 1. cap. 3. dub. 13. num. 3. Henriquez lib. 6. de pœnit. cap. 14. n. 7. Castropalaus par. 4. tract. 25. de Bulla Cruciatæ disp. vnica, punt. 8. §. 1. num. 7. Pater Franciscus Bardi in explicatione Bullę Cruciatæ part. 2. tract. 6. cap. 1. sect. 10. num. 106. concl. 2. & in vindicatione contra Patrem Andream Mendo a n. 107. vsque ad 112. quamuis conclus. prima num. 102. oppositam sententiã probabilem appellet D. Carolus Latius in dilucidatione Bullę Cruciatæ disp. 6. quæst. 1. difficult. 18. num. 84.

102 Probatur 1. hæc sententia à Patre Ludouico à Cruce dict. n. 3. quia absolutio à prædictis casibus occultis conceditur Episcopis, solum ob specialem personæ industriam, & authoritatẽ, & ad euitandum periculum animarum; atqui id, quod competit Episcopis solùm ob specialẽ personæ industriam, & authoritatem ad euitandum periculum animarum eis non competit iurisdictione ordinaria eis debita, ratione dignitatis Episcopalis: sed iurisdictione delegata: ergo predicti casus papales: licet possint absolui ab Episcopo in ordine ad oues suas iurisdictione ei delegata, non poterunt Confessarij Ordinarij ab illis obsolueri toties quoties virtute priuilegij

as-

Bullæ Cruciatæ; sed tantum semel in vita, & semel in articulo mortis: probatur consequentia tũ: quia isti casus occulti verè & propriè sunt Papales: tum etiã: quia oppositũ directè aduersatur, vi Bullæ Cruciatæ in quibus solũ conceditur posse absolui virtute dicti priuilegij Bullę Cruciatę à casibus Papę reseruatis semel in vita, & semel in articulo mortis, vt cõstat ex illis verbis eiusdẽ bullę, cõceditur, vt possint eligere quemcumque Præsbyterum sæcularem, aut Regularem ex approbatis ab Ordinario, & ab eo quorumcumque peccatorum, & censurarum, etiam Sedi Apostolicę. & in Bulla Cænæ Domini reseruatorum, & reseruatarum plenariam indulgentiam, & remissionem semel in vita, & semel in mortis articulo obtinere: atqui dicta verba Bullę sunt vniuersalissima: ergo vniuersaliter de omnibus casibus Papę sunt intelligenda, & cum casus Papę reseruati: licèt occulti sint, non desinant esse Papales: consequẽs est, vt non possit Confessarius ab illis absoluere toties quoties virtute dicti priuilegij Bullę Cruciatę, sed tantum semel in vita, & semel in mortis articulo.

103 Secundo probatur hęc sententia à Patre Francisco Bardi vbi supra dicta n. 106. quia cum Sũmus Pontifex absolutè, & simpliciter sine vlla limitatione: aut qualitate superaddita casus illos sibi reseruet; idcirco ij casus ita reseruati aliquid plus habẽt: quã illi, qui omninò non sunt reseruati; ergo esse occultum cum sua aptè natura non opponatur reseruationi, vt de se patet: neque aliundè nos habeamus declarationẽ, ob quàm casus ex eo quod sint occulti censeant à reseruatione: quod tamen aduersarij non probant cum id deberent efficaciter probare, igitur probabilius, & congruentius dicendum est non posse vi bullæ casus istos toties quoties remitti sicut non reseruatos: probatur hæc vltima consequentia, quia hoc importat clausula illa, quæ in ipsamet bulla habetur, scilicèt, aliorum verò Sedi Apostolicæ non reseruatorum, ac reseruatarum toties quoties confitebũtur absolutionem mediante salutari pœnitẽtia secundum culparum exigentiam obtinere: ergo solum toties quoties possunt absolui virtute Bullæ Cruciatæ peccata, quæ nullo modo sunt Sedi Apostolicæ reseruata: atqui casus papales etiã si occulti sint non censentur omninò esse extra papalem reseruationem: ergo dum in Bulla conceditur facultas absoluendi à casibus Summo Pontifici non reseruatis toties: quoties id explicare debet de casibus qui omni papali reseruatione carent: probatur minor: nam licèt Concilium Tridentinum facultatem concedat Episcopis absoluendi à casibus reseruatis Summo Pontifici: dũ manent in occulto: non tamen hoc relinquit in omnimoda libertate Episcopi: quia nequeũt Episcopi absolutionem dictorũ casuum ad suum libitum exercere in quocumque loco respectu quarumcumque personarum: nam Concilium dictam facultatem limitat ad subditos Episcopi, & in diœcesi Episcopi absoluentis: ergo dicti casus papales etiam si occulti sint detinentur in reseruatione papali.

104 Secunda sententia; & quod mihi verior, & probabilior videtur affirmat posse Confessariũ virtute Bullę Cruciatæ pœnitẽtem absoluere toties, quoties à casibus Summo Pontifici reseruatis: dummodo occulti sint: ita

Doc-

Doctissimus Pater Thomas Sanchez in summa in præcepta Decalogi to. 1. lib. 4. c. 54. n. 27. Trullech in expositione Bullę Cruciatę lib. 1. §. 7. c. 2. dub. 6. Diana par. 1. tract. 11. de Bulla Cruciatæ resolut. 28. & par. 3. tract. 2. resol. 13. §. nota 4. & in additione ad dictam 3. part. resol. 17. & magis ex professo par. 11. tr. 2. resol. 45. Pater Andreas Mēdo in Bullam Cruciatę disp. 23. cap. 3. nu. 72. cum sequent. & in appendice contra Patrem Frāciscum Bardi disp. 2. cap. 26. n. 141. Pater Bertrandus Lothe in resolutionibus Theologicis tr. 1. quęst. 1. art. 5.

105 Antequam nostram sententiā probemus supponere oportet cum communi Doctorum sententia occultum bifariam accipi posse: nempę vel pro eo quod est ita secretum, vt nequeat in foro externo probari sicuti euenit quando factum neque apud duos est notum; quia tempore, quo actio illa exercebatur non nemo aderat. Ac proindè solus ille, qui eam exercuit notitiam de illa habet. Secundo sumitur occultum prout opponitur manifesto: seu notorio, licèt de reliquo sit probabile in foro externo v. g. si actio aliqua mala scit à duobus; seu tribus, qui possunt eam in foro contētioso probare: tamē reliquis est occulta: tunc talis actio non dicitur simpliciter manifesta: seu publica; ac proindè adhuc manet occulta prout occultū opponitur publico, seu manifesto, aut famoso: non autem vt opponitur probabili.

106 Præterea suppono, vt certum Concilium Tridentinum cōcedere Episcopis sess. 24. cap. 6. de reformat. authoritatem absoluendi à casibus reseruatis si occulti sint. vbi occultum sumitur prout in iure distingui solet à publico, notorio, & manifesto: quamuis aliàs delictum, vel excōmunicatio probabile sit: dummodo delictum non sit deductum ad forum contentiosum, vt docent Barbosa in remissionibus supra Cōcil. Trident. versu ex delicto occulto Nauarrus in summa cap. 27. num. 255. Pater Franciscus Bardi dicta sect. 10. superius citata num. 97. & communiter DD. contra Graphium tom. 1. decisionnm lib. 1. cap. 13. nu. 43. dicitur autem deductum delictum ad forum contentiosum quando Iudici est delatum, & parti intimatum, vt docent Henriquez lib. 14. de irregularit. cap. 20. nu. 4. Sayrus in thesauro lib. 4. cap. 17. n. 21. & cum alijs Barbosa de officio, & potestate Episcopi allegat. 39 à nu. 39. vbi asserit requiri, vt lis sit contestata, vt dicitur delictum esse deductum ad forum contentiosum. Quare si delictum, quatuor vel quinque personis innotescat adhuc non notorium: sed occultum dicitur. Requiritur, ergo ad notorium, & publicum, vt sciatur à maiori parte vicinię, Collegij, vel cōmunitatis, dummodo in communitate, vel Collegio ad minus decem reperiantur personę, vt docent communiter DD. Vndè in magna Ciuitate quatuor, quinque, aut sex vidisse Testes non satis videtur ad notorium, vt docent Henriquez lib. 13. de excommunicatione cap. 5. nu. 2. Sayrus in Thesauro lib. 2. ca. 12. num. 19. Sanchez tom. 1. in decalogum lib. 2. cap. 11. n. 19. et alij. quibus suppositis.

107 Probatur nostra sententia, quia Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ potest totics quoties pœ-

pœnitentem absoluere à casibus solum Episcopo reseruatis, vt constat ex verbis ipsius Bullæ Cruciatæ: scilicet aliorum verò Sedi Apostolicæ non reseruatorum: ac reseruatarũ toties quoties, confitebuntur absolutionem mediante salutari pœnitẽtia secundum culparum exigentiam obtinere possint, atqui casus Sedi Apostolicæ reseruati si sint occulti desinunt esse absolute, & simpliciter casus Papales, & reddũtur absolutè, & simpliciter casus Episcopales, seu Episcopis reseruati, ergo potest Cõfessarius virtute Bullæ Cruciatæ ab illis pœnitentẽ toties quoties absoluere, consequentia ex pręmissis euidenter sequitur. Maior verò ex se est manifesta: tum ex verbis supra relatis ipsius Cruciatæ Bullæ, tum etiam quia ab omnibus Doctoribus absque cõtrouersia conceditur. Minor vero, in qua est tota difficultas probatur primo ex Concilio Tridentino sess. 24. cap. 6. de reformat. vbi sic dicitur liceat Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto prouenĩetibus excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentiosum dispensare, & in quibuscumque casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis delinquentes quoscumque, siue subditos in diœcesi sua per se ipsos, aut Vicarium ab id specialiter deputandum in foro conscientiæ gratis absoluere imposita pœnitentia salutari. Atqui hæc facultas absoluendi à dictis casibus occultis Pontifici reseruatis, quã habent Episcopi virtute Concilij Tridentini est facultas ordinariã illis competens ratione suæ dignitatis Episcopalis: ergo prædicti casus Pontifici reseruati quando sunt occulti desinunt esse simpliciter, & absolutè casus Papales, & redduntur omninò Episcopales: Probatur minor, quia reseruatio competens Sũmo Pontifici, dum per Conciliũ Tridentinum Episcopis concessa est potestas absoluendi ab illis peccatis ablata est, sicut si peccata essent aliqua reseruata Episcopis, & in aliquo Concilio, aut Synodo concederetur omnibus Parochis facultas absoluendi: ab illis, iam prędicti casus dsinerent esse simpliciter, & absolute Episcopales, & redderẽtur omnino Parochiales, ergo sic similiter eò ipso, quod Concilium Tridentinum concedit facultatem Episcopis, vt possint absoluere à casibus Pontifici reseruatis si sint occulti iam dicti casus desinunt esse simpliciter, & absolutè casus Papales, seu Papæ reseruati, & redduntur omnino casus Episcopales: seu Episcopis reseruati, & consequẽter poterit Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ ab illis toties quoties absoluere.

108 Nec valet si dicas cum Patre Francisco Bardi, quod in illo decreto Concilij Tridentini absolutio casuum, & censurarũ summo Pontifici reseruatarum, etiam dum manet in occulto non relinquitur in omnimoda libertate Episcopi, quia adhuc casus detinẽtur in reseruatione Papali quia nequeunt Episcopi prædictorum casuum absolutionem ad libitum respectu quarumcũque personarum, & in quocumque loco exercere: nam Concilium eam limitat ad subditos Episcopi, & in Diœcesi Episcopi absoluentis, ergo non censentur omnino esse extra Papalem reseruationem, & per-

Digitized by Google

consequens dum in bulla conceditur facultas absoluendi toties quoties à casibus Summo Pōtifici nō reseruatis, id explicari debet de casibus, qui omni Papali reseruatione carent.

109 Hoc inquam non valet, nam vt bene cum Patre Andrea Mēdo locis superius citatis docet eruditus Pater Antoninus Diana dict. par. 11. tract. 2. resol. 44. §. verum his non obstantibus Pōtifex Summus dum committit in Tridentino Episcopis facultatem ordinariam absoluendi à casibus aliunde sibi reseruatis, dummodo sint occulti, tollit ab eis reseruationem Pontificiam: limitatque eam, quam apposuerat ad huiusmodi casus non occultos, qua reseruatione ablata, consequens est, vt virtute Bullæ possit toties, quoties ab eis absolui. neque ea limitatio Concilij: scilicèt in quibuscumque casibus occultis etiā Sedi Apostolicę reseruatis nō opponitur ablationi reseruationis Pontificiæ, nec recte potest intelligi, quo pacto duret reseruatio Pōtificia si inferiori Prelato nō reseruātur illi casus: reseruatio enim pontificia ex se id dicit: scilicet, quod nullus Prælatus inferior absoluere valeat. Itaque cum Tridentinum Concilium pręstat Episcopis facultatem, vt absoluere valeant à reseruatis occultis cū adhibita limitatione: perinde se habet ac si assereret peccata, quę sunt Sedi Apostolicę reseruata: si sint occulta: deinceps solum Episcopis in sua dięcesi si sint peccata subditorum, reseruata maneāt. Sicut si in Religione in qua peccatum, v. g. periurij est reseruatum Superiori statueretur: vt deinceps Confessarius domus Religiosę posset ab illo absoluere commorantes in eadem domo, quis dubitet reseruationem Superioris auferri quamuis limitarentur Confessarius, & personæ? atque adeò Regularis qui in id peccatum incidisset si haberet priuilegium, vt per quem Confessarium absolueretur à non reseruatis Superiori, posset per quemlibet absolui à periurio: ergo etiam id dicendum est omninò in nostro casu seruata proportione, hæc ex Mendo Eruditus Diana. Neque quòd Episcopus non possit ad suum libitū absoluere à dictis casibus occultis extra suā diœcesim sed solū suos subditos in sua diœcesi facit, vt prædicti casus occulti non sint omninò Episcopales: sed retineant aliqualem papalem reseruationem: quia sicut etiam Episcopus non potest absoluere in aliena diœcesi saltem à reseruatis Episcopo illius diœcesis, non probat hæc ratio eos casus habere maiorem reseruationem; quam Episcopalem: sed solùm actus iurisdictionis suis terminis, locis, & personis esse circumscriptos. ita similiter in nostro casu: illa limitatio, quod Episcopus solū in sua diœcesi, aut eius Vicarius ad hoc munus deputatus possint absoluere à prędictis casibus reseruatis occultis nō facit prędictos casus habere maiorem reseruationem quam Episcopalem: ergo cum virtute Bullæ Cruciatę possit Cōfessarius toties quoties absoluere à casibus, qui nullo modo Pontifici sunt reseruati consequens est, vt à prædictis casibus occultis reseruatis possit toties quoties absoluere virtute dictæ bullæ vtpotè casus merè Episcopales, & nullo modo Papales ex Concilij Tridentini determinatione.

110 Secundo probatur: quia reseruatio, vt potè odiosa est limitan-

tanda, quando verba talem limitationem patiuntur: atqui illa restrictio Bullæ Cruciatę: scilicet, vt illam habentes possint casuum, & censurarum etiam Sedi Apostolicæ reseruatorum, & reseruatarum semel in vita, & semel in mortis articulo indulgentiam, & remissionem obtinere; potest alligari soli absolutionī casuum prędictorum, qui publici sunt: ergo solùm respectu eorum, & earum negabitur per bullam facultas in eodem anno repetendi absolutiones toties quoties oportuerit: ergo quãdo dicti casus papales non sunt publici, & notorij, sed occulti etiã prout occultum opponitur manifesto, seu famoso, dum non sint reducti ad forum contentiosum modo superius explicato poterit Confessarius toties quoties ab illis absoluere virtute Bullæ Cruciatæ durante anno publicationis dictę Bullę.

111 Sed dices etiam Concilium Tridẽtinum in dicto cap. 6. sess. 24. concedit Episcopis facultatẽ absoluendi suos subditos ab hæresi occulta in foro conscientiæ: atqui hoc non obstante nõ potest Confessarius virtute priuilegij Bullę Cruciatę aliquem absoluere ab hæresi occulta: non solùm toties quoties: sed nec etiam pro vna vice tantùm: ergo nec etiam poterit absoluere à casibus occultis Papę reseruatis toties quoties virtute dictę Bullæ.

112 Ad hoc argumentum respondet Pater Leander à *Sanctissimo Sacramento* negando minorem; iudicat enim par. 4. tract. 2. de excommunicatione disp. 17. quæst. 85. Confessarium posse toties quoties pœnitentem absoluere vigore Bullæ Cruciatæ ab hęresi occulta, quod sic probat: quia Confessarius potest vi Cruciatæ Bullæ absoluere pœnitentem toties quoties à reseruatis Episcopo: atqui crimen hęresis, & aliorum casuum reseruatorum Pontifici etiam in bulla Cænę Domini quãdo sunt occulta non sunt casus papales, sed episcopales: ergo clarè sequitur, quòd si Bulla Cruciata concedit Confessario facultatem absoluẽdi pœnitentem toties quoties à reseruatis Episcopo, consequenter concedat facultatem ad eũdem absoluendum à casibus papalibus occultis, ac proinde ab hæresi occulta si quidem tunc non sunt casus papales: sed episcopales. Maneat ergo probabile (Concludit dictus Pater Leander) quod loquendo ex vi Bullę possit liberè Confessarius absoluere hæreticum occultum pœnitentem: (an autem hæc Confessarij facultas sit coartata à Põtificibus pro Regnis, in quibus Inquisitionis Tribunal reperitur dicemus *quęstione sequenti*) pro hac responsione citat Mazuchellum tract. de casibus reseruatis disp. 11. quęst. 4. difficult. 6. num. 13. versu & ad hoc videtur, Bossium tractatu de iubilęo sect. 1. casu 9. num. 3. & probabilem eam iudicat Pater Franciscus Bardi in expositione Bullæ Cruciatæ tract. 6. cap. 2. sect. 1. nu. 7. præmiserat enim in præcedentibus numeris sententiam affirmantem, posse quis absolui ab hæresi externa occulta virtute Bullæ Cruciatæ, & sententiam id negantem, & postea in dicto n. 7. inquit hæc, & similia dici possunt pro vtraque sententia, quæ probabilis est. Sed consideratis omnibus censeo partem negatiuam nõ solùm esse tutiorem: verum etiã probabiliorem: atque amplectendam.

Sed

Digitized by Google

113 Sed salua pace tanti Viri hæc responsio mihi non probatur: tũ quia est contra communem Doctorum consensum, nam etiam illi, qui nobiscum affirmant posse Confessarium pęnitentem absoluere toties quoties virtute Bullæ Cruciatæ à Casibus occultis Pōtifici reseruatis, excipiunt hæresim occultam, tum etiam, quia prædicta absolutio aduersatur expressè Concilio Tridentino dict. cap. 6. vbi diuersimodè conceditur Episcopis facultas absoluẽdi suos subditos à Casibus Papalibus occultis, ac ab heresi occulta, facultas enim absoluendi à casibus occultis Papæ reseruatis illis conceditur cum facultate eam delegandi suo Vicario Generali cui ex officio, & semper competat hæc absolutio ex eo quod Concilium vult auferre à casibus occultis supradictis reseruationem Papalem, & relinquere illos solũ Episcopales, & nullo modo Papales, & sic nihil mirum quod possit ab illis absoluere Confessarius toties quoties virtute Bullæ Cruciatæ, sicut potest vi eiusdem Bullę absoluere quoscumque alios Episcopo reseruatos. At vero facultas, quam Tridentinum concedit Episcopis ad absoluendum suos subditos ab hæresi occulta (stando in opinione Doctorum, qui affirmant prædictam facultatem absoluendi ab hæresi occulta concessam à Tridentino non esse reuocatam à Summo Pontifice in Bulla Cænæ Domini) fuit tantum Episcopis concessa solum ob specialem personæ industriam, & authoritatem, & ad euitandum periculum animarum, taliter quod solus Episcopus posset à dicta hæresi occulta absoluere, in foro consciẽtiæ, & nullo modo dictam potestatem delegare suo Vicario Generali, vt constat ex verbis ipsius Concilij, quæ hæc sunt, idem, & in hæresis crimine in eodem foro conscientię eis tantum non eorum Vicarijs sit permissum. Et quamuis non desint aliqui DD. qui affirment quod licet Episcopus non possit hanc absolutionem ab hæresi occulta committere alteri, qui generaliter habeat facultatem absoluendi à dicto crimine hæresis, sicut potest committere facultatem absoluendi ab alijs casibus occultis Papæ reseruatis, potest tamen committere casum particularem cum occurrerit, ita vt tunc specialiter, & nō generaliter tribuat vices suas, inter quos sunt Pater Iacobus Granadus in 2.2. Diui Thomæ controuersia prima tract. 15. disp. 14. sect. 2. num. 7. Thomas Sanchez tom. 1. summæ lib. 2. cap. 15. nu. 23. in sui fauorem plures alios referens, tamen probabilius est nō posse Episcopum hanc facultatẽ absoluendi ab hæresi occulta in foro conscientiæ alteri etiam specialiter delegare, sed per se solũ posse à dicto crimine hæresis absoluere: ita Molina de iustit. & Iur. tract. 5. disp. 18. nu. 1. Garzias de beneficijs tom. 2. par. 11. cap. 10. num. 113. Pater Magister Marcus Serra in 2. 2. Diui Thomæ tom. 1. quæst. 11. art. 4. dub. vnico §. per se ipsos, & communiter DD. quæ sententia conformior est verbis Concilij Tridentini, & quamuis stemus in opposita sententia quæ probabilis est, & asseramus, quod licet Episcopus non possit hanc absolutionem committere alteri, qui generaliter habeat facultatem absoluendi ab hæresi occulta possit tamen committere casum particularem cum occur-

rerit: ita vt tunc specialiter, & nō generaliter tribuat vices suas nihilominus non sequitur prędictum casum hæresis esse casum mere episcopalem, & nullo modo papalem, cum vt supra diximus supradicta facultas tributa à Concilio Tridentino absoluēdi suos subditos ab hęresi occulta in foro conscientiæ nō tribuitur eis tanquam iurisdictio ordinaria eis competens ratione suæ dignitatis Episcopalis: sicut tribuitur eis facultas absoluendi ab alijs casibus Pontifici reseruatis: dummodo occulti sint, sed solū eis tribuitur dicta facultas absoluendi ab hæresi ob specialem personæ industriam, & authoritatem: atque ad euitandum periculum animarum: ideòque eis non competit hæc potestas de iure ordinario: sed iurisdictione tantùm delegata à Summo Pontifice, & consequenter dictus casus hæresis non desinit esse casus papalis simpliciter, & absolutè: sed aliquo modo retinet rationē casus papalis: eò ipso quod ab ipsa hæresi occulta Episcopus absoluat: non præcise, vt Episcopus, sed vt delegatus Apostolicus: ergo nullo modo potest Confessarius ordinarius virtute Bullæ Cruciatæ toties quoties aliquem absoluere ab hęresi occulta, vt affirmat dictus Pater Leander à Sanctissimo Sacramento.

114 Quare aliter ad replicam respondetur distinguendo maiorē Episcopis conceditur etiam per Tridentinum facultas absoluendi suos subditos ab hæresi occulta in foro conscientię eodem genere facultatis, quo ipsis conceditur ibidem facultas absoluendi in foro conscientiæ suos subditos ab alijs casibus Pontifici reseruatis si occulti sint nego maiorem diuerso genere facultatis, quo conceditur eis facultas absoluendi ab alijs casibus Pontifici reseruatis si occulti sint concedo maiorem. Nam facultas, quæ conceditur Episcopis à Cōcilio Tridentino dict. cap. 6. superius citato eis conceditur absolutè ratione suæ dignitatis episcopalis in ordine ad suos subditos, & cum facultate generali delegandi dictam facultatem alteri, & consequenter dicta facultas absoluendi à prædictis casibus occultis eis competit iurisdictione ordinaria; cum dicti casus papales, quando sunt occulti desinant omninò esse papales, & sint purè Episcopales, vt supra probatum est: aliàs non possent Episcopi dictam facultatem absoluendi à dictis casibus alteri committere, qui generaliter habeat facultatē absoluēdi ab illis. At verò facultas absoluendi ab hęresi occulta illis conceditur à Tridentino Concilio tanquam delegatis Apostolicis: ideòque non possunt alteri dictam facultatem absoluendi ab hęresi delegare: sed per se ipsos solū possę à dicto casu hæresis absoluere sibi subditos iurisdictione delegata à Summo Pontifice, non verò iurisdictione ordinaria illis cōpetente ratione suæ dignitatis Episcopalis: quia aliàs possent dictam facultatem absoluēdi ab hęresi committere alteri, qui generaliter haberet facultatem absoluendi ab hęresi, quod nullus Doctorum concedit. Quare concessa minori: neganda est cōsequentia, & ratio disparitatis est manifesta: quia alij casus reseruati Summo Pontifici eò ipso quòd sint occulti desinunt omnino esse papales, & sunt simpliciter, & absolutè Episcopales, vt supra probauimus: ideòquè

cum

Digitized by Google

cum Cõfessarius ex vi priuilegij Bullæ Cruciatę possit pœnitentem toties, quoties absoluere à casibus Episcopo reseruatis potest consequenter toties quoties absoluere illum à casibus Pontifici reseruatis: dũmodo occulti sint. Ab heresi autem occulta absoluere non valet vigore priuilegij Bullę Cruciatę: quia hæresis etiam si occulta sit, semper retinet rationẽ casus papalis: & si Episcopus possit ab illa absoluere: quia hæc facultas non cõpetit Episcopo iure ordinario: sed vt est delegatus Summi Pontificis, cum non concedatur ei absolutè ratione suę dignitatis episcopalis: sed solùm ob specialem personę industriam, & authoritatem, & ad euitandum periculum animarum absque facultate eam alteri delegandi: saltem delegatione generali, & absoluta, vt supra diximus: quarè Confessarius non potest virtute Bullæ Cruciatę aliquem absoluere toties, quoties ab heresi occulta: cũ iste casus nõ sit Episcopalis, seu Episcopo reseruatus, sed papalis, seu reseruatus Summo Pontifici, aut ei, cui voluerit Summus Pontifex hãc facultatem delegare, sicut modo eam delegat per Tridentinum Concilium omnibus Episcopis in ordine ad suos subditos.

14 Aduertendum est tamẽ, quod etiã si cõcedatur, vt probabilis (de quo mihi maximũ dubium est, saltem loquendo de probabilitate ab intrinseco) opinio, quę asserit posse Confessarium virtute Bullę Cruciatę pœnitentem absoluere toties quoties ab heresi exteriori, dum occulta sit, hanc doctrinam non habere locum in Regnis, in quibus sanctum Inquisitionis Tribunal reperitur, & ratio est, quia ita tenet vsus & praxis fundata in decretis, & declarationibus Pontificum, vt docet Henriquez lib. 6. cap. 16. nu. 2. his verbis: à casu heresis exterioris per clausulam generalem bullæ Cruciatę: aut plenissimi iubilæi: nisi aliter in ipso expresse declaretur Cõfessarius absoluere non potest. quia Vrbanus 4. Paulus 4. Pius Quintus, & Gregorius 13. Pontifices ita expresserunt per Bullã cum consilio Cardinalium amplissimè censoribus fidei concessam: ergo estante prędicta bulla, & concessione illa estante nequit Confessarius vi Cruciatæ bullæ absoluere pœnitentẽ ab heresi occulta.

115 Sed obiter inquires: an Illustrissimi Domini Inquisitores qui libet eorum in particulari possit ratione sui officij quemcumque pœnitentem in foro conscientię absoluere ab heresi occulta, & hanc facultatem cuilibet alteri Cõfessario approbato delegare? respondeo rem non esse omnino certam: licet multi sint, qui asserant hanc facultatem absoluendi ab heresi occulta in foro interiori conscientię hereticos occultos competere non toti consistorio: sed cuilibet Illustrissimo Inquisitori, & quemlibet eorum posse eamdem facultatem delegare cuilibet Confessario. Sed nihilominus cum nulla constitutio talem facultatem cõcedẽs appariat, tutius mihi videtur asserere in hoc standum esse consuetudini, & praxi sancti Officij, &, Dominorum Inquisitorum. Et si iterum inquiras quid faciẽdum sit heretico occulto qui ad mẽtẽ redijt, & nec ab Episcopo, nec ab alio absolutionem in foro conscientię obtinere potuit? Respõdeo nõ teneri se prodere, nec crimen suum fateri coram te-

testibus, & Notario, vt sic in vtroque foro à Dominis Inquisitoribus absoluatur: sed posse per viã pœnitentiariȩ non de recto suo nomine ad Pontificem mittere, vt sui absolutionem alicui committat. Quòd si non possit facere, nec Romȩ adire, & instat tempus implendi præceptum annuæ confessionis, & communionis, quam sine graui scandalo, aut infamia non potest omittere poterit cuilibet Confessario approbato confiteri, qui illum directè absoluens à peccatis non reseruatis indirectè absoluat à crimine hȩresis. Et idem est de eo qui misit ad Summum Pontificem; vt sui absolutionem alicui committat, & interim si non cõmunicet: aut celebret grauem infamiam incurrat, & scandalũ magnum oriatur.

117 Neque obstat excommunicatio, qua hȩreticus pœnitens innodatus est, & à qua, nec in isto casu potest Confessarius absoluere: nam sicut si prædictus hæreticus naturaliter, & inuincibiliter oblitus peccati hæresis, quam post consensum occultè protulit bona fide, & cum debita: aliàs dispositione accederet ad Sacramentum pœnitentiȩ, & confiteretur peccata non reseruata, & absolueretur, maneret in foro conscientiæ indirectè absolutus à crimine hæresis reseruato non obstante excommunicatione, qua est innodatus: ita & in casu prædicto indirectè absolutus manebit à peccato hæresis cum onere tamen illud iterum confitendi, cum copiam Confessarij authoritatem habẽtis habuerit: ita Eruditissimus Pater Magister Frater Marcus Serra cuius est tota hȩc doctrina tom. 1. in 2. 2. Diui Thomȩ quȩst. 11. art. 4. du. vnico §. si quæras: vbi etiam adducit alium casum de Sacerdote qui alium Sacerdotẽ interfecit, & ne se prodat, & crimen eius fiat manifestum celebrat, & confitetur sua peccata Confessario, qui non potest illum absoluere ab excommunicatione.

118 Sunt etiam qui dicant secluso quocumque, scandalo, & periculo infamiæ supradictam hȩreticum occultum procurantem pro viribus absolutionem, sed ob paupertatem aliudue legitimum impedimentum non valentem Romam adire, vel mittere, neq; ab Episcopo vel Inquisitore absolutionem obtinere: si verè pœniteat, & contritus sit posse interim missã celebrare, si est Sacerdos, vel Eucharistiam sumere si est laicus. Sed hoc alijs non placet, & merito, cũ secluso scandalo, et infamia nulla sit vrgens causa sumendi Eucharistiam in tali casu. Aliàs etiam Sacerdos, qui alium occidit si non posset irregularitatis dispensationem obtinere missam celebrare posset secluso periculo se prodendi.

119 Ad primum fundamentum oppositȩ sententiæ. Respõdetur negando maiorem: nam vt supra probauimus facultas Episcopis concessa absoluẽdi suos subditos à casibus Pontifici reseruatis: si occulti sint, non est eis à Tridẽtino concessa intuitu industriæ personalis: quod manifestè constat ex ipso Concilio dict. cap. 6. superius relato: nam si Conciliũ Tridentinum personalem Episcopi industriam exigisset non dedisset Episcopis potestatem delegandi absolutè, & simpliciter alteri dictam facultatem, sed potius id denegaret sicut de facto in eodem capite conceditur Episcopis facultas absoluendi suos subditos ab hæresi occulta in foro cõscientiæ, quæ facultas: quia il-

illis est cõcessa à Concilio intuitu industriæ personalis eis prohibet ne facultatem istam, saltē simpliciter suis Vicarijs delegare valeant; Ex quo colligimus Episcopos non habere facultatem absoluendi ab hæresi occulta iurisdictione ordinaria ratione suæ dignitatis episcopalis: (sicut illā habent absoluēdi ab alijs casibus Pontifici reseruatis, quando sūt occulti) sed iurisdictione delegata à Summo Pontifice; & Tridētino Concilio ob specialem personæ industriam, et authoritatē ad euitādū periculum animarū: Ad omnia alia, quæ in dicto fundamento dicuntur pro probatione cõsequentię manifestè patet ex dictis in fauorem nostrę sententiæ.

0 Ad secundum fundamentum eiusdem sententię manifestè patet ex à nobis dictis supra num. 108. vbi probauimus dictos casus papales dum sunt occulti desinere omninò esse papales, & esse mere Episcopales, & simul explicauimus genuinam verborū Concilij intelligentiam.

RESOLVTIO XI.

Vtrū Pręlati Regulares possint absoluere suos subditos ab omnibus casibus Papæ reseruatis si occulti sint vigore decreti Concilij Tridentini dict. sess. 24. cap. 6.

1 AFfirmatiuè respondent Rodriquez tom. 1. quęst. regul. quæst. 61. art. 9. Villalobos tom. 1. summæ tract. 21. difficul. 9. nu. 7. Pater Iacobus Granadus controuersia 1. de fide tract. 15. disp. 14. sect. 2. nu. 4. vbi sic ait: imo valde probabile esse comprehendi Prælatos Religionum habenteṡ iurisdictionem, quasi Episcopalem, vt Generales, et Prouinciales: quia licet non dicātur ita rigorosè habere diœcesim: habēt tamē in aliquo sensu cum domus, & Prouinciæ Religionis illis subdantur, & ab Episcopo sint exempti. hæc Granadus Bauny tract. 2. de cēsuris disp. 3. de absolut. ab excommunic. qu. 26. Magister Antonius de Hinoiosa in directorio decisionū regularium verbo absolutio 1. & verbo confirmatio gratiæ, & statuti, vel priuilegij versu prima assertio. P. Ioannes de Soria in Epilogo summarum par. 2. tr. 1. sect. 1. disp. 6. §. circa casus reseruatos Quintanaduenas tom. 1. Theolog. moral. tract. 8. dub. 16. quos citat, & sequitur Pater Leander à santissimo Sacramēto par. 4. tract. 2. de excommunic. disp. 17. quęst. 72.

122 Fundamentum huius sentētię est: quia valdè probabile est quod nomine Episcoporum in dicto decreto Cōcilij Tridētini veniat Generales, et Prouinciales Regularium: cum habeant iurisdictionem quasi Episcopalē ergo sicut Episcopi possunt absoluere suos subditos vigore dicti decreti Cōcilij Tridentini à casibus Papæ reseruatis etiam in Bulla Cęnę Domini: dūmodo occulti sint: ita eodem modo poterunt Prælati Regulares absoluere à similibus casibus suos subditos: cõsequētia videtur ex antecedēti sequi: antecedens verò probat Pater Leander sola authoritate extrinseca prędictorum Doctorum, qui omnes illud vt valde probabile affirmant.

123 Secunda, et probabilior sententia negat posse Prælatos Regulares virtute dicti decreti Cōcilij Tridentini sess. 24. art. 6. de reformat. absoluere suos subditos à casibus Papæ reseruatis etiā

si

si occulti sint. ita Petrus de Ledesma tom. 2. summæ tract. 1. cap. 6. post 20. Auila par. 7. disp. 10. dub. 6. notabili 3. Pater Thomas Sanchez to. 1. summę lib. 2. ca. 11. num. 7. vbi sic ait: at verius est Prelatos Regulares etiam suorum ordinũ Generales minime compræhendi in eo Tridentini decreto nomine Episcoporum. Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 30. sect. 2. num. 7. Fagundez lib. 1. in primum decalogi pręceptũ cap. 15. nu. 21. Garzias de beneficijs par. 7. cap. 11. num. 13. & 20. Pater Gaspar Hurtadus de censuris disp. 2. de irregularitate difficult. 20. num. 67. Barbosa de potestate Episcopi part. 2. allegatione 39. nu. 18. Castropalaus part. 1. trac. 4. disp. 4. punt. 3. num. 5.

124 Probatur nostra sententia 1. quia si Pręlati Regulares possent vigore dicti decreti Concilij Tridentini suos subditos absoluere in foro conscientię à casibus occultis Papæ reseruratis: sicut possunt Episcopi suos absoluere subditos: ita vt verba Concilij se extendere debeant non solùm ad Episcopos: sed etiam ad Pręlatos regulares: sequeretur, quod secluso pontificio priuilegio possent prædicti Pręlati Regulares suos subditos absoluere in foro conscientiæ à dictis casibus occultis Papę reseruatis: atqui hoc est falsũ: ergo etiã est falsũ, quòd possint dicti Pręlati regulares absoluere suos subditos à casibus supradictis occultis Papę reseruatis vigore dicti decreti Concilij Tridẽtini. Sequela est manifesta: quia quãdo aliqua facultas alicui cõuenit iure cõmuni frustra desideratur priuilegium tribuens ei prædictam facultatem: ergo si Pręlati Regulares habent facultatem à Concilio Tridentino absoluendi suos subditos à casibus papalibus occultis frustrà desiderabitur priuilegiũ Pontificiũ cõcedens illis prædictam facultatem. Falsitas minoris probatur quia Pius Quintus in suo breui concessit priori Prouinciali Prouinciæ Castellæ Ordinis prędicatorum facultatem absoluendi suos subditos à casibus occultis Papę reseruatis: sicut illam habebant Episcopi in ordine ad suos subditos: cuius tenor est. Pius Papa Quintus ad perpetuã rei memoriam Romani Pontificis circumspecta benignitas honestis pœnitentium votis personarum, quę sub Religionis iugo Altissimo famulatum ftatum, & salubrem directionem respiciũt, ad exauditionis gratiam libẽter admittit, & fauoribus prosequitur opportunis. Exponi nobis nuper fecit dictus filius prior Prouincialis Prouinciæ Hispaniæ Ordinis Fratrum Prędicatorum, &c. Et insuper: quia sacrũ œcumenicum Concilium Generale Tridentinum concessit Episcopis, vt absoluere possint in foro animę: seu conscientię ab omnibus peccatis, & dispensare in irregularitatibus: prout sess. 24. cap. 6. habetur, ne prior Prouincialis, et superiores prælati dicti Ordinis: tam in dicta prouincia: quam extra eam vbilibet in hac parte deterioris conditionis: quam Clerici: aut seculares existant eisdem Priori Prouinciali, & superioribus Pręlatis, vt ipsi per se ipsos idem omnino possint in fratres, & moniales dicti ordinis sibi subditos quoad absoluendi: & dispensandi huiusmodi: quam alias quascumque facultates eisdem authoritate, tenore etiam perpetuo concedimus, & indulgemus: atque etiam declaremus præsentes lite-

Digitized by Google

literas perpetuò durare, & valere. hæc Pius Quintus: atqui dictus Summus Pontifex non declarat in supradicto priuilegio concessionem Tridentini ad dictos Prælatos extendi: sed ipse eam extendit, vt constat ex illis verbis: quia sacrum Concilium concessit Episcopis vsque ad illa verba authoritate præsentium concedimus, &c. ergo Prælati Regulares non poterant ante dictum priuilegiũ suos subditos absoluere à casibus occultis Papę reseruatis virtute supradicti decreti Concilij Tridentini dicta sess. 24. cap. 6. de reformat.

Secundo probatur nostra sẽtentia: quia in dicto decreto Concilij Tridentini Prælati Regulares non intelliguntur nomine Episcoporum: ergo minimè possunt, præcisè virtute prædicti decreti Concilij suos subditos absoluere in foro conscientiæ à casibus occultis Pontifici reseruatis: consequentia euidenter ex antecedenti sequitur: antecedens verò probatur: nam vel quotiescumque aliqua facultas à Concilio Tridẽtino conceditur Episcopis; veniunt etiam Prelati Regulares: vel non? si non veniunt: ergo falsum est dicere, quod in supradicto decreto, quo à Concilio Tridentino conceditur Episcopis facultas absoluendi suos subditos à casibus occultis Pontifici reseruatis veniunt etiam Prælati Regulares. Si autem quotiescumque aliqua à Tridentino Concilio Episcopis cõceditur facultas, veniunt etiam prædicti Prelati Regulares: ergo Religiosi regulares approbati à suis Prelatis poterunt absque Episcopi approbatione sæcularium confessiones audire: saltem virtute priuilegij Bullę Cruciatę: cum Regularis Religiosus semel simpliciter approbatus à quocumque Episcopo ad cõfessiones audiendas est eligibilis in Confessarium in tota Ecclesia Dei virtute dicti priuilegij Bullę Cruciatæ, vt in mea quæstione Apologetica morali latè dixi; atqui hoc est aperte falsum: ergo, & illud, ex quo sequitur, sequela probatur; nam ad hoc vt aliquis Regularis possit sęcularium confessiones audire satis est, vt constat ex Concilio Tridentino quod aut beneficium parochiale habeat: aut ab Episcopis per examen si illis videbitur esse necessarium approbationem obtineat, vt constat ex dicto Concilio Tridentino sess. 23. cap. 15. per hæc verba quamuis Præsbyteri in sua ordinatione à paccatis absoluendi potestatem accipiant: decernit tamen sancta Synodus nullum etiam Regularem posse confessiones sæcularium etiam Sacerdotum audire; nec ad id idoneum reputari nisi, aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen: si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur obtineat priuilegijs, & cõsuetudine quacumque etiam immemorabili nõ obstantibus: ergo si quotiescumque conceditur aliqua facultas Episcopis à Concilio Tridentino veniunt nomine Episcopi Pręlati Regulares: sequitur manifestè, quod Religiosi Regulares approbati à suis prælatis, & idonei reputati ad confessiones audiendas possint vigore Concilij Tridentini sæculariũ cõfessiones audire, saltem vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ, quod nullus Doctorum concedit absq; Episcopi approbatione: atqui hoc est manifestè falsum, & contra omnium Doctorum consen-

sum: ergo etiam falsum erit, quod quotiescumque aliqua à Concilio Tridentino Episcopis conceditur facultas, quod veniāt Prelati Regulares nomine Episcopi.

126 Nec valet si dicas, quod licet verum sit, quod non quotiescūque aliqua Episcopis à Concilio Tridentino conceditur facultas, Prælati Regulares nomine veniant Episcopi: tamen in casu de quo loquimur veniunt prædicti Prælati Regulares nomine Episcopi: quatenus in suos subditos potestatem, & authoritatē quasi Episcopalem habent. Hoc inquam non valet: tum quia hoc gratis dicitur: tum etiam quia ex tenore eiusdem decreti Concilij Tridentini dicta sess. 24. cap. 6. de reformat. constat minimè nomine Episcoporum intelligi qualitercumque habentes iurisdictionem quasi Episcopalem: sed solos eam habentes in aliqua diecesi sibi subdita, vt constat ex dicto cap. 6. per illa verba, in quibuscumque casibus occultis etiā Sedi Apostolicę reseruatis delinquentes quoscumque sibi subditas in diœcesi sua, &c. atqui Prelati Regulares diecesim non habent: ergo in dicto cap. Concilij Tridentini non veniunt nomine Episcopi, vt optimè probat Suarez tom. 4. in 3. par. disp. 30. sect. 2. n. 7.

127 Ad fundamentum oppositæ sententiæ respōdetur distinguēdo antecedens: probabile est, quod nomine Episcoporum in dicto decreto Concilij Tridentini veniant Generales, & Prouinciales Regularium: probabilitate ab extrinseco sumpta ex authoritate Doctorum, qui prædictam sententiam sequuntur: concedo antecedens: Probabilitate ab intrinseco desumpta ex rationibus efficacibus, quæ prædictā sententiam suadeant nego antecedens. Et similiter distinguo cōsequens: ergo sicut Episcopi possunt absoluere suos subditos vigore dicti decreti Concilij Tridentini à casibus occultis etiam bullę Cœnę Domini Papæ reseruatis: ita poterūt Prælati Regulares absoluere à similibus casibus suos subditos: Etiam poterunt, &c. sequendo opinionem probabilem merè extrinsecè trāseat consequens: sequendo opinionem securiorem, & probabiliorem tam ab extrinseco: quam ab intrinseco nego consequētiā. Vnde tenendam esse absolutè in praxi nostram opinionem iudico. Tum quia securior, & probabilior est; tum etiam quia in re tam graui vt est absoluere à casibus Pontifici reseruatis non debent Prælati regulares in praxim reducere contrariam opinionem: cum careat intrinseco fundamēto: & nostra opinio argumenta efficacia habeat: quibus suadetur non posse Prelatos Regulares ex vi præcisè prædicti decreti Concilij Tridentini suos subditos à prædictis casibus occultis Summo Pontifici reseruatis absoluere.

RESOLVTIO XII.

Vtrum Prelati Regulares: saltem virtute priuilegij Sixti Quinti Patribus Ordinis Prędicatorū cōcessi possint hodie suos subditos à casibus occultis Papæ reseruatis absoluere, aut virtute aliorum priuilegiorum Regularibus à Summis Pontificibus concessorum.

128 NEgatiuè respondent præcipuè quo ad absolutionē a casibus reseruatis contentis in bulla cœnæ Domini Nauarrus

cap.

cap.27. Peña in directorio Inquisitionis 3. par. quæst. 92. commento 141. verso penultimo Maiolus lib. 5. de irregolaritate cap. 46. num. 5. Toletus in summa in bulla cœnæ examine 14. in fine Guttierrez lib. 1. quæstion. canonicarum cap. 13. Azorius tom. 1. lib. 8. cap. 19. quæst. 3. & cap. 10. quæst. 10. & plures alij, quos citat Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 4 tract. 2. de excommunicatione disp. 27. quæst. 45. & quæst. 63. §. 2. eiusdem disputationis, & quæst. 67. Sigismundus à Bononia tract. de electione dub. 69. nu. 13. Ascanius Tamburinus de iure Abbatum tom. 2. disp. 14. quæst. 15. nu. 3. Ioannis de la Crux de statu Religionis lib. 1. cap. 6. dub. 15. conclus. 1. Zanardus in directorio Theologiæ part. 2. cap. 17. Naldus in summa verbo nouitius n. 7. Vechius in praxi nouit. disp. 9. dub. 6. num. 3. Grassius in appēdice lib. 1. cap. 7. num. 22. quos citat Pater Antoninus Diana pa. 3. tract. 2. de dub. regul. resolut. 72. vbi asserit, quod ipse in cõtrouersia; tam graui non vult Iudicis officium agere, & ita de hoc puncto alijs cogitandum relinquit.

29 Fundamentum huius sententiæ est: quia omnia priuilegia, quorum virtute Prælati Regulares antea valebant suos absoluere subditos in foro conscientiæ à casibus occultis Papæ reseruatis, nunc sunt derogata: ergo nec virtute priuilegij Pij Quinti concessi Prouincialibus Ordinis Prędicatorum, nec virtute aliorum priuilegiorũ ab alijs Summis Põtificibus concessorum Regularibus, possunt Prælati Regulares suos subditos absoluere à casibus occultis Papæ reseruatis in foro conscientiæ, consequentia est euidens, & antecedens Probatur primo: quia omnia priuilegia à Summis Pontificibus concessa Regularibus pro absolutione à peccatis, & censuris Papę reseruatis sunt iam omninò reuocata per promulgationem annuam Bullę Cęnę Domini: quia per promulgationem dictæ Bullę reuocatur Episcopis potestas, seu facultas eis concessa in Concilio Tridentino absoluendi suos subditos à casibus occultis Papæ reseruatis præcipuè contentis in dicta Bulla Cænæ Domini, vt docent Nauarrus cap. 27. num. 275. versu 14. dicens sic declarasse Pium Quintum, & Gregorium 13. Peña in directorio Inquisitionis part. 3. quæst. 92. commento 141. versu penultimo vbi ait: sic sæpe pronuntiatum esse in supremo Consistorio Romano sanctę Generalis Inquisitionis Bartholomæus ab Angelo in examine Confessorum dialogo 5. §. 554. Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 30. sect. 2. nu. 11. dicens sic declarasse Congregationem Cardinaliũ, & tom. 5. disp. 21. sect. 3. nu. 5. & alij, quos citat Thomas Sanchez in summa tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 26. ergo etiam remanent reuocata priuilegia omnia Regularibus concessa pro absolutione à reseruatis Summo Pontifici. Secundo probatur idem antecedens: quia omnia regulariũ priuilegia, quibus cõceditur Superioribus Regularibus facultas absoluendi suos subditos à casibus occultis Papæ reseruatis sunt reuocata per decretum Vrbani Octaui latum die 17. Nouẽbris anno 1628. vt docet Pater Antoninus Diana par. 1. tract. 5. resolut. 6. & part. 3. tract. 2. de dubijs Regualarium resolut. 122. & par. 6. tract. 6. resolut. 54. & par. 10. tract. 13. resolut. 22. vbi

præter decretum Vrbani Octaui refert decretum Innocentij Decimi, quod constare affirmat ex quadam Epistola sacræ Congregationis directa ad Archiepiscopum Neapolitanũ Cardinalẽ Filomarinum tenoris sequentis Eminentissimo, & Reuerendissimo Signor mio osseruandissimo. Questa sacra Congregatione hà più volte declarato con ordini espresi di Clemente 8. di Gennaro, e Nouembre 1602. di Paolo Quinto di Gennaro 1617. di Vrbano Ottauo santa memoria di Nouembre 1628. che tutte le facultà d'assoluere da casi reseruati, ò reseruandi dagl'Ordinarij, ò vero compresi, ò da comprendersi nella bolla in Cæna Domini implicitè, vel explicitè, & altri reseruati solamente alla santa sede nel medesimo decreto di Nouembre 1602. concessa a secolari, ò Regolari congregationi, ò Confraternità di qualũque prerogatiua, ò specialità etiam necessariò exprimenda sono state annullati, & estinte cosi dal Sacro Consiglio di Trento: come dalle sudette constitutioni. E che in vigore delle confirmimationi, estensioni, ò communicationi, ottenute doppo, ò da ottenersi perlauenire sotto quasiliuogliano amplissime clausule, non s'intẽda mai reuocata la sudetta facultà riseruando solo gl'indulti concessi specialmente fuori di Italia, ò dentro Roma quanto alli casi reseruati alla sãta sede nõ cõpresi nella sudetta bolla. Onde venendo represẽtato alla Santità del Nostro Signore di V. Eminenza con sua lettera di 4. d'Agosto precedenti che in cotesta Città, & sua diecesi alcuni Confessori secolari, & regolari senza giustificare cõ quali facoltà assoluano de facto delle censure, e casi sudetti. Et in oltre disseminando opinioni erronee asseriscano, che per poter assoluere validamente delli casi reseruati agl'Ordinario basti hauer domandato al medesimo la facoltà: ancorche ricusi di concederla. Questi Eminentissimi mei Signori di commissione espressa di sua Beatitudine mi hanno imposto di scriuerli che colla autorità, che hà tal'effetto se li communica in virtù delle presenti, e sotto le pene che giudichirà espedienti faccia intẽdere à tutti i Confessori di costi siano quãto si vogliano priuilegiati, & essenti che onninamente si conformano con i sudetti decreti, & non ardiscono di contrauenire sotto qualsiuoglia pretestu, ò caso, etiam di precisa necessità forche in articulo mortis con reincidenza si conualuerint. Dichiare similmente annullati tutti gl'oraculi, & indulti Apostolici ottenuti in voce da detto tempo in quà, & à gl'altri, che pretendino hauerne breue, ò bolla in forma specifica doppo gl'vltima constitutione di Vrbano, prefigga, vn termine perẽtorio di trè mesi ad esibirle à questa sacra congregatione; altrimẽte vuole, e dichiara Nostro Signore che s'intendano decaduti, e priuati di essi eò ipso senz'altra intimatione. E finalmente che doppo hauer fatto notificar costi: doue, & come stimerà esser di bisogno, che quelli, che dimãdano à gl'Ordinario la facoltà d'assoluere, & non gl'ottengono, non possano valersene. Ella dichiari incorrere nella suspensione dagl'vdirli le confessioni sacramentali quelli, che publicamente difendiranno la dottrina sudetta, ò pure presumeranno temerariamente d'assoluere ancor-

corche loro sia stata negata, ò non concessa la facoltà dagl'Ordinarij. Cosi V. Eminenza resti seruita di fare che puntualmente si asseguisca con dar quà distinto auiso degl'operato, & io le baggio humilmente le mani di Roma 7. Decembre 1647. di V. Eminenza humilissimo, & affettionatissimo Seruidore M. Cardinale Ginetti G. Arciuescouo di Petrasso Secretario. Barbosa in summa Apostolicarum decisionũ verbo hęresis, & Latius verbo absolutio collect. 9. nu. 7. Lezana in summa quæstionum regulariũ tom. 1. cap. 19. nu. 17. Ioannes Maria Nouarius in lucerna Regularium verbo absolutio nu. 1. Machadus tom. 2. lib. 5. part. 3. tract. 2. documento 5. Trullēch. in Bul. Cruciatæ lib. 1. §. 9. dub. 3. nu. 11. ergo Prælati Regulares stante dicta priuilegiorum regularium reuocatione non possunt vi illorum suos subditos absoluere à casibus occultis Papę reseruatis præcipuè ab illis, quæ in Bulla Cænę Domini continentur.

Secunda, & probabilior sententia affirmat posse Pręlatos Regulares virtute priuilegiorũ illis à Summis Pontificibus concessorum suos subditos absoluere à casibus occultis Papæ reseruatis etiam contentis in Bulla Cęnę Domini (excepto casu hęresis externę, de quo postea) ita sustinent Passarellus in compendio §. 10. Rodriquez in bullario in fine folio mihi 920. & tom. 1. quęstionum regularium quęst. 20. art. 9. (& non quęst. 69. art. 9. vt malè citat eum Pater Leãder à Sanctissimo Sacramento part. 4. tract. 2. de excommunicatione disp. 17. §. 2. quæst. 73.) Miranda tom. 1. manualis Regularium quęst. 46. Villalobos to. 1. summę tract. 9. de Sacrament. pœnit. difficult. 60. nu. 3. Pater Magister Hinojosa in directorio decision. regul. verbo confirmatio gratię, & verbo absolutio vbi sic inquit; absoluere possunt per priuilegia Apostolica non solum Magister Ordinis, & Prior Prouincialis, & Conuentualis; ac sede vacante sub Prioris, vel Vicarius electus à tribus Patribus antiquioribus, vel cui datur à Prouinciali, vel Capitulo in regimen Conuentus ob defectum prioris: vel etiam Vicarij Domorum, quæ nõ sunt Prioratus Fratres suos vel alios eiusdē ordinis vndecumque ad eos declinantes ab omni excommunicatione, suspensione, interdicto, etiam Sedi Apostolicę reseruatis, etiam de Cæna Domini (exceptis hæreticis elapsis, Schismaticis literas Papę falsificantibus, vel ad infideles prohibita deferentibus, vel in Papam conspirantibus) prædicta omnia concessere Clemens 4. Sixtus 4. Iulius 2. huiusque Hinojosa de cuius priuilegijs etiam facit mentionem Rodriquez in Bullario pagina mihi 589. & loco citato ex to. 1. quęstion. regul. Villalobos loco superius citato difficult. 61. num. 6. per hęc verba: los dichos Prelados pueden absoluer à sus subditos de los casos de la bula de la Cena, e nel fuero de la cõciencia por vna concesiõ de Gregorio 13. he hecha al General y Commissario General de nuestro Orden para sus subditos y subditas, y antes auia concedido Iulio 2. a los Religiosos de la orden de Predicadores que puediessen ser absolutos, y dispensados por sus Prelados de los casos de la dicha bula no obstante que cada año se publica con nueua reseruacion exēpto del peccado del conspira-

ra-

racion contra el Sumo Pontifice y aquellos per los quales quiso Sixto 4. que se recuriesse à la Sede Apostolica; de lo qual trata latamente el P. F. Man. Rodrig. l. y en el fuero exterior tienen la dicha autoritad los Prouinciales de las Indias occidentales respeto de los subditos, deputados à la conuersion de los Indios, que asi lo concedio Adriano 6. en el año de 1521. apeticion de Carlos 5. y Gregorio 13. cõcedio lo mismo à los custodios de la India Oriental, en el fuero de la conciencia saluo de la heregia y conspiracion contra la persona del Papa y de las manos violentas, en los Prelados y la falsificacion de las letteras Apostolicas. Refiere estas concessiones, el Padre Frater Manuel Rodriquez Pater Franciscus à Sancto Bernardino in regula Sancti Francisci cap. 7. controuersia 20. sect. 5. Martinus à San Iose ph in monit. Confessariorum cap. 7. qu. 3. Leander à Mursia in regula Sancti Francisci cap. 21. super septimum regulę caput, qui addit quod Martinus Quintus, qui fuit creatus Pontifex anno 1417. concessit, vt refert Casarubeus in compendio tit. absolutio ordinaria, quoad fratres, Priori regalis monasterij Sancti Benedicti Vallis Soleti, vt ipse in foro conscientię possit absoluere monachos ab omni excommunicationis censura: etiamsi talis esset, quam ipse Summus Pontifex reseruare consueuit, & cum eis in omni irregularitate, etiam in illis casibus, in quibus Papa sibi vicem reseruat in morte videlicèt, & in mẽbrorum truncatione, & enormi sanguinis effusione valeat dispẽsare: dum tamen aliquod horum trium non sit notorium, quę cõcessio se extendit ex priuilegio Eugenij Quarti omnibus monasterijs dicti Ordinis, vt refert Casarubeus. De quo priuilegio etiã agunt Hinojosa loco superius citato, Rodriquez tom. 1. quæstion. regul. quęst. 24. art. 12. Villobos to. 1. summæ tract. 21. difficult. 9. concl. 3. num. 15. & 16. Bauny tract. 4. de pœnit. quęst. 32. Bagnes 2. 2. quæst. 4. dub. 2. post. 2. concl. Hieronymus Rodriquez in compendio quęstion. regul. resol. 3. nu. 3. Pater Laurentius de Peyrinis tom. 2. priuilegiorum regul. constitut. 4. Sixti Quarti §. 5. à num. 10. Portel in additionibus ad dubia Regularia verbo Abbas nu. 8. Vega tom. 1. summæ cap. 49. casu 1. Pater Magister Vincentius Candidus tom. 1. disquisitionum moralium disquisit. 22. art. 50. dub. 6. & 8. Castropalaus tom. 1. trac. 4. disp. 4. punt. 3. §. 3. nu. 1. vbi hanc potestatem absoluendi à reseruatis Summo Pontifici affirmat habere Patrem Præpositũ Generalem eiusdem Ordinis ex concessione Gregorij 13. data 18. Martij 1584. (quarè male illum citat pro hac nostra opinione Pater Leander à Sanctissimo Sacramento in dicto tom. 1. trac. 1. disp. 4. punt. 3. §. 1. nu. 5. Nam in dicta disputatione nullum habet §. & solum habet duo puncta, & nullo modo puntum tertium, in quibus puntis nihil de hac re tractat.) Pater Leander à sanctissimo Sacramento part. 4. tract. 2. de excommunicat. disp. 17. §. 2. quęst. 73. Pasqualigus in quæstionib. moralib. canonicis cent. 2. quæst. 146. nu. 6. D. Marcus Vidal. in arca vitali tract. de casibus reseruatis inquisiti. 1. cõcl. 3. nu. 81. Verricellus in quæst. moral. & legalibus tract. 8. quæst. 15.

131 Hãc sententiam probat Pater Leander à sanctissimo Sacramẽto

to

to dictâ quæst. 73. hac ratione: quia certum est, quod Prælati regulares habẽt per sua priuilegia erga suos subditos omnẽ authoritatem absoluendi, & dispensãdi quam habent Episcopi vigore Concilij Tridentini sess. 24. cap. 6. erga suos subditos; sed Episcopi possunt absoluere suos subditos ab omnibus casibus Papæ reseruatis, etiam Bullæ Cænæ Domini, & ab omnibus excommunicationibus eis annexis, ortis ex delictis occultis: ergo idem poterunt erga suos subditos Prælati Regulares casu quo prædicta priuilegia non sint reuocata, vt pro nunc supponimus. Maiorem vt certam supponit Pater Leander ex eò quod Summus Pontifex Pius Quintus concessit priuilegium Dominicanis Prioribus, tàm Prouincialibus, quàm conuentualibus, vt ipsi per se ipsos idem omninò possint in fratres, & moniales dicti Ordinis sibi subditos quoad absoluendi, & dispẽsandi in foro animæ, seu conscientiæ, quod possunt Episcopi vigore Concilij Tridẽtini dict. sess. 24. cap. 6.

2 Sed hæc ratio (saluâ pace tanti Doctoris) nihil probat: quia in primis non est certum, quod Prælati Regulares habeãt per sua priuilegia erga suos subditos in foro conscientiæ omnem authoritatem absoluendi, & dispensandi, quam habẽt Episcopi vigore Concilij Tridentini sess. 24. cap. 6. erga suos subditos, cum de hoc in præsenti disputemus, an priuilegia Regularium, quibus Prælatis facultas conceditur absoluendi suos subditos à casibus occultis Papæ reseruatis, etiam cõtentis in bulla Cænæ Domini nõ sint reuocata de qua re magna est varietas inter DD. vt supra vidimus; nam aliqui non infimæ authoritatis DD. affirmant prædicta priuilegia esse reuocata, ergo non est certum (vt supponit dictus Pater Leander à Sanctissimo Sacramento) quod Prçlati Regulares habeãt per sua priuilegia erga suos subditos in foro conscientiç omnem authoritatẽ absoluendi, & dispensandi, quam habent Episcopi vigore Concilij Tridentini dict. sess. 24. cap. 6. erga suos subditos. Deindè: quia etiã valdè dubiũ est inter DD. an Episcopi possint absoluere nunc suos subditos ab omnibus casibus Papç reseruatis etiã in Bulla Cçnç Domini, & ab omnibus excõmunicationibus eis annexis, ortis, ex delictis occultis, cum nonnulli DD. affirment non improbabiliter prædictam facultatem Episcopis concessam absoluendi suos subditos à casibus, & censuris occultis Papæ reseruatis esse derogatam per annuam publicationem bullæ Cænæ Domini: ergo dum non probetur prædicta regularium priuilegia non esse reuocata, non probatur legitimè Prçlatos Regulares virtute, eorũdem priuilegiorum posse suos subditos absoluere in foro conscientiæ à casibus, & censuris annexis eis Papæ reseruatis, dum prædicti casus occulti sint, & nõ deducti ad forũ cõtentiosum.

133 Qua propter probatur 1. nostra sententia ratione adducta à Rodriquez, & Suarez locis superius citatis, quia quotiescumque regularium priuilegia eis à Sũmis Pontificibus cõcessa nullo valido fundamento, aut authentica authoritate potest probari, quod sint reuocata, manent in sua authoritate, & vigore; ita vt validè, licitè possint regulares in quorũ fauorem fuerunt concessa, illis validè, & licitè vti; atqui nulla potest assignari ratio efficax, aut au-

authoritas authentica, qua constet esse reuocata priuilegia summorum Pontificium, quibus Prælatis Regularibus facultas conceditur absoluendi suos subditos à casibus occultis Papæ reseruatis, & à censuris eis annexis etiam Bullę Cęnæ Domini, quinque primis exceptis, qui dicuntur in primo capite; ergo hodie possunt Prælati Regulares absoluere suos subditos in foro conscientiæ à dictis casibus, & censuris eis annexis Papę reseruatis, etiam bullę Cænę Domini. Maior ex se est manifestè certa: Minor verò probatur, nam sicut in concessione generali casuum ad Sũmum Pontificem expectantium non veniunt casus Bullę Cęnæ Domini, vt communiter DD. cõcedunt; sed requiritur, quod in specie concedantur, ita in reuocatione generali priuilegiorum absoluendi à casibus Papę reseruatis non comprehenduntur ea, quę expresè absolutionem casuum dictę Bullę concedunt, sed requiritur quod de ijs fiat expressa mentio hoc pacto (vt benè notat Peyrinus loco superius citato nu. 11.) videlicèt per nullum priuilegium possint absolui à casibus bullæ cęnę etiã si in ijs authoritas ad eorum absolutionem concedatur: atqui hoc huiusque factum non est: ergo priuilegia Regularium quoad hoc modo non sunt reuocata, consequẽtia hęc ex præmissis sequitur, & maior huius dicussus quoad primã partem ab omnibus Doctoribus absque controuersia cõceditur, quoad secundam vero partem, in qua esse potest difficultas probatur: quia per easdem causas soluitur res per quas nascitur, vt habetur in l. prout quisque ff. de solut. matr. l. sicut proponis C. de nupt. l. nihil tam naturale ff. de regulis iuris: ergo sicut ad concedendam absolutionem à casibus bullę Cęnæ requiritur expressa illius mentio: ita ad dictam concessionem tollendam eadem mentio requiritur: ergo cum nulla huiusmodi mẽtio habeatur in bulla Cęnę Domini, aut in alio Ponticio decreto, de quo authenticè constet, non debemus asserere prędicta Regulariũ priuilegia, in quibus facultas Pręlatis Regularibus conceditur absoluendi suos subditos in foro conscientię à casibus occultis; & censuris eis annexis Papę reseruatis etiam in Bulla Cęnę Domini (exceptis quinque primis) modo esse derogata.

134 Nec valet si dicas, quod prędicta priuilegia Regularium intelligũtur derogata per illas clausulas Bullę Cęnę Domini nullus prętextu quarumlibet facultatũ etiam mendicantibus concessarum absoluere audeat, &c. Hoc inquam non valet, nam vt bene notat Peyrinus vbi supra nu. 14. & Rodriquez, & Suarez per illas clausulas intelliguntur derogata priuilegia generalia absoluendi à casibus papalibus, vt nimirum illa non sufficiant ad absoluendũ à casibus Bullę Cęnę Domini: nõ autem reuocãtur priuilegia expresè concedentia dictorum casuum absolutionẽ. Quod patet ex Bulla Cenæ Domini Sixti Quinti, & Clementis Octaui, in quibus habetur ista clausula nisi in eis (priuilegijs) etiam casus præsentibus literis expresi comprahendantur. Quæ clausula, licèt in alijs Bullis aliorum Summorum Pontificũ non habeatur, tamen semper debet intelligi propter rationem, qua nostram sententiam probauimus nu. præcedenti, scilicet, quia per easdem causas soluitur res, per quas nasci-

sci-

Digitized by Google

sciitur : & ita sicut ad concedendam absolutionem à casibus Bullæ Cænę requiritur expressa illius mentio ; ita ad dictam concessionem tollēdam eadem mētio requiretur.

5 Secundo probatur nostra sententia : quia ratio, quę mouit Summos Pontifices ad hanc authoritatem *Prælatis Regularium* concedendam in ordine ad suos subditos fuit ad tollendas eorum vagationes, & ad illorum quieti consulendum, vt colligitur ex cap. cum singula de prębendis in 6. & cap. statutum lib. 3. decretalium tit. 24. nę Clerici, vel monachi, & capit. cum illorum de sentent. excommunicationis §. qui si claustrales : atqui hę rationes mouere debent nō minus Pontifices pręsentes, qui non sunt minus *Patres*, & superiores Religiosorum regularium : quam illi præteriti: ergo cum clarè de eorum mente non constet dicēdum est huiusque non reuocasse dicta Regularium priuilegia, in quibus à summis *Pontificibus* cōceditur *Pręlatis Regularibus* facultas absoluendi suos subditos à casibus occultis *Papę* reseruatis, & censuris eis annexis ; etiam bullæ Cęnę Domini.

6 Ad fundamētum oppositę sētentię respondetur negando antecedēs & ad eius primā probationē respōdeo negādo similiter antecedens, nempè per publicationem annuam bullę Cęnæ Domini manere reuocatum decretum Concilij Tridentini sess. 24. cap. 6. de reformat. in quo conceditur Episcopis facultas absoluendi suos subditos in sua diœcesi à casibus occultis *Papę* reseruatis, vt docent Fagundez in præcepta Ecclesiæ pręcepto 2. lib. 8. cap. 8. num. 32. & 33. Lorca 2.2. disp. 45. de fide Bagnes 2.2. quęst. 11. art. 4. dub. 2. versu, et si quis obijciat Ioannes Gutierrez lib. 1. canonicarum cap. 13. circa finem Rodriquez tom. 1. quęstionum regularium quęst. 20. art. 10. & quęst. 61. art. 9. Vega in summa tom. 1. cap. 125. casu 11. Gomez in Bullam Cruciatę clausula 10. num. 44. Zerola in praxi part. 2. verbo absolutio §. 8. Bossius de iubilęo sect. 1. casu 10. §. 2. num. 10. 11. & 12. Pater Iacobus Granadus 2. 2. controuersia 1. tract. 15. disp. 14. num. 8. Eligius Basseus verbo casus reseruatus num. 33. Layman lib. 1. tract. 5. part. 2. cap. 5. Antonius Fernandez de Moura par. 3. cap. 10. §. 16. sec. 1. nu. 7. Pater Magister Basilius Pontius de Leon lib. 8. de matrimonio cap. 5. nu. 14. Molina de iust. & iure tom. 4. tract. 3. disp. 61. nu. 5. Ludouicus à Sancto Ioanne in summa art. 18. difficult. 21. Pater Leander à Sanctissimo *Sacramento* part. 4. tract. 2. de excommunicatione disp. 17. qu. 76. Vnde consequenter negandum est priuilegia Regularium, in quibus facultas cōceditur Prę latis Regularibus absoluēdi suos subditos à casibus occultis *Papæ* reseruatis : modo esse reuocata per publicationem annuam bul-
137 læ Cœnæ Domini.

Cuius rationem reddit *Pater* Leāder à Sanctissimo Sacramēto loco superius citato. Prima est : nam probabile satis est, quod facultas absoluēdi à dictis casibus Papæ reseruatis concessa est Episcopis per Tridentinum, & non reuocata in promulgatione Bullæ Cœnę Domini; ergo neque facultas concessa regularibus. Antecedens supponit ex ab ipso dictis dict. tract. 2. disp. 17. qu. 45. & consequentiam probat, quia probabile est, quod in dicto decreto nomine Episcopi veniāt Prælati Regulares; ergo si Episcopis nō est reuocata absoluēdi

Vu fa-

Digitized by Google

facultas, & nomine Episcopi veniūt Prælati Regulares, euidēs est, quod neque his est reuocata. Secundam rationē assignat: quia ferè certum est, quod priuilegiū Pij Quinti, in quo conceditur Prælatis Regularibus omnis facultas absoluēdi, & dispēsandi, quam habent Episcopi vigore Concilij Tridentini sess. 24. cap. 6. de reformat. non reuocetur per promulgationem Bullę Cœnę Domini, ergo si aliàs per aliud Pōtificis decretum non reuocetur, licitum erit dictis Prælatis tali priuilegio vti. Antecedens probat ex Hinojosa in directorio Regularium verbo confirmatio gratiæ per hęc verba; pro certo habendum est nunquam fuisse reuocatam declarationem illam Pij Quinti die 21. Iulij 1571. in gratiam Ordinis nostri factam; cuius meminimus supra verbo absolutio 1. & est infrascripti tenoris: quia sacrum Concilium Tridētinum concessit Episcopis, vt absoluere possint in foro conscientiæ tātum ab omnibus peccatis, & dispensare super irregularitate, (vt habetur sess. 24. ca. 6.) ne Priores Conuentuales, & alij Superiores deterioris conditionis: quam Laici, & Clerici, concedimus eis, vt ipsi per se ipsos idē omninò possint in fratres, & moniales sibi subditos, quod possunt Episcopi in Clericos, & Laicos sibi subditos: quoad absoluendum, & dispensandum, et alia ibidem concessa.

138 Sed hę rationes non satisfaciūt efficaciter. Non prima: quia supponit quod debet probari. nā licèt verum sit quod facultas absoluendi à dictis casibus Papę reseruatis concessa Episcopis per Tridentinum Concilium non sit reuocata in promulgatione Bullæ Cœnę Domini, vt sanior pars Doctorum concedit; tamen cum hoc benè potest stare, quod maneant reuocata priuilegia superioribus Regularium concessa absoluendi suos subditos à dictis casibus occultis Papæ reseruatis; cū Prælati regulares nō habeant prędictam facultatem, et authoritatem absoluēdi suos subditos: pręcise vigore decreti Concilij Tridentini; si quidem ibi non veniunt nomine Episcoporum prędicti Prelati Regulares, vt supra probauimus resolut. pręcedenti: quia prędicta facultas absoluendi conceditur à Tridentino illis solum, qui diœcesim habent, vt constat ex illis verbis pro diœcesi sua: atqui Prelati Regulares nō habent diœcesim: ergo non comprehenduntur ibi nomine Episcoporum; licet in dicta facultate Episcopis cōcessa in Tridentino comprehendātur ex particulari extensione, quam Pius Quintus fecit, & nos supra retulimus: ergo dicta ratio prima Patris Leandri à sanctiss. Sacram. non benè suadet priuilegia Prælatis Regularibus absoluendi suos subditos à casibus occultis Papę reseruatis non esse reuocata per annuam publicationem Bullę Cęnę Domini. Secūda etiam ratio non conuincit: nā supponit vt certum id quod debet probari: cum enim tota controuersia pręsens sit: an priuilegia Regularium in ordine ad absolutionem à casibus occultis Papę reseruatis illis concessa maneant derogata per publicationē Bullę Cœnę: non bene respōdetur ad quæsitum non manere derogata: quia certum, est non manere derogatum decretum Pij Quinti per dictam Bullæ Cœnę annuam publicationem: nam hoc est manifestè petere principium: cum id, quod reuocatur in-

indubium sit, an prędictum priuilegium Pij Quinti concessum prelatis regularibus, vt possint suos subditos absoluere in foro conscientię à casibus occultis Papæ reseruatis, eadem facultate; qua vigore Concilij Tridentini possunt Episcopi in sua diœcesi suos subditos absoluere à dictis casibus in foro conscientię maneat: vel non maneat derogatum per annuam publicationem Bullę Cœnę Domini: ergo respondere certum esse nō manere derogatum est manifestè petere principium, & supponere, vt certum id, quod erat probandum.

139 Quare melius alij DD. ex supra à nobis relatis rationem assignat ad probādū nō manere derogatū supradictū Cōcilij Tridētini, priuilegiū, in quo Episcopis conceditur facultas absoluendi suos subditos in foro conscientię à casibus occultis, et censuris eis annexis Papę reseruatis per annuā Bullæ Cęnę publicationem, scilicèt: quia quamuis in Bulla Cœnę derogentur omnia priuilegia quantum ad absolutionem plurium delictorum, et excommunicationum ibi contentarum, tamen, quia non fit expressa mētio Bullę Cruciatę non censetur derogata, sed virtute illius, potest quis absolui semel in vita, et semel in morte, vt expressè tradunt Villalobos prima par. summę tract. 9. difficult. 61. num. 5. Quod dicit in praxi probabilius sequendum Hieronymus Rodriquez resolut. 3. num. 3. §. item Gregorius: ergo quamuis Summus Pontifex in Bulla Cœnę dicat, quod nullus per alium, quā per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo à censuris, & casibus prędfatę Bullę etiam prętextu quarumdam facultatum, & indultorum, quibuscumque personis ecclesiasticis, etiam episcopali, vel alia maiori dignitate præditis: nec non Laicis etiam Imperiali Regali, & alia mundana eccellentia fulgētibus, per nos, et dictam sedem: ac cuiuscumque Concilij, decreta, etc. quamuis hoc dicat Pōtifex: nisi expressa mentione facta potestatis Concilij Tridentini Episcopis concessæ non intelligitur derogata. Quia cum Concilium Tridentinum modernum sit, et in eo magna consideratione, deliberatione, et maturo consilio consultato summo Pontifice, patres processerint, nō intelligitur derogatum: nisi de illo fiat expressa, et indiuidua mentio, vt cum multis docet Diana 1. part. tract. 16. resolut. 33. secutus Couarruuias lib. 4. variarum capit. 16. nu. 6. Gutierrez l. nemo potest delegat. 1. nu. 173. ergo cum in Bulla Cœnę Domini nulla fiat expressa, et indiuidua mentio dicti decreti Cōcilij Tridentini, cōsequens est, vt per dictę Bullę publicationem non maneat derogata facultas, qua in dicto decreto Concilij Tridentini conceditur Episcopis potestas absoluendi suos subditos à casibus occultis Papæ reseruatis in foro conscientię.

140 Quod autem priuilegia Regularium, in quibus conceditur eorū superiobus facultas absoluēdi suos subditos à casibus occultis, et cēsuris eis annexis Papæ reseruatis: etiam in bulla Cœnę Domini (quinque primis exceptis) non maneant derogata per annuam Bullæ Cęnę publicationē, probatur: quia ad hoc vt dicta priuilegia expresse concedentia absolutionem à casibus Papæ reseruatis etiam in bulla Cœnę cēseantur reuocata, debent expres-

Digitized by Google

se reuocari: atqui in bulla Cœnæ non fit expressa mentio dictorum priuilegiorum Regularium: ergo nõ censentur reuocata per dictæ Bullæ Cœnæ Domini annuam promulgationem. Deindè: quia Iulius Secundus in constitutione eius quarta decima declarauit, quod non obstante publicatione dictæ Bullæ Cœnæ, quæ fit singulis annis possunt illi, quibus per priuilegia cõcessũ est, in perpetuum absoluere ab omnibus casibus in ea contentis exceptis illis quinque; ac si prædicta Bulla Cœnæ non esset facta nec fieret per hæc verba. *Dilecto filio Thomæ deuio Caetano Magistro Generali Ordinis Prædicatorum salutem, & Apostolicam benedictionem* §. 1. *Exponi nobis fecisti, quod licèt felicis recordationis Sixtus Papa Quartus Prædecessor noster, secundũ carnem Patruus extendendo, declarauit, in quibus casibus ad Sedẽ Apostolicam recurrendum esset pro absolutione, & dispensatione censurarum, & irregularitatum à personis Ordinis Prædicatorum: nihilominus propter clausulas derogatorias positas in Bulla, quæ singulis annis in Cœna Domini publicatur dubitas facultatem illam ordini prædicto adeptam super concessione quoque, quam nuper fecimus Sororibus de pœnit. Beati Dominici nuncupatis collegialiter viuentibus, quòd possint tria vota Religionis emittere nonnulla declarari desideras; & proinde supplicasti humiliter, vt præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.* §. 2. *Nos igitur, qui Religiosorum quieti quantum cum Deo possumus libentèr consulimus volentes occasiones tollere vagandi, attendentesque, quod multa in dicta declaratione concessa sunt, quæ in Bulla prædicta continentur eiusdem sanctæ sedis authoritate decernimus, quod illi, quibus in prædicta declaratione cõcessa est potestas absoluendi, & dispensandi licitè possint perpetuis tẽporibus absoluere, et dispensanre ab omnibus, & singulis: ac si prædicta Bulla in Cæna Domini non esset facta: nec fieret; præterquam à conspiratione in Romanum Pontificem, & ab illis propterque prædictus Prędecessor noster declarando voluit ad eamdem sanctam sedẽ etiam recurrendum.* Quod etiam declarauerunt Paulus Quartus pro Congregatione Clericorum Regularium, vt refert Pellegrinus in eius compendio par. 2. verbo bulla §. 1. & Gregorius 13. pro Societate Iesu, vt refert Suarez tom. 4. de Religione trac. 1. lib. 2. cap. 21. nu. 5.

141 Ad secundam probationem respondetur: negando supradicta priuilegia Regularium esse reuocata per decretum Vrbani Octaui, & vt clarius procedamus placuit decretũ Vrbani de verbo ad verbum referre, quod sic se habet. *Sacra Congregatio sanctæ Romanæ Cardinalium negogitijs, et consultationibus Episcoporum, & Regularium pręposita censuit per confirmationes priuilegiorum, quas Regulares à sede Apostolica post sacrũ Cõcilium Tridentinum obtinuerunt, nequaquam reuixisse priuilegia, prius ab eodem Concilio: ac deindè etiam ipsius Congregationis decretis sublata, atq; extincta, si quæ habebant absoluendi à casibus Ordinario reseruatis: quemadmodum: neque indulta absoluendi à casibus cõ-*

ten-

tentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini legi consueuit, vtpotè sublata per annuam ipsius Bullæ publicationem vires, aut robur acquisiuisse ex sequentibus priuilegiorum, confirmationibus: ac proinde Regulares cuiusuis ordinis congregationis, Societatis, & instituti etiam necessariò exprimendi: nec intra, nec extra Italiam vim priuilegiorum, aut confirmationum eiusmodi, quas vel hactenus obtinuerunt: vel deinceps fortè obtinebunt posse quẽquã absoluere ab eisdẽ casibus in Bulla Cęnę, aut Ordinario loci reseruatis; ac si secùs egerint absolutiones nullas: atquè irritas fuisse, ac fore: ab alijs vero casibus, & censuris Sedi Apostolicæ reseruatis: si quidem Regulares habent à Sede Apostolica absoluendi facultatem illam extra Italiam minimè sublatam fuisse ijsdem sacræ Congregationis decretis, hac de re editis iussu sanctę memorię Clementis VIII. quàm sacræ Congregationis sententiam sanctitas sua ad se relatam approbauit: mandauitque ab omnibus, ad quos pertinet inuiolabiliter obseruari Romę decimo septimo Nouẽbris 1628. F. A. Cardinalis Sancti Onofrij. Sicque hoc decretum refert Pater Leander à Sanctissimo Sacramento part. 4. tract. 2. de excommunicatione disput. 17. quæst. 77.

1 Quo supposito dicendum est cum dicto Patre Leandro à Sanctissimo Sacramento, quod probabilius est per dictum decretũ Vrbani Octaui non manere reuocata supradicta priuilegia Regularibus concessa vi quorum possunt Pręlati Regulares absoluere suos subditos in foro conscientię à casibus occultis, & cẽsuris eis annexis Papę reseruatis contẽtis in Bulla Cęnę Domini quinq; illis supradictis exceptis. Quod optimè colligit dictus Pater Leãder ex verbis ipsius decreti Vrbani Octaui. Tum quia per illud tantum reuocantur priuilegia aliũdè à Tridẽtino extincta; licèt post illud confirmata fuerint, vt ex illis verbis patet: censuit per confirmationes priuilegiorum, quas Regulares à Sede Apostolica post Sacrum Concilium Tridentinum obtinuerunt nequaquam reuixisse priuilegia prius ab eodem Concilio: ac deinde etiam ipsius Congregationis decretis sublata, atque extincta: si quæ habebant absoluendi à casibus Ordinario reseruatis, quemadmodum, nequè indulta absoluẽdi à casibus contentis in bulla, quæ in die Cęnæ Domini legi cõsueuit, &c. ergo cum prædictum priuilegium absoluendi ab occultis reseruatis Regularibus cõcessum, non solũ non sit per Tridentinum extinctum, sed potius ab eo emanatum, vt constat ex decreto Clementis 8. & Iulij Secundi supra relatis: plane sequitur, quod decretũ Vrbani 8. nec circa dictum decretum Pij Quinti: nec circa alia decreta Summorum Pontificium versetur: ac proinde nec dicta priuilegia Regularium reuocet; seu annullet.

143 Nec obstat, quod postea in decreto additur, ac proindè Regulares cuiusuis ordinis in vim priuilegiorum; aut confirmationũ eiusmodi, quas vel hactenus obtinuerunt; vel in futurũ obtinebunt; nec posse quemquam absoluere ab eisdem casibus in Bulla Cœnæ, aut ordinario reseruatis, quia cum de ijsdem priuilegijs, & confirmationibus sermo fit, vt ostendit particula, eiusmodi, seu huiusmodi; quæ relatiua est præcedentium cum omni-

nibus suis qualitatibus, vt docet Glossa cap. Abbas de elect. in 6. Rebuffus l. 1. ff. de verb. significat. Nauarrus cap. si quando remedio 6. n. 5. de rescriptis Rota Romana apud Farinacium decis. 373. num. 6. tom. 1. par. 2. Hinc fit quòd si nec priuilegia, nec cõfirmationes illæ abrogatę sunt per Tridentinum; nec per hoc decretum Vrbani abrogantur. Constat autem quod pręfata priuilegia Regularibus circa absolutionem reseruatorum concessa non sint abrogata per Tridentinum: cum potius sint post illud per Pontifices concessa, vt ex su pradictis constat.

144 Tum etiam: quia sicut lex nõ obligat ante sufficientem, & authenticã promulgationem: ita nec reuocatio priuilegij, cum sit quædam lex, vt docent Suarez de legibus cap. 40. Salas disp. 17. sect. 1. nu. 8. Bonacina de priuilegijs disp. 1. quæst. 3. punt. 8. n. 20. & alij DD. sed hæc reuocatio priuilegiorum, quę Pręlatis Regularibus quoad absolutionem à reseruatis à iure communi: vel ab homine sunt concessa, nõ est dictis Prælatis sufficienter intimata, aut promulgata: ergo illis non obligat: ergo adhuc stante hoc decreto Vrbani fas erit Regularibus Pręlatis suis priuilegijs de absolutione à reseruatis agentibus vti: consequentiæ sunt notę. Maior etiam est certa apud citatos DD. nec non apud Sotũ lib. 1. de iust. quęst. 2. art. 4 Heriquez lib. 7. cap. 20. num. 1. ibi. priuilegium non amittit vim ante certificationem reuocationis seu suspensionis: quarè si ante tẽpus reuocetur Bulla, & ignorãs reuocationem eligit Cõfessariũ, à quo absolutus est à peccatis: etiã reseruatis valet absolutio ex prę sumpta intentione *Papę*: ne alias reuocatio, & lex irritatoria afferat periculum illaqueandi animas ignorantium. Et apud Medinam 2. 2. quæst. 21. art. 4. Hinojosam in directorio decisionum Regular. verbo cõfirmatio gratiæ, & alios DD. Minor vero etiã probatur ex doctrina Azorij tom. 1. lib. 5. cap. 22. quęst. 7. Bonacinæ loco citato nu. 24. Salas disp. 20. sect. 18. num. 126. & Antonij de Quintadueñas in summa Theologię moralis sect. 3 singulari. 15. num. 4. & aliorum. Quia vt reuocatio priuilegij concessi Ciuitati, Communitati, aut Religioni alicui obliget, debet notificari ipsi Ciuitati, Communitati, vel Religioni, aut Pręlatis illius: at sic est, quod hęc priuilegiorum reuocatio minime est Regularibus facta: seu intimata, vt affirmant omnes Religiosi, ac Prælati: ergo illis non obligat: huiusque *Pater* Leãder à Sanctissimo Sacramento, qui alijs rationibus hoc ipsum suadet affirmans hanc solutionem, & doctrinam tenere post pręfatum *Vrbani* decretum Crousers in Regula Sancti Francisci sect. 28. Leandrum de Mursia in cap. 7. regulę Sancti Francisci cap. 21. num. 12. Vincentius Candidus sacri Palatij Magister tom. 1. disquisitionũ moralium disquisit. 22. art. 47. in fine, & art. 49. & 50. Ex quo patet responsio ad literam illam Sacræ Congregationis Cardinaliũ supra relatam ex Diana.

Re-

RESOLVTIO XIII.

Vtrum Prælati Regulares possint virtute suorum priuilegiorum absoluere suos subditos ab hæresi exteriori occulta. 1

1 NEgatiuam sententiam sustinent quamplures DD. Sãchez lib. 2. summæ cap. 11. num. 7. qui pro hac sententia citat Auilam de censuris par. 7. disp. 10. dub. 6. Rodriquez tom. 2. summæ cap. 29. num. 4. & in quæstionibus Regularibus to. 1. quæst. 20. art. 10. Vegam to. 2. summæ cap. 125. casu 12. in fine. Eamdẽ sententiam tenent Santarellus tract. de hęresi cap. 5. dub. 1. n. 9. Megala consil. 21. nu. 6. Tamburinus de iure Abbatum tom. 2. disp. 14. quęst. 17. num. 13. Diana p. 1. tract. 5. resol. 6. & part. 3. tract. 2. resol. 122. & part. 6. tr. 1. resol. 54. & tract. 7. resol. 63. & par. 8. tract. 7. resol. 50. vbi ait contrariam sententiam omnino esse repellendam: stante decreto sacrę Congregationis Episcoporum, & Regularium præpositę facto verbo cum sanctissimo die 17. Nouembris 1628. Et superiores Regulares dictam opinionem sequentes esse seuerè puniendos in sacro Tribunali, & pa. 10. tr. 13. resol. 22. Castropalaus par. 1. tract. 4. disp. 4. punt. 3. §. 1. nu. 22. Fagundez in 1. precept. Decalogi cap. 15. n. 21. & alij.

Probatur 1. hęc sententia: quia Episcopi, quibus conceditur in Concilio Tridentino sess. 24. ca. 6. de reformat. facultas absoluẽdi per se ipsos solum suos subditos ab hęresi occulta: hodie stãte promulgatione annua bullę Cœnę Domini, non possunt illos absoluere in foro conscientiæ ab hęresi occulta: ergo multo minus poterũt Prælati Regulares virtute suorum priuilegiorum absoluere suos subditos ab ab hęresi occulta: antecedens videtur certum; tum ratione multorum, & grauium Doctorũ, qui hoc sustinent, vt Suarez de pœnit. disp. 30. sect. 2. num. 11. & de censuris disp. 21. sect. 3. nu. 5. Peña in directorio 3. par. comment. 141. post quęst. 92. vers. penult. vbi testatur hanc doctrinã in supremo Generalis prętorio sæpè pronuntiatam esse Tuscus de vesitat. lib. 2. cap. 31. num. 5. & cap. 23. num. 4. Marcus Antonius Genuensis in praxi Archiepiscopi Neapolitani cap. 67. nu. 10. in prima editione, vbi testatur Gregorium 13. & Clementẽ 8. sic declarasse. Azorius tom. 1. lib. 8. cap. 19. quęst. 3. & cap. 10. quęst. 10. qui affirmat se audiuisse à Religioso docto, et fide digno sic declarasse Clemẽtem Octauũ; quos citat, et sequitur Castropalaus vbi supra affirmans, quod pro hac parte extant duę authẽticę declarationes Cardinalium, vt testatur Nicolaus Garzia 11. par. de beneficijs cap. 10. nu. 122. Tum etiam; quia negari non potest, priuilegium concessum Episcopis derogari posse à Summo Pontifice: atqui ex verbis Bullæ Cœnæ Domini, satis colligitur fuisse derogatum supradictum priuilegium Concilij Tridentini Episcopis concessum absoluendi suos subditos ab hæresi occulta in foro conscientię: ergo post promulgationem annuam bullę Cœnę Domini facultate carent absoluendi suos subditos à dicta hęresi occulta. Maior est indubita, & minor probatur: quia Pontifex prohibet in Bulla Cœnę Domini ne detur absolutio hęre-

resis, & reliquorum casuum in dicta bulla contentorum, prætextu priuilegiorum, quæ Episcopis, Religiosis, Conuentibus &c. concessa sint à sede Apostolica decreto alicuius Concilij: atqui nullum Concilium, nisi Tridentinum hanc facultatem absoluendi ab hæresi, reliquisque casibus reseruatis concessit: ergo hanc facultatem, quæ in hoc Concilio conceditur, intendit Pontifex reuocare, alias superfluerent verba illa alicuius Concilij decreti. Consequentia verò probatur, quia si *Prælati* Regulares possent suos subditos ab hæresi occulta absoluere, esset maximè ratione priuilegij *Pij* Quinti, & Iulij Secundi; atqui hæc priuilegia manent derogata in Bulla Cœnæ Domini, per illa verba prætextu priuilegiorum, quæ Religiosis, Cōuentibus, &c. concessa sint à sede Apostolica: aliàs dicta verba superfluè in bulla Cœnæ Domini ponerentur: ergo non possunt *Prælati* Regulares in vi suorum priuilegiorū suos subditos ab hæresi occulta absoluere.

147 Secundo probatur hæc sententia: quia licèt concedamus Episcopis, quod virtute decreti Concilij Tridentini possint suos subditos absoluere ab hæresi occulta, non obstante annua promulgatione Bullæ Cœnæ non indè sequitur, eamdem facultatem concedi *Prælatis* Regularibus habentibus authoritatem, quasi episcopalem; ergo potest optimè stare, quod Episcopi habeant prædictam potestatem absoluendi ab hęresi occulta, nō obstante promulgatione Bullæ Cœnæ, & quod illam nullo modo habeant *Pręlati* Regulares in ordine ad suos subditos. Probatur antecedens: quia Episcopi vltra id, quod sunt Episcopi, habent modò titulum Inquisitorū: imò sunt Inquisitores hæreticę præuitatis: atqui *Pręlati* Regulares: minimę sunt Inquisitores, respectu suorum subditorū: ergo non bene infertur: Pręlati Regulares habent iurisdictionem, quasi Episcopalem; ergo possunt absoluere suos subditos ab omnibus, à quibus Episcopi possunt absoluere suos Diœcesanos, & per consequens à crimine hęresis occultę: cum Episcopi vltra iurisdictionem episcopalem ratione muneris ipsorum habeant annexum munus Inquisitorum. Deinde quia dictis Episcopis sublata fuit iurisdictio quoad crimen hæresis, & hęc iurisdictio per Concilium Tridentinum fuit ipsis restituta, ergo etiam fuit sublata Regularibus Pręlatis cū eorū iurisdictio sit: quasi Episcopalis: seu ad instar iurisdictionis: quasi episcopalis: atqui dicta iurisdictio absoluendi ab hęresi occulta restituta fuit à Concilio Tridentino *Episcopis* tantùm, & non eorum Vicarijs, habentibus iurisdictionem ordinariam: in quo *Concilij* Tridentini decreto nulla fit mentio: neque in generali, neque in speciali de *Prælatis* regularibus, iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus; ergo quoad ipsos non est restituta, & consequenter nullā habent authoritatem absoluendi suos subditos ab hæresi occulta in foro conscientię.

148 Secūda sentētia affirmat posse Pręlatos regulares suos subditos absoluere ab hęresi occulta, in foro conscientiæ, non obstante publicatione annua Bullæ Cœnæ Domini, virtute suorum priuilegiorum: sicut possunt Episcopi virtute Concilij Tridentini sess. 24. cap. 6. de reformat.

per

Digitized by Google

per se ipsos suos subditos ab hæresi occulta absoluere: ita Fagũdez in precept Ecclesiæ precep. 2. lib. 8. cap. 8. n. 32. & 33. Bagnez 2. 2. qu. 11. art. 4. dub. 2. versu si quis obiciat, Granadus 2. 2. controuersia 1. tract. 15. disp. 14. à n. 8. Eligius Basseus verbo casus reseruatos nu. 33. Gutierrez lib. 1. questionum canonicarum ca. 13. ad finem, & in posteriori editione. Et nouissime eam defendit Pater Leander à Sanctissimo Sacramento part. 4. tract. 2. disp. 17. quęst. 74. & plures alij DD. tam antiqui: quam moderni.

49 Probatur 1. hęc sententia à dicto Patre Leandro à sanctissimo Sacramento: quia per Concilium Tridẽtinum datur facultas Episcopis absoluendi suos subditos ab hęresi occulta, quę facultas non intelligitur derogata per publicationẽ annuam Bullæ Cœnæ Domini: atqui in dicto Concilio nomine Episcopi veniunt etiam Prælati Regulares: ergo si dictum decretum Concilij Tridentini respectu Episcoporum non est reuocatum, & cassatum per annuam publicationẽ Bullæ Cęnę Domini, possunt Regulares Pręlati in virtute pręddicti decreti Concilij Tridentini: tum etiam virtute suorũ priuilegiorum absoluere suos Religiosos subditos in foro conscientię ab hęresi occulta.

50 Secundo probat hanc sententiam dictus *Pater* Leander a Sãctissimo Sacramento: quia Pręlati Regulares ex concessione Pij Quinti habent in foro conscientię omnem facultatem absoluendi, & dispensandi in suis subditis: quam habent Episcopi erga suos subditos vigore Tridẽtini decreti, vt nos resol. pręcedenti diximus: atqui Episcopi possunt etiam modo absoluere suos subditos ab hęresi occulta, non obstante promulgatione annua Bullę Cœnę Domini; ergo, & Pręlati Regulares poterunt à dicta hęresi occulta suos subditos absoluere; si authentice non constet prędictum priuilegium Pij Quinti Regularibus concessum non esse derogatum, & cassatum, quod priuilegium Pij Quinti sentit Castropalaus non esse reuocatum authenticè, dict. par. 1. tract. 4. disp. 4. pũt. 3. §. 3. cum alijs nu. 1. vbi sic ait. Respondeo nostrum Reuerendissimum Patrem Præpositum Generalem facultatem habere per se, vel per alios absoluendi quoscumque ab hęresi in foro conscientię. Quam facultatem concessit illi Iulius 3. viuę vocis oraculo primum, vt in viuę vocis oraculis pagina 9. deindè per breue in literis Apostolicis pagina 66. confirmauit verò, & denuò concessit Gregorius 13. die 18. Martij 1584. pro reliquis Orbis partibus (Hyspania excepta) in viuæ vocis oraculis pagina 123. hæc autem facultas Prouincialibus communicatur sed extra Hyspaniam, vt habet priuilegium cum potestate, vt re maturè considerata, quando sibi videbitur in Domino expedire in casibus particularibus possint id alijs communicare. Hæc omnia habentur in compendio priuilegiorũ Societatis Iesu, verbo absolutio §. 3. Respectu autem illorum, qui sub obedientia Societatis viuunt, habet Præpositus Generalis, & quibus ipse commiserit facultatem, eos absoluẽdi in foro conscientiæ ab hæresi, & à relapsu in hæresim, si quis (quod Deus auertat) in eam incideret. Quam facultatem: etiam pro Hyspania cõcessit Gregorius 13. die 18. Martij 1584.

Xx vt

vt in viuæ vocis oraculis pagina 133. sic in compendio priuilegiorum Societatis verbo absolutio §. 7. ita Castropalaus.

151 Tertio hanc sententiam probat Pater Leander à santissimo Sacramento: quia in iubilæo nõ exprimitur hæresis: & tamen probabile est, quod per facultatem, quæ datur absolutè absoluendi à casibus contentis in Bulla Cœnæ posit Confessarius virtutæ dicti iubilæi hæreticos occultos absoluere: ergo per facultatem generalem, quam virtute suorum priuilegiorum habent Prælati Regulares absoluendi suos subditos in foro conscientiæ à casibus contentis in Bulla Cœnæ Domini, possunt eos absoluere ab hæresi occulta in eodem foro: consequentia ex antecedenti sequitur, & antecedens probatur: quia quando Põtifices volunt à Generali concessione hæresim excipere illam nominatim excipiunt, vt patet in concessione Bullæ Cruciatæ, & in concessione facta à Gregorio 13. Monachis Sancti Bernardi in Hyspania apud Portel verbo Abbas num. 6. & in alijs concessionibus, vt respondent Suarez tom. 4. de religione lib. 2. cap. 20. num. 10. & 11. Portel loco citato Pater Antoninus Diana 1. par. tract. 5. resol. 6. §. sed respondeo cum Suarez Bauny 1. par. tract. 4. de pœnit. quæst. 32.

152 Tertia sententia media via procedit, asserit enim quod si hæresis externa sit occulta, prout occultum, distinguitur contra manifestum, notorium, & famosum, & est probabilis in foro cõtentioso per duos, vel tres Testes: licet ad forum cõtentiosum non sit dicta hæresis occulta deducta, non possunt Episcopi suos subditos à dicta hæresi occulta absoluere in foro conscientiæ virtute decreti Concilij Tridentini dicta sess. 24. cap. 6. de reformat. nec Prælati Regulares virtute suorum priuilegiorum suos subditos à dicta hæresi occulta absoluere, sed hoc pertinere ad Tribunal Sanctæ Inquisitionis hæreticæ prauitatis: licet si quis quis sensibili signo hæresim mẽtalem exprimat, & si excommunicatus sit, si tamen se solo id fecit, & non coram alijs, si sit Sæcularis potest in foro conscientię à suo Episcopo absolui, & si sit Regularis, à suo superiore Prælato, imò etiam si id faciat coram vno teste, ita Gutierrez lib. 1. quæstionum Canonicarum cap. 13. num. 27. Sousa in Aphorismis lib. 3. cap. 4. num. 7. & 8. Nicolaus Garzia de beneficijs par. 7. cap. 11. num. 46. & alij quos citat, & sequitur Pater Thomas Hurtado tom. 1. resolutionum moral. tract. 5. cap. 4. resol. 17. §. 3. per totum.

153 Probatur 1. pars huius sentẽtiæ à dicto Patre Thoma Hurtado loco citato: quia facultas concessa Episcopis, à Concilio Tridentino est contra ius commune, & sic est strictissime interpretanda: atqui ante Concilium Tridentinum erat casus hæresis reseruatus Summo Pontifici, dumtaxat per Bullam in Cœnæ Domini, quam primo edidit Martinus quintus anno Domini 1420. vt notat Sotus in 4. distinc. 28. quæst. 2. art. 3. vel tempore Clementis quinti anno 1305. vel Inocentij Quarti, & Alexandri Quarti anno 1254. vt vult Coriolanus in explicatione Bullæ Cœnæ §. 6. igitur, & sic de iure communi erat hæresis reseruata, ergo priuilegium Episcopis concessum in Cõcilio Tridentino absoluendi suos sub-

subditos ab hæresi occulta strictè est interpretandum, & intelligendum vt docent communiter DD. in materia de priuilegijs: ergo similiter dicendum est de priuilegijs Regularibus concessis, in quibus superioribus Regulariũ facultas conceditur absoluendi suos subditos in foro conscientiæ ab omnibus casibus, à quibus Episcopi possunt suos subditos absoluere virtute dicti decreti Cõcilij Tridentini.

154 Secundo probatur eadem pars huius sententiæ, quia derogatio est odiosa, & sic vitanda, quod si vitari non possit, ne priuilegium sit inutile, restringenda omninò est: quia priuilegium contra ius commune continet eiusdem dispensationem; atqui dispensatio est stricti Iuris, & sic restringenda, ergo quando contra ius commune, quo sibi reseruauit Pontifex absolutionem hæresis, Episcopis, aut Prelatis Regularibus datur potestas ad absoluendum ab hæresi occulta, ly occultum intelligi debet strictè, non prout opponitur notorio; quãuis possit probari, sed prout opponitur probabili, & sic idẽ est occultum in hoc casu, quod probari non potest, nec adduci in iudiciũ. Quare eo ipso quod pla nè probari possit aliter, quã per confessionem delinquentis: nullatenus absolui potest ab Episcopo, vel à Prælato Regulari respectu suorum subditorum.

155 Secunda pars huius sententiæ ex dictis pro prima parte manifeste sequitur, & etiam probatur, quia ad hoc, vt derogetur in totũ dicta faculas absoluendi ab hæresi occulta concessa Episcopis per Concilium Tridentinum, & Prælatis Regularibus, per sua priuilegia debet reuocari dicta facultas, nõ per verba generalia: sed facta speciali, & indiuiduali mentione dicti decreti Concilij Tridentini: ergo cum in Bulla Cœnæ Domini nulla fiat expressa mentio, dicti decreti Concilij Tridentini non intelligitur derogatum, & consequenter poterunt Episcopi suos subditos absoluere ab hæresi occulta, prout occultum significat id, quod nõ potest probari in foro contentioso per Testes: vigore dicti decreti Concilij Tridentini, & Prælati similiter poterunt vigore suorum priuilegiorum suos subditos absoluere in foro cõsciẽtiæ à dicta hæresi occulta, modo explicato intellecta.

156 Ex his sententijs secunda valdè probabilis est: tum ob multos, & graues DD. qui eã tenẽt; tũ etiã ob efficaces rationes, quibus nititur: Sed Prima probabilior intellecta iuxtà explicationem tertiæ sententiæ, cui adhereo, vtpotè tutior, & curior quarè.

157 Ad primum argumentum primæ sententiæ: quatenus secundæ parti nostræ sententiæ opponitur, respondetur, distinguendo antecedens, facultas Episcopis concessa ex Concilio Tridentino absoluendi suos subditos ab hæresi occulta hodiè manet derogata stante promulgatione Bullæ Cœnæ Domini, prout occultum opponitur non solũ notorio, publico, & famoso, sed etiam probabili concedo antecedens; prout occultum idem significat, ac id, quod non potest probari in foro contentioso: nisi per solam confessionem Cõplicis; nego antecedens, cuius ratio manifeste constat ex dictis in probatione secundæ partis nostræ sententię. Vndè distinguendũ est cõsequẽs eodẽ modo, & cõcedẽda est cõsequẽtia in vno sẽsu, & neganda in alio: Ad proba-

Digitized by Google

bationem autem antecedentis ex authoritate Doctorum desũpta, respondeo, quod prędicti DD. forsitã loquuntur de hęresi occulta, prout opponitur, non solum publico, & notorio sed etiam probabili, in quo sensu etiã fateor non posse Episcopos virtute Cõcilij Tridentini, aut Pręlatos Regulares absoluere suos subditos ab hæresi occulta in dicto sensu accepta, vt diximus in probationibus primæ partis nostræ sententiæ, non autem loquũtur de absolutione ab hęresi occulta: prout occultum, idem significat, quod id, quod non potest in foro Poli, seu contentioso probari vltra confessionem rei. Ad secundam autem probationem eiusdem antecedentis ex ratione desumptam, respondeo, concedendo maiorem, & negãdo minorem in sensu secundę partis nostræ sententię: nam vt diximus, nõ solum in dicta probatione secundæ partis nostræ sententiæ; sed etiam in resolut. præcedẽti, ad hoc vt dicta facultas absoluendi ab hęresi occulta in sensu à nobis dicto Episcopis concessa per Tridentinum Concilium intelligatur derogata per Bullam Cœnæ Domini, necesse erat, vt in dicta Bulla Cœnę fieret expressa, & indiuidua mentio dicti decreti Cõcilij Tridentini: cum autem in verbis dictæ Bullæ Cœnæ Domini nulla de dicto decreto Tridentini Cõcilij fiat mentio, hinc est, quod prædictum decretum in ordine ad dictam facultatem Episcopis concessam non intelligatur derogatum, sed solum, quod dicta facultas: vtpotè odiosa debeat strictè interpretrari modo dicto in prima parte nostræ sententiæ. Quarè cum Regulares vigore suorum priuilegiorum habeant eamdem facultatem absoluendi suos subditos in foro consciẽtiæ ab omnibus casibus occultis Papæ reseruatis, à quibus possunt Episcopi suos subditos absoluere, vigore dicti decreti Concilij Tridentini, consequens est, vt sicut Episcopi vigore dicti decreti Concilij Tridẽtini possunt per se ipsos suos subditos absoluere ab hæresi occulta, modo superius explicato: similiter possint Prelati Regulares per se ipsos suos absoluere subditos à dicta heresi occulta; non obstante annua publicatione Bullæ Cœnæ Domini; præcipuè cum Iulius Secundus vt resolut. præcedenti diximus, cõstitutione 14. declarauit, quod nõ obstante publicatione Bullę Cœnæ, quæ fit singulis annis, possint illi, quibus per priuilegia concessum est, in perperpetuum absoluere ab omnibus casibus in ea contentis, exceptis illis quinque in dicta constitutione explicatis, ac si prędicta Bulla Cœnę non esset facta nec foret; Et de absolutione heresis intelligitur; etiam de hęresi occulta, quę potest probari per testes à qua Pręlati Regulares non possunt absoluere vigore suorum priuilegiorum, vt diximus in probatione primæ partis nostrę sententię. Et quando sacra Congregatio Cardinalium die 17. Nouembris declarauit Prælatos Regulares non posse absoluere ab hęresi occulta vigore suorum priuilegiorum, potest intelligi de occulto, quod est probabile per testes, non autẽ de hęresi occulta, quę est omnino improbabilis vltra confessionem delinquentis.

158 Ad secundum argumentum eiusdem sententiæ respondetur, negando antecedens, quoad secundam partem: nam sicut Episco-

Digitized by Google

ſcopi non obſtante annua promulgatione Bullę Cœnę Domini, poſſunt, facultate illis conceſſa, per Concilium Tridentinum ſuos ſubditos abſoluere ab hæreſi occulta modo ſuperius dicto intellecta, ita Prę-lati Regulares, non quia habeāt authoritatem: quaſi Epiſcopalē in ſuos ſubditos (nam in dicto decreto Concilij non intrant, nec intelliguntur Pręlati Regulares nomine Epiſcopi, vt nos ſupra latè probauimus in hoc tractatu) ſed vigore ſuorū priuilegiorū, in quibus Summi Pōtifices, & præcipuè Pius Quintus illis conceſſit eamdem facultatem abſoluendi ſuos ſubditos in foro conſcientię, ac habent Epiſcopi in ſuos ſubditos in ſua Diœceſi vigore dicti decreti Concilij Tridentini: cum autē vt ſupra diximus, poſſint Epiſcopi, non obſtante Bulla Cœnæ Domini vigore dicti Decreti Concilij ſuos ſubditos abſoluere ab hęreſi occulta, quæ nullo modo poteſt probari per teſtes, ita ſimiliter hanc eamdem facultatem modò habent Prælati Regulares erga ſuos ſubditos vigore ſuorum priuilegiorum. Probationes autem antecedentis ſolum conuincunt, quod Prælati Regulares nō poſſunt abſoluere ſuos ſubditos à caſibus occultis Papæ reſeruatis, & præcipuè ab hæreſi occulta in foro conſcientiæ vigore dicti decreti Concilij Tridentini, preciſe tantum, cum ibidem non intelliguntur nomine Epiſcopi, quod nos etiam ſuſtinemus, vt latè ſupra probauimus in hoc tractatu contra Patrem Leandrum à Sanctiſſimo Sacramento, & alios oppoſitum aſſerentes: non autem conuincunt dictos Pręlatos Regulares non habere camdem facultatem abſoluendi ſuos ſubditos in foro cōſcientiæ à caſibus occultis Papæ reſeruatis, & etiā ab hæreſi occulta, quę nō poteſt probari per teſtes vigore ſuorū priuilegiorum; quæ non intelligūtur derogata per annuam Bullę Cœnę Domini promulgationē: nec per aliquod aliud inſtrumētum authenticum, & publicum, vt in hac, & pręcedenti reſolut. probauimus.

159 Ad primū argumentū ſecūdę ſententię: quatenus primę parti noſtrę ſententię opponitur, reſpondetur, diſtinguendo maiorem, per Concilium Tridentinū cōceditur facultas Epiſcopis abſoluēdi ſuos ſubditos ab hęreſi occulta, ſi ly occultū ſumatur pro eo quod poteſt probari per teſtes nego maiorē; ſi ly occultū ſumatur pro eo quod, nō poteſt per teſtes probari vltra Rei cōfeſſionē, concedo maiorem, quam facultatem concedo non eſſe derogatam per publicationē Bullæ Cœnæ, nego tamen minorem: nēpè in dicto Cōcilio nomine Epiſcopi venire Pręlatos Regulares, & ſimiliter nego cōſequentiam: ſcilicet Prælatos Regulares poſſe vigore Concilij Tridentini: ſuos ſubditos abſoluere ab hęreſi occulta: etiam improbabili per teſtes: preciſe vigore dicti decreti Concilij Tridentini: licet dictam facultatem habeant vigore ſuorum priuilegiorum, vt ſupra probauimus.

160 Ad ſecundum argumentum, reſpondetur, conceſſa maiori: diſtinguendo minorē Epiſcopi poſſūt: etiā modo abſoluere ſuos ſubditos ab hęreſi occulta nō obſtāte promulgatione annua bullæ Cœnę Domini: ab hæreſi occulta probabili per teſtes: nego minorē: Ab hęreſi occulta improbabili per teſtes vltra Rei cōfeſsionem concedo minorem; Et ſimi-

similiter concedo consequentiã de Prelatis Regularibus in ordine ad suos subditos, sub eadem distinctione, quam solutionem constat veram esse ex supradictis in probationibus nostræ sententiæ pro prima, & secunda eius parte.

161 Ad tertium argumentum, respondetur: negando antecedens & ad eius probationem dico, quod licèt verum sit, quod quãdo Pontifices concedunt priuilegium absoluendi à casibus cõtentis in Bulla Cœnæ Domini, communiter excipiant casum heresis à tali facultate, & concessione absoluendi, vt benè dicitur in argumento; vndè orta fuit cõtouersia inter Theologos morales: vtrum quando Summus Pontifex in aliquo iubilæo plenissimo concedit Confessoribus ab Ordinario approbatis facultatem absoluẽdi ab omnibus casibus Papę reseruatis: etiam contentis in Bulla Cœnę Domini, si expresśe, & explicitè non excludat casũ hęresis, intelligatur hæresis occulta exterior in tali facultate ex implicita Summi Pontificis concessione: ita vt dicti Confessarij possint virtute dicti iubilæi absoluere suos pœnitentes ab heresi exteriori occulta? In qua difficultate non defuerunt aliqui graues DD. qui affirmatiuam partem sustinuerũt Cęterum hodiè iam hoc est extra controuersiam ob declarationem factam à Summis Pontificibus, & pręcipuè à Beatissimo Patre nostro Alexandro Septimo felicis memorię, vt constat ex edicto sanctissimę Generalis Inquisitionis Tribunalis Hispaniarum: publicato Panormi à tribus Inquisitoribus huius Regni die 15. Februarij 1657. tenoris sequentis.

192 Noi l'Inquisitori Apostolici contra l'heretica prauità, & apostasia in questo Regno di Sicilia, & Isole coadiacenti per l'autorità apostolica, & reggia deputati, &c. facciamo intendere à tutti, e singoli personi: così ecclesiastici, come secolari di qualsiuoglia stato, & conditione, che siano essenti, ò non essenti Regolari, e secolari stanti, & habitanti in questa Città di Palermo, ò in qualsiuoglia Città, Terre, e luoghi di questo Regno, come hauendo li Sõmi Pontifici cõcesso alcuni giubilei, nelli quali si daua facultà alli Cõfessori di poter assoluere delli casi reseruati: etiã di quelli contẽti nella Bolla in Cœna Domini, & hauendo dubitato alcuni personi: Vtrum in virtù della sopradetta facultà se potesse assoluere delli casi di heresia, dichiarono li Sommi Põtifici non essere compresi nella supradetta facultà; & hauendosi tornato dinouo a dubitare nell'occurrenza di detti Giubilei la Santità d'Innocentio Decimo di felice recordatione; nella Congregatione dello Santo Officio fatta a 23. di Maggio 1652. dichiarò che nessun Confessore potesse assoluere del crimine dell' heresia in virtù della facultà che si concede in ditti Giubilei, nisi in casu, quo espressamente se dasse facultà d'assoluere del crimine dell' heresia, & vltimamẽte hauendosi dinouo retornato al detto dubio cõ l'ocasioni dell' Giubileo concesso della Santità d'Alexandro Settimo, nell'ingresso del suo Pontificato, e pretendendo alcuni, che si potria assoluere dell'heresia in virtù della facultà concessa in detto Giubileo, con dire, che non li constaua delle sudette dechiarationi Pontificie, & che in casu, che di lo-

loro haueſſero hauuto notitia, per eſſere materia che depende nell'Intẽtione del sõmo Pontifice, che concede detto Giubileo per le dichiarationi de' ſoi antecessori, non ſi potia ſapere l'intentione ſua, & hauendoſi trattato, & conferito queſto punto nella Congregatione del Santo Officio dell'anno proſsimo paſſato 1656. la Sãtità d'Alexandro Settimo ſeguitando le dichiarationi de'ſuoi Predeceſſori ad effetto di rimouere, & leuare ogni ſorte di dubio: tanto per lo preſente: quanto per lu tẽpo d'auenire, & per eſſere il crimine dell' hereſia più graue, e degno di ſpeciale cenſura, che tutti l'altri, dichiarò Sua Santità, che la facultà d'aſſoluere dell'hereſia nõ s'intenda compreſa nelli Giubilei, ò conceſſioni ſimili: niſi in caſu; che nelli detti Giubilei ſi conceda eſpreſſamente facultà d'aſſoluere dell'hereſia. Per lo quale fù accordato, che douiamo mandare, eſpedire queſta noſtra carta di editto; acciò che venga à notitia di tutti in modo che neſſuno poſſa allegare ignoranza. Pertanto comandiamo, & ordiniamo che tutti li Confeſſori; coſi Regolari come ſecolari eſenti, ò non eſenti l'habbiano d'oſſeruare, & oſſeruino nella forma ſudetta, e comandamo, che queſto noſtro Editto ſi publichi in tutti le Chieſe: coſsi Matrici; come Parrochiali, e Conuenti di Religioſi di qualſiuoglia Città, Terre, e Loghi di queſto Regno, affiſſandone ancora vna copia della lettera del ſudetto editto in vna porta delle ſupradette Chieſe quale neſſuno lo leuirà ſenza noſtra licenza, e ſi oſſeruerà ſotto pena di ſcommunica maggiore, e di onze vinti applicati al fiſco di queſto ſanto Officio. Così ancora comandiamo, & ordinamo à tutti li ſuperiori di Religioni di qualſiuoglia ſorte, e cõditione che ſiano, che facciano aggiungere, e aggiungano con effetto queſto noſtro editto alla Bulla di Vrbano Ottauo dato in Roma feria quinta die 14. Aprilis 1633. nella quale ſi cõtiene vn decreto della ſacra Cõgregatione del ſanto Officio intorno all'oſſeruanza delli decreti Apoſtolici appartinẽti al S. Officio e lo faranno leggere ogn' anno in perpetuum in tutti li Conuenti, che hauerà ciaſcheduna di detti Religioni: anchor che ſiano in qualſiuoglia Città, Terre: Caſali, è Luoghi da queſto Regno nella feria 6. doppo di l' Ottaua dell'Aſſuntione della Beata Vergine nella publica mẽſa, ò refettorio, ò nel Capitulo ſpecialmente à queſto effetto cõuocato ſotto pena di ſcommunica maggiore, e priuatione d'officio, e di voce attiua, e paſſiua, ipſo facto incurrenda, prout in detta Bolla d'Vrbano ſi contiene; e d'hauerlo così fatto, letto, e publicato li Cõmiſſarij del ſanto Officio, e ſuperiori di dette Religioni manderanno fede autentica in queſto Tribunali i in fede del quale d'ordine del conſeglio ſupremo della ſuprema, e generale Inquiſitione di Spagna comandamo dare, e damo li preſenti littere ſottoſcritti li noſtri, nomi, e ſigillati col'ſigillo di queſto Santo Officio, e referendate dell'infraſcritto Secretario dati in Palermo à 15. di Febraro 1657. Doctor D. Ioannes Lopez de Ciſneros. Doctor D. Paulo Eſcobar. de mandato Sancti Officij D. Iouan de Retana Secretario locus ✝ ſigilli.

RESOLVTIO XIV.

Vtrum virtute Bullę Cruciatę possit Confessarius absoluere pœnitentem à criminibus cōtentis in primo capite Bullę Cœnę hæresi excepta.

163 CVm in 1. canone Bullę Cœnę Domini prçter hęresim plura alia crimina: similiter reseruata contineantur, vt auxiliũ, vel fauorem pręstare hæreticis, illosq; recipere, vel ipsorũ libros hęresim continentes, vel de Religione tractãtes legere, retinere imprimere, defendere, &c. & similiter crimen Schismæ: nempè cum quis pertinaciter se à Sede Apostolica subtrahit de his casibus (hæresi excepta) in præsenti inquirimus an possit pœnitens virtute Bullæ Cruciatę ab illis absolui semel in vita, & semel in mortis articulo: dum prædicta crimina non habent admixtum errorem contra fidem: quia si dictum errorem contra fidem admixtum habeant: certũ est apud omnes DD. non posse Confessarium pœnitentem ab illis absoluere vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ.

164 Loquendo igitur de dictis criminibus, in 1. sensu: prout scilicet nullum habent admixtum errorem contra fidem, partem negatiuam tenent Emanuel Roderiquez in explicat. Bullę Cruciatæ §. 9. num. 70. & Clarius in additionibus ad §. 9. num 66. Fernandez. par. 3. exam. cap. 9. §. 16. sect. 1. Ledesma to. 2. summæ tract. 1. cap. 6. in fine Turrianus 2. 2. tom. 1. disp. 56. dub. 2. Azorius tom. 1. lib. 8. cap. 19. quæst. 2. & alij. Fundamentum huius sententię est: quia prædicti casus reductiue: saltem ad crimen hæresis videntur pertinere, atqui à crimine hæresis non possunt Confessarij absoluere suos pęnitẽtes vigore Bullæ Cruciatę semel in vita, & semel in mortis articulo: ergo nec possunt illos à supradictis criminibus absoluere vigore dicti priuilegij Bullæ Cruciatæ, consequentia ex præmissis manifestè sequitur, & minor constat ex verbis ipsius Bullæ Cruciatę, in quibus licet concedatur facultas Confessarijs absoluendi suos pęnitentes ab omnibus criminibus, & censuris reseruatis Summo Pontifici: etiam contentis in Bulla Cœnę Domini, excipitur Crimen hęresis à dicta facultate: maior vero probatur, quia illi, qui fauorem præstant hęreticis, & libros eorum legunt, imprimunt, aut imprimere faciunt, vel eos defendunt; licet non sint hęretici formales, sunt valde suspecti in fide: ergo supradicta crimina vidẽtur pertinere indirectè ad crimen hæresis, & forsitan ob hanc causam Summus Pontifex Paulus Quartus in suo Breui sub dato anno 1558. Põtificatus sui anno 4. pręcepit, in virtute Sanctę obedientię; & sub pœna excomunicationis latę sentẽtię omnibus Cõfessarijs, vt in actu confessionis diligenter inquirant à pœnitentibus: num habeant, vel legant libros hæreticos: seu ab Ecclesia damnatos: aut imprimant, seu imprimere faciant, vel venales teneant, aut de eis habeant: aliquam notitiam; quòd si predicti pœnitentes aliquid Confessori reuelent: non prius absoluãtur: quam Inquisitoribus denũcient quidquid circa hoc negotium exploratum habuerint, vt vt refert Rodriquez in dicta additione ad §. 9. Bullę Cruciatæ dict. num. 66. Ex quo breui colli-

gi

gi videtur nõ posse Confessarios vigore Bullę Cruciatę absoluere nec legentes libros Hereticorũ, nec eosdẽ imprimentes, venales habentes, vel id Inquisitoribus non reuelantes, dum notitiam huius negotij habuerint.

15 Secunda, & probabilior sententia affirmat posse Confessariũ absoluere schismaticos, fautores, & receptores Hereticorum, & reliquos etiam, qui in Bulla Cœnæ Domini continentur, excepto hæretico exteriori virtute Bullæ Cruciatæ semel in vita, & iterum in mortis articulo, ita Henriquez lib. 6. cap. 16. in textu. nu. 2. & in Glossa litera L Salas in expositione Bullę Cruciatæ quęst. 9. Duardus in Bulla Cœnę lib. 3. §. 2. quęst. 8. nu. 8. Acosta quęst. 63. Suarez de fide disp. 24. sect. 1. num. 11. Sanchez tom. 1. summæ lib. 2. c. 22. num. 12. Farinacius de hæresi quęst. 180. num. 8. Pater Franciscus Bardi in explicatione Bullę Cruciatæ part. 2. tract. 6. cap. 2. sect. 4. nu. 40. D. Carolus Latius in dilucidatione Bullę Cruciatę disp. 6. quęst. 2. difficult. 10. nu. 48. & alij.

16 Probatur 1. quia optimè stare potest, vt schismatici, aut Hæreticorum fautores, eorumque libros legentes, imprimentes, aut imprimere facientes nõ sint heretici, sed catholici, vt de se manifestum est: atqui in Bulla Cruciatę solùm excipitur crimen heresis à facultate absoluendi semel in vita, & iterum in mortis articulo, vt ex verbis ipsius Bullæ constat: ergo à quibuscũque alijs criminibus, quę non fuerint heresis; poterit Confessarius absoluere virtute priuilegij Bullæ Cruciatę semel in vita, & semel in mortis articulo: probatur consequentia: quia exceptio firmat regulam in contrariũ: vt communiter affirmant DD. ergo cum in Bulla Cruciatę solũ excipiatur crimen heresis poterit absque dubio Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ pœnitẽtẽ absoluere à reliquis omnibus casibus in illo primo canone bullæ Cœnę Domini contentis.

167 Probatur 2. quia facultas, quæ in bulla Cruciatę cocceditur habẽtibus ipsã, vt scilicet possint eligere quęcumque Confessariũ, siue secularem: siue Regularẽ ex approbatis ab ordinario, & ab eo quorumcũque peccatorum, & censurarum, etiã Sedi Apostolicæ, & in Bulla Cœnæ Domini reseruatorum, & reseruatarum, (excepto crimine hæresis) plenariam indulgentiam, & remissionem semel in vita, & semel in mortis articulo obtinere, est fauor, & gratia: ergo dicta facultas est amplianda iuxta illam regulam iuris id 6 fauores sunt ampliandi: pœnæ verò restringendę: præcipuè cum nulla nobis se offerat ratio ad dictam facultatẽ coartandam.

168 Ad fundamentum oppositæ sententiæ respondetur negando maiorem, & ad eius probationem respondeo certũ esse apud omnes, quod receptor hæreticorum in domo sua, vel in agro, vel in Ciuitate, vel in alio quouis loco, precise ob receptionem non dicitur suspectus in fide: siquidem hoc non facit ob fauorem prestandum errori hæreticorum: sed ad occultandas personas, aut hospitio recepiendas in quo casu crimen hæresis subiecti: valdè materialiter se habet respectu recipientis, ideo quo receptor hæreticorum, vt receptor tantummodo formaliter absquæ aliqua alia circumstantia non dicitur hæreticus, nec sus-

pectus de fide. Si autem loquamur de defensore hæreticorum, dupplicitèr potest quis dici hæreticorum defensor. Primo si errores hęreticorum defendat. Secundo si defendat personam ob causam hæresis. Quando autem aliquis errorem hæretici defendit, formando argumenta in eius fauorem, & obiectiones contrarias soluendo, aut verbis laudãdo hæreticorum scripta, modus iste defendendi hæreticum, aut hæreticos perniciosissimum est; etiam si defensor interius errori defenso non assentiat: nam in foro exteriori: seu externo vehementer præsumitur errori assentiri, & tamquam hæreticus omni hæretico deterior est damnãdus, vt bene docet Peña comment. 77. in principio, Farinacius innumeros referens quæst. 182. num. 62. & est textus expressus in cap. qui aliorum causa 24. quæst. 3. ibi, qui aliorum defendit errorem: multo amplius damnabilior est illis, qui errant, quia non solum errat, sed etiam alijs offendicula erroris præparat, & confirmat. Vnde quia Magister erroris est; non tantũ hæreticus; sed etiam hæresiarcha dicendus est. Quando vero aliquis defendit personam hęretici propter causam hęresis, vt si impediat ne capiatur à Iudice, vel captum ab eo liberet, vel impediat, ne corrigatur, quod facere potest muneribus, vi, dolo, & potentia, licet iste talis sit hęretici defensor, & vt talis sit puniendus: tamen non dicitur hęreticus, nec suspectus in fide: si non ad sit alia circumstantia, ex qua colligi valeat aliqua suspectio in fide. Si autem sermo sit de fautore hęretici: scilicet de illo, qui ob causam hęresis hęretico fauorem pręstat cum distinctione etiam loquendum est, nam dupplicitèr hunc fauorem pręstare potest, ommissione: scilicet, vel commissione. Omissione aliquis fauet hęreticis, si eos cum tenet capere: aut iudicibus indicare ommittit, aut si captos, & suę Curę commissos diligenter non custodit. Commissione aliquis hęreticos fauere potest verbis, & factis. Verbis, si laudet hæreticum, vt talis est affirmans esse virum probum, iniuste dãnatum, si prębeat consilium, vt possit errores cœlare, & cõdemnationem fugere. Factis denique hęreticis fauet, si eos cœlat, & occultat in domo, si auxilium prębet vt effugiant, si subministrat alimenta, si processum falsificet, vel abscõdat, aut alia similia faciat, ex quibus Inquisitionis officium impeditur. Ille, qui ommissione hęreticis fauet, seu fauorem præstat, non dicitur hęreticus, nec in fide suspectus pręcise ratione talis omissionis formaliter. Ille autem, qui commissione fauet, verbis, nempè hęreticum, laudando, affirmans esse virum probum, iniuste damnatum, si hoc affirmet, vt manifestet errorem hęreticorum, non esse errorem, nec dignum pœna, si hoc assentiat: actu intellectus efficaciter, dicendus est hęreticus formalis, si autem hoc non assentiat, & verbis suis sit causa, vt alij iudicent ipsum assentire, talem errorem heretici non esse errorem, nec iuste puniendum à Sancto Inquisitionis Officio: licet non sit hęreticus formalis; est tamen vehementer suspectus in fide, & vt talis est grauiter puniendus. Si vero verbis laudet hęretici personam affirmando esse hominem probum bonę indolis, & c. ex quibus verbis nullo modo colligi valeat

ip-

Digitized by Google

sum laudare errorem, sed solum hæretici personam: licet sit fautor hæretici; non tamen dicendus est hęreticus, aut in fide suspectus. Ex quibus omnibus manifeste apparet, posse aliquem esse fautorem, & receptorem hæreticorum, libros hæreticos legere, imprimere, aut facere imprimi, & esse fidelem, & non hęreticum, nec in fide suspectum, vt ex prima probatione nostræ sententiæ constat.

69 Nec breue Pauli Quarti in fũdamẽto oppositę sẽtẽtiæ allegatũ oppositũ cõuincit: imò si prædictæ constitutiones Apostolicę verba expendantur oppositum potius depræhendetur, vt optimè notat Ludouicus à Cruce vbi supra num. 8. Tum quia huiusmodi pręceptum, & censura nõ fertur contra pœnitentes, sed cõtra Confessarios, ne absoluant pœnitentes; nisi prius dictos libros Inquisitoribus tradiderint. Tum etiam quia in dicto breui Pauli Quarti non derogantur priuilegia Cruciatæ: imò nec vlla fit mẽtio dictæ Bullæ: sed modus simpliciter insinuatur à Confessoribus obseruandus, vt pœnitentes quidquid nouerint circa talia crimina Inquisitoribus denuncient. Præterea quia dato, et non concesso, quod Summus Pontifex Paulus Quartus in dicto breui reuocaret priuilegia Bullæ Cruciatæ per Bullas subsequentes reualidanrur. Et denique: quia per Bullam Cruciatæ conceditur habentibus dictam Bullam facultas eligendi Confessarium, siue sęcularem, siue Regularem ex approbatis ab Ordinario, et ex Regularibus semel tantum à quocumque Ordinario approbatum, à quo possint absolui ab omnibus casibus, et censuris Sedi Apostolicæ reseruatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini excepta hæresi: atqui nullum ex prędictis criminibus modo à nobis supra explicato acceptis, est propriè hæresis: ergo potest Confessarius ab illis pœnitẽtem absoluere semel in vita, et semel in mortis articulo virtute priuilegij bullæ Cruciatæ.

170 Sed dices virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ non potest quis in mortis articulo à crimine hæresis absolui: ergo remanet destitutus auxilio vitam æternam consequendi medio pœnitentiæ Sacramento: atqui hoc non debet dici, cum ipse Dominus noster Iesus Christus apertè dicat nolo mortem peccatoris: sed vt magis conuertatur, & viuat: ergo licèt virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ non possit quis in vita absolui à crimine hęresis: poterit tamen absolui virtute dicti priuilegij, saltem in mortis articulo à crimine hęresis.

171 Respondetur concesso antecedenti, negando consequentiã: nam quilibet Sacerdos in mortis articulo potest absoluere hęreticum pœnitentem, et quemlibet alium peccatorem à censuris, & peccatis, quibus adstrictus est, vt habetur in cap. his qui. causa 26. quæst. 6. ibi his qui in tempore necessitatis, et in periculi vrgentis instantia præsidium pœnitentiæ, et mox reconciliationis implorare, nec satisfacio interdicenda est, nec reconciliatio deneganda: quia misericordia Dei, nec mensuras possumus ponere, nec tempora definire apud quem nullas patitur veniæ moras conuersio dicente Dei spiritu per Prophetam: (cum conuersus ingemueris; tunc saluus eris) et infra, quod si aliqua ægritudine ita fuerint aggrauati, vt quod paulo ante poscebant,

et sub presentia Sacerdotis significare non valeant; testimonia eis fidelium, & circumstantium prodesse debebunt, vt simul, et pœnitentię, et reconciliationis beneficiũ cõsequantur: seruata tamen regula Canonũ paternorum circa eorum personas, qui in Deum à fide discendẽdo peccarunt. Et in eadem quęstione cap. si aliquis dicitur si aliquis excõmunicatus fuerit mortuus; qui iam sit confessus, et testimonium habet bonum, et non poterat venire ad Sacerdotem; sed pręoccupauit eum mors in domo, aut in via; faciant pro eo Parentes eius oblationem ad Altare, et dent redemptionem pro captiuis. Deindè cap. si Pręsbiter eiusdem quęstionis dicitur si Presbyter pœnitentiam moriẽtibus abnegauerit reus erit animarum: quia Dominus dixit quacumque die conuersus fuerit peccator vita viuet, et nõ morietur. Vera enim confessio in vltimo tempore esse potest; quia Dominus non solum temporis; sed etiam cordis inspector est; sicut latro vnius momenti pœnitentia meruit esse in Paradiso in hora vltima confessionis. Et deniquè in cap. agnouimus pręd ictę quęstionis dicitur Agnouimus pœnitentiam morientibus denegari, nec illorum desiderijs annui, qui obitus sui tempore hoc animę suę cupiunt remedio subueniri horremus (fateor) tãtę impietatis aliquem inueniri, vt Dei bonitate desperet: quasi non posset ad se quouis tempore concurrenti succurrere, et periclitantem sub onere peccatorũ hominem redimere, quo se expediri desiderat, & liberari, hoc rogo, aliud est: quam morienti mortem dare, eiusque animam sua crudelitate: ne absolute esse possit occidere? Cum Deus ad subueniendum paratissimus inuitans ad pœnitentiam sic promittat peccatori inquiens: in quacumque die conuersus fuerit, peccata eius non imputabuntur ei. Et iterum nolo mortem peccatoris: sed tantum vt conuertatur, & viuat. Salutem ergo homini adimit quisquis mortis tempore speratam pœnitentiam denegarit, & desperat de misericordia Dei, qui eum ad subueniendum morienti sufficere, vel in momento posse non credit perdidisset latro in Cruce præmium ad Christi dexteram pendens: si illum vnius horæ pœnitentia non iuuisset. Cum esset in pœna pœnituit, & per vnius sermonem professionẽ habitaculum Paradisi Deo promittente promeruit; Ex quibus Patres Sacrosancti Concilij Tridentini moti decreuerunt sess. 14. cap. 7. vt in mortis articulo nulla esse casuum reseruatio per hæc verba. Veruntamen piè admodum ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, vt nulla sit reseruatio in articulo mortis: atquè ideo omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes à quibusuis peccatis, & censuris absoluere possint, extram quem articulum Sacerdotes cum nihil possint in casibus reseruatis id vnũ pœnitentibus persuadere nitantur, vt ad Superiores, & legitimos Iudices pro beneficio absolutionis accedãt.

RE-

RESOLVTIO XV.

Vtrum Confessarij valeant suos pœnitentes absoluere à casibus Sanctæ Inquisitioni reseruatis (ex his tamen, qui non sunt contenti in Bulla Cœnæ Domini) toties quoties virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ?

172 PRæter casus Sãcto Inquisitionis Tribunali reseruatos, qui simul sunt cõtenti in Bulla Cænæ Dñi, vt est casus hæresis fauere hæreticis, &c. sunt alij casus Sanctæ Inquisitioni reseruati, vt maleficia, Sortilegia, adoratio demonum, magia, incantationes, Superstitio, blasfemiæ hæreticales, sollicitatio ad venerem, in confessione Sacramentali iuxta Pontificum decreta, & huiusmodi, qui singulis annis, tempore quadragesimæ promulgari solent, de quibus in præsenti inquirimus an possit Confessarius ab eis pœnitentes absoluere toties quoties virtute priuilegij Bullę Cruciatę; Negatiuam sententiam sustinent Fernandez in exam. Theolog. moral. par. 3. cap. 9. §. 16. sect. 1. num. 1. Turrianus tom. 1. in. 2. 2. Diui Thomæ explicat. 56. dub. 2. Altherius de censuris tom. 1. lib. 5. disp. 2. cap. 9. in fine Azorius tom. 1. lib. 8. cap. 19. quæst. 9. Ledesma in summa tom. 2. tr. 1. cap. 6. in fine quos citat Diana par. 1. tract. 5. resol. 7. Fundamentum horum Doctorum est: quia sibi persuadent, quod sub nomine hęresis includuntur omnia alia crimina contenta in Edictis Dominorum Inquisitorum, atqui Confessarius non potest virtute Bullæ Cruciatæ, nec semel tantum pœnitentem absoluere à crimine hæresis externæ: ergo nec poterit illum absoluere virtutæ dictæ Bullæ Cruciatæ à dictis criminibus contentis in Edictis Inquisitorum.

173 Nihilominus dicendũ est posse Confessarios virtute priuilegij Bullę Cruciatæ suos pœnitentes toties quoties absoluere à casibus Sanctæ Inquisitioni reseruatis, exceptis illis qui simul in Bulla Cœnę Domini continentur; aut ex alio capite sint Summo Pontifici reseruati; ita Diana 1. par. tract. 5. resolut. 7. §. notaui etiam Suarez tom. 5. de censuris disp. 21. sect. 2. num. 14. Pater Franciscus Bardi in exposit. Bullæ Cruciatæ par. 2. tract. 6. cap. 2. sect. 5. num. 47. Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 4. tract. 2. de excommunicat. disp. 17. quęst. 88. D. Carolus Latius in dilucidatione Bullæ Cruciatę disp. 6. quęst. 2. difficult. 11. nu. 53. vbi pro hac sententia citat Filliucium tom. 1. tract. 16. cap. 3. num. 49. Thomam Sanchez tom. 1. summę lib. 2. cap. 30. nu. 17. verum Sanchez in dicto cap. 30. nihil de hoc puncto tractat. nec accedit ad num. 17. neque apud Sãchez in alijs libris talem doctrinam inuenire potui.

174 Probatur hęc sententia; quia Bulla Cruciatę concedit Confessarijs ab ordinario approbatis facultatẽ absoluendi toties quoties suos pœnitentes ab omnibus casibus, qui non sunt Summo Põtifici reseruatis, vt ex verbis ipsius Bullę constat; atqui casus Sãctę Inquisitioni reseruati cõtẽti in Edictis Inquisitorum, qui simul non continentur in Bulla Cœnę Domini, non sunt Sedi Apostolicę reseruati, vt communiter affirmant DD. ergo poterunt Confessarij ab illis toties quoties pœnitentes absoluere virtute dicti priuilegij Bullæ Cruciatæ.

No-

175 Notanter dixi, aut ex alio capite sint Summo Pontifici reseruati, vt satisfaciant tacita quadā obiectione, quæ contra nostram doctrinam potest fieri: nempe inueniri posse casus alios non cōtentis in Bulla Cœnę, qui sint simul Inquisitoribus, & Summo Pontifici reseruati: ac proinde ratione Pontificiæ reseruationis vigore Bullę Cruciatę ab illis Cōfessarius toties quoties absoluere non poterit: ergo falsum est absoluere abserere posse Confessariū toties quoties absoluere pœnitentem à casibus Sanctę Inquisitioni reseruatis, exceptis ijs, qui simul in Bulla Cœnæ Domini continentur. Nam ad hanc obiectionem respondeo tum Erudito Patre Francisco Bardi vbi supra n.49. siquod prętter illos, qui reperiuntur in Bulla Cœnæ Domini sint alij casus, qui simul Inquisitoribus, & Sedi Apostolicæ communiter sint reseruati, certum mihi est non posse Confessarium ab illis pœnitentem absoluere vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ: attamen, quia præter illos, qui continentur in illo Canone de facto nullus casus reperiatur, qui communiter Inquisitoribus, & Apostolicæ Sedi sit reseruatus; idcircò verè dicere possumus ab omnibus alijs, præter illos Cōfessarium toties quoties posse vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ pœnitentem absoluere. Vnde ad argumentum respōdeo, concesso antecedenti: negando consequentiam: quia originatur, & procedit ab antecedenti conditionato, cuius conditio non est de facto purificata.

176 Aduerto tamen cum eodem Patre Francisco Bardi, & D. Carolo Latio vbi supra nu.54. quod supra posita doctrina nostræ sententię absolutè est vera quoties dicta crimina nō habeant simul ammixtum errorem contra fidē in intellectu, à quo errore tamquam effectus à sua causa procedant: quia tunc rationem formalem heresis externæ reseruatę habebunt: atque adeo nec pro vna vice poterit Confessarius à dictis criminibus pœnitētē absoluere, vt ex supradictis resolut. præcedenti constat. Attamen si ratione alicuius interesse, seu odij, aut alio prauo effectu dicta crimina solum exerceantur: extra tamen errorem in fide, in dicto casu dicimus posse Confessarium toties quoties pœnitentem à dictis criminibus absoluere.

RESOLVTIO XVI.

Vtrum Religiosi Regulares ab Ordinario approbati de licētia suorum Superiorum possint vigore suorum priuilegiorum absoluere suos pœnitentes, à casibus *contentis in* edicto dictorum *Dominorum* Inquisitorum.

177 Prima sententia negat posse Regulares vigore suorum priuilegiorum suos pœnitentes absoluere à dictis casibus contētis in edictis Dominorum Inquisitorum: quia iudicant hoc esse prohibitū à sacra Cōgregatione Cardinalium: quatenus eadem sacra Congregatio prohibere videtur Regularibus facultatem absoluēdi à casibus Episcopis reseruatis. ita Miranda in manuali Prælatorum tom. 1. quæst.4. art. 2. Magister Bordonus in consilijs Regularium resol. 6. nu. 11. & alij. Fundamentum huius sententiæ est; quia magis rigorosa est casuum reseruatio spectantium ad sanctæ Inquisitionis Tribunal quam

Digitized by Google

quàm reseruatio casuum ad Episcopum spectantium; atqui Religiosi Regulares vigore suorum priuilegiorum non possunt pœnitentes absoluere à casibus Episcopo reseruatis; ergo multominus poterunt illos absoluere à casibus sanctæ Inquisitioni reseruatis in edicto Dominorum Inquisitorum.

178 Dicendum tamen est posse Religiosos Regulares approbatos ab Ordinario de licentia, & facultate suorum Superiorum suos pœnitentes absoluere in foro conscientiæ à dictis casibus contentis in edictis Dominorum Inquisitorum. ita Portel in additionibus ad dub. regul. verbo sollicitare fœminas n. 24. Freithas in additionibus de Confessorum sollicitat. Episcopus Rodericus à Cuña quæst. 21. nu. 31. quos citat Diana par. 1. tract. 5. resolut. 8. Quamuis ipse nihil de hoc affirmet, vel neget, contentus referre aliorum Doctorum placita, vt ipse fatetur his verbis; sed ego in hac quæstione de meo nihil dico, & nihil pono; solũ refero, quod alij dixerũt.

179 Probatur 1. nostrum assertum ex priuilegio concesso Clericis Regularibus Teatinis, quibus conceditur, vt omnes Confessarij dictæ Congregationis approbati iuxta formam Concilij Tridentini habeant facultatem absoluẽdi quoscumque fideles vndècumque venientes à quibuslibet peccatis, etiam Apostolicæ Sedi reseruatis, & à quibuscũque censuris, sententijs, & pœnis ecclesiasticis, ex illis resultantibus, præterquam ab his, quę continentur in bulla Cœnę Domini, vt habetur in compendio dictę Congregationis Clericorũ Regularium tit. absolutio quoad regulares: ergo possunt etiam dictę Religionis Confessarij approbati iuxta formam Concilij Tridentini, & omnes alij Cõfessarij aliarum Religionũ Regulariũ participantiũ cum ipsis in priuilegijs suos pœnitẽtes absoluere à dictis casibus contentis in edictis Sanctę Inquisitionis: probo consequentiam: nam illa particula, (etiam) contra in verbis dicti priuilegij manifeste demonstrat, nõ solum Regulares posse absoluere à casibus reseruatis Sedi Apostolicę; sed etiam à reseruatis cuicumque Summo Pontifici inferi, atqui Tribunal Sanctæ Inquisitionis Summo Pontifice est inferius, ergo si Confessarij Regulares approbati iuxta formam Concilij Tridentini possunt vigore suorum priuilegiorum absoluere suos pœnitentes à casibus Summo Pontifici reseruatis: poterunt similiter eos absoluere vi dictorũ priuilegiorũ à supradictis casibus cõtentis in edictis Dominorũ Inquisitorum.

180 Secundo probatur quia cuicũque licet quod est plus: vtique licet, quod est minus; atqui plus est absoluere à reseruatis Summo Pontifici: quam à reseruatis Dominis Inquisitoribus: ergo si Cõfessarij Regulares approbati iuxta formã Cõcilij Tridẽtini possũt virtute suorum priuilegiorum pęnitẽtes absoluere à casibus Sũmo Pontifici reseruatis (exceptis qui in Bulla Cęnę cõtinẽtur) poterũt similiter eos absoluere à casibus Dominis Inquisitoribus reseruatis: dum non contineantur simul in dicta Bulla Cœnę Domini, minor est certa: quia dicta facultas absoluẽdi à casibus Põtifici reseruatis exceptis illis, qui in Bulla Cęnę Domini cõtinẽtur, concessa fuit à Paulo 5. & à Gregorio 15. Clericus Regularibus, vt constat ex eorum compendio pri-

priuilegiorum verbo confirmatio priuilegiorum §. 3. & 4. in vltima editione facta à Patre Peregrino, & eadem facultas concessa fuit à Paulo 5. Societati Iesu, vt refert Pater Frãciscus Suarez lib. 8. de legibus cap. 16. num. 2. in fine, cuius facultatis concessio, & confirmatio facta fuit à dictis Summis Pontificibus ex certa scientia, vt affirmant prædicti DD. Maior verò probatur ex regula 53. de regulis iuris in 6. scilicet, cui licet quod est plus: licet vtique quod est minus, & ex cap. ecce distint. 95. primæ partis decreti vt refert Glossa in dicta regula, vbi quæritur vtrum liceat Sacerdoti benedicere Populum in fine Missæ, & respõdetur quod sic; quia licitum est Sacerdoti quod est plus: scilicet conficere Corpus Christi: ergo est ei licitũ, quod est minus: scilicet benedicere Populum in fine, Missæ: verba dicti capituli hæc sunt. Ecce ego dico præsentibus Episcopis suis: atque obstantibus in Altari Præsbyteros posse Sacramenta conficere. Et infra: sed quia scriptum est: Præsbyteri duplici honore honorentur maximè qui laborant in verbo Domini, Prędicare eos decet, vtile est benedicere, congruum confirmare, conuenit reddere communionem, necesse est visitare infirmos, orare pro inualidis, atque omnia Dei Sacramenta complere. Et infra, nemo hinc Episcoporum inuidia diabolicæ tentationis inflatus irascatur in templo, si Præsbyteri interdum exhortentur plebem, si in Ecclesijs prædicent, si plebibus vt scriptum est benedicant. Etenim annuenti mihi ista sic dicam: qui non vult presbyteros facere, quę iubentur à Deo; Dicat quis maior est Christo? aut quid Corporis eius, aut sanguini poterit anteponi? Si Præsbyter Christum consecrat, cum in Altari Dei Sacramenta benedicit, benedicere Populum non debet? qui Christum etiam meruit consecrare: ergo indubitatum est, quod cui licet, quod est plus: licet vtique quod est minus: ergo cum Confessoribus Regularibus liceat vigore suorum priuilegiorũ, quod est plus: scilicet absoluere pœnitentes à casibus Papæ reseruatis: licebit vtique, quod est minus, nempe illos absoluere à casibus Sanctæ Inquisitioni reseruatis contentis in Edictis Dominorũ Inquisitorum: dum simul non includuntur in contentis in Bulla Cœnæ Domini.

181 Ad fundamentum oppositæ sententiæ respondetur, omittendo maiorem, & negando minorem, nam Regulares vigore suorum priuilegiorum, modò absoluere possunt ab omnibus casibus & censuris Episcopis reseruatis, vt docet Peyrinus de priuilegijs regularium in constitutione vnica Pirri §. 8. num. 40. vbi hęc verba habet, atque ita consuetudinem huiusque id obtinuisse, & in praxi ita defacto obseruari, quod solum illi casus sint reseruati, qui ab Episcopo nominantur, ac deputantur, vt pro talibus habeantur. Floronus de casibus reseruatis part. 1. cap. 4. §. 8. nu. 4. vbi asserit quod vbi Episcopi aliquos casus in sua tabella proponunt, quos publicare faciunt, voluntque eos esse reseruatos; nisi aliud exprimant, alij exclusi cẽsentur, qui in Synodu, constitutionibusue reperiuntur reseruati, & non sunt comprehensi in dicta tabella Lezana to. 3. quæstionum regularium versu casus reseruati Regularium n. 5. vbi hoc idem affirmare videtur,

dum

Digitized by Google

dum asserit: similiter quoad praxim eorumdem Confessariorum, quoad casus Episcopales reseruatos, illud spectat, quod cum Ordinarij expresse aliquos casus tantum sibi reseruauerint, credere debent nullũ alium casum in ea diœcesi ex cõsuetudine obseruatum esse: quia si talis esset eũ ipsi Ordinarij deberent exprimere. Comitolus in responsionibus moralibus lib. 1. quęst. 25. n. 14. versu 2. ratio. Angelus Maria Verricellus in suis quęstionibus moralibus, & legalibus tract. 8. quęst. 15. num. 9. Diana part. 3. tract. 2. resolut. 13. versu nota 4. & par. 8. q. 7. resol. 71. Merolla tom. 1. disp. 1. cap. 2. num. 540. Cespides tract. de exemptione Regularium dub. 142. Auersa de Sacram. pœnit. quęst. 17. sect. 6. & alij: ergo Religiosi Regulares ab Ordinario approbati iuxta formam Concilij Tridentini possunt absoluere à casibus iure Episcopis reseruatis.

182 Nec valet si dicas, quod per Decretum Vrbani Octaui quod incipit sacra Congregatio, & refertur à Magistro Bordono dict. resolut. 6. num. 33, reuocata videntur priuilegia Regularium supra casus Episcopales per statuta Prouincialia: aut Synodalia reseruatos quia ibi dicitur; quod Regulares nec intra, nec extra Italiã in vim suorũ priuilegiorum, aut cõfirmationũ eiusmodi posse quempiam ab eisdem talibus in Bulla Cœnę, aut Ordinario reseruatis absoluere; & si secus fecerint absolutiones ab ipsis datas nullas, & irritas esse: ergo cum casus Synodales sint Ordinario loci reseruati, Regulares virtute suorum priuilegiorum ab illis absoluere non possunt.

183 Hoc inquam non valet: nam respondeo, negando consequẽtiam, cuius ratio est: quia ibi restringitur tãtũ Regularibus facultas supra casus Episcopales, ab homine reseruatos, non vero à iure, nã ab his possunt de facto Regulares absoluere, vt supra diximus cũ Doctoribus supra relatis hoc affirmãtibus: ergo cum casus reseruati in constitutionibus synodalibus, aut prouincialibus se habeant reseruati à iure, & per modum legis: quã ratione mortuo Episcopo eorum reseruatio non tollitur: sed perpetuò durat, donec reuocetur: sequitur, quod Regulares priuilegiati possint de facto ab illis absoluere, dummodò non sint etiam ab homine reseruati ijdem casus, qui sunt à iure; nam in illo tunc ratione reseruationis specialis, & indiuidualis nõ possent ab illis regulares virtute priuilegiorum absoluere, vt sentiunt, & affirmant communiter DD.

RESOLVTIO XVII.

Vtrum sit absoluendus hæreticus qui ducitur ad comburendum, & moritur negatiuus: si antea non fateatur veritatem publicè?

184 Affirmatiue respondet Pater Antoninus Diana part. 1. tract. 5. de absolutione ab hæresi resolut. 8. §. pro coronide cum *Portel* in additionibus ad dubia regularia verbo reus nu. 3. vbi ita ait, ista doctrina dura mihi videtur, neque illam reperi apud aliquem Doctorem; neque *Sanchez* illum citat; neque video quare non militent pro isto reo hæretico ad illum sic non obligãdum, rationes pro excusandis alijs reis, non hæreticis, maxime

cum in reo hæretico violentius sit, & magis infame veritatem publicè fateri. Quod verò attinet ad scandalum, cum omnes sciant solere reos negare, & simul sciant illum posse verè confiteri sacramentaliter in articulo mortis, & idem scandalum suo modo suscipi potest de alijs reis negatiuis ductis ad patibulum. Adde quod hoc non videmus fieri à Confessoribus doctis comitantibus reos hæreticos ad combustionem, ita Portel quos etiam sequitur Carena in tract. de offic. Sanctæ Inquisitionis part. 2. tit. 2. §. 7. num. 58. quare hæc opinio vt pia, & secura in praxi. valde probabilis est.

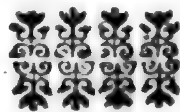
185 Fundamentum hujus sententiæ est: quia absoluendus est reus, qui dicitur ad suppliciũ post sententiam latam à iudice, nec tenetur suum delictum publicè confiteri, dum non sequatur dãnum alicui tertio, sed sufficiet, quod se accuset de peccato, quod fecit non respondendo veritatem Iudici, ab ipso interrogatus iuridicè ante pronunciationem sententiæ: ergo similiter potest sacramentaliter absolui hæreticus, qui ducitur ad comburendum, & moritur negatiuus absque eo quod antea fateatur veritatem publicè: consequentia patet ex paritate rationis in vtroque casu, & antecedens docent Reginaldus in praxi to. 2. lib. 24. cap. 7. sect. 6. num. 145. Nauarrus in manuali cap. 25. n. 38. Rodriquez tom. 2. quæstionum regularium quæst. 18. art. 9. Sanchez to. 1. summæ lib. 3. ca. 7. n. 11. Villalobos in summa to. 2. tract. 16. difficult. 3. n. 4. Diana vbi supra, & part. 3. tract. 5. resolut. 103. & alij. Quorum ratio est: quia ex eo quod Reus ductus ad supplicium non confiteatur publicè suum delictũ, nullum sequitur damnũ Iudici, aut infamia aliqua, neque accusatori, aut Testibus: nec scandalum Reipublicæ: præcipuè quando delictũ non est contra bonum commune Reiplublicæ: seu vniuersitatis: cum omnibus notissimum sit solitos esse Reos delicta negare; imò ac pusilianimes, ac stuliti habentur, si id fateantur. Et præsumptio stat pro Iudicis sentẽtia cap. Consanguineij, & cap. causam de re iudicata, & latissimè Mascardus consil. 1302. num. 3. nec iustitia sententiæ præteritæ pendet ex futura Delinquentis jam damnati confessione: sed ex actis in processu, per quę est illa lata.

186 Sed non iudicio improbabilẽ sententiã negatiuam Patris Thomę Sanchez dict. tom. 1. Summę lib. 3. cap. 7. num. 11. in fine, non esse absoluendum hęreticorum, qui ducitur ad comburendum, & moritur negatiuus, si antea nõ fateatur veritatem publice: non quia ex non confessione Rei: sequatur aliqua infamia Iudici, Accusatori, aut Testibus: sed ratione scandali, vt optime docet Sanchez vbi supra per hęc verba: hinc excipiendus est, qui cõburitur: eò quod hęreticus negatiuus sit: Neutiquam enim est absoluendus: nisi publicè crimen fateatur. Et hoc quidèm ratione scandali: eò quod pręsumitur in hęresi decedere, & pertinax negando: quare si verè Reus est, tenetur crimen fateri, vt scandalũ cesset, ita ille.

187 Probatur conclusio, quia Cõfessarius etiam in articulo mortis nõ potest pœnitentem absoluere: nec licite: nec valide: nisi sit cum vera dispositione ad Sacramẽtalẽ absolutionem recipiendam; atqui hęreticus, qui duci-

citur ad suplicium: scilicet ad cõburendum, & moritur negatiuus, si antea non fateatur veritatem publicè non est legitimè dispositus ad sacramentalem absolutionem recipiendam; nisi antea fateatur publice suum delictum, ergo non est sacramentaliter absoluendus: Maior est certa, & minor probatur; quia ille, qui dat causam proximis, scandali attiui in re graui est in statu peccati mortalis: dum scãdalum non vitat: atqui hęreticus, qui moritur negatiuus, nisi suum delectũ: si verè Reus est, publicè fateatur, dat occasionem scandali actiui in re graui: nam ab omnibus vt certum pręsumitur in hęresi decedere, & pertinax in negando: ergo non est debitè dispositus ad Sacramentalem absolutionem recipiendam: & consequenter non debet à Confessario absolui: donec antea: si vere Reus est suum delictum publice fateatur, vt scandalum cesset.

18 Nec valet si dicas cum Diana, & Portel, non inde sequi in dicto casu scandalum, cum omnes sciant solere Reos negare, & simul sciant illum nempe hęreticum posse vere confiteri Sacramentaliter in articulo mortis: etiam si crimen non fateatur publice. Et idem scandalum suo modo suscipi posse de illis Reis negatiuis ductis ad patibulũ. Hoc inquam non valet; nam magna inuenitur differentia inter vnum, & alterum casum: nam qui ducitur ad patibulum propter aliquod delictum extra crimen hęresis: ideò non dat causam scandali, quia apud omnes communiter receptum est quod delinquentes solent communiter negare delictum: & nihilominus, vt bene asserit opposita sentẽtia possunt in articulo mortis absolui Sacramentaliter, quin teneãtur publice suum delictum manifestare; nec Confessarius tenetur delinquentibus ad hoc obligare, ne pœnitentię Sacramentum odiosum fiat: attamen in casu hęresis hoc non valet, quia populus, qui videt aliquem hęreticum viuum comburi, & mori negatiuum infallibiliter iudicat ipsum mori in heręsi, quod scandalum vitari non potest: nisi Reus si verè Reus sit, suum delictum publice fateatur, & signum prębeat verę pœnitentię: nam in hęreticis, qui ducuntur ad comburẽdum, & moriũtur negatiui semper stat pręsumtio, quod moriuntur pertinaces, & iudicantur à Catolicis in ęternum inferni ignem dãnati, quę ratio non militat infidelibus, qui ducuntur ad suplicium pro alijs delictis, quæ non sunt contra fidem, vt experientia constat. Ex quo patet solutio ad fundamentum oppositę sententię. Nec hęc doctrina rigida est, vt iudicat Portel: imò maximè necessaria: tum ad salutem animarum: eorum, qui propter delictum heresis iuste damnantur ad supplicium: tum etiam ad tollendum scandalum Populi, qui iuste scandalizatur, & iudicat contumacem in hæresi illum, qui se permittit viuum comburi: potius quàm suum delictum fateri publice, vt Populi scãdalũ vitetur, & se permittit mori certo genere desperationis, vt est viuũ comburi ob sui pertinaciam, & contumaciam.

RESOLVTIO XVIII.

Vtrum vigore bullæ Cruciatæ possit Confessarius absoluere pœnitentem, qui culpabiliter omisit denuntiare delicta, quę sũt in Edicto inquisitorũ, antequam de facto denunciet?

189 PRo decisione huius resolutionis suppono, vt certum, quod ille, qui scit aliquem commisisse aliquod delictum ex cõtentis in edicto Dominorum Inquisitorum, & non procurat intra terminum statutum prædictum delictum Dominis Inquisitoribus reuelare; assignando personam, quæ prædictum delictum commisit; non solum lætaliter peccat; sed etiam incurrit in excommunicationem latam in eodem edicto contra non reuelantes v. g. si quis audiuerit hæresim ab alio prolatam, seu esse hęreticum, aut si mulier fuerit à Confessario in Sacramenti pœnitentię administratione ad turpes actus sollicitata, & mulier sciat obligationem denunciandi talem Confessorem, & alia similia crimina, quæ in dicto edicto Dominorum Inquisitorum continentur. Quo supposito, quod in presẽti resolutione quęrimus, est, an si quis peccauerit omittẽs reuelare aliquod ex his criminibus, quando poterat, & debebat si postea resipiscat, & confiteatur promittens se denunciaturum crimen illud, quod scit ab alio patratum; possit à Confessario vigore Bullæ Cruciatæ absolui: antequam actu pręcedat denunciatio.

190 Secundo suppono posse Confessarium pœnitentem absoluere qui culpabiliter omisit denunciare eum, qui sciuit aliquod ex dictis criminibus in Edicto Dominorum Inquisitorum contentis commisisse; antequem actu pręcedat denunciatio vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ: si pœnitẽs tũc sit simpliciter impotens ad denunciandum, vel iustam, & rationabilem causam habeat differendi, eo tempore denunciationem: si firmiter promittat reuelare: quamprimum poterit. Causæ autem, quæ sufficientes iudicari possunt à Confessario, variæ sunt, quarum aliquæ assignantur à Doctoribus v. g. si aliquo modo vrgeat necessitas cõmunicandi ad vitandum scandalum, vel infamiam, siue notam apud alios: nisi ille, cui incumbit reuelandi onus sacram sumat Eucharistiam: vel vrgeat vtilitas extraordinaria ad communicandum, vt si aliquod generale iubilæum sit promulgatum, & expirat tempus: itaut à Confessario prorogari amplius nequeat: vel ipse, qui denunciare debet: longè distet à loco, vbi resident Inquisitores; tunc enim censeretur rationabilis causa absoluendi à præterita omissione cum proposito postea quamprimum reuelandi, in his autem, & similibus casibus, in quibus prudens Confessarius iudicauerit esse sufficientem causam differendi denunciationem, poterit pœnitenti beneficium absolutionis impendere: quia hanc esse intẽtionem Dominorum Inquisitorum piè existimandum est; ita tenent Emanuel Rodriquez in summa tom. 1. cap. 34. num. 6. in fine, (& non tom. 2. cap. 34. nu. 5. vt citat eum Pater Bardi in explicatione Bullæ Cruciatæ pa. 2. tract. 6. cap. 2. sect. 6. nu. 54.) Santarellus de hæresi cap. 9. dub. vnico nu. 16. Peyrinus tom. 2. priuilegiorum Regularium in con-

constitut. 4. Gregorij 15. §. 9. n. 24. (& non tom. 1. §. 9. num. 24. vt inuenies citatum apud Patrē Bardi vbi supra) & iterum Rodriquez tomi 2. quæstionum regularium quæst. 27. art. 1. & in eodem 1. tom. summæ cap. 207. conclus. 1. nu. 1. Diana part. 1. tract. 4. de nunciationibus resol. 27. Ortiz in summa cap. 24. n. 11. Pater Leander à sanctissimo Sacramento par. 4. tract. 2. de excommunicatione quæst 79. Trullench lib. 1. in decalogum cap. 2. dub. 18. num. 94. & 95. et in Bullam Cruciatæ lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 8. num. 7. cum sequentibus Ioannes Sanchez in selectis disp. 11. à num. 62. D. Didacus Garsia in stimulo fidei quæst. 2. cap. 7. nu. 17. Pater Franciscus Bardi vbi supra D. Carolus Latius in dilucidatione Bullæ Cruciatæ disp. 6. quæst. 2. difficult. 12. nu. 60. Quare maior difficultas est, an si nulla sit impotentia, aut vrgeat necessitas absoluendi, nec occurrat magna vtilitas communicandi, vt supra diximus; sola promissio denunciādi sit sufficiens causa, vt Confessarius vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ licitè valeat pœnitentem absoluere absque præcedenti denunciatione.

91 In hac difficultate affirmatiuè respondet Nauarrus lib. 5. consiliorum de hæreticis consil. 3. qui licet prius dicat non esse absoluendum; nisi denunciet: addit tamen hæc verba, vel saltem omninò proponat denunciare; Quibus constat quod, ille altero ex his sit contentus. Freitas qu. 21. nu. 25. Ortiz in summa cap. 24. nu. 9. Santarellus tract. de hæresi cap. 9. dub. vnico nu. 16. Cęsar Carena de officio sanctæ Inquisitionis part. 2. de obligat. denunciandi tit. 9. §. 10. nu. 104. saltem de personis, quorum fides est Confessarijs bene nota per hęc verba: Attamen traditionē hanc istorum Doctorum ego intelligerem procedere tantummodò in personis illis, quorum fides est Confessarijs bene nota, nam si esset pœnitens homo ordinarius, omnino est curandum, vt denūciatio præcedat: nisi vrgeat necessitas cōmunionis: ita Carena.

192 Fundamentum huius sententiæ esse potest; quia finis reseruationis dictorum criminum in edicto sanctæ Inquisitionis contentorum est: ne ob defectum denunciationis faciendæ Dominis Inquisitoribus prædicta crimina impunita maneant: atqui iste finis cessat, si pœnitens, qui sciuit aliquē commisisse aliquod ex supradictis criminibus, Confessario firmiter promittat; & cautionem iuratoriam faciat denunciandi prædictū delinquentem; ergo etiamsi nulla eo tempore occurrat necessitas communicandi; aut alia legitima causa impediens actualem denunciationem, poterit Confessarius pęnitentē à præterita omissione absoluere, & ab excommunicatione, in quam ratione prędictæ omissionis pœnitens fuit incursus.

193 Secunda, et vera sententia negat posse Confessarium vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ absoluere pœnitentem, qui culpabiliter omisit denunciare delicta, quę sunt in edicto Inquisitionis contenta, antequam de facto denunciet: quando nulla est impotentia, aut vrget necessitas communicandi, aut alia causa legitima excusans ab actuali denunciatione pro tali tempore: ita ferè omnes DD. citati in 2. notabili huius resolutionis contra Auilē

2. par.

Digitized by Google

2. par. de censuris cap. 7. dub. 7. in fine versu in rebus, vbi sic ait, verum est, quod in rebus grauibus prçcipuè, si pœnitens sit homo ordinarius, curandum est, vt prius denunciet, & hoc licèt non dum incurrisset in excommunicationem: quia si prius obtinuerit absolutionem, facilè solent id omittere. In casibus autem Inquisitionis remittēdus est pœnitens, vt prius denunciet, vt prçcipitur in edicto Inquisitorum: ita Auila, ex quibus vltimis verbis apparet ipsū sustinere, quod in casibus pertinentibus ad Tribunal sanctę Inquisitionis contentis in edicto Dominorum Inquisitorum in nullo casu potest Confessarius ab illis absoluere: antequam prçcedat denunciatio. Zanardus in summa par. 2. prçcept. 2. capit. 11. in fine: Lazar de Blasph. qu. 12. nu. 79. versu post autem hçc scripta, quos citat Doctor Cçsar Carena vbi supra Pater Sebastianus Salelles trac. de materijs Tribunaliū Sāctæ Inquisitionis li. 1. cap. 21. regula 156. à num. 147. & eod. lib. & cap. regula 60. à n. 220. vsque ad 226. Diana part. 4. tract. 5. resol. 30. Pater Franciscus Bardi in explicatione Bullę Cruciatæ part. 2. tract. 6. cap. 2. sect. 6. concl. 3. nu. 57. & alij.

194 Probatur nostra sentētia Primo ex ipso edicto Dominorum Inquisitorum de reseruatione ipsius excommunicationis, ac simul de potestate absoluendi ab ipso reseruante solo; aut ab alio in causis fidei ei Superiore; ibi; E della detta scommunica, e peni nelli quali li disubidienti incorreranno non possa alcuno esser assoluto; se non da noi, ò dal supremo Tribunale del santo Officio di Roma: & similiter ex præcepto: seu decreto vniuersalis Inquisitionis Romanæ, incipit vniuersis, & singulis: ibi huius excommunicationis maioris absolutionem Sancto Domino nostro Papæ, & nobis reseruamus: ergo nullus Confessarius potest licitè, & validè pœnitentē absoluere virtute Bullæ Cruciatæ, qui culpabiliter omisit sancto Tribunali Inquisitionis denunciare delicta, quæ sunt cōtenta in edicto Dominorum Inquisitorum: antequam de facto denunciet: si nulla adsit causa legitima rationabiliter impediens pro eo tēpore dictam actualem denunciationem.

195 Confirmatur exemplo: quia si quis ob rationem Concubinæ censuram contraxit, non debet absolui, nisi prius Concubinam expellat; nec sufficit, quod promittat firmiter eam expellere, vt docent Suarez de censuris dis. 7. sect. 5. nu. 45. Sotus in 4. disp. 22. quæst. 2. art. 3. Guitierrez in quæstionibus canonicis lib. 1. c. 5. nu. 30. & alij: ergo pari modo seruatis seruandis in nostro casu.

196 Secundo probatur nostra sententia, ex doctrina tradita ab Erudito Patre Francisco Bardi, dict. concl. 3. supra citata: quia si Cōfessarius posset vigore Bullæ Cruciatę in nostro casu absoluere eum, qui culpabiliter omisit denunciare crimina contenta in edicto Dominorum Inquisitorum ante actualem denunciationem sequeretur, quod præceptum illud in Dominorum Inquisitorum edicto de non absoluendis pœnitentibus: nisi prius denuncient: nunquam aut ferè nunquam obligaret: atqui hoc non est dicendū: ergo nec quod Confessarius possit pęnitētē absoluere vigore Bullę Cruciatæ, qui culpabiliter omisit prædicta

cri-

crimina denunciare: antequam prius denūciet: probatur sequela: quia si pœnitens non proponat denunciare, cum tenetur, manet in peccato mortali; ac proinde independenter ab illo præcepto nequit illum absoluere Confessarius: atqui si proponat reuelare iuxta opinionem contrariam, quam impugnamus, poterit Confessarius illum absoluere: ergo rarò casus eueniet, in quo Confessarius ex vi solius pręcepti impositi à Dominis Inquisitoribus esset obligatus ad non absoluendum pœnitentem, qui culpabiliter omisit denunciare delicta contenta in dicto edicto Dominorum Inquisitorum, & consequenter præceptum illud esset inutile, & vanum, quod nullo modo asserendum est.

97 Ad fundamentum oppositæ sententiæ respondetur, negando maiorem: nam finis huius reseruationis primarius, & per se intentus à Tribunali sanctæ Inquisitionis est auferre facultatem, & authoritatem omnibus Confessarijs dicto Tribunali inferiorib⁹ tam sęcularibus, quam Regularibus absoluendi à dicto peccato omissionis denunciādi dicta crimina eos, qui culpabiliter ea nō denunciarunt tempore stabilito ipsi Tribunali sanctæ Inquisitionis: antequam actu denuncient; licet finis secundarius dictæ prohibitionis sit, ne prædicta delicta contenta in dicto edicto Dominorum Inquisitorum maneāt occulta, & impunita ob defectū dictæ denunciationis, quod cōtingere potest si dicta omissio absolui possit à Confessarijs inferioribus sanctæ Tribunali inquisitionis. Quod apertè colligitur ex præcepto: seu decreto illo supra adducto vniuersalis Inquisitionis Romanæ, incipit vniuersis, & singulis, vbi absolutionem dictę excommunicationis maioris sanctum Tribunal vniuersalis Inquisitionis Romanæ Summo Pōtifici, & ipsis Dominis Inquisitoribus reseruat. Nec hic locum habet priuilegium Bullæ Cruciatæ, tum, quia vigore dictæ Bullæ non possunt Confessarij suos pœnitentes absoluere à casibus Papæ reseruatis, toties quoties: sed solum semel in vita, & semel in mortis articulo, & cum prædictę excommunicationis absolutio sit reseruata Summo Pontifici, & Dominis Inquisitoribus non poterunt Confessarij ab illa vigore Bullæ Cruciatæ saltem toties: quoties nulla legitima existēte causa excusante absoluere absque præcedenti denunciatione. Tum etiam; quia vigore Bullę Cruciatæ non potest Confessarius pœnitentem absoluere ab excommunicatione reseruata, quando sequitur pręiudiciū tertij: atqui si Cōfessarius posset vigore Bullæ Cruciatę à supradicta excommunicatione pœnitētem absoluere, absolutio cederet in præiudicium tertij: scilicet, Dominorum Inquisitorum, & sanctę Inquisitionis Tribunalis: ergò non potest Confessarius pœnitentem à dicta excommunicatione absoluere: nisi prius pręcedat denunciatio actu facta ab ipso pœnitente sanctę Inquisitionis Tribunali.

198 Ex dictis infero, quod post adimpletum denunciationis pręceptum poterit Cōfessarius virtute priuilegij Bullę Cruciatę ab excommunicatione in edicto sāctę Inquisitionis contenta absoluere, vt cum Ioanne Sanchez dicta disp. 11. tenet Diana dicta 4. par. tract. 5. resol. 29. cuius hęc sunt verba, quod si, inquit, fœmina, quę iam censuram incurrit de-

denunciationis pręceptū adimpleat poterit virtute Bullæ Cruciatæ à quocumque Confessario absolui à censura; nam satisfacta parte absoluendi priuilegium ab omnibus cēsuris traditur in bulla, vel à Regularibus virtute priuilegiorum: nec indigebit fœmina fateri Inquisitoribus in Sacramento pœnitentiæ: nec extra se negligentem fuisse in denunciatione, quod est valde obseruandum: quia quotidianum, & hoc procedit in omnibus casibus cōtentis in edicto. Hæc Diana dict. resolut. 29. §. notandum est autem hic, quem sequitur P. Sebastianus Salelles vbi supra lib. 1. de materijs Tribunalis fidei c. 21. regula 160. nu. 225. & 226.

RESOLVTIO XVIIII.

Vtrum Religiosi Regulares possint vigore suorum priuilegiorum absoluere eum, qui culpabiliter omisit denunciare crimina cōtenta in edicto Dominorum Inquisitorum, & ab excommunicatione lata, in quam incursit, antequam actu denunciet?

199 IN hac difficultate prima sententia affirmat posse Confessarium Regularem virtute suorū priuilegiorum pœnitentem, qui culpabiliter omisit denunciare eum, qui sciuit incurrisse in crimina contenta in edicto Dominorum Inquisitorum, & ab excommunicatione, quam ob prędictam omissionem contraxit nō obstante, quod absolutio dictæ excommunicationis sit reseruata Summo Pontifici, & Dominis Inquisitoribus absoluere absque eo quod præcedat actualis denunciatio; dummodò proponat quam primum denunciare; etiāsi nulla existat causa legitima eum excusans à dicta denunciatione eo tempore facienda. ita Portel in dubijs Regularium verbo sollicitare nu. 24. versu tota dubitatio est. Hieronymus Rodriquez resolut. 131. num. 16. versu vel etiam à Regularibus.

200 Probatur 1. hæc sententia à Portel vbi supra: quia Religiosi regulares vigore suorum priuilegiorum habent facultatem à Summis Pontificibus concessam absoluendi ab omnibus criminibus; quantūuis enormibus suos pœnitentes, & ab omnibus censuris illis annexis: etiamsi dicta crimina, & excommunicationes sint reseruatę Summo Pontifici, & hoc toties quoties: dummodo prędicta crimina, & censuræ nō sint ex contentis in Bulla Cœnæ Domini; atqui peccatum omissionis denunciandi crimina cōtenta in edicto Dominorum Inquisirorum, & excommunicatio maior dictæ omissioni annexa, in quam incurrunt non denunciantes tempore præfixo in dicto edicto crimina in ipso contēta non continetur in Bulla Cœnę Domini, vt de se manifestum est: ergo optimè poterunt regulares in virtute suorum priuilegiorum suos pœnitentes absoluere à prędicto peccato omissionis culpabiliter denunciandi eum, quem sciunt incurrisse in crimina contēta in edicto Dominorū Inquisitorū, & simul ab excōmunicatione maiori illi omissioni annexa. Probatur maior ex quadam concessione Pauli tertij in quodam breui dato Romę apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris die 3. Iulij anno Dñi 1545. Pontificatus sui anno secūdo in fauorem Patruum Societatis Iesu: vbi dictus Pontifex Paulus Tertius concessit cuilibet Sa-

Digitized by Google

Sacerdoti Societatis Iesu, qui ad onus confessionum sęculariũ receptus, & per Societatis Prępositum pro tempore existentem deputatus fuerit, possit quorũcũque vtriusque sexus fidelium ad eos vndique accedẽtium cõfessionibus diligenter auditis ipsos, & eorum singulos ab omnibus, & singulis eorum peccatis, criminibus, excessibus, et delictis quantumcumque grauibus, et enormibus, etiã Sedi Apostolicę reseruatis, et à quibusuis ex ipsis casibus resultãtibus sẽtẽtijs cẽsuris, et pœnis ecclesiasticis (exceptis cõtẽtis in Bulla Cœnæ Domini) potestatem absoluendi: atque eis pro commissis salutarem pœnitentiam iniungendi, vt refert Rodriquez tom. 1. quæstionum Regulariũ quæst. 61. art. 5. quod priuilegium affirmat desumpsisse ex quodam libro authentico quod habetur in Collegio Societatis Iesu Ciuitatis Valentiæ, et refertur in compendio eiusdem Societatis Iesu verbo absolutio primo: ergo cum prædicta excommunicatio cõtenta in Edicto Dominorum Inquisitorum non contineatur in Bulla Cœnæ Domini, poterunt Confessarij Regulares ab illa absoluere virtute suorum priuilegiorum.

201 Secundo probatur ex regula 53. de regulis iuris in 6. vbi sic dicitur cui licet quod est plus: licet vtique quod est minus: atqui plus est absoluere à censuris Papę reseruatis: quam absoluere à reseruatis Inquisitoribus: ergo cum fauores sint ampliandi, & Regulares habeant authoritatẽ, & facultatem vigore suorum priuilegiorum absoluendi ab omnibus cẽsuris etiam Papæ reseruatis: dummodò non contineãtur in Bulla Cœnæ Domini, vt constat ex supradicto priuilegio 202
Pauli 3. Patribus Societatis Iesu concesso per illa verba, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, & à quibusuis ex ipsis casibus resultãbus sententijs, censuris, & pœnis ecclesiasticis (exceptis contentis in Bulla Cœnæ Domini) potestatem absoluendi: atque eis pro commissis pœnitentiam salutarem iniungendi. Vbi notanda maxime est illa dictio coniũctiua, etiam, quæ innuit non solum posse absoluere à reseruatis Papę: sed etiam à reseruatis cuicumque inferiori Papę: ergo poterunt absoluere prędicti Regulares à supradicta excommunicatione contenta in edicto Dominorum Inquisitorum eum, qui culpabiliter omisit crimina contenta in dicto Edicto denunciare; antequam pręcedat denunciatio: si firmiter proponat, quã primum dictam denunciationẽ facere.

Tertio probatur: quia Religiosi virtute suorum priuilegiorũ possunt absoluere excommunicatos nominatim declaratos satisfacta parte, & excommunicatos ab homine itẽ satisfacta parte: atqui ille, qui incidit in excommunicationem latam contentam in edicto Dominorum Inquisitorum contra non denũciantes crimina in dicto edicto contenta ob omisionem culpabilem denũciandi aliquem, quẽ sciuit incurrisse in aliquem ex supradictis criminibus: iam satisfecit parti, habendo intentionẽ efficacem, quam primum denũciandi supradictum delinquentẽtem: ergo poterit absolui à dicta excommunicatione à quocumque Confessario Regulari in virtute suorum priuilegiorum; antequam pręcedat actualis denunciatio.

203 Quarto probatur: quia excõ-

municatio ab homine poteſt abſolui ab ipſo homine, qui excõmunicauit, vel à Superiore illius, vel ab illo qui fuit ad id delegatus legitime: atqui Regulares habẽtes priuilegiũ abſoluẽdi à cẽſuris reſeruatis Papę habẽt iuriſdictionem abſoluẽdi ab illis cenſuris reſeruatis, quæ poſſunt à Papa abſolui, & cũ Papa poſsit abſoluere ab iſta cenſura lata per Inquiſitores, optimè infertur; ergo illam poterũt etiam abſoluere Regulares habentes iuriſdictionem delegatam à Papa illis conceſſam in generali, exceptis illis, quę continentur in Bulla Cœnæ Domini.

204 Dicendum tamẽ eſt non poſſe Confeſſarios Regulares vigore ſuorum priuilegiorum abſoluere ab excommunicatione lata in edicto Dominorum Inquiſitorũ eum, qui culpabiliter omiſit tẽpore præfixo denunciare crimina contenta in dicto edicto Dominorum Inquiſitorum nulla exiſtente cauſa legitima (ex à nobis aſsignatis reſolut. præcedẽti in ſecũdo notabili dictæ reſolutionis) quę poſsit pęnitentẽ excuſare ab actuali denunciatione faciẽda. ita Homo bonus de bonis de exam. eccleſiaſtico tract. 7. c. 7. quæſt. 35. Doctor Cæſar Carena de officio ſanctæ Inquiſitionis par. 2. tit. 6. §. 20. nu. 114. in fine Stephanus Auilla de cenſuris cap. 7. diſp. 3. dub. 7. verſu 3. ſequitur: quatenus abſolute affirmat quod nõ eſt abſoluendus obligatus ad denunciãdum: niſi prius Inquiſitori denunciet P. Stephanus Salelles de materijs Tribunalium Inquiſitonis lib. 1. cap. 21. regula 156. nu. 147. & alij pij Viri.

205 Probatur aſſertum, quia quãdo aliqua excommunicatio eſt reſeruata à Summo Põtifice, aut ab alio aliquo Tribunali Pontificii inferiori habẽte poteſtatem excommunicandi, & reſeruandi excommunicationem non poteſt Confeſſarius regularis à dicta excommunicatione aliquem abſoluere: niſi prius pars ſit ſatiſfacta: atqui excommunicatio lata in edicto Dominorum Inquiſitorum contra non reuelantes crimina contenta in edicto dictorum Dominorm Inquiſitorũ, tempore præfixo in dicto edicte eſt lata à Tribunali habente poteſtatem reſeruandi abſolutionem dictæ excommunicationis Summo Pontifici, & Dominis Inquiſitoribus: ergo nullus Confeſſarius Regularis poterit aliquem à dicta excommunicatione abſoluere: niſi prius ſatisfacta parte: nempe Dominis Inquiſitoribus. Atqui niſi prius actu denunciet ille, qui culpabiliter omiſit ſupradicta crimina cõtẽta in dicto edicto Dominorũ Inquiſitorum, non intelligitur eſſe ſatisfacta parte abſolutio data à Confeſſario Regulari: ergo nullus Confeſſarius Regularis virtute ſuorum priuilegiorum poteſt à dicta excommunicatione aliquem abſoluere ante actualem denunciationem: niſi eo tempore aliqua legitima exiſtat cauſa à dicta actuali denunciatione excuſans ex illis à nobis aſſignatis notabili ſecundo præcedentis reſolutionis: hæc conſequentia ex premiſsis manifeſte ſequitur: maior autem ex ſe eſt manifeſta, & minor conſtat ex præcepto: ſeu decreto illo ſupra adducto in reſolutione precedenti vniuerſalis Inquiſitionis Romanę; incipit vniuerſis, & ſingulis; ibi: cuius excommunicationis maioris abſolutionem ſancto Domino noſtro Papæ, & nobis reſeruamus, &c. minor au-

autem sub sumpta probatur: nã ex eo quod ille, qui ob culpabilem omissionem denunciandi crimina contenta in edicto Dominorum Inquisitorum excommunicationem in dicto edicto latam incurrit, sit paratus denũciare, non intelligitur actu satisfacta pars: sed potius satisfaciẽda tẽpore, quo ab illo actu fiat denunciatio: atqui Confessarij Regulares non possunt virtute suorum priuilegiorum excommunicationẽ latam ab homine absoluere: nisi prius actu pars lęsa sit satisfacta: ergo non possunt absoluere excommunicationem latam in edicto Dominorum Inquisitorum: donec ille, qui dictam excommunicationẽ incurrit ob culpabilem omissionem denunciandi delicta contenta in dicto edicto, actu denũciet, cum per solã actualem denunciationẽ intelligatur partem esse satisfactam, & non sufficiat ad actualem satisfactionẽ volũtas potentialis satisficiendi: sicut si aliquis esset incursus in maiorem excommunicationem ab aliquo superiore: seu Iudice competenti de petitione partis propter aliquod debitum, quod tenebatur satisfacere, non potest quis etiam virtute alicuius priuilegij, aut virtute bullæ Cruciatæ dictam excommunicationẽ absoluere: nisi prius, vel debitor debitum reddat parti læsæ actu & cum effectu: vel ipsa pars consentiat: etiam si habeat propositum efficax reddendi actu debitum quamprimum potuerit: ergo similiter in nostro casu seruatis seruandis non poterit Cõfessarius Regularis vigore suorũ priuilegiorum dictam excommunicationem latam in Edicto Dominorum Inquisitorum cõtra non denunciantes crimina contenta in dicto edicto absoluere, nisi prius præcedat actualis denunciatio, aut in dicta absolutione Domini Inquisitores prius consentiant.

206 Ad primum fundamentum oppositæ sententię respondetur distinguendo maiorem Confessarij Regulares habent facultatẽ vigore suorum priuilegiorum absoluendi suos pœnitentes vndequaque ad ipsos venientes ab omnibus casibus, & censuris, etiam Summo Pontifici reseruatis, exceptis jis, quæ in Bulla Cœnę Domini continentur: si nullum sequatur per iudicium tertio concedo maiorem. Si ex dicta absolutione à censuris reseruatis inferatur alicui tertio prçiudicium possunt absoluere à dictis censuris, non satisfacta parte prius nego maiorem, & cõcessa minori, neganda est consequentia: nam cum ex absolutione à dicta censura lata in edicto Dominorum Inquisitorum contra non denunciantes tempore præfixo crimina contenta in dicto edicto sequatur præiudicium tertio: nempe Dominis Inquisitoribus: ideo Confessarij Regulares vigore suorum priuilegiorum non possunt aliquẽ à dicta excommunicatione absoluere: nisi prius Dominis Inquisitoribus satisfaciat, quæ satisfactio necessariò fieri debet per præcedentem actualem denunciationem, nisi eo tempore aliqua existat rationabilis causa excusans à dicta actuali denunciatione pro tali tempore, vt constat ex supradictis in probatione nostræ sententiæ, ex quo patet responsio ad probationẽ maioris, quæ solum conuincit in sensu à nobis explicato.

207 Ad secundum argumentum respondetur: concedendo ma-

iorem, & distinguendo minorē: plus est absoluere à censuris reseruatis Papę: quam absoluere à reseruatis Inquisitoribus, si nullum præiudicium Dominis Inquisitoribus ex dicta absolutione sequatur, concedo minorē. Si aliquod prȩiudicium iurisdictioni Dominorum Inquisitorū ex dicta absolutione sequatur: nego minorem, & similiter nego suppositum consequentię: & ipsam consequentiam: nam falso supponitur habere Regulares Confessarios vigore suorū priuilegiorum facultatem absoluendi ab omnibus censuris: etiā Summo Pontifici reseruatis (exceptis ijs, quę in Bulla Cœnæ Domini continentur) quando aliquod præiudicium infertur alicui tertio. Cum autem ex absolutione dictæ excomunicationis contentæ in edicto Dominorum Inquisitorum, si fieret à Confessarijs Regularibus vigore suorum priuilegiorum; ante præcedentem denunciationem nulla existente legitima causa excusante, sequatur præiudiciū tertio, scilicet Dominis Inquisitoribus: ideò non posunt Regulares dictam excommunicationem absoluere vi suorum priuilegiorum: nisi prius præcedat denunciatio: vtpotè simpliciter necessaria ad prædictam satisfactionem præstādam, vt diximus resolut. præcedentis argumenti.

208 Ad 3. argumentum respondetur, concedendo maiorem, & negando minorem: nam vt supra diximus, tam in probatione nostræ sententiæ, quam in solutionibus primi, & secundi argumenti contrariæ sentētiæ, per voluntatem denunciandi quamprimum pœnitens potuerit, non remanet actu pars satisfacta: quia ad hoc necessario requiritur actualis denunciatio: Vnde cum non possint Regulares vigore suorum priuilegiorū excommunicationem latam ab homine absoluere: nisi prius satisfacta parte, consequenter sequitur non posse absoluere excommunicationem latam in edicto Dominorum Inquisitorū contra non denunciātes crimina contenta in dicto edicto: nisi prius satisfacta parte: scilicet Dominis Inquisitoribus per actualem denunciationem prȩcedentem ad absolutionem dictæ excommunicationis: nisi aliqua causa legitima, quæ rationabilis videatur Cōfessario, hoc impediat: quia tunc satis est pœnitētem habere voluntatem denunciandi: quam primum potuerit, & sic poterit à dicta excommunicatione absolui à Confessario Regulari, vel virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ; vel vigore suorum priuilegiorum, vt ex dictis tam in hac resolutione, quam in præcedenti constat.

209 Ad quartum argumentum respondetur, concedendo maiorem, & negando minorem quoad primam eius partem: scilicet Regulares habentes priuilegium absoluendi à censuris reseruatis Papæ habere iurisdictionem absoluendi ab illis censuris reseruatis, quas potest Papa absoluere: nam aliàs haberent Regulares potestatē absoluendi vigore suorum priuilegiorum à censuris contentis in Bulla Cœnæ Domini, quod est falsum, & etiam à censuris latis ab homine parte non satisfacta, quod similiter falsum est: quare licèt Summus Pontifex habeat potestatem absoluendi à supradicta censura lata per Inquisitores in edicto sanctæ Inquisitionis, hoc prouenit: quia pri-

primario est reseruata Summo Pontifici: vt constat ex illis verbis supra relatis ex precepto; seu decreto vniuersalis Inquisitionis Romanę incipit vniurrsis & singulis; scilicet cuius excommunicationis maioris absolutionem sanctissimo Domino nostro Papæ, & nobis reseruamus, &c. ideoque Regulares non possunt vigore suorum priuilegiorũ dictam excommunicationem absoluere: nisi prius præcedente denunciatione, aut aliqua legitima causa legitime excusante existente, vt supra diximus.

210 Sed dices. Confessarij Regulares ab Ordinario approbati de licentia suorum superiorum possunt licite, & validè vigore suorum priuilegiorum absoluere suos pœnitentes à casibus contentis in edicto Dominorum Inquisitorum, vt nos cõcedimus supra resolut. 16. num. 176. ergo similiter poterunt illos absoluere vigore dictorum priuilegiorum ab excommunicatione maiori contenta in dicto decreto contra non denunciantes crimina in ipso contenta: etiamsi non præcedat prius denunciatio actualis: sed tantũ intentio denunciandi. Respondetur concedendo antecedens, & negando consequentiam: nã aliud est Cõfessarios Regulares posse absoluere suos pœnitẽtes à criminibus, & culpis contentis in edicto Dominorum Inquisitorum vigore suorum priuilegiorum: sicut alij Confessarij Regulares ab Ordinario approbati possunt illos absoluere à dictis criminibus, & culpis vigore priuilegij Bullæ Cruciatę, vt nos supra diximus resol. 15. huius tractatus; aliud vero est posse dictos Confessarios Regulares vigore suorum priuilegiorum prędictos pœnitentes absoluere ab excommunicatione maiori contenta in dicto edicto Dominorum Inquisitorum, & lata contra non denunciantes crimina in ipso contenta: nam excommunicatio cum non sit culpa, sed pœna ecclesiastica, cuius absolutio est reseruata Summo Pontifici, & Dominis Inquisitoribus; non potest Cõfessarius Regularis vi suorum priuilegiorum illam absoluere: nisi præcedat satisfactio partis, quæ fit per actualem denunciationem, quæ ratio non militat in delictis, & culpis commissis à pœnitẽtibus, quæ in edicto Dominorum Inquisitorum continentur, & ita possunt Confessarij Sæculares vigore priuilegij Bullę Cruciatæ, & Regulares virtute suorum priuilegiorum suos pœnitentes toties, quoties à dictis criminibus, & culpis absoluere, vt diximus dictis resol 15. & 16. huius tractatus.

RESOLVTIO XX.

Vtrum si quis sciat aliquem cõmisisse delictum in edicto Dominorum Inquisitorum contentum, sed hoc non possit probare teneatur in tali casu denunciare prædictum delictũ Dominis Inquisitoribus.

211 NEgatiuam sententiam sustinet Faguudez in præcepta Ecclesiæ precept. 2. lib. 4. cap. 3. nu. 31. excepto casu hęresis formalis, quam sententiam absolutè de omni delicto contento in dicto edicto ante docuerat Reginaldus in praxi to. 2. lib. 24. cap. 3. sec. 6. nu. 50. & 57. versu aduerte 3. & versu aduerte 5. Megala 1. par. lib. 1. ca. 5. num. 21. idem docet Ioannes An-

Andreas in cap. nouiter extra de iudicijs Gundisaluus tom. 11. tract. part. 2. de hęreticis quæst. 10. num. 7. repertorium Inquisitorum verbo denũciatio §. generale tamen Decianus to. 1. lib. 5. cap. 30. nu. 4. Palatius in repertorio cap. notab. 3. §. 26. n. 9. quos citat Diana part. 1. trac. 6. resol. 1. Thoma à Iesu lib. de visitatione Regularium tract. 1. cap. 16. nu. 3. in fine. Pater Magister Vincentius Candidus to. 1. disquisitionum moralium disquisit. 5. art. 4. dub. 8. vbi sic ait dico 14. quando pręcipitur vt reuelemus, quod scimus, vt denunciatores non possumus, nec debemus reuelare, nisi quod possumus probare: ita Sayrus, & Nauarrus. Si tamen nobis præcipiatur, vt reuelemus tanquã testes, tenemur deponere; vt tales, quod scimus, etiamsi id probare nequeamus: dummodo nobis cõstet delictũ apud iudicẽ esse semiplene probatũ: secus aliàs, ita colligitur ex D. Thom. 2. 2. quæst. 70. art. 1. hæc ille, & eadem disquisit. 5. art. 1. dub. 4. ait dico 6. nemo tenetur accusare, nec denunciare denunciatione iuridica crimẽ occultum, quod probare non potest; etiãsi vergeret in damnum publicum, aut tertię personæ imminens in futurum. Pro hac sententia citat Amadeus Guimenius in suo Opusculo aduersus quorumdam expostulationes contra nonnullas Iesuitarum opiniones morales Patrem Magistrum Marcũ Serra in 2. 2. D. Thomæ quæst. 67. art. 3. dub. 2. in fine quatenus ibi asserit, quod diximus de accusatione dicendum est etiam de denunciatione, aut quarumque alia via procedat iudex absque præuia infamia: nam denũciatio, & idem est de querela partis, debet esse iusta; talis autem non est, si crimina falsa imponat, aut occulta propalet, quæ nullo modo probari possunt, & quæst. 68. art. 1. dub. 2. vbi asserit necessarium est tamẽ, vt crimen probare possit; itaut Iudex lęsori præcipere possit, vt faciat debitam satisfactionem: aut rem acceptam reddat. Si enim crimen: omnino esset improbabile: non solum contra charitatem; sed etiam contra iustitiam peccaret læsus, accusando, vel denũciando læsorem: nam hoc ad nihil aliud deseruire posset, quam ad infamandum lęsorem. Et in ead. quęst. 68. ar. 1. concl. 2. vbi sic inquit, dicendum est 2. Quando prædictum crimen non potest homo probare per testes idoneos, & sufficiẽtes non tenetur ad illius accusationẽ, quã cõclusionẽ, probat 1. ex Diuo Thoma in dicto art. 1. dictę quæstionis 68. vbi Angelicus Doctor sic ait: & ideo si crimen fuerit tale, quod vergat in detrimentum Reipublicæ tenetur homo ad accusationem: dummodo sufficienter possit probare: quod pertinet ad officium accusatoris: puta, quod peccatũ alicuius vergit in multitudinis corruptelam corporalem, seu spiritualem: si autem non fuerit tale peccatum, quod in multitudinem redundet, vel etiam si sufficientem probationẽ adhibere non possit, non tenetur ad intentandum accusationem: quia ad hoc nullus tenetur, quod non potest debito modo perficere. Secũdo probat ex 2. quęstione 8. canone 2. vbi sic dicitur: sciant multi accusatores eam se rem deferre debere in publicam notionem, quę munita sit idoneis Testibus, vel instrumentis, apertissimis docu-

men-

mentis, vel indicijs ad probationem indubitatis, & luce clarioribus expedita: ergo qui hoc præstare non potest, nõ tenetur ad accusandum; Ex quibus omnibus videtur Patrem Magistrũ Marcum Serra stare pro hac opinione. Verum enim vero dictus Magister Marcus Serra non loquitur de delictis, & criminibus contentis in edicto Dominorum Inquisitorum, sed de alijs delictis, vt postea videbimus: nam loquendo de criminibus contentis in dicto edicto Dominorum Inquisitorum oppositam sententiam tenet. Hanc eãdẽ sẽtẽtiã tenet Pater Stephanus Bauni Theol. moral. par. 2. disp. 4. tr. 3. qu. 18. P. Iacobus Granad. in practica 2. cõtrouersia 7. tract. 3. par. 1. disp. 11. sect. 2. n. 15.

11 Probatur hęc sententia: quia qui non potest crimen probare peccat cõtra iustitiam exponẽs Reum manifesto periculo infamię, incertus an iudex possit illũ conuincere, aut eius confessionem tormentis torquere: sicq; illum punire: ergo non solum non tenetur, sed nec etiam potest tale crimen denunciare. Confirmatur Primo, quia sicut denunciatio falsi criminis est iniusta: ita, & denunciatio crminis occulti, quod probari non potest: nam in iure quidquid idoneis Testibus, vel instrumẽtis innotescere nequit, falsum reputatur, vt docet Magister Sotus lib. 5. de iustitia quęst. 5. art. 3. ergo qui crimen probare non potest, non tenetur: imo nec potest illud denunciare. Cõfirmatur secundo: quia denunciatio iuridica nomine accusationis compræhenditur, ergo idẽ dicendũ est de illa; ac de accusatione. antecedens videtur esse D. Thomæ 2. 2. quæst. 68. art. 1. in corpore, vbi videtur Angelicum Doctorem iuridicã denunciationem nomine accusationis compræhendere. Ibi enim ait. Respondeo, dicendum, quod sicut supradictum est, hęc est differentia inter denunciationem, & accusationem: quia in denũciatione attẽditur emẽdatio fratris; in accusatione autẽ attẽditur punitio criminis. Pœnæ autẽ pręsẽtis vitę nõ per se expetũtur. quia nõ est hic vltimũ retributionis tẽpus, sed in quantũ sunt medicinales conferentes: vel ad emendationem personæ peccantis; vel ad bonum Reipublicę: cuius quies procuratur per punitionem peccantium, quorum primum intenditur in denunciatione, vt dictum est; secundum autem propriè pertinet ad accusationem: atqui denunciatio iuridica potius tendit ad punitionem peccantis, quam ad correctionem eius; ergo denunciatio iuridica ex doctrina Diui Thomæ compræhenditur nomine accusationis. Consequẽtia verò probatur: quia quamuis denũcians nõ teneatur probare tenetur tamen Testes idoneos, & sufficientes Iudici informare, vt colligitur ex forma denunciationis, quã refert Clarus quæst. 7. practicorum criminum: ergo requiritur, vt probari possit. Neque obstat praxis Sanctissimæ inquisitionis, quam aliqui adducunt: nam vt in simili casu, vt docuit Fagundez pręcepto 2. lib. 8. cap. 8. n. 18. Granadus vbi supra, supradicta praxis fundatur in probabilitate contrarię opinionis: non tamẽ tollit probabilitatem huius opinionis: ergo ille, qui scit aliquem commisisse aliquod crimen ex contentis in edicto Dominorum Inquitorum, si illud non potest pro-

bare

bare, non tenebitur prędictum delinquentem denunciare Dominis Inquisitoribus.

212 Dicendum tamē est eum, qui scit aliquē commisisse aliquod delictum ex contentis in edicto Dominorum Inquitorum debere talem delinquentem denunciare Dominis Inquisitoribus: etiamsi delictum probare non possit. ita Barbosa de potestate Episcopi par. 3. allegat. 96. n. si Peyrinus tom. 2. priuilegiorum regularium constit. 9. Pauli 5. §. 2. nu. 24. Suarez de fide disp. 20. sect. 4. num. 7. Santarellus de hæreticis cap. 9. Homo bonus de exam. ecclesiastico par. 1. tract. 7. cap. 2. quæst. 14. & par. 2. tr. 11. cap. 4. quęst. 4. resol. 4. Zanardus in directorio Confessorum part. 3. cap. 31. Naldus in summa verbo hæresis n. 6. Zęchius de casibus reseruatis, casu 2. versu ampliatur, Genuensis in praxi cap. 23. n. 5. Bonacina de censuris disp. 2. quæst. 6. pūt. 1. n. 9. Thomas à Iesu lib. de visitatione Regularium tract. 11. cap. 16. num. 4. & 10. Portel in additionibus ad dubia regular. verbo sollicitare fœminas nu. 19 Zenedo part. 2. collect. 101. nu. 4. Scaccia de iudicijs causarum ciuilium, & criminalium lib. 1. cap. 56. n. 4. Farinacius tract. de hæresi quæst. 97. §. 2. num. 36. Barrazolus in additionibus ad Bartazolum Patrem cons. 107. nu. 12. volumine 1. Triuisanus lib. 2. decis. 51. nu. 5. Ioseph. de Sancta Maria in Tribunali Religiosorum tract. 12. cap. 3. §. 5. quos citat, & sequitur Diana p. 1. tract. 4. resol. 1. Castropalaus par. 1. tract. 4. disp. 9. punt. 10. n. 5. Doctor Cæsar Carena de officio sanctissimæ inquisitionis p. 2. tit. 6. §. 22. Pater Stephanus Salelles de materijs Tribunaliū Sanctissimæ Inquisitionis lib. 1. cap. 21. regula 43. nu. 39. Pater Magister Marcus Serra in 2. 2. Diui Thomæ quæst. 68. art. 1. §. secunda est affirmans in fine, & & alij.

213 Antequā nostram sententiā probemus, notare oportet cum Ludouico Paramo lib. 3. de origine, &c. quæst. 8. nu. 28. et cū Patre Stephano Salelles vbi supra regula 42. quod sæpius in iure denunciare pro accusare, et denūciatio pro accusatione accipitur, vt patet ex l. ea quidem C. de accusation. ibi: ea quidē, quę per officium Præsibus denunciantur: idest, quæ eis ab accusatoribus deferuntur, et ex l. qui sepulchra C. de sepulchro violato, ibi siue quicumque alius accusauerit, vel ad officium denunciauerit, vbi simul vti synonyma, seu idem significantia coniunguntur; quod etiam obseruant expositores dictorum textuum, et in Tribunali sanctę Inquisitionis promotor fiscalis, qui accusatoris partes gerit reū denunciare dicitur, verboque denunciandi in suis libellis, et in communi modo loquendi vtitur; cum tamen reuera accuset, seu actum accusationis exerceat omnino diuersum ab actu denūciationis propriè dictæ.

214 Quare, vt innotescat, quid sit denunciatio, de qua in pręsenti resolut. loquimur, species eius in communi: seu modos oportet prius ostendere. Quatuor igitur à iuris peritis distinguntur: scilicet, denunciatio euangelica, canonica, Regularis, et Iudicialis. Denunciatio Euangelica est illa, quæ Matthæi cap. 18. et Lucæ c. 17. proponitur; refertur que in cap. nouit de iudicijs, et in cap. si peccauerit in te frater tuus causa 2. quæst. 1. canonica est illa

sa, per quam manifestatur crimen non ad vindictam publicã, sed ad coarcenda delicta, ne vltra procedant, iuxta cap. Inquisitionis, & cap. super his de accusat. & cap. licet heli de symo. vt explicat Ioannes Rojas singulari 3. n. 12. Verum cum ad hunc eumdem finem euangelica denunciatio tendat ad hanc, merito idẽ Rojas illam reducit. Denunciatio autem Regularis illa est, quæ in Religionibus fit secundum constitutiones, & regulas vniuscuiusque Religionis, nõ seruato ordine iudiciario apud aliquam fortè earum, vti non requisito cap. si homo esses par. 2. decreti causa 27. quæst. 1. Ibi si homo esses, aut aliquam discretionem habuisses: ita Regularis disciplinæ, debuisses custos existere, vt ea, quæ illicitè committuntur ante vindictam corriperes quam ad nos eorum nuncius perueniret, &c. Et cap. ad nostrã de appellationibus. Sed hanc denunciationem non distinguià iudiciali: quæ fit coram Iudice, & tẽdit ad punitionem publicã, benè testantur Rojas vbi supra, & Suarez tract. 1. de fide disp. 20. sect. 4. num. 2. Nam Superiores Religionum sunt ordinarij Iudices suorum subditorum; ergo denunciatio contra hos facta coram eis: vel erit iudicialis, si fiat ad punitionem publicam, aut euangelica si ad correctionẽ fraternam, seu emendationem peccati.

215 5. Deinde pro exprimenda clarius natura denunciationis iudicialis (de qua nunc loquimur omissa euangelica) ostendere oportet differentiam inter eam, et accusationem, quam optimè assignat Suarez tract. 1. de fide disp. 20. sect. 4. n. 3. quem sequitur Pater Stephanus Salelles, dicta regula 42. num. 18. scilicet, quod accusator in accusatione sit pars iudicij illius, & petit ius suum aliquo modo, & quasi obligat iudicem, vt sibi iustitiam faciat: denunciator autem non fit pars illius iudicij, sed tantum defert crimen ad notitiam Iudicis, vt ille ex officio procedat, prout tenetur, aut melius sibi videbitur: Ex qua differentia aliæ duę sequuntur: nempè quod accusator tenetur probare delictum. Sin minus puniendus: secus de denunciatore, vt patet ex cap. super his lib. 5. decretalium de accusationibus tit. 1. Item quòd accusatio ex vi iuris canonici ca. accusatorum causa 2. quæst. 8. recipienda est in scriptis: ibi accusatorum persona numquam recipiantur sine scripto: nec absente eo quem accusare voluerint quibuslibet accusare permittatur, quod etiam docet D. Thomas 2. 2. qu. 68. art. 2. in corpore, his verbis respondeo. Dicendum, quod sicut supra dictũ est: quando in criminibus per modum accusationis agitur, accusator cõstituitur pars, ita quod Iudex inter accusatorem, & eũ, qui accusatur, medius constituitur ad examen iustitiæ; in quo oportet, quantum possibile est secundum certitudinem procedere. Quia verò ea, quæ verbo tenus dicuntur: facilè labuntur à memoria, non posset Iudici esse certum, quid, & qualiter dictum sit: cum debet proferre sẽtentiam: nisi esset in scriptis redactum. Et ideò rationabiliter institutum est, vt accusatio: sicut, & alia quæ in iudicio aguntur, redigatur in scriptis, quod nõ requiritur in denunciatione, vt constat ex dicto cap. super his de accusat. ibi super his, de quibus nos consulere voluistis in-

Digitized by Google

quisitioni vestræ breuiter respõdemus, quod tribus modis, valet crimen opponi, denunciãdo, excipiendo, & accusando. Crimẽ quãdo in modum denunciationis opponitur, non est inscriptio necessaria: sed cum in modũ accusationis oportet inscribi; quoniam ad depositionem instituitur accusatio: sed ad correctionem est denunciatio faciẽda, quod etiam docet Diuus Thomas vbi supra, nam eo ipso quod denunciator nõ tenetur ad probationem delicti: sicut tenetur accusator ita denunciatio non est necesse, vt fiat in scriptis. vt affirmat Diuus Thomas dict. art. 2. solut. ad 3. argumentum per hæc verba, ad 3. dicẽdum, quod denunciator non obligat se ad probandum: vndè nec punitur, si probare nequerit, & propter hoc non est necessaria scriptura in denunciatione: sed sufficit, si aliquis verbo denunciet Ecclesiæ, quæ ex officio suo procedet ad fratris emendationem.

216 Quibus ita suppositis, probatur nostra sententia, quia vt supra dictum est, denunciatio in hoc differt ab accusatione, quod denunciãs, nõ tenetur probare, quod denunciat, sicut accusator, quod accusat: ergo si crimen vergit in detrimẽtum Reipublicę: etiãsi illud non possit homo probare, tenebitur denũciare: atqui quodcũque crimẽ contentum in edicto Dominorum Inquisitorũ vergit in detrimẽtum Reipublicæ: ergo ille, qui scit aliquem commisisse aliquod crimen ex contentis in edicto Dominorũ Inquisitorum, tenebitur delinquentem denunciare Dominis Inquisitoribus; etiam si crimen non possit probare; antecedens, & consequentia communitur recipiuntur à Doctoribus: minor autem sub sumpta, in qua potest esse aliqua difficultas; probatur, nam si loquamur de sollicitatione in confessione sacramẽtali facta à Confessario ad rem venercam, quæ sollicitatio est vnum ex delictis contentis in edicto Dominorum Inquisitorũ, tale delictum vergit contra bonum publicum, & commune: scilicet contra Sacramentum pœnitentiæ, et ad illud accedentes, vt docent Sotus lib. 5. de iustitia artic. 1. in relectione de secreto membro 2. quæst. 5. Alphonsus de Castro lib. 2. de iusta hæreticorum punitione c. 25. Simãch. tit. 19. Rojas singulari 1. nu. 14. Martinus del Rio in disquisitionibus magicis lib. 5. sect. 4. Thomas Sanchez lib. 2. in decalogũ cap. 32. et alij. ergo prædictum crimen est denunciandum Dominis Inquisitoribus à fœmina sollicitata in sacramentali confessione à Confessario: quantũuis dictum crimen occultum sit, et non possit probari, patet cõsequentia: quia aliàs nunquam tenerentur fœminæ ad venerem sollicitatæ à Confessarijs in sacramentali confessione prædictum crimen Dominis Inquisitoribus denunciare: atqui hoc est falsũ, et contra communem praxim sanctissimæ Inquisitionis: ergo, & illud, ex quo sequitur: Maior probatur: quia si crimen contẽtum in edicto Dominorum Inquisitorum non teneretur quis denũciare: nisi posset illud probare; cum sollicitatio ad venerẽ facta à Confessario alicui mulieri, sit facta in secretissimo Tribunali Sacramẽti pœnitentiæ; nũquam post probari iuridicè à muliere sic sollicitata; ergo nunquã tenebitur mulier sollicitata à Cõfessario in sacramentali confessione dictum crimen Dominis Inqui-

quisitoribus denunciare, quod non est asserendum, vtpotè, vt diximus contra communem Doctorum consensum, & contra communem praxim sanctissimæ Inquisitionis.

17 Deinde: quia si loquamur de crimine hæresis, denunciatio etiã de dicto crimine hæresis occulto expedit valde ad bonum commune Ecclesię Catholicę, & ad salutem spiritualem hæretici denunciati: ergo insurgit obligatio denunciandi tale crimẽ ei qui scit aliquem esse hæreticum formalem: licet hoc non possit probare. Et idem phylosofandũ est de alijs criminibus contentis in edicto Dominorum Inquisitorum: nam quodcumque eorum vergit in damnum Reipublicæ suo modo, vt patebit discurrendo per singula.

18 Confirmatur ex testimonijs Sanctorũ Patruum Leo autẽ Papa sermone 4. de collectis propè finem, sic ait, hortamur, vt hereticos vbicumque latentes vestris Præsbyteris publicetis; magna est enim pietas prodere latebras, & infra non sinantur latere homines, qui Prophetis, & Sancto Spiritui contradicunt; ac paulo post inquit cauendi sunt cuiquam noceant, prodendi sũt, ne in aliqua Ciuitatis parte consistant. Similiter Sanctus Ambr. lib. 2. de officijs cap. 24. inqnit in causa temporali: licet tibi silere in causa autem Dei, vbi communionis periculum est; etiam dissimulare peccatum est non leue. Ex quibus, & alijs, quæ pro nũc omitto manifestè deducitur hereticum: quantumuis occultum esse denunciandum iuridicè ab eo, qui talem solus cognouit, ne satisfacere suæ obligationi; aliter faciendo; etiam titulo correctionis fraternæ,

219 Ad fundamentum oppositæ sententiæ respondetur, distinguendo antecedens, qui non potest probare delictũ peccat contra iustitiam denunciando, si delictum non sit in damnum Reipublicæ; transeat antecedens: si crimen vergit in damnum Reipublicæ: nego antecedens: nam quando delictum vergit in Reipublicæ damnum; etiamsi probari non possit, tenemur illud denũciare, vt docet Diuus Thomas 2. 2. quæst. 68. art. 1. vbi sic ait, si crimen fuerit tale, quod vergat in detrimentum Reipublicæ, tenetur homo ad accusationem; Si autem non fuerit tale peccatum, quod in multitudinem redundet, non tenetur homo ad intentandum accusationem. Vbi vt supra notauimus, Angelicus Doctor denunciationem compræhendit nomine accusationis. Deindè: quia vnusquisque tenetur succurrere bono communi: sicut pars toti, vbi viderit celeribus corrumpi: atqui criminibus, quæ vergunt in detrimentum Reipublicæ, bonũ commune corrumpitur idquè succurritur per denunciationẽ, qua talia crimina deferuntur ad Iudicem, qui ea indagando ex officio, & puniẽdo, si opus fuerit quietem Reipublicæ curat: ergo qui scit prædicta delicta: licèt ea non valeat probare, tenebitur illa denunciare sub peccato mortali; cum ergo crimina contenta in edicto Dominorum Inquisitorum, quodlibet eorum suo modo vergat in detrimentum Reipublicæ, vt in probatione nostræ sententiæ diximus: ideo qui scit aliquem cõmisisse aliquod crimen, ex his quæ includuntur in dicto edicto Dominorum Inquisitorum; etiam si illud probare non valeat

Digitized by Google

tenetur iuridicè delinquentem denunciare coram Dominis Inquisitoribus, & hoc sub peccato mortali. Nam vt bene docet P. Magister Marcus Serra 2. 2. qu. 68. art. 1. dub. 2. §. ex his colligitur: quando edictis Superiorũ præcipitur, vt qui sciunt denũcient tale, aut talia delicta, tenẽtur ea denunciare, & non solum ea delicta, quæ alias denunciare tenebantur: sed etiam ea, quæ licèt non teneantur denũciare; licitè tamen denũciare possunt: Huius ratio est: quia præceptum Superioris potest obligare ad actiones etiam indifferentes; antequam poneretur præceptum, & hoc sub culpa mortali: ergo multo magis poterit obligare ad actiones licitas, ex se antequam pręceptum poneretur, qualis est denunciatio criminum contentorum in edicto Dominorum Inquisitorũ, de quibus in præsenti loquimur.

220 Et si fortè inquiras quanto tẽpore duret obligatio talium edictorum Dominorum Inquitorũ, respondeo, quod si quis propter ignorantiam, vel impotentiam non denunciauit delicta cõtenta in dicto edicto Dominorum Inquisitorũ intra tẽpus in dicto edicto cõtentũ, tenetur ad denũciandum post illud, quam citò commode potest. ita Nauarrus cap. 25. n. 46. Filliucius tom. 1. tract. 14. cap. 2. nu. 42. Ioannes Sanchez in selectis disp. 11. nu. 59. & ratio est: quia terminus positus in dicto edicto Dominorum Inquisitorum non est positus ad finiendam, sed ad differendam obligationem. Ex quo infertur eum, qui ob ignorantiam excusatur ad non reuelandum intra præfixum terminum dicti Edicti, si postea illi constet de edicto, teneri ad reuelandum: quia obligatio adhuc durat.

221 Ad primam confirmationem respondetur, concedendo antecedens, quoad primam partem, & distinguendo, quoad secundã: ita, & ille peccat denunciando crimen, quod probare nõ potest, si crimen vergat in dãnum Reipublicæ contra bonum commune, nego antecedens, si crimen non vergat in damnum Reipublicæ, & boni communis, concedo antecedens: quoad illam secundam partem. Cum autem crimina contenta in edicto Dominorum Inquisitorum vergãt in damnum Reipublicæ contra bonum cõmune, quodlibet suo modo, vt supra probauimus: ideo ille, qui scit aliquẽ commisse aliquod ex prædictis criminibus contentis in dicto edicto Dominorũ Inquisitorum, tenetur sub letali culpa delinquentẽ denunciare Dominis Inquisitoribus; etiamsi crimen non possit probare, vt ex supradictis constat. Ad secundam confirmationem, patet responsio ex differẽtia à nobis supra posita inter accusationem, & denunciationem iuridicam, & sic non valet consequentia, quis non tenetur aliquem accusare de delicto, quod non potest probare: imo nec potest illum accusare: ergo nec potest denunciare delictũ, quod non potest probare: nam concesso antecedente, neganda est consequentia, nam vt supra diximus, accusator per accusationem fit pars Iudicij illius, & petit ius suũ aliquo modo, & quasi obligat Iudicem, vt sibi iustitiã faciat: denunciator autem non fit pars illius iudicij, sed tantum defert crimen ad notitiam iudicis, vt ille ex officio procedat, vt tenetur, aut melius sibi videbitur: quare nec denunciatio fit

in

in scriptis, nec denunciator tenetur probare delictum, quod denunciat. Vnde rectè sequitur aliquem posse: imò, & teneri denunciare delictum, quod non potest, nec tenetur accusare ob defectum probationis: cum accusator teneatur probare delictum, quæ ratio non militat in denunciatore, vt ex supradictis manifestè constat.

RESOLVTIO XXI.

Vtrum quis excusetur à denunciatione Confessarij sollicitãtis mulierem in sacramentali confessione, si hoc sciat sub sigillo secreti naturalis?

222 Affirmatiue respõdet Pater Stephanus Fagundez in quinque Ecclesię præcepta præcepto 2. lib. 4. cap. 3. nu. 31. Cuius fundamentum est: quia cum huiusmodi secretum non vergat in detrimentum proximi, & obseruatio illius aliundè sit de iure naturali: denunciatio autem de iure tãtùm positiuo, & humano fortius vinculum iuris naturalis præualere debet minus forti: ergo qui scit sub secreto naturali Confessarium in sacramentali confessione sollicitasse aliquam mulierem, non tenebitur dictum Confessarium Tribunali sanctissimę Inquisitioni denunciare.

223 Dicendum tamen est, quod ille, qui sciuit sub secreto naturali aliquem Confessarium sollicitare aliquam mulierem in confessione sacramẽtali; etiamsi sub iuramento secretum illud seruãdi cognouerit, tenetur dictum Confessarium sollicitantem Dominis Inquisitoribus denũciare. Hanc sententiam, quoad primã eius partem de secreto naturali, tenent contra Fagundez Castro palao par. 1. tract. 4. disp. 9. pũt. 10. nu. 5. Diana par. 1. tract. 4. resol. 24. & par. 4. tract. 5. resol. 32. Doctor Cæsar Carena de officio sanctissimæ Inquisitionis part. 2. §. 22. tit. 6. num. 123. & quoad vtramque partem eam defendit Pater Stephanus Salelles de materijs Tribunalium Inquisitionis lib. 1. cap. 21. à num. 48. vsque ad 50. & est communis sententia inter DD.

224 Probatur 1. hæc sententia ex Diuo Thoma 2. 2. qu. 70. art. 1. solutione ad 2. argumentum, in quo articulo interrogat, vtrum homo teneatur ad testimonium ferendum, & cum in fauorem partis negatiuæ fecisset hoc argumentum, nullus tenetur fraudulenter agere; sed prouerbiorũ 11. dicitur, qui ambulat fraudulenter reuelat arcana: qui autẽ fidelis est cœlat amici commissũ: ergo non tenetur homo semper ad testificandum: præsertim super his, quæ sunt sibi in secreto ab amico commissa. Ad quod argumentum respondet Angelicus Doctor his verbis: Ad secũdum dicendum, quod de illis, quæ hominis sunt commissa in secreto per confessionem, nullo modo debet testimonium ferre; quia huiusmodi non scit, vt homo: sed tanquam Dei minister, & maius est vinculum Sacramẽti quolibet hominis præcepto. Circa ea vero, quæ aliter homini sub secreto cõmittuntur, distinguendum est. Quandoque enim sunt talia, quæ statim, cum ad notitiam hominis venerint, homo ea manifestare tenetur, puta si pertinent ad corruptionem multitudinis spiritualem, vel tẽporalem, vel graue damnum alicuius personæ: vel si quid aliud est huiusmodi, quod quis pro-

pa-

palare tenetur, vel testificando: vel denunciando. Et contra hoc debitum obligari non potest per secreti commissum: quia in hoc frangeret fidem: quam alteri debet. Quandoque vero sunt talia quæ quis prodere non tenetur: vnde potest obligari ex hoc, quod sibi sub secreto cōmittūtur & tunc nullo modo tenetur ea prodere etiam ex præcepto Superioris: quia seruare fidem, est de iure naturali. Nihil autem potest pręcipi homini contra id, quod est de iure naturali.

225 Ex quibus verbis Diui Thomæ tale conficio argumentum in fauorem primæ partis nostræ sententiæ, quando homo scit aliqua delicta, quæ pertinent ad corruptionem multitudinis spiritualem, vel temporalem; etiã si prędicta delicta sciat sub secreto naturali, tenetur ea denunciare: atqui sollicitatio alicuius mulieris ad venerem facta à Cõfessario in confessione sacramentali pertinet ad corruptionem spiritualem multitudinis; ergo ille, qui sciuerit dictam sollicitationem, etiamsi eam sciat sub secreto naturali, tenebitur eam propalare denunciando dictum Confessarium Tribunali sanctissimæ Inquisitionis: maior est D. Thomæ in illis verbis superius relatis, scilicet quandoque enim sunt talia, quæ statim cum ad notitiam hominis venerint, homo ea manifestare tenetur, puta si pertinent ad corruptionem multitudinis spiritualem, vel corporalem. Minor autem est manifesta: nam vt notauit Freitas in additionibus ad tractatum de Cõfessarijs sollicitantibus quæst. 21 nu. 26. quidam Confessarius per decem annos perditè, & effrænatè sollicitationibus, & turpibus actibus in ipso Confessionis loco operam dederat, per quod tempus à nulla sollicitata delatus est Tribunali Sanctissimæ Inquisitioni: ergo sollicatio Confessarij in confessione sacramentali pertinet ad corruptionem spiritualem multitudinis: ergo si ipsa mulier sub secreto naturali alicui reuelauerit dictam sollicitationem ad venerem, illi à Cõfessario factam in confessione sacramentali, tenebitur ille, qui talem sollicitationem scit sub secreto naturali dictum Confessarium denunciare Tribunali sanctissimæ Inquisitionis: si dicta mulier illum non voluerit denunciare.

226 Secundam vero partẽ nostræ sententiæ, scilicèt, quod etiamsi ille, qui sciuit sub secreto naturali aliquem Confessarium sollicitasse in Sacramento pœnitẽtiæ aliquam fœminam ad actus inhonestos, & venereos, aut aliquod crimen ex contentis in edicto sanctissimæ inquisitionis, vt hæresis, &c. iuramẽto firmauerit seruare prædictum secretum naturale, teneatur nihilominus prædicta crimina Dominis Inquisitoribus denunciare, non obstante iuramento, colligo ex secunda parte decreti causa 22. quæst. 4. cap. inter cætera: ibi: Inter cætera, vt rogaueras à Patre nostro Ambrosio; quæsiui, quid carissime agendum sit de Hulbaldo Parrochiano tuo; qui captus, & timore necis impulsus suæ Concubinæ iuramento firmauit ipsam in coniugem suscipere, propriamque matrem cũ fratribus de domo expellere, nihilque eis alimoniæ vnquam dare, quia verò quamprius concubinam habuerat non est peccatum in coniugem suscipere: matrimonium sit in Deo firmũ, & stabile. Porrò iuramentum, non

non ob hoc fuisse institutum inuenitur, vt esset vinculum iniquitatis, vel matricidij, vel fratricidij, seu cuiuscumque criminis. Nec credo Sacramentum ad hoc debere fieri, vt iniusta iuratio suorum bonorum fit iniustè iurantibus expoliatio, & accipienti æterna damnatio. Periurij namque; percutitur pœna, & velut homicida in extremo examine à iusto Iudice degrandinabitur, Per quem sacrosanctum Euangelium ad iniustum, & illicitum, & Deo minimè amabile quasi testimonium iustæ, & humanæ petitionis adducitur. Foueat itaque Hubaldus matrem, & fratres, & lugeat si ea actione, & timore iuramenti aliquid defuit matri. Qui verò eum iurare coegerũt, quòd non debuit reatum periurij impliciti teneãtur. Iniuria quippè iniustè irrogata, eius est infamia, qui facit. Nec enim vllo modo ad opprobriũ coactæ voluntatis trahitur, quod illicita conditio necessitatis extorsit: Ex quo textu, & cap. tali formo argumentum ad probandum efficaciter dictam secundã partem nostræ sentẽtię. Iuramẽtum non potest esse vinculum iniquitatis; atqui si ille, qui sub secreto naturale sciuit à Confessario in Sacramento pœnitentiæ aliquam mulierem ad venerem fuisse sollicitatam, vel aliquod aliud crimen ex contẽtis in edicto Dominorum Inquisitorum, vt hæresis, &c. & iuramento firmauit dictum secretũ non reuelare, teneretur seruare iuramentum, iam in tali casu iuramentum esset vinculum Iniquitatis, si iurans non denunciaret dictum Confessarium, aut hæreticum occultum, aut aliquẽ alium delinquentem in criminibus contentis in edicto Dominorum Inquisitorum: atqui hoc non est dicendum: ergo hunc cognoscens non astringitur iuramento præstito tacendi, sed potius obligatione astringitur prædictum delinquentem denunciandi, quantumuis crimen occultissimum sit. Maior quoad primam partẽ habetur in dicto cap. inter cętera per illa verba, porro iuramentum non ob hoc fuisse institutum inuenitur, vt esset vinculum iniquitatis. Quoad secũdam verò partem probatur maior: quia tum iuramentum esset vinculum iniquitatis: quãdo ex seruatione illius sequeretur aliqua corruptio spiritualis multitudinis: seu Reipublicæ: atqui ex eo quod aliquis ratione iuramenti facti seruandi secretum delictorum commissorũ ex contentis in edicto Dominorum Inquisitorum, vt si sciuit Confessarium aliquem in Sacramento pœnitentię aliquam mulierem sollicitasse ad venerem, si hoc non denunciet Dominis Inquisitoribus, vt iuramentum factum seruet, maxima sequeretur corruptio spiritualis multitudinis, seu *Reipublicæ*: ergo seruatio iuramenti in dicto casu deseruiret ad vinculum iniquitatis: ergo, vt hoc non asseratur, dicendum est, hoc sciens teneri, non obstante iuramento facto seruandi secretum dictum Confessarium denunciare Dominis Inquisitoribus, & consequenter etiam alia crimina ad Tribunal sanctissimæ Inquisitionis pertinentia.

227 Sed contra dicta pro secunda parte nostrę sententię obijcies, quod Iosuè Gabaonitas contra preceptum Domini non deleuerit, quia seniores Israel iuramẽto cum eis pacem firmauerant; vt constat ex libro Iosuè cap. 9. nu.

n. 15. ibifecitque: Iosuè cum eis pacem, & inito fœdere pollicitus est, quod non occiderentur: Principes quoque multitudinis iurauerunt eis, & nu. 16. & deinceps prosequitur sacer textus post dies autem tres initi fęderis audierunt, quod in vicino habitarent, & inter eos futuri essent: moueruntque castra filij Israel; & venerunt in Ciuitates eorum die tertio, quarum hęc vocabula sunt: Gabaon, & Caphira, & Beroth, et Cariatharim, et non percusserunt eos; eoquod iurassent eis Principes multitudinis in nomine Domini Dei Israel. ergo etiam iuramenta illicita debent seruari: ergo ille, qui iurauit nō reuelare aliquod crimē occultum; etiamsi pertineat ad Tribunal sanctissimę Inquisitionis; et contineatur in edicto Dominorum Inquisitorum; vt sollicitatio in confessione sacramentali facta à Confessario, crimen hęresis, &c. tenebitur seruare iuramentum, & non erit obligatus dictum crimen denunciare Dominis Inquisitoribus.

228 Ad hoc argumentum, vt respondeamus, supponere oportet id, quod dicitur in cap. innocens par. 2. decreti causa 22. qu. 4. ibi: innocēs credit omni verbo. non vituperanda facilitas, sed laudanda bonitas. Hoc est innocētem esse, ignorare, quod noceat, etsi circumscribitur ab aliquo; de omnibus tamen benè iudicat, qui fidem esse in omnibus arbitratur; hac igitur mentis suæ deuotione inclinatus Iosuè, vt crederet Gabaonitis testamentum disposuit, pacem dedit, cōfirmauit Societatem. Sed vbi in terras eorum ventum est; deprehensa fraude, quod cum essent finitimi aduenas se esse simulauerant circumscriptum se populus patruum indignari cępit; Iosuè tamen pacem, quam dederat, reuocandam non censuit: quia firmata erat Sacramēti religione; ne dum alienam perfidiam redargueret, suam fidem solueret; mulctauit tamen eos vilioris obsequio ministerij, Clementior sententia: sed diuturnior.

229 Quo supposito ad argumentum respondetur: concesso antecedenti: nempè, quod Iosuè nō deluerit Gabaonitas: (licet vt statim dicemus non fecerit contra preceptum Domini) negando consequentiam, cuius rationem optimè assignat Glossa in dicto cap. innocens per hęc verba. Casus, supra ostensum est, quod illicita iuramenta non sūt seruanda. nunc vero probat cōtrarium exēplo Iosuè, qui licèt contra Domini preceptum firmaret pacem Gabaonis; tamen Sacramentum suum non violauit; sed seruauit illęsum; et hoc ideò quia seniores Israel nesciebant iuramentum illud esse illicitum: quia nesciebant illos, quibus iurauerant esse incolas terrę sibi promissæ, & ad hoc inducit sequens cap. diuinitus fuit eis inspiratum. Primo quod deberēt eis parcere: sed tamen iuramentum fuit illicitum. Vel dic quod satis impleuerunt præceptum Domini: quia satis videntur fuisse interfecti: cum redegerint eos in seruitutem: nā seruitus morti comparatur l. seruitum de reg. iuris. non obstat dolus illorum; quia iste dolus fuit pro vita cōseruanda: licitum est enim reo corrumpere aliquem pro vita conseruanda vt 2. quæst. 3. cap. si quem pœnituerit §. notandum in fine hæc Glossa in introductione ad dictum cap. innocens.

230 Ad fundamentum Patris Stepha-

phani Fagundez respondetur, negando suppositum antecedẽtis, supponit falsò enim, quod sollicitatio Confessarij non vergat in damnum tertij: vergit enim certè, non solùm in damnũ tertij, vt cumque, sed etiam cõtra bonum commune, scilicet contra Sacramentum pœnitentiæ, & contra accedentes ad illud; si quidem pertinet dicta sollicitatio ad corruptionem spiritualem multitudinis, vt supra diximus in probatione primæ partis nostrę sententiæ.

231 Limitanda est tamen hæc doctrina in casu, quo aliquis Confessarius sub sigillo sacramẽtalis confessionis sciat alium Confessarium in sacramentali confessione aliquam mulierem ad venerem sollicitasse, aut aliquem hæreticum esse formalem, & cætera crimina similia spectantia ad Tribunal sanctissimæ Inquisitionis: quia in tali casu nõ tenetur dicta crimina propalare, denunciãdo delinquentibus Tribunali Sãctissimę Inquisitionis. Quamuis oppositum asserant Albericus in Rubrica C. de hæresis nu. 8. cui adhæsit Rainerius relatus ab Archidiacono in ca. Sacerdos de pœnitẽtijs dist. 6. qui in hoc ex parte inclinat, & circa idẽ dubius extitit Antisidorensis lib. 4. summæ tract. 6. quęst. 4. cap. 3. Sed horum Doctorum sententia falsa est, & erronea, vt affirmant communiter Doctores ita sentiunt Suarez, & Rojas superius citati: quia est contra communem consensum, & vsum Ecclesiæ, & contra Religionem, ac vtilitatẽ Sacramenti pœnitentiæ: sicque communiter docent omnes, tã Iurisperiti, quam Theologi cum Angelico Doctore Diuo Thoma in 4. dist. 21. qu. 3. art. 1. ad 1. & 2. 2. quæst. 70. art. 1. ad 2. his verbis, dicendum, quod de illis, quæ homini sunt commissa in secreto per confessionem: nullo modo debẽt testimonium ferre: quia huiusmodi non scit, vt homo; sed tanquam Dei minister, & maius est vinculum Sacramẽti quolibet hominis præcepto. Simanchas tit. 19. nu. 19. Peña 2. part. directorij comment. 19. Farinacius de hæresi quæst. 197. §. 2. nu. 46. Pater Sebastianus Salelles de materijs Tribunalium Inquisitionis lib. 1. cap. 21. regula 153. nu. 51. quia Confessarius ex vi iuris diuini ad secretum sigilli sacramentalis confessionis tenetur, cui nullum ius humanũ derogare potest, vt cum Suarez tom. 4. in 3. par. disp. 23. sect. 2. docent multi alij Doctores: ergo illicitum est ipsi Confessario sollicitationem cognitam sub tali sigillo, aut peccatum hæresis, vel apostasię propalare, & denunciare: si pœnitens animo confitẽdi: seu se accusandi accedat.

232 Aduerto etiam cum dicto Patre Salelles vbi supra n. 54. quod prædicta exceptio intelligitur etiam, quando confessio tantùm fuit incepta: quamuis postea ex aliqua legitima causa pœnitens non absoluatur, aut differatur absolutio: vel ipsa confessio per accidens non finiatur.

RESOLVTIO XXII.

Vtrum si delictum occultum hęresis, vel apostasiæ, aut sollicitationis in sacramentali cõfessione sit iam præteritum, & emendatum, nec timeatur recidium, vel si speretur probabiliter emendatio media correctione fraterna: teneatur, qui prædicta crimina cognouit, illa denunciare Dominis Inquisitoribus, vel possit nõ de-

Digitized by Google

denunciare: sed fraternaliter corrigere deliquentes?

233 PRima sentētia affirmat, quod si prædicta crimina sint occulta, & habeatur spes emendæ, quod semper est premittenda fraterna correctio ante denunciationem, & si media illa delinquens emendetur cessat obligatio denunciationis: ita Sayrus in claui regia lib. 11. cap. 4. nu. 8. Petrus Nauarra lib. 2. de restitutione cap. 4. dub. 11. n. 141. Sotus de tegendo secreto tom. 2. quęst. 1. concl. 1. & lib. 5. de iustitia quæst. 5. art. 1. versu his tamen non obstantibus. Castro lib. 2. de iusta hęreticorum punitione cap. 25. concl. 1. Nauarrus cap. 18. nu. 59. Guttierez lib. quęstionum canonicarum cap. 11. à n. 20. vsque ad 27. quos citat, & sequitur Pater Stephanus Fagundez in pręcepta Ecclesię pręcepto 2. lib. 4. cap. 3. n. 31. vbi addit hęc verba, vt autē correctio fraterna iudicetur nō pro futura, nō satis est, scilicet fieri, & non prodesse, sed oportet iterum, atque iterum adhiberi quamdiu iudicio prudentis speretur emenda: vt tradit Sancius tom. 1. de matrimonio lib. 3. ca. 15. n. 3. ita Fagundez. Quæ sententia videtur colligi ex Diuo Thoma 2. 2. quæst. 33. art. 7. in corpore; vbi sic ait, quædam enim peccata occulta sunt, quæ sunt in nocumentum proximorum, vel corporale, vel spirituale, puta si aliquis occultè tractet, quomodo ciuitas tradatur hostibus, vel si hæreticus priuatim homines à fide auertat. Et quia ille, qui sic occultè peccat: non solum in te peccat, sed etiā in alios, oportet statim procedere ad denunciationem, vt huiusmodi nocumentum impediatur, nisi forte aliquis firmiter extimaret, quod statim per secretā admonitionem posset huiusmodi mala impedire. Quæ sententia etiam colligitur ex eodem Diuo Thoma in 4. distint. 19. quæst. 1. art. 4. quæstiunc. 1. ad 2. verbis postea citandis Pater Thomas Hurtadus tom. 1. resolutionum moralium tract. 4. cap. 8. resolut. 55. & 56. & resolut. 28. §. 4. & alij.

234 Prima pars huius sententię, scilicet quòd hęreticus occultus non sit denunciandus, sed frater nè corrigendus, si sit firma spes, quod hęreticus esset emendandus; non obstante edicto Dominorum Inquisitorum, in quo ordinatur, & pręcipitur, quod omissa correctione fraterna hęreticus formalis: quantumuis occultus Sancto Tribunali Inquisitionis denuncietur. Probatur 1. à Patre Thoma Hurtado dict. tract. 4. cap. 8. resolut. 28. §. 4 ex Diuo Thoma loco superius citato ex 2. 2. ex illis verbis: nisi fortè aliquis existimaret, quod statim per secretam admonitionem posset huiusmodi mala impedire: ergo ex mente Angelici Doctoris, si aliquis firmiter iudicet fore, vt per solam secretam correctionem hęreticus emendetur, & infectio errorum eius respectu aliorum impediatur, nō debet ipsum denunciare, sed potius fraternè corrigere: Quę doctrina Angelici pręceptoris fundari videtur in l. saltem charitatis, quę sine dubio exigit, vt si absque infamatione proximi dānum commune, vel priuatum impediri potest cuiuis ab eo infamando abstinere debet, ergo ad denunciationem hęretici occulti si est spes emendationis eius per solam correctionem. Quo fundamento etiam utitur Rojas

sin-

Digitized by Google

ſingulari 3. nu. 21. & Caſtropalaus tom. 1. tract. 4. diſp. 9. puncto 10. nu. 2.

235 Secundò probat idem Pater Thomas Hurtadus eamdem partem ratione: quia quando hæreticus eſſet emendatus, & damnũ, quod intulit reparatum, non eſt obligatio denunciandi, nec monitorium Dominorum Inquiſitorum ligat; ergo ſi certam ſpem concipiam mea correctione ſecreta iuxta euangelium facta hereticum emendandum, & damnum reparandum, non teneor denunciare antequam vadum tentem. Tertio probat eamdem partem: quia edictum, & monitorium edicens, quod nõ præmittatur fraterna correctio: ſed quod ſtatim denuncietur. Fundatur in rationabili præſumptione, quod correctio fraterna eſt inutilis, & hæretico non profutura, atqui ſi mihi certa ſpes adſit, de profectu, & damni reparatione: iam præſumptio hic, & nunc non nititur veritati, ac per conſequens, nec lex in illa fundata obligat, ergo ſtante firma ſpe, quod hæreticus media correctione fraterna eſſet emendãdus, præmittenda eſt priuata correctio, & non eſt denunciandus dictus hæreticus occultus Tribunali ſanctiſsimæ Inquiſitionis.

236 Quoad ſecundam verò partẽ, nempe, quod Confeſſarius, qui fœminam in confeſsione ſollicitauit ad venerem, ſi probaliter habeatur ſpes emendæ, non debet denunciari, ſed ante denunciationem præmitti correctio fraterna, probat Pater Thomas Hurtado hanc ſententiam dicto tractatu 4. cap. 8. reſolut. 56. n. 691. ex Diuo Thoma in 4. diſtin. 19. quæſt. 1. art. 3. quæſtiunc. 1. ad 2. vbi ſic ait ad 2. dicendum, quod in peccatis denunciandis conſiderandum eſt, vtrum peccatum ſit omninò occulum, aut ad notitiam aliorum deuenerit, aut in promptu ſit, vt deueniat. Si autem peccatum iam ad notitiam aliorũ deuenerit: tunc debet denunciari ei, qui habet poteſtatem corrigendi, vt qui ſunt ſcandalizati de culpa, edificentur de pœna. Si autem non dum publicum deuenit, ſed eſt in via deueniendi, tunc etiam denunciandum eſt, vt ſcandalo futuro occurratur. Si autem ſit omninò occultum: tunc conſiderandum eſt; vtrum emendatio peccantis expectari probabiliter poſsit; aut non: quod quidem facilè aduerti poterit, ſi conſideretur: vtrum aliquis ex electione, vel paſsione peccauit, ſiue ex malitia, vel infirmitate, quod idem eſt, quod quidem perpendi poteſt ex conditione peccantis, & ex iteratione actus; quia ſi aliquis frequenter, & quaſi improhibitè ſine freno in aliquod peccatum lapſus eſt, ſignũ eſt, quod ex malitia, vel electione peccat, & non facile emendetur. Si autem ſemel occaſione peccandi oblata in peccatum ruit, & poſtea triſtitiam, & verecundiam de peccato oſtenderit, ſignum eſt, quod ſit peccatum ex paſsione, vel ex infirmitate, & quod de facili emendetur. Si ergo emendatio ſperetur, debet admonitio præcedere, & denunciatio differri quouſque videatur: quomodò emendatur peccator: niſi forte immineret occaſio ſimilis, in peccatum ruendi, quam tamẽ declinare non vellet admonitus tũc enim deberet Prælato denũciari, ne in præcipitium iret. Si autem non ſperetur emendatio: tunc conſiderandum eſt; an illud peccatum ſit infectiuum aliorũ:

sicut est hæresis, vel fornicatio, vel aliquid huiusmodi, aut etiam cedat in aliquod damnum alterius, sicut furtũ, vel homicidiũ, & huiusmodi. Si enim non cedat in damnum alterius, nec sit infectiuum peccatum, tunc potest denunciatio differri, quousque videatur admonitionis effectus: præcipuè si emendationem promittit. Si autem est infectiuũ aliorum debet denunciari Prælato, vt gregi suo caueat. Sicut enim dicit Hieronymus. Quæ misericordia est parcere vni, & multos in discrimen adducere polluitur populus ex vno peccatore: sicut ex vna oue morbida vniuersus grex. Semper enim bonũ multorum debet præferri bono vnius. Vnde etiam fama vnius negligi debet, vt innocẽtia, vel fama multitudinis conseruetur. Si autem vergat in damnum corporale alterius, debet fieri comparatio illius damni ad damnum famæ istius, & illi damno, quod præponderat obuiandum magis: ergo ex mẽte Diui Thomæ in hac responsione præcipuè ex illis verbis: Si autem delictũ sit omninò occultum, tunc considerandum est, vtrum emẽdatio peccantis spectari probabiliter possit, &c. colligitur, quod si emendatio probabiliter speretur in Cõfessario, qui in actu sacramentalis confessionis mulierem ad venerẽ sollicitauit, debet corrigi, & differri denunciatio, donec videatur effectus fraternæ correctionis.

237 Secundò eamdem partem probat Pater Thomas Hurtado vbi supra resolut. 55. n. 673. & 674. rationibus desumptis ex P. F. Ioanne à Trinitate in expositione bullæ Gregorij 15. sect. 7. dub. 5. quarum prima est, quia extat præceptum diuinum de fraterna correctione præmittẽda ante denunciationem, quãdo adest probabilis certitudo, seu spes, quod frater correctus emẽdabitur, ergo quando adest probabilis certitudo, seu spes, quod Confessarius sollicitans fraternè correptus emendabitur, tenemur sub præcepto diuino præmittere correctionem fraternã. Secunda est, quia delictum sollicitationis solùm nocet Confessario sollicitanti, & pœnitenti sollicitato; sed nocumẽtum hoc si consideretur, vt præteritum, non potest impediri per denunciationem, sicut nec impediri potest, quod iam factum est: & si cõsideretur, vt futurũ per relapsũ; & residium potest impediri per correctionem: ergo non apparet vrgens ratio, ob quam necessariò sit procedẽdum ad denunciationem omissa correctione fraterna; nam taliter occurrẽdũ est nocumento resultanti ex delicto, quod fama delinquentis conseruetur illæsa. Tertia est: quia Cõfessarius sollicitans pœnitentem ad peccatum à luxuria diuersum, v. g. ad homicidium, furtum, &c. et sibi, et pœnitenti nocet; imò, et nocet communitati eo modo, quo nocet quãdo sollicitat ad peccatum inhonestum, nam abutitur Sacramẽto, et illi iniuriam facit: atque grauiori mole peccati onerat pœnitentem, quem sollicitat; sed in hoc casu non est denunciandus Confessarius prætermissa correctione fraterna: quando huiusmodi correctio speratur pro futura, & delictum sollicitationis est occultum, vt omnes concedunt; ergo similiter nec est denunciandus prætermissa correctione fraterna, quando sollicitauit ad peccatum inhonestum; non enim apparet, quantum

tum ad hoc maior ratio in vna sollicitatione, quam in alia.

238 Secũda sententia docet, quod in casu hæresis hæreticus quamtumuis occultus est denunciandus Dominis Inquisitoribus nulla pręmissa correctione fraterna; Confessarius autem sollicitans in sacramentali confessione ad inhonesta nõ est denunciandus, sed præmittẽda est fraterna correctio, et differenda denunciatio: ita Villalobos tom. 2. summæ tract. 4. difficult. 11. num. 3. Portel in dub. regul. verbo correctio fratrum, nu. 1. Castropalaus tom. 1. trac. 6. disp. 3. punt. 13. nu. 5. et 6. Lezana in qq. reg. cap. 10. nu. 34. & alij. quæ sentẽtia probatur quoad vtramque partem à Portel: quia præceptũ denunciandi positum à Prælato est positiuum humanum tãtùm; at pręceptum correctionis fraternæ est naturale; quatenus à natura insitum est, vt vnum mẽbrum iuuet alterum, & illi succurrat per influxum, &c. & pręterea idem pręceptum correctionis est præceptum diuinum positiuum, & proindè pręceptum correctionis fraternæ: si possit, pręualet pręcepto positiuo Pręlati iubentis denunciare; dum sit spes aliqua saltèm moralis emẽdę: atqui in hęretico formali nõ inuenitur talis spes emendę, sicut inueniri potest in Cõfessario sollicitantę ad venerea in actu sacramentalis confessionis: ergo hęreticus est denunciãdus, nulla pręmissa correctione fraterna, & Confessarius sollicitans ad inhonesta in confessione sacramentali est corrigendus fraterna correctione dilatando denunciationem: donec effectus fraternę correctionis videatur.

239 Tertia, & probabilior sententia absolutè affirmat, non solum hęreticum formalem esse denunciandum nulla pręmissa correctione fraterna: sed etiam Confessarium ad venerea sollicitantem in sacramentali confessione ante immediatè, vel post aut simulata confessione. ita Diana part. 1. tract. 6. resolut. 2. & par. 4. trac. 8. resolut. 24. & part. 7. tract. 3. resolut. 63. Ioannes Sancius in selectis disp. 11. nu. 56. Bonacina in tract. variarum disp. 6. pun. 3. num. 9. Syluius 2. 2. quæst. 33. Trimarch. de Confessoribus abutentibus disp. 11. sect. 2. n. 19. Trullench. in decalogum lib. 1. cap. 3. dub. 18. nu. 22. Turrianus 2. 2. tom. 1. disp. 58. dub. 3. Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. disp. 13. quęst. 6. Doctor Cęsar Carena de officio sanctissimę Inquisitionis part. 2. tit. 6. §. 22. num. 125. & 126. & tit. 9. §. 4. nu. 15. & 16. P. Sebastianus Salelles de materijs Tribunalium sanctę Inquisitionis lib. 1. cap. 21. regula 153. à n. 59. Peña par. 2. commento 18. per totũ qui quamuis dicat pręmittendam correctionem fraternam cum eo, qui protulit blasphemiam, vel verba hęreticalia: si mihi non cõstet hunc esse hęreticorum; attamen subiungit. Id intelligendum esse seclusis edictis Inquisitorum, vigore quorum coguntur pręcisè fideles ad denunciandum. Santarellus de hęresi cap. 9. nu. 8. et pręcedentibus. Molfesius in summa tract. 1. cap. 17. nu. 14. & alij.

240 Probatur prima pars nostrę sententię: quia cum delicta mæ hęresis vel apostasię magis consistat in actibus internis erroris intellectus, & pertinacię voluntatis quàm in dictis, aut factis externis nunquam per remediũ monitionis priuatę de emendatione eius spes firma cõcipi pote-

terit: nec cognosci certò, an hęreticus verè sit emendatus tali medio, aut emendandus tali medio, sed potius quod fingat, & decipiat, vt alios secretò postea inficiat erit timendum valde: ergo debet omissa correctione fraterna denunciari à sciente tale crimen: licèt emendatus appareat.

241 Nec valet si dicas hanc rationem non conuincere: nam DD. contrarię sententię loquuntur casu, quo detur spes firma emēdę in hęretico formali occulto media correctione fraterna: ergo licet quando non appareat spes firma, quod hęreticus vere sit emendatus: aut emendus media correctione fraterna: sed potius, quod fingat, & decipiat, vt postea alios secretò inficiat, non obliget pręceptum naturale, & diuinum correctionis fraternę respectu hęretici in tali casu, et consequenter sit denunciandus statim correctione fraterna prętermissa: tamē si adsit firma spes emendę per correctionem non erit denunciādus hęreticus occultus, sed corrigendus correctione fraterna, omissa pro tunc denunciatione iuridica. Hoc inquam non valet, quia etiam dato, & non concesso, quod aliquando cognoscatur certissimè hæreticus occultus iam prorsus absque monitione priuata, seu fraterna correctione emēdatus, vel emendandus per eam, adhuc tamen denunciari debet, vt docent Suarez de fide disp. 20. sec. 3. nu. 12. et Emanuel Moura opusculo primo de incantatione sect. 2. cap. 16. nu. 13. vbi sic ait, quamuis mihi priuato moraliter cōstet hæreticum occultum esse emendatū, vrgeatque alioquin præceptum diuinum de non infamando proximum absque necessitate; etiam coram Ecclesiæ ministris, teneor eum deferre ad sacrum Tribunal, & iuxta omnes in dubio de eius emendatione, quia decernere an sit, vel nō sit emendatus, Iudicium exigit alnius; quam priuati hæc Moura, cui adheret quoad primum Diana cum alijs part. 4. tract. 3. resolut. 61. vbi sic ait: non solum in tali casu (scilicet quando aliquis dubius est de emendatione alicuius rei in edicto Dominorū Inquisitorum positæ. & præsertim hæretici:) sed etiam si moraliter constet esse emendatum puto denunciandum esse, & præter DD. quos alibi citaui, nouissimè tenet hanc opinionem Emanuel Moura, &c. Ratio dictæ obligationis denunciandi hæreticum iam emēdatum fundatur, tum in præcepto edicti sanctæ Inquisitionis, se extendente ad hæreticum, etiam præteritum, tum etiam in timore recidiį, nisi Iudici deferatur ad punitionem.

242 Secundo probatur eadem prima pars nostræ sententiæ, quia hæretici occulti denunciatio, non solum fit ob emendationē fratris, sed etiam, & magis principaliter ad ingens detrimentū spirituale auertendum, quod ex crimina hæresis vniuersæ Christianitati prouenit: atqui ad dictū finem consequendum non est sufficiens priuata correctio: ergo hæc debet omitti; & hæreticus quantumuis occultus, & emendatus appareat, aut emendandus iudicetur media correctione fraterna iudicialiter denūciari: quamuis indè infamatio proximi sequatur, probatur cōsequentia, quia ex lege charitatis, & iustitiæ damnum communitatis præferendum est damno cuiusuis priuatæ personæ, vt docet Diuus Thomas loco superius

ci-

citato ex 4. sententiarum dist. 19. quæst. 1. art. 5. quęstiunc. 1. ad 2. per hæc verba. Si autem est infectiuum aliorum debet denũciari Prælato, vt gregi suo caueat. Sicut enim dicit Hieronymus quæ misericordia est parcere vni, & multos in discrimen adducere? polluitur populus ex vno peccatore: sicut ex vna oue morbida vniuersus grex. Semper enim bonum multorum debet præferri bono vnius. Et 2. 2. qu. 70. art. 1. ad 2.

His verbis circa ea vero, quæ aliter homini sub secreto committuntur, distinguendum est. Quandòque enim sunt alia, quæ statim cum ad notitiam hominis venerint, homo ea manifestare tenetur, puta si pertinent ad corruptionem multitudinis spiritualem, vel temporalem, vel graue damnum alicuius personæ: vel si quid aliud est huiusmodi, quod quis propalare tenetur vel testificando, vel denunciando.

243 Secunda pars nostræ sentẽtię, quod Confessarius sollicitans ad venerem in sacramentali confessione debeat denũciare à muliere sollicitata nulla præmissa correctione fraterna: stando in vi edicti Dominorum Inquisitorum: probatur, quia si fœmina sollicitata consentiat in actu externo sollicitationis adhuc tenętur dicta mulier denunciare Cõfessarium illam sollicitantem, vt docet cũ alijs Pater Thomas Hurtado tom. 1. resolutionum moralium tract. 4. cap. 5. resol. 7. nu. 68. §. sed quamuis hęc sẽtentia, & cap. 8. resolut. 25. ergo multo magis voluit Summus Pontifex obligare mulierem sollicitatam ad venerem in actu sacramentalis cõfessionis ad denunciandum Confessarium sollicitantem; nulla pręmissa correctione fraterna: probatur cõsequentia: quia in denunciatione agenda à fœmina sollicitata contra Confessarium sollicitantem (vt bene notat Ioannes Sãchez in selectis disp. 11. nu. 17.) duplex inuenitur præceptum, vnum naturale, quo quilibet constringitur damna Reipublicæ impedire, & ob id delinquẽtes denunciare, si à nocumento inferendo non destiterint, & aliud positiuum ab Inquisitoribus latum quo præcipitur denũciatio sub excommunicationis pœna. Vnde quamuis hoc positiuum non adesset ex naturali mandato, oriretur obligatio denunciandi quamuis ob violationem non incurreretur in censuram, quæ solum à positiuo præcepto nascitur: ergo stante publicatione edicti Dominorũ Inquisitorũ, in quo pręcipitur, vt si quis sciat aliquam personã incurrisse in aliquod delictum ex contentis in dicto edicto, teneatur statim Dominis Inquisitoribus denunciare, absque eo quod dictam scientiam, quam habet de delinquente, aut delinquentibus cum alia persona cõmunicet, vt constat ex verbis ipsius edicti, quę hęc sunt. Si supieredes que alguna persona aya dicho, ò tenido alguna cosa de las arriba dichas, assi de viuos presentes, ò ausentes, como de difuntos, sin comunicarlo con persona alguna (porque assi cõuiene) vengais à manifestarlo dentro de seys dias. ergo cum pręcipiatur in dicto edicto, vt nulla habita consultatione denunciandum fore, nec forte denunciandus fugiat, à fortiori præcipitur nullam pręmittendã esse monitionem respectu personæ denunciandę. Nec propter

hoc

hoc Tribunal Sanctę Inquisitionis tollit, aut dispensat in iure naturali correctionis fraternę: sed explicat correctionem fraternam, in tali casu non obligare: quia vt in plurimum, crimina contenta in edicto Dominorum Inquisitorum vergunt in damnum Reipublicę, vel spirituale, vel temporale contra bonum commune, vel ad minus timetur pro futuro prędictum damnum secuturum. In quo casu correctio fraterna nõ obligat, vel fortasse attendens Sanctum Tribunal Dominorum Inquisitorum, quod correctio vnius personę priuatę non sufficiet ad hoc, vt delinquentium in criminibus contentis in dicto edicto spes habeatur emendationis, sibi reseruat eos corrigere, qua correctione, vtpotè maioris efficacię delinquẽtes emendabuntur à dictis criminibus cõmissis pro futuro non committendis, & habebitur medio efficaciori finis intentus à iure naturali, & diuino correctionis fraternę, qui finis non obtinebitur media correctione fraterna personę priuatę.

244 Ad primam probationem P. Thomę Hurtado pro prima parte oppositę sententię respondetur, Angelicum Pręceptorem loqui stãdo in iure naturali correctionis fraternę, secluso edicto Dominorum Inquisitorum, in quo pręcipitur, vt hęreticus denuncietur Sanctissimo Inquisitionis Tribunali nulla pręmissa correctione fraterna propter rationes superius à nobis assignatas in probatione secundę partis nostrę sententię. Et nota quod Diuus Thomas dicit, nisi fortè aliquis firmiter existimaret, quod statim per secretã admonitionem posset huismodi mala impedire, quę firma existimatio in hęretico nec esse, nec concipi potest: imo potius fundamẽtum habemus ad existimandum firmiter hęreticum per correctionem fraternam non esse emẽdandum, sed potius, quod fingat & decipiat, vt alios secretò postea inficiat. In quo casu non est pręmittenda correctio fraterna, sed statim procedendum est ad denunciationem, vt docet ipse Diuus Thomas in 4. dist. 19. qu. 1. art. 3. quęstiunc. 1. ad 2. his verbis. Si autem non speretur emendatio, tunc considerandum est, an illud peccatum sit infectiuum aliorum, sicut est hęresis, vel fornicatio, vel aliquid huiusmodi, aut etiã cedat in aliquod damnum alterius: sicut furtum, vel homicidium, & huiusmodi: Si enim non cedat in damnum alterius, nec sit infectiuum peccatum, tunc potest denunciatio differri: quousque videatur admonitionis effectus: pręcipuè si emendationem promittit. Si autem est infectiuum aliorum, debet denunciari Pręlato: ergo cũ Diuus Thomas asserat, quod hæresis est peccatum infectiuum aliorũ debet statim denunciari Prælato, non præmissa correctione fraterna, consequens est, quod hæreticus est statim denũciãdus Dominis Inquisitoribus: vtpotè de quo nulla spes emendæ habetur: & quia cum peccatum suum vergat in damnũ spirituale vniuersitatis, seu Reipublicæ, cessat obligatio fraternæ correctionis, cum bonum commune pręualere debeat bono particulari, seu priuatæ personę: lex autem saltem charitatis in argumẽto allegata loquitur spectata lege naturali correctionis fraternæ, & in criminibus, quę non vergunt in damnum commu-

munitatis contra bonum commune; non autem loquitur in casu, quo à superiore per suum edictum legitimè promulgatum præcipiatur denũciatio aliquorum delictorum, quæ pertinent ad corruptionem spiritualem multitudinis, vt est casus hæresis formalis, vt supra probatum est.

145 Ad secundam probationem eiusdem partis respondetur: negando antecedens; nam vt bene docent Suarez de fide disp. 20. sect. 4. nu. 13. & Ioannes Sancius in selectis disp. 11. num. 51. & 56. licèt stando in iure naturę hæreticus emẽdatus non sit denunciandus; tamen stando in præcepto Ecclesiastico positiuo Dominorum Inquisitorũ adest obligatio denunciandi hęreticũ, vt intelligant hæretici non esse occultandos, etiãsi emendentur, & quia fortè infecerunt alios, & vnius emendatione nõ satis prouidebitur, & quia fictè se emendatum ostendet hęreticus, vt docent Simanchas de institutione tit. 19. nu. 12.

146 Ad primam probationem secundæ partis primæ sententiæ desumptam ex authoritate Diui Thomæ respondetur, quod D. Thomas ibi loquitur sistendo in iure naturali correctionis fraternæ, & quando delictum non est infectiuum aliorum; non autem sistendo in edicto Dominorum Inquisitorũ, in quo pręcipitur, vt Confessarius sollicitans mulierem ad actum venereum in sacramentali confessione sit denũciandus Sanctissimo Tribunali Inquisitionis nulla præmissa correctione fraterna, vt supra diximus in probatione secundę partis nostræ sententię; Quod constat ex his, quę docet Diuus Thomas in corpore dictæ quęstiunculæ primæ: vbi sic ait. Respondeo dicendum ad primam quęstionem, quod secundum Philosophum in 5. ethicorum minus malum ex hoc quod, præeligitur respectu magis mali accipit rationem magis boni: & ideò medicus corporalis hominem si potest ob infirmitate totaliter liberat: si autem non potest, eligit minus malum, vt occurrat magis malo: sicut amputare vnũ membrum, ne totum corpus inficiatur, & hunc ordinem Dominus seruare præcepit, cum peccatoribus corripiendo spiritualiter medicamur. Peccator autem ex peccato duo mala incurrit, innocentiæ damnum, & famæ dispendium, & ideò prius tentandum est, vt taliter innocentiæ restituatur, quod fama etiam conseruetur. Sin autem sic debet negligi fama, vt conscientia reparetur: famæ etiam dispendio subueniri si aliter non potest, debet quantum potest, vt scilicet primo paucis, & postea multis crimen prodatur, & ideò Dominus hũc ordinem corripiendi statuit, vt primo frater corripiatur secretò, vt sic, & innocentiam recuperet, & famam non perdat: quod si hæc medicina nõ fuerit efficax debet paucis ostendi, vt non totaliter fama perdatur, & deinde si non corripitur, debet omnino fama negligi, & in publicum prodi, quod si etiam publica correptio vel admonitio non profuerit, debet omnino abscindi iudicio Ecclesiæ, vt sit sicut Ethnicus, & Publicanus. Et ideo dicẽdum, quod sicut correptio fraterna cadit in præcepto, ita, & correptionis ordo.

247 Ad primam rationem, quam ex Patre Ioanne à Trinitate allegat Pater Thomas Hurtado pro eadẽ secunda parte suæ sentẽtiæ

Digitized by Google

respondetur, concedendo antecedens, & distinguendo consequens, si habeatur spes emendę, debemus fraternè corrigere Confessarium sollicitantem ad ad actus venereos, sistendo in pręcepto naturali, & diuino, concedo consequentiam, sistendo, vt debemus sistere in edicto Dominorum Inquisitorum, nego consequentiam: quia tamen edictum Inquisitorũ publicatur de hęretico, siue sollicitante Confessario, deferendo nulla premissa monitione, seu correptione fraterna quantumuis firmiter credatur emendationem consecuturus, parendum erit pręcepto, vt bene docet Ioannes Sancius vbi supra num. 56. ex Areualo de correctione fraterna fol. 188. vt bonum publicum magis sit procurandũ, quã particulare, & iudicium de spe emendationis hęretici, aut Cõfessarij sollicitantis nolint Domini Inquisitores committere denunciaturis, sed semetipsis, qui tanquam literati, & in illis rebus experti rem sanius mediabũtur.

248 Ad secundam rationem respondetur, negando antecedẽs; quoad primam partem: nam delictum sollicitationis ad venerem in actu sacramentalis confessionis, non solum est nociuũ Cõfessario sollicitanti, & pœnitenti sollicitato: sed etiam nocet Reipublicę, & bono cõmuni, quatenus dictus Cõfessarius sollicitans, nisi statim corrigatur efficaci correctione, est in manifesto periculo alios pœnitentes sollicitandi, ad quod damnum vitandum, determinant Domini Inquisitores in suo edicto sub excommunicationis maioris pœna ipso facto incurrendę, vt pœnitentes sollicitati ad venerem in sacramentali confessione statim nulla correctione fraterna pręmissa teneantur Dominis Inquisitoribus Confessarium ita sollicitãtem denunciare ob rationibus à nobis supra allegatis.

249 Ad 3. rationem nõ desunt DD. qui respondeãt, negando minorem: quia iudicant, quoscunque abutentes Sacramento pœnitẽtię circa alia crimina extra rem veneream subesse iurisdictioni Dominorum Inquisitorum, qui possunt cognoscere de abusu Sacramenti pœnitentię, non solũ circa libidinem, sed circa furtũ etiam homicidium, infamiam, & huiusmodi, sollicitando ad ista pœnitentem in actu confessionis. Ita defendunt Peñ a part. 2. directorij comment. 81. Lęlius Zecchius in sũma tõ. 1. tract. de fide ca. 11. n. 5. Emanuel Moura opusculo 1. de incantis, & incãtationibus sect. 3. cap. 3. nu. 17. Castropalao par. 1. tract. 4. disp. 9. punt. 5. n. 4. Ex eo quod cõpetat hoc Dominis Inquisitoribus ex generali facultate, quam habent à iure diuino, & communi procedendi contra quoscumque hęreticos, aut suspectos de hæresi, qualis haud dubiè est: quia abutitur Sacramento confessionis, sollicitando ad quoduis delictum. Quorum ratio est: quia si quis v. g. abuteretur vestibus sacris, aut Religiosis, applicãdo eas ad vsus lauales prophanos, & iocosos insurgeret sine dubio præsumptio contra eum de mala credulitate, & possent Domini Inquisitores ipsum punire, ergo multo magis insurget talis pręsumptio contra abutentem re: multo magis sacra: nempè pœnitentię Sacramento ad furtum homicidium, & simile. Imo in hoc abusu apparet maior suspitio erroris: quam in illo dicti Sacramenti ad rem ve-

veneream; cum abutens ipso ad hanc plus, ex passione libidinis, quam ex mala credulitate videatur induci.

250 Sed licet hæc solutio valde probabilis sit, stando tantùm in iure diuino, & communi: nihilominus apud vllum Doctorem, quem legi, nec aliunde mihi cõstat, quod alicubi fuerit dicta doctrina ad praxim reducta, vt Inquisitores cognouerint de abusu Sacramẽti cõfessionis circa alia vitia extra venerem. Quare non pauci ex Doctoribus classicis, vt Bonacina in tract. variarũ disp. 6. punt. 3. Santarellus trac. de hęresi cap. 46. nu. 6. Freytas in nouissima edictione de Confessore sollicitante cap. 17. n. 21. & quæst. 8. nu. 18. Sousa de Cõfessorum sollicitatione tract. 1. cap. 13. à nu. 4. & Diana part. 1. tract. 4. resol. 20. & par. 4. trac. 5. resolut. 17. cum alijs, quos ipse citat absolutè tenent hoc, vt certum, sed interpretandi sunt attentis decretis, et bullis Summorum Pontificum.

251 Quare ad illam 3. rationem respondeo, concessa maiori, et minori, negando consequentiã, et ratio disparitatis est, quia licèt Inquisitores possint cognoscere iure cõmuni, & diuino de abusu Sacramenti pœnitentię in quibuscumque vitijs, vt constat ex clausula quadam bullæ Pij Quarti incipit, cum sicut ibi nos in animum inducere nequeuntes, quod qui de fide catholica rectè senserint Sacramentis in Ecclesia institutis abutantur, vt illis iniuriam faciant. Ex quo loquẽdi modo generali, et indefinito à cõtrario sensu deducitur, quod malè sentiant de fide, qui abutũtur quouis Sacramento, quamquam Papa in ea bulla postea solum de abusu Sacramenti pœnitentiæ in re venerea disponit, tamẽ cum omnes bullę Summorum Pontificum præcisè, et solũ loquantur de Confessario sollicitante ad rem veneream in cõfessione sacramentali, et edictũ Dominorum Inquisitorum conformando se prędictis decretis, et bullis Summorum Pontificũ pręcipiat, vt personę sollicitatę ad actus venereos in sacramentali confessione teneãtur Cõfessorem, ita sollicitantem Dominis Inquisitoribus denunciare statim nulla correctione fraterna præmissa, et hoc sub excommunicationis maioris pœna ipso facto incurrendę, vt ex ipso edicto cõstat ideò licet non teneantur denũciare Confessorem sollicitantem in sacramentali confessione ad aliud peccatum à luxuria diuersum tenentur tamen denũciare Confessarium ad venerem in actu sacramẽtalis confessionis sollicitantem propter rationes supra à nobis allegatas in probatione secundæ partis nostræ sententię.

252 Ad fundamentum secundę sẽtentię satis patet ex dictis: nam licèt pręceptũ correctionis fraternę sit naturale, & diuinum, & præceptum Dominorum Inquisitorum sit tantum ecclesiasticũ: nihilominus Confessarius sollicitans ad venerea in sacramentali confessione est statim denũciãdus à persona sollicitata nulla fraterna correctione pręmissa: quia licet cęteris paribus pręceptum naturale, & diuinum debeat pręualere pręcepto positiuo ecclesiastico; tamen in casu sollicitationis in sacramentali confessione ad actus venereos, vel prędictum pręceptum de correctione fraterna non obli-

gat, cum dictum delictum sollicitationis vergat in damnum communitatis contra bonum commune, & rarò habeatur spes emendæ in Confessario sic sollicitante, vel quia Domini Inquisitores volunt sibi reseruare dictum Confessarium sollicitantem in actu sacramentalis confessionis ad venerera corrigere, vt supra tam in probatione secundæ partis nostræ sententiæ; quam in solutione argumētorum pro secunda parte primæ sententiæ diximus.

253 Ex dictis colligitur, quod si Confessarius, qui in confessione aliquam mulierem ad venerem sollicitauit: sit iam emendatus, de qua emendatione certò personæ sollicitatæ cōstet in probabili opinione, non tenetur persona sollicitata Cōfessarium denunciare, vt docent Sotus lib. 3. quæst. 5. art. 5. Molfesius in summa tom. 1. tract. 7. cap. 24. n. 21. Genuensis in praxi cap. 18. nu. 6. Nald. verb. accusare num. 1. Victorellus in notis ad manuale Nauarri cap. 25. nu. 3. Finellus, Zanardus à Cugna, Freytas, Megala, Portel. & Peyrinus, quos citat Diana 1. par. tract. 4. resol. 3. Sousa, Lezana, & Castropalaus, quos ipse Diana addit part. 4. tract. 5. resol. 23. & alij, quos citat Leander à Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. disp. 13. quæst. 7. licet in probabiliori opinione, cui assentior teneatur persona sollicitata Confessarium sollicitantem denunciare, etiam si iam sit emendatus: ita Diana locis superius citatis, Bonacina tract. variarum disp. 6. punt. 3. nu. 9. Azorius part. 1. lib. 8. cap. 19. quæst. 5. Suarez tract. de fide disp. 40. sect. 4. nu. 13. Salon. in 2. 2. quæst. 68. art. 1. Rojas singulari 3. num. 33. Paramus de origine Inquisitionis lib. 3. qu. 8. nu. 90. Gaspar Hurtadus de iustitia. & iure tract. de iudicio forensi disp. 4. difficult. 7. Doctor Cæsar Carena de officio sanctissimæ Inquisitionis par. 2. de Confessarijs sollicitātibus tit. [illegible]. 22. n. 128. Cuius ratio est; quia denūciatio, quam edicta Inquisitorū præcipiunt, non fit ad emendationem fratris, sed ad punitionē, & emendationem aliorum, seu ad aliorum exemplum: nam vt supra diximus duplex est denūciatio; alia euangelica, & alia iudicialis, ante Euangelicam, quæ fit ad emendationem fratris, præmittenda est correctio: nō autē ante iudicialem, quę tendit ad punitionem, & exemplum aliorum, vt est denunciatio pręcepta in edictis Dominorum Inquisitorum; quarè licèt Confessarius sollicitans sit emēdatus, nihilominus persona sollicitata ab ipso in sacramentali confessione ad actus venereòs, tenetur illum Dominis Inquisitoribus denunciare.

RESOLVTIO XXIII.

Vtrum denunciandus sit Confessarius sollicitans ad venerē in sacramētali confessione, si de delicto sollicitationis non sit infamatus.

254 NEgatiuam sentētiam sustinent Reginaldus lib. 24. ca. 3. sect. 6. n. 50. & 57. Megala par. 1. lib. 1. c. 5. n. 21. Ioannes Andreas in cap. nouiter extra de iudicijs. Gundisaluus in tom. 11. tractatuum part. 2. tract. de hæresi quæst. 10. num. 7. repertorium Inquisitorum verbo denunciatio §. generale tamen Decianus tract. criminum tom. 1. lib. 5. cap. 30. num. 4. qui citat spe-

Digitized by Google

ſpeculatorem, & Gloſſam, Palatius in repetitione cap. notab. 3. §. 26. num. 9. Pater Stephanus Fagundez in præcepta Eccleſiæ præcep. 2. lib. 4. c. 3. n. 31. Zanardus in directorio Confeſſorũ de accuſatore cap. 52. quẽ citat pro hac opinione Amadeus Guimenius in opuſculo aduerſus quorũdã expoſtulationes cõtra nõnulla Ieſuitarum opiniones morales tract. de fide propoſit. 10. nu. 2. vbi refert verba Zanardi ſic. Tertio quæritur, an edicta: præcepta, excommunicationes Epiſcoporum Inquiſitorum, &c. in quibus præcipitur, vt delicta quouis modo nota reueleantur, obligent ſcientes ad denunciandum, vel accuſandum. Reſpondetur, quod in quibuſdam caſibus obligant, & in quibuſdam non, &c. Non obligant, etiam ſi Iudex quærat delictum ad pœnam delinquenti infligendam, ſi delinquens nulla ſuper hoc laboret infamia, nec contra eum ſint inditia: nam tunc quamuis delictum ſit à tribus, vel quatuor ſecreto cognitum, quilibet illorum poterit tacere: etiam ſtante præcepto. Hæc Zanardus, inquit, Amadeus Guimenius dict. n. 2. vbi etiam pro hac ſententia citat Magiſtrum Marcum Serra 2. 2. quæſt. 95. art. 3. dub. 2. cõcl. 2. & qu. 70. art. 1. dub. 1. §. dicendum eſt 2. ſed certè Magiſter Marcus Serra non loquitur in noſtro caſu, de Confeſſario ſollicitante ad venerem in ſacramentali confeſſione, nec ex eius doctrina (ni fallor) colligi legitimè poteſt: nam in dicta quęſtione 67. art. 3. in dub. 2. inquirit, quæ nam requirantur, vt Iudex rectè procedat vſque ad ſententiam, & condemnationẽ Rei, & in concl. 2. ſic ait: dicẽdum eſt 2. vt Iudex procedat ad Inquiſitionem omnino ſpecialẽ, requi.; in eo notitiam infamiæ Rei, et criminis. Quod probat ex cap. cum oporteat de accuſationibus, vbi dicitur; Mandamus, quod niſi ſuper prædictis famam ipſius læſam noueritis, vos ad inquiſitionem illorum nõ ſubito procedatis, et ex cap. inquiſitionis eod. tit. vbi habetur nullum eſſe pro crimine, ſuper quo infamia, ſeu clamoroſa inſinuatio nõ pręceſſerit puniendum; quin imò ſuper hoc depoſitiones contra eũ recipi non debere, cum inquiſitio fieri debeat ſolummodò ſuper his, de quibus clamores aliqui præceſſerunt. Et in quęſt. 70. art. 1. in dub. 1. inquirit; quomodo teſtis interrogatus à Iudice teneatur teſtimonium ferre, et in concl. 2. inquit, dicendum eſt 2. Si Iudex procedit via inquiſitionis ad condemnationem, & punitionem Rei, contra hunc tenetur teſtis interrogatus iuridicè teſtimonium ferre, quando infamia præceſſit; Si hęc verò nõ præceſſerit, non tenetur contra illum teſtimonium ferre; etiam ſi ſciat Reum tale crimen commiſiſſe ipſo, & alijs videntibus; hęc Serra. Ex qua doctrina non licet inferre; quod ipſe aſſerat non eſſe obligationem denunciandi Cõfeſſarium ſollicitãtem in confeſſione: niſi de crimine ſollicitationis infamatus ſit, imò ex doctrina tradita ab ipſo Magiſtro Serra 2. 2. quęſt. 69. art. 1. dub. 1. vbi interrogat, quando teneatur homo ad accuſandum, poſtquam in cõcl. 2. aſſerit, quod quando crimẽ non poteſt homo probare per teſtes idoneos, & ſufficientes, nõ tenetur ad illius accuſationem, poſtea §. ſi quęras interrogat, an idem ſit dicendũ de iuridica denunciatione, & reſ-

Digitized by Google

respōdet duas esse de hac re Doctorum sententias, quarum prima negat, idem dicendum est de denunciatione, ac de accusatione: Et secunda affirmat, & concludit Magister Serra; mihi tamē prima securior videtur: ergo cū asserat, quod est denunciandus, qui commisit aliquod delictum ex contentis in edicto Dominorum Inqusitorum, etiam si crimen à denunciante non possit probari: quia ita est praxis recepta in Tribunali sanctissimæ Inquisitionis; Consequenter ex hac doctrina sequitur ipsum Magistrum Serra sentire Confessariū sollicitantem ad venerea in sacramentali cōfessione esse denunciandum Tribunali Sanctissimæ Iuquisitonis, etiam si de dicto delicto sollicitationis non sit infamatus, pro hac eadem sētentia citat dictus Amadeus Guimenius dict. proposit. 10. Patrē Thomam Hurtado tom. 1. resolutionum moralium tract. 4. c. 8. resolut. 57. §. 2. nu. 722. vbi sic ait: dico primo, si Confessor sollicitans non est diffamatus de sollicitatione, & est aliàs bonæ vitæ, & conuersationis, & benè opinatus, vbi moratur, si sollicitata persona habet prudentiæ dictamen, quod rectè sentiat de fide: licet per accidens abutatur Sacramento pœnitentiæ, atque ita quod in illo deficiat præsūptio, & ratio legis, non est Inquisitoribus denunciandus, si semel, aut iterum sollicitet eamdem personam; sed potest, & tenetur ipsum fraternaliter corrigere iuxta Christi præceptum, ita Hurtadus, & in nu. 737. asserit non requiri rigorosam infamationem: sed satis esse, vt quomodolibibet infametur per indicia & coniecturas. Verum enim verò hæc doctrina Patris Thomæ Hurtado, non capio: quomodò possit coherere cum alia doctrina, quam ipse tradit dict. tract. 4. cap. 8. resolut. 21. vbi inquirit, vtrum soli diffamati sint denunciandi ob sollicitationem in confessione factam, et postquam refert opinionem affirmantem requiri, quod sollicitans sit diffamatus, vt denuncietur, & opinionem negatiuam, quod sollicitator Confessor debeat esse diffamatus, vt denuncietur in §. 1. & 2. eiusdem resolutionis, postea §. 3. vbi iudicium Authoris de vtraque opinione propalatur nu. 103. hæc verba profert, Hæc secunda sententia; quæ negat requiri sollicitantem de crimine sollicitationis esse diffamatum, vt teneatur persona sollicitata Inquisitoribus fidei denunciare, absque dubio securior est practicanda, et consulenda, vt potè stylo sacri Tribunalis conformior, ac iuxtà mentem Summorum Pontificum, qui sancto zelo moti hoc tam nefandum crimē voluerunt extirpare. Quare prior opinio hodiè practicè est improbabilis, et nullo modo consulenda: Si enim sequi posset ferè frustaretur intētum Summā Pastoris, vt optimè probat Sousa vbi supra. Hæc Pater Hurtadus: ergo vel sibi est contrarius, vel falso asserit, quod opinio affirmans requiri, quod sollicitās sit diffamatus, vt denuncietur, hodiè practicè est improbabilis, et nullo modo consulenda.

255 Probatur hæc sentētia, primò à Patre Stephano Fagundez in præcepta Ecclesię pręcep. 2. lib. 4. cap. 3. num. 31. quia Bulla Clementis Octaui de sollicitatoribus quomodolibet infamatis loquitur: ergo stando in dicta Bulla, si Confessarius sollicitans non sit aliquo modo dif-

diffamatus non debet à persona sollicitata denunciari Dominis Inquisitoribus.

256 Secũdo probatur, quia Domini Inquisitores iubent in edictis publicis, vt omnes sub pœna excommunicationis ipso facto incurrẽda, hoc crimen denuncient: atqui quãdo censura, etiam Põtificia præcipitur manifestatio alicuius criminis (excepta hæresi: quia tunc denunciator nõ gerit officium accusatoris, sed testis) non tenetur quis denunciare, si crimen ita occultum est, vt probari non possit: ergo cum sollicitans Cõfessarius nõ sit formalis hæreticus, & si de hæresi suspectus, & si obligetur abiurare de leui, si eius crimen sit occultum, non tenetur persona sollicitata in confessione ad actus inhonestos; imò nec potest illum denũciare Dominis Inquisitoribus.

257 Secunda, & vera sententia affirmat denunciandum esse Confessarium sollicitantem ad venerem in sacramentali confessione, etiam si de tali crimine sollicitationis nõ sit diffamatus, ita Barbosa de potestate Episcopi part. 3. allegat. 96. nu. 51. Peyrinus tom. 2. priuilegiorum Regulariũ constit 9 Pauli Quinti §. 2. n. 35. Homo bonus de exam. Ecclesię par. 11. tract. 7. cap. 2. quęst 14. & par. 2. tract. 11. cap. 4. quęst. 3. resolut. 4. Zanardus in directorio Confessorum par. 3. ca. 31. Naldus verbo hęresis nu. 6. Zecchius de casibus reseruatis casu 2. Santarellus de hęresi cap. 9. dub. vnico nu. 3. & 4. Genuensis in praxi cap. 23. nu. 5. Lazarius de munitione sect. 2. quęst. 11. nu. 22. Bonacina de censuris disp. 2. quęst. 6. punt. 1. num. 9. Suarez tract. de fide disp. 20. sect. 4. nu. 7. quos citat, & sequitur Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 4. disp. 13. quęst. 5. Thoma à Iesu, Portel. Zenedo, Farinacius, et alij, quos citat, et sequitur Diana part. 1. tract. 4. resolut. 1. et part. 4. tr. 5. resolut. 1. Trullench. lib. 1. in decalogum cap. 3. dub. 18. num. 20. Fagundez lib. 6. in decalogũ cap. 12. nu. 28. vbi postquam refert sententiam primam negatiuam, et secundam affirmatiuã in hęc prorumpit verba: ita se habẽt huiusmodi opiniones am bę probabiles, secunda probabilior, & in fauorem Sacramenti in illam inclinandam videtur, & magis inclino. Prima tamen tã solidis fundamentis nititur, et tam expresè mentem legislatoris videtur continere, vt illi cõtradicere videatur audacia. Mihi non constat de praxi Dominorum Inquisitorum, et Ordinariorum in hoc negotio, quãobrẽ si de illa cõstiterit, illa sequẽda erit; et ideo interim rem non definio, sed meũ iudicium praxi sanctę Inquisitionis libẽter submitto, et semper submittam, hęc Fagundez. Doctor Cęsar Carena de officio Sanctisimę Inquisitionis par. 2. tit. 6. §. 22. n. 127. Castropalaus par. 1. trac. 4. disp. 9. punt. 10. num. 3. Pater Stephanus Salelles de materijs Tribunaliũ sanctę Inquisitionis lib. 1. cap. 21. regula 153. num. 39. et 59.

258 Veritas huius sententię manifestè constat ex supradictis resolutionibus pręcedentibus: nam vt iam probauimus, sollicitatio Cõfessarij ad venerem, in sacramentali cõfesione quantumuis sit occulta, et secreta, est denũcianda Dominis Inquisitoribus nulla pręmissa correctione fraterna: vt pote crimen quod vergit in damnum spritualem vniuersitatis, seu Reipublicę: ergo licet

Digitized by Google

licet Confessarius; ita sollicitans non sit diffamatus de dicto crimine, nisi tantum apud personam sollicitatam tenebitur dicta persona sollicitata illum denunciare Dominis Inquisitoribus, nec poterit Confessarius illam absoluere: nisi prius facta denunciatione: nisi adsit pro tali tempore aliqua legitima causa excusans pro tunc à dicta denunciatione iuxta superius à nobis dicta in hoc tract.

259 Deinde quia vt bene docet Castropalaus vbi supra dict. nu. 3. rarò fœmina sollicitata tenebitur denũciationem facere, si solum est denunciandus Confessarius in Sacramento pœnitentiæ sollicitans ad venerem, quando est diffamatus de dicta sollicitatione: siquidem ho . crimen secretissimè committitur: neque alius à sollicitato illud solet cognoscere; neque infamationem contingere solet: nisi cum delictum denũciatum est; ergo nullo modo requiritur diffamatio rigorosa Confessarij sollicitantis ad actus inhonestos in sacramẽtali confessione, vt sit Dominis Inquisitoribus denunciandus: sed sufficit diffamatio latissimè sumpta? qualis est illa, quam habet apud personam sollicitatam in actu sacramentalis confessionis. Preterea quia hæc denũciatio ordinatur ad præcauẽdũ delictũ, & impediẽdã Sacramẽti pœnitentiæ irreuerentiam: ergo nõ est necessarium delictum publicum esse: præcipuè cum nullus adsit timor, vt denunciator pro calumniatore habeatur: siquidem non induit personam accusatoris, sed latoris, & testis, vt supra diximus in hoc tractatu resolut. 21. & 22.

260 Ad primũ fundamentum oppositæ sententiæ respondetur cũ Castropalao vbi supra: concedẽdo antecedens, & negando consequentiam: nam verba Clemẽtis Octaui, in quibus mandat denunciare quemlibet Sacerdotẽ Confessarium de hoc crimine sollicitationis ad actus venereos in sacramẽtali confessione quomodolibet infamatum: non sunt intelligenda, vt Confessarius sit publicè infamatus de dicto crimine: sed sufficit, quod sit infamatus apud sollicitatam personam: nam aduerbium illud, quomodolibet, restringit infamiam, ne accipiatur in rigorosa sua significatione, & ita Confessarius sollicitans vnám tantum personam ad actus inhonestos in sacramentali cõfessione, dicitur quomodolibet infamatus de dicto crimine sollicitationis, & ita denunciandus est statim Dominis Inquisitoribus à persona sollicitata de dicto crimine.

261 Ad secundum fundamentum respondetur, concedendo maiorem, & distinguendo minorẽ, non tenetur quis denũciare, stãdo in iure naturæ, transeat minor, stando in edicto Dominorum Inquisitorum, nego minorem, nam licet Confessarius sollicitans ad venerem in sacramẽtali confessione, non sit formaliter hæreticus; est tamen suspectus de fide, vt communiter cõcedunt DD. & sic licet non sit diffamatus rigorosè de dicto crimine, sed solum latè apud sollicitatam personam, est nihilominus denunciandus à persona sollicitata, nec in hoc casu persona sollicitata denũcians gerit vicem accusatoris: sed solùm depositoris, & testis, sicut ille, qui denunciat hæreticum occultum non diffamatum de hæresi apud alios.

Re-

RESOLVTIO XXIV.

Vtrum virtute bullæ Cruciatæ possit Confessarius absoluere nominatim excõmunicatos; aut publicos percussores Clericorum, aut alios, quorum excommunicatio deducta est ad forum contentiosum, & lis non est finita.

262 IN hac difficultate tres reperio sententias prima absolutè negat posse Confessarium virtute bullæ Cruciatæ absoluere prædictos excommunicatos, aut Clericorum publicos percussores, aut alios, quorum excommunicatio deducta est ad forum contentiosum etiam in foro cõscientiæ: ita Gabriel Vasquez tom. 4. in 3. par. de excommunicat. dub. 20. n. 8. Pater Gaspar Hurtadus de sacram. & censuris disp. 14. de excommunicat. difficult. 5. n. 24. vbi sic ait obseruandum est nominatim excommunicatum ab homine, aut excommunicatum à iure excommunicatione iam deducta ad forum iudiciale, & litè pendente non posse validè absolui adhuc pro foro consciẽtiæ virtute priuilegij absoluendi ab excommunicatione ab homine: & à iure lata (ut conceditur virtute bullæ Cruciatæ, & concessum est medicantibus) vt contra Auilam aduertit Vasquez: quia non est credendum dicta priuilegia ad id concedi: alias perturbaretur Tribunal Iudicis: si verè, & quoad Deum reus absoluatur. Quod intelligimus quamuis reus sit in loco, in quo excõmunicatio, & lis est ingnota; si lis non dum cessauit, & quamuis consentiat pars, & quãuis sit notabilis aliqua necessitas. Virtute ergo dicti priuilegij tantum potest validè absolui ille excõmunicatus ab homine, & à iure, cum quo non est lis, vel quia nunquam fuit, vel quia si fuit, iã cessauit, vt contingit quando excommunicatus tantum est excommnnicatus generaliter, siue ab homine, siue à iure, & etiã quando est specialiter ab homine, si excommunicatio lata fuit pro peccato futuro, & non est declaratus excommunicatus, & lis cessauit: quia absolutè in his casibus non perturbatur Tribunal Iudicis. Ita ille Luysius de censuris lib. 2. disp. 24. dub. vltimo in fine.

263 Fundamentum huius sententiæ est: quia priuilegium bullæ Cruciatæ absoluendi à censuris latis à iure, vel ab homine in foro conscientiæ est intelligendũ, & interpretandum absque præiudicio fori externi: atqui si Cõfessarius posset vigore priuilegij bullę Criatæ nominatim excommunicatos, aut publicos Clericorum percussores, aut quosuis alios, quorum excommunicatio deducta est ad forum cõtentiosũ, & lis non est finita, absoluere dicta facultas cederet in præiudiciũ fori externi, seu Iudicialis: ergo asserendum est non posse Confessarium dictos excommunicatos absoluere in foro conscientiæ vigore Bullæ Cruciatę: donec lis sit finita.

264 Secunda sententia, licet concedat validè absoluere Confessarium dictos excommunicatos vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ, negat tamen hoc posse licitè facere ita Auila de censuris par. 2. disp. 3. dub. 10. concl. 1. & 2. Coninch de Sacramentis disput. 14. dub. 16. nu. 207. Trũllench in bullam cruciatæ lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 10. concl. 3. n. 4.

265 Probatur hac sententia primo ex Concilio Tridentino sect. 24. cap. 6. vbi sic dicitur, liceat Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentiosum dispensare, ergo si Episcopis non licet vigore priuilegij Concilij Tridentini absoluere à censuris suos subditos, quando censurę sunt deductæ ad forum contentiosum: similiter non licebit Confessarijs absoluere nominatim excommunicatos, aut publicos clericorum percussores, vigore priuilegij bullæ Cruciatæ, neque quosuis alios, quorum excommunicatio est deducta ad forum contentiosum, & lis non est finita: licèt si eos absoluant valida sit absolutio ab ipsis data.

266 Secundo probatur hæc sententia ex extrauaganti Sixti quarti cap. & si Dominici 2. de pœnit. & remiss. vbi Summus Pontifex decreuit denunciatum, vel publicè diffamatum absolui non posse, nec virtute bullæ Cruciatæ, neque alterius priuilegij per hæc verba. Nos, qui Deo propritio eiusdem gregis Dominici (meritis licèt insufficientibus) causam gerimus, & illum spiritualis thesauri elargitione cupimus ipsi Deo reddere acceptabilem, ne exinde clauium authoritas deducatur in contemptum ipsique ad peccandum procliuiores (vt diximus) liberius prolabantur: ex præmissis, & alijs rationabilibus causis animũ nostrum mouentibus motu proprio (non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instãtiam: sed de nostra mera voluntate, & deliberatione) authoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, et ordinamus, quod de cætero prætextu facultatum huiusmodi concessarum à nobis, vel authoritate nostra, & quas concedi quomodolibet cõtinget in posterũ, verbo, literis, aut quouis alia scriptura, etiã cũ clausula, quod sola assignatura sufficiat, etiam in fauorẽ fidei, & Cruciatę nullus Cõfessorum eorumdem quempiam cuiusuis status, gradus, ordinis vel conditionis existat, & quacumque Ecclesiastica etiã episcopali, vel maiori, aut mundana; etiam regali, & maiori dignitate præfulgeat, qui offensa Ecclesiasticæ libertatis, violationis, interdicti, ab eadem sede impositi, seu hæresis postquam fuerint de ea sententialiter condemnati, delati, seu publicè diffamati: conspirationis in personam ad statum Romani Pontificis cuiusuis offensæ, inobedientiæ, aut rebellionis eiusdem Pontificis, vel dictæ sedis, mutilationis membrorum, vel occisionis cuiuscumq; in sacris ordinibus constituti: offensæ personalis in Episcopum seu alium Prælatum; inuasionis, deprędationis, occupationis, aut deuastationis terrarum Romanę Ecclesiæ, mediatè vel immediatè subijectarum: ac etiam inuasionis Romipetarum, seu quorumcumque aliorum ad Romanam Curiam venientium; prohibitionis, deuolutionum causarum ad dictam Curiam, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes Infidelium; impositionis nouorum onerum realium, vel personalium Ecclesijs, vel ecclesiasticis personis: Simoniæ super ordinibus, vel beneficijs consequendis in dicta curia, vel extra eam contractæ, criminum quomodolibet reus fo-

foret, & generaliter in casibus contentis in literis, quæ cõsueuerũt in die Cœnæ Domini publicari, prætextu huiusmodi facultatũ absoluere, &c. ergo virtute dictæ bullæ Sixti Quarti nõ possunt Confessarij licitè vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ absoluere nominatim excommunicatos, aut publicos Clericorum percussores, aut alios, quorum excommunicatio, deducta est ad forum contentiosum, & lis non est finita, licèt si illos absoluant, valida sit absolutio.

267 Tertia, & probabilior sententia affirmat absolutè posse Confessarium vigore Bullæ Cruciatæ dictos excommunicatos absoluere in foro conscientiæ, quorũ excommunicatio deducta est ad forũ contentiosum, & lis non est finita: ita Thomas Sanchez to. 2. summ. lib. 6. cap. 17. num. 43. Henriquez lib. 8. cap. 60. nu. 4. litera l, Couarruuias in ca. Alma mater par. 1. §. 11. n. 16. Peres l. 1. tit. 8. lib. 8. ordin. Luduuicus à Cruce de expositione bullæ Cruciatæ disp. 1. cap. 4. dub. 1 à n. 7. Sayrus de censuris lib. 1. cap. 20. n. 29. Pater Magister Lezana in summa qq. regularium tom. 3. verbo bulla cruciatæ n. 25. Diana par. 1. tract. 11. de bulla Cruciatæ resol. 26. Pater Franciscus Bardi in expositione bullæ Cruciatæ par. 2. tract. 6. cap. 3. sect. 1. n. 6. D. Carolus Latius in delucidatione bullę Cruciatæ disp. 7. quæst. 2. diffic. 4. n. 22. Acosta in bullam Cruciatę quæst. 80. resol. 2.

268 Probatur nostra sentẽtia, quia quãdo aliquod priuilegium absolutè conceditur à Superiore, nempè à Principe, vel à Summo Pontifice absque aliqua limitatione, vel restrictione absolutè, et absque restrictione est intelligẽdum, & si dictum priuilegium est fauorabile: potius est ampliandum: quam restringendum, iuxta regulam iuris in 6. fauores sunt ampliandi: atqui in bulla Cruciatæ absolute, & absque aliqua limitatione, aut restrictione cõceditur facultas absoluẽdi à censuris; ergo virtute illius potest Confessarius absoluere suos pęnitentes habentes Cruciatam bullam, etiamsi sint nominatim excommunicati, aut publici clericorum percussores, & excommunicatio sit deducta ad forum contentiosum, antequam lis finiatur.

269 Ad fundamentum primæ sententiæ respondetur, omittendo pro nunc maiorem, nam de hac difficultate ex professo agemus resol. sequenti, & negando minorem: imò ex ipso fundamento maximè confirmatur nostra sententia: nam eo ipso quod absolutio à censuris concessa virtute bullæ Cruciatæ non prodest pro foro exteriori: sed tantum pro foro conscientię: rectè sequitur quod dicta absolutio nõ inferat damnum foro externo, & ordinarijs, quia illi non obstãte ea absolutione poterunt procedere contra suspensum, vel excommunicatum in foro exteriori, eadem ratione ac possunt, si ille in foro interiori non esset absolutus.

270 Ad primum fundamentum secundæ sententiæ: desumptum ex authoritate Concilij Tridẽtini. Respondeo primo ipsum nobis non nocere; imò ex ipso possumus assumere validam confirmationem in fauorem nostræ sententiæ: quia vt bene docet Pater Thomas Sanchez loco superius citato, si Concilium Tridentinum in dicto cap. 6. non apponeret dictam limitationẽ,

Digitized by Google

possent Episcopi sine vlla restrictione absoluere ab omnibus censuris, & dispensare in omnibus irregularitatibus, & suspensionibus: ergo cũ in Bulla Cruciatæ non addatur ea limitatio sine restrictione accipienda erit.

271 Secũdo respondeo concedẽdo antecedens, & negando consequentiam, tum quia Concilium Tridentinum expressit eam limitationem, & eam non apponit Summus Pontifex in Bulla Cruciatæ. Tum etiam quia cum cõcessio Concilij Tridẽtini sit perpetua per viam statuti, & minus ampla: cum comprælendat ferè omnes irregularitates, & omnes casus reseruatos Sedi Apostolicæ: Concessio autem Bullæ Cruciatæ, nec sit ita ampla cum secundum communem sententiam non se extendat ad irregularitatem, nec sit ita perpetua: ideò licet Episcopi non possint vigore Concilij Tridentini absoluere à censuris, & excommunicationibus, quæ sunt deductæ ad forum contentiosum, inde non sequitur, quod Confessarij non possint virtute Bullę Cruciatę à dictis excommunicationibus deductis ad forum contentiosum in foro interiori, seu cõsciẽtiæ absoluere. Præterea quia si Concilium Tridentinum Episcopis facultatem concederet ad absoluendum à censuris, & irregularitatibus ad forum contentiosum deductis, deberet eã facultatem illis concedere etiã pro foro exteriori, in quo Episcopi sunt Iudices: Vnde sequerentur plurima inconuenientia, & perturbaretur iurisdictio eorũ, ad quorum forum deductæ essent censuræ illæ; quod non sequitur ex eo, quod Cõfessarijs cõcedatur facultas virtute bullæ Cruciatæ absoluendi pro solo foro interiori, seu conscientiæ à dictis excommunicationibus deductis ad forum externum, vt supra diximus solut. ad fundamentum primæ sententię.

272 Ad secundum fundamentum eiusdem sententiæ tres solutiones adhibet *Pater Thomas Sanchez* vbi supra dict. nu. 43. quarum prima est, quod extrauagãs illa Sixti Quarti non interdicit absolutionem cuiuscumque criminis ad forum externum deducti, sed tantum criminis hæresis. Sed hæc responsio, & interpretatio dictę extrauagantis (vt bene notat Pater Franciscus Bardi vbi supra nu. 10.) non est admittenda; quia ibi expresè Summus Põtifex prohibet absolutionem casuum contentorum in Bulla Cœnæ Domini. Secunda est: ibi solum prohiberi absolutionem criminum deductorum ad forũ contentiosum faciendam virtute facultatum concessarum ab eodem Sixto Quarto; non tamẽ restringi facultates concessas ab alijs Summis Põtificibus. Tertia est dictã extrauagãtẽ iã expirasse, & cessasse mortuo Sixto IV. quia fuit quasi clausula Bullę Cœnę, quę expirat defuncto Põtifice, vel expirat translacto anno promulgationis: nam Bulla Cœnę nõ durat, nisi per annum & singulis annis est noua. Has autem duas vltimas solutiones admittimus cum Patre Francisco Bardi dict. nu. 10.

RESOLVTIO XXV.

Vtrum absolutio ab excommunicatione publica iam delata ad forum externum facta virtute Bullę Cruciatę prosit etiam pro foro externo, si collata sit parte satisfacta.

Af-

Digitized by Google

273 Affirmatiuè respõdet Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 4. tract. 2. de excommunicat. disp. 17. quęst. 97. per hęc verba, sed probabiliter certè respondeo: absolutionem ab excommunicatione virtute Bullę collatam prodesse adhuc pro foro externo, & iudiciali, etiamsi data sit sine licentia Iudicis, dummodo pars lęsa satisfacta à Reo fuerit, aut cum ea concordauerit.

274 Probat primò suam sententiã dictus Pater Leander à sanctissimo Sacramẽto: quia Bulla Cruciatę absolutè, et simpliciter cõcedit facultatẽ absoluendi à cẽsuris supposita satisfactione partis nulla posita restrictione, aut limitatione fori: ergo pro vtroque foro nempè interno, & externo, vel Iudiciali est dicendũ valere, patet consequentia. Tũ quia hoc priuilegium cum sit fauorabile potius est ampliãdum, quàm restringendum: Tum etiã quia Pontifices dum in suis bullis, aut iubilęis concedunt facultatem absoluendi à censuris: solum pro foro interno id exprimunt addendo hæc verba: in foro conscientiæ dumtaxat: vt videre est in iubilęo cõcesso à Sixto quinto: anno 1585. vt habetur in bullario tom. 2. pagina 486. & à Paulo quinto an. 1605. vt habetur tom. 3. pagina 173. & ab Vrbano Octauo anno 1641 ergo dum hanc limitationem nõ apponunt apertè significant absolutionem à censuris pro vtroque foro: tam interno, quam externo valere.

275 Secundo probat ex quodam iubilęo concesso à Pio quinto anno Domini 1568. die 17. octobris, & ex alijs à Gregorio 13. & 14. concessis. Vbi hi Pontifices postquam concesserunt facultatem absoluendi à censuris reseruatis explicarunt talem absolutionem non prodesse in foro fori: seu contentioso; nisi parti satisfecerint, aut cum ea concordauerint, vt referunt Henriquez lib. 7. cap. 13. n. 2. liteera V. Rodriquez in bullam Cruciatæ §. 9. n. 56. & 57. & in additionibus ad §. 9. n. 51. & in summa tom. 1. cap. 83. concl. 8. n. 9. (non autẽ cap. 9. vt falsò citat Leander à Sanctissimo Sacramento) Vega tom. 1. summæ cap. 6. casu 52. concl. 2. vbi addit id ipsum sentire Nauarrum in manuali cap. 27. n. 22. ergo dicti Pontifices clarè insinuant, quod absolutio cẽsurarum collata cuiuscumque indulti vigore facta satisfactione partis valere, & prodesse pro foro fori, seu contentioso, aut iudiciali.

276 Tertio probat: quia absolutio virtute bullæ Cruciatæ a censura lata à iure valet, & etiam pro foro fori, vt concedit Diana par. 1. tract. 11. de bulla Cruciatæ resol. 26. §. notandum est verò Acosta: ergo & valebit à censura lata ab homine: patet consequẽtia: tum quia nostra bulla Cruciatę, de qua loquimur (quidquid sit de bulla concessa Regno Portugallię à Pio quinto) ęqualiter omnino absolutionem ab vtraque censura concedit: nempe à iure, vel ab homine. Tum etiam quia rationes supra factæ in fauorem huius sententię absolutè procedunt: ergo idem est de vtrisque dicendum.

277 Secunda, & vera sententia affirmat absolutionem a censuris virtute priuilegij bullę Cruciatę solùm prodesse pro foro conscientiæ, & nullo modo pro foro fori; seu Iudiciali: ita Couarruuias in cap. Alma mater par. 1. §. 12. n. 16. Nauarrus consil. 23. de

poe.

pœnit. & remiss. consilio 11. de sentent. excommun. aliàs 51. & 52. & consilio 4. n. 2. de sepulturis Ioannis Guttierrez lib. Canonicarum quæstionum cap. 2. per totum Philiarcus de officio Sacerdotis 1. par. lib. 3. cap. 27. ad finem Toletus in summa lib. 5. cap. 18. n. 4. & 9. Sayrus de cẽsuris lib. 2. cap. 20. n. 31. Auila par. 2. cap. 7. disp. 3. dub. 10. & 12. Suarez de censuris disput. 7. sect. 5. n. 21. & tom. 4. de religione tract. 10. lib. 9. cap. 2. n. 34. Thomas Sanchez tom. 2. summæ lib. 6. cap. 17. n. 43. Villalobos tom. 1. summæ tract. 27. de bulla Cruciatæ clausula 9. n. 24. quos citat, & sequitur Castropalaus par. 4. tract. 25. de bulla cruciatæ disp. vnica punct. 8. §. 5. n. 9. Molina tom. 4. de iustitia disp. 64. n. 10. Ludouicus à Cruce in expositione bullæ Cruciatæ disp. 1. cap. 4. dub. 3. n. 3. Pater Franciscus Bardi in explicatione bullæ cruciatæ par. 2. trac. 6. cap. 5. sect. 1. n. 8. D. Carolus Latius in dilucidatione bullæ Cruciatæ disp. 7. quæst. 2. difficult. 5. à nu. 31. Pater Magister Lezana tomo 3. quæstionum regularium verbo bulla cruciatæ n. 27. Ludouicus Lopez in directorio conscientiæ par. 2. tract. de clauibus Ecclesiæ ca. 8. de bulla §. quarto accedẽdo ad punctũ quæstionis pagina mihi 830. Machadus lib. 1. par. 3. tract. 8. docum. 5. n. 3. Diana par. 1. tract. 11. resol. 26. & par. 5. tract. 9. resol. 13. Pater Gaspar Hurtadus de Sacramentis, & censuris disp. 15. de excommunicatione difficultate 4.

278 Probatur primo nostra sentẽtia ex constitutione 106. Vrbani Octaui edita anno Domini 1630 die 19. Iunij, quæ incipit In specula militantis Ecclesiæ, & habetur tom. 4. bullarij vbi Summus Pontifex declarauit absolutionem datam vigore priuilegij bullæ cruciatæ: etiam à reseruatis in bulla Cœnæ Domini non suffragari: nisi in foro cosciētiæ, non autem in foro fori, seu Iudiciali: ergo tam certa est nostra sententia, vt omnis alia opinio (vt bene notat Pater Frãciscus Bardi, vbi supra nu. 11.) hodiè nequeat practicè admitti.

279 Ad hoc argumentum respondet Pater Leander à Sanctissimo Sacramento, vbi supra: negando toto ore nostram sententiam esse definitam ab Vrbano Octauo in constitutione citata: quia in ea nullo modo declarauit dictus Summus Pontifex Vrbanus Octauus absolutionem datam etiam à reseruatis in Bulla Cœnę Domini virtute Bullę Cruciatę satisfacta parte nou suffragari: nisi in foro conscientię, non autẽ in foro fori, seu externo, & iudiciali; Quod suadet Primò, quia Vrbanus viij. in dicta constitutione solum intendit definire, & declarare id, quod prius definiuit, et declarauit suus prędecessor Clemens Octauus: nẽpè non posse Regulares absque licentia proprij Pręlati vti Bulla Cruciatę ad eligendum Confessarium, et ab eo absolutionem à reseruatis obtinere; hic finis totalis est, & intentum Pontificis, et non alius, vt constat ex proemio dictę cõstitutionis. Ergo non fuit declarare, aut definire, vt verum nostram sententiam oppositam sententię dicti Patris Leandri, & aliorum: licet verum sit, quod incidenter, & per transennam, & per parentesym sequentia verba Pontifex intexuit: videlicet; concessionem sanctę Cruciatę (quę respectu facultatis huiusmodi etiã Laicis,

cis, et Clericis sęcularibus cuiuscumque status, gradus, et qualitatis, & conditionis; etiam speciali nota dignę quoad casus reseruatos, etiam in Bulla Cœnę Domini hęresi excepta contentos, non nisi in foro conscientię, non autem in foro externo suffragatur) aliorumque indultorum huiusmodi, etc. per huiusmodi autem verba non definit Pontifex, aut declarat vt verum, quod absolutio data à censuris vigore Bullę Cruciatę nunquã suffragari potuisse, neque posse pro foro externo, vt constat: sed asserit, quod non suffragatur, loquendo primò in opinione probabili Authorum, quid affirmant. Secundò loquendo in casu, quo pars lęsa satisfacta non sit, quo modo locuti fuere Pius Quintus, et Gregorius 13. & 14. non verò in casu, quo parti fuerit satisfactum: quia tunc pro foro etiam externo suffragatur.

280 Secundo respondet, quod hęc constitutio Vrbani ad minus in Hispania non fuit recepta eo quod de illa fuit supplicatum eidem Pontifici per Commissariũ Generalem sanctę Cruciatę de mandato Regis Nostri Philippi Quarti. Vnde standũ est, et inhęrendũ declarationibus Pij Quinti, et aliorum Pontificum, cum nullo modo sint reuocatę. Ex quibus iam constat (inquit Pater Leander à sanctissimo Sacramẽto) falsum dixisse Bardi oppositam sententiam esse definitam ab Vrbano Octauo, nec nostram hodiè practicari posse: Cum potius hęc sit definita, aut saltem declarata, et hodie in praxi sit deducta in casu contingenti cũ assensu, et consilio ferè omnium Doctorum Complutensis Academię ab Excellentissimo, et Reuerendissimo Domino Don Ioanne Cebrian Archiepiscopo Cæsaræ augustæ.

281 Sed hæc solutio Patris Leandri à Sanctissimo Sacramento (salua pece tanti Doctoris) est omnino falsa: nam absque fundamento negat nostram sententiam non esse definitam ab Vrbano octauo in dicta constitutione, quia licet finis, & intentum dicti Summi Pontificis fuerit confirmare bullam Clemẽtis Octaui sui prædecessoris, in qua Clemens Octauus declarauit suam intentionem fore, & esse, quod bulla cruciatæ nõ prodest Regularibus vtriusque sexus quantum ad facultatem eligendi cõfessarium ex approbatis ab ordinario, qui est absoluere valeat vigore dictæ bullæ à casibus reseruatis suis Prælatis absque licentia, & facultate suorum Prælatorum in foro conscientiæ; nihilominus ad hoc magis declarandum Summus Pontifex Vrbanus Octauus apposuit illa verba, quod quamuis sęculares, & clerici possint gaudere dicta bulla cruciatę quoad facultatem eligẽdi Confessariũ, qui eos absoluere valeat à casibus Pontifici reseruatis etiam in bulla Cęnę Domini tantum in foro conscientię, & non in foro fori, dicto priuilegio non gaudere Religiosi Regulares vtriusque sexus eligendi sibi Confessarium vigore dictę bullę, qui eos absoluat à casibus Summo Pontifici, & suis Pręlatis reseruatis: et iam in foro conscientię tantũ. Quare dicta verba non fuerunt apposita à Summò Pontifice incidenter; & per transennam; nec per parentesym vt falso asserit Pater Leander à Sanctissimo Sacramento: claudendo illa inter

pa-

parentesym: cum nō sint clausa in dicto decreto, vt ex eo, & ex eius tenore constat; sic enim ait Summus Pontifex Præfatæque Clementis prædecessoris declarationi inhærentes, illamque tenore præsentium innouantes, ac quatenus opus sit ampliātes; motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque apostolicæ plenitudinis potestate: concessionem Sanctæ Cruciatæ, quæ respectu facultatis huiusmodi etiā laicis, & clericis sęcularibus cuiuscumque status, gradus, qualitatis, & conditionis, etiam speciali nota dignæ quoad casus reseruatos, etiam in bulla Cœnæ Domini (hæresi excepta) contentos nō nisi in foro conscientiæ, non autem in foro externo suffragatur aliorum indultorum huiusmodi quantum ad prædictum articulum eligendi Confessarium, & absoluendi à casibus reseruatis; etiam in bulla Cœnæ Domini contentis cum fratribus, & monialibus prædictis fratrum Prædicatorum, aliorum quorumcumque ordinum, & congregationum societatis, & instituti prædictorum mendicatium, & non mēdicantium, tam prouinciæ Hispaniæ, quam extra eam vbilibet constitutorum, locum minimè habuisse, neque habere, neque illis vllo modo suffragari potuisse neque posse, excepto dumtaxat illo quinquēnio, quo literæ nostræ huiusmodi vt præfertur durauerunt, siquidem die 14. mensis Iuuij 1629. proximi præteriti expirauerunt. Sed nostræ intentionis fuisse, & esse quod ijdem fratres, & moniales quantum ad sacramentum pœnitentię, seu confessionis administrationem ordinarię dispositioni suorum Pręlatorum, & Sedi Apostolicę quoad sibi reseruāta subiecti sint, earumdem tenore pręsentium declaramus. Decernentes pręsentes nostras literas subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrę, aut alio quocumque defectu à quoquam impugnari non posse. Sicque & nō aliter in omnibus, & singulis pręmissis per quoscumque Iudices ordinarios, & delegatos, etiā causarum Palatij Apostolici auditores, ac Sanctę Romanę Ecclesię Cardinales, etiam de latere legatos, vicelegatos, ac Sedi Apostolicę nuncios, ac Cruciatę Cōmissarios, & quosuis alios, quauis authoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate inrerpretari, ac iudicari debere, ac irritum, & inane: si secus super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus, &c. Ex quibus verbis apertè constat Summum Pōtificem Vrbanum Octauum definire nostram sententiam: scilicet quod absolutio data à Confessarijs vigore Cruciatę bullę nunquam suffragari potuisse, nec posse pro foro externo.

282 Nec secunda responsio dicti Patris Leandri à Sanctissimo Sacramento aliquid in contrarium conuincit; nam licèt verum sit, quod dicta constitutio Vrbani Octaui non fuit recepta in Hispania; eo quod de illa fuit supplicatum eidem Pontifici per Cōmissarium Generalē Sanctę Cruciatę de mandato Catholici Regis nostri Philippi Quarti vt cū eodem Patre Leandro à Sanctissimo Sacramento 1. par. tract. 5. disp. 12. quęst. 58. & 61. nos diximus in nostra quęstione apo-lo-

Digitized by Google

logetica morali §. 23. à nu. 110. nihilominus ex hoc non sequitur, quod possint Confessarij vigore bullæ Cruciatæ absoluere à censuris in foro externo, nam supplicatio dictæ constitutionis solum fuit facta Summo Pōtifici in ordine ad hoc, vt possint Religiosi Regulares vtriusque sexus; tam mendicantes, quam non mendicantes in Regnis Hispaniæ gaudere priuilegio dictæ bullæ quantum ad facultatem eligendi Confessarium, qui eos possit absoluere à reseruatis: tam Sedi Apostolicæ: quam suis Prælatis absque licentia, & facultate dictorum suorum Prælatorū: sicut virtute eiusdem bullæ possunt sæculares, & Clerici absolui à casibus Papæ reseruatis, quod debet intelligi in foro conscientiæ: non autem in foro fori, seu contentioso, cum in dicta supplicatione facta à Commissario Generali Sanctæ Cruciatæ de mandato Catholici Regis nostri Philippi quarti, nulla fuerit facta expressa mentio de absolutione à reseruatis, & censuris pro foro externo: imo praxis in Hispania sit in contrarium: nisi supposita voluntate, & consensu Iudicis, à quo lata fuit excommunicatio, etiāsi ante absolutionē excōmunicationis vigore bullæ Cruciatæ fuerit pars satisfacta, & si in aliqua diœcesi adest consuetudo quod absolutus ab excommunicatione virtute bullæ Cruciatæ satisfacta parte, aut de eius consensu non compareat coram Iudice ordinario pro absolutione dictę excōmunicationis pro foro externo, sed intelligatur absolutus in vtroque foro vigore absolutionis datę à Confessario virtute bullæ Cruciatæ, hoc prouenit ex eo quod Iudex ordinarius in hoc consentit tacitè, vel expressè, vel ratione alicuius dispositionis Synodalis, ex quo inferre non licet, quod absolutè absolutio data à censuris vigore bullæ Cruciatæ deseruiat pro vtroque foro conscientiæ: scilicet, & iudicialis.

283 Secundo probatur: quia eadem est ratio de absolutione a peccatis: ac de absolutione à cēsuris vigore bullæ Cruciatæ: cū sub eodem tenore verborum cōcedatur in bulla Cruciatæ facultas absoluendi à peccatis, & à cēsuris: atqui si aliquis commisisset aliquod peccatum graue, cui annexa esset aliqua pœna, si iste talis absolueretur à dicto peccato commisso virtute priuilegij bullę Cruciatæ non excusaretur ob dictam absolutionem à punitione iniungenda à Iudice, si dictum peccatum in iudicium deferatur: ergo neque ob absolutionem à censuris: probatur consequentia: quia cum ab eadē forma concessionis vtraque absolutio determinetur, eumdem effectum habere debet argumēto legis iam hoc iure ff. de vulgari, & pupillari.

284 Tertio probatur: quia potestas absoluēdi à peccatis, & cēsuris, quæ Confessarijs conceditur virtute Bullæ Cruciatæ est vt maiori cum puritate possit pœnitēs indulgentiam obtinere, vt constat ex illis verbis Bullæ Cruciatæ: y para que con mas puridad de sus concientias, &c. atqui ad huiusmodi finem consequendū sufficit absolutio solum pro foro conscientię, ergo non est extēdenda dicta facultas absoluendi à censuris vigore Bullæ Cruciatæ ad forū iudiciale. Probatur consequentia. quia quando ex verbis priuilegij circa subiectā materiam colligitur per dictum priuilegium non esse amplian-

dum non debet ampliari quātumuis priuilegium gratiosum, & generale sit: atqui ex verbis Bullæ Cruciatę quibus conceditur Cōfessarijs facultas absoluēdi à censuris, & peccatis; rectè colligitur dictam facultatem nō esse ampliandam ob prȩiudiciū scilicèt ordinarię iurisdictionis; cui non est visus Pontifex derogare, nisi id expresè exprimat argumento legis secundæ §. *Si quis à Principe* ff. ne quid in loco publico: ergo cum in bulla Cruciatę Summus *Pontifex* non exprimat Confessarium electum à pœnitente vigore dictę bullę posse illum absoluere in foro cōtētioso, & iudiciali, intelligendū est dictam facultatem absoluendi à censuris solùm esse intelligēdam pro foro conscientiæ, & minimè pro foro contentioso, & iudiciali.

285 Ad primum fundamentum oppositę sententię respondetur, concedendo antecedens, & negando consequentiam, & ad primam eius probationem respondeo: concedendo facultatem absolutè concessam, & beneficiū Principis late esse interpretandum: nisi ex subiecta materia aliud colligatur, vt in præsenti colligitur, vt diximus in probatione tertia nostrę sententię. Ad secundam probationem, dico quod aliquando Summi Pontifices in iubilęis ab ipsis concessis explicitè exprimunt, & explicant facultatem concessam Cōfessarijs absoluēdi à censuris virtutè dicti iubilęi esse intelligendam in foro conscientię dumtaxat, ex quo non licet inferre; quod quando id non explicant explicitè, extendatur dicta facultas ad forum contentiosum, & iudiciale: nam eo ipso, quod explicitè non explicant dictam facultatem absoluendi a cēsuris esse intelligendam, non solùm pro foro interno conscientię, sed etiam pro foro externo contentioso, & iudiciali, est intelligenda pro foro conscientię solum: quia vt supra diximus nullo modo Summus Pontifex intelligitur in suis priuilegijs concedere aliquam facultatem absoluendi in prȩiudicium ordinarię iurisdictionis: nisi id expressè exprimat argumento allegato superius l. 2. §. *Si quis à Principe* ff. ne quid in loco publico: ergo cum in bulla Cruciatę Sūmus Pontifex non explicet facultatem concessam Cōfessarijs absoluendi à censuris vigore dictę bullę esse intelligendam etiā pro foro externo, & iudiciali; necessario est intelligendæ dicta facultas pro foro conscientiæ dumtaxat.

286 Ad secundum fundamentum respondetur cum Castropalao vbi supra solutione ad 4. argumētum ex Couarrunias dicto cap. Alma mater par. 1. §. 12. nu. 16. Guttierrez lib. 1. canonicarum quæstionum cap. 2. nu. 19. quod *Pius Quintus* in verbis dicti iubilæi videlicet declarantes insuper tam præsentes: quam alias quascumque supra cōcessiones similium, vel dissimilium indulgentiarum à nobis, aut à prædecessoribus nostris hactenus emanata, & in futurum quomodolibet emanandas literas Christifidelibus ipsis: nisi ad earum effectum in foro conscientiæ, & pœnitentiali consequendum dumtaxat; non autē in foro fori, aut contentioso: nisi satisfecerint nullatenus suffragari: solum declarauit eū, quem constabat parti satisfecisse virtute Iubilęi, & Cruciatæ absolui posse: tam in foro conscientiæ, quam externo

ad effectum consequendi indulgentiam: ita vt neque à Iudice, neque à parte impediri possit; quominus confiteatur, & communicet, aliaque opera præstet ad indulgentiæ consecutionem requisita. Non tamen inde fit censeri pro foro externo simpliciter absolutum: siquidem ad alios effectus se gerere debet, ac si absolutus non esset. Quin imo obtento iubilęo si non se superiori absoluendum præsentet in eamdem excommunicationem in foro interno reincidit, vt satis indicat ipse Pius Quintus in sua declaratione dicens: quin imo eas in illas posmodum reincidisse, & in futurũ reincidere, quod bene notauit Suarez tom. 4. de religione tract. 10. lib. 9. cap. 2. nu. 38. & sequentibus.

287 Ad tertium respondetur negando antecedens, loquendo de nostra Bulla Cruciatæ (quidquid sit de Bulla cõcessa Regno Portugalliæ à Pio Quinto) nam cum dicta nostra Bulla Cruciatæ eodem modo loquatur de facultate absoluendi à cẽsuris latis à iure, & ab homine in eodem sensu est intelligenda dicta facultas in ordine ad absoluendum à censura lata ab homine, & à iure, & cum Confessarius vigore dictæ Bullæ solum habeat facultatem absoluendi à censura lata ab homine in foro conscientiæ, & minime in foro fori, seu contentioso, vt supra probauimus, idem dicendum est de absolutione lata à iure, scilicet non posse Confessarium ab illa absoluere vigore bullę Cruciatæ, nisi in foro conscientię dumtaxat.

RESOLVTIO XXVI.

Vtrum virtute bullę Cruciatę possit commutari votum in rem minorem?

288 AFfirmatiuè respondent Diana par. 1. tract. 11. de bullu Cruciatę resolut. 40. Henriquez lib. 7. cap. 30. n. 5. Aragon. 2. 2. quęst. 88. art. 12. dub. 1. Trullench in exposit. bullę Cruciatę lib. 1. §. 7. cap. 3. dub. 12. n. 5. D. Carolus Latius in dilucidatione bullę Cruciatæ disp. 8. quæst. 1. difficul. 3. n. 16. Don Carolus Malletus in auro Theolog. moral. tom. 2. malleat. 3. bract. 21.

289 Probatur primo, hęc sentẽtia à dicto D. Carolo Latio: quia vouẽs potest propria virtute, & absque bulla commutare suum votum in rem æqualem, ergo si virtute bullæ non posset commutari votum in rem minorem sanè hoc priuilegium omninò inutile esset. Probat antecedẽs, quia si spectatis omnibus res, quæ subrogatur, erit omnino, & euidenter æqualis rei promissæ erit Deo æquè gratior, ergo poterit quis propria authoritate absque bulla Cruciatę suum votum commutare in rem ęqualẽ, ergo si commutatio fiat virtute bullę potest fieri in rem minorẽ patet hęc vltima consequentia: quia aliàs idem posset aliquis facere propria authoritate, quod possit facere vigore priuilegij bullę, & bullę priuilegium esset inutile, quod non est dicendum.

290 Secundo probat n. 20. quia presens bullę priuilegium est onerosum, nempe sub onere soluendi taxatam eleęmosynam ergo vouens, dum sumit bullã pro commutando voto, iam loco voti adimplet aliquod opus bonũ; quare si præter hoc requiritur vlterius ęqualitas inter votum, ac rem loco voti subrogandam, vtique sequeretur, quod vi bullæ votum commu-

taretur in rem omnino maiorẽ: seu meliorem, quod non est asserendum.

291 Secunda, & probabilior sententia negat posse virtute bullę Cruciatæ commutari votum in rem minorem: ita Suarez tom. 2. de religione lib. 6. cap. 12. Thomas Sanchez tom. 1. summæ lib. 4. cap. 50. n. 4. (non autem cap. 54. n. 4. vt falsò eum citat D. Carolus Latius vbi supra n. 18.) Reginaldus tom. 2. lib. 8. cap. 22. n. 352. Ioannes à Cruce in directorio par. 1. pręcept. 2. dub. 10. conclus. 5. Raphael della Torre in 2. 2. tom. 2. quæst. 88. art. 12. disp. 4. nu. 1. Azorius par. 1. lib. 11. cap. 18. quæst. 6. Sotus iure 7. de iu. & iur. quęst. 4. art. 3. Sanctarellus de Iubilæo cap. 8. dub. 1. Pater Franciscus Bardi in explicatione Bullæ Cruciatæ par. 2. tract. 7. cap. 1. sect. 3. nu. 27. Pater Antonius de Escobar, & Mendoza in summa vniuersę Theolog. moral. tom. 1. lib. 7. sect. 1. problema 67. nu. 699. Castropalao par. 3. tract. 15. disp. 2. punt. 17. nu. 2. §. dicendum est,

292 Probatur primo: quia per bullam Cruciatæ solum conceditur facultas commutandi vota, & nullo modo ea dispensandi: atqui quando commutatio voti fit in rem minorem transcendit limites puræ commutationis, & multum habet admixtum de dispensatione, aut relaxatione voti: ergo commutatio voti facta vigore bullæ Cruciatæ nõ potest fieri in rem euidenter minorem; sed necessario est facienda in bonum æquale,

293 Ad hoc argumentum respondet Don Carolus Latius vbi supra nu. 21. concedendo maiorẽ, & distinguendo minorem; quãdo commutatio voti fit in rem minorem physicè, siue mathematicè, siue arithmeticè loquẽdo concedit minorem: nam in hoc sensu asserit commutationẽ debere esse inter res ęquales moraliter loquendo (prout in huiusmodi rebus moralibus loquendũ est) negat tamẽ minorẽ, & similiter negat consequẽtiam in eodem sensu, nam benè potest stare voti commutationem in rem moraliter minorem: quia hoc non est contra naturam, & essentiam commutationis.

294 Verum enim vero hęc respõsio D. Caroli Latij, aut non est ad propositum, aut reddit quęstionem de nomine, & non de re, nã vt benè notat Pater Thomas Sanchez dict. cap. supra citato n. 6. hæc ęqualitas in commutatione voti non scrupulosè, & mathematicè accipienda est, & quasi in pũcto indiuisibili cõsistens, sed moraliter, ita vt prudentis arbitrio, aut nulla, aut parua differentia esse credatur. Quia cum omnimoda ęqualitas sit impossibilis cognitu, vana esset commutandi potestas, si hęc indiuisibilis ęqualitas seruanda esset. Quod si hoc intendat in sua responsione D. Carolus Latius, solum differt nomine à nostra sententia: nam nos non asserimus commutationem voti exigere ęqualitatem physicam indiuisibilem, sed ęqualitatem moralem, quam Hispanè explicamus poco mas, ò menos, & in lingua Italica più, ò meno. Si vero intendat dictus Don Carolus Latius, quod commutatio voti potest fieri in rem euidenter minorem moraliter loquendo sua responsio est falsa, quia non potest aliqua res esse alia minor certò, & infallibiliter etiam in sensu morali, quin habeat aliquã minoritatem physicam, et arithme-

me-

Digitized by Google

meticam: ergo cum ipse affirmet in sua solutione, quod ad commutationẽ voti requiritur, quod commutatio fiat in rem physicè æqualem: licet cum aliqua inæqualitate morali, hæc inæqualitas debet intelligi solum prout opponitur æqualitati indiuisibili physica, non autem, æqualitati morali; ergo semper commutatio voti debet fieri in rem æqualem moraliter loquẽdo, modo à nobis explicato, non autem potest fieri in rem euidenter inæqualem siue physicè, siue moraliter, Vnde optimè infertur, vel quod doctrina dicti D. Caroli Latij solo nomine differat à nostra, vel si in alio sensu loquitur sua responsio nihil facit ad rem.

295 Secundo probatur nostra sententia, commutatio voti est quidam cõtractus inter commutãtem nomine Dei, & vouentem, vt affirmat Diuus Thomas in 4. dist. 38. quæst. 1. art. 4. quæstiũcula vltima in corpore: atqui omnes contractus suapte natura æqualitatem petunt, quæ contractu permutationis in eo versatur, vt sit ęqualitas inter illa, quæ permutantur, vt ait Aristoteles 3. ethicorum, ergo commutatio voti facta virtute bullæ Cruciatę necessario debet esse in rem æqualem: saltem moraliter modo à nobis supra explicato, & nullo modo in rem certò, & infallibilter minorem.

296 Ad primum fundamentum oppositę sententię respondetur, negando antecedens, nam licet aliqui sint DD. qui affirmẽt posse vouentem propria authoritate absque vllo priuilegio commutare suum votum in bonum euidenter æquale: tamen id est incertum, & probabilius oppositum, vt docent Thomas Sanchez tom. 2. summæ lib. 4. ca. 49. n. 12. *Suarez* tom. 2. de *Religione* cap. 19. n. 3. Filliucius tom. 2. tract. 26. cap. 10. n. 283. Malderus in 2. 2. Diui Thomæ tract. 10. cap. 15. dub. 11. Layman in summa lib. 4. tract. 4. cap. 8. Castropalao tom. 3. disp. 2. punct. 17. n. 2. & 4. (non autem puncto 14.) vt citant eum Pater Frãciscus Bardi loco postea citando, & D. Carolus Latius vbi supra difficult. 2. *Pater* Franciscus Bardi in explicatione bullæ Cruciatæ par. 2. tract. 7. cap. 1. sect. 1. n. 13. & 14. & alij apud ipsos, quia non est certum acceptare à Deo eam commutationem, cum nulla vtilitas in ea acceptatione eluceat; ergo oportet intercedere authoritatem Prælati interpraetantis vice Dei eam volũtatem. Deinde quia in hac æqualitate promissa materia excedit, eo quod ad Dei cultum spectet perseuerantia in priori voluntate, vbi aliquid auctius loco illius non præstatur, quo compẽsetur recessus à priori voluntate oblata Deo: Ad probationem antecedentis respondeo negando similiter antecedens, nam supposita promissione Deo facta per uotum, non est vtraque materia æquè grata, sed gratius est Deo perseuerare in materia specialiter promissa, vbi nullus est excessus materiæ subrogatæ, ad id autem, quod in argumento dicitur, quod si vigore bullæ Cruciatæ non posset votum commutari in rem minorem, sui non æqualem, priuilegium dictæ bullæ esset inutile. Respondeo dictum priuilegium inutile non esse. Primo, quia per ipsum priuilegium conceditur potestas commutandi ipsi Confessario, qui absque tali priuilegio (in communiori, & probabiliori Doctorum opinione) hac po-

Digitized by Google

potestate caret: quia iurisdictio Confessarij ad forum pœnitentię solum circa absolutionem à peccatis, & à quibusdam censuris se extendit, facultas verò cõmutandi vota pertinet ad Prę-latos, vel ad eos, qui ab eisdem delegatam habent potestatem, vnde Confessarius in hoc vt persona priuata se habet, & obtinet hanc potestatem vigore bullę Cruciatę. Secundo, quia pręciso priuilegio bullę Cruciatę nullas potest propria authoritate sua vota commutare in rem ęqualem vt supra probauimus; sed debet illa commutare in rem meliorem: per priuilegium autem bullę Cruciatę possunt vota commutari in rem ęqualem, saltem moraliter, modo à nobis supra explicato.

Ad secundum fundamentum
297 eiusdem sententię respondetur: omittendo antecedens, & negãdo consequentiam. Aliud enim est, quod onus tribuendi eleęmosynam taxatam à Sũmo Põtifice pro recipienda Cruciata bulla, pręsupponatur, vt conditio necessaria sine qua non ad acquirendam facultatem commutandi vota virtute dicti priuilegij bullę Cruciatę: Aliud vero, quod dicta eleęmosyna, & onus illam tribuendi pro accipiẽda dicta bulla se teneat ex parte rei, aut boni, in quo vigore priuilegij bullę alicui votum commutatur: Primum est verum. Secundum verò falsum; & ideo sẽper est necessarium, vt quando vigore bullę Cruciatæ commutetur in rem æqualem; saltem moraliter loquendo modo superius in hac resolut. à nobis explicato.

RESOLVTIO XXVII.

Vtrum Cõfessarius electus à pœnitente virtute Bullæ Cruciatæ, si pœnitens petat illi, vt vigore dictæ Bullę ei commutet aliquod votum teneatur Confessarius dictum votum pœnitentis commutare, ita ut aliter faciendo, scilicet denegãdo commutationem dictus Confessarius mortaliter peccet?

298 IN hac difficultate prima sententia docet, quod etiamsi Confessarius electus per bullam Cruciatæ nullum agnoscat impedimentum in pœnitẽte ne illius vota commutet, non tenetur illa commutare, ne per se loquendo mortaliter peccare dicto pœnitẽti non cõmutãdo vota: licet aliquãdo per accidens possit ea nõ cõmutando mortaliter peccare: Ita Ioannes Sanch. in selectis disp. 14. nu. 17. quem citat, & sequitur D. Carolus Latius in dilucidatione Bullę Cruciatæ disp. 8. quęst. 1. difficult. 8. n. 47. & 49. Probatur hęc sententia quoad primam eius partem: quia cum omnis obligatio sit odiosa, nemo obligandus est, nisi euidẽter habeatur caput obligationis; atqui in casu præsenti nullum assignari potest caput obligans dictum Confessarium ad commutãda vota vigore bullæ Cruciatæ: ergo Confessarius electus vigore Bullæ Cruciatæ non tenetur commutare vota pœnitentis eligentis illum in Confessarium, nec per se loquendo peccabit mortaliter: imò nec
299 venialiter dicta vota pœnitentis non commutando.

Quoad secundam vero partẽ, scilicet quod per accidens poterit

sit Confessarius mortaliter peccare non commutando pœnitēti vota virtute bullæ Cruciatæ: ratione cuius fuit à dicto pœnitente electus in Confessarium, probatur eadem sententia: quia si Confessarius agnoscat pœnitentem esse in manifesto periculo fractionis voti, & eius audierit peccata, & videat commutationem voti esse hic, & nunc mediū opportunum, & aptius reliquis, cum ipse poterit facile authoritate ipsi commissa per bullam Cruciatæ commutationem dicti voti facere; tunc si eam non faciat, non potest excusari à culpa graui: quia eò ipso quod sponte suscepit munus Cōfessarij, & audiuit peccata: tenetur adiuuare pœnitentem meliori modo, quo potest; vt iterum non redeat ad priora peccata, ac proinde ad vitādas fractiones, debet requisitus votum commutare, etiam si non sit proprius Confessarius pœnitentis: ergo datur casus, in quo Confessarius electus virtute Bullę Cruciatę teneatur sub mortali ad cōmutanda vota pœnitentis cōmutationem petentis: licet per se loquendo ad id non teneatur.

300 Secunda sententia distinguit inter Confessarium proprium pœnitentis, & Confessarium nō proprium, & loquendo de proprio Confessario asserit, quod requisitus à pœnitente per bullā Cruciatę tenetur id sub mortali illi sua vota commutare, ad quod per se loquēdo non tenetur Confessarius, qui nō est proprius pœnitentis, & sic dictus Confessarius non proprius, nec peccabit mortaliter, non commutando vota pœnitentis, qui eum eligit in Confessarium virtute bullę Cruciatę; licet per accidēs in aliquo casu possit mortaliter peccare, non commutando pœnitentis vota: ita Eruditus Pater Franciscus Bardi in explicatione bullæ Cruciatæ par. 2. tract. 7. sect. 4. nu. 35. 36. & 40. Secunda pars huius sententiæ probatur fundamentis sententię præcedentis. Prima vero pars probatur à Patre Francisco Bardi dict. nu. 40. quia pœnitens in ordine ad ea, quæ ad propriam salutem pertinent, & possunt præstari à proprio Pastore strictum ius habet in ipsum Confessarium ordinarium, vt ab ipso hæc omnia præstentur: scilicet votorum commutatio vigore Bullæ Cruciatæ; ac proinde proprius Confessarius non habet ius se excusandi à tali onere; atqui inter ea, quæ conferri possunt ad spiritualem pænitentis perfectum, est computatio votorum; nam interdum expedit bono spirituali ipsius pœnitentis facere hanc commutationem: ergo vrgētior causa requiritur ad excusandum proprium, quam alienū Confessarium: ac proinde secundum circumstantias occurrentes erit decidendum quando obligatio proprij Confessarij erit sub graui, quando sub leui culpa.

301 Tertia, & probabilior sententia affirmat Confessarium siue proprium, siue alienum electum per bullam Cruciatæ teneri sub mortali commutare vota pœnitentis, si pœnitens id petat, & Confessarius si sit alienus admittat electionem factam à pœnitente, audiat sacramentaliter pœnitētis peccata, & sit requisitus à pœnitente in ipso actu confessionis, vt ei commutet sua vota vigore bullæ Cruciatę; dummodò ad talem commutationem nullum sit impedimentum, eam impediens ex parte pœnitentis; ita Pater Thomas Sanchez tom. 1.

sum-

summę lib. 4. cap. 54. nu. 12. vbi pro hac sententia citat Aragonium 2. 2. quęst. 88. art. 12. in dubio, quod mouet circa secundam conclusionem vers. si quis autem quęrat Viualdum in Candelabro Sacramentorum 3. par. cap. 14. nu. 58. Stunicham de voto quæst. 5. nu. 38. Sayrum in claui regia lib. 6. cap. 12. n. 18. in fine. Ludouicus à Cruce de expositione bullę Cruciatę disp. 2. cap. 6. dub. 1. n. 1. Bartholomæus à Sancto Fausto in Thesauro Religionis lib. 4. quæst. 53. Homobonus de examine Ecclesiæ part. 1. tract. 5. cap. 6. quæst. 40. quos citat, & sequitur Diana par. 1. tract. 11. de Bulla Cruciatæ resol. 44. Pater Antonius de Escobar, & Mendoza tom. 1. vniuersæ Theolog. moral. lib. 7. de bulla Cruciatæ sect. 1. cap. 20. num. 274. Pater Magister Gallegus in exposit. bull. Cruciat. cap. 9. claus. 9. part. 3. duda 149. Castropalaus par. 1. tract. 3. disp. 6. punt. 8. §. 2. n. 12.

302 Probatur nostra sentẽtia. Primò quia Confessarius electus à pœnitente vigore bullæ Cruciatæ est iudex delegatus in fauorẽ ipsius pœnitentis eligentis ipsũ, ergo quamuis non teneatur cõfessionem eius audire: nihilominus supposito, quod eam audiat tamquam Confessarius electus à pœnitente virtute bullæ Cruciatæ tenetur requisitus ab ipso pœnitente vota illius commutare: dummodo ex parte pœnitẽtis non sit aliquis obex. Probatur consequentia: quia ad Confessarium electum vigore bullæ Cruciatæ ad audiendam confessionem sacramentalem: eo ipso quod absolutè talem electionem acceptet: non minus pertinet, seu spectat ad ipsum commutare vota vigore bullæ Cruciatæ, qua fuit electus à pœnitente, quam peccata absoluere pœnitentis: cum æqualiter Summus Pontifex concedat facultatem Confessario electo vigore bullæ Cruciatæ absoluendi pœnitentem à peccatis, & commutandi illi vota.

303 Ad hoc argumentum respondet D. Carolus Latius vbi supra n. 48. concedendo antecedens, & negando consequentiam: scilicet teneri Confessarium commutare pœnitentis vota ex eo præcisè quod illius peccata sacramentaliter exceperit: nam absoluere peccata, & commutare vota (adhuc facta hypotesi, quod vni soli vtrumque competat) sunt absolutè onera inter se omninò disparata, nullamque connexionem, neque implicitã inter se dicunt, ac proinde Confessarius ex eò quod acceptauerit sui electionem in ordine ad peccata: nequaquam censendũ est acceptasse etiam electionem in ordine ad commutanda vota.

304 Sed hæc responsio nõ eneruat vim nostri argumenti, neque aliquid in contrariũ conuincit, tũ quia nos non asserimus, quod Confessarius tenetur necessariò vota pœnitentis commutare ex eo præcisè, quod pœnitẽtis peccata sacramentaliter excipiat, sed ex eo quod acceptet electionem factam à pœnitente in illius Confessarium vigore bullæ Cruciatæ absolute, & absque aliqua limitatione, & restrictione: nam in hoc casu: licèt absoluere à peccatis, & commutare vota, sit quid distinctum, non sunt onera inter se omninò disparata in dicto Confessario electo à pœnitente vigore bullę Cruciatæ: cũ per dictã bullam Cruciatę supposita electione pœnitentis, & acceptatione ipsius Confessarij ac-

Digitized by Google

accipiat dictus Confessarius immediatè à Summo Pontifice iurisdictionem, & potestatem, nō solum absoluendi pœnitentem à peccatis, sed etiam commutandi ei vota, & consequenter, sicut pœnitens in dicto casu habet ius ad absolutionem sacramentalē à peccatis faciendam à Confessario: dum ex parte pœnitentis nullum sit impedimentum ad illam recipiendam, ita habet ius ad hoc, vt Confessarius illi commutet sua vota: vnde illi duo effectus absoluendi à peccatis, & commutandi vota pœnitentis, vtpotè prouenientes ab eadem potestate, & facultate Confessario concessa virtute bullæ Cruciatæ non dicendi sunt inter se omnino disperati (vt affirmat D. Carolus Latius) sed habere inter se aliqualem connexionē, quatenus talis potestas sit, & facultas datur Cōfessario in ordine ad vtrũque effectum: scilicet absoluendi à peccatis pœnitentem, & cōmutandi ei vota supposita electione pœnitentis, & acceptatione absoluta Confessarij. Vnde sicut Confessarius peccaret mortaliter negando pęnitenti absolutionem à peccatis, nulla existente legitima causa: quia priuaret pœnitentem iure suo, quod habebat ad dictam absolutionem à suis peccatis, ita similiter peccaret mortaliter, negando illi commutationem votorum propter eamdem rationem: quia non minus ius habet pœnitens in dicto casu ad absolutionem suorum peccatorum faciendam à Confessario, virtute bullę Cruciatę: quam ad dispensationem suorum votorũ impendendam ab eodem Confessario vigore eiusdem bullæ Cruciatæ. Tum etiam, quia aliud est, quod electio Confessarij facta à pœnitente acceptetur ab ipso Confessario absolutè, & absque aliqua limitatione, aliud vero est, quod Confessarius electionem factam ab habente bullam Cruciatæ acceptet tantum pro absolutione à peccatis, & non pro commutatione votorum: quia tũc in primo modo acceptandi electionem: scilicet simpliciter, & absolutè absque aliqua restrictione tenetur Confessarius non solùm ad absolutionē à peccatis impendendam (dummodo nullum sit impedimentũ ex parte pœnitentis eligentis ipsum in Confessarium virtute bullæ Cruciatæ) sed etiam ad dispensationem votorum, & si noliteam facere, erit infidelis, & iniustus, quia iam quasi ex iustitia ratione acceptæ electionis obligatur ad concedendam dispensationem. Si autem secundo modo acceptet electionem non tenetur dispensare vota pœnitentis, etiamsi confessionem sacramentalem ipsius pœnitentis audierit, quia priuilegium concessum per bullam non est ad arctandum Confessarium ad dispēsationem concedendam, sed solum ad concedendam facultatē dispensandi Confessario volenti, non renuenti.

305 Secundo probatur nostra sēntentia: quia vt constat ex cap. quanto causa secunda quæst. 5. Episcopus dicitur infidelis, si deneget dispensationem subdito illam ex iusta causa petenti, ergo similiter dicetur iniustus Confessarius, qui electus à pęnitente virtute bullæ Cruciatæ, & acceptata à Cōfessario dicta electione noluerit requisitus à pœnitente illi vota commutare facultate dicto Confessario concessa vigore dictę bullæ Cruciatę. Consequentia patet à parita-

Digitized by Google

te rationis, & antecedens constat ex dict. cap. quanto, ibi: quãto à nobis credi tibi, & necessarias vides causas iniungi, tanto te strenuum debes, & sollicitum exhibere. Proinde si Maximus Salonitanus præstito Sacramentis firmauerit se simoniaca hæresi non teneri, atque de alijs ante corpus Sancti Apollinaris tantummodo requisitus innoxium se esse responderit, & de inobedientia sua pœnitentiam, (sicut reputauimus) egerit, volumus, vt ad consolandum illũ, epistolam, quam ad eum scripsimus (qua ei, & gratiam nostrã, & communionem nos reddidisse signauimus] experientia tua dare debeat, quia sicut in contumacia persistentibus seueros nos esse conuenit, sic iterum humilitatis, & pœnitentibus negare locum veniæ non debemus.

306 Ad hoc argumentum respondet D. Carolus Latius vbi supra n. 50. concedendo antecedens, & negando consequentiam, & rationem disparitatis assignat, quia Episcopus est proprius, & vnicus, ac necessarius delegatus in hoc, ac etiam ad dispensandum, qualis non est simplex Cõfessarius adhuc vi bullæ Cruciatæ electus.

307 Verum enim vero hæc solutio non valet: quia licet Confessarius electus per bullam Cruciatæ ab aliquo illam habente ad effectum, vt ei sua vota dispenset virtute facultatis dicto Confessario delegatæ immediatè à Summo Pontifice per dictã cruciatam bullam, antequam electionem acceptet nõ sit proprius, ac necessarius delegatus ad dispensandum, nihilominus postquam illam acceptauit liberè, & voluntariè est proprius, ac necessarius delegatus ad dispensandum: quare non potest absque culpa, supposita dicta acceptatione dictam dispensationem denegare; licet ante acceptationem dictæ electionis potuerit illam absque culpa denegare, vt n. præcedenti diximus; ergo semper remanet firma veritas nostræ sententiæ, siquidem nos non asserimus, quod Confessarius tenetur dictam electionem acceptare; imo contrariũ firmamus, sed quod supposita libera, & spontanea confessarij acceptatione tenetur vti dicta facultate dispensandi vota pœnitentis ei delegata à Summo Pontifice immediatè per dictam bullam Cruciatæ, quod si non faciat nullo existente impedimento ex parte pœnitentis petentis vigore dictæ bullæ dispẽsationem suorum votorum peccauit grauiter Confessarius priuando pœnitentem supradicto suo iure in re graui, ideoque exemplum à nobis allegatum in secunda probatione nostræ sententiæ tenet in hoc, quod sicut Episcopus vtpotè proprius, & necessarius delegatus erit infidelis, & iniustus; si absque legitima causa neget dispensationem alicui eam petenti, ita, similiter Confessarius electus vigore bullæ Cruciatæ ab aliquo illam habente ad effectum, vt ei dictus Confessarius dispenset sua vota dispensabilia vigore priuilegij dictæ bullæ, si Confessarius dictam electionem acceptet, erit infidelis, & iniustus si absque legitima causa non dispenset: seu neget pœnitenti dispensationẽ suorum votorum.

308 Ad fundamentum primæ sententiæ pro prima eius parte respondetur; concedendo maiorem, & negando minorem, nam eo ipso, quod aliquis eligat in

Con-

Digitized by Google

Confessarium aliquem Sacerdotem siue sęcularem, siue Regularem vigore Bullę Cruciatæ ad effectum obtinendi ab ipso dispensationem suorum votorum, & Confessarius liberè, & spontaneè dictam electionem acceptet ipsa sua acceptatio libera, & spõtanea est sufficiens caput, ex quo oriatur obligatio in dicto Confessario electo dispensandi dicta vota, ita vt aliter faciendo dicatur infidelis, & iniustus: & ita consequenter dicẽdũ erit mortaliter peccare negando absque legitima causa pœnitenti dictã votorum dispẽsationem, ex quo manifestè patet falsitas cõsequẽtiæ dictæ probationis partis cõtrariæ. Et specialiter mihi displicet, id, quod in dicta consequentia asserit dictus D. Carolus Latius: scilicet, quod Confessarius electus per bullam Cruciatæ si nolit requisitus à pœnitente vota illius commutare: neque venialiter peccabit: nam licet stando in probabilitate sententiæ oppositę Cõfessarium acceptantem electionem in eo factam vigore bullæ Cruciatæ possimus excusare aliquando à culpa graui: si munus commutandi postea sine causa neget, si ex tali negatione pœnitens non maneat in periculo frangendi votum: neq; sentiat magnam cordis Angustiam; neque demum debeat nimium laborare inquirendo aliũ Confessarium, à quo commutationẽ habeat; ex eo quod in hoc casu, cum notabile detrimentũ pœnitens non patiatur, non videtur Cõfessarius lætaliter peccare denegando commutationem: tamen non video qua ratione dictus Confessarius adhuc in hoc casu à culpa leui, seu veniali possit excusari, si nolit dispensare: quia cum nullum sit impedimentum: neque ex parte pœnitentis: neque ex parte Confessarij non videtur posse negari, quod charitas aliquo modo obliget Confessarium ad commutandum: ergo ad minus adhuc sistendo in opinione contraria Confessarius peccabit venialiter non præstando munus dictæ dispensationis.

309 Ad fundamentum secundæ partis eiusdem sententiæ patet manifestè ex supradictis: nam si Confessarius electus vigore bullæ Cruciatæ ab aliquo illam habente ad effectum, vt illi pręstet munus commutandi vota: si electionem liberè, & spontaneè acceptet, tenetur sub mortali dictum munus præstare, si nulla causa impediens existat ex parte ipsius pœnitentis: multo magis tenebitur sub mortali dictum munus commutandi præstare, si agnouerit in pœnitente periculum frangendi votum. Ex quibus etiam patet responsio ad fundamentum primæ partis secundæ sententiæ, quia: si Sacerdos nõ proprius electus per bullam Cruciatę ad prædictum munus commutandi vota, si electionem acceptet tenetur modo superius dicto sub culpa graui prętare prædictum munus cõmutãdi vota, potiori iure ad hoc tenebitur proprius Sacerdos.

310 Aduertendum: tamen est cũ Patre Thomà Sanchez, & Diana locis superius citatis; quod licet Religiosi Regulares approbati ab Ordinatio de licentia sui Pręlati ad sæcularium confessiones audiendas, possint vigore suorũ priuilegiorum vota suorum pœnitentium commutare, vt docent Tamburinus de iure Abbatum tom. 2. disp. 19. quæst. 2. n. 5. Henriquez lib. 7. de iedulgentijs cap. 30. n. 6. Ioannes Sanci-

Digitized by Google

us in selectis disp. 14. nu. 2. & cõmuniter Doctores quos citat, & sequitur dictus Pater Antoninus Diana par. 3. tract. 2. resol. 9. & part. 4. tract. 4. resol. 8. Nihilominus non peccarent mortaliter si nollent virtute suorum priuilegiorum vota pœnitentis commutare; imò nec venialiter; quia non astringũtur vti suo priuilegio: quamuis probabile sit, vt docet Castropalao vbi supra dict. nu. 12. quod si Religiosus Regularis se obligauit ad vtendum facultate dispensandi, quã habet vigore suorum priuilegiorum, si postea noluerit dispensare, erit infidelis, & iniustus nõ stando obligationi promissę, & consequenter peccabit non dispensando peccato graui; aut leui attentis circumstantijs tunc occurrentibus.

RESOLVTIO XXVIII.

Vtrum Confessarius possit vigo. bullę Cruciatæ commutare votum castitatis emissum ante contractum matrimonium vt possit vouens petere debitum?

311 Affirmatiuam sententiã tuetur Viualdus in Candelabro aureo par. 3. cap. 14. nu. 41. Sanctarellus de iubilæo cap. 9. dub. 8. & 9.

312 Fundamentum huius sententiæ est: quia Episcopus potest dispensare in voto castitatis; ad petendum debitum, quãdo quis adstrictus voto castitatis ad nuptias transit, atqui in his omnibus in quibus potest Episcopus dispensare potest Confessarius dispensare virtute bullæ Cruciatæ; ergo poterit optimè Confessarius virtute priuilegij dictæ bullæ commutare castitatis votum emissum ante cõtractum matrimonium, vt possit vouens petere debitum maiorem docẽt Angelus verbo matr. 3. impedim. 5. n. 3. Tabiena verb. impediment. 2. quæst. 5. Valentia to. 4. disp. 10. quęst. 5. punct. 5. Henriquez lib. 12. cap. 2. n. 9. Sà verb. debitum coniugale. num. 4. Toletus lib. 7. cap. 14. nu. 4. Rodriquez in bullam Cruciatę §. 9. n. 119. Minor vero communiter recipitur à Doctoribus, & consequentia apertè patet ex præmissis.

313 Secunda, & vera sententia negat posse Confessarium virtute bullæ Cruciatæ commutare votum castitatis emissum ante contractum matrimonium ad petẽdũ debitũ à vouẽte: ita Thomas Sanchez tom. 1. summæ lib. 4. c. 54. n. 20. Azorius tom. 1. lib. 11. cap. 18. quæst. 8. Guttierrez in suis quæst. canonic. lib. 1. ca. 23 nu. 17. Diana par. 1. tract. 11. resol. 66. & par. 11. tract. 8. resol. 16. Magister Gallegus in bull. Cruc. cap. 9. clausul. 9. par. 3. §. 1. dub. 69. Pater Leander à Sãctissimo Sacramento par. 1. trac. 5. disp. 14. quæst. 117. Pater Antonius de Escobar, & Mendoza tom. 1. Theolog. moral. lib. 7. de bulla Cruciatæ sect. 2. probl. 87. nu. 724.

314 Probatur nostra sentẽtia: quia quamuis Confessarius possit virtute Bullæ Cruciatæ commutare omnia vota, quæ potest Episcopus commutare, aut dispensare hoc est intelligẽdum de votis, quæ ab Episcopo commutãtur, aut dispensantur de iure ordinario, & ex natura reseruationis: non verò de illis, quæ commutantur, aut dispensantur ab Episcopo iure speciali, aut per consuetudinem: atqui facultas, quam habet Episcopus dispensan-

Digitized by Google

ſandi in voto caſtitatis emiſſo ante contractum matrimonium, ad hoc vt vouens poſſit petere debitum, non competit Epiſcopo iure ordinario, & ex natura reſeruationis; ſed ſolum iure ſpeciali, aut per conſuetudinem; ergo non poteſt Confeſſarius vigore Bullę Cruciatę in dicto voto caſtitatis diſpenſare: ad hoc, vt qui votum emiſit ante matrimonium poſſit poſt matrimoniū contractum debitum petere.

315 Ad fundamentum oppoſitæ ſententiæ reſpondetur diſtinguendo maiorem, poteſt Epiſcopus diſpenſare in ſupradicto voto Caſtitatis ad petendum debitum facultate illi conceſſa ex iure communi; & ex natura reſeruationis; nego maiorem, poteſt diſpenſare iure ſpeciali ſolius Summi Pontificis, aut ex conſuetudine; concedo maiorem, & ſimiliter diſtinguo minorē, Cōfeſſarius poteſt virtute bullę Cruciatæ commutare ea vota, quæ poteſt Epiſcopus commutare, aut diſpenſare, ſi facultas commutandi, aut diſpenſandi competat Epiſcopo iure communi, & ex natura reſeruationis; concedo minorem; ſi competat Epiſcopo iure ſpeciali ſolius Summi Pontificis, aut per conſuetudinem: nego minorem, & ſimiliter nego conſequentiam propter rationem dictam in probatione noſtræ ſententiæ.

316 Aduertendum tamen eſt cum Bartholomæo de Sancto Fauſto in Theſaur. Religion. lib. 3. qu. 91. nu. 3. quod in caſu præſenti Epiſcopus non relaxat ſimpliciter dictum votum emiſſum ante contractum matrimonium; ſed tantum ex parte, & ſecundum quid, habilitando ſubiectum, quod poſt emiſſum votum caſtitatis matrimonium contraxit adhoc vt licitè poſſit petere debitum; ideoque mortua coniuge tota voti obligatio reuiuiſcit.

317 Sed dices quidquid poteſt Cōfeſſarius Regularis vigore priuilegiorum ſuæ Religionis facere, quoad commutationem votorū id ipſum poteſt facere quilibet alius Confeſſarius approbatus ab Ordinario vigore bullę Cruciatæ; atqui Confeſſarius Regularis poteſt virtute ſuorum priuilegiorum commutare votum caſtitatis emiſſum ante contractum matrimonium ad petendū debitum, ergo etiam hoc poterit facere quilibet alius Confeſſarius approbatus ab Ordinario virtute priuilegij bullę Cruciatæ.

318 Reſpondetur negando maiorem abſolutè loquendo; nā Regulares vigore ſuorum priuilegiorū poſſunt habere facultatē commutandi, aut diſpenſandi ea omnia vota, quę poteſt Epiſcopus cōmutare, aut diſpenſare, ſiue talis cōmutatio, aut diſpēſatio cōpetat Epiſcopis iure communi, & ex natura reſeruationis ſiue iure ſpeciali ſolius Summi Pontificis, aut per conſuetudinem, quod non poſſunt facere alij Confeſſarij Seculares approbati ab ordinario vigore priuilegij bullæ Cruciatæ, vt ſupra diximus. Ad minorem autem reſpondeo poſſe Confeſſarium Regularem de facultate ſui Prouincialis vigore priuilegiorum Regularibus cōceſſorum diſpēſare ad petendum debitum cum his qui poſt votum caſtitatis matrimonium inierunt; quia ita Regularibus cōceſſit Pius Quintus, vt ferunt Sanchez lib. 8. de matrim. diſp. 16. num. 3. & alij apud ipſum Baſilius Pontius Legionenſis lib. 8. de matrim. ca.

Digitized by Google

10. n. 12. vbi sic ait, sed sublimi ta eam limitationem, vt possint Religiosi dispensare in voto castitatis in ordine ad petendum debitum: dummodo votum sit emissum ante contractum matri monium, non verò si sit factum post matrimonium; contractum. De eo enim tātum loquitur priuilegiū, vt docet Emanuel Rodriquez tom. 1. quæstionum regularium quæst. 66. art. 2. quod amplia siue sit matrimonium cōsumatum: siue non (quamuis contrarium dicant nonnulli sine fundamēto) siue etiā eo tēpore, in quo licebat diuortium: verba enim priuilegij vniuersalia sunt. ita Basilius Pontius Ioannes à Cruce in epitome lib. 2. c. 6. dub. 9. concl. 2. Trullēch. lib. 2. in Decalogum cap. 2. dub. 44. nu. 5. Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 2. tract. 9. disp. 24. quæst. 19. licet contrarium videatur asserere par. 1. tr. 5. disp. 14. quęst. 117. Pater Andreas Mendo in bull. Cruc. disp. 26. cap. 11. nu. 120. Diana part. 10. tract. 8. resol. 16.

RESOLVTIO XXIX.

Vtrum si aliquis votum disiunctiuum emittēs; nempe castitatis, vel dandi certam quantitatem eleemosynę alicui Ecclesię, si postea vouens prædictum votum disiunctiuum deueniat ad tantam paupertatē, vt impossibile sit adimplere votum quoad materiam non reseruatam: scilicet quoad tribuendam dictam eleemosynā dictę Ecclesię, possit Confessarius vigore bullę Cruciatę illi commutare dictum votum quoad materiam reseruatā: nēpe quoad castitatē voto promissam, quam potest adimplere?

319 Prima sententia negat posse Confessarium in dicto casu vigore bullę Cruciatę dispensare, quoad dictam materiam reseruatam castitatis: ita Bonacina tract. de leg. disp. 4. qu. 2. punct. 7. §. 4. num. 18. fundamentum huius sententię est: quia ille, qui emisit votum disiunctiuum de materia reseruata, & non reseruata v. g. qui vouit vel castitatem, vel dare centum aureos tit. eleemosynę alicui Ecclesię: licèt illi liberum sit eligere quācumque partem dicti voti disiūctiui: scilicet, aut reseruatam, aut aut non: nihilominus tamen necessariò tenetur vi dicti voti vnam ex dictis partibus disiunctiuè eligere: aliàs votum esset inutile, & superuacaneum; atqui in casu supposito in titulo resolutionis materia non rrseruata dicti voti reddita est impossibilis, & consequenter ineligibilis, à vouente: ergo tenebitur in hoc casu eligere materiam reseruatā dicti voti; nempè castitatem seruandam: atqui votum castitatis perfectę non potest commutari vigore bullę Cruciatę: ergo nullo modo poterit Confessarius in dicto casu commutare dictum votum disiūctiuum quoad materiam necessariam.

320 *Secunda*, & vera sententia affirmat posse in dicto casu Confessariū commutare dictū votū disiunctiuum quoad materiam necessariā vigore priuilegij bullę Cruciatæ, ita Thomas Sāchez in summ. tom. 1. lib. 4. cap. 40. nu. 44. Diana part. 1. tract. 11. resol. 74. & par. 4. resolut. 102. Suarez tom. 2. de Relig. lib. 6. c. 24. nu. 4. Pater Franciscus Bardi in explicatione bullæ Cruciatæ par. 2. tract. 7. cap. 2. sect. 5. §. 1. nu. 65. Pater Magister Barnaba Gallegus in explicat. bullę

Cru-

Digitized by Google

Cruciatę cap. 9. clausul. 9. part. 3. dubitat. 156. Pater Antonius de Escobar, & Mendoza lib. 7. de bulla Cruc. cap. 34. probl. 90. nu. 732. & 733. Ludouicus à Cruce apud Trullench. in bull. Cruc. lib. 1. §. 7. cap. 3. dub. 14. nu. 6. Leander à Sanctissimo Sacram. par. 1. tract. 5. disput. 14. quæst. 142. Bossius de iubilæo sect. 2. casu. 11. num. 10. & apud ipsum Layman. & Tamburinus. Castropalao par. 3. disput. 25. punct. 11. num. 6.

321 Probatur nostra sententia: quia ille, qui emisit votum disiũctiuum castitatis, vel certam quantitatem eleemosynæ tribuendi alicui Ecclesiæ puta centũ aureos, per se, & ex natura dicti voti nunquam manet obligatus dictus vouens ad eligendam partem reseruatam dicti voti, sed potest eligere pro suo libito, & libertate quam maluerit ex illis partibus: scilicet reseruatam partem, vel non reseruatam: atqui reddita impossibili electione partis non reseruatæ, non tenetur per se, sed solum per accidẽs eligere partem reseruatam ex sola impossibilitate alterius materiæ non reseruatæ; ergo potest Confessarius vigore bullæ Cruciatę commutare dictum votum disiunctiuum, quoad materiam reseruatam supposita impossibilitate ex parte vouentis electionis materiæ non reseruatę dicti voti disiũctiui ab ipso emissi. Maior probatur ex regula 70. de regul. iur. in 6. ibi. In alternatiuis debitoris est electio, & sufficit alterum adimpleri, & ex cap. inter cæteras 4. lib. 1. decretal. de rescript. tit. 3. ibi inter cęteras cõsultationes tuas fuit propositum coram nobis quid tenere debeas cum aliqua subdisiunctione mãdantur; quorum vnum verum est: alterum falsum: vt puta si ponatur, quod si talis sit Sacerdotis filius, & in sacerdotio genitus, qui proximo in tali Ecclesia ministrauit, vel quod illicitè Ecclesiam occupauit eamdẽ. Huic ergo quæstioni taliter respondemus (Iudici quodcumque istorum constituerit) illi prelibatam Ecclesiam adiudicari debere. Et idem in similibus obseruandum est. Vbi Glossa. Ex disiũctiuè narratis in rescripto sufficit impetranti alterum probare: ergo vouens disiunctiue materiam reseruatam, & non reseruatam per se ex vi dicti voti nunquam manet obligatus ad eligendam partem reseruatam, sed potest eligere, quam maluerit ex illis disiunctiuè: scilicet reseruatam, vel non reseruatam: minor autem manifeste patet, quia ille tenetur eligere per se solum illam materiam voti, quã absolute, & determinatè vouit: atqui ille, qui disiunctiuum votum emisit seruandi castitatem, vel dandi certam eleemosynam alicui Ecclesiæ nõ promisit Deo determinatè castitatem seruare: cum ex vi dicti voti sit in sua libertate eligere aliam partem dicti voti: scilicet tribuere assignatam eleemosynam dictæ determinatæ Ecclesiæ: ergo dictus vouens per se nunquam est obligatus ad partem reseruatam dicti voti: licet per accidens possit oriri in illo obligatio dictæ partis reseruatæ ex sola impossibilitate alterius materiæ: seu partis non reseruatæ dicti voti disiunctiui ab ipso emissi. Ergo optimè poterit Confessarius ab Ordinario approbatus in hoc casu vigore bullæ Cruciatæ dicto vouenti votum cõmutare quoad materiam reseruatam. Probatur hæc vltima consequentia: quia bulla

Cru-

Digitized by Google

Cruciatæ solum excludit à commutatione facienda à Cõfessario vigore illius, votũ castitatis perfectæ: atqui votum disiunctiuũ castitatis, vel alterius rei non reseruatæ, vt est donatio determinatæ eleemosynæ alicui Ecclesiæ, non est votum perfectæ castitatis: etiã supposita ex parte sic vouentis impossibilitate electionis partis non reseruatæ dicti voti disiunctiui: ergo prædictum votum quoad materiam reseruatam in nostro casu est cõmutabile à Confessario vigore Bullæ Cruciatæ.

322 Ad fundamentum oppositæ sententiæ respondetur, distinguendo maiorem, quoad secundam partem necessario tenetur vi dicti voti vnam ex dictis partibus disiunctiue eligere; si quælibet seorsim, & per se sit eligibilis: concedo maiorem: si aliqua ex illis ratione alicuius circumstantię extrinsecæ reddatur impossibilis, & ineligibilis: nego maiorem; quia tunc solum per accidens, & non per se tenetur aliam partem voti eligere; quare cum in casu præsenti ratione impossibilitatis, & ineligibilitatis materiæ non reseruatæ, maneat solum materia necessaria eligibilis à dicto vouente, non dicitur teneri per se dictam materiam necessariam voti disiunctiui eligere, sed solum per accidens ex sola impossibilitate alterius materiæ non reseruatę: quare concessa minori distinguendum est consequens, tenebitur in hoc casu eligere; materiam reseruatam dicti voti, per se, & necessariò: nego consequentiã: per accidens, ratione impossibilitatis alterius materiæ nõ reseruatæ dicti voti; concedo consequentiam, & concessa minori subsumpta: neganda est consequentia: nam ex eo quod est accidenti aliquo extrinseco, nẽpe ex paupertate vouentis, nõ possit vouens dictum votum disiunctiuum, eligere materiam nõ reseruatam dicti voti, scilicet elargitio dictæ eleemosynę determinatę in dicto voto tali determinatę Ecclesię, non sequitur, quod ex vi dicti voti teneatur per se eligere materiam reseruatam voti, scilicet seruationẽ perpetuam castitatis: licet ad hoc teneatur per accidens, vt supra diximus: ideoque dictum votũ disiunctiuum in dicto casu non potest dici votum perfectę castitatis, et consequenter neque incommutabile a Cõfessario vigore priuilegij bullę Cruciatę.

RESOLVTIO XXX.

Vtrum ille, qui emisit votum disiunctiuum castitatis, vel ieiunandi omnibus sextis ferijs anni; si semel elegit libera sua voluntate seruare castitatem quę est materia reseruata dicti voti, possit Confessarius vigore bullę Cruciatę illi cõmutare dictum votum?

323 PRima sententia negat posse Confessarium commutare vigore bullę Cruciatę votum disiunctiuum castitatis, aut ieiunij, quando vouens semel elegit castitatem seruare perpetuã; ita Thomas Sãchez tom. 1. sum. cap. 40. nu. 43. vbi sic ait: at post electionem materię reseruatę obligantem: iam pręcisè ad illam nequit Episcopus dispensare. Quia est quasi noua voti reseruati emissio: vbi citat pro hac sententia Suarez tom. 2. de Religion. tract. de voto lib. 6. cap. 24. nu. 3. (immerito: tamen vt postea videbimus) et lib. 8. de

ma-

Digitized by Google

matr. disp. 9. nu. 14. Azorius to. 1. lib. 11. cap. 20. quæst. 10. Sayrus in claui regia lib. 6. cap. 11. n. 62. Sanctarell. de iubilæo qu. 8. sect. 1. nu. 92. Bonacina in 2. præcep. Decalogi disp. 14. qu. 2. punct. 7. §. 4. Fagundez in decalogum lib. 2. cap. 43. n. 8. Trullench. in decalog. lib. 2. cap. 2. dub. 36. nu. 14. quos citat, & sequitur nouissimè Pater Magister Barnaba Gallegus in expl. bull. Cruc. cap. 9. clausula 9. part. 3. dubit. 156. versu aduiertase.

324 Fundamentum huius sententiæ est: quia qui emisit votum disiunctiuum seruandi castitatē, aut ieiunandi omnibus sextis ferijs anni potest pro sua libertate quamcumque materiam dicti voti eligere, scilicet aut reseruatam, aut non reseruatam: atqui quando semel elegit materiā reseruatam, vt in casu præsenti, non potest amplius materiam non reseruatam dicti voti eligere: ergo tenebitur necessario seruare castitatem, quę est materia reseruata dicti voti, & consequenter non poterit Confessarius vigore bullæ Cruciatæ dictum votum cōmutare, quoad dictam materiam reseruatam; patet consequentia: quia ideò potest Confessarius vigore dictæ bullę Cruciatę commutare votum disiūctiuum de materia reseruata, & non reseruata: quia est in potestate vouentis eligere materiam reseruatam: vel non reseruatam: atqui postquam elegit materiam reseruatam: non potest non reseruatam eligere: ergo nō est in potestate Confessarij in hoc casu dictum votum disiunctiuum, quoad materiam iam electam reseruatam cōmutare. Minor, in qua potest esse difficultas, probatur ex regula 21. de reg. iur. in 6. quod semel placuit amplius displecere non potuit: atqui vouens, vt supponitur: iam elegit partem reseruatam omittendo materiam non reseruatam: ergo dum vouens determinauit se eligendo partē reseruatam dicti voti, quæ quidem determinatio Deo creditori innotescit, non poterit vouens resilire: at per consequens dictum votum erit incommutabile à Confessario: etiam virtute bullæ Cruciatæ.

325 Secunda, & probabilior sententia affirmat posse Confessarium vigore bullæ Cruciatæ dictum votum disiunctiuum de materia reseruata, & non reseruata commutare: etiam quando vouens iam elegit materiam reseruatam dicti voti: nempe castitatem seruare; dum tamen illa electio sit electio simplex, & non confirmata noua, & explicita promissione seruandi castitatem: ita Suarez tom. 2. de Religione cap. 24. nu. 3. qui distinguens ait, quod si mutatio fiat per electionem vouentis; quatènus post primum votum emissum voluntariè, determinat suā obligationem ad alteram partē voti reseruatam, & hoc per solū propositum exequendi votum in parte materiæ reseruatę; quādiù sistitur in solo proposito votum non mutatur, nec eius obligatio: quia propositum illud nō inducit obligationem: vnde, & mutari potest sine speciali peccato, & non redditur votum minus dispensabile: quam antea erat: si autem mutatio, seu determinatio ista fiat per absolutā voluntatem; qua vouens vult se obligare ad hanc partem reseruatam: tunc emittitur: quasi nouum votum, & non poterit vouens resilire; ac proindè votū erit reseruatum, hæc Suarez;

quarè malè citatur pro opposita sententia à Doctoribus oppositæ sententiæ. Hanc eamdem sententiam docent Malderus in 2. 2. Diui Thomæ trac. 10. cap. 5. dub. 10. nu. 4. casu 4. licet eum citet Pater Magister Gallegus c. 15. dict. tract. Filliucius tom. 1. tract. 26. cap. 10. nu. 272. Layman in Theolog. moral. lib. 4. tract. 4. cap. 8. nu. 12. vbi sic ait: alia vero ratio est, postquam ipsemet vouens obligationem suã, quæ principio indeterminata erat, determinauit ad eam partem, quæ reseruata est; idque non simplici tantum proposito, sed cum voluntate se obligandi, seu vt potius priorem obligationẽ determinandi, &c. Castropalao tom. 3. disp. 2. punct. 11. nu. 6. Et licet pro contraria sẽtentia nonnulli Doctores citent Filliucium; nihilominus absque dubio stat pro nostra sententia; nam ipse cum Suarez expresse ait, quod si vouens se determinauit ad partem reseruatam, & id non simplici tantum proposito, sed cum voluntate se obligandi; tunc resilire non potest, & votum erit reseruatum. Pater Andreas Mendo in exposit. bull. Cruc. disp. 26. cap. 10. Quintanaduеñas de iubilæo duarum hebdomadarum cap. 12. nu. 15. Pater Antonius de Escobar, & Mendoza in vniuersa Theolog. moral. to. 1. lib. 7. de bull. Cruc. sect. 3. cap. 34. probl. 81. num. 705. & 706. Pater Antoninus Diana par. 1. tract. 11. resol. 65. & par. 10. tract. 8. resol. 27. Bossius de iubilæo sect. 2. casu 11. n. 7. Moronus respons. 98. nu. 376. Trullench. in exposit. bull. Cruciatæ lib. 1. §. 7. cap. 3. dub. 14. num. 6. in fine Pater Leander à Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. disp. 14. quæst. 143. P. Franciscus Bardi in explic. bull. Cruc. par. 2. tract. 7. cap. 2. sec. 5. §. 2. nu. 70. D. Carolus Latius in dilucidat. bullæ Cruc. disp. 8. quæst. 2. difficult. 11. nu. 60.

326 Probatur nostra sentẽtia: quia qui vouit disiunctiuè seruare castitatem, aut ieiunare omnibus sextis ferijs anni ad hoc, vt teneatur seruare vnam partem dicti voti, necesse est, vt quando vnam ex illis partibus dicti voti eligit, eligat illam animo se obligandi ad talem partem, & nõ ad aliam; quia nudum, & simplex propositum, quo homo determinat aliquod obsequiũ Deo præstare non censetur obligare ad illud obsequium exhibendũ; neque à Deo ius aliquod acquiri ratione illius propositi; nisi aliunde sit obligatio præstata à dicto homine determinante dictum obsequium præstare Deo; atqui in nostro casu, qui fecit votum disiunctiuum circa vtrãque materiam reseruatam, & nõ reseruatam potest dupliciter electionem facere partis reseruatæ. Primo per solum propositum exequendi votum in parte materiæ reseruatæ. Secundo per absolutam voluntatem se obligandi ad partem materiæ reseruatam; ergo si primo modo se determinet vouẽs ad materiam reseruatam, non mutatur votũ, nec obligatio eius, & consequẽter erit cõmutabile vigore bullæ Cruciatæ, quia propositum illud non inducit obligationem, vnde & mutari potest sine speciali peccato, & non reddit votum minus dispensabile, quam antea erat, hoc est, antequam vouens se determinaret, seu eligeret per solum simplex propositum votũ exigui in parte materiæ reseruatæ. Licet si secundo modo fecerit electionem, scilicet per absolu-

lutam voluntatem se obligandi ad partem reseruatam materiæ dicti voti, non possit à dicta electione resilire: nec votum maneat commutabile à Confessario etiam vigore bullæ Cruciatę. Quia tunc quasi nouum votum emittitur, & contrahitur, ac determinatur obligatio ex cōsensu partium, quæ & ideò mutari amplius nō poterit arbitrio vouentis, sed tenetur implere voluntatem in parte, quam decreuit: ideòque iam illud votum est simpliciter castitatis: ac subinde reseruatum, & consequenter incommutabile vigore pripilegij bullæ Cruciatæ.

327 Ad fundamentum oppositæ sententiæ respondetur concedēdo maiorē, & distinguendo minorem, postquam elegit partem reseruatam non potest amplius partem non reseruatam eligere, si vouens elegit partem reseruatam dicti voti per solum propositum exequendi illud in parte materiæ reseruatæ: nego minorem, si fecit electionem partis materiæ reseruatæ per absolutā voluntatem se obligandi ad dictam partem materiæ reseruatæ, concedo minotem, nam vt supra diximus in probatione nostræ sententiæ: quando vouens per simplex propositum elegit executionem voti in parte materiæ reseruatæ sistendo in solo proposito pertinente ad executionem voti, non mutatur votum; neque obligatio eius, neque illa electio inducit nouam obligationem, ideoque mutari potest sine peccato. Quod non euenit, quando electio facta à vouente de parte reseruata dicti voti fit ab eo per absolutam voluntatem se obligandi ad dictam partem reseruatam materiæ voti, quia tunc efficitur, quasi nouum votum, atque adeo dicta volūtas mutari amplius nō potest arbitrio vouentis, & tenetur implere votum in illa parte, quā decreuit, quia per illam nouam voluntatem se obligandi ad illud votum quoad partem reseruatam, nempe quo ad castitatē obseruandam, remanet dictum votum simpliciter castitatis, & consequenter reseruatum, & incommutabile. Vnde in eodem sensu, & sub eadem distinctione neganda est consequentia. Ad probationem consequentiæ respondeo, concedendo maiorem, & negando minorem sub distinctione superius data, ad cuius probationem dico cum erudito *Patre Francisco Bardi*, quod illa regula 21. de regul. iur. in 6. quod semel placuit, &c. plures patitur exceptiones, quæ à Glossa ibidem explicantur, & inter alia ponit exceptionem vniuersalem, nempe fallere hanc regulam in omnibus casibus, in quibus permittitur pœnitere à iure, vel variare, &c. cum ergo in iure permittatur recessus à puro, & simplici proposito, quia multa superuenire possunt, ob quæ expediat illud mutare. Et licet interdum alteri manifestetur, nisi id fiat per modum promissionis acceptæ ab eo, cuius interest, non habet vim obligādi, quapropter etiam si Deus videat propositum vouētis in ordine ad materiam reseruatam; nihilominus nudum, & simplex propositum, neque est promissio, neque respectu Dei est locutio, & per consequens nulla resultabit in vouente obligatio, ex eo præcisè, quod absque noua promissione determinet se ad partem illam reseruatam.

RESOLVTIO XXXI.

Vtrum votum disiunctiuum cõstans ex vtraque parte reseruata, vt si quis v. g. voueat, vel ingredi religionem, vel perpetuam castitatem seruare possit vigore bullę Cruciatę à Confessario commutari?

328 AFfirmatiuam sententiam sustinet Pasqualigus in praxi magni iubilęi, ac etiam extraordinarij quęst. 301. Cuius fundamentum est, quia vota pœnalia, & conditionalia de materia reseruata non sunt reseruata, sed possunt commutari: ergo etiam est commutabile votum disiunctiuum, etiam si cõstet ex materia reseruata pro vtraque parte, scilicet vt quando quis emisit votum ingrediẽdi religionem, vel seruandi perpetuam castitatem; antecedẽs docent Suarez tom. 2. de Religion. lib. 6. de voto cap. 23. n. 1. Sanchez lib. 8. de matr. disp. 10. n. 8. & in summ. lib. 4. cap. 40. n. 91. Ludouicus à Cruce disp. 1. in bull. Cruc. cap. 6. dub. 8. n. 4. & plures alij à nobis postea citãdi resol. sequenti, quia votum pœnale castitatis, aut religionis non elicitur per se primo ex amore materię ipsius voti, sed solùm tanquam media pro assequendo fine, quem intendit vouens, dum sibi pręfixit pœnam, si non peruenerit ad finem intentum. Consequẽtia vero probatur, nam votum disiunctiuũ castitatis, vel ingressus religionis est imperfectum in ratione promissionis, & obligationis. Cum enim voluntas sit illa, quę perficit actum: vt tradunt Glossa in l. si fil. C. de donat. ant. nupt. & in l. omn. verb. volũt. C. cõm. de legat. & in cap. super abbat. de offic. deleg. vbi etiam Bald. & cons. 226. lib. 1. Crauett. de antiq. temp. par. 1. princ. part. c. 4. n. 52. Menoch. cons. 1. n. 259. & communiter, cum in pręsenti non adsit perfecta voluntas; quia non est determinata, nec ad vnam: nec ad aliam partem voti disiunctiui emissi, consequẽter nec promissio est determinata, vnde indiget determinatione, tanquam perfectiuo, & complemento, nec etiam aderit votum perfectum, & obligatio perfecta; ergo tamquam votum imperfectum non continetur sub reseruatione.

329 Confirmatur. primò quia votum disiunctiuum antequã fiat electio vnius partis non est perfectum, & completum, quia nondum est de materia determinata, sed determinanda; ergo non est sufficiens, vt inferre possit exequutionem; ergo non dũ est votum completè emissum; sed est veluti adhuc in fieri, quia debet determinari ad alteram partem: vt possit exequutioni mandari, ac proinde non venit nomine voti stricte accepti, vt notat Menoch. cons. 133. n. 12. Actus qui perfectionem non habet, & est adhuc in fieri non meretur nomẽ actus. Atqui votum, quod non est complete emissum, sed est veluti in via, seu in fieri: non potest dici reseruatum; ergo cum votum disiunctiuum castitatis, vel religionis, antequam vouens determinetur ad vnam, vel alteram partem dicti voti, non sit completè emissum; sed veluti ad huc in fieri, non continetur sub reseruatione; patet hęc vltima consequentia, quia cum reseruatio sit strictè accipienda: solũ se extendit ad votum strictè accep-

Digitized by Google

ceptum, & cum proprietate.

330 Confirmatur secundo: quia votum disiunctiuum habet tacitam conditionem respectu vtriusque partis; si vouens illam eligat: ac proinde ante electionem, neque ad vnam, neque ad alteram partem obligat: sed solum de præsenti obligat ad eligendam vnam, aut alteram partem: ergo non est votum reseruatum; probatur consequentia, quia: neq; est determinatè votū obligandi se mediante electione, aut ad Religionem, aut ad castitatem: si votum disiunctiuum sit de ingressu Religionis, aut castitatis seruandæ: atqui reseruatio; solum cadit supra votum, quod est determinate de castitate aut Religione: ergo votum disiunctiuum castitatis, vel Religionis non est reseruatū, & consequenter est commutabile vigore bullæ Cruciatæ.

331 Secunda sententia negat votum disiunctiuum de materia necessaria pro vtraque parte v. g. Religionis, vel perfectæ castitatis esse commutabile à Confessario vigore bullæ Cruciatę: Ita Thoma Sanchez tom. 1. sum. lib. 4. c. 40. n. 42. & Suarez tō. 2. de Relig. tr. de voto lib. 6. c. 24. n. 1. & 2. Ludouicus à Cruce de exposit. bull. Cruc. disp. 1. c. 6. dub. 15. n. 5. in fine. P. Frāciscus Bardi in selectis lib. 5. quæst. 12. nu. 36. vbi sic ait: dicendum est cū hac secunda sententia, quam puto certam, nam prior illa, quam tuetur Pasqualigus non videtur solido fundamento niti, vt mox ex solutione eius argumenti patebit: probari autem potest nostra conclusio ratione, qua vtūtur Authores citati: aliquanto fusius eam applicando tali pacto. Quoties tota materia voti est reseruata: toties votum ipsū est reseruatum; sed votum disiunctiuum, de quo agimus ex suppositione, habet totam materiam reseruatam: ergo votum disiunctiuum, de quo agimus, est reseruatū, & per consequēs commutari non poterit virtute iubilæi. Probatur maior: nam votum recipit reseruationem, aut negationem eiusdem à materia, circa quam versatur: vnde si materia erit reseruata; ipsum quoque reseruatum erit. Hæc Eruditus Bardi. Quam sententiam etiam docet in explicatione Bullæ Cruciatæ par. 2. tract. 7. cap. 2. sect. 5. §. 1. concl. 2. n. 66. P. Antoninus Diana par. 11. tract. 7. resol. 17. D. Carolus Latius in dilucidatione bull. Cruciatæ disp. 8. qu. 2. difficult. 9. n. 52.

332 Fundamentū huius sententię est: quia vouens disiunctiuè castitatem, vel Religionem tenetur ex vi dicti voti de præsenti vnam, vel alteram partem materiæ dicti voti eligere: atqui materia dicti voti, quoad vtramque eius partem est reseruata: ergo dictum votum; quoad vtramq; partem eius est reseruatum, & consequenter non est commutabile vigore priuilegij bullæ Cruciatæ. Maior est certa, & vt talis conceditur à Pasqualigo loco superius citato. Minor verò ex se est manifesta, vt patet, & consequentia probatur: quia vt votum sit reseruatum duo requiruntur, primum est, vt materia talis voti sit reseruata: secundū est, vt vouens absolutè, & determinatè ad talem materiam reseruatam se obliget: atqui in voto disiunctiuo castitatis, vel Religionis, de quo in præsenti loquimur, hæc duo reperiuntur, & quod tota materia dicti voti pro vtraque parte sit reseruata, & quod vouens absolutæ, & determi-

mi-

Digitized by Google

minatè se obliget ad talem materiam genericè sumptam; ergo dictum votum disiunctiuum, de quo loquimur totum est reseruatum, & consequenter incommutabile vigore bullæ Cruciatæ.

333 Dicendum est primò, primam sententiam affirmantem votum disiunctiuum de materia reseruata; quoad vtramque eius partem v. g. votum castitatis, vel ingressus Religionis esse cõmutabile vigore bullæ Cruciatę: antequam sic vouens se determinet ad vnam, vel alteram partẽ esse probabilẽ, & tutam in praxi. Probatur hæc conclusio: quia illa opinio dicitur probabilis, & tuta in praxi, quæ affirmatur; saltem ab vnico Doctore sapienti, & nititur fundamentis: satis probabilibus, quæ dictam opinionẽ suadeant, & ornata est doctrina, & Doctoribus, qua facile possit resoluere fundamenta opinionis contrariæ; atqui dicta prima opinio est huiusmodi; ergo dicenda est probabilis, & tuta in praxi. Maior communiter conceditur à Doctoribus, vt latè diximus in tractatu pœnit. vbi cum saniori parte Doctorum asseruimus opinionem vnius Doctoris periti in scientia, & timoratæ conscientiæ debere dici probabilem: præcipuè quando nititur fundamentis, & rationibus, quibus suadetur eius probabilitas, & responsum præbet fundamentis contrarijs. Cum autem Eruditus Pater Zaccharias Pasqualigus sit satis peritus in S. T. tam morali, quam Scholastica, vt eius opera declarant, & manifestant: satis est eius authoritas, vt dicta eius opinio dicatur probabilis, & tuta in praxi, præcipuè cum præter authoritatem tanti Doctoris habeat in sui fauorem sufficientissimum fundamentum, quo eius probabilitas, & securitas in praxi suadetur. Ex quibus patet probatio minoris, quoad primam eius partem. Minor autem quoad secundam eius partem, scilicet, quod dicta prima opinio sit ornata doctrina Doctorum, qua facile possit fundamentum contrarium resolui, non melius probabitur: quam respondendo ad fundamentum secundæ sententiæ huic ex diametro oppositę.

334 Incipiendo igitur à ratione, qua nititur Pater Frãciscus Bardi ad probandam oppositam sẽtentiam in selectis lib. 5. quęst. 12. n. 36. quã supra retulimus n. 329. Respondeo, distinguendo maiorem, quoties tota materia voti est reseruata, toties votum est reseruatum, si promissio, & obligatio vouentis sit perfecta voluntas se determinandi ad talem materiam reseruatam voti secundam speciem, concedo maiorem, quoties tota materia voti est reseruata: toties votum est reseruatum, si non adsit perfecta voluntas vouentis se determinantis ad materiam dicti voti secundum speciem: nego maiorem: cum autem in dicto voto disiunctiuo castitatis, vel Religionis (& similiter dicendum est de alijs votis disiunctiuis, quæ constant ex materia necessaria pro vtraque parte) antequam vouens se determinet, & eligat alterutram partem dicti voti, nõ sit voluntas sic vouentis determinata, nec ad vnam, nec ad aliam partem dicti voti disiunctiui, consequenter, nec promissio dicti vouentis erit determinata: vnde indiget determinatione: tanquam perfectiuo, complimento, & dum hæc non aderit, nec etiam erit votum perfectum,

Digitized by Google

ctum, & obligatio perfecta, ac proinde tãquam votum imperfectum non continebitur sub reseruatione, & consequenter erit commutabile vigore bullæ Cruciatę. Ad probationem maioris respondeo distinguendo antecedens, votum recipit reseruationem à materia necessaria, circa quam versatur: præcise nego antecedens, à materia circa quam versatur, & à promissione, & obligatione perfecta, & determinata vouentis ad dictam materiam necessariam in specie; concedo antecedens, & nego consequentiam propter rationem allegatam in fundamento primę sententiæ, quæ satis demostrat probabilitatem huius solutionis.

335 Ad fundamentum autem positum pro secunda sententia, respondetur: concedendo maiorē, & minorem, & negando consequentiam, & ad eius probationem respondeo: distinguendo maiorem; quoad secundam partem, vt vouens absolutè, & determinatè ad talem materiã reseruatam se obliget: idest ad talē materiam genericè sumptam: nego maiorem quoad dictam partem; vt absolutè, & determinatè se obliget ad talem materiam reseruatam in specie, concedo maiorem, quoad dictam secundam partem. Cum autem volũtas vouentis dictum votum disiunctiuum castitatis, vel Religionis: dum vouens non eligit efficaciter alteram ex dictis partibus: non fit determinata ad materiam reseruatam dicti voti, secundum speciem, sed genericè tantum; ideo dicta promissio nō sufficit ad constituendum dictũ votũ perfectum in ratione promissionis, & obligationis, & cōsequenter votum remanet imperfectum, & non continetur sub reseruatione, & incommutabilitate; ideoque potest dictũ votum commutari vigore bullæ Cruciatæ. Ex quibus probata manet minor probationis pro prima conclusione, quoad secũdam eius partem, & relinquitur adæquatè probatum; primam sententiam esse probabilem, & tutam in praxi.

336 Dicendum est 2. secundam opinionem tutiorem, & probabiliorem esse: tum ob multos, & graues DD. qui eam tenent: tum etiam: quia efficacioribus fundamentis nititur; quam prima sẽtentia, vt ex solutione argumẽtorum pro prima sententia factorum constabit.

337 Ad fundamentum primę sẽtentię respondetur; omittendo antecedens, (de quo postea sequentibus resolutionibus) & negando consequentiam. Ad probationem consequentiæ respõdetur; negando votum disiunctiuum castitatis, vel Religionis esse imperfectum in ratione promissionis, vel obligationis; quia ad hoc vt dictum votum perfectum sit in ratione promissionis, & obligationis; satis est, vt vouens dictum votum habeat voluntatem absolutam, & determinatam se obligãdi ad dictam materiam reseruatam voti disiunctiui castitatis, vel Religionis genericè sumptam; quam certè habet; antequam se determinet ad alterutram partem dicti voti disiunctiui: ideoque manet obligatus vi dicti voti vnam, vel alteram partem necessariam eligere: in quo distinguitur votum disiunctiuum de materia reseruata, quoad totum, aut reseruata, quoad vnam partem, & non quoad aliam à voto non disiunctiuo, siue de materia reseruata sit, siue non: nam in voto

non

non disiunctiuo eo ipso, quod vouens emittit votum manet obligatus de præsenti ad obseruationem materiæ dicti voti, siue reseruata sit, siue non: in voto autem disiunctiuo: siue de materia reseruata sit: siue non: non manet obligatus de præsenti ad aliquam partem, seu materiam dicti voti, secundum speciem: sed solum ad eligendam quamlibet partem, siue materiam dicti voti genericè sumptam: vnde infertur dictum votum disiunctiuum de materia reseruata, quoad totum esse verum, & perfectũ votum in ratione voti disiunctiui; antequam vouens vnam, vel alteram partẽ materiæ dicti voti eligat. Cum autem votum disiunctiuum castitatis, vel Religionis de quo in præsenti loquimur cõstet ex vna parte ex materia tota reseruata, & ex alia habeatur voluntas vouẽtis se obligantis absolutè ad obseruationẽ dicti voti, quoad dictam materiam genericè sumptam rectè infertur dictum votum esse absolutè, & simpliciter reseruatũ, & consequenter non commutabile à Confessario vigore bullę Cruciatæ.

338 Ad primam confirmationem respondetur: negando antecedens; quia ad hoc, vt votum disiunctiuum sit perfectum votum, non est necessarium, quod sit de materia determinata secũdum speciem, sed sufficit, quod sit de materia determinata genericè, & determinanda secundum speciem ex vi dicti voti disiunctiui, quod quidem votum non obligat de præsenti ad exequutionẽ determinatæ materiæ dicti voti: sed solum obligat de præsenti ad eligendam quamcumque partẽ materiæ dicti voti, quam vouẽs maluerit, in quo distinguitur à voto non disiunctiuo. Vnde falsum est asserere dictũ votũ in suo genere, & specie voti disiũctiui nõ esse votũ cõpletũ, & in facto esse sed solũ in fieri! cũ ex natura sua solum petat debere determinari non ad alteram partem dicti voti secundum speciem: sed dũtaxat secundum genus: licet, vt vouens maneat obligatus ad exequutionem dicti voti disiunctiui in actu secundo: seu in exercitio requiratur determinatio ad alteram partem dicti voti disiũctiui secundum speciem.

339 Ad secundam confirmationẽ respondetur cum Patre Francisco Bardi in selectis lib. 5. quęst. 12. superius citata: concedendo in voto disiunctiuo implicitè cõtineri conditionem respectu vtriusque partis; quatenus vouẽs in sua manet libertate ad eligendam potius vnam partem, quã alteram: ex hoc autem non sequitur tale votum non esse reseruatum: si tota materia est reseruata, quia tunc vouens, qui necessario tenetur vi dicti voti disiunctiui vnam eligere partẽ dicti voti, quamcumque pro sua libertate eligat est de materia reseruata: cum totum votum sit de materia reseruata; & ita necesse est, vt totum votum à suo principio, & origine sit reseruatum; neque ex tali libertate vouentis, qua potest vnam, vel alteram eligere partem dicti voti: sequitur, quod votum sit imperfectum, & indeterminatum, vt ex supradictis in fauorem huius secundæ sentẽtiæ apertè cõstat.

RESOLVTIO XXXII.

Vtrum vota pœnalia Religionis & castitatis possint commutari virtute priuilegij Bullę Cruciatæ?

Pro

Digitized by Google

340 PRo decisione huius resolutionis: notandum est. Primo votũ pœnale esse illud, per quod quis se obligat ad aliquid in pœnam alicuius propriæ actionis, quam intendit punire mediante eo, ad quod per votum se obligat, vt cum Soto lib. 7. de iust. & iur. quæst. 2. art. 1. ad 4. & Sãchez lib. 8. de matr. disp. 10. n. 1. notat Pasqualigus de iubileo qu. 295. n. 1. vnde votum non procedit ex affectu erga materiam ipsius voti pœnalis: sed ex affectu illius boni cui opponitur trãsgressio, quam vult vouens punire mediante tali voto; quare materia voti est potius contra inclinationem vouentis: cum ad eam se obliget tanquam afflictiuam, & punitiuã, & non sit volũtaria: nisi secundum quid tantũ.

341 Secundo notandum est, quod votum pœnale potest esse vnicum, vel duplex. Tunc vnicum erit: si solum versetur circa pœnam, quæ assumitur, vt si quis dicat nolo ludere, & si lusero, in pœnam voueo castitatem. Tunc vero erit duplex: si votum cadat: non solum supra pœnam; sed etiam supra id, quod quis sibi interdicit sub tali pœna, vt si quis dicat voueo non ludere, & si lusero voueo ingredi Religionem. Vt autem votum sit pœnale non procedere debet ex affectu ad materiam voti: nam, tunc transiret in conditionale sed debet assumi illa materia, tãquam pœnam pœna: ac proindè tanquam aliquid contra inclinationẽ vouentis. Quod regulariter fit: dũ interuenit affectus vitãdi aliquid, quod vouẽs sibi interdicit. Quibus ita suppositis.

342 In hac difficultate tres versantur sententiæ. Prima negat posse votum pœnale commutari à Cõfessario vigore bullę Cruciatæ si votum sit tantum vnicũ, vt si quis v. g. sic voueat, nolo ludere, & si lusero voueo castitatem, aut religionem, affirmat tamen posse commutari à Confessario vigore bullæ Cruciatæ votum pœnale castitatis, aut Religionis, si dictum votum pœnale non sit vnicum, sed duplex, vt si quis ita voueat, voueo non ludere, & si lusero voueo castitatem, aut voueo religionem ingredi, ita Nauarrus in manuali cap. 20. nu. 43. Azorius par. 1. lib. 11. cap. 19. quæst. 13. & alij, quos tacito nomine refert Philiarcus de officio Sacerdotis tom. 1. par. 2. lib. 3. cap. 22. versu penultimo, quorum opinio probabilem iudicat.

343 Probatur prima pars huius sẽtentiæ, nempè non posse Confessarium vigore bullæ Cruciatę commutare votum pœnale castitatis, aut religionis, si vnicum tantum sit, quia votum castitatis, vel religionis est reseruatum Summo Pontifici, ita vt nec Episcopus, nec Confessarius vigore bullæ Cruciatæ possint in dicto voto dispensare; atqui lex reseruationis non distinguit de pœnalibus, aut non pœnalibus, cum absolutè reseruet vota castitatis, & religionis, ergo nec nos distinguere debemus, ergo cum in bulla Cruciatæ excludãtur vota castitatis perpetuæ, aut religionis debent accipi vt absolutè exclusa, etiamsi pœnalia sint, & consequenter votum pęnale castitatis, aut religionis nõ erit commutabile vigore bullę Cruciatæ. Secunda verò pars dictæ sententiæ, scilicet, quod votum pœnale castitatis, aut religionis possit commutari, si interueniat duplex votum, vnũ circa rem in conditione positã, & alterum circa pœnã, seu circa ca-

castitatẽ, aut religionẽ ante impletam conditionem. Probatur: quia in hoc casu votum castitatis, aut Religionis est accessoriũ ad votum principale de re in cõditione posita: ergo potest commutari facta commutatione voti principalis ante impletam cõditionem, nam ea impleta fit votum absolutum.

344 Secunda sententia affirmat posse commutari votum pœnale castitatis, aut religionis ante impletam conditionem, non autem ea impleta, ita Sotus lib. 7. de iust. & iur. quæst. 2. art. 1. ad 4. Graf. par. 1. decisionum lib. 2. cap. 28. n. 3. *Rodriquez* in bull. Cruc. §. 9. nu. 122. Couarruuias in cap. Quamuis pactum par. 1. §. 3. n. 12. de pact. Corduba in summ. quæst. 152. Basilius *Pon*tius Legionensis lib. 8. de matr. cap. 9. n. 10. Alcozer tract. de ludo cap. 13. concl. 9. Lessius de iust. & iur. lib. 2. cap. 40. dub. 13. n. 106. Guttierrez lib. 2. Canonicarum quæstionum cap. 22. n. vltimo. Zanardus par. 2. directorij cap. 52. Azorius par. 1. lib. 11. cap. 10. quæst. 3. & cap. 19. quæst. 3. Llamas 3. par. metodi cap. 4. §. 40. Acosta in bull. Cruc. quæst. 73. proposit. 3. & nouissimè Pater Antonius de Escobar, & Mendoza in vniuers. Theolog. moral. par. 1. lib. 7. de bull. Cruc. sect. 2. cap. 34. problem. 70. n. 673.

345 Prima pars huius sententiæ ab omnibus Doctoribus conceditur, vno excepto Nauarro. *Se*cunda autem pars dictæ sententiæ probatur, quia Confessarius vigore bullæ Cruciatæ non potest commutare votum absolutũ castitatis, aut religionis, vt certum est apud omnes: atqui votum pœnale castitatis, aut religionis impleta conditione transit in absolutum, ac si nunquam præcessisset cõditio argumento tex. in l. potius C. qui pot. in pig. hab. ergo cum votum absolutũ castitatis, aut religionis sit indispensabile, & incommutabile, nõ poterit Confessarius illud commutare vigore bullæ Cruciatæ, ergo nec poterit commutare votum pœnale castitatis, aut religionis post impletam conditionem, cum conditione impleta transeat in votum absolutum castitatis, aut religionis.

346 Neque obstat, quod huiusmodi votum pœnale, castitatis, aut religionis non fuerit emissũ ex primario affectu castitatis, aut religionis, sed ex affectu vitandi peccatum, aut ex voluntate circa aliquam conditionem, & Pontifici solum reseruentur ea vota, quæ quis emittit ex affectu primario erga castitatem, aut religionem. Hoc inquam non obstat, quia non est idoneum aliquod fundamentum (inquit Pontius Legionensis) ad asserẽdam hanc restrictionem huius reseruationis, cum absolutè reseruentur prædicta vota, si sint pura, & absoluta. Quod autem dicitur de primaria, vel secundaria intentione, ad essentiam voti nihil omninò refert, cum obligatio voti tãtum exigat sufficientem libertatem, & conuenientem materiam. Alias autem quando quis intuitu commoditatis temporalis, vel propter mortem vitandam, aliàs non facturus, commotus est ab intrinseco, vouet Religionem, aut castitatem, essent dispensabilia vota, cum tunc non sint facta ex primario affectu religionis, aut castitatis; sed ex affectu commoditatis temporalis, vel ex affectu vitandi mortem.

347 Tertia, & probabilior sententia

tia affirmat posse cōmutari vota pœnalia castitatis, aut religionis vigore priuilegij bullæ Cruciatæ, non solum ante impletā conditionem, sed etiam post impletam, ita docent Henriquez lib. 7. summ. cap. 30. n. 6. & in Glosa litera A. Medina lib. 1. summ. cap. 14. §. 6. & 12. quæst. 96. art. 4. ad 2. Aragon. in 2. 2. Diui Thomæ quæst. 88. art. 12. post 6. concl. Toletus lib. 4. cap. 18. n. 11. Sayrus in claui regia lib. 6. cap. 11. n. 72. Sanchez lib. 8. de matr. disp. 10. n. 8. & tom. 2. summ. lib. 4. cap. 40. n. 91. Suarez tom. 2. de relig. lib. 6. de voto cap. 23. n. 1. iuncto n. 6. Bonacina disp. 4. de præceptis quæst. 2. punct. 7. §. 4. n. 17. versu dixi modò Layman in Theol. moral. lib. 4. tract. 4. cap. 8. n. 9. Filliuccius tract. 26. cap. 9. num. 190. Homobonus par. 1. exam. tract. 7. quæst. 57. Malderus in 2. 2. Diui Thomæ tract. 10. cap. 5. dub. 10. versu nota Barbosa de potestate Episcopi par. 2. allegat. 37. n. 7. Sanctarell. de iubilæo cap. 11. dub. 1. Ascanius Tamburinus tom. 2. de iure Abbatum disp. 18. quæst. 8. nu. 39. Barthol. à Sancto Fausto lib. 3. thesauri religionis quæst. 107. n. 4. & lib. 4. de iubilęo quæst. 164. Sà verb. voti irritatio n. 11. Reginaldus lib. 18. praxis fori pœnit. nu. 337. Ludouicus Lopez par. 1. directorij cōscientiæ cap. 44. §. si autem sub forma Fernādez par. 3. exam. Theolog. moral. cap. 9. sect. 2. §. 17. num. 9. Bossius de iubilæo sect. 2. casu 10. n. 29. Trullench in bull. cruc. lib. 1. §. 7. cap. 3. dub. 6. nu. 13. & in decalogum lib. 2. cap. 2. dub. 40. n. 3. Ludouicus à Cruce in explicat. bull. Cruc. disp. 1. cap. 6. dub. 8. nu. 4. Zaccarias Pasqualigus de iubilæo quæst. 295. à n. 6. Pater Franciscus Bardi in explicat. bull. Cruciat. par. 2. cap. 2. sect. 2. n. 23. D. Carolus Latius in dilucidat. bull. Cruciat. disp. 8. quæst. 2. diffic. 2. n. 8. Rodriquez mutās suam opinionem tom. 1. quæst. regul. qu. 63. art. 7.

348 Prima pars nostræ sententiæ manifestè probatur: scilicet vota pœnalia castitatis, aut Religionis ante completam conditionē esse commutabilia vigore bullæ Cruciatæ: quia omnia vota pœnalia vltra propriam imperfectionem, quam habent: vt pœnalia sunt, habent generalem suspensionem conditionalium: nā reuera conditionata sunt; ergo nullum votum pœnale est reseruatum non impleta conditione; ergo à fortiori vota pœnalia castitatis, & Religionis non sunt reseruata ante impletam conditionem: ergo possunt commutari à Confessario vigore bullæ Cruciatæ: Patet hæc vltima cōsequentia: quia omne votum: siue absolutum, siue conditionale, siue pœnale conditionale, quod non est reseruatum Sſmo Pontifici est commutabile vigore bullæ Cruciatæ: atqui votum pœnale castitatis, aut Religionis vtpotè conditionatum, non est reseruatum ante impletam conditionem: ergo in hoc statu est commutabile à Confessario vigore bullæ Cruciatæ.

349 Sed dices votum pœnale castitatis, aut Religionis ante impletam conditionem non est votum castitatis, aut Religionis: ergo non potest commutari vigore bullæ Cruciatæ; probatur consequentia, quia commutatio non potest versari cir ca id, quod non est: atqui votum pœnale castitatis, aut Religionis ante incursam pœnam non est vo-

tum castitatis, aut Religionis: ergo ante incursam pœnam non est commutabile vigore bullæ Cruciatæ. Respondetur distinguẽdo antecedẽs: votum pœnale castitatis, aut Religionis ante impletam conditionem, seu incursam pœnam non est votum perfectum castitatis, aut Religionis, concedo antecedens: non est votum imperfectum, nego antecedens: nam dictum votum pœnale castitatis, aut Religionis ante impletam conditionẽ; seu incursam pœnam obligat imperfectè ad materiam promissã: nempe vt eueniente promissione executioni mandetur: quare ante euentum, & conditionis adimpletionem non est integrum vouenti resilire ab obligatione per votum ingrediendi Religionem contracta: at eo ipso, quod non est perfectum, censetur non reseruatum, & consequenter cõmutabile vigore priuilegij bullæ Cruciatæ.

350 Secunda pars nostræ sententiæ: scilicet votum pęnale castitatis, aut religionis: eitam post impletam conditionem, seu incursam pœnam nõ esse reseruatum, & consequenter posse cõmutari per bullam Cruciatæ varijs rationibus: probatur à Doctoribus citatis pro nostra sententia: sed magis mihi placet ratio, quæ pro hac parte adducitur à Suarez dict. cap. 23. nu. 8. quæ sic se habet: quia in voto pœnali vouens non intendit directè, & per se id quod vouet in pœnam, vt Religionem, vel castitatem; neque illud promittit intendens per se cultum Dei; sed potius affectat vitare talem rem, vt molestam, & pœnalem: ideòque illam promittit sub tali conditione, vt ex affectu vitãdi pœnam cogatur vitare culpam, aut vitium; ergo ille, qui sic vouet non vult religionem, aut castitatem, nisi valde materialiter, & imperfectè, ergo nunquam potest votum illud esse votum simpliciter Religionis, etiam conditione impleta. Antecedẽs, & prima consequentia sunt nota, secunda vero consequentia probatur: quia votum religionis, aut castitatis simpliciter dictum significat illud, quod factũ est ex affectu religionis, aut castitatis: ergo non est verisimile voluisse Summum Pontificem reseruare vota simili modo facta in quocumque statu inueniantur.

351 Ad fundamentum primæ sententiæ pro prima eius parte (nam in secunda cõuenit cum nostra) respondetur; distinguendo maiorem votum castitatis, vel religionis est reseruatum si sit propriè votum castitatis, vel religionis formaliter, concedo maiorem: si non sit propriè, & formaliter votum castitatis, vel religionis, sed tantum impropriè, & materialiter, nego maiorem, Cum autem votum pœnale castitatis, aut religionis non sit propriè, & formaliter votum castitatis, aut religionis, sed tãtum impropriè, & materialiter, nam formaliter est votum punitionis, vt ex dictis in probatione secundę paatis nostræ sentẽtiæ constat, ideo dictum votum pœnale castitatis, aut religionis, non est votũ reseruatum, siquidem in reseruatione continentur tantum vota castitatis, & religionis, quæ sunt propriè, & formaliter talia.

352 Ad fundamentum secundæ sententiæ, quoad secundam eius partem respondetur, distinguẽdo maiorem, Confessarius non potest virtute bullæ Cruciatæ com-

Digitized by Google

commutare vota absoluta castitatis, & Religionis: si sint propriè, & formaliter talia: concedo maiorem; si non sint propriè, & formaliter vota absoluta castitatis, & Religionis: sed tantum impropriè, & materialiter talia; nego maiorem. Et similiter distinguo minorem: votum pœnale castitatis, aut Religionis: impleta conditione transit in votum absolutum castitatis, aut Religionis, & non dependet amplius à conditione: ac si nunquam esset posita, in votum absolutum castitatis, aut Religionis propriè, & formaliter; nego minorem: impropriè, & materialiter: concedo minorem, & nego consequentiam. Nam vt supra dictum est: solum continentur sub reseruatione vota Religionis, & castitatis, quæ sunt formaliter talia; idest illa, quæ proueniunt ex intentione, & amore per se castitatis, & Religionis: vota autem castitatis, & Religionis pœnalia non sunt talia per se primo absolutè, & simpliciter; sed tantum secundum quid: quia eliguntur, vt media in ordine ad certum finē: media autem quia stant sub determinatione finis in esse morali ab ipso denominantur, & actus circa media sumit specificationem à fine. Et proindè intentio, quæ versatur circa finem: tanquam forma determinans omnes alios actus; tribuit denominationem. Hinc Aristoteles 5. ethicorum cap. 2. inquit, quod si quis mœcatur furandi causa iniustus est: non autem intēperans. Et ideò cum hæc vota pœnalia fiant sub alia intentione iuxta ipsam iudicanda sunt, & non veniunt propriè, & formaliter per se primo nomine votorum castitatis, & Religionis; cū non sint ex intentione ipsarum, sed ex alia; si quidem formaliter sunt vota punitionis, vt supra diximus.

353 Ad instantiam autem Patris Magistri Basilij Pontij Legionēsis positam num. 343. quatenus doctrinæ superius datæ opponitur. Respondeo negando nullū esse idoneum fundamentum ad asserendum vota pœnalia castitatis, aut Religionis post impletam conditionem non transire in vota absoluta primario, & per se: ex eo quod non sunt facta ex affectu, & amore per se primo, castitatis, aut Religionis, vt cōstat ex superius dictis. Neque ex hoc sequitur, quod qui vouit religionem ob aliquam commoditatem temporalem, aut ad euitandam mortem nō teneatur ad dictum votum: tanquam ad votum absolutum Religionis: quia qui sic vouit Religionem, emittit votum ex amore per se primario ipsius Religionis; licet hoc faciat ad euitandum mortis periculum, aut ob aliquam temporalem commoditatem: honoris videlicet, aut dignitatis, quæ potest acquiri medio statu Religioso: sicut qui vouit ingredi religionem; si talia peccata commiserit non in vindictam peccatorum; sed vt in Religione vitet pericula, & occasiones sic peccandi videtur illud votum fieri sufficienter ex affectu ad Religionem: saltem, vt est actum medium ad vitanda peccata, quod est optimum voti motiuum. Vnde tale votum videtur potius conditionatè purum, quam propriè pœnale, & non videtur fieri ex affectu cauēdi obligationē; sed solū ex affectu cauēdi peccata, & vtendi conueniēti remedio circa illa: solumq; videtur pro tūc apponi conditio ad sumendam sufficientem experiētiam necessi-

ſitatis talis remedij; ideoque impleta conditione ſatis voluntarium, & conditionatum relinquitur votum Religionis; vt remedij, & medicinæ contra peccata, quod meritò cenſendum eſt votum ſimpliciter religionis, ac ſubinde reſeruatum.

354 Aduertendum tamen eſt cum Patre Frãciſco Suarez vbi ſupra nu. 9. differentiam eſſe inter votum factum ſub tali conditione de præſenti, aut de præterito ex parte affectus vouentis: nam quando iam ſupponitur peccatũ factum, vt ſi quis dubitans an in tali actu peccauerit mortaliter: ita voueat: ſi in hoc peccaui mortaliter, in vindictam talis peccati voueo ingredi religionem, voluntas religionis etiãſi ſit in pœnam eſt abſoluta ex ſolo affectu vouentis: ſolumque videtur oriri ex dolore peccati iam commiſſi, quod non repugnat perfectioni voti, ſic enim frequentes peccatores vouẽt religionem, vt poſſint penitentiam agere de peccatis, & alia, quæ ſunt perfecta vota, & reſeruata. At vero, quando conditio eſt de futuro: quia nõ dũ ſupponitur culpa, quæ eſt cauſa pœnæ: ideò promiſſio religionis à principio fuit facta ex affectu fugiendi illam, vt ita etiam vitetur peccatum, & in hac parte votum illud, vt eſt religionis eſt valdè imperfectum ſub ea ratione: ideoque non eſt propriè votum religionis formaliter: ſed tantum imperfectè, & materialiter, & ideo non reſeruatum: etiam poſt impletam conditionẽ, ſeu incurſam pœnam, atque adeò commutabile per bullam Cruciatæ.

(:†:)

RESOLVTIO XXXIII.

Vtrum vota purè conditionalia caſtitatis, aut religionis ſint commutabilia vigore bullæ Cruciatæ.

355 PRo maiori claritate huius difficultatis ſupponendum eſt, quod votum, vt ſic diuiditur in abſolutum, & conditionatum, abſolutum votum eſt illud, quod abſolutè, & ſimpliciter nulla adiecta conditione emittitur, v. g. voueo religionem, caſtitatem, &c. conditionatum autem votũ illud dicitur, quando aliquid Deo promittitur aliqua appoſita conditione, v. g. voueo religionem ſi Pater meus conſenſerit. Hoc autem votum conditionale ſubdiuiditur in votum cõditionale pœnale, & in votum conditionale non pœnale, ſeu merè conditionale. Conditionale pœnale eſt, quoties vouens minimè eſt affectus ad rem ſub pœna in voto promiſſam, & illã ſub conditione aliqua ſibi in pœnam proponit, vt eius incurrẽdæ timore arceatur, & à crimine quod vitare optat abſtineat, v. g. ſi quis promittat ſe non luſurum ſub pœna religionis, vel caſtitatis ſeruandæ, de quo voto egimus reſol. præcedenti. Votum merè conditionale eſt illud, quãdo res promiſſa non promittitur quaſi odioſa, & velut pœna vindicatiua, ſed vel quaſi contrahendo cũ Deo petendo ab ipſo aliquid, & ad incitandum Deum, offertur illi materia promiſſa, vt ſic Deus ad rem optatam concedendum alliciatur, v. g. ſi quis morbo oppreſſus, aut in alio periculo conſtitutus promittat religionẽ ſe ingreſſurum, aut ſeruaturum perpetuam caſtitatem.

Digitized by Google

tem. Aduertendum tamen est, quod ad id, vt votum conditionale sit verum conditionale nõ sufficit, quod conditionali modo explicetur; sed debet re vera interuenire conditio, quæ se habeat propriè per modum conditionis, ita vt in existentiam ipsius cõditionis refundatur obligatio voti, & proinde de se in suspenso maneat vsque ad purificationem illius. Vnde necesse est, quod sit ex natura rei extrinseca voto, nec ipsi tacitè insit, quia dum inest ex natura rei non facit actum conditionatum l. condit. extrin. ff. de condit. & demost. quia etiam si non apponatur subintelligitur, & proinde interuenit etiam in actu absoluto, vnde si quis voueret religionem exequendam post annũ habet tacitam conditionem si viuat: & tamen votum est absolutum, vnde si expresse apponatur talis conditio non reddit votum conditionale, sed relinquit inesse absoluto, quia expressio illius, quod tacitè inest nihil operatur.

In hac sicut in præcedenti dif-
356 ficultate tres versantur sentẽtiæ: duæ ex diametro oppositæ, & altera: quasi media viam tenens. *Prima* negat vota conditionalia castitatis perpetuæ, aut Religionis esse commutabilia virtute priuilegij bullæ Cruciatæ, siue conditio: sit impleta: siue non sit impleta: ita Sotus lib. 7. de iust. & iur. quæst. 2. art. 1. ad 4. Corduba in summ. quæst. 152. Rodriquez in bull. Cruc. §. 9. n. 125. Aragon. 2. 2. quæst. 88. art. 12. versu si quis autem quærat. Azorius par. 1. lib. 11. cap. 19. q. 13. Vega par. 2. summ. cap. 126. casu 21. Sanctarellus de iubilæo cap. 11. dub. 2. Barbosa part. 2. de potest. Episcopi allegat. 37. n. 6. Nauarrus in manuali cap. 12. nu. 43. Guttierrez lib. 2. quæstionum canonicarum cap. 22. nu. vltimo Valentia tom. 3. disp. 6. punct. 7. versu item possunt.

357 Probatur 1. quia votum conditionale non pœnale castitatis, aut Religionis fit propriè, & per se ex affectu castitatis, aut Religionis: ergo obligatio dicti voti est perfecta: licèt suspendatur executio in euentum conditionis atqui votum castitatis, aut Religionis, quod fit ex affectu per se virtutis Religionis, aut castitatis est votum reseruatum: ergo non potest commutari, siue ante; siue post impletam conditionem. Minor subsumpta probatur quia ideò votum pœnale castitatis, aut Religionis: non est reseruatum: quia non fit per se ex affectu castitatis, aut Religionis: siue conditio sit impleta, siue nõ sit impleta.

358 Secundo probatur, quia vota conditionalia castitatis, & religionis obligant ante euentum conditionis: ergo sunt reseruata ante euentum conditionis; consequentia ex antecedenti constat, & antecedẽs probatur: quia si vota conditionalia castitatis, aut religionis nõ obligarent ante euentum conditionis; liceret vouẽti conditionatè castitatem transire ad nuptias absque peccato non expectato euentu conditionis: atqui hoc est falsum: cum omnes concedant sic vouẽtem peccare contra castitatem; si transeat ad nuptias nõ expectato euentu conditionis: in quo distinguitur votum conditionale: mere conditionale castitatis à voto conditionali pœnali eiusdem castitatis: nam habens votũ castitatis pœnale conditionale potest transire ad nuptias: absq; eo quod peccet contra castitatẽ

ante

Digitized by Google

ante euentum conditionis: ergo vota purè conditionalia castitatis, aut religionis obligant ante euentum conditionis: ergo ante euentum conditionis sunt reseruata, & consequenter non possunt commutari virtute priuilegij bullæ Cruciatę, siue conditio sit impleta, siue non sit impleta.

359 Secunda sententia in alio extremo affirmat vota conditionata castitatis, aut religionis non esse reseruata; ac proinde posse commutari vigore bullæ Cruciatæ, aut iubilæi, siue ante, siue post impletam conditionem: ita Thoma Sanchez lib. 8. de matr. disp. 10. nu. 13. & in summ. to. 1. lib. 4. cap. 40. nu. 99. Gomez in bull. Cruc. clausul. 19. nu. 99. Ledesma in summ. part. 2. tract. 10. cap. 8. Toletus in summ. lib. 4. cap. 18. num. 11. Leon. de iubilæo par. 2. nu. 95. Trullěch. in exposit. bull. Cruc. lib. 1. §. 7. cap. 3. dub. 7. nu. 9. Castropalao part. 3. disput. 2. de voti relaxatione punct. 12. nu. 15. Malderus 2. 2. tract. 10. de virtutibus cap. 5. dub. 10. versu nota Bossius de iubilæo sect. 2. casu 10. n. 35. Bartholomæus à Sancto Fausto lib. 3. Thesauri religionis qu. 111. n. 3. & lib. 4. de iubilæo qu. 165. versu alij vero Diana par. 1. tract. 11. resolut. 54. Martinus à San Ioseph in monita Confessariorũ lib. 2. tr. 14. de indulgentijs n. 12. Gobat. de iubilæo c. 40. n. 317. quę sentẽtia valde probabilis est, & tuta in praxi, & nouissimè eã defẽdit Zaccarias Pasqualigus de iubilæo qu. 296. n. 5. et 6. P. Franciscus Bardi in explic. bull. Cruc. part. 2. tract. 7. n. 36. D. Carolus Latius in dilucidat. bull. Cruc. disp. 8. quæst. 2. diffic. 3. nu. 21. Pater Leander à Sanctissimo Sacramento part. 1. tr. 5. disp. 14. quæst. 130. & 131.

360 Probatur hæc sentẽtia quoad primam eius partem à Zaccaria Pasqualiguo n. 5. citato, scilicet vota conditionalia castitatis, et religionis ante euentum conditionis non esse reseruata, et proinde posse commutari virtute bullæ Cruciatæ, aut iubilæi; quia eo ipso, quod dicta vota conditionalia castitatis, & religionis pendent ab euentu futuræ conditionis, seu existentię ipsius remanent in suspenso: ita vt non inducant obligationem ad materiam voti, sed tantum sint in ductura verificata existentia cõditionis, & de præsenti solum inducunt obligationem ad expectandum euentum ipsius: ergo non sunt reseruata; sed possunt cõmutari vigore priuilegij bullę Cruciatę: aut virtute iubilæi. Antecedens patet, quia conditio suspẽdit actum, & facit, quod non valeat; nisi existente conditione l. si quis sub cõditione ff. si quis omnino caueat, & l. cedere diẽ ff de verb. signific. vnde obligatio nulla est; quousque ponatur conditio: alioquin non esset verum dicere, quod conditio nihil poneret in esse. Quia tamẽ ponitur obligatio, veluti in radice ad euentum conditionis: ideò tenetur vouens expectare euentum conditionis. Consequentia probatur: nam ante euentum conditionis tota obligatio, quæ de facto habetur est solum ad expectandam conditionem: ergo non adest votum castitatis, aut religionis; quia tale votum cum consistat in actuali promissione dicit actualem obligationem ad religionem, seu castitatem. Ergo dispensatio, aut commutatio non versatur circa tale votum; sed solũ circa obligationẽ expectãdi conditionẽ, aut circa materiam talis cõditionis.

Se-

Digitized by Google

361 Secundam vero partem dictæ sententiæ probat idem Pasqualigus vbi supra nu. 6. scilicet vota conditionalia castitatis, & religionis; etiam post impletam conditionem non esse reseruata; atque adeò posse commutari virtute iubilęi, aut vigore priuiuilegij bullæ Cruciatæ. Quia hęc vota attingunt suam materiam non secundum se præcisè: sed cum dependentia à materia in conditione posita: ita vt materia voti non cadat sub promissione: nisi vt connexa cum materia cõditionis, atque adeò: quatenus illam trahit secum. Ergo non sũt vota pura castitatis, & religionis, sed aliquo modo mixta cum alia materia: quia licet materia conditionis non cadat directè sub promissione: trahitur tamen à materia voti: quia ipsa non cadit sub promissione: nisi quatenus trahit materiam conditionis: Vnde cum reseruatio strictè accipienda sit, non erunt hæc reseruata: cum reseruatio debeat accipi de votis puris castitatis, & Religionis.

362 Confirmatur: quia ista vota conditionalia non obligant purificata conditione: nisi in virtute illius voluntatis conditionatę, per quam emissa sunt; & proinde cum sint promissio facta Deo, includunt in suo esse illam volũtatẽ: cum in ipsa consistat promissio. Ergo licet posita conditione; fiant absoluta, sunt tamẽ imperfecta: nam eorum principium, quod inspiciendum est l. Ponpon. ff. de negot. gest. & l. nam origo ff. quod vi, aut clam, imperfectum est, quia est voluntas conditionata, quæ non habet immobilitatem: nec per se primo fertur in materiam voti: sed ex affectu materiæ positæ in conditione; vnde obligatio fundatur in consensu volũtatis imperfecto, qui de se illam non infert, sed determinatur ab extrinseco; nempe ab euentu conditionis, vt inferat. Ergo hæc vota tanquam imperfecta in ratione voti; licet fiant absoluta, non erunt reseruata: quia reseruatio tanquam strictè accipienda, non debet extendi vltra vota perfecta, quæ in perfecto consensu fũdantur.

363 Tertia, & probabilior sentẽtia media via procedit; affirmat enim posse commutari vota purè conditionalia castitatis, & Religionis ante euentum conditionis, in quo conuenit cũm secunda sententia, & differt, à prima; negat vero posse commutari vigore priuilegij bullæ Cruciatæ prædicta vota cõditionalia post impletam conditionem, in quo conuenit cum prima sententia, & differt à secunda: ita Pater Frãciscus Suarez tom. 2. de relig. lib. 6. de irritatione, dispensatione, & commutatione voti cap. 22. à nu. 11. Pater Magister Basilius Pontius Legionẽsis de matr. lib. 8. cap. 9. nu. 7. 8. & 9. Pater Paulus Layman in Theolog. moral. lib. 4. tract. 4. nu. 10. Lessius de iust. & iur. lib. 2. cap. 40. dub. 13. nu. 106. versu aduertendum tamen. Sayrus in claui regia lib. 6. cap. 11. n. 77. Filliucius tract. 26. cap. 9. nu. 269. Bonacina in pręcept. decalogi disp. 4. quæst. 2. punct. 7. §. 4. num. 17. versu dixi modo. Labur de iubilæo part. 2. cap. 27. nu. 179. Ascanius Tamburinus tom. 2. de iur. Abb. disp. 18. quæst. 6. nu. 37. Reginaldus in praxi fori pœnitentiæ lib. 18. nu. 336. Ludouicus à Cruce in exposit. bull. Cruc. disp. 1. cap. 6. dub. 9. nu. 16. Pater Antonius de

Escobar, & Mendoza in vniuersa Theolog. moral. tom. 1. lib. 7. de bull. Cruc. sect. 2. problema 71. n. 676. & alij apud ipsos. Hęc sententia quoad primam partē manet probata fundamentis secundæ sententiæ, quoad primā eius partem,

364 Quoad secundam vero probatur 1. à P. Francisco Suarez d. nu. 11. quia licet contractus fuerit à principio cōditionatus impleta conditione purificatur, & tam perfectus manet; ac si à principio fuisset sine conditione factus: ergo idem est de voto conditionato castitatis, & religionis; Consequētia patet à paritate rationis. Antecedēs autē probatur ex l. potior ad finem ff. qui in pig. potiores, &c. vbi sic habet; Cum semel conditio extiterit; proinde habetur, ac si illo tempore, quo stipulatio interposita est sine conditione facta esset: ergo etc.

365 Nec valet: si respondeas hoc verum esse: quantum ad obligationem: non verò quantum ad radicem obligationis: nam licet obligatio æqualis sit: tamen radix obligationis nō est æquæ perfecta. Hoc inquā nō valet: nā contra hāc responsionē. Primo arguit Pater Suarez; vbi supra n. 12. quia in alijs contractibus; nō tantum obligatio: sed etiam contractus ipse est æque perfectus conditione impleta, vt patet in matrimonio, & sponsalibus impleta conditione, & idē est in emptione, & venditione, & quacumque humana promissione, ergo voluntarium est solum votum excipere. Deinde quia videtur impossibile obligationem esse æquè perfectā, & cōsumatam, & consensum non esse æque perfectum, cum obligatio sit quasi formalis effectus cōsensus, & voti, vel si sit in genere causæ efficientis, est ita intrinsecus, vt non possit esse maior perfectio in ratione obligationis, quam in ratione voti. Præterea, quia commutatio, vel dispensatio non cadit in votum, vt est actus, qui præcessit, et iam nō est, sed vt relinquit obligationē, ergo si peruenit ad eum statum, in quo tam perfectam obligationem inducit, sicut votum absolutum, erit æquè indispensabile; seu reseruatum. Vlterius alij actus, vel contractus sub conditione facti impleta cōditione eosdem pariunt effectus morales, quos pariunt similes contractus absoluti à principio, ergo in præsenti erit eadem reseruatio. Antecedens patet inductione, nam sponsalia sub conditione, quæ ante conditionem impletam nō inducunt impedimentum publicæ honestatis: impleta conditione illam inducunt, non minus quam si à principio fuissent absoluta; cap. vnico §. ille de sponſ. in 6. Item datio beneficij sub cōditione simoniaca de futuro ante conditionem impletam non inducit cēsuram, & alias pœnas, impleta vero cōditione inducit, & idem est in similibus. Consequentia autem probatur à paritate rationis, dicere enim quod in reseruatione attenditur ad originem, & non in sponsalibus, & alijs gratis dicitur, & nulla ratio differentiæ assignari potest.

366 Secundo contra dictam responsionem arguit idem Pater Suarez n. 13. quia illa imperfectio, quę in voto sub conditione facto, tanquam in radice consideratur nulla est, neque in ordine ad consensum, neque in ordine ad morales effectus, ergo solutio superius data nulla est. Antecedens, vt declaret Pater Sua-

Suarez, distinguit duos ordines horum votorum conditionaliũ sub vno constitutiuo omnia illa vota, quæ fiunt per modum pacti conditionati cum Deo si periculum euasero hoc faciam; si tale beneficium contuleris tale seruitium faciam, &c. In alio ponit alia vota, quæ sub simplici conditione fiunt sine figura pacti cum Deo, vt voueo castitatẽ, si Cõfessor probauerit, vel si pater meus consenserit, &c. In prioribus votis (inquit Pater Suarez) nulla imperfectio est ex parte consensus præter supensionẽ, & imperfectionem contractus, quę durat, quamdiu conditio non impletur; illa autem posita tollitur suspensio, & imperfectio cõtractus: ergo nulla imperfectio relinquitur ex vi illius originis. Quia illa solum erat pro statu conditionis non impletę, & ita illemet consensus, qui pręcessit respicit duo tempora pręsens, scilicet, dum non est conditio, & futurum pro quo erit, & licet pro priori sit imperfectus, pro posteriori est perfectus, & talis incipit esse statim, ac conditio ponitur. Obligatio autem tunc non oritur ex consensu, vt terminato ad tempus precedẽs, sed vt terminato ad subsequens tempus, in quo est impleta cõditio.

367 Sed hęc probatio Patris Suarez, & impugnationes ab ipso factæ contra dictam responsionem non placent Patri Francisco Bardi loco superius citato, & ita ad argumentum supra factũ à Patre Suarez respondet 1. n. 40. hoc ipsum argumentum esse soluendum ab ipso Patre Suarez concedẽte votum conditionale pœnale non esse reseruatum, etiam impleta conditione; nam eadem ratio militat in vtroque casu: quia impleta conditione illa, sub qua votum pœnale fuit emissum, obligatio illa erit absoluta, ac si initio contracta fuisset absque conditione, & tamẽ hoc non obstante docet Pater Suarez votum esse imperfectum vtpotè proueniens ex imperfecta radice; ergo hoc ipsum possumus dicere de voto mere conditionali, & nihil officit maiorem inueniri imperfectionem in voto pœnali, & per consequens magis distare à perfectione voti simpliciter dicti: nam sufficit tanta imperfectio, per quam votũ in materia odiosa, qualis est reseruatio non censeatur compræhẽsum, & talis est imperfectio illa, quæ reperitur in voto conditionali, vt dicitur in responsione posita à dicto Patre Suarez, & probant fundamenta allata pro secunda parte secundæ sententiæ.

368 Secundo directe ad argumentum respondet dictus Pater Frãciscus Bardi num. 41. vbi aduertit aliud esse loqui de obligatione voti: aliud vero de consensu, à quo consurgit ipsa obligatio: cõcedit igitur Pater Bardi obligationem adimpleta conditione esse absolutè perfectam, sicuti est in alijs votis ab initio absolutis, & in cæteris contractibus, negat tamen consensum; ex quo resultat obligatio esse perfectum in his votis conditionalibus. Ad instantiam ero factam in oppositum à Patte Suarez negat obligationem esse effectum formalẽ consensus, nam eius effectus formalis, inquit, non est constituere formaliter hominem obligatum, sed consentientem; seu volentem, ex quo sequitur veluti proprietas quędam obligatio. Ad id autem, quod contra vrget Pater Suarez: scilicet non

Digitized by Google

se perfectam obligationem proficisci ex imperfecto consensu, cum distinctione respondet dictus Pater Franciscus Bardi; inquit enim perfectionem, aut imperfectionē obligationis, quę prouenit ex voto, vel esse attēdendam in ordine ad effectum formalem intrinsecum, & propriū ipsius obligationis, vel in ordine ad causam extrinsecam, à qua oritur. *Si* primo modo spectetur, ait, obligationis vim cōsistere in indiuisibili, proinde quoad modum obligandi non dari vnam obligationem altera maiorem; nam quęcumque posita eodem modo vouentem afficit, si vero spectetur secundo modo; nempè in ordine ad causam vnam esse posse altera perfectiorem, & sic obligatio, quę prouenit à votis, quę emissa ab impuberibus, vel ab alijs personis, quę subduntur alteri, quo ad potestatem dominatiuam nō esse ita firma: sicut est illa, quę resultat ex votis personarum, quę sunt sui iuris; illa enim auferri potest ab eo, in quo dominatiua residet potestas, at ista nequit hoc pacto tolli, atque adeo erit firmior in subiecto, & perfectior. His autem positis, respondet ad instantiam in oppositum, & dicit impossibile esse obligationem esse perfectam in ordine ad causam, à qua proficiscitur, & consensum, ex quo oritur ipsa obligatio non esse perfectum, quia causa talis obligationis consensum inuoluit, nempe consensum in voto inclusum, at non esse impossibile obligationem, quoad suum effectum formalem intrinsecum esse perfectam; consensum vero, qui in voto includitur, esse imperfectum imperfectione, de qua loquitur secunda sententia, videlicet ea imperfectione, quæ minuit voti perfectionem, & obligationem.

369. Verum enim vero; licet in supradictis responsionibus: præcipuè in secunda doctrina, valde probabilis contineatur: nihilominus, non eneruant vim argumenti Patris Francisci Suarez, nec infirmant efficaciam impugnationū eiusdem Eruditi Suarez, quibus impugnat solutionē ibi datam dicto argumento. In primis enim prima responsio eruditi Patris Francisci Bardi non nocet doctrinæ traditæ à Patre Suarez: nam vt ipse ait respondendo ad simile argumētum dict. cap. 23. nu. 16. si liceret vnū ex altero inferre in dicto casu; potius concedendum esset vota pœnalia esse reseruata impleta conditione, quā conditionalia nō esse reseruata conditione impleta; ideoque sistendo in doctrina dicti Patris Magistri Suarez concedo votum pœnale cōditionatum nō esse reseruatum; etiam impleta conditione: nego tamen inde sequi votum conditionale non pœnale castitatis, aut Religionis non esse reseruatum impleta conditione, & ratio disparitatis est, quam assignauimus cum eodem Patre Suarez supra resolut. 32. nu. 347. scilicet, quia in voto pœnali vouens nō intendit directe, & per se id, quod vouet in pœnam: scilicet Religionem, vel castitatem, neque illud promittit per se intendens cultum Dei, sed potius affectat vitare talem rē; & ideò illā promittit sub tali conditione, vt ex affectu vitandi pœnam cogatur vitare culpam; quare qui sic vouet non vult Religionem per se primo formaliter, aut castitatem, sed solum materialiter, & imperfectè; ideoque votū illud pœ-

pœnale castitatis, aut Religionis non est simpliciter votum castitatis, aut religiosiis, etiam conditione impleta, & consequenter non est votum reseruatum indispensabile, & incommutabile. Quæ ratio non militat in voto purè conditionali castitatis, aut religionis, quod fit per modum pacti conditionati cum Deo. Nam tunc vouens vult per se primario, & formaliter castitatem, aut religionem, & ita est propriè, & formaliter votum castitatis, aut Religionis, & nulla est imperfectio ex parte consensus præter supensionem, & imperfectionem contractus, quæ durat: quamdiu conditio non impletur; illa autē posita tollitur suspensio, & imperfectio contractus, vt optimè docuit idē P. Suarez vbi supra nu. 13. ergo non valet consequentia votum conditionale, pœnale castitatis, & Religionis de conditione futura non est reseruatum post impletam conditionem: ergo votum pure conditionale castitatis, aut Religionis non est reseruatum post impletam conditionem: cū magna sit inter dicta vota disparitas, vt supra diximus.

370 Nec secunda ratio infirmat doctrinam traditam à Patre Suarez; nam licet obligatio non sit effectus formalis consensus voti cum non constituat hominem formaliter obligatum, sed consentientem, seu volentem, vt bene docet Pater Franciscus Bardi: sed sit veluti proprietas quædam ipsius consensus: est tamen proprietas ita intrinseca, vt non possit esse maior perfectio in ratione obligationis, quam in ratione voti: ergo si obligatio adimpleta conditione est absolutè perfecta sicuti est in alijs votis ab initio absolutis, & in cæteris cōtractibus, consequens est, vt impleta conditione dictum votum conditionale sit perfectum in ratione voti, & cum sit de materia reseruata castitatis, aut Religionis, vt supponitur: necesse est, vt dictum votum sit reseruatum adimpleta conditione. Nam imperfectio in motiuo applicante voluntatem ad vouendum non satis est, vt votum non sit reseruatum; si aliàs materia reseruata sit. Ad id autem quod in dicta responsione additur: scilicet, quod licèt perfectio, aut imperfectio obligationis, quæ prouenit ex voto, si attendatur in ordine ad effectum formalem intrinsecum, & proprium ipsius obligationis, non sit vna obligatio altera maior, cum quæcumque posita eodem modo vouentem afficiat. licèt si consideretur, vt prouenit à causa extrinseca; vna esse possit altera maior, vt constat in exemplo ibi allato de obligatione, quæ prouenit à votis, quæ emissa sunt ab impuberibus, vel ab alijs personis, quæ subduntur alteri quoad potestatem dominatiuam, &c. Fateor hanc doctrinam valdè probabilem esse, sed non nocet doctrinæ traditę à Patre Suarez, neque eneruat eius efficaciam: nam ipse non affirmat, quod in voto conditionato castitatis, aut Religionis non detur aliqua imperfectio; sed solum dicit, quod imperfectio, quæ datur ex parte cōsēsus: sic vouentis in illis votis, quę fiunt per modum pacti conditionati cum Deo, nulla est imperfectio, quæ sufficiat ad hoc, vt dicta vota cōditionata non maneant reseruata adimpleta conditione, cum nulla imperfectio sit in dictis votis ex parte consensus præter suspensionem, et imperfectionem contractus, quę du-

durat quamdiu cōditio non impletur, & illa posita tollitur suspensio, et imperfectio contractus, et consequenter nulla imperfectio reliquitur ex vi illius originis. Quia illa solum erat pro statu conditionis non impletæ, et vt benè aduertit dictus Pater Franciscus Suarez n. 13. suprà citato, consensus vouentis conditionatè castitatem, aut Religionem duo respicit tempora præsens: scilicet dum non est conditio, et futurum pro quo erit talis conditio, et quamuis dictus consensus prout respicit tempus præsens, in quo non dum est cōditio purificata; sit imperfectus, tamen prout respicit tempus futurum est perfectus, et talis incipit esse statim, ac conditio ponitur. Cum autem tunc non oriatur obligatio ex consensu vt terminato ad tempus præcedēs, sed terminato ad subsequens tēpus, in quo est impleta cōditio, consequens est, vt si impleta cōditione obligatio est ita perfecta, sicuti est in alijs votis ab initio absolutis, vt concedit Pater Franciscus Bardi, quod consensus impleta conditione sit ita perfectus: sicuti est perfecta obligatio, ergo impleta conditione votum conditionatum castitatis est votum perfectum castitatis, cum tunc constet ex perfecta obligatione, & ex perfecto consēsu ex parte vouentis: atqui votū castitatis perfectum tam ex parte consensus vouentis, quam ex parte obligationis ipsius vouentis est reseruatum, & incommutabile vigore bullæ Cruciatæ, ergo votum conditionatum castitatis, aut religionis impleta cōditione manet reseruatū indispensabile, & incommutabile virtute priuilegij bullæ Cruciatæ.

371 Sed dices semper est hæc imperfectio, quod votum fit intuitu rei obtinendæ à Deo. Sed cōtra arguit optimè Pater Suarez n. 14. nam hæc imperfectio qualiscumque illa sit impertinens est ad reseruationem, nam votum religionis, etiam si fiat intuitu honorum, & commoditatum temporalium Religionis, & ex ea parte sit imperfectum: nihilominus validum, et reseruatum est; quia illa non est imperfectio in proprio obiecto, seu materia voti, nec in plenitudine consensus, sed tantum est in motiuo ex parte vouentis, seu in applicatione ad vouendum. Idem autem est in voto illo conditionato: nam esto motiuum vouendi sit minus perfectum: tamē consensus est plenus, & pro tempore, in quo fuerit posita conditio est absolutus, cuius signum est; quia posita conditione transit in absolutum, & consummat contractum sine sui mutatione per solam mutationem obiecti. Quod autem ille idem consensus prius fuerit conditionatus nulla est imperfectio, quæ sufficiat ad hoc, vt adimpleta conditione dictum votum contionatum castitatis non maneat reseruatum, & incommutabile virtute priuilegij bullę Cruciatę sicut non est imperfectio, quæ ad rem pertineat, quod fiat sub conditione de pręsenti, vel pręterito. Vt v. g. si pater pro absente filio, sic voueat, si filius meus viuit hodie voueo peregrinari Compostellam, subsistente enim conditione sine dubio est validum votum, & reseruatū secūdum omnes, licet sit imperfectum in motiuo, vel in modo vouendi. Deinde, quia in his votis, quatenus habent formā contractus, videtur esse maior

Digitized by Google

ratio obligationis, quam in promissione absoluta, & simplici, vt inter homines magis obligat promissio sub conditione impleta ab alio, quam simplex. At vero in his votis ex parte Dei est perfectissimus consensus in contractu (vt sic dicam) & Deus ex parte sua perfectè implet contractum conferendo beneficiũ, & custodiendo à periculo: ergo vt sit æqualitas etiam ex parte vouentis est consumata obligatio, & perfectum votum. Et cõsequenter indispensabile, & incommutabile vigore bullæ Cruciatæ conditione impleta.

372 Ad id autem, quod in sua responsione addit Pater Franciscus Bardi de votis, quæ emissa sunt ab impuberibus, & alijs personis, quæ subduntur alteri, quo ad potestatem dominatiuam, & possunt auferri ab eo, in quo denominatiua residet potestas etiã post pubertatem, ex quo videtur inferri, quod etiã vota cõditionalia castitatis, & religionis possint dispensari, & commutari ratione radicis conditionatæ; respõdeo esse disparem rationẽ; quia per pubertatem non extrahitur materia illa à potestate patris, dum non confirmatur de nouo. At vero in nostro casu per euentum conditionis extrahitur à potestate Episcopi, & à potestate Confessarij quoad commutationem virtute bullæ Cruciatæ, quia acquirit statum absolutum. Illud autem votum; dum non confirmatur perseuerat semper votum impuberis.

373 Secundo probatur eadem secunda pars nostræ sentẽtiæ, etiã in ordine votorum conditionatorum, quæ non fiunt per modũ pacti conditionati cum Deo, sed fiũt sub simplici conditione sine figura pacti cũ Deo, v. g. voueo castitatem si Cõfessarius probauerit, vel voueo religionem si pater meus consenserit, quia in his votis materia voti est promissa directè, & per se primo intẽta à vouente, & solum est imperfectus consensus, quamdiu conditio est suspensa, illa autem completa absolutus est, atqui parum refert ad effectus morales, quod illa conditio præcesserit, & consequenter nec ad reseruationem confert, ergo vota conditionalia castitatis, aut Religionis, licet non fiant per modum pacti cõditionati cum Deo, sed sub simplici conditione sine figura pacti cum Deo adimpleta conditione manent reseruata, & nõ possunt dispensari, nec commutari vigore priuilegij bullæ Cruciatę quod potest declarari, doctrina superius tradita ex Patre Francisco Suarez: nam consensus ille duplicem habet respectum ad duo tempora, et pro tempore consummatæ cõditionis est omnino perfectus. Solumque in illo considerari potest, quod votum illud, quasi paulatim, cõsummatur: nam prius est conditionatum; postea absolutum, & ita in eo proceditur: quasi ab imperfecto ad perfectum; atqui hoc nihil impedit, quo minus postquam est consummatũ, perfectum sit: ergo nihil impedit, quod postquam transit de conditionato in absolutum ratione impletionis conditionis, seu positionis illius maneat reseruatum, sicut manet absolutum, & perfectum castitatis votum; tam quoad obligationẽ; quam quoad perfectum consensum vouẽtis, & consequenter indispensabile, & incommutabile. Et declaratur amplius; quia in his votis cõditionalibus, quæ fiunt sub simplici cõditione absque figura pa-

pacti cum Deo] illa imperfectio solum erat dependentia à iudicio, et consilio alieno, quę planè tollitur posito consilio fauẽte voto, vel forte erat expectatio alieni consensus quo posito manet cõsummatus cõsensus vouentis: si iam fuit de præsenti datus, vt supponitur: ergo sicut in his votis nihil deest ad perfectissimam obligationem: ita neque ad perfectam obligationem voti absoluti: in eisque verum est commune axioma conditionalem assertionem: vel consensum posita conditione transire in absolutum: ergo nihil deest talibus votis, quo minus reseruata sint, & consequenter indispensabilia, & incommutabilia virtute priuilegij bullæ Cruciatæ.

374 Ad primum fundamentum primæ sententiæ respondetur: distinguendo antecedens: votũ conditionale non pœnale castitatis, aut Religionis fit propriè, & per se ex affectu castitatis, aut Religionis dependenter à positione conditionis, concedo antecedens; independenter à positione conditionis: nego antecedens; & nego similiter cõsequẽtiam: quia votum conditionatũ non impleta conditione: nondum est consummatum, & perfectum votum: & ideò ad illud non extenditur reseruatio; quia cum reseruatio sit odiosa, est restringẽda: solum ad vota de materia reseruata, quæ sunt talia & proprie, & perfectè: non autem ad vota non consummata, & imperfecta; sicut sunt vota conditionalia ante impletam conditionem; nam sicut contractus sub conditione factus non est perfectus contractus, vt in sponsalibus, matrimonio, & similibus videre licet: ita votum quod est quasi quidam contractus cum Deo; si est conditionatum non est perfectum votum: vsque dum impleatur: seu ponatur conditio. Similiter distinguo minorẽ subsumptam: atqui votum castitatis, aut Religionis, quod fit ex affectu per se virtutis Religionis, aut castitatis est votum reseruatũ si sit consummatum, & perfectum: concedo minorem: si non sit consummatum & perfectum, sed non consummatum, & imperfectum, vt sunt vota cõditionalia castitatis, aut Religionis; nego minorem, & similiter consequentiam: nam si dictum votum conditionatũ, vtporè nõ completum, nec perfectum ante euentum conditionis non est reseruatum; consequens est, vt in illo statu sit dispensabile, & commutabile virtute priuilegij bullę Cruciatę. Ad probationẽm minoris subsumptæ respondeo; concedendo antecedens, & negando suppositũ consequentiæ, & ipsam consequentiam. Supponitur enim in illa falsò, quod votum conditionatum, mere conditionatum: seu nõ pœnale castitatis, aut Religionis fiat à vouente ex affectu per se castitatis aut Religionis; etiam ante euentum conditionis, quod est falsum, vt supra diximus, & sic neganda est vltima cõsequentia in sensu dicto: idest ante euentum conditionis.

365 Ad secundum fundamentum respondetur: distinguendo antecedens, vota conditionata castitatis, aut Religionis obligant ante euentum conditionis ad euentum expectandum ipsius cõditionis; concedo antecedens, obligant ad castitatem seruandam, aut ad ingressum Religionis actu nego anecedens, et similiter consequentiam; ad proba-

Digitized by Google

bationem autem antecedentis, respondeo distinguendo maiorem; liceret vouenti castitatem transire ad nuptias absque peccato non expectato euentu conditionis: idest: absque peccato, quod sit contra virtutem castitatis: concedo maiorem, absque peccato, quod sit contra fidelitatem debitam Deo expectandi euentum conditionis: nego maiorem, et similiter nego omnes concedere sic vouentem peccare contra castitatem, si transeat ad nuptias non expectato euentu conditionis. Nam hæc vota conditionalia ante euentum cõditionis non obligant: nisi ad expectandam conditionem, vt supra diximus: vnde qui nuberet non expectata cõditione nequaquam peccaret contra castitatẽ: quia cum ante euentum conditionis maneant in suspenso nullam inducunt obligationem ad castitatem, aut Religionem; sed solum contra fidelitatem debitam Deo.

376 Sed dices; consensus conditionalis vouentis castitatem, aut Religionem sub conditione est ab initio perfectus; ergo ab initio obligat ad castitatem, aut religionem, & consequenter si sic vouens contrahat matrimonium ante euentum conditionis peccabit non solum contra fidelitatem Deo debitam de expectando euentu conditionis; sed etiam contra castitatem, aut Religionem: consequentia patet, & antecedens probatur ex l. vsufructus in fine: ibi: Ex præsenti vires accipit ff. de stipulat. ser. & notat Afflict. decisione 180. nu. 3. & 6. & alij, quos refert Barb. part. 2. de potestate Episcopi allegat. 37. nu. 6.

377 Respondetur distinguẽdo antecedens consensus conditionalis est ab initio perfectus perfectione illi conuenienti, prout est in statu conditionato, & respicit tempus præsens, scilicet dum nõ est conditio, nego antecedens: prout respicit tempus futurum in quo erit talis conditio, concedo antecedens. Quia dictus consensus nullam habet imperfectionem ex parte sui; præter suspensionem, & imperfectionẽ contractus, quæ durat quamdiù conditio non impletur; cum autem impletur, & ponitur suspensio, & imperfectio contractus tollitur. Ideoque nulla imperfectio relinquitur ex vi illius originis. Et in hoc sensu intelligẽda est dicta lex vsufructus posita in probatione antecedentis, ex qua solum sequitur, quod consensus, & obligatio vouentis solum sit omnino perfecta post impletam conditionem, non autẽ prout dictus consensus est in statu purè conditionato, nam in tali statu dicit imperfectionem suspensionis, contractus, & obligationis, dum non purificatur conditio.

378 Ad fundamentum secũdæ sententiæ pro secunda eius parte (nam in prima conuenit cum nostra) respondetur concedendo antecedens, si intelligatur, vt debet intelligi, scilicet quod vota conditionalia non obligent ante euentum conditionis, non quia materia conditionis, seu in conditione posita cadat sub promissione, sed quatenus promissio non est perfecta ante euentũ conditionis, & conditione posita absq; sui mutatione redditur perfecta promissio, & redditur perfectus consensus vouentis modo à nobis explicato in probationibus nostræ sententiæ; Et negando consequentiam, quia licet verum sit, quod reseruatio

est odiosa, & consequenter debeat stricte accipi: inde non sequitur, quod vota conditionalia castitatis, aut Religionis non sint reseruata purificata conditione: cum ex positione conditionis consensus, qui erat imperfectus in statu conditionato; quatenus pro illo statu dicit imperfectionem suspensionis contractus conditionalis, quæ suspensio, & imperfectio tollitur ex mera positione conditionis: cum origo illius imperfectionis sit posita solum respectu consensus: sic vouentis ad tempus presens, pro quo non dum est conditio, & nõ respectu ad tempus futurum pro quo conditio erit; & licet pro priori consensus sit imperfectus; pro posteriori autẽ est perfectus, & talis incipit esse statim ac conditio ponitur. Cum autẽ obligatio tunc non oriatur ex consensu, vt terminato ad tempus prȩcedens, sed vt terminato ad subsequens tempus, in quo est impleta conditio, nulla imperfectio relinquitur ex vi illius originis: quia illa solum erat pro statu conditionis non impletæ, vt supra diximus: ideoque impleta conditione votum illud castitatis, quod ante erat sub statu conditionato transit ad absolutum, & est perfectus consensus, & obligatio, tunc ex parte vouentis absque vllo vestigio imperfectionis, & consequenter est perfectum votum castitatis, aut Religionis reseruatum, indispẽsabile, et incommutabile.

379 Ad confirmationem; respondetur distinguendo antecedens ista vota conditionalia nõ obligãt purificata cõditione: nisi virtute illius volũtatis conditionatæ: per quam emissa sunt. Virtute illius voluntatis conditionatȩ: prout dicta voluntas respicit tempus præsens: dum non est conditio posita: nego antecedẽs: prout dicit ordinem, seu respicit tempus futurum, pro quo erit posita conditio: concedo antecedens, & nego consequentiã: quia cum in istis votis conditionalibus nulla imperfectio sit ex parte consensus, vt supra diximus, præter suspensionem, & imperfectionem contractus conditionati facti cum Deo, quæ durat: dum conditio non impletur, & illa posita tollitur suspensio, & imperfectio cõtractus: ideò nulla imperfectio relinquitur ex vi illius originis. Quia illa solum erat pro statu conditionis nõ impl etæ. Quare purificata conditione totum votum redditur absolutum, & omnino perfectum: tam ex parte consensus vouẽtis, quam ex parte obligationis ipsius vouentis; itaque dicta obligatio purificata conditione non fũdatur in consensu voluntatis imperfecto, sed in consensu voluntatis, qui aliàs fuit imperfectus in statu conditionato (modo à nobis superius explicato) & purificata conditione absque vlla mutatione dicti consensus redditur omnino perfectus absque vestigio imperfectonis; etiam in suo origine. Sicut redditur omnino perfecta obligatio vouentis, ex mera purificatione conditionis. Nec lex potior allegata in confirmatione pro probatione consequentiȩ est opposita nostrȩ doctrinæ; sed potius illam fauet: nam vt in prima probatione nostræ sententiæ diximus in d.l. potior ad fin. ff. qui In pig. potior. &c. habetur cum semel conditio extiterit: perinde habetur; ac si illo tempore, quo stipulatio interposita est sine cõditione facta esset: ergo posita; seu purificata conditione in dictis votis conditio

tio

tionatis castitatis, aut Religionis redduntur dicta vota omnino perfecta castitatis, aut Religionis: tam ex parte consensus vouentis: quam ex parte obligationis ipsius; atqui votũ perfectũ castitatis, & Religionis est reseruatũ indispẽsabile, & incõmutabile, ergo dicta vota cõditionata castitatis, aut Religionis: cũ purificata conditione reddantur absoluta, & omnino perfecta in ratione voti castitatis, et Religionis manent omnino reseruata, et incommutabilia vigore priuilegij bullæ Cruciatæ.

RESOLVTIO XXXIV.

Vtrum quando Episcopus iusta, et legitima existente causa potest dispensare in votis castitatis, et Religionis: possint etiã commutari à Confessario virtute priuilegij bullæ Cruciatæ.

380 Conueniunt communiter DD. quod vrgente aliqua graui necessitate potest Episcopus aliquando dispensare in votis castitatis, aut Religionis ad contrahendum matrimonium, vt si quis v. g. post votum castitatis emissum deflorauit Virginem, quam nisi statim in vxorẽ ducat sequerentur grauia scandala, rixæ, homicidia, et similia, et sic in alijs casibus Summo Põtifici reseruatis, vt in voto Religionis, etc. Difficultas: ergo in præsenti est: an sicut potest Episcopus in dictis votis castitatis, et Religionis dispensare ob vrgentem necessitatem, possint etiam eadem necessitate vrgente commutari à Confessario vigore priuilegij bullæ Cruciatę.

381 Prima sentẽtia affirmat posse Confessarium in dicto casu vrgentis necessitatis commutare virtute bullę Cruciatæ dicta vota castitatis, & Religionis: sicut potest in eis Episcopus dispensare: ita Crousers in reg. Sancti Francisci cap. 7. lect. 29. Bossius de iubiæo sect. 2. casu 20. nu. 25. Pasqualigus de iubilæo quæst. 306. nu. 2. Probatur hæc sentẽtia à Pasqualigo dicto n. 2. quia facultas commutandi vota concessa in iubilæo, et in bulla Cruciatę se extendit ad omnia vota non reseruata, atqui vota castitatis, et religionis, quando substant talibus circumstantijs, vt possit in ipsis Episcopus dispensare non sunt reseruata, ergo poterunt virtute iubilęi, aut bullę Cruciatę commutari. Maior est certa, et minor probatur, quia reseruatio est tantum in ędificationem, non autem in destructionem, vt habetur in Concilio Tridentino sess. 14. cap. 7. de reform. per hæc verba. Vnde merito Pontifices maximi pro suprema potestate sibi in Ecclesia vniuersa tradita causa, aliquas criminum grauiores suo potuerunt peculiari iudicio reseruare. Neque dubitandum est, quãdo omnia, quæ à Deo sunt, ordinata sunt, quin hoc idem Episcopis omnibus in sua cuique diœcesi in ædificationem; tamen non in destructionem liceat pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores Sacerdotes authoritate præsertim quoad illa, quibus excommunicationis cẽsura annexa est. Ergo reseruatio ex sui natura non se extendit ad casus, ad quos si se extenderet, esset in destructionem; atqui esset in destructionem si se extenderet ad vota in casu, in quo Episcopi possunt dispensare; nã tunc si non possent dispensare, pareret grauissimum damnum,

etiam spirituale, non autem vtilitatem. Ergo cum reseruatio, ne sit in destructionem, non se extendat ad talem casum, vota in talibus circumstantijs non erunt reseruata, & hoc non quia subtrahātur à reseruatione ex præsumpta voluntate Pontificis, sed quia reseruatio ipsa non compræhendit dicta vota in talibus circumstantijs posita.

382 Secunda, & vera sententia negat posse Confessarium virtute iubilei, aut vigore priuilegij bullæ Cruciatæ commutare vota castitatis, aut Religionis in illis casibus, in quibus Episcopus ob grauibus, & vrgentibus causis potest in dictis votis dispensare ita Pater Franciscus Suarez tom. 2. de Relig. lib. 6. de voto cap. 26. n. 18. vbi citat Rodriquez in exposit. bullæ Cruciatę §. 9. n. 118. Basilius Pontius Legionensis lib. 8. de matr. cap. 10. n. 12. in fine, & n. 11. in fine Emanuel Rodriquez tom. 1. qq. regul. quęst. 63. art. 6. Sayrus in claui regia lib. 6. cap. 11. n. 72. Henriquez lib. 6. summ. cap. 14. n. 7. & in Glossa litera P. Leon par. 2. de iubilęo n. 106. Miranda in manuali quęst. 48. n. 4. Layman lib. 4. Theolog. moral. tract. 4. cap. 8. n. 17. §. obseruandum Bartholomęus à Sancto Fausto in Thesauro Religionis lib. 3. qu. 174. Bonacina in pręcept. Decalogi disp. 4. quęst. 2. punct. 7. §. 4. n. 16. Filliucius tract. 26. cap. 9. n. 277. Bossius loco superius citato n. 26. vbi Authores, qui hāc sententiam tenent ab ipso laudantur, Ascanius Tamburinus tom. 2. de iur. Abb. disp. 18. qu. 8. n. 4. Gobat. de iubilæo cap. 41. n. 321. Pater Antoninus Diana par. 6. tract. 6. resol. 50. & par. 11. tract. 8. resol. 6. Pater Andreas Mēdo in dilucidat. bull. Cruc. disp. 26. cap. 4. n. 59. Quintana dueñas de iubilęo duarum hebdomadarum cap. 12. n. 12. Pater Magister Barnaba Gallegus in explicat. bull. Cruc. cap. 9. par. 3. §. 1. dub. 159. Pater Franciscus Bardi in explicat. bull. Cruc. par. 2. tract. 7. sect. 5. §. 13. num. 136. D. Carolus Latius in dilucidat. bull. Cruc. disp. 8. quęst. 2. difficult. 8. n. 43. Lezana in sūm. qq. regul. tom. 4. verbo votum n. 21.

383 *Probatur* hæc sententia communiter à Doctoribus, & præcipuè à Patre Diana dic. par. 11. citata tract. 8. resol. 6. §. quæ omnia, quia quamuis Confessarius possit virtute iubilæi, aut virtute bullæ Cruciatæ commutare vota, quæ potest Episcopus, intelligendum est de votis, quę potest Episcopus commutare iure ordinario, & ex natura reseruationis, non autem de votis, quæ iure speciali, aut per consuetudinem dispensare, aut commutare potest, atqui dispensatio voti castitatis, aut religionis in magna vrgenteque necessitate non competit Episcopo iure ordinario, & ex natura reseruationis, sed iure speciali, aut per cōsuetudinem, ergo non potest Confessarius virtute iubilæi, aut vigore priuilegij bullæ Cruciatæ dicta vota castitatis, aut religionis in dicto casu commutare.

384 Sed hæc ratio nō placet P. Frācisco Bardi vbi supra n. 337. Quare illam ex doctrina Suarez dict. n. 18. supra citato, ita refutat, quia dicta ratio efficaciter intētum probaret si in bulla Cruciatæ cōcederetur potestas ad vota Episcopalia, tunc enim esset explicanda in ordine ad illa tantū vota, ad quæ Episcopus iure ordinario potestatem habet, atqui potestas, quæ datur in bulla

Cru-

Digitized by Google

Cruciatæ est ad omnia vota simpliciter dicta, & solùm excipiuntur illa tria, ergo latitudo huius priuilegij non debet mensurari limitatè per ordinē ad casus Episcopales, sed absolutè per generalitatem concessionis sub qua continentur omnia, exceptis reseruatis, atqui illa tria in casu posito cum non censeantur Pōtifici reseruata comprehenduntur sub suo priuilegio, ergo non conuincitur, ex eo quod dispēsare in dicto casu in voto castitatis, aut Religionis non competat Episcopo iure ordinario, & ex natura reseruationis, quod non possit Confessarius virtute priuilegij bullæ Cruciatæ dicta vota castitatis, aut Religionis in casu proposito commutare.

385 Ideoque n. 138. ex doctrina eiusdem Suarez vbi supra nu. 19. aliter hanc sententiam probat dictus Pater Franciscus Bardi ex diuersitate, quæ reperitur inter potestatem ordinariam, & delegatam: quia potestas delegata non se extendit vltra casus illos, pro quibus est concessa: quamuis ponatur summa necessitas in casibus non concessis in dicta potestate delegata: ergo cum in bulla Cruciatæ; licet concedatur facultas Confessario approbato ab Ordinario commutandi omnia vota non reseruata Summo Pontifici, & excipiantur vota perpetuæ castitatis, & Religionis: non poterit Confessarius dicta vota commutare: etiam si ponatur summa necessitas in dictis votis castitatis, & Religionis: Antecedens videtur certum: nam cū adæquatum obiectum talis potestatis sint casus concessi in dicta potestate delegata, nequit ipsa ampliari ad casus non concessos: quia vt sic egrederetur limites sui adæquati obiecti, quod est impossibile, ergo potestas delegata non extenditur vltra casus illos, pro quibus est concessa, quāuis magna occurrat necessitas commutandi casus, pro quibus non est concessa, ex quo patet veritas consequentiæ, nempè nō posse Confessarium virtute priuilegij bullę Cruciatę cōmutare vota perpetuæ castitatis, & Religionis, etiam in casu magnæ necessitatis, vtpotè exclusa in dicta facultate, & priuilegio bullæ Cruciatæ. Quæ ratio non videtur militare respectu Episcopi habentis iurisdictionem ordinariam, quia ipsa ordinaria potestas ex sua natura ad omnes illos casus extenderetur, nisi fuisset limitata, seu nisi fuisset à sua efficacia impedita; quare quando tales circumstantiæ concurrerint, in quibus limitatio redundaret in detrimentum spirituale proximorum, tunc in illis circumstantijs casus, circa quem versabatur limitatio, seu reseruatio, relinquitur sub ordinaria potestate Episcopi, & hoc per quādam explicitam, seu tacitam Sūmi Pontificis voluntatem.

386 Verum enim vero probatio illa prima non differt re, sed solo nomine à probatione, & doctrina allata à Suarez, & à Patre Francisco Bardi ex ipso. Quod sic ostendo. Vigore bullæ Cruciatæ datur facultas delegata Confessario commutādi omnia vota, quę non sunt iure Pontifici reseruata; atqui in votis Pontifici reseruatis potest Episcopus dispensare occurrente, magna necessitate non iure ordinario, & per se, sed solum per accidens per virtutem Epychię, seu per voluntatem implicitam Summi Pontificis, quod idem est,

Digitized by Google

est, & iure speciali, aut per consuetudinem receptam, ergo idē est in substantia, & in re asserere non posse Cōfessarium commutare vota, quæ Episcopus potest dispensare solo iure speciali, aut per consuetudinem, sed solum posse ea commutare, quę potest Episcopus dispensare iure ordinario, ac asserere posse Confessarium commutare illa vota vigore bullę Cruciatę, quę potest Episcopus dispēsare, pręcisè ratione suę iurisdictionis ordinarię, non autē ea, quę per accidēs dispensare non potest ratione reseruationis factæ à Summo Pontifice, quæ reseruatio in dicto casu necessitatis censetur ablata à Summo Pontifice in ordine ad Episcopum, & hoc vt subueniatur necessitati fidelium, quæ nō censetur ablata ex voluntate Summi Pontificis in ordine ad alios Prælatos inferiores, aut in ordine ad priuilegia, per quæ conceditur facultas cōmutandi omnia vota, exceptis illis, quæ Summo Pontifici sunt reseruata, siue explicentur in priuilegio, vt explicantur illa tria in priuilegio bullæ Cruciatæ: siue non explicentur, sed excludantur tantum per clausulam generalē: quia cum potestas delegata non possit se extēdi vltra id, pro quo conceditur: eo ipso, quod in priuilegio commutandi omnia vota concedatur facultas ea cōmutandi, excludendo per clausulam generalem vota reseruata Summo Pontifici, non potest dicta facultas delegata virtute dicti priuilegij se extendere ad vota reseruata Summi Pōtificis: licet non sint exclusa in specie: sed solum in genere in dicto priuilegio.

Nec valet si dicas, quod per
387 bullam Cruciatæ datur facultas; seu potestas commutandi omnia vota, exceptis illis tribus, dum manent sub reseruatione Pontificia: atqui in casu posito ex benigna interpretatione voluntatis Summi Pontificis non manēt sub reseruatione, ergo cum in dicta bulla excipiantur pro eo statu, pro quo stant sub reseruatione Pontificis, non pro alio statu poterit Confessarius illa commutare virtute priuilegij bullæ Cruciatæ in dicto casu necessitatis, in quo non intelligētur sub præcisa reseruatione Sūmi Pontificis. Hoc inquam nō valet, nam ad hanc replicam optimè respondet Pater Franciscus Bardi vbi supra n. 141. (& ex eo Pater Antoninus Diana dict. resol. 6. decimæ partis versu respōdeo.) Per bullam Cruciatæ dari potestatem commutādi omnia vota, quę absolutè. & per se non sunt reseruata Pontifici, non autem illa, quæ solum per accidens non sunt reseruata Episcopo, in quantum ablatio dictæ reseruationis intelligitur facta à Summo Pontifice ad subueniendum necessitati fidelium, & concessa per accidens ob hanc causam facultas dispēsandi Episcopo; nam licet ex voluntate præsumpta Summi Pontificis intelligatur concessa, vt diximus per accidens, facultas dispensādi in voto castitatis, aut Religionis ob magnam grauemque necessitatem occurrentem; Ex hoc tamen non infertur, quod dicta vota castitatis; & Religionis posita in illis circumstantijs absolute, & simpliciter non sint reseruata: quia tunc etiam manēt sub reseruatione, & solum sunt sub potestate Episcopi, ex quadam benigna interpretatione voluntatis ipsiusmet Summi Pōtificis reseruantis, vt supra diximus,

Digitized by Google

mus, qui cum sit vniuersalis Pastor Catholicæ Ecclesiæ habere intentionem præsumitur ouibus suis subueniendi: quando necessitas occurrit; cum autem, hic, & nunc necessitas in tali voto dispẽsandi occurrat, & ab ipsomet Summo Pontifice dispensatio fieri nequeat, ne remedio sint destituti fideles, conueniẽs fuit, vt Pontifex non reseruaret sibi dicta vota in his circumstantijs in ordine ad Episcopum, sed dispensationem dictorum votorũ relinqueret sub potestate Episcopi, ei concessa ex iure speciali dictæ voluntatis interpretatiuæ Summi Pontificis; reseruatione tamen manente, quoad alios inferiores cum nulla moralitas necessitas sit, vt in prædictis circũstantijs reseruatio, etiam tollatur respectu inferiorum.

388 Ad fundamentum oppositæ sententiæ respondetur; concedendo maiorem, & distinguendo minorem; vota castitatis, & Religionis, vt substant talibus circumstantijs, vt possit in ipsis Episcopus dispensare non sunt reseruata per se, & rationi sui: nego minorem, non sunt reseruata per accidens, ex volũtate interpretatiua Summi Pontificis, vt supra diximus, concedo minorẽ, & nego cõsequentiam. Ad probationem autem minoris respõdeo: concedendo reseruationẽ esse tantum in ædificationem, et non in destructionem, vt cõstat ex Concilio Tridentino loco in argumẽto allegato. Ad hoc autem, quod reseruatio posita in talibus circumstantis non cedat in destructionem fidelium, non est necesse, vt absolutè tollatur reseruatio, sed sufficit, quod intelligatur voluntas interpretatiua Summi Pontificis reseruantis, ex qua benignè intelligatur non reseruare casum occurrentem in talibus circumstantijs sibi, in ordine ad Episcopum, sed relinquere illum sub potestate Episcopi, qui possit in dicto casu dispensare, vtendo iurisdictione speciali illi à Pontifice delegata ex benigna interpretatione voluntatis Summi Pontificis, qui, vt supra diximus, vt vniuersalis Ecclesiæ Pastor præsumitur habere intentionem subueniendi ouibus suis: quando do necessitas occurrerit.

RESOLVTIO XXXV.

Vtrum vota reseruata possint commutari in melius; si non concedatur facultas pro ipsis commutandis, vt non conceditur in bulla Cruciatæ.

389 Conueniunt cõmuniter DD. omnia vota reseruata Sũmo Pontifici posse commutari in votũ Religionis constitutiuũ, vt constat ex cap. scripturæ de voto: vbi dicitur, quod omnia vota, siue reseruata, siue non reseruata Religionis voto spirant, & eius obligatio cessat: quia sicut vnum votum etiam reseruatum potest esse alio voto similiter reseruato præstantius: sicuti vnum opus bonum potest præstantius alio esse: sic votum Religionis extimatur præstantius aliorum votorum: & ideo virtute dicti voti intelliguntur alia vota: etiam reseruata spirare. Notanter dixi in votũ Religionis constitutiuũ: nam vt bene notat Suarez tom. 2. de Relig. lib. 6. de voto cap. 21. num. 18. votũ Religionis potest dici constitutiuum, vel promissiuum Religionis. Cõstitutiuum appellatur illud, quod emittitur in professione Religionis, quod ordi-

dinariè est solemne. Promissiuũ autem est votum simplex Religionis: idest ingrediendi, aut assumendi statum Religiosum. Per primum autem votum Religionis constitutiuum spirant omnia alia vota: etiã reseruata: et ideo in illud possunt commutari: nam cap. scripturæ, supra relatum videtur loqui de voto constituente Religiosum: quia licet hac voce non vtatur, illud tamen significat: cum ait licitum esse quodcumque temporale votum in perpetuam Religionis obseruãtiam commutare. Cum autem sola promissio simplex Religionis non posit perpetuam Religionis obseruantiam appellari: consequens est, vt dictum cap. scripturæ loquatur de assumptione ipsius status per professionẽ.

390 Hoc supposito, quod in præsenti inquiritur est: an vota reseruata Summo Pontifici posint vigore bullæ Cruciatæ in melius commutari: ita vt id, in quod commutantur, sit etiam materia reseruata: v. g. si quis velit commutare votum Sancti Iacobi in votum Sancti Petri, vel hoc in votum Hierosolymitanum, vel hoc in votum castitatis. In qua difficultate prima sententia affirmatiuè respondet: ita tuetur Caietanus in summ. verb. votũ cap. vlt. Aragon in 2. 2. D. Thomæ quæst. 88. art. 12. in explic. art. nam si loquatur de peregrinatione hierosolymitana, et prius dixerat in voto castitatis, et Religionis nunquam posse fieri commutationem absque authoritate Prælati tamen postea vniuersaliter concludendo ait: Cæterum verius est dicere, quod si constat rem, in quam fit commutatio esse meliorem non esse necessariam Prelati authoritatẽ: quia Papa quãdo sibi reseruat alicuius voti commutationem intelligendus est: dummodo res sit dubia; nam si certum est esse meliorem, bene poterit fieri commutatio priuata authoritate, hanc opinionem sequuntur Sayrus in claui regia lib. 6. cap. 12. num. 14. Valentia tom. 3. summ. Theolog. disp. 6. quæst. 6. punc. 7. verb. versu hac ipsa ratione Bossius de iubilæo sect. 2. casu 8. nu. 39. Moron. respons. 98. nu. 345. Qui Doctores volunt, quod id, in quod fit commutatio, sit euidenter melius.

391 Fundamentũ huius sententiæ esse potest: quia expectata natura rei potest non solum Cõfessarius vigore bullæ Cruciatæ vota cõmutare in euidenter melius: sed etiam ipsemet vouens propria authoritate potest suum votum commutare in aliud euidenter melius, & gratius Deo: vt docet D. Thomas 2. 2. quæst. 88. art. 12. & communiter concedunt DD. Atqui potest dari aliquid euidẽter melius cuicumque voto reseruato Summo Pontifici; ergo quodcumque votum reseruatũ potest in melius commutari vigore bullæ Cruciatæ à Confessario: imo, & propria authoritate ab ipso vouente. Minor in qua est difficultas, probatur, discurrendo per tria illa vota reseruata: nam si quis voueat peregrinationem Sancti Iacobi nil dubij est, quod peregrinatio Sancti Petri sit perfectior, & gratior Deo, & peregrinatio hierosolymitana perfectior peregrinatione Sancti Petri, & votum perpetuæ castitatis omnibus his sit perfectius: ergo potest dari aliquid euidenter melius cuicumque voto reseruato: nam quod attinet ad castitatem perfectius est votum Religionis voto castitatis; ergo optimè possunt vota reseruata in aliud

Digitized by Google

liud euidenter melius commutari in eodem ordine reseruationis. Imò, & in rem non reseruatam; dummodò euidēter melior sit propter eamdem rationē: nā si ex natura rei, licet votum ab inferiori independenter à volūtate Superioris commutari in rē euidenter meliorem: si talis res detur: optimè sequitur, quod possit quodcumque votum reseruatum in rem euidenter meliorem: licet non reseruatum cōmutari: atqui hæc res potest dari: ergo, &c. Quod autem possit dari talis res non reseruata perfectior, quam res reseruata ostenditur. Quia votum castitatis, & Religionis sunt vota perfectiora inter vota reseruata: atqui perfectius est votum non peccandi mortaliter pro tota vita, quam votum simplex castitatis; aut religionis factum extra professionem sollemnē Religionis, ergo dabile est votum de materia non reseruata, quæ perfectius, & gratius Deo sit, quam quodcumque aliud votū de materia reseruata.

392 Pater Zaccharias Pasqualigus, licet cum Doctoribus prædictę sententię affirmet vota reseruata esse commutabilia vigore iubilęi, aut priuilegij bullę Cruciatę, imo & propria authoritate vouentis in rem meliorē, tamen cum distinctione loquitur tract. de iubilęo quęst. 293. n. 4. inquit enim, quod vota reseruata, etiam si non sit pro ipsis concessa facultas in iubilęo posse commutari ineuidenter melius. Non tamen authoritatiuè, sed tantùm per meram subrogationem alterius materię, quia cum sint dicta vota reseruata, nec pro ipsis concessa sit facultas, Confessarius non habet circa illa aliquam iurisdictionē, & ideo non potest procedere authoritatiuo modo, sed tantū per meram subrogationem alterius materię. Quod sic probat dictus Pater Pasqualigus, quia Summus Pontifex, dum reseruat sibi commutationem horū votorum coarctat iurisdictionē, quam habent inferiores circa commutationem votorum, atque adeò solum sibi appropriat commutationem fundatā in iurisdictione, vnde relinquit in suo esse commutationem, quę ex natura rei possibils est, seclusa authoritate. Commutatio autem in id, quod euidenter est melius est possibilis ex natura rei ex Diuo Thoma 2. 2. quęst. 88. art. 13. vnde communiter docēt DD. quòd potest fieri etiā à vouente. Et ratio est, quia cū quod est euidenter melius sit in maius obsequium Dei, & Deo magis placeat, quod cedit in suū maius obsequium non est necessaria authoritas Superioris, qui nomine Dei faciat commutationem, & authorizet materiam subrogatam. Hęc Zaccharias Pasqualigus.

393 Vera tamen, & communis sētentia negat posse Confessarium virtute priuilegij bullæ Cruciatę dicta vota reseruata commutare, nec in aliam materiam reseruatam, nec in non reseruatam, etiam si sit euidenter melius, & multo minus hoc posse fieri à vouente propria authoritate. ita Pater Franciscus Suarez tom. 2. de relig. lib. 6. de voto cap. 21. n. 17. & 18. Sotus lib. 7. de iust. & iur. quæst. 4. ar. 3. Azorius tom. 1. lib. 11. cap. 18. quæst. 4. Tabiena quæst. 9. de dispensatione n. 11. Pater Franciscus Bardi in explic. bull. Cruc.

par. 2. tract. 7. cap. 2. sect. 4. §. 7. n. 104. D. Carolus Latius in dilucidat. bull. Cruc. disp. 8. quæst. 2. difficult. 15. n. 18. qui pro hac sententia citant Ludouicum à Cruce, de expositione bull. Cruc. disp. 1. cap. 8. dub. 2. n. 21. immerito tamen, nam Ludouicus à Cruce in dict. cap. & dub. 2. nihil de hac re tractat sed de alia valde diuersa, vtrum (scilicet) cũ in bulla detur facultas ad lucrandum omnes indulgentias Vrbis Romanæ, & an in ea comprahẽdantur indulgẽtiæ plenariæ. Nec in dicto dubio inuenitur numerus 21. cum finiatur n. 8. Verũ tamen est, quod de hac difficultate tractat dictus Pater Ludouicus à Cruce dicta disput. 1. cap. 6. dub. 3. sed potius stat pro contraria sententia, quã pro ista, pro qua illum citant dictus Pater Frãciscus Bardi, & D. Carolus Latius, vt ex verbis ipsius cõstat, sic enim ait dict. dub. 3. n. 9. §. aduerto tamen. Aduerto etiam cum Soto vbi supra, quod non debet quis propria authoritate commutare castitatis, aut Religionis votum, quia non ita facile reperiri potest euidenter æquale; & sic exponit se periculo grauiter errandi. Vera tamẽ est hæc cõditionalis, quod si aliquod detur euidẽter melius, aut euidenter æquale rectè possunt prædicta vota commutari iuxta dicta, ita Ludouic. à Cruce.

394 Fundamentũ potissimum nostræ sententiæ est, quia Summus Pontifex potest prohibere commutationem aliquorum votorũ etiam in melius, vt non possit fieri dicta commutatio authoritate priuata ob iustas, & legitimas causas, sed quod fieri debeat tantum authoritate Apostolica; atqui illa tria vota exclusa in bulla Cruciatæ à facultate commutandi vigore dicti priuilegij, vult Summus Pontifex vt nulla authoritate alicuius inferioris Summo Pontifici possint commutari, ergo etiam si commutatio dictorum votorum fiat in euidenter melius non potest fieri ab alio, quam à Summo Pontifice, vel de eius authoritate, & commissione, et consequenter non poterit Confessarius dicta vota commutare vigore bullæ Cruciatæ, etiam in rem euidenter meliorem. Maior est certa, nam dicta prohibitio facta à Sũmo Pontifice commutandi dicta vota absque Sedis Apostolicę expressa facultate, non est contra bonos mores, quia per hoc non prohibetur simpliciter melius bonum, sed præscribitur modus transferẽdi ad illud ex licentia supremi Vicarij Christi, cui aliud bonum erat in specie promissum. Minor vero expressè habetur in cap. Et si Dominici. 2. de pœnit. & remiss. in 6. vbi Sixtus Quartus in hac extrauaganti prohibet omnibus inferioribus Sedi Apostolicæ quacũque dignitate, authoritate, & pręeminentia fancti sint, vt nõ possint dicta quinque vota cõmutare absq; Sedis Apostol. authoritate, & facultate, ergo, &c.

395 Nec valet si dicas, quia ex dictis sequeretur impediri executionem maioris boni, quod est rectæ rationi dissentaneum, & repugnat naturæ voti, quod est de meliori bono, & nequit esse maioris boni impeditiuum. Hoc inquam non valet: nam vt benè docet Pater Frãciscus Bardi vbi supra n. 106. negandum est antecedens, quia per hanc reseruationem non prohibetur, aut simpliciter impeditur melius bonum, sed solum præscribitur modus, quo eligi debet lo-

Digitized by Google

396 co materiæ promissæ per votũ.

Ad fundamentum oppositæ sententiæ respondetur, distinguendo maiorem, expectatata natura rei, potest non solum Cõfessarius virtute bullæ Cruciatæ vota commutare in euidenter melius, sed etiam ipse vouens propria authoritate, si Summus Pontifex non præscribat modũ, quo eligi debet loco materiæ per omissæ per votum, concedo maiorem, si Summus Pontifex præscribat dictum modum cõmutandi dicta vota præscribendo modum, quo eligi debet loco materiæ promissæ per votũ, nego maiorem. Cum autem Sũmus Pontifex expresse statuat, quod nemo quacumque etiam Episcopali, aut maiori fulgeat dignitate prædicta quinque vota commutare præsumat absque Sedis Apostolicæ facultate: vt constat ex dicta extrauaganti. Et si Dominici, hinc est, quod nec Confessarius vigore bullæ Cruciatæ, nec vouens propria authoritate possit dicta vota commutare in materiam euidenter meliorem, siue reseruatam, siue non reseruatam, cum iudicium de conuenientia huius commutationis in melius bonum sibi Summus Pontifex reseruet. Nec contrarium docet Diuus Thomas dict. art. 12. citato, vt constat ex solutione ad 3. argumentum, vbi sic ait: ad 3. dicendũ, quod quia Summus Pontifex gerit plenariè vicem Christi in tota Ecclesia, ipse habet plenitudinem potestatis dispensandi in omnibus dispensabilibus votis. Alijs autem inferioribus Prælatis committitur dispensatio in votis, quæ communiter fiunt, & indigent frequenti dispensatione, vt habeant de facili homines ad quem recurrant, sicut sũt vota paregrinationum, & ieiuniorum, & aliorum huiusmodi. Vota vero maiora puta continẽtiæ, & peregrinationis Terræ sanctæ reseruantur Summo Põtifici. Quare omissa minori, neganda est consequentia, quia licet possit dari aliquid euidenter melius cuicũque voto reseruato Summo Pontifici, inde non infertur posse Confessarium vigore Bullæ Cruciatæ, aut vouens propria authoritate dicta vota Summo Pontifici reseruata in dictam materiam euidenter meliorem, si detur, commutare, quia vt supra diximus, licet Sũmus Põtifex in reseruatione dictorum votorum non prohibeat, aut impediat simpliciter melius bonum, tamen præscribit modum, quo eligi debet loco materiæ promissæ per votum, ideoq; nullus alius Summo Põtifici inferior potest dicta vota commutare in euidenter melius absque facultate Sũmi Põtificis.

397 Ex quo patet solutio ad fundamentum *Patris Zaccharia Pasqualigi*, nam negandum est posse Confessarium vigore bullæ Cruciatæ commutare dicta vota Pontifici reseruata in rem euidenter meliorem, etiam solũ per subrogationem meram alterius materiæ, cum iudicium dictæ sobrogationis alterius materiæ in commutatione dictorum votorum sibi reseruet Summus Pontifex, prohibens omnibus alijs inferioribus cuiuscumque status, conditionis, & dignitatis sint dictam subrogationem alterius materiæ in commutatione dictorum votorum facere absq; Sedis Apostolicæ facultate. Nec contrarium docet Diuus Thomas à dicto Pasqualigo allegatus 2.2. quæst. 88. art. 12. vt supra ex eod. Diu. Thom. diximus.

FINIS TRACTATVS SECVNDI.

Digitized by Google

INDEX
RERUM NOTABILIUM
Quæ in hoc opere continentur.

T. Tractatum. R. Resolutionem. P. Paginam. N. Numerum significant.

Digitized by Google

INDEX
RERVM NOTABILIVM
Quæ in hoc opere continentur.

T. Tractatum. R. Resolutionem. P. Paginam. N. Numerum significant.

Digitized by Google

Digitized by Google

inferiori Confessario absque expressa licentia dict. superioris sæcularis t. 1. r. 9. p. 105. n. 197. in fine.

Casus reseruatus superiori regulari potest licite, & valide absolui à Confessario inferiori petenti ex iusta causa facultatẽ absoluendi dictum casum reseruatum à dicto superiore regulari, si ille iniustè dictã facultatem Cõfessario inferiori illam petenti neget. ibid. n. 198.

Casus reseruatus superiori Regulari nõ potest absolui à Cõfessario inferiori licẽtia petita, & nõ obtẽta à superiore regulari: quãdo scãdalum probabiliter timeri potest, aut monasterij damnum cui superior remediũ adhibere valeat saluo sacramẽtalis cõfessionis sigillo t. 1. r. 9. p. 106. n. 202.

Casus reseruatus superiori regulari nõ potest absolui à Confessario inferiori licẽtia à Superiore petita, & non obtenta: quando probabiliter timetur reciduum pœnitentis, vel alterius. ibid.

Casus reseruatus superiori regulari nõ potest absolui à Confessario inferiori licẽtia à Prælato regulari petita, & non obtẽta: quando timetur damnum tertiæ personæ, quod damnum alia via vitari non potest: nisi reseruando superior regularis sibi absolutionem dicti casus. Non obstãte decreto Clementis 8. de reformat. quia tunc Prælatus iustè negat dictam licentiã absoluẽdi suum subditum in dicto casu ab alio Confessario inferiori. ibid.

Casus reseruatus Superiori regulari, ex quo nullum sequitur scandalum, aut monasterij damnum, nec reciduum pœnitẽtis, vel alterius, nec timetur damnum tertiæ personæ potest absolui à Confessario inferiori petita licentia à superiore iusta de causa, & non obtenta: non solum pro vna vice tantum, sed toties quoties iudicio Confessarij videbitur conueniens dictam facultatem absoluendi petere à superiore regulari: cum si in tali casu superior regularis dictam licentiam, seu facultatem illi petitam à Confessario inferiori iniuste neget t. 1. r. 9. p. 105. n. 200.

In casu necessitatis; videlicet, quando adest præceptum annuæ confessionis, vel aliquis vult Sacrum celebrare, vel accedere ad sacram communionem, quod nõ potest vitari absque magno scandalo, potest; imo, & debet habens casus reseruatos confiteri Confessario inferiori omnia peccata reseruata cum non reseruatis, vt à Confessario inferiori absoluatur directè à peccatis non reseruatis, & indirectè à reseruatis: t. 1. r. 9. p. 99. nu. 183.

Casus reseruati Summo Pontifici: si occulti sint desinunt: omnino esse Papales, & sunt omnino Episcopales t. 2. r. 10. p. 323. n. 113. & p. 324. n. 114.

Casus hæresis exterioris: etiam si occulsit: nunquam desinit omninò esse casus Papæ reseruatus, sed semper retinet reseruationem papalem ibid.

Circumstantia

Circumstantię mutantes speciem sunt necessario in confessione explicandę t. 1. r. 10. p. 108. n. 206.

Circumstantiæ non mutantes speciem; licet notabiliter aggrauent peccatum intra eamdem speciem non sunt necessario in confessione explicandæ in opinione probabiliori t. 1. r. 13. p. 129. nu. 160. & seq.

Circũstantiæ tantum aggrauantes peccatum intra eamdem speciem non sunt necessario in confessione explicandæ; etiamsi pœnitens de illis interrogetur à Cõfessario. ibid. p. 132. nu. 264. & seq.

Circumstantiæ notabiliter aggrauantes peccatũ: si taliter aggrauent, quod multiplicent rationem formalem peccati debent necessario in confessione explicari. t. 1. r. 14. p. 138. n. 280. & r. 15. p. 146. n. 299. & seq. & p. 141. n. 285. & p. 142. nu. 390. & p. 246. n. 298.

Circumstantiæ, quæ aggrauant peccatum notabiliter non multiplicando rationem peccati non sunt necessario in confessione explicandæ. ibid. dicta r. 14. p. 148 n. 280. & p. 142. n. 290.

Circumstantia plurium occisorum vnico actu exteriori est necessario in confessione explicãda: licet qui vnico actu plures occidit non committat; nisi tantum vnicum peccatum mortale: tam in esse physico: quam in esse morali. t. 1. r. 14. p. 142 n. 290. in fine.

Circumstantia pluralitatis obiectorum actus voluntatis, quo quis vult plures homines occidere non est necessario in confessione aperienda. t. 1. r. 14. num. 286. & 287.

Ille, qui efficaciter plures homines maledixit tenetur in confessione explicare circumstantiam personarum: scilicet quot homines maledixerit t. 1. r. 15. p. 145. n. 295. prope finem.

Circumstantia carnalis copulæ coniugati cum coniugata est necessario in confessione aperienda, & non sufficit, quod talis coniugatus in confessione dicat se com-

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

quoties à casibus Pontifici reseruatis: dūmodo occulti sint t. 2. r. 10. p. 318. n. 104. & seq.

Confessarius non potest absoluere pænitentem à casibus Papæ reseruatis virtute bullæ Cruciatę, aut bullarum præteritorum annorum, quibus pænitens non fuit vsus annis præteritis quoad effectum obtinendi beneficium absolutionis à casibus Papæ reseruatis t. 2. r. 9. p. 315. nu. 96. & seq.

Confessarius nō potest virtute priuilegij bullæ Cruciatæ pænitentem absoluere ab hæresi exteriori occulta t. 2. r. 10. p. 323. n. 113. & p. 324. n. 114.

Licet concedatur gratis Confessarium posse vigore bullæ Cruciatæ pænitentemtem absuluere ab hæresi exteriori occulta, hoc non habet locum in Regnis, in quibus sanctum Inquisitionis Tribunal reperitur ibid. p. 325. n. 115. qui ex errore impressionis inuenies n. 114.

Confessarius potest licite; & valide cōfessionem audire hæretici occulti, qui nō potuit absolutionē criminis hæresis obtinere ab Episcopo, aut ab alio habente potestatem ipsum absoluēdi, nec recurrere pro absolutione dicti criminis hæresis ad pænitentiariam, nec Romam adire eumque directè à peccatis non reseruatis absoluere, & indirectè à crimine hæresis. t. 2. r. 10. p. 325. n. 116. per errorem impressionis inuenies n. 15. in fine. & pag. 326. n. 117.

Confessarius potest licitè, & validè cōfessionē hæretici occulti audire, qui misit ad Summum Pontificē, vt sui absolutionē alicui committat, & interim si non communicet, aut celebret grauem infamiam incurret, & scandalum magnum oriretur ibid. dicto n. 116. in fine

Cōfessarius virtute bullæ Cruciatæ potest absoluere Schismaticos, fautores, & receptores hæreticorum, & reliquos etiā, qui in bulla Cenæ Domini continentur, excepto hæretico exteriori: semel in vita; & semel in mortis articulo t. 2. r. 16. p. 353. n. 165. & seq.

Confessarius virtute bullæ Cruciatæ potest suos pænitentes toties quoties absoluere à casibus sanctæ Inquisitionis reseruatis, exceptis illis, qui simul in bulla Cænæ Domini continentur, aut ex alio capite sunt Summo Pontifici reseruati. t. 2. r. 15. p. 357. n. 173. & seq.

Confessarius administrans Sacramentū pænitentiæ in peccato mortali peccat mortaliter: nisi per accidens excusetur ob impossibilitatem moralem se iustificādi per actum contritionis. t. 1. r. 16. p. 152. n. 313. & 314.

Cōfessarius, qui in peccato mortali plurium confessiones excipit successiuè multipliciter peccat; hoc est tot peccata mortalia committit, quot confessiones excipit. ibid p. 153. n. 316. & p. 154. nu. 318. & seq.

Confessarij Regulares: præcipuè ordinum mēdicantium approbati simpliciter ab vno Episcopo ad confessiones audiendas in opinione probabili possunt in tota Ecclesia Dei cōfessiones fidelium audire licitè, & valide absque noua alterius Episcopi approbatione non obstantibus bullis Vrbani 8. & Innocentij 10. t. 1. r. 28. p. 220. n. 457. & p. 221.

Confessarij Regulares Societatis Iesu approbati ab aliquo Episcopo non possūt virtute priuilegij Gregorij 13. audire cōfessiones fidelium aliarum diœcesum præsentibus Episcopis, aut eorum Vicarijs Generalibus absque eorum licentia, neq; illis absentibus contradicentibus Parochis t. 1. r. 28. p. 223. n. 460. Nec dictū priuilegium Gregorij 13. est hodie reuocatum per constitutionem nonagesimam secundam Vrbani 8. editam die 17. Septembris 1628. vt malè iudicant Lazana, & Murga. ibid. n. 461. & seq.

Confessarij Regulares Societatis Iesu, qui approbati ab vno Episcopo virtute priuilegij Gregorij 13. in alijs diœcesibus absentibus Episcopis, eorumque Vicarijs Generalibus fidelium confessiones audiunt non tenentur petere licentiam a Parocho ad excipiendas confessiones, sed satis est, quod Parochus non contradicat. Si autem Parochus contradiceret inualidę essent confessiones ab ipsis factæ vigore dicti priuilegij. p. 225. n. 463.

Confessarius, siue sæcularis: siue regularis ab vno tantum Episcopo approbatus simpliciter ad excipiendas confessiones fidelium potest vbique, idest in toto Orbe sæcularium Sacerdotum confessiones licitè, et valide audire t. 1. r. 29. p. 227. n. 467. 468.

Confessarius, siue sæcularis: siue regularis non potest licitè vti scientia habita in confessione sacramentali ad regimen externum suarum actionū Reipublicæ, aut communitatis, & contraria sententia est improbabilis post decretum Clementis 8. t. 1. r. 30. p. 234. nu. 480. & seq.

Con-

Digitized by Google

Con

cia-

Digitized by Google

Eru-

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

dote approbato, aut alio non impedito, vel præsente superiore. t. 1. r. 25. p. 197. n. 417. & 418.

Pœnitens in mortis articulo constitutus, si absolutionem suorum peccatorum petat à simplici Sacerdote impedito censura, hæresi, &c. ignorans habere tale, aut talia impedimenta in præsentia alterius Sacerdotis approbati, aut carentis dicto impedimeno, & à dicto simplici Sacerdote: alioquin impedito absolutionē suorum peccatorum accipiat, confessio, & absolutio erit valida. ibidem p. 498. n. 418.

Pœnitens, qui distulit confessionem anni præteriti vsque ad initium anni sequētis vnica confessione potest satisfacere vtrique præcepto; anni scilicet præteriti, & sequentis, si in confessione anni sequentis confiteatur: non solum peccata mortalia commissa in anno præterito, sed etiam commissa in anno sequenti, in quo dictā confessionē facit t. 1. r. 31. p. 243. n. 498. & seq.

Pœnitens, qui distulit confessionem anni præteriti vsque ad initium anni sequentis, si initio anni sequentis confiteatur de solis peccatis commissis in anno præterito, ex eo quod in anno præsenti nullum commisit peccatum mortale non potest ead. cōfessione adimplere præceptum confessionis anni præteriti: scilicet; & sequentis in quo confessionem facit; sed si in anno sequenti post dictam confessionem in peccatum mortale lapsus fuerit; tenetur iterum confiteri in dicto anno ad adimplendum præceptum annualis confessionis dicti anni. ibid

Pœnitens, qui ob legitimam causam distulit confessionem anni præteriti vsque ad initium anni sequentis, aut sine illa cum intentione: tamen se confitendi post duos, vel tres dies anni sequentis, & de facto cōfitetur de omnibus peccatis mortalibus commissis in anno præterito adimplet præceptum confessionis anni præteriti, absque eo quod mortaliter peccet. t. 1. r. 31. p. 247. n. 506.

Pœnitens per confessionem nullam, & inualidam ex defectu doloris, aut propositi emendæ: etiam si omnia sua peccata mortalia in confessione aperiat nō potest adimplere præceptum annuæ confessionis. t. 1. r. 32. p. 249. n. 512. & seq.

Pænitens faciens inualidam confessionem ob defectum solius doloris interni de peccatis non euadit censuras, & pœnas impositas in constitutionibus synodalibus contra non adimplentes præceptum annuæ confessionis. t. 1. r. 33. p. 257. n. 531. & seq.

Pœnitentes meretrices non adimplentes præceptum annuæ confessionis non incurrunt excommunicationem synodalē latam contra non adimplentes præceptum annuæ confessionis. t. 1. r. 34. p. 261. n. 543. & seq.

Pænitens, qui inuincibiliter putauit nō esse mortale peccatum aliquod mortale & ob hanc rationem illud omisit confiteri in præteritis confessionibus, non tenetur iterare dictas confessiones. t. 1. r. 35. p. 262. n. 546.

Pœnitens, qui nunquam se accusauit: antea in suis confessionibus de desiderijs carnis, furti, odij, &c. eo præcisè: quia putabat inuincibiliter ea non esse peccata mortalia, aut de illis nunquam dubitauit sint ne peccata, non tenetur huiusmodi desideria; alias non confessa, modo confiteri. t. 1. r. 35. p. 263. n. 549. & seq.

Pœnitens, qui habuit tactus inhonestos cum diuersis mulieribus diuersorum statuum: nempe cum soluta, cum virgine, cum coniugata, &c. & in confessionibus se accusauit se habuisse diuersos tactus inhonestos cum diuersis mulieribus non explicādo statum dictarum mulierum iudicando inuincibiliter has circumstantias non esse necessariò in confessione aperiōdas; postquam sciuit esse circumstantias mutantes speciem non tenetur in prima confessione ab ipso facienda illas confiteri t. 1. r. 35. p. 266. n. 555.

Pollutio

Pollutio voluntaria habita in Ecclesia, aut loco sacro est sacrilega; ideoque includit circumstantiam sacrilegij necessario in confessione explicandā. t. 1. r. 12. p. 117. n. 229. & seq.

Ille, qui adstrictus voto castitatis proprijs tactibus alium, vel aliam polluit tenetur in confessione explicare circumstātiam voti castitatis t. 1. r. 20. p. 168. n. 362. & seq.

Qui passus est tactibus alienis pollui tenetur in confessione explicare statum complicis; videlicet, si est Religiosus, aut in ordine sacro constitutus, &c. t. 1. r. 20. p. 168. n. 362. & seq.

Prælatus

Prælatus sæcularis tenetur sub mortali concedere Confessario inferiori facultatē absoluendi suum subditum à peccatis ipsi re-

Digitized by Google

Re-

Digitized by Google

FINIS.

ERRATA SIC CORRIGE

P. 4. col. 1. n. 7. lin. 4. fieri lege sieri. p. 12. col. 1. n. 19. lin. 23. ac proinda lege ac proinde. p. 14. col. 1. n. 25. lin. 27. dispositio leg. disPositione. p. 20. col. 2. lin. 39. & ornatur leg. & ornatum. p. 26. col. 2. n. 47. lin. 15. qualitas leg. qualitatem. p. 39. col. 1. n. 70. lin. 9. aiio leg. alio. p. 43. col. 1. li. 14. non faciat lege non fecit. p. 47. col. 2. n. 86. lin. 28. desideretur leg. deferetur. p. 51. col. 1. n. 93. lin. 10. requiritur lege requiratur. p. 55. col. 2. n. 103. lin. vlt. horis leg. horas. p. 58. col. 2. n. 107. lin. 43. interno leg. externo. p. 79. col. 1. lin. 30. quod lege quid. p. 87. col. 2. lin. 27. aliorum lege illorum. p. 89. col. 2. lin. vlt. quodsi leg. quodsi. p. 91. col. 1. lin. 10. ex hoc ego leg. ex hoc ergo. p. 90. col. 1. n. 180. lin. penult. cum lege cum p. 101. col. 1. lin. 11. aut mortalia leg. aut mortalibus. p. 106. col. 1. n. 201. lin. 3. que lege nequè p. 108. col. 1. n. 207. lin. 4. necessario leg. nec necessario. p. 113. col. 1. n. 218. li. 1. totiescũque leg. quotiescũque. p. 114. col. 1. n. 221 li. vlt. circumstantiarũ leg. circumstãtiam. p. 117. col. 1. lin. 16. semine lege seminis. p. 121. col. 1. n. 238. lin. 1. probetur lege probatur. ead. p. col. 2. lin. 22. apponuntur leg. opponuntur. ead. p. col. 2. n. 239. lin. 7. tali leg tales ead. col. & n. lin. 16. pudicos leg. impudicos. p. 122 col 1. n. 240. lin. 8. meretrium leg. meretricem. p. 125. co. 1. lin. 3. vlt.

poni

ponimus leg.vt supponimus.p. 125.col.2. n.248.lin. 27. docet leg. non docet. p. 126. col. 2. n. 152. lin. 19. & irreuerentiam lege & reuerentiam. p. 139 col. 2. n. 282. lin. 5. iudicari. lege iudicare. p.144.col. 2. n. 294. lin. 15. furauit lege furatus fuit. p. 146.col. 1. lin. vlt. n. leg. numerum. p. 148.col. 1. n. 304. lin. 2. & iam lege etiam. p. 157. col. 1. n. 326. lin. vlt. si purisis lege si pure. p. 160. col. 1. n. 335. lin. 3. probetur lege probatur. p. 162. col. 2. lin. 4. seu leg. sed: p. 162. col. 2. n. 344. lin. 6. sicut, & cum. lege sicut, & cum. p. 164. col. 2. num. 352. lin. 21. à legatis lege allegatis. ibid. num. 353. linea 4. delectetiones lege delectationis. pagina 166. col. 1. linea 5. mutuu tactuum lege mutuum tactum. pag. 167. col. 1. lin. 14. D. Marcus Vital lege Vidal. pag. 167. col. 2. n. 357. lin. 8. it. leg. ita p. 168. col. 1. lin. 1. possistbilem leg. possibilem. p. 174. col. 2. n. 374. lin. 5. ex motiua leg. ex motiuo p. 376. resol. 22. in tit. cum alij lege cum alijs p. 177. col. 2. nu. 378. lin. 40. includat leg. includit. p. 178. col. 1. n. 379. lin. 3. tam lege tum. p. 178. col. 2. n. 381. lin. penult. irrogetur lege non irrogetur p. 183. col. 1. n. 389. lin. 19. quoad absolutione lege quoad absolutionem. p. 186. n. 394. lin. 25. multisque lege multisque. p. 185. col. 2. lin. 26. expiari lege experiri. p. 189. col. 1. lin. vlt. Sacerdoti. lege Sacerdotis. p. 191. col. 1. lin. 9. illique lege illeque p. 191. col. 2. lin. 2. est lege ex. p. 192. col. 2. lin. 24 recidere lege reincidere. ibib. lin. 33. eum lege cum p. 195. col. 1. n. 410 lin. 32. nolimus lege nolumus. p. 197. col. 2. lin. 15. ab alia lege ab alio p. 200. col. 2. n. 423. lin. 8. facultatem conceditur lege facultas conceditur. p. 202 col. 2. n. 428. lin. penult. Sacerdoti lege Sacerdotis. p. 203. li. 6. conuersu lege conuersus ibid. lin. 17. instantia lege instantiæ p. 213. col. 2. n. 446. lin. 12. aliquos Sacerdotes lege reliquos Sacerdotes p. 219. per errorem, quæ est pagina 319. col. 1. n. 454. lin. 9. delectationes lege declarationes. p. 222. col. 1. lin. 10. confitere lege conferre p. 230. col. 2. lin. 6. præsentarum lege præsentiarum. ibid. lin. 12. magna lege magno. ibib. lin. 20. indiebitatũ lege indubitatũ. p. 230. col. 2. n. 474. lin. 11. non est secũdũ leg. nõ est secundũ se p. 232. col. 1. li. 14. & si ficeretur lege efficeretur. p. 232. col. 2. n. 478. li. 21. siue lege siue non, non tenetur. P. 233. col. 1. lin. 7. si ignore lege si ignoret. p. 237. col. 1. n. 484. lin. 30. & addetur lege, & redderetur ibib. col. 2. n. 486. lin. 8. supradictum decretum lege supradicto decreto p. 241. col. 1. n. 493. lin. 13. quia lege qui p. 242. col. 1. lin. 4. statuendum lege statuendam. p. 214. col. 1. n. 500. lin. 1. quod lege quoad p. 249. col. 2. n. 513. lin. 2. præceptum lege præcepto p. 250. col. 1. n. 514. lin. 10. in lege id ibid. col. 2. lin 19. quoad reliquam est lege quoad reliquum est. p. 251. col. 2. lin. 27. Ecclesiam rationem lege Ecclesia orationem. ibid. lin. 29. interna lege internas. p. 252. col. 2. lin. 6. current lege incurrent. ibid lin. 25. impendendum lege impendendam p. 253. col. 1. n. 520. lin. 1. secunda lege secundo. p. 254. col. 2. n. 522. lin. 14. cũ sit medicum lege cum sit medium p. 258. col. 1. n. 535. lin. 2. neque exeruat cum lege nec eneruat vim. p. 277. in præmio ad t. 2. lin. 1. tractatem lege tractatum p. 272. col. 1. n. 12. in principio lineæ 8. adde Bardi in bull. Cruciatæ p. 284. col. 2. n. 34. lin. 7. quæ sẽtentiam. lege quæ sententia. p. 347. col. 2. n. 156. lin. vlt. & curior lege, & securior p. 358. col. 1. n. 175. lin. 14. absoluere lege absolute in ead. lin. absferere lege asserere. p. 369. n. 102. col. 2. linea 14. in aliquem lege in aliquod.

LAVS DEO

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

G—1

Digitized by Google

Digitized by Google